

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**9 NUMARALI NÂME-İ HÜMÂYÛN DEFTERİNİN
TRANSKRİBİ VE DEĞERLENDİRMESİ (s.1-115)
(H.1186-1218/M.1772-1803)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SONGÜL BEDİROĞLU

KİLİS

TEMMUZ-2014

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**9 NUMARALI NÂME-İ HÜMÂYÛN DEFTERİNİN
TRANSKRİBİ VE DEĞERLENDİRMESİ (s.1-115)
(H.1186-1218/M.1772-1803)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SONGÛL BEDİROĞLU

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr Serhat KUZUCU

KİLİS

TEMMUZ-2014

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

9 NUMARALI NÂME-İ HÜMÂYÛN DEFTERİNİN TRANSKRİBİ VE
DEĞERLENDİRMESİ (s.1-115)
(H.1186-1218/M.1772-1803)

Songül BEDİROĞLU

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üveleri

(Unvanı, Adı ve SOYADI)

İmzası

Yrd.Doç.Dr. Serhat KUZUCU (Danışman)

_____

Doç.Dr. Metin AKİS (Jüri Başkanı)

_____

Yrd.Doç.Dr. Erdinç GÜLCÜ (Üye)

_____

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

SBE Müdürü

Yrd. Doç. Dr. Halil Aldemir

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu ve bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim. 27.06.2014

Songül BEDİROĞLU

İÇİNDEKİLER

TABLULARIN LİSTESİ	iii
ÖNSÖZ	iv
KISALTMALAR	v
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	2
OSMANLI DEVLETİ'NDE ARŞİVCİLİK VE ÖNEMLİ ARŞİV	
KAYNAKLARI	2
1. Osmanlı'da Arşivcilik Geleneği	2
2. OSMANLI ARŞİV KAYNAKLARI	5
2.1. Hatt-ı Hümayûn	5
2.2. Mühimme Defterleri.....	5
2.3. Ahkâm (Şikâyet) Defterleri	7
2.4. Şer'iyeye Sicili Defterleri	7
2.4.1. Hüccet	8
2.4.2. İlâm	9
2.4.3. Mürasele.....	9
2.4.4. Maruz	9
2.5. Düvel-i Ecnebiye Defterleri	10
2.6. Name-i Hümayûn Defterleri.....	10
2.6.1.Şekil Bakımından.....	11
2.6.2. Yazılış Sebebi Bakımından.....	12
İKİNCİ BÖLÜM	14
3. 9 NUMARALI NÂME-İ HÜMAYÛN DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ	14
S.1 Boş	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	257
2. 9 NUMARALI NÂME-İ HÜMAYÛN DEFTERİ BELGE ÖZETLERİ	257

SONUÇ	283
KAYNAKLAR	284
Ek. A. 9 NOLU NÂME-İ HÜMÂ YUN DEFTERİNDEN ÖRNEK BELGELE.	286
ÖZGEÇMİŞ	288
VITAE	288

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo 2.1. Osmanlı Devletinin Rusya'ya gönderdiği hediyeler.....	105
Tablo 2.2. Osmanlı Hazinesinden Rusya'ya gönderilen hediyeler.....	110

ÖNSÖZ

Nâme-i Hümâyûn Defterleri, Osmanlı Tarihi açısından son derece önemli kaynaklardan biridir. Bu kadar önemli olmasına karşın, sadece 2 numaralı defter transkrip edilmiş, bunun dışında pek fazla çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle biz burada Osmanlı Tarihini aydınlatmak ve yeni bilgiler ortaya koymak amacıyla 9 numaralı Nâme-i Hümâyûn defterinin ilk 115 sayfasını transkrip etmeye çalıştık. Metne sadık kalarak emin olmadığımız kelimeleri soru işaretiyle, okunamayan kelimeleri de (...) üç nokta işaretiyle belirttik.

Bu çalışmamızda Osmanlı Arşivleri ve önemli arşiv defterleri hakkında genel bilgiler vererek, 9 numaralı Nâme-i Hümâyûn defterinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesini yaptık. Bununla birlikte ilgili defterde yer alan belgelerin kısa özetlerine de yer verdik.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında bana yardım ve desteklerini esirgemeyen gerek kaynak temini noktasında gerekse olumlu direktifleriyle beni yönlendiren saygıdeğer hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Serhat KUZUCU'ya teşekkürü bir borç bilirim. Bunun yanı sıra çalışmamın İngilizce çeviri kısımlarında bana büyük bir özveriyle yardımcı olan sevgili arkadaşım Melek GÜL'e, tezimin transkrip aşamasında benden yardımını esirgemeyip katkıda bulunan sevgili arkadaşlarım Esra AKA ve Hacer ÇITIRIK'a ve manevi desteklerinden dolayı sevgili aileme de çok teşekkür ederim.

KİLİS

Temmuz 2014

Songül BEDİROĞLU

KISALTMALAR

Adı geçen eser	a.g.e.
Adı geçen makale	a.g.m.
Adı geçen tez	a.g.t.
Belge	B.
Başbakanlık Osmanlı Arşivi	BOA
Cilt	C.
Cemaziye'l-âhir	Ca.
Hicri	H.
Miladi	M.
Milli Eğitim Bakanlığı	MEB
Safer	S.
Sayfa	s.
Türk Tarih Kurumu	TTK
Ve Benzeri	Vb.
Ve diğeri	Vd.
Ve sair	Vs.
Yayın	yay.
Yüzyıl	Yy

GİRİŞ

Osmanlı Devletinden günümüze ulaşan ve sadece Başbakanlık Osmanlı Arşivinde miktarı 150 milyonu bulan belge ve defter serileri yer almaktadır. Bu belgelerin gerek tanzim ediliş tarzı ve büyük bir hassasiyetle korunmuş olmalarından, gerekse bürokrasinin her kademesindeki yazışmaların mutlaka deftere kaydedilmesiyle ilgili emir ve nizamnamelerden anlaşılmaktadır ki Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren resmî belgeleri muhafazaya, bugünkü tabirle arşivciliğe büyük önem vermiştir¹. Bu nedenle de başta Nâme-i Hümâyûn olmak üzere birçok defter türü ortaya çıkmıştır.

Nâme-i Hümâyûn Defterleri, Osmanlı tarihine ilişkin birçok alanda bilgiler vermektedir. Bugün Başbakanlık Osmanlı Arşivinde on sekiz adet Nâme-i Hümayun defteri bulunmaktadır. Bunlar içerisinde neşretmeye çalıştığımız 9 numaralı Nâme-i Hümâyûn Defteri Miladi 1772-1803 yılları arasını kapsamakta ve transkrip ettiğimiz ilk 115 sayılı bölüm ise, Osmanlı Padişahlarından III. Mustafa'nın son dönemi ile I. Abdülhamit dönemini içermektedir.

9 numaralı Nâme-i Hümâyûn defterinde Osmanlı Devleti İran, Mekke, Umman gibi birçok devletle yazışma yaptığı için belgelerin bir kısmı Arapça ve Farsça lisanla tutulmuştur. Belgelerin bazı kısımları ise yıpranmadan dolayı okunamamaktadır. Nâme-i Hümâyûn defterleri genel itibariyle rika yazı stiliyle yazılmıştır. Defterin transkrip edilen kısmında toplam 116 belge bulunmaktadır. Her bir belge sayfa numarası ve belge numaralarıyla numaralandırılmıştır. Her belgede yer alan hicri tarihler, bu çalışmamızda “Tarih Çevirme Kılavuzu” yardımıyla miladi tarihe çevrilmiştir.

Bu çalışmanın yapılmasındaki temel amaç, Osmanlı Tarihi hakkında güvenilir ve yeni bilgiler elde etmek, bu bilgiler ışığında tarihi perspektife yeni, özgün bir bakış açısı kazandırmaktır.

---

¹ *Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi*, İstanbul, 2000, s. 35.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NDE ARŞİVCİLİK VE ÖNEMLİ ARŞİV KAYNAKLARI

1. Osmanlı'da Arşivcilik Geleneği

Arşivler bir ülkenin tapu senedi, bir milletin hüviyet varakası, bir nevi hatıratı, onun bütün varlığı, hakları ve hususiyetleri ile onu geçmişinden bugüne, bugünüden yarınlarına bağlayan dayanağı ve en değerli kültür ve tarih hazinesidirler². Zira tarih araştırmaları kaynaklara dayandıkları takdirde orijinal ve ilmi olma hüviyetini kazanırlar³.

Osmanlı Arşivi'nin tarihi, Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile başlar. Günümüz anlamında bir arşivcilik olmamakla beraber yazışma sisteminin özelliği, hak ve hukukun korunması düşüncesi, Türk-İslâm toplumunda mevcut olan “*yazı yazmak, yazı malzemesi ve her türlü yazılı materyale karşı saygı*” gibi faktörler, biriken evrakın titizlikle muhafazasına zemin hazırlamıştır⁴.

Divân-ı Hümâyûn ve Bâb-ı Âlî'deki evrak ve vesikaların çoğu parça halinde (yani kâğıt) ve bir kısmı ciltli halde defter şeklinde idi. Başlangıçta forma şeklinde olan bu defterler muntazam olarak, tasnif edilmiş bir vaziyette evrak hazinelerinde saklanırdı. Muameleleri biten evrak takımıyla muhafaza olunurdu. Her dairede günün evrakı bir tomarı ve her ayın tomarları bir torbayı, her yılın torbaları ise bir sandığı meydana getirirdi. Her sandığın üzerinde o sandığın ihtiva ettiği vesikaları gösteren etiketler konmuştu. Bu sandıklar saraydaki evrak mahzenine konur, ihtiyaç halinde buradan izinle alınarak incelenir ve eski yerine bırakılırdı⁵.

² İsmet Binark, *Türk Arşivlerinin Kısa Tarihi ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün Faaliyetleri*, Ankara, 1994, s. 1.

³ Mithat Sertoğlu, “Arşivlerimizin Dünü, Bugünü, Yarını”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul, 1985, s. 47.

⁴ Yusuf Halaçoğlu, *Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK, Ankara, 2007, s. 26.

⁵ Halaçoğlu, *a.g.e.*, s. 26.

Osmanlı'da fetihten sonraki ilk arşiv Yedikule'de iken sonra At Meydanı (Sultanahmet)'na nakl olundu. Topkapı Sarayı'nın inşasından sonra ise evrak burada, Divân-hâne yanında muhafaza edilmeye başlandı. Defterhane Hazinesi, Bâb-ı Hümâyûn'un üst katındaki odalar, Tomruk Dairesi ve Çadır Mehterleri Kışlası da arşiv deposu olarak kullanıldılar⁶. XVIII. yy.da Paşakapısı'nın ehemmiyet kazanmasından sonra yeni kayıtlar buraya saklanmaya, eskiler ise Saraya gönderilmeye başlandı. Eski kayıtlara ihtiyaç duyulduğunda izin alınıp Saray mahzeninden çıkarılarak bakılırdı. Padişahlar bile Hatt-ı Hümâyunları görmek istediklerinde kendilerine emaneten verilip, işi bittikten sonra alınarak yerine konurdu⁷.

Türkiye'de modern anlamda ilk arşiv teşebbüsü, 1845'te Sadrazam Mustafa Reşit Paşa'nın Osmanlı Devleti'nin merkez teşkilatına ait Divân-ı Hümâyûn, Bâb-ı Âsafî ve Bâb-ı Defteri kayıt ve vesikalarını bir araya toplattırarak, Hazine-i Evrak'ı kurdurması ile başlamıştır. Osmanlı Devleti döneminde, arşive verilen önemden dolayı Hazine-i Evrak denmiştir⁸. Sultan II. Abdülhamid, Bâbiâli Hazine-i Evrak'ından başka bir de Yıldız Sarayı'nda arşiv meydana getirdi. Yine bu devirde Maliye Nezareti ve Meşihat arşivleri binaları yapıldı⁹.

Bugün Türkiye'de Osmanlı İmparatorluğu devrine ait arşiv malzemesi ihtiva eden birçok arşiv ve müessese bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri, Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi, Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi, Deniz Arşivi, Harp Tarihi Dairesi Arşivi, Cumhuriyet Arşivi ve Başbakanlık Osmanlı Arşividir. Ayrıca bazı kütüphane ve müzelerde arşiv belgeleri ile şer'iyeye sicilleri denilen mahkeme kayıtları da yer almaktadır. Bunlar içinde en zengini, bizi olduğu kadar başta eski Osmanlı sınırları içinde bulunan devletlerle, diğer dünya devletlerinin tarihini yakından ilgilendiren Osmanlı Arşivi'dir. Tahminen yüz elli milyon belge ve üç yüz bin defter mevcuttur. Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'ndeki belgelerin tamamı, Osmanlı Arşivi'ndeki belgelerin ise yüzde ellisi tasnif edilebilmiştir¹⁰.

⁶ Atilla Çetin, "Osmanlı Arşivlerinin Tarihçesi", *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul, 1985, s. 63-64.

⁷ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, İstanbul, 1998, s. 1.

⁸ Binark, *a.g.e.*, s. 5.

⁹ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 2.

¹⁰ Halaçoğlu, *a.g.e.*, s. 26-27.

Osmanlı Devleti kayıt sistemlerinin işleyişi, sağlamlığı ve devletin fonksiyonları sonucu üretilen bilgi ve belgelerin muhafaza edilerek gerektiğinde müracaat etmek ve gelecek nesillere sağlam bir şekilde devretmek yönünden dünyanın önde gelen devletleri arasında yer almaktadır¹¹. Üç kıta üzerinde, çok geniş bir coğrafyada ve altı yüz seneyi aşkın bir zaman diliminde hükümrân olmuş ve çeşitli devletleri bünyesinde barındırmış Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne intikal etmiş zengin arşiv malzemesi, yalnız Türkiye'nin değil, bugün müstakil devlet kurmuş çeşitli milletlerin milli ve ortak tarihlerinin tespitinde ve yazılmasında başvurulacak otantik değerdeki tek kaynaklardır¹². Balkan memleketlerinin, Macaristan'ın, Güney Rusya ve Arap memleketlerinin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin son beş-altı yüzyıllık tarihinin ana kaynağı Türkiye'deki Osmanlı Arşivleridir. Bugün bu arşivlerin, Akdeniz memleketleri ve Avrupa tarihi için de birinci derecede önemli arşivlerden biri olduğu anlaşılmıştır¹³.

---

¹¹ Necati Aktaş, "Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz", *Osmanlı*, C. 6, Ankara, 1999, s. 303.

¹² Binark, *a.g.e.*, s. 6.

¹³ Halil İnalçık, "Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi", *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul, 1985, s. 39.

2. OSMANLI ARŞİV KAYNAKLARI

2.1. Hatt-ı Hümâyûn

Hatt-ı Hümâyûn, padişahlar tarafından bir maslahat zımnında isdar olunan yazılı emirler hakkında kullanılır bir tabirdir¹⁴. Genellikle hükümdarın el yazısı anlamına gelmekte olup, padişahların yazılı emirlerini ifade eder¹⁵. Hatt-ı Hümâyûn tasnifi'nde yer alan belgeler, H. 1070-1297/ M. 1659-1880 yılları arasına ait olup, 227 senelik bir dönemini ifade etmektedir. Bununla birlikte vesikaların çoğu III. Selim ile II Mahmut devirlerine aittir. İstisnai olarak I. Mahmut'tan öncesine ve II. Mahmut'tan sonrasına ait vesikalarda mevcuttur¹⁶.

Hatt-ı Hümâyûnlar kendi içinde unvanına, beyaz üzerine ve telhis veya takrir üzerine yazılan hatt-ı hümâyûnlar olmak üzere üç şekilde değerlendirilmektedir. Unvanına olarak değerlendirilen hatt-ı hümâyûnlarda padişahın kusursuz olarak yerine getirilmesini istediği hususlar, fermandaki tuğranın üst, sağ veya sol tarafında padişahın hattıyla yer alırdı. Sadrazamların çeşitli konularla ilgili meseleleri özetleyerek padişaha bildirip kararının istendiği yazıya telhis denmesine karşın, padişahın bu telhisin üst kısmına verdiği emri veya kararı yazması halinde buna da telhis üzerine hatt-ı hümâyûn denilmekteydi. Beyaz üzerine hatt-ı hümâyûnlar ise¹⁷, Padişahın bir müracaat üzerine veya doğrudan doğruya, kendi el yazısı ile ve ayrı bir kâğıda yazdığı emir, buyruk demektir¹⁸.

2.2. Mühimme Defterleri

Osmanlı Devleti'nin idari, siyasi, askeri, şer'î ve mali işlerinin, her çeşit şikâyet ve davalarının görüşüldüğü Divan-ı Hümâyûn'da mevcut kalemlerin şefi olan reisülküttabın "mühim" telakki ettiği ferman ve hükümler, defterlere kayıt olunurdu. Bunlara "Mühimme Defterleri" adı verilmiştir¹⁹.

Divan-ı Hümâyûn toplantılarında yapılan müzakereler sonucu devletin dâhili ve harici önemli meselelerine dair özet bilgileri ihtiva etmektedir. Hangi tarihten itibaren tutulmaya başlandığı tam olarak bilinmeyen bu defterler, bilhassa devrin

¹⁴ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.I, MEB, İstanbul, 1983.

¹⁵ Atilla Çetin, *Arşiv Terimleri ve Deyimleri*, s.362.

¹⁶ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, Ankara, 1995, s. 140.

¹⁷ Serhat Kuzucu, *Kırım Hanlığı ve Osmanlı – Rus Savaşları*, İstanbul, 2013, s. 17.

¹⁸ Çetin, *Arşiv Terimleri ve Deyimleri*, s.362.

¹⁹ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, s. 189.

idari ve sosyal alanlardaki değişme ve gelişimler ile siyasi olayların tespiti noktasında oldukça önemli kaynaklardır²⁰. Dolayısıyla Mühimme Defterleri, gerek padişahın divana başkanlık ettiği, gerekse sadrazam başkanlığında toplanan divandan çıkan mühim emirlerin kaydolunduğu defterler olmaları hasebiyle önemli olan hususları, yani birinci ve ikinci derecede öneme sahip iç ve dış meseleleri içeriyorlar. Bu yüzden Mühimme Defterleri, yüksek karar organı olan divandan çıkan hükümleri içermeleri sebebiyle hukuk tarihi açısından da ayrı bir öneme haizdirler²¹.

Mühimme Defterleri, hükümlerin sâdır oldukları Divânlar bakımından dört ayrı grupta değerlendirilebilir:

1. Padişahın pâyitahtta bulunduğu sırada, sadrâzam başkanlığındaki Divân toplantısından çıkan emirlerin kaydolunduğu *Mühimme Defterleri*.

2. sadrâzamin seferde veya pâyitaht haricinde bulunması sebebiyle, yerine vekâlet eden rikâb kaymakamı ve sadâret kaymakamı başkanlığında toplanan Divân'da alınan kararların yazıldığı *Rikâb Mühimmesi*.

3. Orduyla birlikte sefere çıkan sadrâzamin sefer sırasında akdettiği Divân toplantılarında alınan kararların yazıldığı *Ordu Mühimmesi*.

4. Padişah ve sadrâzam aynı anda Dersaadet'ten ayrıldığında, devlet işlerini çekip çevirmekle görevlendirilen sadaret kaymakamının müstakil olarak akdettiği Divân'larda alınan önemli kararların yazıldığı *Kaymakamlık Mühimmesi'* dir²².

Netice olarak, XVIII. yüzyılda devlet işlerinin Divân-ı Hümayûn'dan Paşa Kapısı'na kaydığı, Bâb-ı Âlî'nin, yönetimde ağırlığının hissedilmeye başladığı dönemlerde yavaş yavaş padişah fermanlarının yerini sadrazam buyrukları almaya başlamış ve bu buyruklular için "*Ayniyat Defteri*" adı altında yeni bir defter türü tutulmaya başlanmıştır. Bununla birlikte, mühimme kayıtlarını tutan Divân kalemleri az sayıdaki kâtip kadrosu ile Sadaret teşkilatı içinde yer alarak Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine kadar eski görevini sürdürmüştür²³.

²⁰ Kuzucu, *a.g.e.*, s. 18.

²¹ Ramazan Günay, "Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhtevası ve Önemi", Süleyman Demirel Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı. 17 2013/1, s. 12-13.

²² *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Kataloğları Rehberi*, s. 189-190.

²³ *Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi*, İstanbul, 2000, s.63.

2.3. Ahkâm (Şikâyet) Defterleri

Ahkâm kelimesi, Arapçadır ve hüküm'ün çoğuludur. Kelime anlamı kat'î emir ve karardır. Herhangi bir iş için padişah tarafından verilen, yazılı emre Hüküm-i Hümayûn adı verilmektedir²⁴. Hükümler konularına göre değişik defterlere yazılırdı. Başlıcaları *Ahkâm-ı Mühimme*, *Ahkâm-ı Şikâyet*, *Ahkâm-ı Rûûs* ve *Tahvil* olup, Divân Sicilleri'nin bir kısmını teşkil ederlerdi (*Divân sicili*: Divân-ı Hümayûn'da hazırlanan ve sâdır olan ferman ve beratların hülâsa kayıtlarını tarih sırası ile ihtiva eden defter)²⁵.

Şikâyet Defterleri de tıpkı Mühimme Defterleri gibi Beylikçi kalemi tarafından hazırlandığı için ebat, tür ve kayıtların düzeni bakımından mühimme defterlerinin aynısıdır. Ayırt edebilmek için resmi kayıt ve içeriğe bakılması gerekmektedir. Ancak, mühimme defterlerinde devletin idari, siyasi ve askeri meseleleri ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Şikâyet defterleri ise toprak anlaşmazlıkları, alacak-verecek davaları, mülki ve askeri amirlerden, haksızlıklardan şikâyetler gibi konuları kapsamaktadır²⁶.

Ahkâm-Şikâyet Defterleri, *dîvânî* yazı türüyle yazılmışlardır. Divan-ı Hümayun'da görüşülen meselelerin tutulduğu kayıtlarda kullanılan bir yazı çeşidi olduğu için *dîvânî* olarak adlandırılmıştır. Her bölge için ayrı ayrı tutulan ve Divan-ı Hümayun'da hazırlanıp yayınlanan ferman ve beratların özetlerini içeren kayıtları tarih sırasına göre ihtiva eden kayıtlardan olan bu defterlerin başlangıç tarihleri, Mora Ahkâm Defteri hariç, 1742 senesidir. Bu defterlerden bir kısmı II. Meşrutiyet dönemine kadar varlığını sürdürmüştür. Büyük bir titizlikle, tutulan Ahkâm Defterleri, on yedi bölge esas alınarak tertip edilmişlerdir²⁷.

2.4. Şer'iyeye Sicili Defterleri

Tarihi kaynaklarımızın en önemlilerinden birisi de Şer'iyeye Sicilleridir. Bu siciller, kadıların gittikçe genişleyen selâhiyyet ve hizmet sahalarına göre ehemmiyet

²⁴ Nahide Şimşir, *Ahkâm Defterleri'nin Tarihi Kıymeti ve 107 No'lu Anadolu Ahkâm Defteri'ndeki İzmir İle İlgili Hükümler*, 9 Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1992, s. 358.

²⁵ *Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi*, s. 76.

²⁶ Şimşir, *a.g.t.*, s. 359.

²⁷ Günay, *a.g.m.*, s. 19-20.

kazanmışlardır²⁸.

Şer‘iyye Sicilleri kadıların tuttuğu zabıtlar olup, bunlara kısaca “*Defter*” adı verilmekteydi. Mahkemelerde mahkeme sonuçlarını yazma görevi “*Mukayyid*” denilen görevlilere verilmişti. Mahkemeye intikal eden her türlü yazı, belirli bir disiplin içerisinde, bu defterlere kaydedilirdi. Mahalli konulara ilişkin olarak, kadıların veya naiblerin verdikleri kararlar sicilin bir tarafına, merkezden gelen her türlü resmi yazılar ise sicilin öbür tarafına yazılırdı. Mahalli konuların yazıldığı bölüme “*Sicill-i Mahfûz*”, merkezden gelen emirlerin yazıldığı bölüme ise “*Sicill-i Mahfûz Defterlü*” denilirdi²⁹.

Dava tutanakları, vakfiyeler ve başta alım satım olmak üzere noterlik alanındaki birçok hukuki işlemlerin tesciline dair adli kayıtların yanı sıra, idari alanda da reyânın dilek ve şikâyetlerini içeren ma‘ruzlar, bir hizmet ya da, göreve dair atamaları âmir ferman, nişan ve beratlar, askeri ve mali alanda merkezden gelen her türlü buyruldu’lar şer‘iyye sicillerinde sıkça rastlayacağımız vesikalar arasındadır. Ayrıca esnafların teftişi ve narh koyma gibi belediye hizmeti alanına giren hususlara dair belgeler de bu cümleden olarak sayılabilir. Bunların yanında önemi haiz her türlü sosyal olayların kaydedildiği şer‘iyye sicilleri, Tahrir ve Mühimme defterlerine nazaran daha zengin bir içeriğe sahip arşivlerimizdir³⁰.

Şer‘iyye sicil defterlerinde mevcut olan yazılı kayıtlar içerisinde kadı tarafından ele alınarak yazılan kayıtlar Şer‘iyye sicillerindeki kayıtların büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Bunlar kendi içinde hüccet, ilam, mürasele, maruz gibi isimlere ayrılmaktadır³¹.

2.4.1. Hüccet

Kadı’nın hükmünü içermeyen, taraflardan birinin ikrarını ve diğerinin bu ikrarı tasdikini içine alan ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve

²⁸ Cahid Baltacı, “Şer‘iyye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, s. 127.

²⁹ İbrahim Yılmazçelik, “Şer‘iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülâhazalar”, *BOA, I. Milli Arşiv Şurası*, Ankara, 1998, s. 160-161.

³⁰ Nasi Aslan, “Milli Arşivimiz İçerisinde Şer‘iyye Sicilleri Eğitim ve Terminoloji Problemi”, *I. Milli Arşiv Şurası*, s. 187.

³¹ Serhat Kuzucu, 123 Numaralı Gaziantep Şer‘iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi, (H.1180-1181/M.1766-1767), (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*), Gaziantep, 2006, s. 7.

imzasını taşıyan yazılı belgeye Hücçet denir³². Hücçetleri diğer çeşit yazılardan ayıran en büyük fark şahitlerin sıralanışı ve tasdik formülüdür³³.

2.4.2. İlâm

Arapça “ilm” kökünden gelen “i’lâm”ın kelime mânâsı, “bildirme, anlatma” demektir. Hukuk terimi olarak ise İ’lâm, bir davanın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifade eder³⁴. Her ilâm belgesi, davacının iddiasını, dayandığı delilleri, davanın cevabını ve def’i söz konusu ise def’inin sebeplerini, son kısmında verilen kararın gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları içerir. İlâm belgelerini diğer şer’iyye sicil kayıtlarından ayıran en önemli özellik, hâkimin verdiği kararı içermesidir³⁵.

2.4.3. Mürasele

Anadolu ve Rumeli kazaskerleri tarafından kadı ve naiblere ve onlar canibinden nahiye naiblerine tayinleriyle salahiyetlerini mübeyyin olarak yazılan resmi emirler hakkında kullanılır bir tabirdir. Kadılar tarafından bir husus hakkında yazılan resmi kâğıtlara da mürasele denir. Arapça haberleşmek mektuplaşmak demektir. Şer’iyye sicillerinde ise genelde kadının kendine denk veya daha aşağı bir makamdaki şahsa yazdıkları resmi yazılar için kullanılır³⁶.

2.4.4. Maruz

Maruz kelime anlamı olarak arz edilen şey demektir. Maruzun farklı bir belge olarak asıl manası şudur: Kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva içermeyen ve sadece kadının icra makamlarına idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamına yahut kadıya hitaben yazdığı şikâyet dilekçelerine de denir. Şikâyet konusuna gelince, ilgilinin mutlaka bir zararı veya uğradığı bir haksızlığı gidermek için olmalıdır. Zarar gören taraf, bir şahıs, bir grup veya bir kurum (vakıf gibi) olabilir³⁷.

³² Ahmet Akgündüz, *Şer’iyye Sicilleri*, I. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, s.22.

³³ M. Tayyip Gökbilgin, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, İstanbul, 1979, s. 111.

³⁴ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 345.

³⁵ Kuzucu, *a.g.t.*, s. 8.

³⁶ Kuzucu, *a.g.t.*, s. 8.

³⁷ Kuzucu, *a.g.t.*, s. 8.

Kadılarının devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devletinin siyasi, idari ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir³⁸.

2.5. Düvel-i Ecnebiye Defterleri

Divân-ı Hümâyûna bağlı kalemlerden biri olan Âmedi Kalemî, her çeşit antlaşma ve ahidnâme metinlerini, görüşme mazbatalarını, protokolleri, yabancı elçilere, konsoloslara ve tüccarlara ait yazıları tanzim ederdi. Bu kalemde tutulan defterlerden bir kısmına Ecnebi (Düvel-i Ecnebiye) Defterleri adı verilmiştir. Diğer devletlerle ilgili ahidnâmelerin yanı sıra ahkâm, nişan, konsolosluk beratlarına dair kayıtlar bu defterlerde tutulmuştur. Amerika, Belçika, Brezilya, Dubrovnik, Fransa, İngiltere, İspanya, Romanya, Rusya, Sardunya, Toskana, Venedik ve sair devletlerle ilgili konular vardır³⁹.

Yabancı devletlere ait gemilerin Osmanlı limanlarından yararlanmaları için gerekli izinlerin verilmesi ve bu izinlerin de muntazam olarak takibi ve yabancı devletler ile ilgili muhtelif konulardaki havadisler de bu kalemde bulunmaktadır. Bu defterlerde, yukarıda bahsedilen konuların yanı sıra menzil ve yol hükümleri, tüccar beratları, bazı nizamnamelerin kayıtları da yer almaktadır. Son dönemde elçi, konsolos ve tercümanların oğullarına ve yardımcılarının tanınan imtiyazlar, giyecek yiyecek ve içeceklerine karışılmaması, çeşitli vergilerden muaf tutulmaları, özel mahkemelerde yargılanmaları gibi konuları ihtiva eden hüküm ve beratlar da Düvel-i Ecnebiye Defterleri'nin konuları arasında yer alır⁴⁰.

2.6. Name-i Hümâyûn Defterleri

Farsça bir kelime olan ve Türkçe'de ferman, mektup, biti ve buyruldu anlamlarına gelen "name"⁴¹, Osmanlı padişahları tarafından İslâm ve Hristiyan hükümdarlarla, imparatorluğa tabi ve imtiyazlı olan Mekke Şerifine, Kırım Hanına,

³⁸ Kenan Ziya Taş, "Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyeye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarihi Araştırmaları", *I. Milli Arşiv Şurası*, s. 178-179.

³⁹ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, s. 124.

⁴⁰ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 84.

⁴¹ Murat Cebecioğlu, Sinan Satar vd., *Kırım Hanlarına Name-i Hümâyûn (2 Numaralı Name Defteri)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, İstanbul, 2013, s. 3.

Erdel Kralına, Eflak-Boğdan Voyvodalarına, Gürcü ve Dağıstan Hanlarına vs. gönderilen ve Nâme-i Hümâyûn denilen mektuplarla, onların cevaplarının kaydedildikleri defterlerdir⁴².

Ayrıca, padişahlar tarafından önemli devlet işlerine dair bilhassa yeniçeri mevâcibi i'tâsı, sadrazama hitaben yazılan bazı hatt-ı hümâyûnlar ile muâhedenâme, tasdiknâme, temessük gibi belgelerin de suretleri bu defterlere kaydolunmuşlardır⁴³.

Osmanlı hükümdarlarının tahta cülûslarında yeni padişahın hükümdarlığını bildirmek için dost ve civar memleketlere birer elçi ile nâme göndermek âdet olduğu gibi sefir gitmeyen devletlerin sefirlerine de yeni hükümdarın tuğrasıyla Nâme-i Hümâyûn verilir ve bunlar da nâmeyi kendi hükümdarlarına yollarlardı. Nâme-i Hümâyûn kalemi de bu tür nâmelerin hazırlandığı ve nüshalarının kaydedilip, saklandığı yerdir. Nâme-i Hümâyûn'lar haricinde Nemçe, Venedik, Fransa ve sair yerlerden gelen nâmelerin tercümeleri de bulunmaktadır⁴⁴.

Nâme-i hümâyûnlar, Osmanlı merkez bürokrasisi içerisinde bulunan Divân-ı Hümâyûn Kalemi'nde diplomatik bir lisanla hazırlanır, amirlerin tasdikinden geçtikten sonra üzerine tuğrası çekilip ilgili hükümdara gönderilir ve bir sureti deftere kaydedilirdi. 1699 (Hicri 1111) yılından önce yazılan nâme-i hümâyûnlar Mühimme Defterleri'ne kaydedilirken, bu tarihten sonra Nâme-i Hümâyûn Defterleri'ne kaydedilmişlerdir. Nâme-i Hümâyûn Defterleri Osmanlı Arşivi'nin en önemli defter serilerindedir. Bu seride on sekiz adet defter bulunmaktadır. Bu defterler genel olarak incelendiğinde sadece gönderilen nâme-i hümâyûnların değil gelen nâme ve mektuplar ile diplomatik niteliği bulunan sair belgelerin de bunlara kaydedildiği görülmektedir⁴⁵.

Name-i Hümâyûnların Şekil ve Yazılış sebebi bakımından iki çeşidi bulunmaktadır.

2.6.1.Şekil Bakımından

Şekil bakımından Nâme-i Hümâyûnlar iki kısma ayrılmıştır.

⁴² Atilla Çetin, *Başbakanlık Arşivi Kılavuzu*, İstanbul, 1979, s. 57.

⁴³ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Kataloqları Rehberi*, s. 96.

⁴⁴ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 95.

⁴⁵ Cebecioğlu, Satar vd., *a.g.e.*, s. 3.

2.6.1.1. Tuğra Bulunanlar

Tuğra, Nâme-i Hümâyûnların bir rüknü olmasına rağmen istisnasız hepsinin tuğra ihtiva ettiği söylenemez. Avrupa hükümdarları il Mekke Şerifleri ve Kırım Hanları'na gönderilen resmi mahiyetteki Nâme-i Hümâyûnlarda muhakkak surette tuğra bulunurdu. Nâme-i Hümâyûnlar, hükümdarlara yazıldığı için tuğraları da son derecede itinalı bir şekilde çekilmiş olup hemen hepsi de birer sanat şaheseridir. Daima altın yaldızlı çekilen tuğralardan Kanuni Süleyman saltanatındakilerin çoğunda lacivert (kobalt mavisi) ve altın yaldız bir arada kullanılmıştır⁴⁶.

2.6.1.2. İmza ve Mühr-i Hümâyûn Bulunanlar

Resmi mahiyetteki Nâme-i Hümâyûnlardan İran Şahları, Buhara Hanları gibi Müslüman hükümdarlara gönderilenlerle, Avrupa Devletleri hükümdarlarına gayr-ı resmi olarak yazılan Name-i Hümâyûnlarda tuğra bulunmazdı. Bunun yerine name metninin sağ tarafta bulunan marjında Padişahın imzası ile mührü yer alırdı. Bu imzalar 2-4 satır üzerine düzenlenirdi. Bu imzalar, Nâme-i Hümâyûn resmi olduğu takdirde Divan-ı Hümâyûn kaleminde altınla yazıldığı halde gayr-ı resmi olursa Padişah tarafından kaleme alınır. Ancak nameyi bizzat imzalaması halinde de imzanın örneği yine divan kalemlerinde hazırlanıp gönderilirdi. İmzanın üzerine, yanı veya altına ise mühr-ü hümâyûn basılırdı⁴⁷.

2.6.2. Yazılış Sebebi Bakımından

Name-i Hümâyûnlar, yazılmalarına sebep olan olayla ilgili olarak Beşaret-name, İlan-name, Zafer-name, Fetih-name, Tehdit-nâme gibi isimler alırlar.

2.6.2.1. Beşaret-nâme, İlan-nâme

Beşaret-name sözlük anlamı olarak mutlu ve müjdeli haber getiren yazı veya mektup⁴⁸. Beşaret-name ve ilan-name yeni Padişahın tahta cülusunu bildirmek üzere yabancı hükümdarlarla idaresi altındaki yarı müstakil bey ve krallara gönderdiği Name-i Hümâyûnlar için kullanılırdı.

⁴⁶ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s.155.

⁴⁷ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 155-158.

⁴⁸ İsmail Parlatır, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı yay., Ankara, 2006, s. 98.

2.6.2.2. Tehdit-name

Komşu bir devlet hükümdarının ahda yahut devletler arası protokol kaidelerine riayet etmemesi, mesela, cülus bildiren Name-i Hümâyûna cevap vererek tebrikte bulunmaması gibi sebepler Tehdid-name gönderilmesine vesile teşkil ederdi. Tehdit-namelerde diğer Name-i Hümâyûnlardan farklı olarak çok ağır bir dil ve küçültücü bir ifade kullanılırdı⁴⁹.

2.6.2.3. Fetih-nâmeler

Fetih-nameler diğer Name-i Hümâyûnlardan biraz farklılık göstermektedir. Diğerleri yabancı devlet hükümdarları ile Osmanlı Devleti'nin vasallarına yazıldığı halde Fetih-nameler memleket dâhilindeki ileri gelen beylere de gönderilebilmekteydiler. Bu bakımdan da öbür Nâme-i Hümâyûnlardan farklıdırlar⁵⁰.

Divân-ı Hümâyûnda muhtelif işler için tutulan toplamda otuz çeşit defter bulunmaktadır. Yukarıda bahsedilen defterlerin dışında ruus, tahvil, ahidnâme, buyruldu, ilm ü haber defterleri, irade kayıt defterleri, ayniyat defteri, tahrir defteri vb. gibi çeşitli defter türleri bulunmaktadır.

---

⁴⁹ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s.159.

⁵⁰ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s.159.

İKİNCİ BÖLÜM

3. 9 NUMARALI NÂME-İ HÜMAYÛN DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ

S.1 Boş

S.2 B.1

Fransa Beyannâmesi

Suret-nâmesi ... mahfuzdur.

Devlet-i Âliyye ile Fransa Devleti beyninde kadimü'l-eyyamdan berü derkâr olan selim ve vifak hiçbir vakidde mübeddil-i husumet ve şikak olmayub bu andan her vechle 'ariza-i hallerden mesul olarak 'uhud ve şurûtun kâmilen ibkâ ve merasim ve türlü'nün kemaniliği icrasına taraf-ı Devlet-i Âliyye'den da'ima ve müstemiren gereği gibi ri'ayet ve her halde ibraz-ı asar-ı dostu ve safvet olunduğu 'amme-i düvel 'indinde ma'lum olan haletten olduğundan ma'âda bundan altı sene mukaddem Fransa'da zuhur eden ihtilalin ibtidasından ekseri Avrupa düveli beynlerinde 'ahz ve şayan ve Fransa aleyhine ittifak olunduk da zemmam hükümeti nez'inden Fransa müdürlerinin etvâr ve hareketi nerâva olduğu bedidar iken Devlet-i Âliyye muharrer Fransa milleti ile derkâr olan kadim-i dostluğa ri'ayeten bertarafılığı ihtiyar idüb düvel-i müttefike taraflarının saltanat-ı seniyye Fransa ile ve rabita-i birle da'ire-i ittifaklarına duhûl ve bi'd-defa'at da'vet olunmuş iken ve ol esnada Fransanın kerahat-ı ihvânı yevmen fe yevmen kesb-i iştidad itmek üzere olduğundan Fransa düvel-i müttefike 'asakirinin padişah tekarribi ve ba'de şimal canibinde Fransanın geliri mesâbesinde olan vaktin vuku'unda ve güna nâm husus-ı hüsnanın Nemçe 'asakiri canibinde ve iç denizde Fransanın tersâne-i yegânesi olan toulun içinde yüzen sefain-i harbiye ile İngilterelünün zabt ve teshiri ve Fransa memaliki derununda kral taraftarlarının kuvvet-i cem'iyeti hasebiyle Fransa'nın za'if hâli nümâyân ve vücuh-ı metnu'a ile sahrık ve müzâyakası müşâbab olduğu halde Devlet-i Âliyye dahi düvel-i sa'ireye muvaffakat edebiliyor iken 'ammeye ma'lum

olan hakkaniyet-i lazimesi üzere bertaraflık mesleğinden kat'a 'udûl itmediği ve Fransa memleketinin berren ve bahren mahsuriyyet-i celile-i şiddet-i kahîta istilasını hengamından Devlet-i Âliyye dahi külliyyen feth-i rabîta itmiş olsa Fransa ahalsinin külli hâlel ve ye'isini müstelzem olacak derecede iştidat-ı hayret halleri mukarrer iken Devlet-i Âliyye feth-i rabîta iken başka âna kazaen haklarında mebzul olan müsa'âde-yi seniyyesi def'atla düvel-i sairenin şikâyetine bâdi olduğu ma'lum değil midir müddet-i muharebede Devlet-i Âliyyenin bertaraflığından Fransalu meziyyet-i intifa' ettikleri vekâyi'-i harbiyye ve halet-i meşhudeye em'ât nazarıyla zâhir olan mevaddan berü taraf-ı Devlet-i Âliyyeden bu vechle ... zuhur iden asar-ı mürüvvete mebni Fransalu dahi 'ale'd-devam ve dostlukta sebat ve kıyam eylemeleri lazım geldiği aşikâr iken birkaç seneden berü Fransa'da 'ilvekâr-ı iştidat olub ateş-i fitne ve hasar hasebiyle zaman hükümeti yed-i taklillerine hâsırda ferace? bulan eşhas-ı mahall-i i'câl vasıtalar peyda ederek maslahat-ı halisalarını tervic ve hükümeti kendilerine te'bid ve teşhimü'l-hâl olan düvel-i saire nizamını Fransa'nın ahvali misillû karin-i teşvik ve ihtilal itmek ve ref'i cem'i âdiyan ve tahrib-i memalik ve beledan ve gasb-ı ahval-i ahali ve feth-i revabıt-ı ifrad-ı insan usulünden 'ibaret olan lafz-ı murad-ı serbestiyet-i prenz? virilen ibhân nâşî taklit? ve ihtilal ve nev'i insani ve hoş münzelesine irsal ile da'iyesinde olduğundan devr ve nezdin bilâ temyiz gerek dost ve gerek düşmanı olan devletlerin re'ayasını vücûh-ı mütenevvi'a ile tahrik ve ifsad ve tabi'-i müluk ve makamlarına 'aleyhine tuğyan ve 'isyana da'veti i'tibar idüb bir taraftan dersa'âdette mukim elçileri dahi her mahalde mü'ellûf oldukları etvar-ı ruhbane-yi mukarrer ile cenab-ı Devlet-i saltanat-ı seniyyeye arz-ı muhabbet ve nice hile ve desise ile Devlet-i Âliyye'yi taklide ve sair dost düvelin 'aleyhine tahrik maslahatı tervice müvaziyet ve bir canibden İtalya'da ke'en Fransa 'asakir-i kumandan ve cenarelleri re'aya-yı padişahiyi ihlâl za'im-i fesadıyla Rumeli ve Mora ve Akdeniz Cezayirine mezi'at ve ... ile meşhud ve meb'uslar irsalinden ve nice evrak-ı ihtiyal-i mal neşrine mübaderetten halli vekiller idi hatta bu tebarişatın mânâ ta'ifesine irsal ettiği ka'ide ve sair neşr ettiği evrakın hal-i hadi'at-ı işmani 'ammeye ma'lumdur Devlet-i Âliyye zikr olunan kumandan ve cenarellerin bu makule hareketlerinden Fransa müdürlerine şikâyet ettiği cenarellerinizin dostluğa menafi bir güne hareketlerine müdahin bu kadar fi-mâba'd men' ve tahzir ederiz muradımız ve Devlet-i Âliyye ile derkâr olan kadim-i dostluğu anâkata te'kid etmektir deyü resmen

verdikleri cevablara nazaran merhum cenareller icra-yı mefsudattan feragat etmek iktiza ider iken etvarlarını kat'a tağyir itmedikleri nemrud ve fesadları evvelkiden ziyade müşade olduğu meşhud olduğundan müdürünün cevabları mefahıyla dâll olduğu ve me'murlarının hareket-ı müfsidânesi hamil oldukları ta'limatın muktezasından neş'et ider bir halet ittiği ve yine berrin fimâba'd şikâyetin dahi hiçbir güne fa'idesi olmayacağı her ne kadar fehm olmuş ise dahi Fransa müdürleri şayet tebdil-i meslek ider ve ifsad ve ihtilal nizam-ı 'alim süvari-yi hasmından vazgeçer yahud bu ihtilalin zuhurundan berü mücerred tefrizkârların maslahatı içinde cemi'i Fransa ahalsinin düçar oldukları ve mahv ve afat ... 'adem-i esatibar ile felakette olan Fransa'nın ahvali ahir suret-i kesb ile me'muliyle mu'adat-ı hakika husumet-i celileyi müntac olmamağ için Devlet-i Âliyye'ye mülkünü tağyir itmeyüb sükut-ı ihtiyar eylemiş bundan ma'âda Fransa müdürleri düvel-i saire ile muhtariyeleri ava'ilinde tevsi'i memalik-i kaydında olmadıklarını ve kabza temellük tesriflerine dahil olacak memaliki reddedeceklerini i'lan itmişken muharib bulunan devletlerden nez' edebildikleri nice memalik-ı vasi'ayı Fransa'ya ilhak ettiklerine kana'at itmeyüb ittika-yı nifak ile düvel-i müttefika beyninde zuhur iden inkılabından nâşî ihtirazı külliyyen bertaraf itmeleriyle makasid-ı hafiyelerini zahire ihraç ederek Devlet-i Âliyye misillü bertaraflığını ihtiyar iden nice merbu?ve müstakil cumhur ve hükümetlere bi'l-esbab-ı muhassa kader olmak üzere musallat olub esbab-ı muhafazadan hâli bozan memleketlerine hücum ve iktiham ve cebren ve fahren meramlarını ram ittikten sonra mümana'at iden olmadığına bâ külliye heng-i? perde-i nâmus eyleyerek 'uhud ve şurût bilmediklerine dostluk ve husumet 'indlerinde müsâvi olduğunu 'ammeye bildirmek için kendilerine izhar ve düsturdan gayri mu'amelesi olan Devlet-i 'aliyye'nin a'z-ı memaliki olan Mısır gibi memleketine hukuk-ı milele ve beyn'ed-düvel mer'î olan kava'id-i mu'teberiye mugayyir misli tasvib vechiyle ... nokta-yı hücum ve iktiham ve bi'l-muhaberiye zabıtana kıyam ettiler Fransalunun Mısır taarruzu beyninde oldukları havadisinin ibtida zuhurunda Âsitane-i sa'âdette Fransa tarafına maslahat güzârı ile mukim düka mükâlemeye da'vet birle keyfiyet-i kendisinde resmen su'al olunduk da kat'a haber ve agahı olmadığını ve kendi mülâhazası olarak Fransalunun işbu seferi tahkik ider ise mücerred beylerden ahz-ı intikam ve İngilterelünün 'akd-ı ticaretine isal-i zarar ve güzârında maslahatına mebni olmak mahsûl idüğünü beyan itmekle Fransalunun

Mısır tarafına bir gûna vuku'unda her ne 'illete ve her kat'i sebebe mebni olur ise olsun i'lan-ı harb 'ad olunacağı ve ez kadim-i meyanede derkâr olan vedd ve muhabbeti şer'an ve mülken mübeddel-i 'ad ve husumet olacağı ve saltanat-ı seniyye Mısır ülkesinin beravec kumandana varıncak ihtimali olmadığından ol arazi-yi mübarekenin istihlası için millet-i İslâmiyenin

S.3 B.1

hareketini muceb olacağı ve Mısır beylerinin te'dibi lazım gelmiş ise metbu'ları olan Devlet-i Âliyye tarafından icra olunmak iktiza itmekle Fransalunun bu hususa müdahalesi hukuk-ı milele mugayyer bir keyfiyet olduğu ve İngiltere Devleti saltanat-ı seniyyenin ahbab-ı dostu olmağla Devlet-i Âliyye kendü mülkünden Fransa 'asakiri müruruyla İngiltere ticaretine isal-i hasara ikaziyelerine bervech-i rıza ve eda olmadığı ve tebayirin Fransalunun Mısır'a 'azimeti velev yalnız bu maslahata mebni olsa niye i'lan-ı harb-ı ittihaz olunacağı ber vechle tefsil gûna ve hevasına ilga ve böylece müdürleri tarafına aciletten tebliğ eylemesi lazıme-i halden idüğü kendisine enbâ olduğundan başka Paris'te mukim Devlet-i Âliyye sefiri Ali efendiye dahi mefahim-i mezkûreyi havi tahriratı tesyir ve keyfiyeti resmen su'al eylemesi efendi-yi muma ileyh tenbiye ve tahrir olunmuş idi ... müdürleri tarafına gönderdiği kâğıd ve taraf-ı Devlet-i Âliyye'de sefir muma ileyhe irsal olunan tahriratın vusulünde mukaddem ... tarih-i 'atika ile vürud iden kağıdın mefhumunda Bonapartın Mısır'a me'muriyeti sahih olub lakin güya Mısır beylerini te'dib birle tahsil-i menafi'-i ticaret ve İngiltere dostuna da isal-i hasarat etmek maksadına mebni olduğu ve bu müsâlaha tanzimi için Devlet-i Âliyye'nin maslahatına enfa' nice sûr-ı hüsnanın 'arzına me'mur bir elçi ta'yin olduğu ve Devlet-i Âliyye'ye bu husus için Fransa cumhuruna i'lan-ı harbe kasd ider ise beher hal iken devlet imparatorunun dahi mecuza-i mazhar olacağı hal-i butlan iştimali münderiç idüğünü maslahatgüzar-ı merkum resmen tefhim ve mezkûr kağıdın bir suretini dahi takdim itmiş iken Devlet-i Âliyye sefiri olan efendi-yi muma ileyh mukteza-yı me'muriyeti üzere Paris'te umur-ı ecnebiyeye nazırı Kaliran? Pertegor? ile ledel-mülakat taraf-ı Devlet-i Âliyye'den vürud iden tahrirat-ı dermiyan ve mü'ellini ifade ve siyasirle bir cevab-ı kat'a ittifad i'tasına resmen talep eyledikde şahs-ı mezkûrı galiba mukaddema dukak tarafına tahrir eylediği salefü'z-zıkr kağıdın mü'ellini feramuş ittiğinden Mısır canibine 'azimetleri külliye inkâr ve Bonaparta'nın me'muriyeti Malta ceziresinin

zabt ve teshirine münhâsır olduğunu ve Malta nevalilelerinin? izmihlâli kaffe-i müslimine hayırlı bir maslahat olmağla Devlet-i Âliyye'nin ba'is memnuniyeti olmak lazım geldiğini ve saltanat-ı seniyye ile öteden berü derkâr olan dostluğun vekayesini ve ana faiten te'kid-i bigayet mültezimleri olduğunu utanmayarak bat ve iş'ar ve feth-i hümâyûna hile-i baziye işdar eylediği efendi-yi muma ileyhın cevabnâmesinde müsteban olmağla maslahatgüzar-ı merkumun ifadesiyle nazır-ı mersumun cevab-ı beyinde derkâr olan ... nâm Devlet-i Âliyye'yi açıktan taklid ve iğfâl ve Mısır maddesinin ne suret-i kesb eylediğinden evvel esnada henüz hayırlû olacaklarından tahsil-i ittila'a değin umur-ı vakit kasdıyla bir suret-i mekruhe-i ihtiyal olunduğuna binaen bu halet-i gayriye Fransa müdürlerinin kemal-i kibir ve gururlarından cemi' düvel 'indinden mer'î ve mu'teber olan usul-i nihade tafecah-ı? nisyan eylediklerine ve bi'l cümle ahvalleri i'timada ... olduğuna delil ve izah değil midir ilhalen mer'î ve müşahade olan etvar-ı muhakimane ve hareket ta'libanelerine nazaran çakir-i zimmetleri ifsad-ı nizam-ı 'alem ve teşvik-i rabita milel ve âmim birle iktizasına göre kah zirkâhdan icra-yı abhıyla? mahal ile ve kâh açıktan cenk ve kıtal ile tanzimu'l-hâl olan cemi'-i düvelin şiraze nizamını muhtel ve perişan iderek İtalya'da ittikleri gibi cemahir-i sagire-yi keşide ihdas idüb Fransa cumhuru el-cemâhir olarak her mahalde idüğü vech üzere hal ve 'akd-i umur ve 'umumen ... mesalih-i cumhur itmek olduğu celbi ve işkârdır imdi Mısır bab-ı harameyn olub bu husus bi'l-cümle millet-i İslamiye'ye raci' bir madde cismine olduğundan Devlet-i Âliyye mukaddema bir su'al-i meşruh gerek mersum maslahatgüzar ve gerek Paris'te mukim sefiri vasıtasıyla Fransa müdürlerine müracat beyan ve i'lan ettiği vech üzere Fransalunun bilâ sebep nikât-ı zuhur iden ta'riz ve 'adavetine şer'an mukabele lazım geldiğinden 'avn? ve 'inayet hazret-i hüda-yı mugniye tevkilen berren ve bahren def'i sezavar-ı 'iade ve kahr ve tedmir cami'a esbabına tesbit olunmağla Fransa 'aleyhine gaza ve cihad-ı cem'î müslimine farz-ı 'ayn olduğu mukarrer olmağın maslahatgüzar-ı merkum met'niyan? hizamına her mefaretle muma ileyh Ali efendi ve mü'talibinde olanların Paris'den vüruduna değin rehn-i tarikiye yed-i kaleye irsal ve Âsitane-i sa'âdette ve bi'l-cümle memalik-i mahrusede mevcut Fransa konsolosları tüccar ve emvaller Mısır ülkesinde harb-i asrı olmayarak tevkif olan Devlet-i Âliyye'ye tabi' tüccar ve emval ve sefinelerin ve beylik gemilerinin ve icâblarında mevcut neferatın şeyleri tahliye ve linçe değin kezalik rehn olmak üzere

emaneten tevkif olunmuştur Fransa'da ... efrac-ı fitne ve fesad olan erbab-ı ta'libin def'-i şereri yalnız Devlet-i Âliyye'nin değil belki cemi'-i Avrupa Devletlerinin asayiş-i emniyeti müstelzem olacağı bedidar olmağla bu babda cemi'-i dost-ı düvelin

teveccüh-i kulubu ve zahiren ve batınen icra-ı lüzum-ı dost ve i'aneye mübaderetleri mamuldur.

Fi Safer Sene 1213/M. Temmuz-Ağustos 1798.

S.4 B.2

Eyalet-i Bosna'da vaki' Tuna nehrinin hududuna dair hüccet ve teşkilatında kayıt için sadır olan ferman-ı âlinin suretidir.

Devlet-i Âliyye daimü'l-karar ve saltanat-ı seniyye sermediye'l-istikrar ile Nemçe Devleti beyninde deştire? iltifat beraber olan muahede-i mahsusa da tasrih ve beyan olduğu üzere Tuna nehrinin sol yakasında tahrir ve temyir olunacak hudud ve sınır için taraf-ı Devlet-i Âliyye'den hâlâ ruznâmçe-i evvel İsmet İsmail efendi bundan akdem mahdud ve tahrir dair sudûr eden o emr-i şerifeyi tenfize mir-i âhûr-ı evvel babasıyla dergâh-ı âli kapıcı başlarından Hüseyin ağa mübaşir ve serdesin Keramettin Abdurrahman efendi mühendis tayin kılınıp muma ileyh muma ileyhın Bosna valisi vezir-i mükerrem 'izzetli saadetli Hüsamettin paşa hazretlerinin ihtimam rey ve marifetleriyle emr-i tahdide eşdar ve Nemçeli tarafından mahdud ta'yin olunan serdar-ı sâni müverrih Baron Dö Aşila'dan ceneralıyla temyir hudut ve tefrik-i sınıra bezl-i iktidar ederler muahede-i mahsusa şurutı mucibince harita mamul behaya tatbik ile bi'l-ittifak ta'yin ve tefrik eyledikleri hudutları muhtevi tahrir ve emlâ kılınan haccac-ı şer'iyeye ve Devlet-i Âliyye mahdudu muma ileyhın verdiği memhûr ve mürahhez-ı temsile sureti ile Nemçeli mahdud-ı ceneral muma ileyhın Nemçe lisanı üzere memhûr ve mümzi i'ta eylediği temessük tercümesinin ve hitam-ı tahrir teallika emaneten Nemçeli yedinde olan nev'i vürutça ve 'aradiska? kalelerinin taraf-ı Devlet-i Âliyye'ye devr-i teslim ve teslimlerini havi mahdud muma ileyh İsmet İsmail efendinin derbar-ı 'atufettarda takdim eylediği senedat ve defaterlere mahal-ı müte'addideye kaydı muktezi olmakla Divan-ı Hümâyûnda mahfuz olan deftere ve kezalik nâme-i cezine ve Nemçelü mevad-ı defterinin zeyline

... ve kayd ve baş muhasebeye dahi kayıd için birer sureti virilmek ve asılları memâlik-i tarafınıza hıfz olunmak

Fi 3 Muharrem Sene 1210/ M. 20 Temmuz 1795.

S.4 B.3

Manzur-ı Hümâyûnum olmuştur.

Şevketlû, kerametlû, muhabbetlû, kudretlû, velinimetim efendim.

Bosna tarafında karin hüsn-ü hitam olan tehdit maddesinin müyesserî dergâh-ı âli kapıcı başlarından Hüseyin ağa ve mühendis Abdurrahman Efendi kulları cend-i rûz mukaddem Der-Âliye'ye vârid olup Mehmet ve İsmail İsmeti Efendi kullarının dahi Dersa'âdet'e gelmek üzere yolda idiği mukaddemce takrir-i çakiranemle huzur-ı hümâyûnlarına arz olunmuş olmağla ma'lum-ı hümâyûnlarıdır Muma ileyh Mehmet ve İsmail İsmeti Efendi kulları dahi evvelki gün Der-Âliye'ye vasıl olup dün gece nezid-i çakiriye vurun ve Bosna valisi Hüsamettin paşa kulları tarafından taraf-ı çakiraneme olarak götürdüğü ve hudut maddesine dair müstehci olan bir adet sandıkça derununa mevzu' senedat-ı defteriyle taraf-ı çakiraneme takdim ve teslim etmekle manzur-ı hümâyûnları buyrulmak için Bosna valisi müşarü'l-ileyh mektubi senedat-ı mezkûre sandığı ve zikrolunan senedatın defteri ma'ruz-ı huzur-ı hümâyûnları kılındığı ve senedat-ı mezkûre manzur-ı hümâyûnları buyrulduktan sonra cevab-ı hümâyûnları kılına kayıt ve hıfz ettirilmek iktiza edeceği ve mahdid muma ileyhten huzuran keyfiyet ve takviyesine dair bazı husus-ı istifsar ve takriratı kaleme alınıp huzur-ı hümâyûnlarına arz olunacağına binaen takriri kaleme alındıkta takdim-i hakipa-yi mülükâneleri kılınacağı malum-ı hümâyûnları buyrulduktan emri-i ferman şevketlû, kerametlû, kudretlû, velinimetim efendim padişahım hazretlerindedir.

S.5 B.4

Hâlâ sadr-ı ‘azam ve serdar-ı Ekrem devletlû Gazi Hasan paşa efendi hazretlerine mir-i ahvar-ı sâni hazret-i şehriyâri i‘tadıyla intikali hâvi ... .gelen Hatt-ı Hümâyûn şevketmakrundur ki ta‘biye bu mahale ketb olundu tarih-i ketb

Fi 26 Şevval Sene 1204/ M. 9 Temmuz 1790.

Sen ki bi’l-fiil vezir-i ‘azam ve bi’l-istiklâl serdar-ı Ekremimsin

Seni selam-ı selamet encâm-ı şahanem ile taltif eylediğinde malumun olsun ki baş çukadarım kulum tarafından ‘avdet eyleyüp geldikten sonra bi’l-cümle ma‘ruzatın makbul-ı hümâyûnum olmuştur. Sana istiklal-i nâm virdim cüz‘i külli cemi‘ umur-ı devletimi dost-ı sadakatine ihale ve tefviz eyledim. Gerek mütareke ve gerek sulh-ı salah hususlarında her kanısı deyn-i devleti infa‘ ve şan-ı saltanata layık ise onu ihtiyar eylesin cümlesi ve her tarafı reyine havale olmuştur cümle süvari sen herkesten âlâ biliyorsun umurunda müstakilü’r-reyi olup asla ve kat‘a bir ferdin kelam-ı mesmu‘unda olmasın bildiğin gibi hareket eylesin cümleden intihab edip vekil-i müstakim eyledim gördüm seni bir ayı fikr eyleyip deyn-i devletine hatırlı münasip üzere hareket eylesin ordu-yu hümâyûnumda ve rikab-ı müstetamide? bulunan ve hâlâ kendi emrinde müdahile ittirmeyüb hiçbirini ihya eyleye hakk-ı te‘ali her taraftan yardımcın ola kaptan paşanın Bosna donanma-yı hümâyûnu ihraca kudreti layuk a‘zam umur-ı dikkat olan tersane hususunda rehaveti derkâr olup ve donanma-yı hümâyûn tertibinde ve tersane-i umurun senden âlâ biliyor olmasıyla yine nakd ve kalyon ihracı ve nizamı yine senden reyine havale verenlerinde nizamında senden isterim. İki yüz sefine tertip ve ihraç eyleyip ve derununa yirmi pare sefine idare ider asker ve mühimmat olunmayıp bu hususta ensele? giden ve kasrına dahi nizam veresin ve kaptan paşalığa bir sahip tedbir şahi‘ bir veziretdarlık eylesin bunun ile evlamız zannederim işte senin istiklal nâmına ve ruhsat-ı kemaline bu hat-ı hümâyûnumdur. Yedinde düstürü’l-‘amel olsun her hususu sana ve seni bi’l-cümle hususatıyla ve cemile ile cenab-ı rabbil‘âlemine ısmarladım min ale’t-tevfik.

S.5 B.5

Sen ki kaim-i makam Ali paşasın

Seni selam-ı selamet-i encâm-ı şahanemle taltif eyledikten sonra ma'lumun olsun ki sadr-ı sabık Yusuf paşa umur-ı sefirde tecrübesi geçmiştir mülâhazasıyla elçi ve kaim-i makam sadarete tesviye olunduk da taraf-ı hümâyûndan gerek hazine ve gerek mühimmat ve sair levazım-ı sefirede asla kusur olunmayup meram-ı hümâyûnum gâliyâne ber muharrir iken muvaffak olamayub muharrir müşeyyid olunmasından bu suretle düşhân? arazi terk ederek böyle Hâna mesaliye sebep olmuş iken sair nizam-ı devlet muvaffak olur hâlâ hatasıyla 'azl itmeyüb asitaneye getirdim kâlilden ve nizam-ı devlete dair böyle bir işe şerh itmeyüb garazlarına ve suizan ile tesbit eylediği maddeleri teşviş idüb kalkıp kaide bulunmak 'adem-i re'ayet hususu ocakları kalub karirlerine vakt ve yoluyla nizamiyelerine sa'i ve gayret eyleyüb daima su-i tedbire def'ad üzere herkese mecbul olduğundan geldiği günden devlete nâfi' bir iş safvet olmadığı ve bundan sonra dahi olmayacağı eşkâr olmaktan nâşi sadareten 'azl ve yerine kadren münasibinin cümlesinin eskisi olan 'akl-ı müddetten berü sadarete ilgası zahir kendiye valisi vezirim melik Mehmet paşa sadr-ı 'azam nasb olunub taraf-ı hümâyûnumdan da'vetcî gönderilmekle gelinceye dek yerine vüzerat-ı isti'dad ve ehliyyette münevvere olduğundan rütbe-yi vâlâ-yı vüzeratla kaim-i makam nasb olunmasından göreyim seni sadr-ı 'azam gelinceye dek yokluğunu bildirmeyüb dahil ve habil? umur-ı lazime devletinde tesviyesine ve ocaklarının nizam ve ihyasına ve cüzi ve külli kaffe-yi hususat-ı lazimenin defrit ve nizamiyeleriyle ve 'ibadullahın esbab-ı istirahatlarına akdem ve gayret ve sadr-ı 'azam yoktur deyü bir maddenin geriye kalmasına sarf-ı kudret idüb hakkında olan hüsn-ü zan ve makûl padişahanemin teyid etmesine himmet eyleyesiz cenab seni herhalde Tevfik eyleye amin.

S.6 B.6

Nemçeli'nin Beyannâmesi

Devlet-i Âliyye ile Rusyalı beyninde Kaynarca mu'ahedesi akd olunduk da tarafından şerait-i mu'ahedeye mevcut ri'ayet ve hilafî vazî'den müba'adet ve bu vechle canibeyn-i re'ayaya esbab-ı istira' istihsaline dikkat ile beyn'ed-devleteyn ve

dostluk ve safvetin tezayidine sarf-ı himmet mukteza-ı şan-ı devlet olduğuna bina'ın Devlet-i Âliyye-i ebed-i hükümet tarafından şerait-i dostu ve mevalata kemahi hakka ri'ayet olunduğu ashab-ı ittisaf ve hakaniyet olan Avrupa düveli dostlarımıza hakkı değildir Rusya Devleti mukabele-i bi'l misal ka'idesi ve reddine mer'ıye-yi devlet üzere şerait-i mevkudenin serren ve alelen hilafı tarikasına insilakdan teba'id ve mücanebet birle hukuk-ı dostu ve hem-civariye ri'ayet eylemek iktiza ider iken musalaha-yı mezkûrenin in'ikâdından sonra hilafına dürlü dürlü hareketlere mübaderet idüb ez cümle esas sulh-ı mezkûr karimenin Allah-ı te'ala hazretlerinden gayri kimesne karışmamak veçhiyle terbiyyet-i kaziyesi idüğü cümle düvel-i dostlara zahir ve hâli iken mücerred karyemi istila kastıyla enva' mukaddemat-ı hafıye ve celileye şeru' ve mübaşeret ederek Şahin Giray asker-i Rusya ile karyeme idhal ve şurût-ı Sırbistanın hilafı bir taraftan ahalisinin kemine haber ve kemini iğfal iderek Hânlığa kabul eylemelerini teklif vireceğinden dahi mezburun Hânlığını itiraf teklifini Devlet-i Âliyye'ye irad ve i'tiraf olunduğu surette i'ade-i muharrer i'tar edeceği suretlerini arâset idüb bu vechle esas sulhu halel-i yezid eylemesi 'ahd olduğunu iş'ar eylemişken Devlet-i Âliyye mücerred sefk-i demma reha-yı canibini muceb olmamak için tarafeyn-i meskenesine şefkaten şurût-ı mu'ahedeye mugayyer olunarak teklif-i mezkuru kabul etmiş olduğu kezalik düvel-i dostlara ma'lumdur ba'de ticaret mu'ahedesini boyunca hâneleri şâmil ve ekser şeraiti Kaynarca mesalihasına vücuhla mugayyer biraz şerait-i tertib ve anın dahi ... imza olunmasını teklif idüb esas sulha mugayyer olan maddeleri evvela vazihasıyla elçisine beyan olundukça tağyire me'mur değilim böylece imza olunmaz ise devletim şerait-i mu'ahedeye ri'ayet olunmadı 'ad ider kelimeleriyle ısrar itmekle Devlet-i Âliyye mecbul olduğu Mürvet-i kâmile muktezası üzere imtidahı kabul eylediği keyfiyet-i ma'lumedendir ba'de buna dahi kana'at itmeyüb asakir-i külliye ile Kırım ceziresini açıktan açığa istila ve zabt ve Şahin Giray'ı def' ve memleketine isal ve bu vechle sulh ve selahati alenen nakz idüb ahidnâmelerden Kırım serbestine dair şerait-i tayyi olduğunu ve Kırım yedimizde kalmak suretini mübeyyin sened vermezseniz muharebeye ... kelimelerini elçisi ve Nemçe vesatlarıyla takrirler takdim iderek irâd ve teklif etmekle Devlet-i Âliyye vifakı şafaka tercih ve matlub olan sened hamî'ileraha böyle bir emr-i 'azimi dahi bu vechle tahammül eylediği cümleye vazihdir bunlardan ma'âda mugayyer şerait hareketlerinin nihayeti Kırım'a ve Rusya

memalikine varan Devlet-i Âliyye tecelli ve re‘ayasını topa sarub idam etmek ve arazi-yi Devlet-i Âliyye’de olan re‘ayası serren ve ‘alenen şergiben ve terhiben iğfal iderek sefineleriyle ve âhir suretle Rusya memalikine nakl etmek misillü vaz‘ ve hareketlerinin gayeti olmadığı dahi câ-yi eşkal değilsin Devlet-i Âliyye’nin bundan böyle tahammülü haşa sümme haşa muharebeden içtinabına ve za‘af füturine mebni olmayub mücerred vekaya-yı sulh ve safvet-i niyet-i halisesiyle idüğü zahir iken Rusya devleti Devlet-i Âliyyenin halet-i mezkuresi tahammülünü za‘af ve füturine hâmil her ne irade eder isek icrasına desteres oluruz ze‘amiyle bunlara dahi ‘adem-i kana‘at ve Devlet-i Âliyye’nin kerratla menşurını kabul etmiş Tiflis Hânı ögeli? Hân evvel emirde mezid-i ... tarafına celb ve nakz ahidnâmede fimâba‘d canibinden birbirinin ‘aleyhine serren ve ‘alenen bir dürlü ‘amel ba‘zen ve istirad olunmaya deyü mestûr iken nass-ı mezkûrın vücuhuyle mugayyeri olarak Devlet-i Âliyyenin haberi olmayarak Hân-ı mezkûr ile beynlerinde mu‘ahede zabt eyledikleri ve hakkı yedlerinde gibi Hân-ı mezkûr-ı meskutı olmak suretlerini Devlet-i Âliyye’ye i‘tiraf ettirmek ze‘amıyla Hân-ı mezkûr hakkında Çıldır valisinden iştikâ ve müşar-ı ileyhın azlini istid‘a ve nice ısrar-ı ricalarından sonra Hân-ı mezkûrın yalnız himayeti babında Çıldır valisine bir kıt‘a emr-i şerif isdar olunduğu halde niza‘ bertaraf olur deyü Fransa elçisi vesatıyla inha eylediklerinde Devlet-i Âliyye dahi bu babda Fransa devletinin tevassutuna rağbet birle emr-i şerif-i mezkûru isdar eylemişken ba‘de Rusya elçisiyle ‘akd olunan meclis-i mükâlemede yine iddi‘a-yı mezkûru i‘ade idüb Fransa elçisi vesatıyla şöyle nizam verilmişti deyü ifade olunduk da bizim umurumuza Fransalu ne karışır deyü suret-i mezkureyi dahi red eyledikleri Kılburun hududnâmesinde Kılburun Hisarı ile Kopkocı canibinde vaki‘ kadimden berü Özi ahalisinin mu‘ayyen olan tuz kollarında hâsıl olan tuzu vakt ve zamanıyla tarafeyn-i zabitanın izin kâğıtlarıyla Özi’den gelib iki devlet mabeyninde vaki‘ olan dostluk hemcivari muktezası üzere tarafeyn-i zabitanın ma‘rifetleriyle ihraç ve nakl eyleyeler müdahale ve mu‘araza olunmamak üzere kavlı olunmuştur deyü mestur ve sudurnâme-yi mezkûrenin ‘akdi tarihinden sonra beş altı sene kadar şart-ı mezkûre tarafından bilâ neza‘ ri‘ayet ve bir def‘a Rusya tarafından mümana‘at vuku‘u taraf-ı Devlet-i Âliyye’nin inha olunduk da mümana‘at-ı mezkûre hudud zabitimizin şehvidir şart-ı mezkûr kemâken icra olunması üzere tenbiyenâme tahrir eyledik deyü hak-kı Devlet-i Âliyye yedinde olduğunu i‘tiraf ederek Devlet-i Âliyye’ye cevab

nâmeleri gelib mukteza-yı şerut icra olunmakta iken bir müddetten beri Özi ahalisini zikr olunan kollardan hilaf-ı şurutu men‘ idüb men‘-i mezkûrun şarta mugayereti elçisine tahriratla beyan olundukça tenbiyenâme-yi mezkûr hasr-ı tecahül ile kâh hududnâmenin mezkûr şartında muhaddidimiz sühud etmiş kelimini ve kâh ahir güna dahi kelamlarını irâd ile şurut-ı mezkûreyi isal ve da‘vayı kendi ve taraflarına çekmeyüb Özi ahalisinin kollardan tuz ihracında çok olan ısrarlarından şikâyet ve men‘i mezkûreden ısrara mübaderet eyledikleri ve ahidnâmelerde iki devletin re‘ayasından ba‘zıları ahir bir taht ve âdem-i ita‘at veyahud habe‘et edib devletinin yerine ihtifa ve yahud iltica kastında olur ise Devlet-i Âliyye’de deyn-i İslâmı kabul ve Rusya Devletinde takrir edenler ma‘ada asla bir bahane ile kabul ve himayet olunmayıb der‘akab redd veyahud hiç olmaz ise iltica edenleri devletin memalikinden tard olunalar ki bü misillü yaramazların sebebiyle iki devlet beyninde muris-i bürudet veyahud ba‘is-i neces-i ‘abes olur asla bir mani‘ vaki‘ olmaya kezalik tarafeyn re‘ayasından olub gerek ahal-i İslam ve gerek Hristiyan zümresinden bir kimesne bir türlü taksirat edib her ne mülahaza ile bir devletten evvel bir devlete iltica eder ise bu misillüler taleb olundukça bilâ te’hir redd olunalar deyü mestur ve mensus iken dostluk ve şuruta mugayyer olarak kendi tahrikleriyle memleketlerine gazez iden Boğdan voyvodası Aleksandır’ın ber muceb şurut-ı Devlet-i Âliyye’ye redd-i mukabele olunduk da elçisi dolu dolu mugaletalar ve ‘ahid ve şarta sığmaz kemalatı irad iderek redd-i mukteza-yı şurut ile dahi devletim redd etmez cevab-ı kat‘iyesini verdiğinden ma‘ada altmış bin ‘asker ile Potemkin ceneral hududlara me’mur oldu ve beyne’devleteyn bazı mevâd nizamına me’murdur ben dahi anın reyiyile harekete me’murum vadilerimde takrir i‘tasıyla beyanatımızçün Devlet-i Âliyye’yi cenke da‘vet itmişken Devlet-i Âliyye yine mürüvveten tecahülü’l-arif tarafına insilak ve hakimane mu‘amele ederek cenke Potemkin ceneral bazı nizama me’mur olmuş Devlet-i Âliyyenin şarten ve ‘ahden hakkı olan şu maddeleri kendüye tahrir birle şerait-i uhudun icrasına ihtimam ile dinledik de kema fi’l-evveline Tiflis Hânından ferağ oluruz ve ne kararı Boğdan voyvodası veririz ve ne tuz hususunda Devlet-i Âliyyenin iradına mümaşet ederiz âhur-ı kat‘iyesini irâd ve bu vechle kul olanda ısrar birle kat‘ice cevab virüb şerait-i uhud ve mevaşika adem-i ri‘ayet ve hilafında ısrar cihetleriyle nakz ve hududa altmış bin ‘asker ile Potemkin ceneral ta‘yin ve ‘adet-i dostu ve düvelden hariç ve külliye tabi‘at müddet-i

mugayyer ve beyne'd-düvel ve belli ki hiç insaf-ı insaniye-i beynlerinde daimi ve 'ale'l itlak-ı mer'ı olan emniyet-i 'amme ka'idesine muhalif olarak kadim maddesine eylediği gibi cebir ve tazyik ile Devlet-i Âliyye cenk ve harbden 'acizdir i'tikadına mebni mücerred mugayyer şurut olan makasidini kabule Devlet-i Âliyyeyi mecbur etmek kasd-ı fesadıyla Devlet-i aliyyeyi cenke da'vet etmiş oldukları cihetiyle dahi nakz-ı mezkuru te'yid ve tasrih eyledikleri mübeyyin olduğuna bina'en beyne'd-devleteyn derkâr olan vefak-ı mübeddel-i şikak olduğu tahkikinden sonra Devlet-i Âliyye dahi hududlara 'asker ta'biyesiyle mukabele-yi bi'l misal mecbur olub hal böyle iken Devlet-i Âliyye yine sulhun i'adesine ragıb olarak elçisi götürülüb bu fesadların cümlesi esas-ı sulh olan Kırım maddesinden neş'et eylediği beyanıyla mevâd-ı mezkûrede şerait-i ri'ayet ve kadim-i suret-i asliyesine irca'a mübaderet iderseniz Devlet-i Âliyye i'ade-i sulha razı ve ... dinledik de kemâfi's-sabık red ile cevab virüb âdem-i kabul-ı şerait ile nakz-ı 'ahide ile ısrar etmekten nâşı ka'ide-i kadime Devlet-i Âliyye üzere yed-i kalede tevkif olundu Devlet-i Âliyye'nin sefirî Rusyalı kale-i nakz-ı 'ahdi hasebiyle Rusyalı üzerine olub elli seneden berü dost ve hem-civar olan Nemçe Devleti hakkında serren ve 'alenen bir güna sûi kasd ve idaresi olmadığını ve daima himmet-i kâmileli vekaye-yi safvet-i Canibeyn ve tezayid tehhab ve moris tarafına mesruf idüğü 'alimlere ma'lum olduğundan başka Nemçe Devleti hakkında hariç ... ve mişak? nice maddelere müsa'ade eylediği ve ez cümle Boğdan arazisinden hilaf-ı 'ahd ve beyan arazi-yi vafire mütalibe ve kendü zahmiyle tehdid ve 'aletleri vazı'

S.7 B.7

İngiltere ve Fransa ve büyük İspanya ve Sicilya'nın ve Prusya ve Nedirlende ve Nemçe ve İsveç ve Venedik elçilerine Devlet-i Âliyye ile Rusyalı beyinde muharebe ne gün eylediğini mübeyyin verilen beyannâmelerin suretidir.

Devlet-i Âliyye ile Rusya Devleti beyinde seksen yedi tarihinde vaki' mesalihayı re'aya canibinden refah ve asayişleri mülahazası tercih eylemişken Rusya Devleti tarafından dürlü dürlü sükût-ı menâfi teklifler i'mal ve hatta Kaynarca sulhuna esas ittihaz olunan karyemi 'ahd ve şarta menakiz bazan istila ve fimâba'd meyanede kul ve kullar def' ve emniyet-i tamme hasulu verilen seneden meşrût ve

tarafeyn-i 'ahidnâmesinde birbirlerinin serren ve 'aleniyyeten 'aleyhine buğz ve 'amelleri olmamak dahi meserrah iken Devlet-i Âliyyeye ta'yinini müş'arimizden menşur olan Tiflis Hânı tahrik ve derun-ı Tiflise Rusya 'askeri vazî' ve Hân-ı mersumu teshib ile Gürcistan ve sevalisinde vaki' serhadlarımızı ihlâl ve destgeş? ferağ olması ifade olunduk da redd ile cevap ve ... kadimden mu'ayyen olan tuz kollarından tuz ihraç etmeleri 'ale'l-ittlaka meşrut iken ahali-yi serhadde dürlü dürlü ezâ ve cefalarıyla mümana'at ve şartın îfası teklif olunduk da ondan dahi imtina' ve pirinç? rütbesinde olan Boğdan voyvodasını konsolosları ihlal ve dalaletleriyle firarında şartça redd-i taleb olunduk da devletimiz redd itmeyüz deyü elçisi kat'ice cevap ile şartları ilga ve nakz ve buna mümessil nice şartlara diledikleri mâ'naları vererek sû'i kasdlarını izhar ve Eflak ve Boğdan ve adalara ehl-i İslâma hasr olan lüzumsuz mahallere konsoloslar vazî' ile bi'l-cümle re'aya-yı Devlet-i Âliyyeyi ihlâl ve bazılarını memleketlerine nakl ve bazılarını mollacılık? ve sa'ir hizmetlere istihdam ve 'ale'l-husus kendilere el vermeyen dellah ve hükkam ve zabitan ve 'amel ve emsanın ve hatta Çıldır valisi ve Eflak ve Boğdan voyvodalarının 'azl ve te'diyelerini ibrâm ile nizam-ı mülke müdahale ve Rusya tüccarı bervech-i serbestiyyet memalik-i mahrusede emanen ve salimen ifa-yı emr-i ticaret ve diledikleri mahallerde güşâd ve gûzarlarına ruhsat ile Devlet-i Âliyye izhar-ı mer'us eylediği bütün 'alemlere ma'lum ve mukabele bi'l misal fa'idesi üzere Devlet-i Âliyye tüccarına dahi ol vechle mu'amele olunmak meşrut iken kendilere emr-i ticareti hasr etmek için Devlet-i Âliyye-i tüccarından aldıkları resm-i kemal düvel-i sa'ire tüccarından birkaç kat ziyade olduğu ve bilad-ı Rusya'da ve parası akçelerini tahsil-i murad eylediklerinde memleketlerinde gezdirmeyüb bu vechle alacaklarını tahsil-i menâ' ve ekseriyeti ha'ib ve hasr-ı i'ade ve irca' ve bazılarını idam ve Devlet-i Âliyye tüccar-ı sefineleri Rusya iskelelerine bir fırtına takribi veyahud su almak gibi bir zaruret ve iktiza hasebiyle yanaşmak murad eylediklerinde kurşun atıp yanaştırmayub menâ' eyledikleri ve Aralıkta Suğucak'tan gelen giden gemilerimize top attıkları ve 'ale'l-husus Tiflis Hânı maddesini bayağı sa'iren şartlara idhâl ve toptan bir sene verirsiniz nai'le ve illa bu şartların icrası için Potemkin nâm ceneralimiz altmış yetmiş bin 'asker ile hudutlara ta'yin kılındı ve Rusya imparatoriçesi kalacaktır deyü Rusya elçisi resmen Devlet-i Âliyye'ye irâd ve ibrâm ile muharebeye da'vet ve Potemkin ceneralin bu kadar 'asker ile hudutlara me'mur

kılındığı irâd-ı tamam Kırım'ı istilalarında eyledikleri vazi' ve turlarının misilli olmaktan nâşî evvelki ef'al ve i'mal-ı muhalifelerine 'ilave ile emniyeti külliye sulb ve su'i kasdı tahkik ve insilab-ı emniyete sebebkarı Kırım'ın Rusyalı istilasında kalması olmağla Kırım-ı kadimesi üzere terk ve mesaliha-ı harpde zabtiyle dostluğun istihkâmına Devlet-i Âliyye râğbet etmişken Rusya elçisi bu maddeyi devlete yazmam ve yazsam dahi bir faide-yi müfid olmaz ve ma'ada redd ve ilga eylediği şartlara 'ilave devletim bu karyemden geçemez deyü bu maddeye dahi kat'i cevab virmekle işbu 'illetlere mebni ve dahi mikdarı kâbil olmayan hakk-ı vahili nice 'illetlere ve sebeblere musibetini ehl-i İslâm üzerine şer'an cihad-ı farz olmağla Devlet-i Rusya üzerine Devlet-i Âliyyenin seferi mütehakkık olduğu dostlarımızın Basra-yı izaf ve hakkaniyet ile mütala'a ve mülâhazaların ahvaliyle i'lan ve i'lam için hürmetlû râğbetlû dostumuzla kralı ve cumhuru taraflarına işbu beyannâme verilmiştir.

Fi 11 Zilkâde Sene 1201/ M. 25 Ağustos 1787.

... asakir-i külliye tehiye-i birle arazi-yi mezkûreyi Devlet-i Âliyye ve Nemçelüye terk ve teslim etmez ise muharebeye ... suretlerini arane itmekle Devlet-i Âliyye vefak-ı şikaka tercih ile arazi-yi mezkûreyi mücerred tezayid-i safvet-i canibeyn için mahzuz-ı muhadded ta'yini ve sened i'tasıyla Nemçelüye ... terk etmiş olduğu ve Cezayir-i garb hakları serbest ve merabit ve bakar olub düşest oldukları devletler ile anların mesalihaları beynlerinde cari olageldiği ve hatta Nemçelü dahi birkaç def'a anlar ile başkaca mu'ahede idüb gerek sulh ve gerek 'adavetleri kezalik beynlerinde cari idüğü Devlet-i Âliyye ile Nemçe beyninde olan şera'itinde ocaklarında kendüleri vaki' olan hasarın tazmini dahil-i şart olmadığı zahir iken zikr olunan ocaklardan Nemçe sefain ve re'ayasını 'ali tarikü't-tekabül te'min hususunun senede rabt olunmasını teklif eylediklerinde 'ahd ve meşruttan hariç olarak teklif-i mezkûru dahi Devlet-i Âliyye redd itmeyüb kabul ve sened-i ihata eylediği ve bundan başka serbestiyet-i kamile üzere Karadeniz ticaretine hariç ez 'ahd ve şart olarak ruhsat-ı istid'a ve her bir maddesi Devlet-i Âliyyeye nice mazereti şamil sekiz maddeyi muhtevisinde mütalebe eylediklerinde husule müsa'ade vechiyle ... olur haletten ve külli iken Devlet-i Âliyyenin Karadeniz ve cemi'-i inhar ve tecavüzde

nice sefinelerinin serbestiyet-i kâmile üzere yoklanmaksızın keş ve gûzarına ve hizmet-i kâmile verildiğini hâvi ve otuz tarihinde olan ... sulhunu yine Nemçelü kendileri nakz ve lağv idüb ba‘de elli iki tarihinde Belgrat‘da vaki‘ olan mesaliha ve ‘akd olunan şera‘ite nazaran dahi zikr olunan yüz kırkça şurutları nisyan-ı mensiyan haramuş? olunduğu muhakkak iken mebni olan yüz kırkça ticaret maddeleri dahi mer‘i tutulması ... safvete yakışmaz ve cümle matlubları olan ticaret senedi ... irade üzere i‘ta olunub ve bu kadar ... berü Eflak ve Boğdanda Nemçe konsolosu ikameti mesbuk olmayub şerut-ı ‘ahidnâmede dahi müsarrah vekil iken memleketeyn-i mezburiyetine ihtina nasibini istid‘a eylediklerinde ve Devlet-i Âliyye mezarrat-ı mülkiye ve muhzeverat-ı ‘adidesine yığmayub mücerred dosluğa hürmeten tezayid-i selim ve safveti mucceb olmak iradesiyle zikr olunan ictinanın nisbetinde dahi müsa‘ade ve işbu mevad-ı ‘azimenin her birine başka başka senedler i‘ta ve bu misüllü ‘ahidden hariç maddeler ile dostluk mura‘atına ... .. etmiş olduğu ve Rusyalunun Kaynarca sulhundan berü ... götürdüğü maddelerin ekseri Nemçelünün mürüvvet etmeyerek bi‘l iştirak ikdamından neş‘et etmişken Devlet-i Âliyye yakmayub yine dostluk ve hemcivarlık ... icrada dakika fevt etmediği cümle düvel-i dostların ra‘na? ma‘lumlarıdır taraf-ı Devlet-i Âliyyede hukuk-ı dostu ve hemcivariye bu mertebelerde ri‘ayet olunmakta idüğü zahir olduğundan başka Rusyalu ile sefer-i muhakkak olduktan sonra Devlet-i Âliyyenin Nemçe devleti hakkında bir dürlü su‘i niyeti olmayub dostluk ve safvette sebatı derkâr ve Nemçe devletinden dahi safvet me‘mulünde idüğü ... deyü Nemçe elçisine mükerreren beyan ve ifade olunmuş iken Nemçe devleti elli senelik hukuku ve Devlet-i Âliyyenin mura‘at-ı mezkuresini bi‘l-külliyen ... ve bundan akdem tecalünün bi‘d-defa‘at giriftar olduklarını eyyam-ı istilalarında ... ve Devlet-i Âliyye cüz‘i-yi temayül ve hareket etmek ve külli ... mertebe bir gösteriş için etmek lazım gelse dilediğini icra edeceğinden başka Nemçelünün işlerine suret kesb edeceğini kendüleri ve mülahazat-ı ... .. ‘indelerde zahir ve bu babda Devlet-i Âliyye kat‘a semt-i merfutan.

S.8 B.8

Sokulu mesalahasına dair sadır olan hatt-ı hümâyûn-ı ita'at-ı makrunun suretidir.

Benim vekil-i mutlakım ve serdar-ı ekremim

Maçin ve Farisi ka'imesinden 'askerimin hali ma'lum oldu böyle 'asker ile cenk olmaz ve olmayacağı aslından dahi ma'lum idi ne çare cenke sefer açılmış sulh olub bu 'askere bir nizam verilür işte sana ruhsat-ı kamile verdim mukaddem Prusya ve İngiltere taraflarından 'arz olunan suret üzere mesalihayı bu tarafta erbab-ı meşrut-ı tecviz etmişler idi Maçin ve kadim ka'imesini cend nazarıyla meşverete havale ettim mesalihanın vücubunu beyan ettiler mazbatası ve gerek hatt-ı hümâyûnum mazmunları ol tarafa vardık da ma'lumun olur senin dahi re'yin bunun üzerine olduğu ma'lumdur bundan akdem Büyük İspanyanın ve İngilterelünün ve Frenciyenin teklifleri kabzi mümkün olabilir ise 'ilacına bakıp bir nizam veresin sen benim kaffe-yi umurda bi'l-istiklal vekil-i muttalikimsin bu hususta dahi sana başka ruhsat-ı kamile verdim şan-ı devlete madara olmayacak vechle mazbataya yazılan gemici olur ahir suretle mi olur münasib gördüğün ta'birat ile Moskoluya kağıd yazıp ser'an murahhas celb eden mükalemeye ordudan bir veya iki adam ta'yini münasibdir yoksa Zıştoviye mi havale edersin bu dahi senin 'uhde-yi istiklaline havale olunmağla emr-i mükâmeleyi münasiblerine tefviz idüb fen'-i suretiyle olur ise kat'a mesalihaya murahhas ve ... sa'irlerin tekliflerine nazaran Fransa'nın teklifi yani hududun perzan savbından kat'ıyla ileri Özi ve arazisinin kalması ehven olub Moskoda yerimiz kalmamış olur böyle mümkün olur ise haz ederim mümkün olmadığı surette İngilterelünün ta'dil dediği dahi gülden mi olur yoksa ahrir suret mi virilür kat'-i mesalihaya akdem edesin müttefiklerimiz mesariden mesalihi tecviz ettiklerini bilersen anlar sonra kefil olacaklardır ruhsat ki şamil işbu hatt-ı hümâyûnum yedinde sened olmak üzere gönderildi bir taraftan dahi kaim-i makam paşa tarafından yazıldığı üzere muharrir ve muhafazaya bakasın heman cenab-ı Allah Tefvik-i ihsan eyleye âmin.

Tarih-i kayd-ı 'adem? Sene 1204/ M. 1789-1790.

Ve 'ahd ve şartın hilafına bakmayub 'aciz güçsüz etmemiş olduğu mübahir iken Devlet-i Âliyyenin bu mer'utunu dahi mebni kılub bi'l-edâ-yı mezkûr olduğu üzere Devlet-i Âliyyeyi mecbur iderek tahsil-i menâfi'-i fakrına mebni Rusyalu ile

olan ittifakını derinleşmek ile el-halet-i hazihi Rusyalunun nakz-ı ‘ahdi cihetiyle Nemçelü taâm vazını ... ‘ad ve kem ferasatlık idüb Rusya sefirine nakz-ı ‘ahdi Devlet-i Âliyyeye ‘uzv ve üstadıyla Rusyalunun seferinde hissedar ve müşterek olduğunu ve Âsitane-i sa‘âdette mukim elçisini memleketine ‘avdete me’mur ettiğini mübeyyin beyannâme irsaliyle bilâ muceb kat‘a reşte? mevalat ve safvet ve feth-i sulh ve nakz-ı ‘ahd etmekle Devlet-i Âliyye dahi elçisi ve adamlarını tevkif-i da‘iyesine düşmeyüb derkâr olan meravit-i celilesi muktezası üzere mu‘azzezen ve mükerrerem Nemçe diyarına ‘avded ve idrakına ruhsat ve yollarda himayet ve istihsal-i esbab-ı istirahat ve emniyet için emr-i şerif-i isdar ve re‘ayasının hududu tecavüz edinceye dek Fransa elçisi ma‘rifetiyle himayetlerini iltizam eylemiştir bu babda saltanat-ı seniyye-i Osmani’yenin kat‘a serdetse-i müdafayi olmayub hal böylece olduğu Avrupa düveli dostlarımızın ma‘lumları olduk da keyfiyet-i hal-i nazar-ı ittisaf ve hakkaniyetlerine havale olunur.

S.9 B.9

Suret-i hatt-ı hümâyûn-ı şevket-i makrun ki mir-i ahur-ı sâni Abdullah Paşazâde Said Bey

Aslı sa‘adettü reis efendi hazretlerine verilmiştir.

Fi 2 Recep Sene 1187/M. 19 Eylül 1773.

Sen ki sadr-ı a‘zam ve serdar-ı ekrem sadakat-ı semirim Muhsinzade Mehmed pašasın

Seni ve seninle me‘an din-i Mübin uğruna ve tahsil rıza-yı hümâyûnuma bezl-i mukadderat eden vüzera ve ocaklarım ağalarını ve zabitanı rical-i Devlet-i Âliyyemi selam-ı mürüvvet-i encâm-ı şahanem ile taltif ve tekrim eyledikten sonra bundan akdem düşman-ı din ile tahkik eden muharebede cümleiniz yeniden ve ... olub ittifak ve ittihad ile düşman-ı hilekarın taraf taraf cem‘iyetini perişan ve ahz-ı ikame gayret ve himmet eylemeniz babında tenbiye-yi hümâyûnumu mütezammin hatt-ı hümâyûn-ı ita‘at-i makrunum olmağla şimdiye dek sizden hüsn-i tedbirler olunarak ‘askeri kullarımı cenke teşvik ve tahrir ve bir taraftan düşmana rehine verilmek

me'mul-1 şahanem olub sabit ve ruz-1 manzur-1 nusret iken düşman-1 derkâr taraf taraf Tuna'dan berü tarafa hücum ve irsal-i cesareten hâli olmayub taraflarınızdan ibraz-1 gayret ve himmet olmadığı kalb-1 şahanemi meksur ve evkat ve avâniyi huzur eylemiştir gayret-i din ve ifa-yı şan ve nâmın böyle mi olur ma'azallah-i te'ala bu sene düşmandan ahz-1 intikam olunmayub müttekim olunmadığı halde vakitler fevt olur ise encâm-1 müşkül olacağı cümleliz 'indinde zahir değil midir gayretinde gün içindir imdi sen ki sadr-1 a'zamsın bundan sonra ihlaf-1 rıza-yı hümâyûnum vaz' ve hareket edenler her kim ise olsun tard ve teb'id ve te'dib ve terhislerinde dakika fevt etmeyüb hizmette koşuş ve gayretleri zahir olanları tekrim ve taltif eyleyerek ocaklarım ağaları ve zabitanı zâi ve ittifaklarıyla 'askeri kullarımı cem' ve tanzim ve münasib olan mahallerde sevk ve ta'yin ve muhafazası iktiza eden mahalleri hıfz ve harasete akdem ve cümleliz ittifak ve münasebet gördüğü mahalden şahyi' ve bahadır ser'asker ve zabıtlar ile 'askerim kullarımı düşman-1 din üzerine hücum ettirmek ile ahz-1 intikam eylemek hususunda irâm ve rahatı kendüğe haram ve siz ki yeniçeri ağası vezirim ağa paşa ve sa'ir ocaklarım ağvat ve zabıta tesyir cümlelizden sadakat ve gayret ve ocaklarınız 'askerini cem' ve tanzimde bezl-i kudret eyleyüb din-i Mübin uğurunda can baş ile sa'i ederek 'askeri istihdam eylemeniz me'mul ve matlub mulukânem olmağla âhir-i sadr-1 a'zam ve serdarım muhsinzade Mehmed paşaya fermanına ita'at ve her emrinde mu'avenet ve müzaheret birle resm-i geçidi icra eyleyüb münasib görülen mahalden düşman üzerine şirade baş atış cenk derkâr olarak ahz-1 ittikam eylemeye gayret ve himmet eyleyesiz hakk-1 sübhâne ve te'ali tedbirlerinizi takdir muvafık eyleyüb kılıçlarınızı keskin ve berrak eyleye amin ya rabbi'l'âlemin.

S.9 B.10

Hala sahib-i devlet devletlû Ali paşa ... emân buyuruldukda vürud iden hatt-1 hümâyûn-1 şevket-i makrunun suretidir. Ve mâ tevfiği illa bi'llah

İşbu hatt-1 hümâyûn-1 şevket-i makrunun tercümesidir temyiz ve semahatlû şeyh efendim ...

Benim vezir-i a'zamım ve vekil-i mutlakımsın seni taht-1 şahanem ile taltif eylediğimden ma'lumun olsun ki sefk-i makhud-1 Celil paşa hevasının galebesiyle salah tarafına meyil etmeyüb ve celb süresiyle taşralara bakmayub za'afa ve i'tinanın ızdırablarına ve devletimin emekdar ve hademelerine mahsus menafi' kendü tarafına

tahsis ile harmanlarına ve umur-ı devletimi temşitte hudud eylemek ile hilaf ve mesa-yı mülukânem nice etvâr nâ şayesteye cesareti hasebiyle ‘ilmen ve ricalen ve ocakularımın tenhirlerine ba‘is olduğundan tam‘-i hamî ve ha‘in-i din ve devlet ve elzemü’l-‘ibad olmağla tebdili ve izalesi icab etmiştir ve sen vezir-i a‘zamım beynerinde salah ve diyanet ve hazır ve seferden re‘aya ve ‘askerperverlik ile mevsun ve devletime sadakat ile hizmet eyleyecek me‘mul olduğundan vekalet-i mutlakım hizmet-i celilesi ‘uhde-yi liyakate taklid olunmuştur imdi umur-ı cezviye ve külliyyede ...- feza ‘azimet fetevekkül-i ‘ali ile nass-ı kerimiyle ‘amel ve ‘ibad-ı biladın himayetlerine ve zulmen ve erbab bir mukteza-yı şer‘-i şerif-i hüdayı liyakatlerinin icrasına ve serhadlerinin nizamlarına ve enva‘i mühimmat-ı lazimenin tedarik ve tesviyesine ve asitanenin gerek kal‘alarının ve gerek saire kifayet-i mertebesinde iktiza iden rehinelerinin vakt ve zamanıyla tedarik ve ihdarlarına ve te‘lif-i kulübesi ve ictihad eyleyesiz sen ve tarik-i sıratı müstakilesiyle olub devlete sadakat edenler haklarında du‘a-yı hayr-ı hüsrevânem sebile olmağla rabb-i zü’l-celal-i hayırlı insanlara muvakkat eyleye amin.

S.10 B.11

Evlad-ı hazret-i Mevla-yı Mehmet hakimü’l-garp

Mevlâ-yı memun, Mevla-yı Abdüsselam, Mevla-yı Hükâm, Mevla-yı Yezid, Mevla-yı Samet, Mevla-yı Abdurrahman, Mevla-yı Hüseyin, Mevla-yı Ömer, Mevla-yı Süleyman, Mevla-yı Tayyibat, Mevla-yı Hasan, Mevla-yı Musa

... ..- ...

S.10 B.12

Buharlı Hânı ve vezir ve evlad-ı tercümesi suretidir.

Buhara Hânı Seyyid Ebu’l-gazi Mehmet Hân ibn-i Seyyid Mehmet Rahim sultanın iki oğlu vardır. Ebu Nasr Seyyid Abdurrahman sultan ve Ebu’l-hayr Seyyid Abdülhamit sultan ve vezir-i azamının ismi Danyal bey ibn-i Hüdayar bey ve oğulları şah Murat bey ve sultan Murat bey ve Toktamış bey ve Derviş bey ve Fazıl bey ve Ömer bey ve Mahmut bey.

S.10 B.13

Hâlâ sahib-i devlet devletlû İzzet Mehmet paşa efendi hazretlerine mühr-ü hümâyûn ahz olundukta vurun ile Hatt-ı Hümâyûnun suretidir.

Aslı devletlû Reis efendimiz tarafından mahfuzdur.

Gurre-i ... Sene 1209/ M. 1794.

Sen ki vezir-i ‘azam ve bi’l-istiklâl vekil-i mutlakım İzzet Mehmet pašasın.

Seni selam-ı selamet encâm-ı şahanemle taltif eyledikten sonra ma‘lum-ı sadakatmersumun olsun ki selefin sadr-ı sabık Melik Mehmet paşa gayet pir ve ihtiyar olmağla umur-ı devletimi idarede fetevar-i derkâr olduğundan umur-ı nizamiye-yi saltanat-ı seniyyeme sarf-ı zimmet edemeyip hem takdir-i hudut hem bununla kendisine tenbiye ve rehavet eylemeyip her hususa akdem ve sâi ve ihtimam eylemesi tēkid olunmuş iken bir faideye muhtaç olmadığı nezid-i şahanemde safvet olmağla sadarettten azl birle yerine akil ve sadır ve sadık ve mütebessir bir vezirlerin nasbı iktiza eyleyip sen vüzera-yı ‘azam içinde memduhu’l-if‘al devlet terbiyesi olduğundan zabt eylediğin menahide dahi hüsn-i saluk ile ma‘ruf ve ‘akilâne hareket ve edvar ile mevsun olup ‘inayet-i rabbil‘âlemin ile hizmet-i sadarette dahi deyn-i der devlete layık ve rızayullaha muvafık etvâr ve harekete muvafık olacağın zahir olmakla karye-yi mülukânemden makam-ı vekâlet-i kebiye istiklal-i taâm ile nasb olunmuşundur göreyim seni kaffe-yi ‘umur-ı devletimi sana ihale eyledim. Nizam-ı Devlet-i aliyyemi her Emire takdim birle hayr-ı hevahan-ı deyn-i devlet dekâr-ı aşınayan saltanatım ile müzakere ve her mesalihatta erbaşı istihdam eyleyerek nizam-ı devlet ve def‘i mefalim ile istirahat-ı ra‘iyyet ve ‘imar-ı memleket hususlarına ‘inayet-i dikkat ve taşralarda olan ‘asat ve eşkıyayı serbest eyleyip hususa serhadat istikametine ve derunlarına esnaf-ı neferat ve enva‘ı levazımat vazi‘ine sâi ve gayrette asla kusur eylemeyip her etvarını şeriat-ı ‘izaya tatbik ve ibadullah üzerlerine neşr-i adalet ve nizameyi mazhar siyaset ve sadakatkerani taltif ve tahsil rıza-yı şahaneme gayret eylesin. Cenab-ı fiyamen mutlaka kaffe-yi umurda hayra muvafık eyleye âmin.

S.11 B.14

Benim vezirim bu kâfirlerin cümle dimağı muhtel olduğu hareketlerinden ma'lumdur uslub-ı hakimane iktiza cevabı verile ve basiret üzere oluna ve tefhisten hâli olunmaya deyü Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrun keşide kılınmıştır. Aslı ...-mahfuzdur.

Şevketlû, kudretlû, kerametlû, adaletlû, velinimetim, efendim, padişahım.

Hotin kaim-i makamı vezir Süleyman paşa kulları tarafından bu esnada vurud eden tahrirat mefhumunda Nemçeliye tabi Galiçya eyaleti habzalı Seyiştoviç? nâm habzal canibinden Frenci ve Türki iki kıt'a kâğıt gelip mazmunlarında Hotin'e dört saat karib mahalde Boyofça? nâm mevziin tahtında nehr-i Turla üzerinde bir iskele vazî ve mürur ve 'ubur eden tüccar emtia arabaları gümrükten muaf olması ve Galiçya reayasının def'i zaruretleri için hatab mütalebesinde olduğu derc ve tastir olunmaktan nâşî vezir-i müşarü'l-ileyh kulları Habzal-ı mezkûre yazdığı cevap nâmede Devlet-i Âliyye ile Nemçe Devleti beyinlerinde muhaddedlerin verdikleri nizam bu dostgüzarın cümle serhad ahalisinin mazbutumuz olup Hotin ormanı kalil olduğundan Hotine karib ormandan şürûta dahil olmayarak hukuk-ı civara riayeten Zalişcan? nâm mahalle senede bir kere mir-i fûrutu fiyatı bahanesiyle iki bin araba hatab muhaddedlerin müzakereleri vechiyle Bosna-yı mübarekede ma'rifetimizle verilmiştir. Bu ondan kalma getirdiğiniz hatab maddesini ve iskele vazî ve gümrük muafiyeti devleteyn-i muhaddedlerin ahz ve i'ta ettikleri senedatta kat'a mezkûr olmakla izin ve ruhsat bir türlü memuriyetim yoktur deyü iş'ar eylediği ve mesfurun iskele dediği Turla nehri üzerinde köprü olup gümrük muafiyeti dahi Hotin'in Bozbaşı geçitinden ve Hotin arazisinden karşı yakaya gönderilen emtia arabalarından Hotin muhafızı olanlar gümrük almayıp kendi toprağında yalnız gümrük alınmak hususu olduğu tahrir olunmuş Nemçe baş tercümanı reis efendi kulları ma'rifetiyle götürülüp iki devlet muhaddedlerinin Hotin arazisine dair verdikleri nizam ve senetler maslahatgüzarın ve senin malumundur ve senedat-ı merkûme divan-ı hümâyûnum kılmanda dahi mukayyed ve mahfuzdur. Şeriat-ı nizamda Turla'da iskele ihtirağı ve muafiyet-i gümrük ve hatab talebine dair menkûle kayıt ve şart vardır. Beher sene verilecek iki bin araba hatab ise vechen mine'l-vücûh şürûtta mezkûr olmayıp mücerred dostluğa Murat zamanında verildiği mukarrer iken Galiçya habzalın müşarü'l-ileyh bugüne kâğıt yazmasının hiçbir mana ve münasebeti

bulamadık diyenlerinde maslahatgüzara ihyar eylemek üzere ‘azimet ve götürdüğü cevapta mahalle-yi merkûmede bir sağır geçit karni’i vazi’ini Hotin muhafızı ile Galiçya Habzalının muhabere edeceği malumdur lakin iskele ve gümrük muafiyeti ve tekrar hatab talep olunduğunu bilmem kelamını maslahatgüzar irâd eyledi deyü haber vermekle gelen kâğıtların cümlesi manzur-ı şahaneleri buyrulmak için paye-yi serir-i ‘âla-yı mülükanelerine def’ ve takdim olduğu ve husus-ı mezbûr maslahatgüzar tarafından devletine tahrir olunacağı ve bu madde her ne kadar fikri çekilecek fezayadan değil ise dahi mücerred manzur-ı hümâyûn tecdarileri buyrulmak için arza cesaret kılındığı mahat-ı ‘alem ‘alemşümül hüsrevaneleri buyruldukta emr-i ferman şevketlû, kudretlû, kerametlû, adaletlû, velinimetim, efendim, padişahım hazretlerindir.

Hâlâ Hotin muhafızı vezir Mehmet paşa kullarına bir kıt’a muhafız kaim-i makamı vezir Süleyman Paşa kullarına dahi diğer bir kıt’a taraf-ı çakirinden bu hususu muhtevi yazılacak iki kıt’a mektupların sureti dahi merfu’-u ‘atiye-yi ‘aliye-yi mülükaneleri kılındığı malum-ı ‘alileri buyruldukta emr-i ferman hazret-i menlehü’l-emrindir.

Fi 8 Safer Sene 1291/ M. 27 Mart 1874.

S.12 B.15

Benim vezir-i sadakatkârim

Rusyalu’nun her taraftan kerametlû tedarikat-ı külliyesi olan yani cümle izinde müsellim bir ma’nadır bu surette Devlet-i Âliye dahi ‘avn ve ‘inayet-yâri ve nusret? hazret-i mahzurat gördükleri ile düşman-ı dinin ahz-ı intikam eylemek üzere tedarikât-ı kuviyyeye muhtaç olduğu aşıkardır göreyim seni bu defa semahatlû efendi da‘imizin sahilhanesinde ittifak ara ile ferman meclis-i müşaverede cümle gezen dâi ve istihsanlarıyla taraf-ı hümâyûnuma arz-ı ferman işbu melhisat mucibince tanzim ve ifâna dikkat eylemeyerek gece ve gündüz hüvab ve rahatı terk edip ihtimam eylesiz. Baba dağı seraskerliğine cümlenin istihzan edeceği fen’i vezir ise tayin edesiz bu husus kat’a emr-i hale gelmez ber ayan-ı evvel tanzim eylesiz.

Şevketlû, kudretlû, kerametlû, izzetlû, velinimetim efendim

Mah-ı Şabanü'l-muazzamın altıncı işbu Pazartesi günü semahatlı efendi dağîlerinin sahilhanelerine varılıp sadır-ı kiram efendiler dağîleri ve defterdar efendi ve reis efendi ve murahhas efendiler kulları hazır oldukları halde Soğucak ve Kuban taraflarına dair kaleme alınan tekarrir ile divan tercümanı kullarının Rusya elçisi ile menzilinde mülükatinde beyinlerinde güzâr iden icadın mufassal takriri cümle muvacehesinde yekan yekan ferait olundukda Mosko'lunun tur ve taraflarından ve alelhusus Leh elçisinin Rusyalının tertib-i askerlerine müteallik gönderdiği kağıdından ve Mosko elçisi mezkurun siyâk ve sibâk kemalinden garazları ıslah olmayıp zamirleri fesadıyla memlû ve netice-i kârda Devlet-i Âliyeyi bi tedarik gördükleri halde müfsiratlarını her canibden icra etmeleri mihrak? olduğu istidlal olunmaktan nâşî fimâba'd Devlet-i ebed-i müddet bir kaide muavedet-i harbi tahkik etmiş misillû leyl ve nehara vefât ve ihyatını tertip leşker ve mühimmat ve zehair ve sefin-i donanmaya hazır ve müste'inen billahi te'ali esbab-ı mekânnet ve kudretini istihsal eylemek vâcibâttan olduğunu vüzera-yı 'azamın sahib-i şan ve nâmdar ve müdebbirlerinden bir vezir-i mu'teber ve mu'temir şimdilik aceleten suret-i zahirde Babadağ'ı muhafazası nâmıyla ta'yin ve hin-i hacette cümle asker ve paşalara serasker olmak üzere tahsis kılınmasını ve bu hizmette ihdasından gelen vezir hâlâ Bağdat muhafızı kaim-i makam Mehmet paşa veyahud sabıkan Mora valisi olup bundan akdem Yergöğü muhafızı nasb olunan Seyyid Hasan paşa kullarına mahsur idiğini ve memur olacak vezirin mu'teyine sureti merfu' atıye-yi 'aliyeleri kılınan defterde muharrir asker ve tertibat muaccelen tanzim ve tesyir olunmasını vezir-i müşarü'l-ileyhe Aydın mansıbı ihsan olunup Medine-i münevvere muhafızı İzzet Ahmet paşaya Mısırdan bir miktar meblağ havale ettirilmesini ve kaptan paşa bendeleri dahi donanma-yı hümâyûnun beher tertibine şervi' edip kezalik canikli Ali paşa kulları sevahil askerini iktizası üzere amade eylemesi emir ve kaide ile tenbiye olunması ve taraf taraf bu tedariklere kermiyet üzere mübaşeret ve ber canibden yine murahhas efendiler mükâlemeyi elden bırakmayıp mesalihât-ı suhulet ile husule geldi ne 'ala olduğu surette irade-i hakka teslimiyet birle Devlet-i 'aliyye muhita ve amade bulunmasını münasip ve müstehak gördükleri malum-ı hümâyûnları buyruldukta emr-i ferman şevketlû, kudretlû, kerametlû, izzetlû, velinimetim, efendim, padişahımındır.

Fi 8 Şaban Sene 1291/ M. 20 Eylül 1874.

S.13 B.16

İzzetlû Reisülküttab Efendi

İşbu esnada bir mahalle cemi‘ ve tastir ettirilen mükâleme mazbatası karluca mesalihâsından bin yüz seksen yedi tarihine gelince Devlet-i Âliyye ile düvel-i saire beyninde cereyan eden mükâlemeleri muhtevi olmakla tarih-i mezbûrdan doksan beş senesinden vaki‘ olan ve fimâba‘d dahi vaki‘ olacak mükâlemeler hin-i hacette müracaat ve aşr-ı islafa muvaffakat için mazbut olmasında nice kavaid-i melhuz olmaktan nâşî mazbatanın nihayet bulduğu mahalden ibtida ile vuku‘ bulan ve gerek bundan böyle vuku‘ bulacak mükâlemelerin selef ve halef tezyillerine ihtimam eylemek ve vakit vakit hassalığa ve müracaat olunmak zamanında mazbata-yı mezkûre bir kise derununda reisülküttab vakt olanların odalarında memhuren hıfz olunup ancak şart-ı mezkûr ve mazbata-yı merkûme tebdilat-ı azman ile ferâmuş olunmamak için işbu mazmun buyruldu divan-ı hümâyûn kalemine ba‘de’l-kayd ‘ayni dahi mazbatanın ibtidasına sebat ve derun-ı mazbatada hıfz ve reisülküttab olunanlar hin-i infisallerinde selef-i halefe teslim ve şart tezyili tavsiye ve ifade olunarak âli maşallahü teali işbu nizam ve şurût düsturu’l-‘amel tavatıyla deyü sadır olan hazret-i ferman-ı âli işbu mahale sebat olundu.

Fi 7 Muharrem Sene 1195/ M. 3 Ocak 1781.

S.14 B.17

Yeminne Sübhâne ve Te‘âla

Hazihi kuyud-ı menâşir ve müraselât-ı ürsilet min canib-i sultani’l-berrin ve hakani’l-Bahreyn es-sultan Mustafa Hân ibni’s-sultan Ahmed Hân Abdullah saltanat-ı ale’t-tefraz ed-devran ve fi eyyan-ı sad ve sıdka güzâr devletlû Muhsinzâde Mehmed Paşa vaki‘ eyyam-ı hazret-i Reisülküttab sa‘âdetlû el-hac Abdürrezzak Bahir efendi nail mayetimennah el-vaki‘ hevahil Cemaziye’l-evveli senesi ve gayeti ve mah-ı Safer

Mukaddema şurût-ı mütareke-i bahr-i sefid

Bismillah-i te‘ali’l-kadr ... .. el-kerim bahr-i sefidde vaki‘ Rusya donanmasının amirali olan kavalir ... lağv bu ... nâm ceneral ve husus-ı Âliyye ebediye’l-devamın divan-ı hümâyûn hevaceganından hala teşrifat-ı rikab-ı mücellab olub mübarek hatt-ı hümâyûn-ı inayetmakrun ile ... ve müzeyyen emr-i âlişan ile bahr-ı sefid mütarekesine murahhas ta‘yin olunan cengim hevace hafidi Mustafa bey efendi ile ikimiz pare ceziresine ...mevcud iken milad-ı ve ‘asr-ı Âliyye-i emennâm efendimizin bin yedi yüz yetmiş iki senesi mah-ı Haziranın on sekizinci günü ve müftehir-i mevcudat-ı Âliyye ifsalü’s-salavat ve etemmü’t teslimat ve ikmalü’t tahiyat efendimiz hazretlerinin mücerretlerinin bin yüz seksen altı senesi mah-ı Rebi‘ü’l-evvelinin yirmi yedinci günü Rumeli tarafında canib-i berrde Devlet-i Âliyye-i ebediye’l-istikrarın seraskeri hâlâ sadr-ı a‘zam tevcihatım ve serdar-ı Ekrem-i ‘âlâ mühimmem devletlû gıyasetlû merhametlû itni‘am sahibü’l-latif ve Ekrem muhsinzade Mehmed paşa efendimiz hazretlerinin ve Rusya Devleti Feldmareşal haşmetlû vakarlû sadakatlû hürmetlû konta Romancuf haşmetlû ‘avakibe bi’l-hayr ve’r-reşad cenablarının tarafından vürud eden ihbar-ı mefhumunda Milad-ı ‘isa Aleyhi’sselamın bin yedi yüz yetmiş iki senesi mah-ı mayısın on dokuzuncu günü ve fahr-i ‘alim-i Aleyhi’s-selavât-ı ve’sselam efendimiz hazretlerinin mücerretlerinin bin yüz seksen altı senesi mah-ı Saferü’l-hayrın yiğirmi beşinci günü tarihinde tarafından mütareke fi’l-kıtâl maddesine faysal virilüb hitam-ı pezir olduğun sıhattar? meczum olmağla hasebü’l me’muriyyet ve Devlet-i Rusya’nın bahr-i sefidde olan donanmasının başir-i? ceneral ve murahhası olan kavaliler konta ilgisi Aforyoviç? nâm ceneral ile canib-i birle kat‘a olunan mütareke fi’l-kıtâl maddesi canib-i bahr-i sefidde dahi müzakere ve mükâleme birle hüsn-i hitama reside olunmak iktiza eylediğine ceneral-i muma ileyhe bizâti bu taraflarda mevcud olmayub ... intizaren kemendime? ihya olunmağla lakin muhakkakan bu taraflara ne vakt geleceği ve hasebiyle ma‘lum olması bir dürlü imkânı olmamağla canib birle dahi ser‘askerler meyanına emr-i mütarekeye faysal verilmiş olub ve tarafından mucibe ve cidâl ve harb ve kıtal-ı refi‘ olunmuş olmağla bi’l iktiza bu havalilerde berren ve bahren indifa‘-ı şefkât ve dâ‘i ve inkıta‘a-ı harb ve kıtal olunub bi’l cümle ‘alemiyana müreffeh-i iyân kesb-i kadre iştigal eylemeleri emr-i matsub olduğun ecelden evkat-ı mürûr eylemesi zammesine işbu âşiyân-ı şurut oluna mütareke-yi fi’l-kıtâl maddesi cemi‘ bahr-i sefidde câri olmak şartıyla tarafından

müzakere ve mükâleme olunub netice-i pezir oldu cenab-ı hakk celle-şan hazretleri tarafına mütimmen ve mes'ud eyleye amin.

Fi 11 Şevval Sene 1186/M. 5 Ocak 1773.

S.15 B.17

Şart-ı Evvel: Nemçelüne isna-yı mütarekede bahr-i sefidde vaki' cezireler ve Anadolu ve Rumeli sevahillerinde ve bahr-i sefid donanma ve bi'l cümle biri 'askeri meyanelerinde ve keşd ve güzâr edesin Devlet-i Âliyye sefinesi ve firketeleri ve Rusya devleti sefinelerinin mecmu'aları beyninde berren ve bahren 'asker meyânında ve cemi'i keşt ve güzâr iden sefayin-i beynlerinde bi'l cümle harb ve kıtâl mündefi' ola.

Şart-ı Sâni: İşbu mütareke fi'l kıtâl bahr-i sefidde vaki' pera? ceziresinde ... tarafından verilen memhur mütareke temessükâtın tarihi gününden i'tibaren olunub sâir cezirelerde ve sevahillerde ve Rusya sefayininin buldukları mahallerde tarih-i temessükden on gün sonra i'tibar oluna ve Girit ve Rodos cezireleri havalileri ve cezire-i Rodos'un verasına? iken havalilerinde olan sefain Rusya'ya gönderilen ulaklar tarafından memhur kağıdlar verilmiştir ki Devlet-i Âliyye tarafından gidecek Rusya donanması zabiti amiral ... kağıdını tasrif eylediği ve Rusya sefayetine teslim ile ve Rusya devleti tarafından ta'yin olunan adam dahi bahr-i sefid murahas olan efendinin kağıdına mühür kayd eylediği Devlet-i Âliyye firketelerine ve sefayetine teslim idüb umur-ı mütarekeyi ahyar ide ve Rusya devleti amirali tarafından dahi ol taraflarda olan sefinelere mahsus ulaklar gönderile ve zikr olunan ulaklar sefinelere vasıl olub kağıdları ve mütareke haberini verdiği günden ol taraflarda i'tibar oluna ve eğer zikr olunan ulaklar vüsullarından mukaddem husumete müte'allik ol taraflarda bir halet-i haviş olmuşsa da'va olunmaya

Şart-ı Sâlis: Devlet-i Âliyye düşmanının sefayeti ve Rusya Devleti düşmanının sefayeti ve tarafının 'asker eşna-yı mütarekede müteallik bulunurlarsa ol taraflarda ikamet edeler ya'ni Rusya düşmanının sefayeti Taşoz ceziresinin taşra tarafından ve Susam ceziresi Edirne'den ve Sakız'a ondan İstanköy ve Girit havalilerine varıncaya dek ehl-i İslam olmayan cezirelerde ikamet ve keşt ve güzâr edeler ve Devlet-i Âliyyenin donanmasız sefinelerinden boğaz hisarlar vürutlarından

olan yine oldukları mahalde ikamet edeler ve Bodrum ve Rodos ve Limni ve Midilli ve Sakız körfezleri Anadolu ve Rumeli sevhilinde bulunmuştu verase her birisi buldukları mahalde sekiz endaz olub esna-yı mütarekede boğazdan Bodrum'a ve Rusya ve Bodrum ve Rodos'tan boğaza bir kıt'a serkid ve sâir ... cedd-i donanma-yı hümâyûn-ı sefayini esna-yı mütarekede buldukları mahalde ikamet edeler ve ol güna ve Cezayir ve Tunus taraflarından gelen sefineler olmadığı dahi ... ceziresiz tecavüz etmeyüb eğer gelirler ise ... ceziresinden cezire'i Girit'e gideler ve Rusya bayrağı ile olan kebir ve sefir-i sefayetine ta'arruz olunmaya ve Taşoz ceziresi tarafından baki kalub Devlet-i Âliyye sefayetini ve Rusya devleti sefineleri cezire'i merkumeye varmayalar ve Rumeli ile cezire-yi meyanından geçmiyeler ve limanında asker endaz ve ... olmayalar ve tarikden cezire'i mezkureye 'asker çıkarmayalar kesinleştiği ... ..mesarife ile ... vaki' oluncaya dek tarafı... .. endaz olması ca'iz ola ve fırtına olduğu anda kasıb kıralar ve eğerce Susam ceziresinde ... İslam olmamağla Rusya sefiresinin sa'ir keşt ve gûzar ve ... endaz oldukları cezireleri misillüde her sakin cezire-i mezkuresinin dar boğazı Anadolu sevhilinde karib olmağla ve zikr olunan dar boğazdan Rusya sefayeti geçmeyeler ve asker endaz dahi olmayalar velâkin şedid-i fırtına ile zaruri geçmek ... endaz olmak iktiza eyleye... fırtına vaki' olarak kalub geçmeyeler

Şart-ı Rabi': Eşna-yı mütarekede bahr-i sefidde vaki' Rusya donanmasından Tuna taraflarından zabitlerine gidecek ulaklar ve ol taraftan donanmalarına gelecek ulaklar asitaneye gelüb ve asitaneden donanmalarına gelmeleri ve donanmalarından asitaneye ve zabitlerinin oldukları mahalle varıncaya dek asitane-yi Âliyye'yi ve esna-yı ... zikr olunan ulakların bab .... düşmanlarına bir saat akdem emenen ve salimen me'mur oldukları mahalle vasıl olmalarına ... zabitan ve hakkam-ı Devlet-i Âliyye müzaherat ve ittimam eyleyeler ve Devlet-i Âliyye canibinden bir mahalle ulak gönderilüb Rusya donanmasının

S.16 B.17

Oldukları mahalde dahi bilâde terkim olunan ihtimam ve mu'amele Devlet-i Âliyye ulakları haklarında dahi icra oluna ve merkum-i sefinede Devlet-i Âliyye yahud düvel-i Rusya ulağı olur ise ol sefinenin baş direğine beyaz bayrak güşâre ola ki derununda ulak olduğu ma'lum ola ve Devlet-i Âliyye'nin firkate ve sâir sefir-i sefineleri yani ... misillü olan sefineleri Rusya donanmasına cenud-ı Anadolu ve

Rumeli sevhilleri ve Cezayir sâireye umur-ı Devlet-i Âliyye'yi hâvi o emr ve tahrirat ve hizmet ile tesyir olduklarına mürur ve 'uburlarına Rusya devleti donanmasının cenk-i sefineleri ... eylemeyeler lakin ve zikr olunan fırkatalara ve sefid-i sefinelere dahi bir mahalle teksîr olunacak 'asâkir ve mühimmat vazî' olunmayub îsâl itmeyeler ve mütehâlde ta'yin oldukları ve mütehalle ve ne gûna hidamete me'mur olduklarını mahtul zabitanı taraflarından yedlerinde ma'muliye senedatları ola ve Rusya'nın bu makule sefaini dahi iktiza iden bu misillû hizmetleriyle Devlet-i Âliyye'nin donanmasının oldukları mahalde ve sâir sevhil ve kıla' ve icâb eden mahalde isâl olunduklarına bu şurut oluna anlara dahi mümanaat olunmaya.

Şart-ı hamis müddet-i mütareke bahr-i sefid'de vaki' kıla'larda ve cezirelerde ve sevhillere ve palaskalara ve Anadolu ve Rumeli taraflarında asâkir olunan mahallere ve bahr-i sefidde boğaz hisarlara mühimmat-ı seferiye ve harbiyye ve ... vecibe Hâne getirüb gezmiyeler ve'l-yevm harb-i mahalde mevcut olan asâkir ve ... ziyade asâkir vazî' ve ta'yin olunmaya ve zikr olunan mahalde istihkamı muceb müceddeden binalar ihdas olunmaya ve alet-i harbiyye ve islahâ? ve mühimmat vazî' olunacak ve müddehir ve hayr vazî' olunacak ... bina ve ihdas olunmaya ve bahr-i sefidde müceddeden cenk-i sefayini bina ve ... olunmaya ve yevm-i bina ve inşa olunan kalyonlar eşna-yı mütarekede deryaya ilka olunmaya ve bahr-i sefidde bir mahalle kalyon inşasıçün mahalle-i ahirden müceddeden kerasete getürmeyeler ve lakin boğaz hisarlarına ve Anadolu ve Rumeli sevhillerine vasıl-ı İslam olunan cezirelere ve kıla'lara ta'yinat-ı asâkir mevcudu için ve kaffe-yi isâl-i 'ibadullahın lazıme-i me'kuletleriçün? zahâir celb olunmaya mümanaat olunmaya ve eğer zahâir götüren kebir ve sagir emsâl-i islamin teyyâr sefinelerinden ve Devlet-i Âliyye reayası sefinelerinden bir sefineye Rusya ve donanmasının sefâininden keşt ve güzâr edenlerden mesarif eder olur ise madem ki vahinde vazî' eylediği mahallin zabitan ve hükâmından mütehâlden hayza tahmil eylediği ve mahalle götüreceği ve ne mikdar ve ne gûna ve Hânde? olduğunun defteri ve yedinde semi' istidal olmakla sefâine asla müdahale ve mümanaat olunmaya ve zikr olunan işbu tüccar sefinelerin boğazlardan taşraya bahr-ı sefid'de keşt ve güzâr eylemelerine ve vurudlarına olan ma'mullerine ve tüccarlarına Rusya sefineleri tarafından müdahale olunmaya lakin işbu sefineler dahi teslim olmayub memnu' olan ticareti itmeyeler

Şart-ı sâdis: Esna-yı mütarekeyi kıla‘ altlarına yahud körfezlere ve limanlara hasbe'l-kana‘at? kudretine ve sâir ‘avarizat ve riya hasebiyle Rusya donanması sefinelerinden bir sefine gelüb lenkerandan? olduk da her ‘avarizatını vaki‘ ve lazimesine ru’iyyet edinceye dek lenkerandan olmalarına ve Devlet-i Âliyye tarafından bulunan zabitan mümanaat itmeyüb muktezi olan i‘anetlerine ve tasvir olunmaya ve savb-ı maksudlarına sâlimen bâ ü ban küşa-yı ‘azimet olmalarına mümanaat olunmayub belki ihtimam oluna lakin bilâ muceb emirlerini ru’iyyetten ziyade lenkerandan? olmayalar ve eğer Devlet-i Âliyye sefineleri ve firakataları ve keşt ve güzâr eden tüccar sefinelerinden dahi birisi Rusya devleti sefâininin oldukları mahalde kezalik fırtına ve ‘avarizat-ı sâire takribi ile lenkerandan? olur ise anların dahi haklarında bilâ tahrir ve beyan olunan şurut icra oluna.

Şart-ı sabi‘: Bahr-ı sefid sevahillerinde ve sâir mahallerinde cibilliyetlerinde hıyanet ve şekavet-i merkuz olanlar böyle evkatlarda ferâset-i beyan olub hıyanet ve şekavetlerini icraya mübaderet edecekleri melhuz belki meczum olmağla böyle evkatta bu makulelerin vaki‘ ve izaleleri zımnında hadd-i imkanda olan cemi‘ ihyata teşebbüs birle her ihafa olunmadığıçün cedd-i vech ve imtimam olunmak umur-ı mukteziyetlerin olmağla bina‘en-aleyh işbu mükâleme temessükâtına beyan olunan şurut-ı havi-yi ticaret için keşt ve güzâr edecek imal-i ... tüccar sefaini Devlet-i Âliyye’nin reayası sefineleri öteden berü mu‘ted ve müellüf oldukları bayraklar ile keşt ve güzâr ideler ve Rusya Devletinin sefâini ve Rusya hizmetinde olanların sefineleri dahi kezalik Rusya bayraklarıyla keşt ve güzâr ideler ve bahr-i sefid’de isâl-i İslam olmayan taife-yi Dömek? sâkin oldukları cezirelerin sefineleri ez kadim müellüf ve mekar oldukları bayraklar ile keşt ve güzâr ideler ve tarafından dahi keşt ve güzâr eden sefinelerin yedlerinde zabitanndan ma‘muliye senedleri mevcut ola ve bu makule keşt ve güzâr eden tüccar sefâininin her imzada ve ... makuleleri şekavet-i peyşalardan? kendülerini muhafaza edecek mikdarı ıslah ve mühimmat ve top ve tüfenkleri derununa mevcut bulunması caiz ola ve ibadullahın mal ve erzaklarını tehib ve gasb için hıyanete cesaret edenlerin tarafından ahz ve izalelerine ihtimam ve dikkat ola lakin bilâde terkim olunduğu vech üzere tarafından keşt ve güzâr eden tüccar sefinelerinden birisininin yedinde meşrut kılınan senedat bulunmadığı hasebi ile ihtiyaten ahz olunduğu halde tarafından güşâd gereği gibi muhafaza ola ve eğer o makule ihtiyat zımnında ahz olunan sefâin Devlet-i Âliyye sefaininden ise ba‘de’t-

tashih Rusya devleti zabitanı Devlet-i Âliyye'nin karib mahalde olan zabitanına licalü't-te'dib irsal eyleye ve eğer Rusya sefayeninden ise kezalik ba'de't-tashih ahz olduğu mahalden te'dibiçün Rusya donanması zabitanına irsal oluna bu güna hadd ve cehd ve ihtimam ile bu makule hıyanete cesaret eden şekavet peyşalar? ve haramzâdeler mündefi' olalar

Şart-ı sem'in: İşbu akd olunan mütarekenin müddeti tarafından tahrir ve temhir olunan ... temessüklerinin tarihleri gününden i'tibarıyla milâd-ı İsa 'aleyhi's-selâmın bin yedi yüz yetmiş iki senesinin teşrin-i sânisinin ibtidaki gününden ve fahr-i 'alem 'aleyhi's-salat efendimiz hazretlerinin

S.17 B.17

Hicretlerinin bin yüz seksen altı senesi mah-ı Şabanü'l-mu'azzama'nın on altıncı gününden mütemeddid ve mütemadi ola zira vakt-i mezkûreye dek İskenderiye'ye ve Mısır taraflarına ve Cezayir taraflarına ancak ihbar olacağı mülâhaza olduğuna binaen bu kadar müddet-i mütemeddid olmasına tarafından karar virilüb rıza ve edâ olunur iken eğer zikr olunan müddet tekmilinden mukaddem mu'afu'llah-ı Teali? Tuna havalilerinden olan 'asâkir birbirleriyle feth-i mütareke idüb muhasemeye şuru' iderler ise bu tarafda dahi sa'mi-yi hayr olunduktan sonra ... oluna ol vakit zikr olunan müddeti tekmil olmadı deyü da'va olunmayub muhasemeye şuru' olduğuna müddete hâlel verdi deyü dahil olunmaya ve eğer Tuna havalilerinde olan seyr-i askerler meyanelerinde ta'yin olunan müddetten ziyade müddet tatvil olunur ise bahr-i sefidde dahi tahrir ve terkim olunan mu'ahede ve şurut mantukunca tatvil olunmasıçün işbu ta'yin olunan müddete zam oluna

Şart-ı tasi' Egerce tarafeynden olan müra'at muktezasınca mikdar-ı zaruret muceb-i infi'al olacak ona bir halet-i zuhur eylemesine ihtimam olunacağı meczumdur lakin ona infi'al olacak halde zuhur eder ise dahi aceleten suhulet ile vaki' olunmasıçün Rusya amirali tarafından bir mu'temed ... Basra yahud ... ceziresinde ikamet ettirile ve Sakız muhafızı vezir-i mükerrerem tarafından bir mu'temed ve 'akıl ve 'akibet-i endişe ... Sakız ceziresine me'mur ve mu'ayyen kılınma eğer Rusyalû tarafından muceb-i infi'al ona bir halet zuhur eder ise Sakız ceziresinde me'mur olan ibsan? Yahud ... ceziresinde me'mur oluna ... üzere tahrir eyleye ve eğer Devlet-i 'aliyye âvamlarından bu güne bir halet zuhur eder ise Rusya

tarafından isâl yahud Eskruz? ceziresinde me'mur ve mu'ayyen olan tarafından Sakız ceziresinde me'mur olan tahrir eyleye ve tarafeynden vuku'u bulduk da vuku'una sâi ve ihtimam oluna

Hatime-i şurut-ı mütareke-i bahr-ı sefid

İşbu tahrir olunan şurut-ı mütareke temessükatının şarkî temessüki Devlet-i Âliyye tarafından ta'yin olunan murahhas hevacegan divan-ı hümâyûndan casim-i hevace hafidi hâlâ teşrifaten rikab-ı hümâyûn Mustafa bey efendi tarafından imza ve temhir olunub ve Rusya lisanı üzere tahrir olunan temessükün dahi hâlâ Rusya Devleti ve donanmasının amirali kavalir metnu'a ve ceneral ... .. tarafından imza ve tahrir olunub ve Türki ve Rusyi lisanı üzere olan temessükatın ve her birer kıt'a tercümelerini Fransız lisanı üzere tahrir olunub ve beher tarafın şurutu birbirlerine muvafık ve mutabık olub ve ba'de'l müzakere karar dahi olan ve tarafeynin rıza ve edâsı olan kelimat ve rica ve tastir olunub ve zikr olunan tercümele dahi muvafık olmak şurutuyla tahrir olunub zikr olunan Fransızca tercümenin bir kıt'asına murahhas olan efendim muma ileyh imza ve temhir idüb ve diğere bir kıt'asına dahi kavalir-i metnu'a amiral ... .. imza ve temhir idüb muhzi ve mahtum bir kıt'a Türk lisanı üzere olan ile bir kıt'a Fransızca lisanı üzere mütercim olan temessüki murahhas muma ileyh ceneral ve kavalir mütenevvi'a amiral yedine teslim eyleyüb ve bir kıt'a Rusya lisanı üzere tahrir olunan ile bir kıt'a Fransızca lisanı üzere tahrir olunan temessüki amiral muma ileyh imza ve temhir eyleyüb murahhas olan efendim muma ileyhine yedine teslim eyledim ve işbu mütareke temessükatı dahi tarafeynden bahr-i sefid'de vaki' Parde? ceziresinde ... sahiline hayme derununda sairde? ve münavele olundu tahrir fi'l-yevmi'l-hâdi 'aşer min şehr-i Rebiu'lâhir sene sitte ve semanin ve miete ve elf.

Fi 11 Rebiü'l-âhir Sene 1186/ M.12 Temmuz 1772.

Devlet-i Âliyye ebediye'd-devam el-hac Mustafa Hocagân Divan-ı Hümâyûn sür'at-ı rikab-ı hümâyûn murahhası mesalile? bahrı sefid.

S.17 B.18

İsveç kralı Gustav nâm kral babası fevtinden sonra krallık mesnedine irtika eylediği müşâr rikab-ı kamertab-ı hüsrevâneye gönderdiği nâmesine cevab olmak üzere yazılan nâme-yi hümâyûnun suretidir

Fi gurre-i Receb Sene 1186/ M Eylül-Ekim 1772.

Cenab-ı halıku'l-ezva-i ve'l envâr ve mübeddiye'l-leyl ve'n-nehâr intisarat-ı levami' sinaye'a fi'l-afak ve'l aktar hazretlerinin 'inayet-i kamile-i sermediye ve mevhibe-i şamile-yi samediyyesi ve sultan ketibe-yi enbiya ve mürselin sahib-i tac ve kent-i bünyan ve adem-i beyn'el mâ'i ve't-tin sallallahu 'aleyhi ve 'ala alihi ve sahbi ecma'in feyz-i mu'cezât bahire-yi akdesiyesiyle ben ki es'adü'l-beledan ve'l emsar ve eşrafü'l-emâkân ve'l-aktar kible-yi mesacid-i 'âlim ve mahreb

S.18 B.18

tevcihat-ı beni adem olan Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere ve Haram-ı Mescid-i Aksa ve Kudüs-i Şerif-i Mübarek hadim ve hâkimi ve reşk-i endaz kalub selâtin-i cihan ve hevakin-i devran olan bilâd-ı selase-i mu'azzama ki İslâmbul ve Bursa ve Edirne'de ve anların ve Şam-ı cennet-mişâm ve Mısır Nedratü'l-asr bi hemtâ ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Haleb ü'ş-şehba ve Irak'ın Arab ve Acem ve Basra ve'l-hassa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve Şehr-i zor ve Diyarbekir ve Zü'lkadriye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Karaman ve Van ve Mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevhiliyle diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdad Dârusselâm ve cemi'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerkes ve Kabartıyan ve Gürcistan ve Deşt-i Kıpçak müzafatıyla Bosna ve kal'a-yı Belgrad Darü'l-cihad ve Sırp hükümeti ve anda olan kılâ' ve hasun ve bilad-ı Arnavutluk ve Eflak ve Boğdan ve ta'rif ve tevsifden müste'ni nice beka' ve kal'a ve müvayin ve emsarin padişah-ı mu'delât-penahi ve şehr-i yâr Nusret-ı dostkâhı olan es-sultan ibni's-sultan ve'l-hakan ibni'l-hakan es-sultan el-gazi Mustafa Hân ibni's-sultan el-gazi Ahmed Hân ibni's-sultan Mehmed şahım hilafetmakrunumuzdan iftiharü'l-umera'il millet el-mesihyye muhtarü'l-kibera'il fehhamü'l-iseviyye maslah-ı mesalih cemahirü't-ta'ifetü'n-nasraniyye

sahib-i ezyale'l-haşmet ve'l-vakar sahib-i dela'ilü'l-mecd ve'l-i'tibar hala İsveç ve ... ve Vandal ta'ifelerinin ve ana tabi' yerlerin kralı ve Turukiya ve İslasviç? ve ...ve Normaniye? ve Ritmar sipanın? arş ile dükası ve ... kontası ve hükümdar-ı bâ i'tibarı olan rağbetlü hürmetlü dostumuz Gustav hatemallah-ı 'avakibe bi'l hayr ve'r-reşad ve ihsan ile sebilü's-sevvab ve's-seddat cenablarına tevki'-i refi'i hümâyûnumuz vasıl olacak ma'lumunuz ola ki merci'-i selatin-i 'âzam ve mülca-yi hevakin-i kiram olan sidde-yi seniyye-yi rasihü'l-erkan ve 'atiye-yi 'aliyye-i sahihü'l-bünyanımıza meyanede câri olan zelal-i saf-i ender saf? müsafat ve silsal-i safvet-i iştimal dostu ve mevalat muktezası üzere bu def'a irsal olunan nâme-i sadakat-ı 'ulemanız Der-Âliyye'mizde orta elçilik payesiyle ikamet ve tarafına hizmet ve sadakate mübadereti iş'ar olunan kıdvet-i ihra-yi milletü'l-müsteciye olarak da selasin vasatıyla vasıl olub ber mu'ted kadim-i 'ayni ve tercümesi düstur-ı ekrem müşir-i mufahham nizamü'l-âlem nazim-i münazzamü'l-emam müdebbir-i umur-ı cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmim-ü mehamü'l-enâm bi'r-reyi's-sa'ib mümehhid-ü bünyanü'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-ü erkanü's-sa'âdet ve'l-İclal mürettib-i meratibü'l hilafetü'l-kübra mükemmel-i nâmus es-saltanatü'l-'azam'ül- mahfuf bi sunuf-i 'avatifü'l melikü'l â'la vezir-i a'zam-ı setude şeym-i serdar-ı ekrem zafer-i 'alem-i Muhsinzâde Mehmed paşa edemallah-i te'ala iclale vezaif-i bi'l-kasıd iktidara ve ikbale vesatlarıyla paye-yi serir-i felek rütbet ve pişkâh-ı dihim gördün münzaletimize arz ve telhis olunmağla mazmun sadakat makrununda münderiç olduğu vechiyle pederiniz Adolf Frederik nâm İsveç kralı geçen mah-ı şubatın on ikinci gününde bi takdirallah-i te'ala fark-ı mülk-i fani ve 'azam dar-ı cevratı olub bu keyfiyet siz dostumuza ve bi'l-cümle rical ve âyan ve ahali-yi İsveç'e muceb elem ve melal ve suret-i kadr ve infi'al olduğunu beyan zımında cenab-ı sadakat-ı mecaz rical ve âyanınızın rey ve ittifaklarıyla İsveç krallığı makamına ku'ud ve irtifa eylediğiniz beşareti tahrir ve enba olunmuş fi'l-hakika dostan-ı kadimi ve sadakat-ı şi'aran-ı samimiye'nin rihlet-i 'akibe ve terk-i ta'allik ve irtibat 'alim-i fena eylemesi irat-ı te'essüf ve icâb ... etmemek mümkün değildir ancak siz dostumuz anlara canişin ve makam hükümetlerinde ikametlerin olduğunuz rafi' kudret ve feşl ve belki ma sıdk-ı mefhum ni'me'l bedel olması mülahazadan ba'id olmadığına bina'en müteveffa-yı muma ileyhin yerine krallık mesnedine ku'udiyeniz celbi nişat-ı kavaid-i şahane ve ba'is-i inbisat tabi'-i mukaddem-i menat-ı padişahanemiz olmağın

icra-yı merasim-i ta'ziye ve ifa-yı levazım cülus-ı bahirü't-teminenizi havi işbu nâme-yi hümâyûn-ı mülâtefet makrun mülukanemiz isdar ve elçiniz muma ileyh vesatıyla tarafınıza irsal olunmuşdur lediye'l-vusül Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımız ile İsveç Devleti beyninde ez kadim mün'akid olan rabita-yı müsafat ve halü'l-metin selim ve mevalat pederiniz vaktinde olduğu gibi ve belki ondan dahi âzid ve âlâ tarafınızdan mürâ'at ve icra-ı şerait-i ahidnâme-i hümâyûna i'tina ve sarf-ı evkat olundukça taraf-ı hümâyûnumuzdan dahi mukabele bi'l-misal merasimine ri'ayet ve her halde izhar-ı levazım dostu ve meveddet eyleye esmad-ı işcar-ı safvet ve memalik-i mahrusimizde emr-i şeraiden tüccar ve zevadınız himayet ve sıyanet olunacağı mukarrerde ve's-selam 'ali men ittebi'ü'l-hadi.

S.19 B.19

... muma ileyh ... .. olmasıyla ... müstehab tarafına ... tarihçeleriyle kaydolunmuşdur fi evâhir Şevval sene 1186.

İsveç kralı Gustav nâm kralın Âsitane-i Devlet-i aşiyâneye elçi-yi cedid gönderdiğini hâvi vürud iden nâmesine cevap olmak üzere yazılan nâme-i hümâyûndur

Fi Receb sene 1186/ M. Eylül-Ekim 1772.

Cenab-ı bahşinde meram-ı mahlukat-ı tenzihat ve hüdaniyyete 'ani'z-zünun ve's-sebhat hazretlerinin 'inayet-i âliyye 'amimü'l-cereyan ve hatem-i enbiya ve resul ve delalet-i keninde ehdiyü's-sebil Muhammedü'l-Mustafa 'aliyye ve 'ala alihi ve sahibihî ez-kâ ilticanın fiyuzana mu'cezat hatebü'l-beryanı bir katile ben ki esadü'l-beledan ve'l-emsar ve eşrafü'l emakân ve'l iktar kible-yi mesacid-i 'alem ve mihrab-ı tevcihat beni adem olan Mekke-i Mükerrreme ve Medine-i Münevvere ve Haram-ı Mescid-i Aksa ve Kudüs-i Şerif-i Mübarek'in hadim ve hakimi reşk-i endâz kalub selatin-i cihan ve havakin-i devran olan bilâd-ı selase-i mu'azzama ki İslambul ve Bursa ve Edirnedir anların ve Şam-ı cint-i mişam ve Mısır nedratü'l asr bi hemtâ ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Halebü's-şehba ve Irak'ın Arab ve Acem ve Basra ve'l-hassa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve Şehr-i zor ve

Diyarbakir ve Zülkaderiyye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Karaman ve Van ve Mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevhali Diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdad Darüsselâm ve cem'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerkes ve Kabartıyan ve Gürcistan ve Deşt-i Kıpçak müsafatıyla Bosna ve kal'a-yı Belgrad Darü'l-cihad ve Sırp hükümeti ve anda olan kal'a ve hasun ve bilad-ı Arnavudluk ve Eflak ve Boğdan ve ta'rif ve tavsifden müsteğni nice beka' ve kal'a ve medayin ve emsarin padişah-ı mu'delât-penahi ve şehir-i yar Nusret-i dostgâhı olan es-sultan ibni's-sultan ve'l-hakan ibni'l-hakan es-sultan el-gazi Mustafa Hân ibni's-sultan el-gazi Ahmed Hân ibni's-sultan Muhammed şahım taraf-ı hümâyûn-ı hilafetmakrunumuzdan iftiharü'l-ümeraü'l-millet el mesihîyye muhtarü'l küberaü'l fehham el-'iseviyye maslah-ı mesalih cemahirü'l ta'ifet'ün-nasraniyye sahib-i ezyalü'l-haşmete ve'l vakar-ı sahib-i delailü'l-mecd ve'l- i'tibar hala İsveç ve ... ve Vandal ta'ifelerinin vekayi' yerlerin kralı ve Turukiya ve İsveç ve ... ve Normanya ve Danimarsiyanın arş ile dükası ... ve ... kontası ve hükümdarı bâ i'tibarı olan rağbetlû hürmetlû dostumuz Gustav hatemallah-i avakibe bi'l-hayr ve'r-reşad ve ihsan eyleye sebilü's-sevvab ve's-sedad caniblerine tevki'-i refi'-i hümâyûnumuz vâsıl oluncak ma'lumunuz ola ki ez kadim Devlet-i Âliyye ebediye'l-istimrar ve saltanat-ı seniyye daimü'l-kararımla İsveç Devleti beyninde mevtuk ve müstahkem ve mer'î ve muntazam olan müsafat-ı kadime ve mevalat-ı samimenin pezirâ-yı tezaid ve istihkam olması niyet-i rasinenizi beyana zımnında orta elçilik rütbesiyle Âsitane-i Devlet-i aşıyânemizde mukim olan kuduvvet-i ümeraü'l-millet el-mesihîyye Gustav-ı selâsin hatemet-i avakibe bi'l hayr senin habzından berü zuhura gelen mesa'-i müstemiresinin mükafat-ı laykasını ihraz için vatanına isti'ade ve yerine yine orta elçilik rütbesiyle ta'yin eylediğiniz kuduvvet-i ümeraü'l-milletü'l-mesihîyye muma ileyhın küçük karındaşı olarak da selâsin-i hatemet-i 'avakibe bi'l hayr yediyle bu def'a irsal olunan nâme-i sadakat-ı 'alameniz makarr saltanat-ı seniyyemiz olan mahruse-i Kostantiniyye senâ Allahu te'ala 'ani'l-âfat ... gelüb elçiniz muma ileyh şerefnîş sudur olan izn-i sami-yi mülükânemiz ile paye-yi serir-i felek rabıta-ı şahanemize ...- şerefini iktisab ve teşrifat-ı celile'i padişahanemize mazhar ve kamyab oldukdan sonra götürdüğü nâme-i sadakat-ı 'allamemizin 'ayni ve tercümesi ka'ide-i kadime-i Osmani ve dirine-i müstahsene cihanbani üzere

düstur-ı ekrem müşir-i mufahham nizam'ul-alem'el imam müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmim-ü mahamü'l-enâm bi'r-reyi's-sa'ib mümehtid-ü bünyanü'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-ü erkanü's-sa'âdet ve'l-İclal mürettib-i meratibü'l-hilafetü'l- kibera-yi mükemmel nâmus-ı saltanatü'l-azimi el-mahfuf bi sunuf-i 'avatıfı'l-melikü'l-âlâ vezir-i âzam işvire şeym ve serdar-ı ekrem zafer-i 'alem-i Muhsinzâde Mehmed paşa edemallah-ü te'ala iclale vezaif-i bi't-teyid iktidar ve ikbale vesatıyla pişkâh-ı mu'delet-i dostkâh-ı şehir-i yaranemize arz ve tahdis olunub hülasa-i mazmunu bi'l-cümle muhit-i 'ilm-i 'alem ara-yı tacdaranemiz olmuşdur muma ileyh elçiniz bundan akdem deryar-ı 'atufet kararımızda müddet-i medide mekş eylemesi takribiyle umur-ı mesalihde ehl-i hayret ve mücerrebü'l-etvar olmakdan naşı mabeyninde payidar ve müstemire olan dostluk ve müsafat lazımesince Devlet-i Âliyye-i ebed-i ittisalimiz mezid-i ihtisasınızı ve menafi' tarafının temyidi ... masruf olan hüsn-i ihtimamınızı mütezımmın enha ve irad edeceği mevadda i'timad-ı şehinşahanemiz erzan kılınması iltimas olunmağla Asitane-i sa'âdetimizde kıyam-ı vekametine selefi dahi kendüye mefuz olan umurda vech-i merğub üzere 'akilane hareket ve rıza tarafına müvafık ve te'kid vifak-ı kadime mutabık vechle eda-ı hizmet ve tekmil-i vezaif-i sefaret eylediğine binaen Hâne tarafınıza 'avdetine ruhsat-ı behiyye-i şahanemiz mebzul olmağın nâme-i hümâyûn-ı melatıfet-makrunumuz isdar muma ileyh elçiniz ile irsal olunmuşdur lede'l-vusul Devlet-i Âliyye-i ebed-i peyündemiz ile İsveç Devleti beyinde mün'akid olan rabıta-ı mevalat ve müsafatın te'kid ve tevsikine ve ahidnâme-i hümâyûn şurutunun icra ve ifâsına tarafınızdan vakit ve i'tina olundukça savb-ı mu'delet savb-ı mülukanemizden dahi mukabele bi'l-misal merasimine ri'ayet ve ... izhar-ı levazım dostu ve müddet birle tecelliye-i mir'at-i safvet ve memalik-i mahrusimize emrişar? iden... tüccarınız himayet ve sıyanet olunacağı mukarrerdir ve's-salam âli men ittebi'ü'l-hadi.

S.20 B.20

İftihar-ı maharetü'l-küttâb cami'u'l-fünun ve'l-âdab meni'ü'l-belagat er-reşka ma'denü'l-fesahat er-rayika zü'l kaderü'l-itam ve'l-fehharü'l-ismü'l-mahsus 'aziz-i 'avatıfı'l-mülk el-halak Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımın rical-i

mu'temedü'l-akval ve muharrem-i esrar-ı marazi'l-ef'alinden olub bi'l-fiil Reissülküttabım ve bilâ istiklâl murahhas olan el-hac Abdurrezzak damme ve mecdeye ki

Bundan akdem Devlet-i Âliyye-i ebed-i peyundam ile Rusya Devleti beyninde mün'akid olan mesaliha-ı müebbedenin kemaniği merasimi ve tarafından alunub virilen ahidnâmelerin şerayesi icra olunur iken baredatu'llahu te'ali bazı 'avarız ve esbab-ı tehallinden nâşî bi'z-zarure ve bilâ mukteza iki üç sene ... hevak ve şikak ve cenk ve cidal-i zuhur ile reaya ve beraya-yı tarafeyn müteşennat-ı? leyl ve muztırabü'l-ahval olub meyanede vukubulan adavet ve buğza mürtefi' ve sefak? damme mündefi' ve mürted'i beraya-yı tarafeyn-i emin ve müsteri' olmak için Devlet-i Âliyye'min arz ve şanına layık olduğu vech üzere sayiki misillü mevadi'a ve mehadeniye selefim tevki'-i rikab-ı hümâyûnum Osman damme mecde murahhas-ı evvel ve Ayasofya-yı kebir-i cami-i şerifi Tasçı şeyh Osman damme âlame murahhas-ı sani tayin ve terhis olunmuşlar iken bazı avarız ve mevaki ile meclis-i mükâleme münfesih olmağla terahis-i canibeyn ile iade-i emr-i mükâleme hususuna izn-i hümâyûnum erzanı kılınub ve sen ki muma ileyhesin Hândan-ı münehhaldü'l-erkan ve dudman hilafet-i aşyanımın perveri saftası? ve saltanat-ı seniyyemin çerağ-ı akar ve hatası ve müstahdem olduğun gavamiz-i umurda hüsn-i siret ve sefa-ı taviyyet ile sadakat ve istikametın zahir ve hala mertebe-i refi'a-yı riyaset ile me'muriyet ki binaen sera'ir-i Devlet-i Âliyye'me kemayeniği itlağın emr-i beyyin ve bahir olmağla hizmetin huzur-ı fa'iz olunur mülükanemde makbul ve meşkur vesa'ide Memduh ve mirur musaddiku'l-akvâl ve mücerribü'l-ahval olduğun ecelden Devlet-i Âliyye-i ebed-i ittisalimin arz ve şanına layık ve sezavar olduğun vech-i vecih üzere müfterihatü'l-melekat-ı 'azimetü'l-iseviyye muhtarü'l-kübra'il fehamet el-mesihyye maslahat-ı mesalih-i cemahirü'l ta'ifet'en-nasraniyye sahibetü'l ezyalü'l haşmet ve'l vakar sahibetü'l dela'ilü'l mecd ve'l i'tibar haşmetlü meknetlü Rusya imparatoriçesi hatimet-i 'avakiha bi'l hayr ve'r-reşad ve'l-himmetü'l-behâ sebilü's-sevvab ve's-seddat tarafından mükalemeye me'mur ve mu'ayyen olan murahhas ile mükaleme ve 'akd-ı mevvad-ı mevade'a eylemek üzere hala vezir-i esef-i şiyem? ve sipahsaları mu'azzam ve vekil-i mutlak kaviye'l hemam düstur-ı mükerrerrem müşir-i mufahham nizam'ül 'alem nazim-i muntazamu'l-emam müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l fikri's-sakıb mütemmim-i mahamü'l-enâm bi'r-

re'yi's-sa'ib mümeħhid-ü bünyanü'd-devlet ve'l ikbal müşeyyid-ü erkanü's-sa'âdet ve'l-iclâl müħaffif-ü bisunuf-i 'avatıfû'l-melikü'l-âlâ Muhsinzâde Mehmed paşa edemallah-i te'ala iclâle veza'if-i bi't-te'bid-i iktidara ve ikbale taraflarından istisvab ve rikab-ı kemiya-b-ı hüsrevâneme 'arz ve telhis ve iltimas olunmağla taraf-ı bahrü'ş-şark-ı hümâyûnumdan izn-i tâm ve ruhsat-ı kâmile-yi mala kelam ile mükaleme ve 'akd-ı mevadi'aya büyük elçilik rütbesiyle sen me'zun ve bi'l-istiklal murahhas nasb olunmuşsundur imdi Devlet-i Âliyyemin emekdar ve mu'temed ve mahrem-i esrarı olduğu ki bina'en mesaliha ve müselleme ve sa'ir hususlarda ruhsat-ı kâmile ve izn-i tâm-ı şamile ile me'zun ve murahhas olduğu vechle Rusya imparatoriçesi müşar-ı ileyhümanın mükalemeye mu'ayyen olan murahhaslarıyla 'akd-i meclis idüb Devlet-i Âliyyeme layık ve reaya ve beraye-yi tarafeyne ve kaffeyi 'ibadullaha nafi' vech-i vecihe ile mesaliha-yı hayr-i encamın ittimam ve ihtitamına müte'allik-i umurda istiklalen istihsan ve istisvab eylediğin taraf-ı hümâyûn-ı padişahanemde dahi makbul ve mu'teber tutulacağı muħakkak ve mukarrer olmağla suret-i mergubeye ifrağ ve hüsn-i hitam ile temessük-i esvab ve verilen temessükler şurut-u 'ahidnâme-yi hümâyûna mebni üzere ordu-yu hümâyûnuma 'arz ve i'lam olunmak babında ferman-ı 'alışanım sadır olmuştur vusul bulduk da bu babda vech-i meşruh üzere şeref-i ifza-yı sudur olan ve ruhsatnâme-yi hümâyûn mükerremet-i makrunumun mehfum-ı menifi' 'amel ve hareket eyleyesin şöyle bilesin 'alamet-i şerife i'timad kılasın.

S.21 B.21

Hocagân-ı divan-ı hümâyûnumdan hâlâ baş muħasebeci olan Süleyman penah damme mecdeye ki

Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımla Rusya Devleti beyninde temhid-i selim ve mesafat için bu def'a ruhsatnâme-i hümâyûnum ve büyük elçilik rütbe-i refi'asıyla murahhas tayin olunan iftiħar-ı maharatü'l-küttab cami'ü'l-fünun ve'l âdab meni'ül-belagat er-raşika ma'denü'l fesahat er-rayika zü'l-kadrü'l-itam ve'l fahrü'l-eşm el-mahsus 'aziz-i avatıfû'l melikü'l-halak Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımın rical-i mu'temedü'l-akval ve mahrem-i esrar maraziye'l ef'alinden olub bi'l fiil Reisülküttabım ve bi'l-istiklal murahhas olan hacı Abdürrezzak damme 'ilme ve mecde ma'iyetinde rical-i Devlet-i Âliyyem'den tedabir-i hasene ve ara-yı

müstahsene ashabından birinin mu'ayyen müsteşar-ı evvel unvanıyla mevcut bulunub hâle-i mükalemede saltanat-ı seniyyeyi ebed-i müddetimin şân ve şekuhata aylık ve ahiri vechle 'akd-i mevalata tedarik ra'yi ve tedbir hususunda i'anet ve vuku' bulan mevadî suret-i mergubeye ifrağ ve tanzimde müzahirat eylemesi mühim ve muktezi ve sen ki baş muhasebeci-yi muma ileyhesin sen rical-i Devlet-i Âliyye'm beyninde reşd ve ruiyyet ve sadakat istikamet ile mevsuf ve teshil gavamız mübahisde zeka ve fetanet ve cevlan-ı 'akl ve fesahat ile ma'ruf olduğuna bina'en akranın meyanesinden seni intihab ve mu'ayyen ve müsteşir-i evvel 'unvanıyla murahhas muma ileyhin ma'iyyetine terfîk tayine irade-yi mekkarim ifade-yi hüsrevânem müte'allik olmağın imdi bi'l-ma'iyye mahal-i mükalemeye 'azimet ve rabt-ı mesaliha ve mesafata dair hususları leyl ve nehar murahhas muma ileyh-i mezkure ve her halde zayi ve iradesine ittiba' ederek deyn-i Devlet-i Âliyye'me enfa' olan hâletin istihsalıyla iki devlet beyninden def'i buğza ve 'adavet ve tahsil-i asayiş-i aide bezl-i mukadderat haldelerini vech-i veciha ile tedbir ve tasarrufda kavlen ve rey'en i'anete bezl-i mukadderat eylemek siyakında me'muriyet ki havi-yi işbu emr-i şerifim isdar ve yedine i'ta olunmuşdur bu husus Devlet-i Âliyye'min hizmet-i 'azimesinden olup murahhas-ı saltanat-ı seniyyem muma ileyhimin mahul-i 'ahidden istishal ve istihkakı olan temhir-i müsâleme ve mesafatta nâmus-ı Devlet-i Âliyye'me muvafık-ı tanzim ve kabul eyleyeceği mevad-ı istiklali hasebiyle bi'l-cümle makbul-ı hümâyûnum olduğu ve senin dahi me'muriyetin teshil si'abda bi'l-istişare kendüsüne ibra'-ı tedbir-i sa'ibede mu'avenet ve müzahirat iradesine mübtene idiği ma'lumun olduk da senden me'mul-i şahanem olan saye-i dervandişi? ve hayr-i hevahı ve sadakat ve kıyaset muktezasınca bu emr-i cesimde rey'en ve meşveret-i ihtiyar-ı tarik sevabda murahhas muma ileyhe i'anet birle ibraz-ı hizmet-i meşkureye ... ve sa' ve kudret eylemek babında

Fi evâsıt-ı Receb sene 1186/M. Eylül-Ekim 1772.

S.21 B.22

Bir suret-i ma'ide

Hocagân-ı Dıvan-ı Hümâyûnumdan hâlâ silahdar kâtibi mir-i ataullah damme mecdeye mu'ayyen ve müsteşir-i sâni 'unvanıyla murahhas efendi ma'iyye me'muriyetini havi ber vech-i meşruh

S.21 B.23

Hâlâ Dıvan-ı Hümâyûnumdan beylikçi es-Seyyid Mehmed Hayri zir-i mecdeye ki

Devlet-i Âliyye daimü'l-kararımla Rusya Devleti beyninde tahdis ve tekvin eden husus ve adavetin def' ve izalesiyle teccid-i selim ve mesafat ve temhir-i sulh ve mevalat için bu def'a ruhsatnâme-i hümâyûnum ve büyük elçilik rütbe-i refi'asıyla murahhas tayin olunan bi'l-fil Reisülküttabım el-hac Abdürrezzak damme 'ilme ve mecde ma'iyyetinde hidame-i Devlet-i seniyyem beyninde reşd ve rüyet ve sadakat ile mü'ellüf ve zabta vekayi' ve tahrirat-ı bedayi' hususlarında maharet ve ehliyet-i kâmile ile mevsuf bir sahib-i basiret ve dirayetin vücudu mühim ve muktezi ve sen ki beylikçi-yi muma ileyhesin öteden berü evsaf-ı mezkure ile ittisafın ma'lum olmakdan nâşî emsalin meyanesinden seni intihab ve zabta vekayi' terhis ve tahrir-i esrar-ı mükaleme hizmetiyle murahhas muma ileyhin ma'iyyetine terfik ve tayin kılınma ki irade-yi iltifat-ı ifade-yi şahanem te'allik etmeğin imdi bi'l ma'iyye ordu-yu hümâyûnumdan mahal-i mükalemeye 'azimet ve yemine te'ali rabta selim ve mesafata da'ir müzakere olunan mevad-ı sahife-i hevaşike? sebt ve terkim ve bi'l husus itikad-ı meclis-i mükaleme ve müşaverede lazım-yi me'muretin olan zabta vekayi' terhis ve tahrir-i esrar-ı mükaleme hususlarında mukteza-yı reşd ve kıyaset ve hususa zatın olan cevher-i fetanet ve basiret üzere hareket ve her halde murahhas muma ileyhin rey ve iradesine tab'iyet ile ittimam-ı emr-i me'mur ki kıyam ve mübaderet eylemek için me'muriyetini havi işbu emr-i şerifim isdar ve yerine i'ta olunmuşdur bu husus-ı hayriyede husus-ı devlet-i seniyyemin umur-ı cesimeden olub ve sen dahi müddet-i medideden berü daire-yi Devlet-i Âliyye'mde bu misillü tahrirat-ı mühime-yi hafiyye ve zabta vuku'at-ı mesrure ile iştilal ve rıza-ı hümâyûnuma muvafık vechle umur-ı me'mure ki te'diyeye sa'i behamın idegeldiğin cihetten bu hizmet-i celilenin ruiyeti dahi senin 'uhde-yi sadakat ve istihkaka ihale

olunduğu ma‘lumun olduk da Şan ve Şekuh-ı saltanat-ı seniyyeme layık vech-i veciha üzere murahhas muma ileyhın rey ve iradesine ittiba‘ ile hin-i mükaleme ve müşaverede ziyûr-ı güş basirette olan kelimat-ı terhis ve esrar-ı mükalemeyi kemal-i dikkat birle zabt ve hıfza ... mekânet eylemek babında.

S.22 B.24

Kıdvetü’l-ümera’ıl milletü’l-mesihıyye ümdet-i kübera’it-ta’ifet’ül isevıyye hala divan-ı hümâyûnum tercümanı olan Eskirlet? zade Eskirlet? hatemet-i ‘avakıbe bi’l-hayr sen ki divan-ı hümâyûnum tercümanı muma ileyhesin sen öteden berü Devlet-i Âliyye’min perverde-i nan ve nimeti ile mütena‘im olduğuna binaen sagır senkden berü hademat-ı saltanat-ı seniyyemde müstahdem ve binaen cinsin beyninde sadakat ve istikametın müselleme olduğu ma‘lum hüsrevânem olduğundan başka divan-ı hümâyûnum tercümanlığı hizmeti ‘uhde-i ‘ubudiyet ki ihale kılınalı sadakat ve istikamet üzere hareketin zahir olmağla bu def‘a Devlet-i Âliyye’me Rusya Devleti beyninde mükaleme-i selim ve musâfat ve akd-i rabıta-ı sulh ve mevalata büyük elçilik rütbe-i refi‘asıyla bi’l-istiklal murahhas ta‘yin olunan iftihar-ı maharetü’l-küttab cami‘ü’l-fünun ve’l-âdab meni‘i’l-belağat’er-raŐka ma‘denü’l-fesahatü’l-rayıka zü’l kadrü’l-itam ve’l fahrü’l-eşmü’l-muhtas mezid-i‘avatıfı’l-melikü’l- halak Devlet-i Âliyye-i ebedıye’l-istimrarımın rical-i mu‘temedü’l-akval ve mahrem-i esrar marazi’l ef‘alinden olub bi’l-fiil Reisülküttabım el-hac Abdurrezzak damme ‘ilme ve mecde ma‘ıyyetinde tercüme-i tahrirat ve mükaleme-i emr-i selim ve musâfat tercümanlığı hizmetine alınub ve ahiri görüldükde ecelden imdi murahhas muma ileyh ma‘ıyyetiyle mahalle-i mükalemeye ‘azimet ve kaffe-i umurda re’yi ve iradesine ittiba‘ ile umur-ı me’murunda ifa-yı sadakat ve icra-yı istikamet birle senden melhuz-ı Şahanem olan reşd ve isti‘dad ve sıdk ve sedad-ı te’yide bezl-i miknet eylemek siyakında me’muriyet ki havi-yi işbu emr-i Şerif isdar ve yerine i‘ta olunmuşdur bu husus Devlet-i Âliyye’min umur-ı cismanıyesinden olub Şan-ı saltanat-ı seniyyeme muvafık ve cümle temhir olunacak sulh ve müsalemenin akd ve rabtında zimmet-i ‘ubudiyet ki vacib olan sadakati icra ve mukaddema bulunduğun mütareke maddesinde ifa eylediğin basiret ve nıfzak? misillü bu emr-i ‘azimde dahi icra-yı levazım sedad ve istikamete bezl-i mukadderat ve murahhas Devlet-i Âliyyem muma ileyhın reyi ve rızasından sermu tecavüz –i ‘udul eylemeyerek mantuk-i hükm-i

celilü'l-kadrim muktezasınca amel ve hareket ve hilafından tevki ve müba'adet eylemek babında.

Fi evâil-i Receb sene 1186/ M. Eylül-Ekim 1772.

S.22 B.25

Müceddeden kırk gün temdid olunan mütarekenin kabul ve tasdikini muhtevi taraf-ı hazret-i sadaret penahiden verilen tasdiknâmenin suretidir.

Bigayetullahü'l-mülkü'l-celil bu niyazımız dergâh-ı cemil sultanü'l-berrin ve'l-bahrin hadimü'l-harameynü'ş-şerefeyn şevketlü kerametlü muhabbetlü kudretlü 'azimetlü veli-ni'metim şehr-i yar dar-ı hişam ve hüsrev-i keramet-i 'ilm efendim hazretlerinin cenab-ı seniyyü'l-münakib mülukanelerinden iktiza-ı vakt ve hale göre gerek harb ve selim ve gerek mütareke ve mükaleme hususlarına hatt-ı hümayûn şevketmakrun-ı şahane ile bi'l-istiklal terhis ve tahsis buyrulduğumuza binaen mukaddem hükmi münkazi olan mütarekenin temdidine rağbet-i ihsas ettiğimde çünkü iki devlet-i 'azime hayrına sa'î olduğum cihetle hüsn-i neticeye medar-ı mülahazasıyla altı mah-ı temdid-i mütarekeye rağbetim siz ki devlet-i fehime Rusya'nın askeri üzerine Feld mareşal olan ziynetlü menzeletlü ulu dostumuz konta Romancuf siz bu babda tarafınıza hassaten mektubumuz ile enha olunmuşdu bu def'a varid olan cevabnâmemiz mikadında altı aylık mütareke müddeti hususunda devletiniz tarafından ruhsatınız olmadığı kabulüne mani' olmağla Yergöğü canibinde taraf-ı Devlet-i Âliyye'den me'mur altı aded süvari ocaklarının mukabelecisi esseyid Abdülkerim efendi ile devlet-i fehimet-i Rusya canibinden me'mur Devlet-i Rusya müsteşarı İvan Dö Samilin cenabları ma'rifetleriyle akd ve tesis olunan şurut üzere müddet-i mütareke bu def'a dahi mah-ı eylülün onuncu gününden kırk gün temdidine karar ve 'azimet eylediğiniz mesrah ve mansus olub ve işbu müddette haşmetlü âli menzeletlü Devlet-i Rusya'nın imparatoriçe-i 'azimesi hazretlerinden siz dostumuza olacak emirlerini tahsil edeceğiniz ve bu maddenin tarafımızdan tasdikini tarih ve la nâmenizden on güne dek isal olunmasına meb'usumuz ve Asaf efendinin tahriren verdiği tavrı mucibince on gün zarfında tasdiknâmemiz dest-i dostanenize vusulü icab eylediği mübeyyin olmağla cenabınıza olan i'timad-ı tamam muktezasıyla mukaddema mütareke akd iden me'mureyn-i muma ileyhimanın rabt

ve akd eyledikleri şurut ile eylülün onuncu gününden kırk gün med ile ber ve bahirde ve sa'ir hududlarda kırk gün mütarekeyi cenabınız kabulü misillü kabul ve tasdik idüb cenabınızın dahi mahsus bu minval tasdiknâmeniz vüruduna ve tarafınıza müşar-ı ileyhima hazretleri tarafından tevarid edecek umur ve ruhsat hususlarının mütemile bu mahiyenizde ifadesi mühim olmağla işbu tasdiknâmemiz tahrir ve canib ve'l-icalilerine ba'is ve tesyir olunmuştur.

Ka'ide-i mer'iyeye üzere iştar olmak iktiza etmeğin

S.23 B.26

Rusya Feldmareşalının tasdiknâmesi tercümesidir.

Ben ki elkablarıyla Rusya Feldmareşalıyım ilanı muktezası olanlara beyan ederim ki benimle Devlet-i Âliyye'nin vezir-i a'zamı olan devletlü muhsinzade Mehmed paşa hazretleri beyninde ittifaken işbu eylülün onuncu gününden kırk güne değin Yergöğü'de devleteyn murahhasları beyninde yani Rusya tarafından hala Rusya müsteşarı olan Semulin ve Devlet-i Âliyye tarafından mukabele-i süvari esseyid Abdülkerim efendi beynlerinde mün'akid olan mütareke-i cidalin şurutları ba'ine bila teğayyir lafza bilafz tahrir olduğu vech üzere müceddeden kırk gün dahi imtidada karar verilmekle ben dahi işbu imtidad-ı mütareke hususunda sebkat iden mütareke-i evvelin nizamı üzere ri'ayeti hususunda 'ahdime vefa için işbu tahriratımla tasdik ve tahkik ederim ve ri'ayeti ve muhafazası ve icrası hususuna hulusane bila teğayyir ve 'ad ederim madem ki taraf-ı ahirden mütarekeye âmel-i muhalif ve hareket-i mugayyere sadır olmaya ve bu maddeye i'timad için tahririmize ismimizi yedimizle imza ve mührümüz ile temhir olunub virildi Boğdanın Yaş kasabasında bin yedi yüz yetmiş iki senesinde eylülün yirmi birinci gününde tahrir olundu.

M.21 Eylül 1772.

S.23 B.27

İade-i mükâleme-i mesalihaya murahhas ta'yin olunan hâlâ Reisülküttab rafi'u'l-cenab devletlü el-hac Abdürrezzak bahir efendi hazretlerinin müceddeden

nevruza dek tanzim eyledikleri temdid-i mütareke maddesinin tasdik ve te'yidini muhtevi taraf-ı hazret-i sadaret-penahiden i'ta buyurulan tasdiknâmenin suretidir.

Fi 16 Şaban sene 1186/ M. 12 Kasım 1772.

Sebeb-i tahrir-i huruf-i hakikat-ı zuruf eder ki bi'latifu'l-mülk-i celil bu niyazımda kah cemil-i sultanü'l-berrin ve hakanü'l-bahrin hadimü'l-hameynü'ş-şerefeyn şevketlü kerametlü muhabbetlü kudretlü 'azametlü veli ni'metim şehr-i yarıdar-ı hişam ve şehinşah Feridun 'ilm efendim hazretlerinin canib-i seniyye'l-münakib şahanelerinden iktiza-ı vakt ve hale göre gerek muharebe ve müsâleme ve gerek mütareke ve mükâleme hususlarına mübarek hatt-ı şerif-i 'inayet redif-i mülukaneleriyle bi'l-istiklal terhis ve tahsis buyrulub ve mukaddema Fokşan sahrasında 'aşer-i eylülde akd olunan müddet-i mütareke inkizasından sonra tahsil esbab-ı asayiş 'iyal zımında müddet-i merkumenin Teşrin-i evvelin yirmi seneden tekrar kırk gün zam ile temdid ve tanzim olunduğu o anda tarafeyn murahhasları mahalle-i mükâleme ta'yin olunan Bükreş kasabasına ledel içtima' maslahat-ı matlubenin tanzimine medar-ı suhulet olmak niyet-i sadıkasıyla iktizasına göre müddet-i merkumenin tevsi' ve temdidine nizam verileceği tahrir ve iş'ar olunmakdan naşi bu def'a Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrar canibinden büyük elçilik rütbe-i refi'asıyla murahhas ta'yin olunan iftihar-ı maharetü'l-küttab camiü'l-fünun ve'l-adab mena'ü'l-belağat er-reşka ma'den-i fesahatü'l-rayika zü'l kaderü'l-itam ve'l fahrü'l-eşmü'l-muhtesin bi-mezidü'l-'avatıfü'l-melikü'l-helak Devlet-i Âliyye-i ebediyye'l-istimrarın rical-i mu'temedü'l-akval ve mahrem-i esrar murahhasü'l-ahvalinden olub bi'l fiil Reisülküttab olan el-hac Abdürrezzak bahir efendim damme mecde ve 'alak? ile kezalik fehimen Rusya'nın büyük elçilik rütbesiyle murahhası olan kudret-i ümera'il millet-i mesihyye umde-i kübera'it-ta'ifetü'l-iseviyye rağbetlü hürmetlü dostumuz İbraşkof hatemet-i 'avakibe bi'l hayr salifü'z-zikr Bükreş kasabasına ba'de'l-vusul akd-ı meclis-i mükâleme ve suret-i senedatların mübadele 'akabinde ibtida-ı umurda mukaddema selim ve mesafat olmak üzere bi's-sıdk ve'l-ihlas tevsi' ve temdidini müddet-i mütareke tanzimine şeru' ve mübaşeret idüb işbu Şaban-ı Şerifin on üçüncü bazar ertesi gününden ibtida ve i'tibar ile nevruz-ı firuzeden dört ay on üç gün eyyam-ı mütarekenin temdidini beynlerinde bi't-terazi karin-i nizam ve Gürcistan havalisinin ba'de mesafesi

takrimiyle ol tarafda nevrudan otuz gün dahi ziyade madde-i mütareke mu'ted ve mu'teber olmak üzere makrun-ı intizam idüb mukaddema bir gününde devleteyn me'murları ma'rifetiyle ibtidaen akd-ı şurut-ı mütareke olunub ve ba'de temdidi tanzim birle canibinin münavele olunan temessukat muceblerince vekalet-i mutlakamız hasebiyle tarafımızdan dahi tasdiknâmemiz ile te'yid ve te'kid olunduğu misillü bu def'a dahi devleteyn murahhasları muma ileyhimanın tesviye ve tanzim eyledikleri vehmle Gürcistan tarafından nevrudan otuz gün müruruna dek ve havali-i sa'irede nevruda dek müddet-i mütarekenin şurut-ı ma'kude-i sabıkası bi'l-ihlal mer'î tutulub Devlet-i Âliyye asakiri taraflarından mugayyer şurut-ı merkume bir halet-i gayr-i marziyye zuhur eylemesi taahhüdüyle işbu tasdiknâmemiz tahrir ve i'ta olundu.

...

S.24 B.28

Feldmareşal tarafından martın dokuzuncu gününden akd olunan mütareke tasdiknâmesinin tercümesidir.

Ben Petro romancuf ki amme Rusyalunun imparatoriçe-i mu'azzamanın baş askerinin serkerdesi ve Feldmareşalı ve Rusya-ı sagirde ... yani valisi vesant-ı Apostol Andriya ve Aleksandırı nefeski? ve san Corcu Petoravan? ve santana ... meratib kavalir anların kavaliyediiz iktiza edenlere beyan ideriz ki devleteyn mürahhhas ve elçileri olan mu'azzam ve ulu haşmetlü 'amme Rusyalunun imparatoriçesi tarafından sa'âdetlü müsteşar-ı kebir ve mesalih-i hariciyenin ru'yetinde divan-ı imparatoriçenin vekini? ve santa Aleksandırı Nefeski ve santa ana rütbelerinin kavaliruzu ve Aleksipu? Mihaylovic Abraşkof ile Devlet-i Osmani'ye şevketlü kudretlü 'azimetlü padişahı tarafından Devlet-i Âliyye Reisülküttabı sa'âdetlü Abdürrezzak efendi hazretleri Bükreş'de mahalle-i mükalemede ba'de'l-içtima' Yergöğü canibinde bundan akdem mütareke murahhasları olan tarafımızdan müsteşar Yovani Disa? Mevlin ile devletlü sadr-ı a'zam hazretleri tarafından süvari mukabelecisi es-seyyid Abdülkerim efendinin akd eyledikleri mütarekenin şurutu iki asker beyninde martın dokuzuncu gününe dek ba'ine ... ri'ayet olunmak üzere bu def'a akd ve tevşik eylemişlerdir ve işbu akd bizim ile Devlet-i Âliyye vezir-i a'zamının mukavele ve muahede eylediğimiz üzeredir imdi mütarekenin imtidadı

tanzimine dair taahhüdümü ifa eylemek matlubum olmağla işbu tahriratımla tasdik ve takrir ederim madem ki öbür taraftan mütareke-i merkumenin hilafına vaz' ve hareket olunmaya tarafeyn murahhasları ve elçilerinin akd eyledikleri müddet-i mütarekenin şurutu icra ve muhafaza ve amel olunmasına taahhüd ederim bilâde mezkur hususâtı tahkik için işbu sened-i hattım ile imza ve mührüm ile temhir eyledim milad-ı İsa'nın bin yedi yüz yetmiş iki senesi Teşrin-i ahirinin üçüncü gününde Yaş kasabasında tahrir eylemişdir.

M. 1772

S.24 B.29

Hâlâ mesned-i ara-yı makam-ı vala-yı hâni olan Maksud Giray Hân hazretlerine yazılan nâme-i hümâyûnun suretidir.

Fi evâsıt-ı Muharrem sene 1187/M. Mart-Nisan 1773.

Cenab-ı madet-me'ab eyalet-nisab sa'âdet-i iktisab zü'l-kadrü'l-itam ve'l-fahrü'l-eşm 'ilmen efraz-ı hata-i şehametine taz-ı arsen celadet sülale-i Hândan Hân-ı nekade-i dudman ilhânı bi'l-fiil mütteka pira-yı makam-ı hâni olan Maksud Giray Hân dammet-i me'aliye tahiyat ... ve teslimat ahir nişarına mahiz-i 'inayet-i padişahiden sadır olur mütala'a kılındıktan sonra ma'lumunuz ola ki mosko küffaresinin bir senedir Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımla te'sis-i bünyan-ı sulh ve mesafata rağbet ve hevahişine binaen iki def'a ruhsatnâme-i hümâyûnumla büyük elçiler ve murahhaslar ta'yin ve düşman din-i kabulî na ma'kul ve gayr-i meşru' olan tekalifde ısrar ve 'inad ve istikbar gösterdiğine binaen cenab-ı mu'ayyen vahhab ve rabb'ül erbabın heval ve kuvvet i samedaniyesine mütevekkilen taraf-ı i'ade-i mülk ve millet üzerlerine tahribin i'lam-ı gaza ve cihad ve sevk-ı cenud-ı zafer-i i'tiyad ile tekmil nâmus-ı din ve devlet ve tatmim-i şan-ı saltanat ebed-i kadim için teşmir bazı-yi himmet ve sall-i seyuf-ı besalete irade-i kat'a-i hüsrevânem müte'allik olub cenab-ı celadet nisabınızın bir seneden berü Rusçuk havalisinde ikametiniz ancak meftur olduğunuz gayret ilhânı ve himmet ka'ani lazimesince kahr ve tedmir-i düşman mekkar ve istisal ve tenkil-i küffar-ı hadi'at-ı şî'arda ibraz-ı levazım-ı şeca'at ve ifa-yı merasim metanet ve celadet eylemeniz hususlarına mebni olduğundan başka fimaba'd cümle üzerine fi sebilillah mücahid

farz ve rütbe-i 'uhde-i diyanet ve tahsis cenabının nasiye-i hâniyenizde lami'a olan envar-ı şeca'at ve selabet mübteğası üzere sizden bu babda islaf ve ecdad-ı hamiyet mu'tediniz misillü ma'iyetinizde olan selatin ve mirzayan ve tatar ad ve şıkar ile Tuna'yı karşı yakaya mürur ve küffardur hakrar? üzerlerine hücum ve iktimam veya 'avn ve 'inayet hazret-i müste'an levis vücudlarından memalik-i mahruse-i şahanemi tasfiye ve tethir ve iyad-ı mahsusalarına giriftar olan arazi ve beka'm nez' ve teshirine himmet ve ikdam eylemeniz mühhim ve muktezi ve matlub olmağın karşuya güzâriniz Rusçuk mi'randığı yohsa Zıştovi ve Niğbolu iskeleler nedimi tesyirine mahalden müstahsen görür iseniz mahall-i 'ubudiyenizi mülahaza ve istisvab olunan mu'abereden güzâriniz hengamında Rusçuk ve sa'ir serhadlerde mukim asakir-i nasr-ı temaşir dahi öte yakaya mürur ve kol kol mehazil-i hasirin üzerlerine muhaceme ve dairane müdafaalarına kıyam birle tefrik-i cem'iyet mefhurelerine mübaderet olunmak kaffe-i serhadata o emr-i şerifemle tenbiye olunmağın cenab-ı hâniyeniz işbu nemzada cümle-yi müsabakat ve te'hir ve tevani hallerine ruhsat göstermemeniz siyakında işbu emr-i şerif-i mevhibet-i 'unvanımız isdar ve ( ) ile ırsal olunmuşdur hazret-i fetah-ı müste'anın iltaf-ı hafiye'i seccaniyesine mütevekkilen mücadele ve haza fi sebilillah emrinde kallet ve kesrete bakılmayub ... kaliletin galabet faiten? kehireten bi iznillah nass-ı müsellinine ittiba' her ne kadar derkâr ise dahi Rusçuk serhaddine ve sa'ir serhaddat-ı mansuremde mevcut ve cenud-ı mevhideyn düşman-ı dinin karşı caniblerde olan 'asakir mahzulesinin sekiz on katı olduğu uzhar ve izhar ve düşman-ı dinin vücuh-ı sitti ile za'afi bedidar ve ba'une te'ala cenab-ı celadet-me'âbınız

S.25 B.29

karşuya güzârda cümleye müsabakat ve kahr ve tedmirlerine sür'at ve ibtidar eylediğiniz surette hazele-i müşrikin mukavemet idemeyüb hazret-i mantukum kahharın Nusret ve 'inayet-i rahmaniyesiyle mefhur ve müdahhir olacakları ve imhal ve terahi vadilerine saluk ile seri'an ve acilen karşuya mürur ve izale ve istisallerine bezl-i makdur olunmadığı surette fırsat fevt olacağı ve Tuna'yı öte yakaya mürur ve iadedden ahz-ı intikama şitab ve mesara'at ve aceleten karşuya güzâr teştit-i şümul-i i'daya sarf-ı teyur-ı iktidar eylemelerini muhtevi Rusçuk seraskeri ve zabitan ve

Rusya'ya ve iktizasına göre ma'ide-i serhadlerde mukim bi'l cümle vezir-i a'zam ve asakir-i zafer-i fercamıma başka başka ahkam-ı celilem neşr ve ib'as olunduğu ma'lum-ı hakayık mersumunuz olduk da heman bir an ve bir dakika tevkif ve arame ruhsat göstermeyüb ve fırsatı elden çıkarmayub Rusçuk ma'berinden mi münasibdir yohsa Zıştovi ve Niğbolu iskelelerinden mi ensabdır mahall-i mürurunuz mahalden müstahsen görülür ise karşıya gūzar ve iade-i deynden ahz-ı intikam ile āli inkirazū'l-etvar nām celadet-i ittisamınıza sene-i enāmda hayr ile yad olacak mü'essir memduha ve mesa'ı mebrura ibrazına ikdam-ı tām eyleyesiz.

S.25 B.30

Rusyalu ile 'avdet-i muharebeyi havi bu def'a rikab-ı hümâyûn hüsrevânenen Avrupa Devletlerine tahrir ve neşr ve ib'as olunan beyannâmelerin suretidir.

Fi 4 Safer sene 1117/M. 28 Mayıs 1705.

Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrar ile Rusya Devleti beyninde mün'akid olan selm ve musâfâta mugayyer taraf-ı saltanat-ı seniyyeden ve serhaddat-ı mensure-i muhafazeyn ve zabitanı taraflarından bir vaz' tabirce zuhur eylemiş değil iken ve şurut-ı mesalihaya ri'ayette dakika fevt olunmaz iken Rusya Devleti Leh cumhurunun serbestiyet kadimeleri feshine ibtidar ve şurut-ı müsâlemeye menafi nice evza' na şayeste izharıyla serhadat-ı mahruse-i İslamiye'ye ne vechle ihtilal virüb ve ne vechle sefer vuku'una sebep oldukları ve hudus eyleyen husumet ve cidali Devlet-i Âliyye zaruru irtikaba muhtaç olduğu defe'at ile gūzarlara beyan ve dela'il ve izha-i müskite ile ikaz-ı fetn-i harb ve kıtale bari olacakları ifade ve i'lam olunmuşken yevmen fi yevmen 'inad ve ısrarları mütezayid ve encam-ı karda hudud-ı İslamiye'ye hücumla hadım-ı bina-ı mu'ahedeye gūzarları sebep-i hadis olduğu mukaddema neşr olunan beyannâmeden cümle dostların ma'lumları olmuş idi dört seneden berü iki canibden dökülen kanlar ve bâ imal ve perişan olan 'ibad ve biladın hallerine merhameten Rusya Devleti'nin rağbet-i sevriyyesine i'timad ile tarafını sıyaneten haşmetlü Roma imparatoru rütbetlü Prusya kralı ile bi'l-müşareke devleteyn beyninde izale-i madde-i muhasemata mübaderet ve i'ade-i sulh ve salah-ı inzimam hüsn-i himmetlerine ihale olunduğunu dostane 'arz ile tasfiye-i mabeyne izhar-ı şevk ve rağbet eylediklerine binaen tabi' saf-ı mu'delet-i ittisaf-ı şehriyaride

merkez olan merahim-i fetriyye muktezasınca hayr-ı hevah-ı tarafeyn olan devleteyn-i müşar-ı ileyhimanın tavassutlarını vesile-i ref'i fitn-i harb-ı itti haz ve şan-ı saltanat ve nâmus-ı din ve devlete nakıs ve halel-i iras itmeyecek vechle temhid-i müsalemeye şeru' için rikab-ı müstetab-ı mülukaneden tevki'-i divan bend-i eyvan Seyyid Osman efendi ve müşayih-i kiramdan Ayasofya-i kebir ve a'zı beşinci zade efendi murahhasları ta'yin ve himmetleri munzam olan devletin elçileri mu'ayyenlerine terfik ve tesyir olunmalarıyla mahall-i mükaleme olan Fokşan kasabasına lede'l-vürud Rusya murahhaslarıyla bi'd-defa'at tarh-ı encümen-i mükaleme ve tarafından best-i mukaddemat ve mübadehat-ı kesire vuku'u bulub vedi'a-yı rabb'il 'alemin olan nüfus-ı beşeriyyenin kanları dökülmesinden tebere-i zimmet için Devlet-i Âliyye murahhasları olmuş ve olacak mezerrat-ı mülkiyye mahzuretinin ekserinden i'maz ve şer'an ve 'aklen kabulü mümkün olacak tekliflerine cevaz suretini ira'et etmişler iken hukuk-ı mülukanemiz olmayan tekliflerinden başka kaffe'i ehl-i İslam'ın müteşebbis oldukları şeri'at-ı Muhammediyede kabulü mahal olan serbestiyet-i mutlaka-i Tatarı teklifde ısrar ve her cend ki bu hususa müsaadeye şeri'at-ı diniyyemizde mesağ ve cevaz yokdur ve bu emr-i din olub kaffe-i mü'minin bu maddeyi 'adem-i kul ile imtidat-ı muharebeyi tahammüle mecburlardır deyü adale-i 'akliyye ve nakliyata beyanıyla i'tidar olundukça hasran ve kusran serbesiyet-i müstakile-i gayr-ı meşru'ayı kabul itmedikçe mekar-ı mesalihaya şeru' etmeyeceklerini ısrar veçhiyle irad ve fesh-i mükalemeye karar vermeleriyle zaruri Devlet-i Âliyye murahhaslarıyla devleteyn-i muhteremeyn elçileri 'avd ve ric'at eylediklerinden sonra Feldmareşal tarafından sadr-ı a'zam ve serdar-ı ekrem hazretlerine bir kıt'a mektub vârid ve güya bu taraf murahhaslarının tehallik ve acele ile fesh-i mükâlemeye mübaderetlerini ve Rusya Devleti sulh ve salaha talib ve ragib olmağla tecdid-i mükâlemeyi tahrir etmekle 'amme'i enâmın maslahatlarına muvafık ve fitn-i harb-i cihan eşviyak? indifa'ı ve'l-hevah devlete dahi mutabık olduğu cihetle mahsen? rızaallah tahsil zımında bi'l-fiil

S.26 B.30

Reisü'l-küttab Abdurrezzak efendi müceddiden büyük elçilik rütbesiyle murahhas ta'yin ve Bükreş kasabasında Rusya murahhası Abraşkof ile tarih-i meclisi mükâleme ve nevrûz-ı sultânî halûline dek 'akd-ı mütareke eyleyüb beyanlarında mecâlis-i 'iyân ve mübâhat-ı keşide güzerânıyla müddet-i mütareke infizâsına on on

beş gün kalarak Rusya murahhası Abrişkof suret-i ra'venet ezharıyla ibtida-yi emirde eyledikleri iddialarının bir harfini ta'bir ve tahkik eylediğinden ma'âda ba'zı teklifat-ı 'atika ihdas ve dört maddeyi değin değin sulh ve salah i'tibar idüb

(Evvelâ): kavm-i Tatar serbestiyyet-i mutallâka-yı müstakille ile serbest olmak ve taraf-ı devlet-i 'aliyye'den vechen mine'l-vücuha emirlerine müdahale olunmayub Hânların kuvvetinde veyahud kavm-i Tatar'ın ihtiyarlarıyla bir Hânın 'azl ve nasbından sonra dost ve hemcivarları bulunub serbestiyyet ve istiklâllerinin mütekeffil müebbedi olan Rusya devletine ve devlet-i 'aliyye'ye müsâvat vechiyle tahrir ve ihyâr ideler ve der'akib taraf-ı devlet-i 'aliyye'den ve kezalik Rusya devleti tarafından 'amme-yi düvel-i müstakille haklarında icra olunan mu'tâd üzere Hân-ı 'alişâna tebriknâme tahrir ve icra-yı merasim tenbiye oluna ve Kırım ve Tumen ve Kuban canibinde olan kala' ve beka' bi'l-cümle arazi ve inhalarıyla Tatar'a terk ve teslim oluna.

(Sâniyen): iki kal'a ve Kiriş limanı ilka ve nahiyeleriyle Rusya Devletine temlik olunub nihayetü'l-nihaye iki kal'a ile Tumen beyninde ism ve cismi ma'dum berata-yı mevhumede devlet-i 'aliyye bir kal'a bina etmek caiz ola.

(Sâlisen): Her dürlü sefineleri bilâ hasr bahr-ı sefid ve siyakda ve cemi' deryalar ve nehirlerde keşt ve güzâr eyliye.

(Râbian): Ticaret-i mahsusa cevaz virilüb işbu şurût-ı erba'ayı kabul etmedikçe tekalif-i saire'nin mükâleme ve tanzimine şeru' etmeyeceğini beyan itmekle garazları ıslah-ı umur olmayub mutlaka agrâz-ı keminelere icrâya medâr olmak için mukaddem ve mü'ehir birer meclis 'akdıyla suret-i musalahaya ra'bet 'ilâyın-ı ezhardan 'ibaret olduğu müte'iyin olmuş iken devlet-i 'aliyye murahhası tarafından mu'amele-yi bi'l-cemileye mübaderet ve temşit-i musalaha için nice mahzurat-ı mülkiyeyi kabul ile tevsi' daire-yi meclis-i mükâlemeye sa'i birle malzemaneyi kelimata âgaz ve fi'l-asl tevki'i Seyyid Osman efendi ile vaki' olan mükâlemelerinde kavm-i Tatar bervechle serbest olalar ki Allahi 'azimü'ş-şandan gayrı kimesneye tabi' olmayalar Devlet-i Âliyye ve Rusya Devleti tarafından vechen mine'l-vücuha Tatar'a müdahale ve cezire-yi Kırım'dan bir muhtevi yere ta'arruz olunmaya deyü garaz ve 'avâzından sâlim suret-i istifnâda olan müdde'ilerine menafi bu def'a Kırım ve Kuban canibinde fi'l-asl Tatar tasarrufunda olan emlak ve arazi kemâken yedlerinde ibkâ olan ta'yinden başka ezkadim devlet-i 'aliyye

tasarrufunda olan kal'aların cümlesi terk ve teslim ile devlet-i 'aliyye ol havaliden kat'i reşite-yi 'alâka eylemek suretini tasrihden sonra iki kal'a ve Kiriş limanı ilga ve nahiyeleriyle Rusya devletine temlik olunmak teklifat-ı mala itâkını irad ile reştiye-yi musalahayı feth itmek reva mıdır ve bu suretlerde Devlet-i Âliyye için emniyet mümkün olur mu hususen Tatar'ın serbestiyet müstakillesine şera'it gara-yı Muhammediyyede bir târikle mesâg ve cevaz olmayub mukaddema dahi fesh-i mükâleme bu maddeden neş'et itmiş iken bu güna vâsi' devlette olmayacak teklifat-ı 'âtikada ısrar-ı Âliyye-yi hâl imtidâd-ı muharebeyi müstelzim olub efrâd-ı müvahhidine muharebe far-ı 'âyin olmağla bu niza' ve kıtal âli-yi maşallahı te'ali mütemadi olacağını ve fimâba'd dökülen kanlara kendüleri sebep olacağını kerrâtle beyan ve mesâg şer'-i suretini evâile gerek serbestiyet-i meşru'a-yı Tatar ve gerek müte'arif olan tüccar sefinelerinin bahr-ı siyahtan asitane-yi sa'âdete dek ayâb ve zehablarını ve bahr-ı sefidde dahi sair dost olan düvel misillû sefinelerinin keş't ve güzârlarını ve ticaret maddesini kabul ve mevad-ı müte'idde müntefi'a 'arz ve ara'iti? ile imkânı olan hususlarda rızalarına muvafakat olunacağı ferden ferda-yı ifade olundukça kuvve-yi necâtlarına i'timad ve mesa'iden rüzgârına paidâre i'tidarıyla teklifat-ı sairelerinden başka serbestiyet-i Tatar maddesinde içtima' halifietini muceb olacak suret gayrı meşru'âyı el-hac zamanında Rusya murahhası Abraşkof tarafından talibâni ve tercümesi kendü hattatlarıyla bir kıt'a takrir-i müsteşâne ibrazıyla kemâl-i ısrarını i'ma ve 'umumen ehl-i İslam'ın garazında bahr-ı siyahın meftahı? makamında olan iki kal'a ve Kiriş limanını talep ve irâmıla hülâsa kelâmı şurût-ı erba'a muharrire bilâ tağyir kabul olunmadıkça fimâba'd mükâleme-i musalahaya şeru' itmiyeceğini kat'en ve cezmen inhâ ve vech-i âhir 'adimu'l-imbân idüğünü efham itmekle hasebü'l-zürura Devlet-i Âliyye murahhası Abdurrezzak efendi rahit? ve der'akib iade-i harb ve kıtâle yine Rusya Devleti mübaderet itmeğın Devlet-i Âliyye bu babda mefrur ve muhafaza-ı mülk ve dine mecbur olduğu cümle dostların insafına havale olunduğundan başka bu Tatar'ın serbestiyetlerinin müferrâtı em'an ve tedkik olunur ise yalnız Devlet-i Âliyye'ye raci' olmayub 'umum-ı şümûli erbab-ı basiret 'indlerinde eşkâr olmağın hakiki fikir ve mülahazası cemi' ehl-i insaf ve dirayet ve 'ale'l-husus hemcivar olan devletlere ehemim-i ve'l-lüzum olub nice niza'iler hudusuna? 'illet olacak bir emr-i vahim olduğundan nazar-ı kat'i ile müteşebbit olduğumuz kitap ve şeri'atte teklif-i mezkûru kabul-ı caize

olduğunu bi'l-cümle 'ulema-yı a'lâm ifta ve şer'an iade-i harb ve kıtâlin vücubiyetini hükm ve imza itmeleriyle bundan böyle dahi iki taraftan dökülecek kanlar ve bâ imâl olacak bilâd ve iade-i sebep Rusya Devleti olup Devlet-i Âliyye şefkat-i iade ve izaleten niza' ve fesada bezl-i makdur birle ikâz-ı fitne-yi muharebeden biri elzeme olduğunu i'lan zamanında haşmetlû hürmetlû menziletlû ulu dostumuz Sicilyateyn Devletine işbu beyannâmeyi sıdk-ı 'alâme ile i'lam hâl-i hakikate teştemâl kılındı inşaallahü te'ali tefsil-i keyfiyet madde-yi bî-madde taliyatı? El-ibare takrirlerinden tercüme olunmuş teklifat-ı Rusya'yı müştemil bir kıt'a mevad-ı ka'imesiyle

S.27 B.30

sarfi ta'yir olunmaksızın kabulü meşrut serbestiyet-i Tatarı muhtevi saliyani ve tercümesi kendü hattatlarıyla arz eyledikleri diğeri bir kıt'a takrir-i müstesna suretinden ma'lumunuz olduk da Rusya Devleti imtidad-ı kıtâl-i sebebiyetini Devlet-i Âliyye'ye hurûf ve isnad ider ise evza' ve hareket tarafını mizân-ı insaflarıyla vezn ve taraf-ı Devlet-i Âliyye'ye hakkaniyet vechiyle tevciye ve i'anet-i dostaneye ehemmleri me'muldür

S.27 B.31

Müseddine 'akdı maddesiçün İngiltere elçisi yedine virilecek buyruldu-yı 'alışan suretidir.

Fi evâsıt-ı Safer Sene 1117/M. Mayıs 1705.

Hâlâ Âsitane-i Devlet-i âşiyânede mukim İngiltere elçisi kıdvetü'l ümera-yı Allahü'l-meshiyye 'umdet-i kiberai't-taifetü'l-iseviyye sadakatlû dostumuz can mürur İskor hatemet-i 'avâkiye bi'l-hayr

Devlet-i Âliyye ebediye'l-ittisâl ile İngiltere Devleti beyninde mevsuk ve mü'evir olan ve merbut ve mü'ekkid olan rabıta-yı mevâlat-ı kadime ve zabite mesafat-ı müstedime duhur-ı mürura ve ahkâb-ı 'adidedenberü kemâl-i vurud-ı ihlas ve fart-ı muhabbet ve ihtisas ile mer'î ve mu'teber olup vakten mine'l-evkat ve yevmen mine'l-eyyam canibinden şerait-i mehadına ve muhâleset ve levazım-ı

müsâleme ve muhadenat menafî ‘arıza-yı ağrar ve münâferet ve hadd-ı şikak ve muhasemet vuku‘ı mesbûk bi’l-misal olduğundan kat‘i tastir zîb-i efza-yı evrenin şehriyârî ikab-ı cihanab Seyyid-i tecdari mesrudâi azimet şehinşah İskender sutût adl-ı hevâkin rû-yı zemin âzim-i selâtin-i mu‘delat âyin-i gurre-i cephe-i? hilafet kuvve-i bâ ruî? selamet ve şece‘at-i sultani’d-din ve’l-bahrin hadimü’l-harameyn-i teşrifeyn şevketlû kudretlû kerametlû muhabbetlû velini‘metim padişah-ı mükerrem müşim ve şehriyâr ve riyâhım efendim hazretleriyle hâlâ İngiltere kralı iftiharü’l-ümerai’l-‘azamü’l-iseviyye muhtarü’l-kiberai’l-fehhamü’l-meshiyye mesalih-i mesallih et-taifetü’n-nesraniye sahib-i ezyalü’l-haşmet ve’l-vakar sahib-i delâ’ilü’l-mecd ve’l-i‘tibar Yorki-yi sâlis haşmet-i ‘avakiye bi’l-hayr ve’r-reşâd cenabları meyanelerinde cereyan eden safvet ve dostu ve tevâfuk ve yekciheti olmaktan nâşî siz ki elçi-yi muma ileyhsiz bu esnada paye-i serir â‘la-yı mulukâneye ‘arz ve takdim eylediğiniz ‘ârızanız mevhumunda Devlet-i Âliyye’ye ait kararın İngiltere Devletine olan halûs ve safvetini eşâme ve te’yid ve Bünyan-ı mesafat-ı müebbedeyi tesyid ve memhid mu‘arazattan İngiltere hem iskelelerinden mecmûl ve sahih İngiltere sefaini ile İngiltere memleketine giden eşyadan resm-i gümrük ve selamet akçesi mukaddema virilen ‘ahidnâme-i hümâyûn mucibince edâ olduktan sonra bu makule eşya İngilterelü ile ahirin beyninde bey‘ ve şerâ? olundukda bir dürlü bahane ile resm-i müsadereye talep olunmamak üzere yalnız müsaderiye maddesi muaf ve mevzu olması iltimas ve istid‘a olunub bin yüz elli üç senesi Rebiü’l-evvelinin dördüncü günü tarihiyle müverrihen haşmetlû Fransa padişahı tarafına i‘ta olan ‘ahidnâme-i hümâyûn zeylinde müsaderiye maddesinin afvı ol âvanda Fransa Devleti Devlet-i Âliyye ile Nemçe ve Rusya Devletleri beynine tavassut ve ‘akd-ı musalahaya bezl-i makrur ile tanzim-i sulhe sâ‘i mütâ‘belesinde olmuş ise dahi İngiltere Devletinin dahi kadim-i safvet ve verâdan? ve gayeten ancak müsaderiye resminin alınmamasına müsa‘âde-i samiye-yi hazret-i hilafet-penahi erzanî kılınub lakin mezkûr Rusyalu ile Devlet-i Âliyye beyninde muharrir kâim ve halel-i canın ve peykerde bu makule mevaddan temyiz ve tahsisi ‘ahidnâme hâyi selef ve vekâtir? merahib ile İngiltere devletine virilen ‘ahidnâme-i hümâyûn tebdil ve ilhaka

S.28 B.31

mütevakkıf olmak hasebiyle sefir hitamına dek müsaderiye-i mezkûre kemafi's-sabık İngiltere tüccarı cenablarından edâ ve teslim ve yemine te'ali itizar-ı 'akibette külliyyen def' ve 'ahidnâmelere derc ve izafa olunmak şartıyla şimdilik akd-i müsaderiyeye sened olmak için tarafımızdan buyruldu tahrir virmenize i'ta ve 'avn ve 'inayetyâri ile mütevâsıl sefir bertaraf olarak da verilen buyruldumuz mucibince madde-i merkûmenin 'akdı ve def'ini murahas tuğralu emr-i şerif müvasıb devlet isdarı babınba lisanen ferman-ı hümâyun sadır olmağla imdi sefir-i tamamına dek resm-i müsaderiye İngiltere tüccarı taraflarından edâ ve ...sübhone ve te'ali ... harb kaffen fi'l-kıta'ında İngiltere iskelelerinden tahmil ve sahih İngiltere sefinesi ve bayrağı ile ve sahih İngiltere ticareti defteriyle Asitane-i sa'âdet'e gelüb ve Asitane-i sa'âdet'ten giden sahih İngiltere sefaini İngiltere memleketine giden eşyadan resm-i gümrük ve selamet akçesi mukaddema verilen 'ahidnâme-i hümâyun mucibince edâ olunduktan sonra bu makule iş'ar İngilterelü ile ahzın beyninde bey' ve müşare? olundukda bir dürlü bahane ile resm-i müsaderiye talep olunmak üzere yalnız müsaderiye maddesi muaf ve makud olacağını mübeyyin tuğra-yı gara-yı cihansâni ile mevşuh ferman-ı celilü's-şan virileceği ma'lumunuz olup yirmi sekizde sened-i ittihad ve vekatiyla ibraz eylemeniz için işbu buyruldu isdar ve yedinizde i'ta olunmuştur İngiltere Devletinin bu iltimasına müsa'ade te'kid-i mevalata delalet ve bundan böyle dahi ilga-yı merasim-i müsafata ba'is ve bâdi olacak halet olmağla inşaallahü te'ali sefirler şemaisi? bertaraf oldukda yedinde virilen buyruldumuzu ibraz ve ber minval-i muharrer mucibince hıfz müsaderiye-i merkûmenin 'akd ve def'ini mübeyyin tuğra-yı müvasıbü'l-kab hüsrevâne ile şerefhışa-yı sadır olacak ferman-ı celalet-i unvan size i'ta ve mazmuni ahidnâme-i hümâyun zeyline izafa ve tezyil kılınacağını mukarrer ve muhakkak bilip dikkat-i mev'udeden resm-i müsaderiyenin devletiniz tüccarı taraflarından kemafi's-sabık şimdilik edâ isdarına ve devleteyn meyanelerinde memhud olan mehadat-ı kadimeyi mukteza-ı sadakatiniz üzere her an tesis ve te'kid efham ve dikkat eyleyesiz deyi.

S.28 B.32

Hâlâ şerif-i Mekke-i Mükerrreme-i servediyeye mesa'id hazretlerine tebşir cülûs-ı hümâyunu mütezammın yazılan Nâme-i Hümâyun-ı mevhimakrunun suretidir.

İşbu bin yüz seksen yedi senesi mah-ı Zilkade-i şerife'nin sekizinci Cuma günü birader amcazâdemiz Hân'a ve terkâr sabık sultan Mustafa Hân nevrallah dariha ... meza-yı erca'iyeye icabet ve 'azime riyaz-ı cennet olduğuna binaen cenab-ı tavaf ferma-yı beyt-i mükerrrem ve müşeş? kavaid kible-yi amim izz-i şâna bâ ü safü'l-levhiyye ve'l-kadimin miyamen teyirat-ı behiyye ve tiyamen? tevkifat-ı âliyyesiyle cephe-i ferhanda kala mülükâne ve teskiye-i? Sa'âdet-i istimal-i şahanemizde lami' ve te'idar olan pertev-i istihkak kâmil-i şâhi ve envar ve reşt ve istimhal hâlâ fetepenahi? muktezasınca emr-i lazimu't-tanzim saltanat ve iclâlimiz ana cealinen halifeten fi'l-arz zeynini ile hârin ve menşur mu'delat-ı menşur-ı devlet ve ikbalimiz fehakim beyne'n-nas bi'l-'adl unvanıyla ma'nun olup bu mes'ud-ı mezkûrde ittifak-ı ara ve rey ve şurâ-yı vüzera-yı 'azam ve 'alime-yi i'lam-ı veca' ve etrad-ı havas avam ile serir-i mu'delat-ı semiyer? saltanat-ı mevruşemize bilades ve'l-istidad ve'l-yemin ve'r-reşad-ı iclâs ve'l-yas-ı keramet-i taraz veca'linekim? halaif-i fi'l-arz-ı kamet ve'l-irtibat-ı şahanemize dest-i feyz ve 'inayet-i rabbani ile eksema ve'l-yas olunub ruus-ı menabir ve vücuh-ı derahim ve defatir ve hatibe ve sakar? nâm nâmımız ile mahalli ve sudur-ı emsale ve ahkâr-ı menâşir tuğra-yı 'izze ve tevfi'-i refi'-i 'alem arâmız ile müşeyh ve mecelli olduğu cenab-ı şerafet-i mabeyinde ve sair mücaveran bilade'l-amin ve sükkân-ı muhit dahi mübeyyin vakten kıbletü'l-muhdesine i'lan olunmak emr-i lazım olmağla hâlâ cenab-ı siyadetü'l- fakir hususunda harir-i 'inayet-i tecdarane ve meziyetü't-takat şehriyaranemiz ...mücellayı zuhur ve teşrifat hassa-yı mülükâne ve ita'mat-ı mahsusa-ı padişahanemizden semur ... serura deruhta bir savb-ı hil'at-ı müstecibü'l-müfahirat ihsan-ı hümâyûn-ı nüvaziş mahsurumuz olup nâme-i hümâyûn sa'âdetmakrunumuz ile irsal olunmuştur yemine te'ali vusulünde size atiye-i şahanemiz olan hil'at zahiren ve kesven fahiremizi iclâl ve tanzim ve Ekrem ve tefhim ile mezbûr düş-i mefhirat ve arayış kefat sadakat ve ezhar-ı civar ve müserret eyledikten sonra ecdad-ı hasm-ı nesb-i vâye-yi zahir ... eserlerine iktiza birle Asitane-i Devlet-i âşiyânemize siyak iden vakur mesafatınız mucibince hayr-ı cülûs-ı miyamen me'nus-ı hümâyûnumuzu i'lan

S.29 B.32

ve esa‘at ve hatibe-yi cem‘a ve ‘iyad-ı bela-yı menabirde nâm şerif ve ism-i münifimize ferait indirdüb şerif-i hidamet-i müstelzimü’l-miyamını selatin-i cihan ve hevakin-i devran beyninde tıraz came-i imtiyaz-ı hilafet ve ser setr-i ceride iftihar-ı saltanatımıza olan Haremeyn-i şerifeyn ve beka‘teyn-i mükerrermin zarihullah-ı şerife ve ta‘zimen ahalisine ve sair ikta ve hicaziye sana bana ifaza-yı berre ve ihsan ve işa‘de-yi et-taf bi payana tevciye kılub vecamızı i‘lam ve eslak-ı keramınız faidesi üzere şi‘ar haremlik mahremine tanzim ve icâl ve tahsil-i asayiş ve rahat ahali ve mücaverin ve terfi ahval haccac ve zekar? ve mesafiri ve tüccar minverdine akdem nâm iderek nusret-i ve’s-selam ve tekliis i‘lam kefadınâm için emâken mübarekede cümleden isticlab-ı da‘vet-i hayriyye ile istihsal rıza-yı feyz-i ihvamıza sa‘i beyhimal eyleyesiz

Fi Evâsıt-ı Zilkâde Sene 1187/ M.Ocak 1774.

S.29 B.33

Rikab-ı Hümâyûn-ı hazret-i cihandâriden Roma İmparatoru Yasef-i sâni tarafına cülus-ı hümâyûnu mehabir yazılan Nâme-i Hümâyûn’un müsveddesidir.

Birader-i emcâdım Hüdavendigâr sabık sultan Mustafa Hân Âliye-i rahmet ve’l-gafran bu halelde keştsaray?-ı bekaya rihlet ve darü’l-halid ‘akibeye itfal ve meziyet eylediğine binaen cenab-ı melikü’l-mülk ve melkun takdisat-ı zata ‘an ve sematü’l-hudûs ve’n-nasutın? mevahib-i kâmile-i bigayeti ve iki cihan güneşi sultan-ı serir-i risalet ve padişah keşûr-ı nübüvvet mefahiru’l-enbiya ve senedü’l-emzacib hüda-ı şefi‘ yevme ceza Muhammedü’l-mustafa-yı Âliye mine’s-salavat-ı tahiiyat ezkihe? ve mine’t-tahiyabü’s-samiyen ennea hazretlerinin destarı mu‘cezat-ı şamiletü’l-berkatı ile çah azimet-i penah hilafet-i cihanbani ve emr-i celalet destgâh-ı saltanat ve ... zat-ı nusfet semata bilâdes ve’l-istihkaf müyesser ve işbu bin yüz seksen yedi senesi şehr-i Zilkadetü’ş-şerifesinin sekizinci mübarek Cuma gününde taht-ı Âlicent-i? Osmani ve oranın adalet ve hat-ı şevket-i nişânı üzere cülus-ı miyamen men‘us-ı hümâyûnumuz mukadder olub cümle memalik-i mahrusemizde mücmig mü‘min ve sair müslimin olan cevami‘ Farisi levami‘inin ... .. nâm sa‘i ve asm-ı kiramımıza hutbeler okutub ve darü’l-harb nukud-ı nâ ma‘dud olan mahallerde vücuh-ı dünyanız? ve derahime esm-i sa‘âdet-i resmimiz ile sikkeler? urulub ahkâm-ı

münife-i mu'delat-ı iltizamımız kaffe-i memalik-i fesihatü'l-mesalikimizde câri eş'a?hurşid adl vedadımız ... zulmet-i zulüm ve sitem zâl ve mütevâri olmağla bi-ivanullahü'l-vehhab vuku' bulan cülus-ı hümâyûn feyz-i iktisabımız Devlet-i Âliyye'miz ile rabıta-yı bend-i sulh ve musafat ve mü'ses kavaid-i selim ve mevalat olan müluk-ı setirde süluki ilan ve iş'ar dirine-i kadime-i eslaf şerif-i düşarımız olmağın bu i'adet-i cemile mira'atıyla cülus-ı Behçet-i menûsumuzun piyam-ı müserret irtisamını i'lam ve ihtar için işbu nâme-i hümâyûn melatıfet-makrunumuz isdar ve ( ) ile irsal olunmuştur inşallah-i te'ali lede'l-vüsul Hândan-ı şahü'l-erkan ve dudman rasihü'l-bünyanımız ile müstahkem ve payidar ve müşeyyid ve istidar olan 'uhde-i sadıka ve şurut ve eşka muktezasınca vaki' olan cülus-ı hümâyûnumuzdan dostluğa layık müserret bi nihaye ezhar ve taht-ı hükümetinizde olan hâkim memleket ve i'yan vilayetinize iş'ar idüb mabeyninde mün'akid ve müstahkem ve tarafında mürşit ve mürtesim olan şerait 'uhud ve peyman ve şayan zevabit-i serkez ve iman zaman-ı sa'âdet-i iftiramımızda dahi bir üslub sabık-ı mukarrer ve mu'teber tutulub madem ki tarafınızdan sulh ve salah müstelzemü'l-felah re'ayetinde kusur zuhur eylemiye canib-i hümâyûnumuzdan dahi vechen mine'l-vücuhi hilafete cevaz gösterilmeyüb mabeynde mevşuk ve müstahkem olan musafat ve mevalatın meramı kemahi hakkiha mira'at olunması bâis asayiş reaya-yı tarafeyn ve sebeb-i ârâmiş ahali-yi canibeyn idiğü bi iştibahdır.

Fi Rebi'ü'l-evvel sene 1187/M. Mayıs-Haziran 1773.

S.29 B.34

Bir sureti

Macaruya ve Avusturya'nın arşidükası ve hala Roma imparatoriçesi olan dostumuz haşmetlü miknetlü Marya Teraza hatemellah-i 'avakihe bi'l-hayr ve'r-reşad ve'l-hamimü'l-beha sebilü's-sevvab ve's-seddada minval-i meşruh üzere

Bir sureti

Zir ve bâlâ-yı Sicilyateyn ve âna tabi yerlerin kralı ve İspanyaların kralzadesi miknetlü menzeletlü Ferdinand hatemet-i 'avakihe bi'l-hayr ve'r-reşad ve'l-hamim sebilü's-sevvab ve's-seddada bervech-i muharrer

S.30 B.34

Bir sureti

Hala İsveç ve Got Vandal ve ona tabi' nice yerlerin kralı ve Turukiya ve islesveç? ve Husbaciya? ve Normaniye ve Danimarsiyanın arşle dükası ve ol-dimoruğ? ve de'l menhurun kontası ve hükümdar ba i'tibarı olan ve 'inayetlü hürmetlü dostumuz Gustav hatemallah-i 'avakibe bi'l hayr ve'r-reşada bervech-i muharrer

Bir sureti

Hala İngiltere ve İskoçya ve İrlanda ve ona tabi' vilayetlerin kralı ... sani hatmet-i 'avakibe bi'l hayra vech-i muharrirlerine

Bir sureti

Nedirlanda isnatı cezalleri hatmet-i 'avakibihim bi'l hayra minval-i meşruh oluna

Bir sureti

Vandin Rozi? ve cumhuru hatmet-i 'avakihim bi'l hayra siyak-ı meşruh üzere

Bir sureti

Vilayet-i Fransa ve ona tabi' nice memalik-i vasi'atü'l-mesalikin padişahı haşmetlü ulu rağbetlü kadimi sadık dostumuz on beşinci Luyiz hatemallah-i 'avakibe bi'l hayr ve'r-reşada bervech-i muharrir

Bir sureti

Danimarka ve Turukiya ve Vandal ve Got ta'ifelerinin kralı ve nice memlekelerin dükası ve ona tabi' yerlerin kontası ve hükümdarı haşmetlü miknetlü dostumuz hristiyanuz sabi' hatemallah-i 'avakibe bi'l hayra bervech-i muharrir

Bir sureti

Hala Prusya kralı Markirolos? Baranda burk ve Roma İmparatorluğunun baş kemer ...ve Hersek ve pirinç ve Saziyanın? baş dükası ve sa'ir vilayetlerin hükümdarı haşmetlü miknetlü Frederikus hatemallah-i 'avakibe bi'l hayr bervech-i muharrir

İşbu ... mahallinde ... bulundu bu halde hıfz olunub ... .. muhtevi teşka'i? ... tahrir ... kayd olunmuşdur.

Fi 27 Rebi'ü'l-evvel sene 1188/M. 7 Haziran 1774.

S.30 B.35

Hâlâ memalik-i İran'da vekil-i şah 'ünvanıyla hükümrân olan Abdülkerim Hânzade yazılan nâme-i hümâyûnün müsveddesidir.

El-hamdülillahillezi esses bünyanü'd-din bi ta'avün'el müslimin ve rafî'a 'âlemü'l-cihad 'ali 'avanikü'l-mücahidin ve's-selam âli seyyidü'l-enbiya-i ve'l-mürselin ve âli ila ve ashabe't-tabiyyinü't-tahirin yekta süvar-ı 'arsa-i himaset-i raiyet-i ifraz-ı saha-i celalet-i hevaşinin cenk-i Feridun ferhenk-i restim peykâr Neriman ahenk hami-i memalik-i İran zemin ... bazuri hata itmeğın mağfir pos? hame-i dilaveri-i siyakeş aklım hamiyet perveri hala hükümdarü'lkat Fars ve İsfehan ve kirman ferma-yı eyalat-ı Hemedan ve arran olan zend-i Abdülkerim Hân hamiyet nişan cenablarının canib-i ihlas caliblerine fevaç-ı teslimiyet vafiye-i meskiyyetü'n-nefhat ve revaç-ı teslimiyet ve meruyetü'l-fuhan ki? riyaz-ı feva'id-i şahane ve gülşen-i nihad-ı hüsrevânen sernema ve mişam mühür ve vâlâya Nükhet-i resadır refakat-ı nesim hubbet? ve vead de delalet-i berid hulus-i ittihad ile takdim ve ihda kılındıktan sonra ba'is terkiib-i fûkerat-ı dostane ve badi-i tertibiyyet mukaddemat-ı muhlisane oldur ki civan-ı mevahib bi gaye-i rabbani ve 'avarif-i ma la nihaye-i sübhâniden bünyan resiyetü'l-erkan-ı şeri'at-ı muhammediye 'ala sahibha salavat'üz-zekiyye zahiri ve batni te'azid-i 'azime-yi dad-ı iktiran ve te'avün-i hamıyan ehl-i iman ile meşid ve mümtehir ola geldiği ve azh ve eşkar ve nezd-i evveli'l ebsarada zahir ve bedidar dar-ı binâen 'ala zalik işbu bin yüz seksen yedi senesi mah-ı Zilkadetü'ş-şerifesinin sekizinci günü beradır ve'l iktiharımız? cennetmekan Firdevs-i âşıyan es-sultan Mustafa Hân esakin'allah-ı te'ala fi garfi'l-cenab hazretleri 'azim dar-ı gufran olub oranın hilafet-i mevhuba ve dihim saltanat-ı mergubeye bi'l-iras ve'l istihkak ve cevd-i mehasin ve fevd-i şahane ve zat-ı şeca'at-ı nemud hüsrevânemizle müzeyyen ve menabir ve münatesir-i lazımu't-tebşir hutbe-i nâmiye ve elkab-ı samiyemiz ile iktar-ı memalik-i mahrusemize meserrat Efgan olmağla şemiye-i Behiye-i mülukane ve Hândan mahalledü'l-erkan tecdaranjemizde mahsus olan cevahir-i asalet ve maye-i mükerrermet muktezasınca teveccüh-i derun ihlas-ı meşhunumuz tervih-i millet-i beyza ve te'sis-i kava'id-i cihad ve gazaya mahsur ve masruf ve birkaç seneden berü Rusya küffaresi üzerine vuku'u bulan sefer-i mintacü'z-zafer sebebi ile ecnad-ı celadet-i i'tiyad-ı müsliminin elviye-i 'azimetleri semet-i mugaziye ma'tuf olub el mü'minü'l-mü'minin ke'l-bünyan-ı

yeşşir? ba‘dihim bazen mirlivanca ‘amme-i mü’minin bu babda mensuru elviye-i İslam ve sernikutı? sülban-ı küffar lemam? da‘vetine müvaziyet ve kıyam eylemeleri lazıme-i şan-ı diyanet olduğu müstağın ‘ani’l-beyan ve memalik-i İran arazi-yi Devlet-i Âliyye-i Osmani’ye ile hem-civar ve ehl-i İslam’dan olan sekene ve katani külli mü’min-i ihvata? müvadesince tevakif-i din ve devlet ve tesadüf-i hamiyet-i diyanet hasebiyle asakir-i zafer-i müessirimizin haiz kasbü’l-sabık fevz ve zafer olmalarını dergah-ı ihdiyatdan talebkar olacakları huyda olduğundan gayri ba‘den sübhâne bin yüz elli dokuz senesinde saltanat-ı ebed-i kıyam-ı Osmani ile devlet-i behcet nemun-ı İran’ıye beyninde

S.31 B.35

mü’esses ve istivar olan bina-yı selim ve müsafat ve hüsn-i hasin ‘ahd ve mevalat bu ana dek ‘ariza-i tezelzül ve tebeddülden salim ve’l halisesinde? ‘inan hükümet-i memalik-i İran müsellemler kabza-i selabet-i iktiranınız olalı canibinin vekaye-i zevabit-ı uhud ve peymanında halisane ihtimamınız rabıta-ı müsafatın istihkamına hüccet-i satı‘ ve burhan-ı kati‘ olduğu cihetden bundan böyle dahi ahali-yi tarafının hukuk-ı civar ve yekcihetiye ri‘ayet eylemeleri emr-i dağ efruz-ı seniye-i ‘uduvi me‘and? olacağı meczum ve tahsis cenab-ı besalet-i sematinizin came-i fermanları ve hükümet-i şî‘arınız tıraz-ı himayet ve hamiyet ile mutarrız ve mevsum olarak iftitah ebvab-ı müraselet-i müstelzem tezeyid-i mühr ve mevalat idüğü ma‘lum olmağın emâkan İrani’yede bulunan müşeyh ve sulha derbab kalubdan Nusret-i mücahidin ve tedmir fiyah-ı? müşrikin zımında isticlab-ı ad‘iye-i icabet-i asar mülahazası tazminiyle cülus-ı miyamen me’nus-ı padişahanemizi savb-ı rıf‘atme’ab halisanenizde i‘lam ve ihbar ve madem ki cenab-ı hamiyet pervarenelerinden menafi‘ kavaid-i mühr ve vâlâ muğayyir-i merasim dost-ı müvaneset-i intima bir halet-i vuku‘ ve zuhura gelmeye canib-i ebhiyetme’ab? hilafet nisabımızdan ve serhadlerde mukim vüzera ve üeramız caniblerinden muhalif dostı ve safvet ve muğayyir rusüm müvaneset-i harekete tecviz-i ruhsat olunmayacağı enha ve iş‘ar siyakında işbu nâme-i hümâyûn-ı muhalesat-ı meşhunumuz isdar ve ( ) ile irsal olunmuşdur inşallah-ı te‘ala led-i şerifü’l-vusul meftur olduğunuz hamiyet ve hamaset lazımesince keşür-ı İran’da vaki‘ emsar ve beledanda mevcut ‘ilme ve sulha ve selkan-ı? rah-ı hüdadan i‘tila-yı rayat-ı İslam ve mefhur-ı küffar-ı enâm

hususlarında isticlab-ı da‘vet-i icabet-i gayete dikkat ve Devlet-i Âliyye‘miz ile İran zemin-i devleti beyninde mü‘esses ve müstahkem olan mebani-i selim ve mevalatın ‘ale‘d-devam teşyid ve temhidine i‘tibar ve i‘tinaya sarf-ı celle-i miknet olunmak melhuz ve me‘muldür ( ) hemvare ihtar-ı tali‘sa‘d-ı ikteran beravec rıf‘at-ı mütelalı? ve rahşan ve bedr-i baht-ı vâlâdır ... ‘izzet ve ibhat lami‘ ve taban bad?

S.31 B.36

Cenab-ı hazret-i cihandariden ihya ve cülus-ı hümâyûn-ı miyamin meşhunu muhtevi isdar buyrulan nâme-i hümâyûnun müsveddesidir.

Ba‘de‘l-elkab

Hala İspanya kralı ve sa‘ir eyalat ve tevabi‘atının hükümdarı olan miknetlü menzeletlü dostumuz Karolos hatemallah-i ‘avakibe bi‘l-hayr ve‘r-reşad ve elham-ı ileyh sebilü‘s-sevvab ve‘s-seddada tevki‘-i refi‘-i hümâyûnumuz vasıl oluncak ma‘lum ola ki birader-i gufran pisterimiz Hüdavendigâr sabık sultan Mustafa Hân âliye‘r-rahmet ve‘t-terzidandar-ı bekaya rihlet eylediğine bina‘en cenab-ı Halik-i zemin ve isman-ı tekaddisat-ı zata ‘anşaniyetü‘l-‘aciz ve‘l noksanın destiyar-ı Tevfik ve ‘inayeti ve iki cihan güneşi semirimiz şefi‘ ruz-ceza ve seyyidü‘l-enbiya ve senedü‘l-esfiya Muhammedü‘l Mustafa ‘aleyh-i min‘es-salavat-ı ezkünha ve mine‘t-teslimat ittimaha hazretlerinin imdad-ı mu‘cezat bâ bereketi ile işbu bin yüz seksen yedi senesi mah-ı Zilkadetü‘ş-şerifesinin sekizinci yevm-i mübarek-i cumada bilâdes ve‘l-istihkak taht-ı Âli bahş-ı Osmani ve dihim adalet ve hat-ı cihanbaniye cülus-ı hümâyûn-ı miyamen meşhunumuz vuku‘uyla cümle memalik-i mahrusetü‘l-mesalikimizde vaki‘ cevami‘ ve me‘abedin menabir-i şerif-i mü‘esserinde tam nâmımıza hutbeler kıra‘at ve ... nukud-ı na ma‘dud olan mahallerde ism-i samimize sikkeler urulmağla vücuh-ı derahim ve denayiz-i? elkab-ı celalet-i iktisab-ı şahanemiz ile kesb ve nesb ve ziyet eyleyüb Hânedan-ı şamihatü‘l-erkan-ı tecdaranemizde izhar ve dostı ve mevalat iden müluk-ı setude sülûke cülus-ı mu‘delet-i me‘nusemizi i‘lan ve iş‘ar ile ifa-yı merasim muhabbet ve müsafata ri‘ayet ve yedime-i islaf-ı şerif-i ittisafımızdan olub cenabınız bundan akdem zir ve bila-yı Sicilyateyn kralı iken Devlet-i Âliyye-i ebediye‘l-istimrarımızla Sicilyateyn devleti beyninde mün‘akid olan kava‘id-i ‘ahud ve Peyman ve zevabit sevkinde ve

iman muktezasınca nicesinin ve ezman-ı dostluk levazımını icra ve İspanya memaliki hükümeti tarafının teveccüh eylediği o anda dahi müddet-i dirine mürâ'atinde olacağınız ol vakte vürud iden nâme-i hulus-ı 'ilamemizde tahrir ve enba olunmakdan naşi iftiharü'l ümera'il-'azamü'l-iseviyye muhtarü'l-kiberai'l-fehhamü'l mesihyye mesalih-i mesalih cemahirü't ta'ifetü'n-nasraniyye sahib-i ezyalü'l-haşmet ve'l vakar sahib-i delailü'l-mecd ve'l i'tibar hala Sicilyateyn ve ana tabi' yerlerin kralı ve İspanyaların kral zadesi halkınız miknetlü menzeletlü Ferdinand ve hatemet-i 'avakibe bi'l hayr ve'r-reşad ve elham-ı ileyh sebilü's-sevvab ve's-seddat ile Devlet-i Âliyye'miz beyninde mu'teber ve mevşuk olan müsâleme ve muahedenin şurut-ı mürâ'atı cenab-ı dostanelerinden müntakile olması rabıtası cenab-ı hümâyûnumuza müncezab-ı safvet ve muhabbetin tevşikini mü'eyyid ve cülus-ı Behçet me'nusumuz saminden? hasul-ı mahzuziyetinizi mucib ve bu güna müraselat-ı dostane tezayid-i mevalat ve müsafatı müstelzem olacağı meczum olmakdan naşi savb-ı dostanenizde dahi işbu nâme-i hümâyûn melatıfet-makrunumuz isdar ve Sicilyateyn kralı müşar-ı ileyhin Âsitane-i Devlet-i âşyanemizde mukim elçisi kıdvet-i ümerai'l-milletü'l mesihyye ... hatemet-i 'avakibe bi'l hayr vesatıyla irsal olunmuşdur inşallah-i te'ala lede'l-vusul Sicilyateyn devleti ile meyanede payidar ve istivar olan rabıt-ı müsafat ve zevabit sulh ve mevalat-ı devlet müşar-ı ileyh tarafından hıfz ve sıyanet olundukça zaman-ı sa'd-ı iktiran mülukanemizde dahi canib-i saltanat-ı seniyyemizde ... nâme-i hümâyûn şurutu üzere merasim-i mevalata ri'ayet olunacağı ve kezalik sizin dahi Devlet-i Âliyyemiz ile rabıta bend-i istihkâm olan dostluk ve mevalat-ı sabıka gerek te'kid ve istikrarına tarafınızdan izhar-ı hevahiş olunduğu suretde taraf-ı hümâyûnumuzdan dahi mu'amele-i dostı ve mevalata müsaade-i samiye-i mülukanemiz bidrefi'olacağı malum fetanet mersumunuz ola.

Fi evâsıt-ı Rebi'ü'l-evvel sene 1188/M. Mayıs-Haziran 1774.

S.32 B.37

İftihar-ı maharetü'l-küttab cami'u'l-fünun ve'l-âdab zülkadru'l-itam ve'l-fahriü'l-eşmü'l-muhtas mezid-i inayetü'l-melikü'l-vehab Devlet-i 'Aliyye ebediye'l-istimradımın rical-i mu'temedü'l-akval merziyü'l-ef'alinden olmağla bu def'a

nişancılık rütbesi ve büyük elçilik payesiyle kadri terfi' olunan el-hac Ahmet Resmi dame 'ulutiye? hüküm ki

Bir müddetten berü Devlet-i 'Aliyye daimü'l-kararım ile Rusya Devleti beyninde bir mukteza-ı takdir bazı 'avarız ve hibeye binaen harûs? iden mu'avedat ve muhasemanın müzafat ve müsalemeye tebdil-i emrinde bir iki def'a tarafından ihtar meyl ve rağbet ve akd-ı mecalis-i mükâleme birle tevşik sulh ve salaha mübaderet olunmuşiken dikkat-i mukadderin âdem-i hululi bu mesalihât-ı hayriyye'ye bâis tehir olmuş idi el-haleti hazihi istihsal-i asayiş 'ibadullah zimmında es-sulh-ı seyyidü'l-ahkam müvasınca bu âvanda bu maksad-ı mergubun? tahsili emrine tarafının sıdk-ı derun ile hamil ve rağbetten halul-ı dikkat merhununa istidlâl olunub ve sen Devlet-i 'Aliyye'min hayr-ı hevah ve sadakat-kâr ve mu'temir ve hamiyet şî'arından olduğuna binaen Devlet-i 'Aliyyem ile devlet-i müşarü'l-ileyh beyninde derkâr olan hisam ve 'idvanın izalesi ve şayan ve şekve saltanat-ı seniyyeme layık olacak vechle ... safvet ve salahın akd ve tevşiki hususuna murahhas-ı evvel ta'yin kılınmağla ruhsat ve istiklâlini mütezammın hamisen? işbu menşur-ı ebediyet-i teşvirim isdar ve imale ve dest-i sadakat ... i'ta olunmuşdur ebedi senin mücerrib ve ma'lum-ı hümâyûnum olan derait ve dirayetin ve bu def'a sana virilen ruhsatnâme lazimesince şan-ı devlet-i ebed-i sermedime layık vechiyle akd-ı rabta selim ve müsafat emrinde hâlâ Rusya devleti imparatoriçesi müftehiratü'l-melikatü'l-'azimetü'l-iseviyye maharetü'l-muharriratü'l-fehimatü'l-mesihyye müslihât-ı müsalihi cemahiretü'l-zائفetü'n-nasraniye sahite-i ezyalü'l-haşmet ve'l-vakar sahibet-i delailü'l-mecd ve'l-iftihar hürmetlû haşmetlû meziyetlû ulu dostumuzun taraf-ı şahanelerinden ta'yin olunan kıdvetü'l-ümera-yı milletü'l-mesihyye 'umdeti kibera-yı ez-zائفetü'l-iseviyye rağbetlû hürmetlû Rusya murahhası hatemet-i 'avakiye bi'l-hayr ile hin-i melafat ve mükâlemede merzi ve muhtarın olan şurut ve kuyud-ı layıka nezid-i hümâyûnumda dahi makbul ve mu'teber olduğuna binaen hâlâ Devlet-i Âliyye'mde haiz rütbe-i vâlâ-yı riyaset ve sahib-i kiyaset ve dirayet olub bu def'a murahhas-ı sâni ta'yin ve sana terfîk kılınan iftiharü'l-emacidü'l-küttab cami'u'l-fünun ve'l-'adab İbrahim Münib damme 'uluve ile iştirak ve infiraden akd-ı rabıta-yı müsalemeye ikinize bir düvel-i ruhsat ve istiklâl virildiği ma'lumun oldukda nâmus-ı saltanat-ı seniyye'me emri olan veca-yı vecibe üzere fımaba'd beyne'd-devleteyn-i hadis olan halide-i hasma ve mu'adatin

def ve izalesiyle tevşik silsile-yi müsafat ve tesis bünyan-ı müsaade ve mevalata sarf-ı mukadderat eylemek babında

Fi Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.32 B.38

Bir sureti

İftihar-ı emacidü'l-küttab Ali ahire Devlet-i 'Aliyye-i ebediye'l-kararımda Reisülküttab olub bu def'a büyük elçilik payesiyle kadri terfi' olunan İbrahim Münib damme 'uluve ber vechi meşruh

Devlet-i 'Aliyye'min rical-i sadıku'l-akvalinden olub nişancılık rütbesi ve büyük elçilik payesiyle murahhas-ı evvel ta'yin olunan el-hac Ahmet Resmi Reisülküttabım olub yine büyük elçilik payesiyle murahhas-ı sâni nasb olunan İbrahim Münib damme 'ulum-ı himaye hâkim ki

Bu def'a Şumnu kasabasında Düstur-ı Ekrem müşir-i fehham nizamü'l-'alem nâzım-ı menazımü'l-emam bi'l-fiil vezir-i âzam-ı mütevireşim vekil-i mutlak sadakat-ı 'ilm Muhsinzâde Mehmet paşa edemallahu te'ali iclale vezaif-i bi't-teyid-i ikbale ve iktidarının huzurunda vüzera-yı 'azam ve ordu-yu hümâyûnum kadısı ve ocaklarım a'van ve zabitanı ve sair rical-i Devlet-i 'Aliyye'm ile akd olunan encümen-i müşaverede Rusya Devletiyle beher hal akd-ı rabitan selim ve müsafat mertebe-i vücube reside olmakdan nâşı mukteza-yı dikkat ve hale göre şimdiye dek dermiyan kılınan müzakerelerden ma'lumunuz olan şerait-i selim ve mesalihada şanı Devlet-i 'Aliyye'm ve nâmus-ı saltanat-ı seniyyem muhafazasına sarf-ı makrur ve 'umde-yi hevadın teharrisinde sa'î mevkur iderek şayan-ı sadakate dikkat eylemeniz matlub-ı hümâyûnum olub ve şerait-i müzakere imza olunmadıkça terk-i cidal mümkün olmadığı Rusya devleti tarafından ihbar ve ısrar olduğuna binaen Devlet-i 'Aliyye'me hayırlu olan madde-i sulhun biran akdem karin-ı hüsn-ü hitam olması fermanım olmağın işbu emr-i şerifim isdar ve yedinize i'ta olunmuşdur imdi mukteza-yı dirayet ve dirayetiniz üzere mukteza-yı hale göre şerait-i mezkûreyi her ne vechle olur ise rabıta-yı kebir-i karar ve tefvit-i vekattan ve işi uzadub ara-yı

müttefike'ye muhalif-i halas vuku'undan mecaniyet birle temim mesalihât-ı matlubeye bezl-i iktidar eylemeniz babında

Fî Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.33 B.39

Devlet-i 'Aliyye'min rical-i sadıku'l-akvalinden olub nişancılık rütbesi ve büyük elçilik payesiyle murahhas-ı evvel ta'yin olunan el-hac Ahmet Resmi ve bi'l-fiil Reisülküttab olub büyük elçilik payesiyle murahhas-ı sâni nasb olunan İbrahim Münib damme 'ulu himaye hüküm ki

Devlet-i 'Aliyye-i daimü'l-kararım ile bir müddeden berü Rusya Devleti beyninde harûs iden mu'adatın def'i ve izalesi ve mübeddil safvet ve mevalat olması hususuna ruhsat-ı nâme-yi hümâyûnum ile terhis kılındığınıza binaen mahalle-i mükâlemeye varub şan-ı saltanat-ı seniyyeme layık olduğu vechle ahidnâme-i hümâyûnum derc ve tastir olunacak şerait-i müsalahayı başka başka kat' idüb tarafından mübadele-yi senedat iktiza eyledikçe ikiniz başka başka imzalarınızı vazî' ve mühürleriniz ile temhir ve yemine te'ali cümle şurutlar tekmil oldukda ahidnâme-i hümâyûnuma derc olunmağa dahi istiklâlinize binaen ruhsat-ı hümâyûnum erzani kılınmağla hasseten işbu emr-i şerifim isdar ve i'ta olunmuştur imdi bu hususun temşiti mahvil düş-i istiklâliniz kılınmağla mukteza-yı dirayet ve sadakatiniz üzere ber minval-i muharrir amel ve harekete mezid-i i'tina ve dikkat eylemeniz babında.

Fî Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.33 B.40

Hâlâ Divan-ı Hümâyûnumda küçük elçi olub bu def'a mükâleme kâtibi ta'yin olunan Mehmet Emin Necifi? ziyde mecdeye hâkim ki

Bu def'a Devlet-i 'Aliyyem ile Rusya Devleti beyninde vuku' bulan muhaseme ve mu'adat tarafından meyl ve rağbet zuhuruna binaen bi-tevkife sübhâne mübeddil selim ve müsafat olmak iradesiyle mahal-i ma'iyette akd-ı mecalis-i mükâleme birle rabt-ı serdeste müsafata ibtidar eylemek üzere rical-i mu'temedü'l-akval Devlet-i Âliyyem'den sadrazam kethüdası olan iftihar-ı maharetü'l-küttab el-

hac Ahmet Resmi damme ‘uluve’ nişancılık rütbesi ve büyük elçilik payesiyle murahhas-ı evvel ve hâlâ Reisülküttabım olan iftihar-ı emacidü’l-küttab İbrahim Münib damme ‘uluve dahi yine büyük elçilik rütbesiyle murahhas-ı sâni ta‘yin olunub sen ki muma ileyhsin senden me‘mur olduğun hidamet Devlet-i Âliyyem’de sadakat ve istikamet ile hidamet eyle istihal ve istibdad-ı melhuz ve bu makule mabeyni’d-devleteyn tevşik rabitan müsâleme zamanında akd olunan mecalisde vuku‘ bulan mükâlematın sabit cedide-i takyid kılınması kaide-i müstesna-ı derineden olduğundan zabt-ı vekaya muktedir kâtib ta‘yininden lâide olmakdan nâşi sen hassaten mükâleme kâtibi olunmakla me‘muriyetini hâvi işbu emr-i şerifim isdar ve i‘ta olunmuştur imdi ber mu‘ted-i kadim murahhas-ı muma ileyhimama‘iyetleriyle mahalle-i mükâlemeye varub tarafeyn murahhasları bi‘t-telafi beyenlerinde güzeran iden su‘al-ı vücûb ve muhaverat ve hitab-ı vech-i layıkı üzere kemâhi ve’l-vaki‘ zabt ve tahrir mübaderet ve mukteza-yı me‘muriyetini icra ve ibkaya mezid-i i‘tina ve dikkat eylemek babında.

Fi Evail-i Cemaziye’l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.33 B.41

Bu def‘a ordu-yu hümâyûnumdan akd-ı mesalihaya me‘mur murahhaslar ma‘iyetlerine mükâleme tercümanı nasb olunan Mikelzâde Yorgaki ziydet sadakata hâkim ki

Beş altı senedir takdir-i hudâ Devlet-i Âliyye daimü’l-kararımla ve Rusya Devleti beyninde harûs iden muharebat ve mu‘adatin def‘ ve ref‘i zamanında akd-ı mesalih ve salaha canibinden sıdk-ı derun ile şeru‘ ve münâşeret olduğundan nâşi nişancılık payesiyle hâlâ Devlet-i Âliyyem’de kethüda-yı sadrazam olan iftihar-ı maharetü’l-küttab el-hac Ahmet Resmi damme ‘ulum büyük elçilik rütbesiyle murahhas-ı evvel ve rical-i mu‘temedü’l-akval Devlet-i seniyyem’den iftihar-ı emacidü’l-küttab bi’l-fiil Reisülküttabım İbrahim Münib damme ‘ulum dahi büyük elçilik rütbe-i celilesiyle murahhas-ı sâni ta‘yin olunub tarafeyn murahhaslarına hin-i mükâlemede lisan-ı efrinciye ‘arif’ ber mu‘temed ve sadakatkâr tercümanın vücudundan laid sen ki muma ileyhsin seni müddet ve efradan berü ordu-yu zafer-i hümâyûnumda tahrirat-ı efrinciye bi tercüme ve tefhiminde sadakat ve isti‘dadın yedinde olduğu cihetten bu hidametın ‘uhdesinden gelmeğe senedat-ı liyakat-ı

memûl olmakdan nâşî Devlet-i Âliyye-i ebed-i sermedimden? ta'yin olunan murahhasan muma ileyhimanın ma'iyetlerine mükâleme tercümanı nasb olunmağla memuriyet ki hâvi işbu emr-i alışanım isdar ve bana i'ta olunmuştur imdi mukteza-yı memuriyetin üzere murahhasan muma ileyhimanın ma'rifetiyle savb-ı mahal-ı makzurda 'azimet ve mahal-ı mükâlemede Rusya Devleti tarafından lisan-ı efrinci üzere takva ve beyan olunan kemat? safvet sematı bi inhita Devlet-i Âliyyem murahhasları muma ileyhimaya ifade ve tefhime dikkat ve tercümesi iktiza iden tahrirat ve senedatı dahi kemal-i taharri ve sadakat birle tercüme ve zabt ve tahrir itina ve müsaderet iderek ifa-yı levazım sadakat ve istikamete bezl-i mukadderat ve herhalde şan-ı saltanat-ı seniyyeme emr-i vechle hareket ve âdem-i mertebe kusur ve rehavetten sadr ve mücanib eylemek babında.

Fi Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.34 B.42

Hala memalik-i İranda vekil şah unvanıyla hükümran olan Abdülkerim Hân-zande yazılan nâme-i hümayûnun müsveddesidir.

Elhamdülillahillezi esas-ı bünyanü'd-din bi te'avünü'l-müslimin ve refi'i i'lamü'l-cihad ve âli 'avatıfı'l-mücahidin ve's-salavat ve's-selam âli min ba'is rahmeten lil'alemin seyyidina ve nebiyyina Muhammedü'l-emin ve âlâ alihi ve sahbihi't-tabiiyin'et-tahirin

Yekta süvari 'arsa-i hamaset rayet-i ifraz-ı saha-i celadet ... cenk Feridun ferHânın restim Peykâr-ı Nermiyan-ı ahenk hami-i memalik-i İran zemin-i ardeşir kavi bâzû-yi hatta'i temkin miğfer boş hâme-i dilaveri sipakeş aklım hamiiyet perveri hala hükümdar-ı ülkat Faris ve İsfahân ve ferman-fermayı eyalet-i Hemedan ve Arran olan zend-i Abdülkerim Hân celadet-i nişan cenablarının canib-i ihlas-ı caliblerine fevaç-ı teslimat vafiye-i mesakiyyetü'n-nefehât ve revaç-ı teslimat-ı safiye-i verdiyyetü'l-fevhatına ... fevad-ı şahane ve gelmiş nihad-ı hüsrevânen serenma ve mişam mühür ve vilaye Nühket-i resader ve refakat nesim hub-i vead ve delaleti berid halus ve ittihad ile takdim ve ihda kılınmadıktan sonra ba'is terkihi fukarat-ı dostane ve badi-i tertib-i mukaddemat-ı muhlisata oldur ki cevn-i mevahib bigaye-i Rabbanî ve 'avarif ma la nihaye-i sübhâniden neciyan rasinetü'l-erkan-ı şeri'at-ı muhammediyeye âli sahbiha salavatü'z-zekiiyyete fi külli bükreti ve 'aşıyye

zahiri ve batını te‘azid-i ‘azime-yi dad-ı iktiran ve te‘avün ve hamıyan ehl-i iman ile müşeyyid ve mümehhid ola geldiği vazih ve aşıkâr ve nezd-i evvel’il ebsarda zahir ve bedidardır binaen âli zalik işbu bin yüz seksen yedi senesi mah-ı Zilkadetü’ş-şerifesinin sekizinci günü birader ve’l ekherimiz cennet mekan Firdevs-i aşıyan es-sultan Mustafa Hân eskinallah-ı te‘ali fi garfü’l-cenab hazretleri ‘azim-i dar-ı gufran emr olub oranın hilafet-i mevhuba ve dihim saltanat-ı mergube bi’l-iras ve’l-istihkak ve cevd-i mehasin ve fevd-i şahane ve zat-ı şeca‘at nemud-ı şehinşahanemizle müzeyyen ve menabir ... lazımu’t-tebşir hutbe-i nâmiye ve elkab-ı semidemiz ile iktar-ı memalik-i mahrusemize müserret Efkan olmağla şeyh-i kerime-i mülukane ve Hândan minhallidü’l-erkan? tecdaranemize mahsus olan cevher-i şefkat ve maye-i mükerrermet muktezasınca teveccüh-i derun ihlas-ı meşhunumuz tahsil-i asayış-i tatbikat-ı enâm ve istihsal-i emin ve refah-ı hevas ve ‘avame mahsus olmak hasebiyle Devlet-i Âliyye-i ebediyye’l-istimrarımızla Rusya Devleti beyninde bi takdirallah-ı te‘ala hadus eden münaferet ve muhasemat-ı mütebeddil-i müsâleme ve safvet ve mütehavvel mehadine ve muhabbet ve zaman sa‘d-ı iktiran hüsrevânemizde tulû‘-ı neyyir sulh ve salah mezil-i sevad-ı harb ve kefah olub memalik-i İran arazi-i Devlet-i Âliyye’imizle hem-civar ve ehl-i İslam’dan sekine ve kattâhinin külli mü’mîn ahve? mü’eddesince tevafuk din ve devlet ve tesadüf-i rabıta-i diyanet sebebi ile iktâr-ı ma‘mure-i mevrusemizde mütevattin-i tabakat-ı halayık ve sınıf-ı ‘ibad-ı cenab-ı halk ile ittisal-i maneviye-i İslamiyyeleri derkar olduğu misillü taraf-ı bahirü’ş-şerif tecdaranemizden dahi canib-i şehamet-i münakibimize serdeşte-i muhalesat ve yekciheti merbut ve saltanat-ı seniyye-i ebed-i müddetimiz ile Devlet-i İraniyye meyanında mevşuk ve mütevakkid olan şerait-i ‘ahd ve Peyman ve zevabit sevkinde ve iman ‘aruz ars-ı teğayyirden masun ve mazbut olduğundan tahtıgâh-ı ‘adalet-penah daveri ve teşyin?felek şekve serverdiye su‘ud ve ku‘ud-ı şehinşahanemizden izhar-ı memnuniyyet ile hatif lâ-reyb derin köhnedir galefle ifgez ki? sulh-i hayr mesadıkı üzere eyyam-ı sa‘adet-i ittisamımızda indifa‘-ı şevriş-i cidal ve peyker ve asayış-i sükkân-ı beledan ve emsar husulünden ibraz-ı huzuziyet ideceğiniz resude? tevâr ve tehabdan olduğundan gayri ba‘une sübhâne ve te‘ala bin yüz elli dokuz senesinde saltanat-ı ebed-i kıyam-ı Osmani ile devlet-i Behçet nemun-ı İraniyye beyninde mü’esses ve istivar olan bina-yı selim ve müsafat ve hüsn-i hasin ‘ahd ve mevalat bu âna dek ‘ariza-i tezelzül ve tebeddülden salim ve el halet-i hazihi inân-ı

hükümet memalik-i İran müsellim kabza-i selabet iktiranınız olalı canibeynin vekaye-i zevabit-i uhud ve peymanında halisane ihtimamınız rabıta-i müsafatın istihkamına hüccet sati‘ ve burhan kati‘ olduğu cihetden bundan böyle dahi ahali-yi tarafeynin hukuk-ı civar ve yekcihetiye ri‘ayet eylemeleri ahuvvet-i İslam’iyye tevşikine ba‘is olacağı meczum ve tahsis cenab-ı besalet-i sematinizin came-i fermandarı ve hükümet-i şi‘arınız tıraz-ı himayet ve hamıyyet ile mutarraz ve mevsum olarak iktah olub müraselat-ı müstelzem tezayid-i mühür ve mevalat idiği ma‘lum olmağla Peyam-ı cülus-ı miyamen me’nusumuzı sû-yi halus ... ihbar ve RusyaDevleti ile zabıta pezir-i hüsn-i hitam olan mesaliha ve müsafatı i‘lam ve iş‘ar siyakında işbu nâme-i hümâyûn safvet-i mazmun ve kalemi’i meymun-ı muhadenet merhunumuz isdar ve ( ) ile irsal olunmuşdur inşallah-ı te‘ala lede’ş-şerifü’l-vusul ve Devlet-i Âliyye’miz ile İran zemin devleti beyninde mün‘akid olan mera’id-i uhud ve revabit-i müsâleme-i emanet meşhudun inkisamını müstelzem olur halet vuku‘unda ittika ve müba‘adet eylemeleri serhaddat mansuremizde mukim vüzera-yı ‘azam ve mir-i miran-ı kiram ve seran sipah-ı zafer fercamımıza tenbiye ve te’kidden hali olunmadığı ma‘lum dirayet-i mersumunuz olduk da madem ki taraf-ı hamıyyet perveranelerinden menafi’-i kavaid mühür ve vâlâ ve muğayir-i merasim dost-ı müvaneset-i intima bir halet vuku‘ ve zuhura gelmeye canib-i hilafet-i nisabımızdan dahi muhalefet dost-ı safvet ve muğayir rüsüm mü’ellifat-ı merkete? tecviz-i ruhsat olunmayacağı mukarrer ve muhakkak olmağın hamışe-i mübani-yi selim ve müsafatın ‘ale’d-devam teşyid ve temhidine i‘tibar ve i‘tinaya sarf-ı ... olunmak melhuz ve me’muldür hemvara ihtar-ı tali‘ sa‘ad-ı katran beravic rıf‘at-ı mütalalı ve Rahşan ve bedr-i baht-ı vâlâdır afk-ı gart ve ibhat-ı lami‘ ve şayan

Fi evâsıt-ıReceb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.35 B.43

Cenab-ı emâretme’âb eyalet-nisâb siyâdet-intisâb sa‘adet-iktisab-ı zü’n-nesebü’t- tahir ve’l-hisabü’z-zâhir kebren ‘an kebir-i cemalü’s-selalene’l-haşimiyye fera‘eş-şecere’... ... tırazü’l-asabetü’l ‘uluviyyetü’l Mustafa ya ziydetü’l er-resul kırrat-ı ‘aynü’z-zahira’yı ...- mahfuf bi sunuf-i ‘avatıfü’l-melikü’l-vahid emir-i Mekketü’l-Mükerremetü’ş-şerif serverin mesa‘id dam sa‘ide ve iftiharü’ş-şerife’il-

kiram ulu'l-kadr ve'l ihtiramü'l-muhtasun mezid-i 'inayetü'l mülkü'l-âlem şerife'il-kiram zidet-i şerafethim tevki'-i refi'-i hümâyûn vasıl oluncak ma'lum ola ki

Sülâle-i tahira-i nebeviyye ve silsile-i sa'adet bahre-i muhammediyye-i Âliyye ifzalü's-salavat ve'l tehiyye intima ile haiz şerif-i dünya ve 'akibe olan şerefa-yı kiramın vech-i mu'aş ve sebep-i inti'aşları olmak üzere ez kadim bad-ı fitr-ı mu'teber emir-i Mekke-i Mübareke bulunanlar taraflarından virile gelen cümlesi beyinlerinde ma'lum ve mu'ayyen ve ziyadeye tecavüz sebep-i zulm 'ibad olacağı bedihi mute'ayyin iken bazı 'avarız ve i'râz takribiyle müteveffi şerif müsa'id zamanından berü ma'aş-ı şerefa beyinlerinde ma'lum ve mu'teber ola gelen defter-i kadim mantukını tecavüz ve terayid bularak ziyade-i merkumenin mezerratı 'ibadullah'a aide olmağla siz ki şerif-i müşar-ı ileyhe siz cenabınızdan her hususda hüsn-i saluk üzere hareket-i me'mul olmağın islaf-ı setude evsafınız zamanlarında bu husus-ı tevcihle ola gelmiş ise ve şerefanın ma'aşları ne mikdar virile gelmiş ise siz dahi ziyade ve noksana cevazdada olmayarak tatyib kalub şerefaya himmet ve vesile-i beka-yı nizam ve devam-ı refah ve asayiş enâm olur halata sa'i ma la kalam eylemeniz ferman-ı hümâyûnum olduğuna binaen işbu emr-i şerif-i şahanem isdar ve ( ) ile irsal olunmuşdur imdi vusulünde mefhum ferman-ı hümâyûnumı bi'l-mülâhaza ihtiyar-ı etvar-ı layıka birle islafınız? zamanlarında mu'teber olan defter-i mantukı üzere şerefanın ma'aşları tevcihle ve ne mikdar virile gelmiş ise siz dahi eser-i islafınıza iktifa iderek ziyade ve noksana cevaz göstermeyüb bir da'b-ı kadim bu hususı tanzim ile şerefanın tesviye-i umurlarına dikkat ve ihtimam ve siz ki şerefa-yı kiram muma ileyimsiz mucib-i ferman-ı hümâyûnum üzere hareket ve kadimden berü mu'ayyen ve mu'ted olan ma'aşlarınıza kana'at ve ziyadeye tecavüz ile 'ibadullah-ı zulme sebep olacak halete vesile olur tur ve hareketinden müba'adet eylemeniz babında.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.36 B.44

Cenab-ı Devlet-i seniyye'den itikad-ı müsalemeye memur murahhaslar Rusya Devleti murahhası ile şurût-ı münferide-i müsafatı mütezımmın 'akd-ı mesaliha eyledikleri Şumnu'de Serdar-ı Ekrem merhum Muhsinzâde Mehmet paşa hazretleri

taraflarına Devlet-i seniyye murahhasları caniblerinden tahrir oldukda rabita-yı mezid-i karar olan şurût-ı müsalemengin bazıha? makbuliyetini muhtevi merhum müşarü'l-ileyh canibinden tastir ve tesyir olunan tasdiknâmenin mukaddimesidir ki derununda münderiç olan şerait-i mesaliha zirde mestur ahidnâme-i hümâyûnda mahdid olan şurûtu 'ayni olmağla mukarrireden ihtiraza kat'î mukaddime kayd olmuştur.

Bu mahal eyalet-i mihriyle temhir olunmuştur.

Bu âvan-ı safvet-i nişanda Devlet-i Âliyye-i daimü'l-karar ile devlet-i Rusya beyinde 'akd-ı rabita-yı müsalama-ı mübarekeye me'mur murahhas-ı evvel tevki'î 'izzetlû Resmi el-hac Ahmet efendi ve murahhas-ı sâni Reisülküttab 'izzetlû İbrahim Münib efendi devlet-i Rusya murahhası rütbetlû dostumuz ceneral Rebnin ile gerçek Kaynarca nâm mahalde tavassut-ı Tevfik müsehhilü's-sa'ib ile tanzim ve tensif? ve yirmi sekiz madde üzerine mebni tertib eyledikleri işbu 'ahidnâmede münderiç şurut-ı müsaleme şevketlû kudretlû muhabbetlû velini'metim padişah ve irâd-ı rabban? efendim hazretlerinin cenab-ı hümâyûn-ı şahanelerinden tarafımızda yapılan ruhsat-ı kâmile ve istiklâlnâme muktezasınca bi-inha 'indimizde makbul ve mu'teber olmağla mevad-ı mukarrire-yi mesalihânın makbuliyetini müeyyid bi'l-istimharımızla memhur işbu tasdiknâmemiz tahrir ve tastir olunmuştur.

Fi 14 Cemaziye'l-evveli Sene 1188/M. 23 Temmuz 1774.

Bismillahirrahmanirrahim

Devlet-i Âliyye ile Devlet-i Rusya tarafından yani iki devlet meyanında zuhura gelen muharebenin def' için mesaliha ahidnâmesini tertib ve imza itmek için murahhaslar ta'yin olunub şevketlû padişah-ı 'Âli Osman canibinden vezir-i 'azamları Muhsinzâde Mehmet paşa hazretleri ve cümle Rusyalar padişahı canibinden konta Petro Romancuf ceneral Feldmareşal ki Rusya-yı sağırin cenerali ve Rusya-yı sağıre kaleminin baş nazırı ve santa Andriya vesanta Corcu ve santa Aleksandr ve santa Anna? nâm kavaliratın bu hususa memur olduklarına binaen iki ulu devletin muhasemesi tesfiyesine bezl-i himmet idüb tarih-i hicretin bin yüz seksen sekiz senesi Cemadiye'l-evvelasında vaki' miladi hazret-i 'alışanın bin beş yüz yetmiş dört senesi mah-ı Temmuz'un beşinci gününde nişancı Resmi Ahmet

efendi ve Reisülküttab İbrahim Münib efendi murahhas oldukları halde Feldmareşal müşarü'l-ileyhin ordugâhı olan Silistre'ye dört saat mesafede Küçük Kaynarca nâm mahalde Feldmareşal-ı müşarü'l-ileyhin ruhsat-ı kâmile ile murahhas kaldığı ..... Feldmareşal kai-makamı ve santa corcu ve sair kavalirlerin kavaliridir müvacehesinde atiyü'l-beyan müsâlaha-ı müebbedenin maddelerini tertib ve temhir ve imza ve hatimeleriyle takrir ve temhir eylemişlerdir.

El-müstemed min'allah-i melikü'l-ekrem Muhsinzâde Mehmet vezirü'l-mu'azzam

S.37 B.44

Kaynarca Muahedesidir

Tashih olduğu vechle tebdil olunmuştur. Derun-ı tasdiknâmede mestur olan şurut lafz-ı bilafz makbul-ı hümâyûnumuzdur deyü 'unvana mübadelet hat-ı şerif-i 'inayet redife-i keşide kılınmıştır.

Hazret-i Hüdavend-i memalik-i bahşe? ve cenab-ı tensik ferma-yı umur kaffetü'l-dârı takdisat-ı zata 'an ve sematü'l-isdar ve'l-esbah 'an külli zûi'l-niHânın irade-i bahirde-i semdaniye ve 'inayet-i zahire-i secaniyesi ve Seyyid-i asfiyâ ve behsalar? kitabet-i enbiya Habib-i hüda-yı şefi' yevm-i ceza ulu peygamberimiz Muhammedü'l-Mustafa Âliyye ve Âli ile ve sahibe ezgiyü't-tehhaya? Hazretlerinin dest-i yâri mu'cezat cemitü'l-berkatı? ve ashab-ı güzün halife-i Raşidin ve Rıdvanullah-ı te'ali aleyhim ecma'in ve cümle efza-yı hidayet-i karin ve asfiyâ tekaddis-i rehinin merafakat? Ervah-ı tayyibet-i cennet mü'eddeleriyle

Ben ki eşrafü'l-beledan ve'l-emakân ve iranü'l-medain ve'l-mesakin kible-i cümle-i 'ulum ve mihrab-ı teveccih 'amme-i umum olan Mekke-i Mükerrreme ve Medine-i Münevvere ve Kudüs-i Şerif-i mübarek'in hadim ve hakimi ve hiratü'l-mülük olan bilad-ı selâs-ı mu'azzama ki İstanbul ve Edirne ve Bursa ve anların ve Şam-ı cennetmüşam ve Mısır nedratü'l-asr bi hemta? ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka? ve Kirvan ve Haleb-i şehba ve Irak-ı Arap ve Acem ve Basra ve'l-hassa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve Şehr-i zor ve Diyarbekir ve Zülkadriye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Kirman ve Van ve mağrib ve Habeş ve

Tunus ve Trablusşam ve Farisi ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevhili ve diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdat Darü'l-islam ve cem'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerakes ve Kabartıyan ve Gürcistan ve deşt-i Kıpçak ve eyalet-i Tatarı dair ol-havalilerde vaki' 'umum-ı saġnak ve bi'l-cümle tavaif-i Tatarın halife-i azim ve şehriyâr sa'âdet-i düşar-ı mu'azzamı kezalik etrafında vaki' cümle-i oymakan ve mesafatıyla 'umumen Bosna ve kal'a-yı Belgrad Darü'l-cihat ve Sırp hükümeti ve anda olan kal'a ve hisarın ve bilad-ı Arnavudluk ve bi't-tamam Eflak ve Boġdan ve etraflarında vaki' kal'a ve hisarın ta'rif ve tevsifden müste'ni nice beka' ve beldenin padişah-ı mu'deletşim ve şehinşah-ı şevket-i Âli es-sultan ibn-i sultan ve'l-hakan ibni'l-hakan es-sultan Abdülhamid Hân ibn-i sultan Ahmet Hân ibn-i sultan Mehmet Hân'ım unvanı menşur sa'âdeti menşur sultanım tevki'-i rafi'-i sultaniddin ile mezin ve ber zivar ve birliġ-i serkârım tebliġ-i hilafetim nakş ve zekâr? 'azimet-i ezhar hakanü'l-bahrin ile ma'nun ve arâmiş-i güşârdır lâ-cerim bir mübtega-yı kelâm ve reyü'n-nizam ve es-sultan zelillahu fi arza zat-ı ibhat nisab-ı hüsvâneme 'atiye-i Behiye-yi aleyhiye olan teşrif şerif-i hilafet-makrun ve came-i latif saltanat-ı mergubenin ifa-yı teşkirine kıyam ile bâ leşker terdimu't-ta'm sahn-ı hükümet mergumu muktezasınca ta'zimu'l-emrullah ve'l-müsfikat-ı 'Ali halulillah? şeym-i merdibe ve secabe-yi seniyye-i mülükânemden olub çünki istihsal-i asayış ve raġbet ve iktisab müessir-i insaf ve 'adalet lazime-yi zimmet-i himmet-i tecdarane ve ratibe-i 'uhde-i 'atufet-i hüsvânem olmuştur binaen alî zalik Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrar ve saltanat-ı seniyye-i sermediye'l-istikrarımızla müftehiratü'l-melaketü'l 'azimatü'l-'iseviyye muhtarat-ı kebiratü'l-fahimatü'l-mesahiyye müsalihat-ı mesalih cemahiru't-taifetü'n-nesraniye sahibeti ezyalü'l-hatemet ve'l-vakar sahibet-i delailü'l-mahrusat Rusya vilayetlerinin imparatoriçesi ve tamamen Rus ve ona tabi' nice nice ölkelerin kral ferman-fermâ ve padişahı haşmetlü rütbetlü dostumuz Katerina-yı Sâniye hatemullah-ı 'avakihe bi'l-hayr ve'r-reşâd ve'l-hamim-i ileyhe tariku's-sevvab ve isdar beyninde bundan akdem mü'ebbeden ma'kud olan rabita-yı mesaliha ve mesafat bazı lisan ve 'avarıza binaen kabul-ı ihlal ve infisam idüb kezalik zuhur-ı ihtilal ve vuku' cenabın ve cidal bir müddedden berü güna gün sefk-i demaye bâdi ve insilâb-ı emin-i ibad'ullahı müstelzem ve müeddi olmaġla böyle herc ve merc ve tevrîs ve ... indifâ' ve sükûneti ve 'ibad ve bilâdın ârâmiş ve istirahatı

zamanında işbû harb-i vekâlik? def ve izalesiyle müceddiden sulh ve salâhın akd ve rabtı gerek cenâb-ı tesfî? menâkıb hüsrânemizden ve gerek Rusya padişahı müşarü'l-ileyhe tarafından murad olunub ordu-yı hümâyûn zafer-makrûnumuz Şumnu sahrasında nasb-ı hiyâm-ı ârâm eylediğini ad-ı kâmilde sabıkan sadr-ı âzam ve serdar-ı ekremimiz muhsinzâde Mehmed paşa merhume in'ikâd-ı selim ve musâfât için savb-ı esâm-i şahanemizden ittifak-ı ârâ ile virilen ruhsat-ı kâmile misillû müşarü'l-ileyhe tarafından dahi Rusya hâkiminin Feldmareşalı ve Rusya-yı sağirenin cenerali ve sağır Rusya kaleminin baş nazırı ve Santa Andriya Ve santa Corcu ve santa Aleksandır ve santa Etanâm? Kavalirlerin kavaliri kıdvetü'l-ümerai'l-milletü's-sahibiye uhde-i kiberai't-taifiyetü'-iseviyye Kont Petro Romancuf hatemet-i 'avâkihe bi'l-hayra ruhsatnâme i'ta olunmakdan nâşî devleteyn miyanelerinde temhid-i sulha sadr-ı âzam müşarü'l-ileyh tarafından tahsis ve me'mur olunan iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim cami'u'l-mehamed ve'l-mekârimü'l-muhtezan mezid-i 'inayetü'l-melikü'd-daim tevki'-i divan-ı mu'alla-yı erkân murahhas-ı evvel el-hac Ahmed Rasim ve sabıkan reisülküttabım ve murahhas-ı sâni İbrahim Münib dâme mecdehümâ ve Feldmareşal mumâ ileyh tarafından kezalik murahhas olan kıdvetü'l-ümerai'l-mille's-sahibiye? Ceneral Pirinç? Renin hatemet-i 'avakihe bi'l-hayr hicret-i nebiye Âli sahibihî fazlü't-tehiyyenin sekiz yüz seksen sekiz senesi Saferü'l-evvelinde Milad-ı ayni ile İslâm'ın bin yedi yüz yetmiş dört senesi mah-ı Temmuzun beşinci gününde Silistre'ye dört saat mesafe Küçük Kaynarca nâm mahalde melafât eyleyüb salefü'l-beyan murahhaslara virilen ruhsat-ı kâmile muktezası üzere tesis ve tanzim eyledikeri musâlaha yirmi sekiz madde üzerine akd ve rabt olunub zikr-i âti şerait-i sulhu hâvi Devlet-i Âliyyem murahhasları mumâ ileyhümanın ve Rusya murahhası ceneral ... temhid ve mübadele eyledikleri temessükler sadr-ı âzam müşarü'l-ileyhe ve Feldmareşalı mumâ ileyh bade't-takdim kendülerde i'ta kılınan izin ve ruhsat-ı kâmileye binaen murahhasların temessüklerinde mestûr mü'eddi kabul ve sadr-ı âzam müşarü'l-ileyh ve Feldmareşal mumâ ileyh ve ol-dahi sadr-ı âzam müşarü'l-ileyh mu'teber ve mesmûliye mühürleriyle memhur ve imzalarıyla mûmzî tasdiknâmeler tahrir-i dine murahhaslar yediyle

S.38 B.44

Mübadele olmağla tarafının temessüklerinde mestûr ve meşrut olan mevad-ı musâlaha ve müsâlemeyi düstûr-ı Ekrem müşir-i fehham nizamü'l-âlem nazım-ı

menâzîmü'l-umum-ı müdded umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehamü'l-enâm bi'r-reyi's-sâib mûmehhid-i bünyânü'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl mükemmel-i nâmus saltanatü'l-azim merteb-i meratibü'l-hilafetü'l-kiberai'l-mahfuf bi-sınuf-i 'avatıfu'l-melikü'l-âlâ bi'l-fiil vezir-i âzam vekil-i mutlak-ı sadakat-ı âlim İzzet Mehmed paşa edem'allahu Te'ala iclâle vezâif-i bi't-teyid-i iktidara ve ikale dergah-ı ... şahanemizde arz ve telhis etmekle refahiyet-i âhâli dirayet ve rahat berâya-ı mülk ve millet için mevâd-ı merkûme üzere akd ve temhid olan sulh ve salah mütevacibu'l-felah? Taraf-ı hümâyûnumuzdan dahi mukarrer ve mu'teber tutulub hat-ı hümâyûn-ı adalet-makrunumuz ile ferman-ı âlişanımız sadır olmağın zafera-yı cihan aramız ile müşerref 'ahidnâme-i hümâyûn si'adet-meşhunumuz şeref-yafte-i sudûr ve lafza-ı bilfaz mevâd-ı sulh ve salah makbul-ı hümâyûnumuz olmakdan nâşı yerlü yerinde ri'ayet ve siyanet olunması için işbû maddelerdir ki aynı ile zikr ve beyan ve şerh ve 'iyân kılınur

(Evvelki madde): İki devlet beyninde sebekat iden her dürlü muadat ve muhasama şimdiden ilelebed mahv ve izale olunub gerek âlat-ı harbiye ve gerek sair takrib ile tarafeynden amel ve tebadür ve icra olunan zarar ve teaddiyat nisyan-ı müebbedi ile firâmuş olunub bu babda vücuhla ve asla bir vakitte ahz-ı intikam olunmaya düşmanlık yerine berren ve bahren müebbed ve kavi ve tegayyürden münezzeh musâlahaya ri'ayet ve hırâset oluna gerek taraf-ı hümâyûnumdan ve gerek ahlâf-ı emcadım taraflarından ve kezalik Rusya padişahı müşarü'l-ileyhe ve ahlâfi beyinlerinde temhid olunan ittifak ile safi ve müebbed ve tağyirden beri müvalat hıfz ve hırasat olunub işbû maddeler kemal-i dikkat ve ihtimam ile icra ve mu'teber kılınalar ve iki devlet ve emlâk ve memaliki ve reaya ve ahali-i tarafeyn miyanelerinde işbû mevâlat maddesi böyle riayet oluna ki fimaba'd canibeynden birbirinin aleyhine sırran ve alaniyeten bir dürlü amel-i buğz ve izrar olunmaya ve tecdid olunan mevâlat ve musâfat muktezasınca bilâ istisna iki tarafâ ve her ne güne töhmet iden cümle reayaların tarafeynden neysen mensiyya cerayimleri külliyyen afv olunub çekdiri ve sair mahbeslerde bulunanları azâd ve sebilleri tahliye ve menfi ve meks ittirilen kesâne avdete ruhsat virilüb mukaddema kâmyab oldukları her dürlü paye ve emvalleri musâlahadan sonra red ve irca' olunub ve sairleri ki her ne ukubete müstehak oldular ise dahi haklarında asla bir illet ve baHâne ile tearuz ve ziyan ve ta'arruz olunmak tecviz ve te'dib olunmayalar ve aharlar tarafından mezbûruna bir

dürlü zarar ve ziyan olunmayub izrar ve tearuzlarına kasd idenler tedib olunalar ve mersumundan her biri zir-i himayet ve muhafaza-ı kavânin ve vilayetlerinin adetleri üzere sair hem vilayetlerine kıyasan muaşeret ideler.

(İkinci madde): İşbu ahidnâme-i mübarekenin in'ikadı ve tasdiknâmelerin mübadelesinden sonra iki devletin reayasından bazıları ahar bir töhmet ve adem-i itaat veyahud hıyanet idüb devleteynin birine ihtifa veyahud iltica kasdında olur ise Devlet-i Âliyye'mde din-i islâmı kabul ve Rusya Devleti'nde tanassur idenlerden ma'ada asla bir bahane ile kabul ve himayet olunmayub derakab red veyahud hiç olmaz ise iltica ittikleri düvelin memalikinden tard olunurlar ki bu misillü yaramazların sebebi ile iki devlet beynine muris-i burudet veyahud ba'is-i bahs-i abes olur asla bir mânâ vaki' olmaya kezalik tarafeyn reayasından olub gerek ehl-i İslâm ve ve gerek Hıristiyan zümresinden bir kimesne bir dürlü taksirat idüb her ne mülâhaza ile bir devletden ol bir devlete iltica iderler ise bu misilluler talep olundukça bilâ tehir red olunalar.

(Üçüncü madde): Kırım ve Bucak ve Kuban ve Yeditsan ve Canboyluk ve Yedickül kabail-i tevaif-i Tatar bi'l-cümle bi-eyyihal bilâ istisna devleteyn tarafından serbestiyet ve bi-gayr-ı te'allik müstakil ve vücûhla ecnebi bir devlete tabi olmamak üzere itiraf ve kabul olunalar ve tevaif-i Tatar bi'l-cümle rey ve ittifaklarıyla al-i Cengiz soyundan intihab ve nasb olunan kendü Hânları müstakil olan taht-ı hükümetlerinde olmağla ve bir zamanda düvel-i uhradan bir devlete ve hiçbir maddeye muhasebe virmemek şartı ile atik kanun ve adetleri üzere merkûmları hüküm ve gerek Hân-ı mumâ ileyhin intihab ve nasbı hususunda ve gerek umur-ı mahsusa ve deruniye ve umur-ı devletlerine dair bir dürlü Devlet-i Âliyye'mizle Rusya devleti müdahale için hükümet-i hariciye ve devletlerine dair bir müstakil devlet sair müstakil düvel kendü kendüler memaliklerini tahkim iderler gibi ve cenab-ı bâriden gayrı kimesneye tabi olmamak üzere taife-i merkûme itiraf ve kabul ve lâkin mezhepleri ehl-i İslâm'dan olub zat-ı mu'delet-semât-ı şehriyanem imamü'l-müminin ve halifetü'l-müvahhidin olduğuna binaen taife-i merkûme akd olunan serbestiyeti devlet ve memleketlerine halel getürmeyerek umur-ı diniye ve mezhebiyelerini taraf-ı hümâyûnum hakkına şeriat-ı islâmiye muktezasınca tanzim ideler ve Rusya Devleti'ne tahsis olunan Kerç ve Yenikale arazisi ve limanlarından ma'ada Kırım ve Kuban canibelerine vaki' istila olunan kasaba ve kılâ ve mesakin ve

arazi ve Berda ve Konki-veri ve Özi suyu nehirlerinin Aksu ve Turla nehirleri beyninde olan cemi' arazi Leh memleketi hududuna varınca tavaif-i merkûmeye istirdad ve Özi kalesi kadimi ülkâsile kelevvel Devlet-i Âliyye'min taht-ı tasarrufunda baki kala ve musâlaHânın ahidnâmesi tekml-i mübadelesinden sonra memalik-i Tatariye'den Rusya devleti cümle askerlerini ihrac eylemesine teahhüd ide Kırım ceziresinde ve Kuban ve Taman ceziresinde vaki' kıla' ve kasaba ve mesakin ve saireleri hakkında cüzi ve külli her dürlü istihkakdan Devlet-i Âliyye'miz kezalik kefi-yedine teahhüd ide ve mahal-i merkûme fi-mâba'd muhafaza askeri veyahud başka asker irsal eylemeye memalik-i mezkûreyi tavaif-i Tatar'a bu vech üzere Devlet-i Âliyye'miz istirdad idüb ve kimesneye tabi olmaksızın Rusya devletimerkumların hakikaten müstakillen taht-ı hükümetlerinde ve serbestiyeti mutlaka vech-i mamüliye üzere eylediği gibi kezalik Devlet-i Âliyye'miz teahhüd ide ki kasaba ve kıla' ve arazi ve mesken-i mezkûrlarında fi-mâba'd muhafaza askeri veyahud başka askeri veyahud başka bir nevi asker başka sekban veyahud sair asker asker zümresinden her ne isimde ve ne güna ise bâ'is ve tesyir eylemeyüb cümle tavaif-i merkûmeye Rusya devleti tarafından terk olunan serbestiyeti ve kimesneye tabi olmaksızın istiklâlleri üzere Devlet-i Âliyye'miz dahi terk ide.

(Dördüncü madde): cümle düvele mahsus olan istihkak-ı aslisi muktezasınca kendü memleketinde münasib görecek nizamı

S. 39 B.44

icra itmek her devlete caiz olmağla iki devlete ruhsat-ı kâmile-i na mahsure virilür ki kendü memleketlerinde ve hududlarında münasib gördükleri yerlerde kıla' ve şehirler ve kasabat ve ebniye ve mesakin bina ve atik kıla' ve şehir ve kasabat ve sairleri tamir ve tecdid ideler.

(Beşinci madde): İşbu musâlaha-ı mübarekenin in'ikadı ile tecdid-i muvalat ve musâfât-ı hem-civari müyesser oldukdan sonra Rusya devleti canibinden paye-i sâniye yani Ekobyano tabir olunur orta elçisi veyahud murahhas elçisi lakabı ile Devlet-i Âliyye'mizde ale'd-devam bir Rusya elçisi ikamet idüb ziyade mu'teber olan düvelin elçileri hakkında ifa olunan merasim-i i'tibar ve riayet mumâ ileyh Rusya elçisinin rütbesine dahi Devlet-i Âliyye'miz canibinden ifa oluna umumen resm-i amme vuku'unda Alman imparatorunun elçisi paye-i müteşabihede ise mumâ

ileyh Rusya elçisi derakab işbu Alman elçisini takib eyleye Alman elçisi paye-i refî'a veyahud sağırede olduğu takdirde derakab Netherlande büyük elçisinden sonra takib eyleye Netherlande büyük elçisi bulunmaz ise Venedik büyük elçisinden sonra takib eyleye.

(Altıncı madde): Devlet-i Rusya elçisinin bi'l-fiil hizmetinde bulunanlardan bir kimesne sirkat ve töhmet-i azime veyahud şayeste-i ta'zir bir fiil-i naşayeste ittikten sonra ba'de't-ta'zir eşya-yı mesruka elçi tarafından beyan olunacak vech üzere tamamen istirdad oluna ve hal-i sekrinde din-i Muhammediyi kabul itmek sevdasında olanlar din-i Muhammedide kabul olunmayub def'i sekirden sonra hali aslilerine ric'at idüb akılları başlarına geldikten ve ikrar ve itirafları elçi tarafından gönderilecek âdemin muvacehesinde dahi bazı bi-garaz Müslümanların karşısında beyan ittirülüb böylece kabul olunalar.

(Yedinci madde): Devlet-i Âliyye'miz teahhüd ider ki Hıristiyan diyanetinin hakkına ve kinisalarına kaviyyen sıyanet ide ve Rusya Devleti'nin elçilerine ruhsat vire ki her ihtiyaçta gerek on dördüncü maddede zikr olunub mahruse-i Konstantiniyye'de beyan olunan kinisa-yı mezkûre ve gerek hademesinin sıyanetine ibraz-ı tefhimat-ı mütenevvia ile ve elçi-i muma ileyhın bu güna aruzı Devlet-i Âliyye'min dost-ı safî ve hem-civarı olan devlete müteallik âdem-i mutemedi tarafından arz ve tebliğ olunmağla Devlet-i Âliyye'miz tarafından kabul eylemeleri Devlet-i Âliyye'miz teahhüd ider.

(Sekizinci madde): Rusya Devleti'nin gerek rehabin zümresinden ve gerek sair reayasından olanlar tamamen ruhsat verile ki Kudüs-i Şerif ve şayeste-i ziyaret olan sair mahallere seyahat ideler bu güna yolcu ve seyyahlardan gerek Kudüs-i Şerif'de ve gerek sair mahallerde ve esna-yı tarikde dahi bir dürlü cizye ve haraç ve virgü ve asla bir teklif taleb olunmaya sair düvelin reayalarına virilen fermanlar ve yol emirleri ve mersumuna dahi vech-i layık üzere eda olunalar ve madem ki Devlet-i Âliyye'miz arazisinde ikâmet ederler kendülerine bir dürlü dahl ve taarruz olunmayub kuvvet-i ahkâm-ı şeriat muktezasınca tamamen himayet ve sıyanet olunalar.

(Dokuzuncu madde): Mahruse-i Konstantiniyye'de mukim Rusya elçilerinin hizmetinde bulunan tercümanlar her ne milletden olur ise devlet umuruna hizmet eylediklerine binaen hizmetleri iki devlete raci olmağla kemâl-i mürüvvet ile

muamele ve itibar olunalar ve mahdumları tarafından kendülerine sipariş olunan mevad için şayeste-i müahaza olmak caiz olmaya.

(Onuncu madde): İşbu musalaha-ı mübareke imza olunub tarafeyn askerinin serdarları taraflarından lazım olan tenbihat iktiza iden mahallere isal olununca ol aralıkda eğer bir mahalde bir dürlü fiil-i muhasama hudus ider ise irâs-ı tearruz olunmak üzere ad olunmayub bu takrib ile vaki olacak fütuhât ve istilalar dahi mâdumu'z-zuhur olmak üzere muteber tutulmayub böyle vakiadan bir kimesne faidemend olmaya.

(Onbirinci madde): Menfaat-ı devleteyn için memalikini tereşşuh iden cümle deryalarında iki devlete müteallik gemi ve tüccar sefainine bigayr-ı mümaneatın serbesiyet üzere geşt ve güzar eylemeleri akd ve temhid olunub ve iskelelerine ve her mahalle mutlaka sair devletlerin icra ittikleri ticaretlerinde kâmyab oldukları vech üzere işbû Rusya gemileri tüccar sefainine dahi Devlet-i Âliyye'm canibinden ruhsat virile Karadeniz'den Akdeniz'e ve Akdeniz'den Karadeniz'e mürur ve amme-i sevhil ve kıyılarının limanlarda maru'z-zikir deryalar ittisalinde olan mermer ve boğazlarında meks ideler ve işbu maddeye dair bâlada izah olunduğu üzere Devlet-i Âliyye'mizin memalikinden emr-i ticarete dair bi-aynihi Fransa ve İngiltere misillû dost-ı ehibba olub ziyade müsaade buyrulan milelin müsalemat ve muafiyatıyla ticaret-i miyah misillû berren ticaret etmek ve Rusya Devleti'nin reayalarına Devlet-i Âliyye'miz canibinden ruhsat virilüb ber minval-i muharer nehr-i Tuna'da dahi geşt ve güzar ideler gerek emr-i ticaret ve gerek Rusya tüccarlarının hakkında işbu maddede lafız belafız tahrir olunduğu gibi her dürlü ihtiyaç zuhurunda mare'z-zikir iki milletin ve sairlerin şurutları mer'î ve muteber tutula milel-i mezbûrdan virdikleri rusumat-ı müşakelesini ve aynını eda ittiklerinden sonra Rusya tacirleri her dürlü emtia makulesini nakl ve ihraç idüb Karadeniz ve sair deryaların sevhil ve limanlarına ve mahruse-i Konstantiniyye'ye varmaları caiz ola ve vech-i meşruh üzere bila istisna umumen sularında emr-i ticaret ve seyr-i sefain maddesini tarafeyn reayalarına tecviz birle kendü tacirlerine iki devlet canibinden ruhsat virilür ki ru'yet-i mesalih ve idare-i ticaretlerine lazım olan müdetde tarafeyn memalikinde ikamet ideler bu babda tarafeynden teahhüd olunur ki dost olan sair devletlerin reayalarına irzani kılınan serbestiyet ve müsalemet Rusya tüccarına dahi irzani kılına hırsat-i nizam maddesi cümle keyfiyatda mevad-ı elzemden olmağla

Rusya devleti tarafından lazım görülecek amme-i mevakide konsoloslar ve konsolos vekillerinin tayinine Devlet-i Âliyye'miz canibinden ruhsat virilüb dost olan sair düvelin konsolosları itibar oldukları gibi merkuamları dahi muteber tutulalar ve işbu konsolos ve konsolos vekillerine ruhsat virile ki beratlu tabir olunur berat-ı padişahanem ile müsellim tercümanlar maiyetlerinde tutub İngiltere ve Fransa ve sair milletlerin hizmetlerinde bulunan emsalleri kâmyab oldukları muafiyata bunlar dahi nail ve kâmyab olalar ve Rusya Devleti'nin dost-ı ecnebi olan milelin imtiyazat ve muafiyatı ile berren ve bahren Rusya memalikinde ticaret itmeğe ve rusum-ı mu'tedeyi eda ittikten sonra Devlet-i Âliyye'miz reayalarına

S.40 B.44

Rusya Devleti canibinden ruhsat virilür ve seyr-i derya esnasında kazaya düçar olan sefayine tarafeynden vücuhla ianet ve bu güna kazalar zuhurunda dost-ı ehab olan milelin hakkında icra olunan muzaheret ile muavenet olunalar kendularına lazım olan eşya narh-ı cari ile kendülerine aliverile

(Onikinci madde): Afrikalılar ile yani Trablusgarp ve Tunus ve Cezayir garb ocaklarıyla Rusya devleti akd-ı şerait-i ticarete rağbet ittikleri halde Devlet-i Âliyye'miz taahhüt eder ki Devlet-i Rusya'nın bu güna rağbeti pezira-yı husulüne kendü itibar ve ruhsatını bezl ve şamil ide uhudat-ı mersume hıfz ve hırsaset olunmak emrinde dahi maru'z-zikr ocakların hakkında Devlet-i Âliyye'miz zamin ola

(Onüçüncü madde): Cümle senedat ve mekâtib-i ammede ve her hususda tamamen Rusyaların imparatoriçesi lakab-ı mu'teberine dair Devlet-i Âliyye'miz canibinden Türki lisan ile tamamen Rusyaların padişahı tabiri istimal oluna

(Öndördüncü madde): Düvel-i saireye kıyasen kilisa-yı mahsusadan maada Galata tarafında Beyoğlu nâm mahallenin yolunda tarik-i ammda Rusya devleti bir kinisa itdirmek caiz ola işbu kinisa kinisa-yı avam olub Ruso Girek kinisası tabiriyle tesmiye ve ilelebed Rusya Devleti'nin elçisi ve sıyanetinde olub her dürlü taarruz ve müdahaleden emin ve beri ve hırsaset oluna

(Onbeşinci madde): İki devletin hududları tayin ve tahdid olundukları nizam muktezasınca tarafeyn reayalarına mucib-i mubahasa ve bais-i niza-ı cesim olacak bir madde olmadığı eğerçi mülahazadan baid olmayub ve lakin avarız-ı gayr-ı memuleden zuhuru muhtemel olan esbabı mazarrat ve ziyanların def'ine iki devlet

bi'l-ittifak karar vermişlerdir ki bu güna nesnelere zuhurunda re'si hududda olan hâkim zuhura gelen maddeyi teftiş veyahud mahsusan tayin olunan memurların marifetiyle tafahhüs ideler bu güna memurlar maddeyi gereği gibi teftiş ittikden sonra bilâ tehir hakkı olan şahsın hakkını ihkak ideler ve pâk taahhüt olunur işbû ahidnâme-i mübareke in'ikadıyla müceddeden temhid olunan muvâlat ve hüsn-i nizam maddesi bu güna kazayanın zuhuruyla asla tagyir olunmaya

(Onaltıncı madde): Cümle Bucak memleketi Akkerman ve Kili ve İsmail kaleleriyle sair kasabat ve kurâ derunlarında mevcut bulunan amme-i eşyalarıyla Rusya devleti tarafından der-âliyeme red olunub ve Bender kalesini dahi Devlet-i Âliyye'ne red ider ve kezalik Eflak ve Boğdan memleketlerini cümle kılâ' ve şehirler ve kasabat ve kuraları derunlarında mevcut bulunan cümle eşyalarıyla kezalik Devlet-i Âliyye'ne red ider Devlet-i Âliyye'm dahi âtiyü'l-beyan şerait ile memalik-i merkûmeyi kabul idüb işbû şeraiti tamamen ve kâmilen zabt ve hırsat eylemesini vaad-i mamulünbih ile taahhüt eyleye

(Evvelen): İşbû iki voyvodalıkların ahali her ne paye ve keyfiyyat ve hal ve isim ve iyalden iseler bilâ istisna haklarında tamamen ve kâmilen neysen mensiyen affolunub her dürlü töhmetleri veyahud Devlet-i Âliyye'nin umuruna muhalif hareket eylediklerine isnad-ı mazanne olunan cümle âmelleri ilelebed feramüş olunub evvelki madenin mazmunu üzere mansıb ve payeleri ve emlak-ı sabıkaları müceddeden halleri tekmi olunub işbû muharebeden mukaddem malik oldukları emlaklarına iade olunalar

(Sâniyen): Kelevvel Hıristiyan diyaneti vücuhla serbest olub icrasına bir dürlü mümanaat olunmayub ve kilisaların müceddeden binasına ve atıklarının tamirine mümanaat olunmaya

(Sâlisen): Ez kadim manastırlarına ve sair şahsa müteallik olub badehu bigayr-ı hak kendülerden ahz olunub İbrail ve Hotin ve sair yerlerin dairesinde mevcut bulunan arazi ve emlak ki elân reaya ismi ile tesmiye olunur mersumuna istirdad olunalar.

(Rabian): Rehabin zümresine münasib olan imtiyaz ile itibar oluna

(Hâmisen): Terk-i vatan idüb ahar mahallere varmak rağbetinde olan Hânedanlar eşyalarıyla nakl itmeğe serbestiyet üzere mez'un olalar ve işbû Hânedanlar kendü mesalihinin tanzimi için vakt-i kâfileri olmak için serbestiyet

üzere vatanlarından nakl itmelerine bir sene müddet-i imhal olunub işbû müddet mühlet-i ahidnâme-i mübarekenin mübadelesi tarihinden mahdud ve mahsub oluna

(Sâdisen): Atik muhasebeler için her ne güne ise gerek nükûd akçe ve gerek sair tarik ile bir nesne tahsil olunmaya

(Sabian): İşbû muharebenin tamamen müddeti için bir dürlü teklif veyahud ahar dürlü taleb olunmayub muharebe imtidadında pa'zede oldukları mazarrat ve tahribat-ı müteaddidelerine nazaran mersumuna bundan sonra dahi iki senelik mühlet virilüb işbû mühlet mübadele-i ahidnâme-i hümâyûn tarihinden ad oluna.

(Sami'nen): İşbû mühlet mürur ittikten sonra Devlet-i Âliyye'miz taahhüt ider ki cizyelerinin akçesini tayine mürüvvet-i külliye ile muamele ve hayyiz-i imkan rütbesinde sehavet-i celilesi hırsat ide iki senede bir kere meb'uslarının vesatıyla cizyeleri eda oluna ve tayin olunan işbû cizyelerin tamamen edasından sonra asla bir paşa veyahud hâkim ve her kim olur ise olsun mersumanı asla bir vakitte taarruz itmeyüb ahar bir dürlü virgü veyahud teklif her ne güne isim ve baHâne ile kendülerden taleb olunmayub cedd-i emcedim Sultan Mehmed Hân-ı Râbi' zaman-ı sa'âdetlerinde mütemetti oldukları imtiyazat ile kâmyab olalar.

(Tasi'an): Umurlarını rü'yet iden kapu kethüdalarının yerinde işbû voyvodaların beğlerine dahi ruhsat virile ki Devlet-i Âliyye'de her birinin tarafından Rum mezhebinden Hıristiyan olmak üzere maslahatgüzarlar tayin ideler ki mersum maslahatgüzarları işbû memlekete mütevakkıf olan mesalihini rü'yet ideler Devlet-i Âliyye'm canibinden dahi haklarında kemal-i mürüvvet ile muamele olunub hal-i acizanelerinde kavaid-i milel istihkakına müstehik olub yani her dürlü taarruzdan beri ve emin olmak üzere itibar olunalar.

(Aşeren): Devlet-i Âliyye canibinden Rusya imparatorluğunun elçilerine ruhsat ve muvafakat virilür ki işbu iki voyvodalıkların iktizasına göre sıyanet ve müsaade olunmalarına müzakere ideler devleteyne layık olan itibar-ı dostane muktezasınca Rusya elçilerinin arz ittikleri kelimatlarına riayet eylesine Devlet-i Âliyye'miz taahhüt ider.

Onyedinci madde

(Evvelâ): Elân Rusya Devleti'nin zir-i zabtında bulunan Akdeniz adalarını Rusya devleti Devlet-i Âliyye'mize istirdad ider Devlet-i Âliyye'm dahi taahhüt ider ki evvelki maddesinde musarrah olan her dürlü kabahatlerin ve Devlet-i Âliyye'min umuruna muhalif olmak mazannesiyile icra olunan amme-i ef'alin neysen mensiya afv-ı külli ile mahv ve afv olunmak maddesi Cezayir-i mezkûrenin ahalisi hakkında dahi kemal-i istikamet ile riayet ider.

(Sâniyen): Hıristiyan diyanetine asla edna bir tearuz ile isal-i tazyik olunmayub kilisalarının tamir ve tecdidine vücuhla mümanaat olunmaya maru'z-zikr kilisalarına hizmet iden eşhas asla bir takrib ile taarruz ve müdahale olunmaya.

S.41 B.44

(Sâlisen): İşbû muharebe sebebi ile kendülerine iras olunan tekdirât ve tahribat sebebi ile Rusya Devleti'nin zir-i hükümetinde buldukları tarihten ve bundan sonra iki sene müddetine değin ki işbû müddet Cezayir-i merkûmenin Devlet-i Âliyye'me istirdadı tarihinden ad olunmak gereklidir Devlet-i Âliyye'm canibinden Cezayir-i mezkûre ahalisinden asla bir dürlü resm-i senevi tahsil olunmaya.

(Râbian): Terk-i vatan idüb ahar mahallere varmak rağbetinde olanlar tamamen mal ve eşyalarıyla nakl itmek Devlet-i Âliyye'm canibinden merkûmuna ruhsat virilür ve tanzim-i mesalihlerine vakit kâfi olmak için işbû ahidnâme-i mübarekenin mübadele olunacak tarihinden bir sene mühlet müddeti kendülerine ihmal oluna.

(Hâmisen): Rusya donanmasının avdete ve ricatinde ki inşa'allahu Tealâ işbû ahidnâme-i mübarekenin mübadelesinden sonra üç ay müddetinde vaki' olmak gerekdir bir nesneye ihtiyacı vaki' olur ise Devlet-i Âliyye'm canibinden vüsü ve imkan mertebesinde müzaheret oluna.

(Onsekizinci madde): Özi suyu boğazında vaki' Kılburun hisarı nehr-i mezbûrun sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ile ve Aksu ile Özi suyu beyinde vaki' sahra-yı haliyenin muarazadan âri müstakilen ale'd-devam Rusya Devleti'nin taht-ı tasarrufunda kala.

(Ondokuzuncu madde): Kırım ceziresinde vaki‘ Yenikale kalesi ve Kerç ve limanları derunlarında mevcut bulunan ile ve arazileriyle Bahr-ı Siyah’dan başlayub tulen Kerç’in atik hududlarına vararak Bohace nâm mahalle varınca ve Bohace mahallinden hatt-ı müstakim ile balâda Azak Denizi’ne varınca muarazadan âri müstakillen ale’d-devam Rusya Devleti’nin taht-ı tasarrufunda kala.

(Yirminci madde): Milad-ı Hazret-i İsa’nın bin yedi yüz senesi yani hicret-i Hazret-i Nebeviyyenin bin yüz on üç senesinde Tolstoy nâm hâkimi ile Ece muhafızı Hasan paşa beyninde akd ve temhid olunan senedât mefhumunda beyan olunduğu üzere Azak kalesi ülke ve hududuyla ilelebed Rusya devletine tahsisoluna.

(Yirmi birinci madde): İki kabartalar yani Büyük Kabarta ve Küçük Kabarta Tatar taifesiyle vaki‘ civariyetlerinden naşi Kırım Hânlarıyla teallukları olmağla Rusya Devleti’ne tahsis olunmaları maddesi Kırım Hânları’nın ve meşveretinin ve Tatarbaşlıları’nın idaresine ihale oluna.

(Yirmi ikinci madde): Devlet beyninde in’ikadı vuku‘ bulan cümle uhudnâme ve şerait-i sabıkayı ve Belgrad kalesinde vaki‘ ahidnâmeyi ve andan sonra vücuda gelen amme-i şeraiti mahv ve izale ve ilelebed feramuş itmek iki devlet miyanesinde bi’l-ittifak karar virilüb şöyle ki mersum uhudatın hakkına fimabaad bir dürlü daiye makulesini bina itmeyeler ve lakin milâd-ı Hazret-i İsa’nın bin yedi yüz senesinde Tolstoy nâm hâkim ile Ece kalesinin Hasan paşa muhafızı beyninde Azak kalesinin ülkesi hududu ve Kuban sınırının tayin ve tahdidine dair vaki‘ şeriat işbû istisnadan berü olub kelevvel bilâ tagyir baki kala.

(Yirmi üçüncü madde): Gürcü ve Mekril havalisinden vaki‘ Bagdadçık ve Kutayis ve Şherban kaleleri ki Rusya askeri tarafından zabt olunmuşlardır kadimden berü müteallik oldukları asıl sahiblerine mütevakkıf olmak üzere Rusya Devleti tarafından kabul olunub şöyle ki eğer tahkikan kadimden berü veyahud müddet-i medideden mukaddem Devlet-i Âliyye’m kılâ-ı mezkûreye malik olmuş ise Devlet-i Âliyye’me raci‘ olmak üzere kabul olunub işbû ahidnâme-i mübarekenin mübadelesinden sonra vakt-i mahudedede Rusya askeri kılâ-ı mezkûreyi tahliye eyleye Devlet-i Âliyye’m dahi kendü tarafından taahhüt ider ki evvelki maddenin mazmunu muktezasınca havali-i mezbûrede işbû muharebe imtidadında Devlet-i Âliyye’m aleyhine her ne minval üzere hareket itmiş olanları neysen mensiya af eyleye ve vech-i mamulünbih üzere ilelebed oğlan ve kız virgüsünden ve her ne güna cizye-i

saire talebinde iba ve keffiyed ider öteden berü müteallikleri olanlardan maada tavaif-i mezkûre arasında kendü reayası olmak üzere ferd-i vahidin hakkına daiye itmemeğe Devlet-i Âliyye'm taahhüt ve Gürce ve Mekkiler tarafından öteden berü zabt olunan arazi ve sair müstahkem yerleri tekrar mersumun hükümet ve muhafaza-ı mutlakalarına terk eyleye ve diyanetve manastır ve kenisaları hakkına bir dürlü taarruz ve taziyik itmeyüb atik olanların tamirine ve cedidlerin binasına mümanaat olunmaya ve Çıldır paşası ve sair sserkerde ve zabitan tarafından bir dürlü daiye tahtında emvallerini izaat ile taarruz olunmalarını Devlet-i Âliyye'm men eyleye ve tavaif-i mezbûre Devlet-i Âliyye'min reayasından olmağla Rusya Devleti asla mersumuna müdahale itmeyüb taarruz eylemeye.

(Yirmi dördüncü madde): Badelimza ve tasdiku'l-mevad der'akab nehr-i Tuna'nın sağ tarafında mevcut bulunan cümle Rusya askerleri avdet ve ricate müteveccih olub imza tarihinden bir ay zarfında Tuna'nın sol kıyısına mürur ideler ve asker-i mezkûr tamamen Tuna'nın sol kıyısına geçtikden sonra Hırsova hisarı boşaldıub asakir-i İslam'a teslim oluna badehu Eflak ve Bucak memleketlerinin tahliyesine birden ve an-ı vahidde mübaderet olunub işbû tahliye maddesine iki ay mühlet tayin olunur ve cümle Rusya askerleri memleketeyn-i mezkûreteynden çekildiklerinden sonra bir taraftan Yergöğü kalesini ve badehu İbrail'i ve taraf-ı diğerden İsmail kasabasını Kili ve Akkerman kaleleriyle Rusya askeri terk idüb

S.42 B.44

asakir-i sairelerine mülhak olmağla müteveccih olduktan sonra asakir-i İslâmiye'ye kıla'-ı mezkûreyi terk ideler işbû iki memleketin tamamen tahliyesine üç ay müddet tevkit olunur balâda zikr olunan keyfiyetden sonra Rusya askeri Boğdan memleketini terk idüb nehr-i Turla'nın sol tarafına mürur idecekdir bu takrib ile maru'z-zikr mevâzi ve memalik tahliyesi iki devletin müsalemet ve musalaha-ı müebbedelerinin imzasından sonra beş ay zarfında vaki' olub cümle Rusya askeri nehr-i Turla'nın sol kıyısına mürur eyledikde ol-zaman Hotin ve Bender kaleleri asakir-i İslâmiye'ye teslim olunurlar ancak mücerred bu şurut ile ki yine vakt-i mezbûrda Kılburun hisarı tasrih olunan arazisi musalaha-ı müebbedenin on sekizinci maddesinde izah olunduğu üzere Aksu ile Özi beyninde vaki' sahra-yı hâliyenin zaviyesiyle ilelebed muarazadan berü Rusya Devleti'ne teslim oluna ve Akdeniz adalarına dair Rusya

donanmasının mesalihi ve Tanzimat-ı derunyelerine kabil olacağı süratle Cezayir-i mezkûre ol-havalide bulunan Rusya askeri tarafından kelevvel muarazadan berü Devlet-i Âliyye'min zabtına red olunalar çünkü bu'di mesafe sebebiyle kabil değildir ki tevkit-i vakit oluna Devlet-i Âliyye'm taahhüt ider ki dost bir devlet olduğu cihetle donanma-yı mezkûrenin istical-i azimeti mülâhazasıyla Devlet-i Âliyye'm ifa-yı levazımına ianet idüb vüsu' ve imkan mertebede iktiza iden nesnelere alıvire Devlet-i Âliyye'm red olunan memleketlerinde madem ki Rusya askeri mevcut bulunurlar ise işbû memleketlerin hükümeti ve nizamı Rusyalunun zabtında bulunduğu üzere kalub cümle Rusya askerinin külliye hurucları vaktine değin Devlet-i Âliyye'm canibinden memalik-i mezkûrenin hükümetine müdahale olunmaya ve bu memleketlerde bulunan Rusya askerinin iktitaf-ı mekûlat ve tedarik-i levazım-ı sairesine el'an amel olunduğu üzere kezalik tamamen huruclarına değin amel oluna Rusya askerinin baş seraskeri bu babda mahsusan tayin olunan Devlet-i Âliyye'min memuruna memalik-i mezbûrenin her yeri tahliye olunduğunu haber itmedikçe Devlet-i Âliyye'min askerleri red olunan işbû kalelere ayak basmayub binnefis Devlet-i Âliyye'm dahi red olunan işbû memleketlerinde kendü hükümetini idhal itmeye kıla' ve kasabatta mevcut olan Rusyalunun zahayir ve mühimmatı muradları üzere Rusya askeri tarafından tahliye olunub Devlet-i Âliyye'me red olunan kalelerde mücerred bu esnada mevcut bulunan Devlet-i Âliyye'm topraklarını terk ideler Devlet-i Âliyye'me red olunan amme-i vilayetlerin ahali her ne cins ve hal ve keyfiyetden iseler ki Rusya Devleti'nin hizmetinde müstahdem olmuşlardır akd olunan mühlet-i seneviyede ehl-i iyâl ve emvalleri birle Rusya askeri ile maan çekilüb nakl itmek rağbetinde olanlar men olunmayub şurut-ı mezkûre muktezasınca gerek ol-zaman ve gerek tamamen bir sene müddetinde vücuhla men olunmamasına Devlet-i Âliyye'm taahhüt ider.

(Yirmi beşinci madde): Gerek inas ve gerek zükûr cinsinden bi'l-cümle üsera-yı muharebe ve sair esirler her ne paye ve rütbeden iseler iki devletin arazilerinde bulundukça Rusya Devleti'nde hüsn-i iradetleriyle tanassur iden müslimin ve Devlet-i Âliyye'mde yine hüsn-i iradetleriyle din-i Muhammedi'yi kabul iden Hıristiyanlardan ma'ada bi'l-cümle işbû ahidnâme-i mübarekenin tasdiknâmeleri mübadelesinden sonra derakab ve asla bir dürlü baHâne ile tarafeynden bilâ ivaz ve bigayr-ı semen azâd ve istirdâd ve teslim olunalar kezalik

giriftar-ı bend-i istirkak olan bi'l-cümle Hıristiyanlar yani Lehlü ve Boğdanlu ve Eflaklu ve Moralu ve ahali-i Cezayir ve Gürciler ve sair bi'l-cümle ve bilâ istisna bilâ semen ve gayrı ivaz azâd olunalar kezalik işbû musalaHânın in'ikadından sonra bir takrib ile giriftar-ı bend-i istirkak olan Rusya reayaları Devlet-i Âliyye'mde bulundukça red ve teslim olunalar ve kezalik Devlet-i Âliyye'min reayaları hakkına bi-aynihi ve muamele-i müteşabihe üzere hareket itmeğe Rusya Devleti taahhüt ider.

(Yirmi altıncı madde): İşbû maddeler imza olunduğu haberi Kırım'a ve Özi'ye reside olduğu gibi derakab Kırım'da olan Rusya askeri Özi muhafızıyla muharebe idüb işbû imza tarihinden iki ay zarfında mutemed ademler gönderile ki Kılburun hisarını maru'z-zikr on sekizinci maddede tasrih olunan sahralar ile teslim ve tesellüm ve kabul ideler ve işbû mutemed adamları mülakatları gününden iki ay zarfında maru'z-zikr maddeyi tekmil ideler şöyle ki bi-eyyihal işbû ahidnâme imza olduğu günden dört ay müddetinde ve kabil ise müddet-i ekalde madde-i meşruh hitampezir olub külliye icra oluna ve memuriyetleri tekmil olunduğunu sadrazam canibine ve Ceneral Feld Marşal tarafına bilâ tehir ihbar ideler.

S.43 B.44

(Yirmi yedinci madde): Bu musalaha-ı mübarekeyi ve müvâlat ve müsafatı beyne'd-devleteyn ziyade te'kid ile temhid ve takviye zımmında tarafeyn rızasıyla tevkit olunacak müddette işbû musalaha-ı hayriyeyi tasdikan tasdiknâmeleriyle fevkalade büyük elçiler ba'is ve tesyir ve iki elçiler re'si hududda muamele-i müşabihe ile mukabil olub Devlet-i Âliyye'min indinde ziyade muteber olan Avrupa devletinin elçileri haklarında riayet olunan resm-i mu'ted üzere muma ileyhima dahi mer'î kılınıb delalet-i safvet-i canibeyn olmak üzere elçiyân-ı muma ileyhima vesatıyla şan-ı devletlerine layık hedayâ irsal oluna.

(Yirmi sekizinci madde): Devlet-i Âliyye'm murahhasları muma ileyhima tevki-i Resmi Ahmed ve Reisülküttab İbrahim Münib damme mecdehuma ve Devlet-i Rusya'nın zaLegonta cenerali Prens Rebnen hatemet-i avakiye bi'l-hayr taraflarından işbû musalaha-ı müebbedenin maddeleri imza olunduktan sonra sadrazam ve Rusya Devleti Feld Marşal'ının tenbihatı isaliyle berren ve bahren külliye ve sair yerlerde vaki' asakir-i canibeyn miyanelerinde her dürlü muamele-i hasmane men olunmak lazım gelmekle derakab sadrazam ve Ceneral Feld Mareşal caniblerinden Akdeniz ve Karadeniz ve Kırım karşusunda vaki' donanmaya ve

mevaki-i saire-i muharebeye ulaklar gönderilir ki ba'de in'ikadil-i musalaha her yerde muadât ve mukatelât def oluna ve bu güna ulaklar sadrazam'ımın ve Ceneral Feld Mareşal'ın tenbihnâmeleri ile masun ve me'mun olalar ki Rusya ulağı Rusya askeri tarafına tesabuk ider ise işbû Rusya seraskerinin vesatıyla sadrazam'ımın tenbihnâmesini Devlet-i Âliyye'm seraskerine tesyir eyleye ve sadrazam'ımın ulağı tebadür tekadüm ider ise serasker-i Devlet-i Âliyye'm vesatıyla Feld Mareşal'ın tenbihnâmesini Rusya seraskerine ba'is ve tesyir eyleye ve akd olunan musalaha-ı mübarekenin ukud ve uhud-ı temhidi gerek taraf-ı hümâyûn-ı hüsrevânemden ve gerek Rusya padişahı müşarü'l-ileyhe tarafından sadrazama ve Devlet-i Rusya Feld Mareşal'ı Petro Konta Romancof'a tefviz ve ihale olunmakla ahidnâmede mestur olan musalaha-ı müebbedenin cümle maddeleri ikisinin huzur ve muvacehelerinde akd olmuş gibi sadrazam ve Feld Mareşal caniblerinden devleteyn taraflarından kendülere virilen ruhsat-ı kâmile muktezasınca mevad-ı mezkûreyi imza ve hatemleriyle tasdik idüb işbû mevad mefhumunda akd ve temhid ve vaid olunan maddeler kaviyyen bilâ tağyir mer'î ve dikkat üzere icra olunub hilâfına asla bir nesne amel olunmayub ferd-i vahide dahi itdirilmeye ve bi-aynihi mutabikü'l-mana suretleri imza ve hatemleriyle takrir ve tasdik olunub sadrazam'ımın sened-i Türki ve İtalyan lisanıyla ve Feld Mareşal'ın senedi Rusya ve İtalyan lisanıyla devleteyn caniblerinden kendülere virilen ruhsatnâmeler dahi murahhaslar tarafından ve Devlet-i Âliyye'm canibinden olmak üzere Feld Mareşal'a isal ve mevadın imzasından sonra beş gün veyahud kabil olursa müddet-i ekalde dahi mübadele olunub sadrazam'ımın senedatını teslim ittikleri anda Feld Mareşal Konta Romancof'un senedlerini ahz ideler.

(Hatime): İmdi fimabaad mevad-ı merkûme üzere tecdid ve temhid olunan sulh ve salâh rafî'u'l-harb ve'l-küffah mukarrer ve muteber tutulub şime-i kerime-i şehriyaran-ı sadakat mu'ted ve kaide-i mer'iyeye-i tacdaran-ı vefa itiyad üzere ahd-ı misak ve tamamen tasdik ederiz ki gerek zikr olunan yirmi sekiz mevadın şurut ve kuyuduna ve sulh-ı salâhın mevasık ve uhuduna ve gerek diğere iki kıt'a i'ta olunan nişan-ı hümâyûnumda muharrer ve mestur maddeteynin şurutlarına kemâl-i riayet olunub madem ki ol-canibden dahi murahhasları tarafından te'yid ve tasdik olunan mevadın hilâfına vaz ve hareket sadır olmaya taraf-ı hümâyûn-ı padişahanemizden ve ihlâf-ı nasafet ittisafımızdan vükâlâ-yı âlimekan ve mir-i miran-ı sahibü'l-ihtişam

ve ümera-i zeviyi'l-ihiram ve umumen asakir-i nusret-i irtisamımız ve bi'l-cümle udubiyetimiz ile şerefyab olan tavaif-i hüdamdan bir ferd hilâfına müteallik vazi' ve hareket eylemeye. Sahiha ve gerek diğeri iki kıt'a i'ta olunan nişan-ı hümâyûnumda muharrer ve mestur maddenin şartlarına

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.43 B.45

Rusya İmparatoriçesine büyük elçi ile gönderilen nâme-i hümâyûnun müsveddesidir.

Ben ki eşrefü'l-beledan ve'l-emâkan ve iranü'l-medain ve'l-mesakin kible-i cümle-i 'umum ve mihrab-ı teveccüh 'ammeten amim olan Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere ve Kudüs-i şerif-i mübarek'in hadim ve hâkimi ve müddet-i mülûk olan bilâd-ı selâse-i muazzama ki İstanbul ve Edirne ve Bursa'dır anların ve Şam cennet-mişam ve Mısır nedratü'l-asr bi-hemta ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Haleb-i şehba ve Irak-ı Acem ve Basra ve'l-hassa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve Şehr-i zor ve Diyarbekir ve zülkadriyye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Karaman ve Van ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevhili ve diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdad darü'l-islam ve cem'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerakese ve Kabartiyan ve Gürcistan ve Deşt-i Kıpçak ve eyalet-i Tatar'a dair ol havalilerde vaki'

S.44 B.45

'umum-i sığınak ve bi'l-cümle tava'if-i Tatar'ın halife-i â'zam ve şehriyar sa'adet-i düşar-ı mu'azzamı ve kezalik etrafında vaki' cümle emr-i hakan ve müsafatıyla 'umumen Bosna ve kal'a-yı Belgrad Darü'l-cihad ve Sırp hükümeti ve anda olan kala' ve hasun ve bila Arnavudluk ve bi't-tamam Eflak ve Boğdan ve etraflarında vaki' kala' ve hasun ve tarif ve tavsifden müsteğni nice beka' ve beledanın padişah-ı mu'addeled şeym ve şehinşah-ı şevket-i 'ilm es-sultan ibn'is-sultan ve'l-hakan ibn'il-hakan'es-sultan Abdülhamid Hân ibn'is-sultan Ahmed Hân ibn'is-sultan Mehmed Hân'ım taraf-ı vazihü'ş-şerif mülukanemizden müfterihatü'l-mekatü'l 'azimatü'l-iseviyye muhtaretü'l-kebiratü'l fehimatü'l-mesihyye maslahat-ı

mesalih-i cemahirü't-taifetü'n-nasraniyye sahibet-i ezyalü'l-haşmet ve'l-vakar sahibet-i dela'ilü'l mecd ve'l-i'tibar Rusya vilayetlerinin imparatoriçesi ve tamamen Rus ve ona tabi' nice nice ülkelerin ferman-ferma ve padişahı haşmetlü rütbetlü dostumuz Katerina-ı sâniye hatemallah-ı 'avakibe bi'l-hayr ve'r-reşad ve elham-ı ileyh-i sebilü's-sevvab ve's-seddat tevki'-i refi'-i hümâyûnumuz vasıl oluncak ma'lumunuz ola ki çünkü silsile-i mümkünât ve zabita-ı kainat-ı cenab-ı hakim 'ale'l-ittlak ve mu'alla saz tarim ... .. celle celale ve 'amme-i nevâlenin kabza-yı irade-i hafıye-i seccani olduğunda kimesnenin iştibahı olmayub 'alem gün ve hudûsda sınıf-ı mahlukat beyninde vakt-i tehaddis tekevvin iden ... ve fitnenin indifa'ıyla rahsilab? ihtilale 'adalet ve insaf-ı şahân-ı mekarim ittisaf ve şefkat ve i'taf-ı müluk mefizü'l-iltaf-ı hallak-ı cihan ve rezzak bi imtinan hazretleri sidde metin ve cidar-ı rasin eylediği vazih ve aşikardır bina'en 'ali zalik Devlet-i Âliyye-i ebed-i kıyam ve saltanat-ı seniyye-i sermediye'l-intizamımız ile Devlet-i Rusya beyninde payidar ve istivar ve müstahkem ve bir karar olan müsâleme-i müebbede bir mukteza-yı takdir-i rabbü'l-erbab bazı 'avarız ve esbaba bina'en kazin-i tezelzül ve ihtilal ve bu keyfiyet iki devlet beyninde müddet ve efra müstelzim muhasemar ve cidal ve mü'eddi-yi mükafeme ve kıtal olmuş iken ıslah-ı zatü'l beyn ve tasfiye-i mecra-yı muhabbet canibine tarafeynden meyil ve rağbet olunmağla mücerred ve dayi' halku'l- bedayi' olan re'aya ve beraya ve 'acze ve fukaraya tanzim-i umur-ı bilad ve terfiye-i ahval-i 'ibad için meşiyet-i cenab-ı Rabb-i 'izzet ile 'am-i hicriden bin yüz seksen sekiz senesi Cemaziye'l-evveli'nin on dördüncü gününden âli maşaallah-ı Te'ala mü'ebbed olmak üzere canibeynin hüsn-i irade ve ihtimamlarıyla sulh ve salah-ı hayriyyet-i encam-ı makrun derece'i ittimam ve mevsul mertebe-i ihtitam olub ahz ve i'ta olunan temessükâtda mestur şurut ve kuyud bi'l-cümle makbul tarafeyn olmakdan naşi aba-yı kiram ve ecdad i'tamımız enarallah-ı te'ala bir ihyanehim hazretiyle islaf-ı musaddikat-ı ittisafınız meyanelerinde ez kadim cereyan iden mührüdar ve müsafat-ı sadakat mu'tad te'sis ve temhid olunur ve anından gayri iki devlet murahhaslarının mübadele eyleyegeldikleri temessüklerin yirmi yedinci maddesinde tasrih olunduğu ve cümle bu mesaliha-ı mübarekenin biltafullahü's-samed ile'lebed istihkam ve istikrarı ve mabeyninde olan ... üslub mergub cihanbani ve ayin-i müluk ihlas nişanı üzere cümleye ibraz ve izhariyla karar-dade olan müsafat ve mevalatın ve müsâleme-i

meymenet-i gayetin levazımını ve muhabbet ve mevaddat merasimini şart-ı kadim ve devleteynin şanına layık vech-i müstedim birle tefhim ve ikmal ve ‘uhudnâmelerin tebliğ ve isal’çün müceddeden büyük elçiler gelüb gitmesi lazım ve mühim görülmekden naşi büyük elçiniz sirhat-ı mansuremiz canibine müteveccih olduğu mu‘ayyen olmağın taraf-ı Devlet-i Âliyye’imizden dahi saltanat-ı ebed-i miknetimizde sabıkan süvari-yi mukabelesini olub bu def‘a Rumeli Beylerbeyliği payesiyle kadr ve şanı terfî‘ ve a‘la kılınan emirü’l-ümera’il-kiram kebirü’l kibera’il-feham zü’l-kadr ve’l ihtiram sahibü’l ferval-ihtişamü’l-muhattis mezid-i ‘inayetü’l-mülk- âla ‘ali’s-seyyidü’l-hac Abdülkerim paşa damme ikbale büyük elçilik ile ta‘yin ve ‘ahidnâme-i hümâyûnumuzun iblağı dahi ‘uhde-i emanet ve kifayetine taklid ve düş-i sadakati hil‘at samiye-i sefaret-i kebire ile tezyin olunmuşdur mu‘tad-ı kadim üzere re’is-i hududda elçiler mübadele olunub muma ileyh elçiniz Âsitane-i sa‘adetimize taraf-ı hümâyûnumuzdan münba‘is elçi-yi müşar-ı ileyh canibinize müteveccih ve revane olarak inşaallah-ı te‘ala işbu nâme-i sami-i hüsrevâne ve ‘ahidnâme-i hümâyûn-ı şahanemiz ile vusul bulduk da icra-yı merasim-i iade ve ifa-yı rüsum mu‘tad ile iki devlet beyninde tecdid ve te’kid ve tevşik ve teşyid olunan dostluk ve yekcihetini bervech-i te’bid bir karar ve mümkün ve istivar tutulub bi fazlillahü’l-müste‘an ila intiha’id-devran karar-ı pezir olan şerait-i ‘ahid ve Peyman ve zevabit-i serkez ve iman-ı tarafeynden ri‘ayet ve sıyanet olunacağı ba ‘avn-ı müşhan zahir ve nümayan olmağla allah-ı ‘azimü’ş-şan hazretlerinin ‘avn ve ‘inayeti ile bu vechle dahi dostluk ve konşuluk hakkı yerine gelüb asar-ı hüsne ve mü’esser müstahsene bundan böyle ezdiyad bulacağı vazih ve aşikardır müşar-ı ileyh elçimiz me’mur olduğu vech üzere merasim risaleti tekmil ve hademat sefaretı tatmim eyledikten sonra şan ve şekuh devlet-i da’imü’l-kararımıza layık ve âhir vech ve suret üzere canib-i hümâyûnumuza ‘avd ve insiraf etdirilmek me’muldür

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.45 B.46

Bu tarafta Rusya maslahatgüzarına teslim olunmuşdur.

Cenab-ı melikü’l-mülk ve’l meleküt-i takdisat-ı zata ‘an ve semate’n-nesvanın latif ve ‘inayet bi gayeti ve iki cihan güneşi ulu peygamberimiz muhammedü’l Mustafa sallallahu ‘aleyh ve ‘ala alihi ve sahibihi hazretlerinin kuvve-i mu‘cizat-ı ba bereketi ile ben ki eşrefü’l-beledan ve’l emakan ve ebrikü’l-medayin

ve'l-mesakin kible-i cümle-i 'alim ve mihrab-ı teveccüh-i 'atiye-i imam olan Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere ve Kudüs-i Şerif-i Mübareke hadim ve hakimi ve hasretü'l müluk olan bilad-ı selase-i mu'azzama ki İstanbul ve Edirne ve Bursa'dır anların ve şam-ı cennet-i mişam ve Mısır Nedratü'l-asr bi-hemta ve külliye Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Haleb-i Şehba ve Irak ve Arab ve Acem ve Basra ve'lhasa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve şehir-i zor ve Diyarbekir ve zü'l-kaderiyye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Karaman ve Adana ve Van ve Magrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevahili ve diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdad Darusselam ve cemi'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerakese ve Kabartıyan ve Gürcistan ve Deşt-i Kıpçak vilayet-i Tatarı dair ol havalilerde vaki' 'umum sığınak ve bi'l-cümle tava'if-i Tatarın halife-i a'zam ve şehir-i yar sa'adet-i düşâr-ı mu'azzamı ve kezalik etrafında vaki' cümle oymakan ve müzafatıyla 'umumen Bosna ve kal'a-yi Belgrad Darü'l-cihad ve sırp hükümeti ve anda olan kala' ve hasun ve bilad-ı Arnavudluk ve bi't-tamam Eflak ve Boğdan ve etraflarında vaki' kala' ve hasun ve ta'rif ve tavsifden müsteğni nice beka' ve beledanın padişah-ı kişver-i küşa ve şahinşah memleket aras es-sultan ibn'is-sultan ve'l hakan ibn'il hakan es-sultan Abdülhamid Hân ibn'is-sultan Ahmed Hân ibn'is-sultan Mehmed Hân'ım Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrar ve saltanat-ı seniyye-i da'imü'l-istikrarımız ile müftehiratü'l melekätü'l-azimatü'l-iseviyye muhtemetü'l-mahdudatü'l-fehimatü'l-meshiyye maslahat-ı mesalih cemahirü't-ta'ifetü'n-nasraniyye sahibet-i ezyalü'l-haşmet ve'l-vakar sahibet-i dela'ilü'l-mecd ve'l i'tibar Mosko vilayetlerinin imparatoriçesi ve cümle Rus'un ve ona tabi' nice nice ilkaların ferman-ferma ve padişahı olan haşmetlü rütbetlü dostumuz Katerina-ı saniye hatemallah-i 'avakiha bi'l hayr ve'r-reşad ve elham-ı ileyhe sebilü's-sevvab ve's-seddad beyninde işbu bin yüz seksen sekiz senesi Cemaziye'l-evvelisinde Silistreye dört saat mesafe Küçük Kaynarca nâm mahalde 'akd olunan mesaliha-ı müebbedenin şurut ve uhudı Devlet-i Âliyye'm murahhasları tevki'-i divan-ı mu'alla erkan el-hac Ahmet Resmi ve Reisülküttab sabık İbrahim münib dam-ı mecdehüma ve Devlet-i Rusya murahhası ( ) Rebnin hatmet-i 'avakibe bi'l hayr ma'rifetiyle yirmi sekiz madde üzerine tanzim ve temhid ve temessukat ve tasdiknâmeleri mübadelesiyle bünyan-i selim ve müsafat te'sis ve teşyid olunub devleteyn

murahaslarının meclis-i mezkurede ruhsat-ı kamileleri hasebiyle nizam verdikleri başkaca bir madde dahi makbul ve mu‘teber tutulub manzur-ı hümâyûn hüsrevânem olmağla ahidnâme-i hümâyûnda müsarrih ve mestur yirmi sekiz maddeler misillü madde-i merkumenin dahi düsturü’l-amel tutulması babında hatt-ı şerif-i şevket-i redif-i devranem ile ferman-ı celilü’ş-şanım sadır olmağın tuğra-yı garra-yı şehir-i yara nâm ile müveşşeh ve müzeyyen olarak zikr olunan madde der ki beyan olunur madde-i mezkure el-yevm imza olunan ahidnâme-i mesalihanın on yedinci maddesinde Akdeniz’de vaki‘ Rusya donanması üç ay zarfında Akdeniz Cezayirini tahliye ide deyü eğerce zikr olunub ve lakin işbu ‘ahidnâmenin yirmi altıncı maddesinde budaklu ba‘d mesafede mühlet-i mezkureyi tevkî ve ta‘yin itmek mütefatından idiği izah olunmağla bi’l-ittifak karar virmişizdir ki bilada mestur yirmi altıncı madde mefhumuna rıza ile iktifa kılına bina’en ‘aleyh tekerrür olunur ki tevkî-i zaman ve ta‘yin mikat olunmaksızın marû’z-zikr Rusya donanması vasi‘ ve emakan-ı acele ile Akdeniz’i tahliye eyleye Rusya donanmasının havali-yi mezkureden ‘azimetini isti‘cal için rahiyye? ve her hususda iktiza iden levazımı hayr-ı emâkan-ı mertebede Devlet-i Âliyye’miz canibinden alvirile ve işbu madde tamamen ahidnâmeyle me‘an tasdik olunub el-yevm imza olunan ahidnâmeyle lafza bilafz derç ve tastir olunmak misillü ma‘mul bâ düsturü’l-amel idiğini tasdik eden yedimiz ile imza ve mühürlerimiz ile takrir ve temhir eylemişdir deyü Milad-ı hazret-i İsa’nın bin yedi yüz yetmiş dört senesi mah-ı Temmuzun dokuzuncu günü Kaynarca nâm mahalde tahrir olunmuşdur imdi bu madde dahi ahz ve i‘ta olunan ahidnâmelerde muharrer yirmi sekiz mevad gibi makbul-ı padişahanem olub uhud ve misak ideriz ki madde-i merkume yeri ile icra olunub taraf-ı mülukanemizden Devlet-i Âliyye’miz canibinden hilaf-ı tecviz olunmaya.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.45 B.47

Yorki?

Cenab-ı melikü’l-mülk ve’l-melekut tekaddisat zata ‘an ve sametü’n-nesvatın? latif ve ‘inayet bi gayeti ve iki cihan güneşi ulu peygamberimiz muhammedü’l-Mustafa sallallahu ‘aleyhi ve ‘ala alihi ve sahbihi hazretlerinin kuvve-i mu‘cizat bâ bereketi ile ben ki eşrefü’l-beledan ve’l-emâkan ve abriku’l-medayin

ve'l-mesakin kible-i 'alim ve mihrab-ı teveccüh-i hatime imam olan Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere ve Kudüs-i Şerif-i Mübareke hadim ve hakimi ve meserratü'l müluk olan bilad-ı selase-i mu'azzama ki İstanbul ve Bursa ve Edirne

S.46 B.47

anların ve Şam cennet-i mişam ve Mısır nedratü'l-'asr bi-hemta ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Haleb-i şehba ve Irak Arap ve Acem ve Basra ve'l-hassa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve Şehr-i zor ve Diyarbekir ve Zülkadriyye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Edirne ve Kirman ve Van ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevhili ve Diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdat Darü'l-islâm ve cem'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerakese ve Kabartıyan ve Gürcistan ve deşt-i Kıpçak eyalet-i Tatara dair ol havalilerde vaki' 'umum-ı sığınak vechiyle tevaif-i Tatarın halife-i a'zam-ı şehriyâr sa'âdet düşar-ı mu'azzamı ve kezalik etrafında vaki' cümle oymakan müsafatıyla 'umumen Bosna ve kal'a-yı Belgrad Darü'l-cihad ve Sırp hükümeti ve anda olan kala' ve hisarın ve bilad-ı Arnavudluk ve bi't-taam Eflak ve Boğdan ve etraflarında vaki' kala' ve hisarın ta'riz ve hisarın müsteğni nice beka' ve beledânın padişah-ı keşur? güşad-ı şehinşah-ı memleket edası es-sultan ibni's-sultan ve'l-hakan ibnü'l-hakan es-sultan Abdülhamid Hân ibni's-sultan Ahmet Hân ibni's-sultan Mehmet hân'ım Devlet-i Âliyye ebediye'l-istimrar ve saltanat-ı seniyye daimü'l-istikrarımız ile müftehiratü'l-melikatü'l 'azimetü'l-iseviyye muhtaretü'l-mahdudatü'l-fehhamiyetü'l-mesihyye müslihat-ı mesalih cemahiru't-taifetü'n-nasraniye sahabet-i ezyalü'l-hitamet ve'l-vakar sahabet-i delailü'l-mecd ve'l-i'tibar mesfur vilayetlerinin imparatoriçesi ve cümle Rus'un ve ana tabi' nice nice ilkaların ferman-ferma ve padişahı olan haşmetlû rütbetlû dostumuz Katerina-yı sâniye hatemallah-ı 'avakiha bi'l-hayr ve'r-reşad ve's-selamü'l-behâ sebilü's-sevvab ve's-seddadınız işbu bin yüz seksen sekiz senesi Cemaziye'l-evvelisinde Silistre'ye dört saat mesafe Küçük Kaynarca nâm mahalde 'akd olunan musalaha-ı müebbedenin şurut ve 'uhudu Devlet-i Âliyyem murahhasları terfi'i divan-ı mu'alla-yı erkan el-hac Ahmed Rasim ve Reisülküttab sabık İbrahim Münib damme mecdehümâ ve devlet-i Rusya murahhası Rebnin hatemet-i 'avakihe bi'l-hayr ma'rifetleriyle yirmi sekiz madde

üzerine tanzim ve tahsis ve teminat ve tasdiknâmeleri mübadelesiyle Bünyan-ı selim ve mesafat te'sis ve teşyid olunub devleteyn murahhaslarının meclis-i mezkûrda ruhsat-ı kâmileleri hasebiyle nizam verdikleri başkaca bir madde dahi makbul ve mu'teber tutulub huzur-ı hümâyûn-ı hüsrevânem olmağla 'ahidnâme-i hümâyûnumda müsarrih ve mestur yirmi sekiz maddeler misillû madde-i merkûmenin dahi düsturu'l-'amel tutulması babında hat-ı hümâyûn-ı şevket-redif-i devrânem ile ferman-ı celilü's-şanım sadır olmağın tuğra-yı gara-yı şehriyarânem ile müveşşeh mezeyyen olarak zikr olunan maddedir ki beyan olunur madde-i müteferrika-yı mezkûre işbu madde-i mahsusa ile 'uhud ve temhir-i nizam olunur ki Rusya devletinin muharebe mesarifçün on beş bin kise mikdarına yedi buçuk milyon guruş mikdarına balığ olub Rusya sikkesi hesabıyla dört milyon ruble mikdarına balığ olur üç sene müddetinde ve üç taksit ile Devlet-i 'aliyyemiz canibinden Rusya devletine edâ ve ibkâ oluna şöyle ki taksit-i evvelin ifâsı milad-ı hazret-i 'alişânın bin yedi yüz yetmiş beş senesi mah-ı Kanun-ı sâni'nin evvelki gününde taksit-i sâni'nin ifası bin yedi yüz yetmiş altı senesine Kanun-ı sâni'nin evvelki gününde ve taksit-i sâlis'in ifasına made'z-zikr miladın bin yedi yüz yetmiş yedi senesi kezalik mah-ı Kanun-ı sâni'nin evvelki gününde ifa ve tekml oluna ve bu takrib ile her bir taksitin ifası beş bin kise mikdarına balığ olub Rusya elçisi Devlet-i Âliyye'mden ahz ve kabz eyleye ve eğer Rusya Devleti bu babda her bir güna emniyet taleb eder ise Devlet-i Âliyyem canibinden bu hususa dahi Rusya devleti erza ve temin oluna bu babda devlet-i 'aliyyem vecibe-yi ma'muliye üzere te'hir ider ki bu güne beyne'd-devleteyn 'akd olunan 'ahidnâme ile mu'ayyen bu madde dahi tasdik ve lafzen bilakis 'ahidnâme-i mezkûrda derç ve tahrir olunmuş gibi kâvi ve düsturu'l-'amel tavatıyla muğni tasdikan kendü yedimiz ile imza ve mühürlerimiz ile ifa eylesiz ve dürlü milad hazret-i 'alişânın bin yedi yüz yetmiş dört senesi mah-ı Temmuzun dokuzuncu günü Kaynarca nâm mahalde tahrir olunmuştur imdi işbu madde dahi ahz ve i'ta olunan 'ahidnâmelerde muharrer yirmi sekiz mevad gibi makbul padişahanem olub ahd ve müşak ideriz ki madde-yi mahsusa yeriyle icra olunub taraf-ı şahanemizden Devlet-i 'aliyyemiz canibinden hilaf-ı tahrir olunmaya.

Fi Evasıt-ı Şevval Sene 1188/M. Aralık-Ocak 1774.

S.47 B.48

Canib-i Devlet-i seniyye'den devletlû elçi paşa hazretleriyle Rusya Devletine hediye olmak üzere irsal olunan oya? ve mefruşat ve levazım-ı saire'nin defter-i suretidir.

Biruni senkâr-ı derununda ribası cevarid mağrib şalı üzerine süzli işleme ve etrafı varcini Ankara ... üzerine süzli kalıbdan işleme ve kalıbdan gerili saçaklı ve önü süzli işleme saybanlı oya ... derun-ı kırmızı mütemmi' ve etrafı zerkafta (1) hazine (18)

Tablo 2.1. Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya gönderdiği hediyeler

Sim Kebir Don? Adet 1	Yaldızlı hasır Tas Adet 10	Sim kovanlı sarı boya üzerine münkazî sütun Adet 2	Yaldızlı hasır kovanlı sarı boya üzerine münkazî sütun Adet 10

Mefruşât

Astarı sarı katnı som şeritli mal-ı harir saçaklı el saya çuka ... Adet 3	Astarı nergis atlas zemini telli çıbıklı ve çiçekli kadife penye mumlu yasdık Adet 5	Sarı daralı 'ilaflı penye mumlu tandır Adet 2	Acem ... Adet 2
Ceviz üzerine som ... Trabzon Adet 4	Som ... Trabzon donu Adet 4	Ceviz tahtasından yaldızlı mesimarlı ... tahtası Adet 2	Kırmızı Diyarbekir bezinden astarlı ...kebir... Adet 1
... çatalca ma'î kabza Adet 6	Astarlı Kilim orta Adet 5	Astarlı Kilim selase? Adet 7	Astarlı Kilim sağirat? Adet 7
Toplar vazi'i için beyaz ...torna? Adet 16	Yasdıklar vazi'i için beyaz kumaş ... Adet 5	Trabzon ... 6/7	

S.47 B.49

Bu esna-yı miyamen itimada cülûs-ı hümâyûn tebriği ile Fransa erkine ku'udını mübeyyin Fransa padişahı tarafından vurud iden nâmenin tercümesidir.

Şevketlû kudretlû ‘azimetlû muhabbetlû sultan-ı mekârım küster ve şehinşah daimu’l-zıkr melik-i mu‘azzam padişah-ı müslimin sahibu’l-mehasin ve’l-mekârım melikü’l-mecd ve’l-akarım evsaf-ı kamile-yi ta‘zir ve temhir ile mersuf aziz ve mecid dostumuz sultan Abdülhamid Hân halidullah-ı şevkete dair devlete bi vasibü’s-sa‘ide hazretleri

Bundan akdem serir-i şevket-mesir Osmaniyye’ye cülûs-ı hümâyûnlarını ilan zımında müteveffi Fransa padişahı peder-emcâdım efendime tahrir olunan nâme-i hümâyûnları Fransa Devleti’nin bizlere intikal eylediği demlerde vâsıl olmağla vüzera-yı Âliyye-i şevket ve ‘azimete su‘ud ve mesvurlarının? tebrik ve tehibesiyle Fransa padişahı olan beşinci Lui Peder-emcâdım? efendimin Mayısın on dördüncü gününde vefatını ve oradan tarafımıza intikal eden Fransa devletinde vacidar olduğumuzu cenab-ı şevketme’ab-ı mülükânelerine ilan birle canibeyn reayasının refah-ı hal ve emniyet bellerini müstelzem olan müsafat ve mevalat

S.48 B.49

mugayyer keyfiyet vuku‘una adem-i rıza birle Der Âliyye ve Fransa Devleti beyinde mün‘akid ‘uhud ve şurutun kemayeniği mira‘atları hususunda ‘azimet-i halisane-i mülukanelerini nâme-i hümâyûnlarında tasdik ve tahkik buyurulması müverres? hatt-ı mevfur ve ba‘is memnuniyet na mahsur olub devleteyn beyinde müstahkem olan hüsn-i vifak ve ittifakın yevmen feyumen istikrar ve istikasında tarafımızdan dahi ihtimam-ı tam ile işbu niyet-i halisanemiz payidar ve istivar olarak efalim ... icar-ı vesi‘alarında vaki‘ olan ticaret-i keşideden naşi tarafeyn re‘ayasının mazhar olageldikleri menafi‘ ve ifradan ma‘ada hükümdarlarının itminan-ı hal ve inşirah balları celuh? nema-yı münessah zuhur olur kavalir Birsat? nâm elçimiz Der-Âliyye’ye ba‘is ve irsal olundukdan berü Devlet-i Osmani’yyenin ehemmi mehamından olan mesalihinde ibraz-ı gayret ile sarf ve sa‘ ve kudret iderek birader ve’l-itibar Hüdavendigâr-ı belend-i i‘tibar sabık hazretlerinin iltaf-ı mülukanelerine mazhariyeti misillü cenab-ı şevketme’ab-ı şahanelerinin dahi hüsn-i tevcihat mülukaneleri ile şerefyab olduğu ‘indimizde mütehakkık olmağla bir mu‘tad dar-ı sa‘âdete mu‘ayyen elçimiz olmak üzere me’muriyetinde ibka olunub müluk-ı ‘izamın mu‘amelesinde lazım gelen tahrir ve resuh ve sebat ile müteveffi Fransa padişahı peder ... emcedim efendim tavır ve mu‘amelesine muvafık tenbihat ve ta‘limat-ı

cedid ile mukteza-yı me'muriyetini tertib ve sipariş eylediğimize bina'en tarafımızdan her ne ki 'arz ve takdim ider ise muma ileyh kavalir Desbirset? elçimize ve ba husus ferda-ı şevket-i saltanatları'çün o Âliyye-i hayriyeye müdavemet birle hulus ve safvetimizi isbat hususunda hevahişkarı ve 'azimetimizi tahkik ve tasdik eylediğinde i'timad-ı tam buyurulması mültemes-i halisanemizdir edemallah-ı 'ömre her ve şevkete bi'd-devlet ve'l-ikbal ve halde? saltanat-ı ba'dekabü's-sa'idet hazretlerinin Milad-ı İsa'nın bin yedi yüz yetmiş dört senesi Haziranın on sekizinde ve Risaliye nâm saray-ı padişahanemizde tastir olunmuşdur.

İmzasında muhabbetle muhlisleri Lui

S.48 B.50

Taraf-ı hümâyûn hazret-i hilafetpenahiye hala Fransa padişahı Lui canibinden tebrik-i cülus meyamı Hânusı ve pederinin vekatıyla Fransa Devletine bi'l-verase ka'ide makam-ı hükümet olduğunu mütezammın vürud iden nâmesine cevab olmak üzere yazılacak nâme-i hümâyûnun müsveddesidir.

Fi 26 Şevval sene 1188/M. 30 Aralık 1774.

Cenab-ı mümehhid-i saz-i bünyan-ı nizam-ı 'alem ve tesk-i? bahşa-yı zevabit-i ma'aş esnaf-ı imam tekaddis-i güne zata 'an-i idrak min tecr? fi'l-'ulum ve'l-hükümün mevahib-i ma la nihaye? ve 'inayet-i bi-gayesi ve sultan-ı serir-i risalet ve şehir-i yar keşür-i nübüvvet-i habib-i hüdaşefi' ruz-ı ceza peygamberimiz efendimiz Muhammed Mustafa 'aleyhi ve 'ala alihi ve sahbihi ezki't-teslimatdar fi't-tehaya hazretlerinin istiyadı mu'cezat-ı kesiratü'l-berekatıyla ben ki es'adü'l-beledan ve'l-emsar ve eşrefü'l-emâkan ve'l-iktar kible-i mesacid-i 'alim ve mihrab-ı tevcihat beni adem olan Mekke-i Mükerrreme ve Medine-i Münevvere ve Haram-ı Mescid-i Aksa ve Kudüs-i Şerif-i Mübarekin hadim ve hakimi ve reşk-i endaz kalub selatin-i cihan ve hevakin-i devran olan bilad-ı selase-i mu'azzama ki İslambul ve Bursa ve Edirne'dir anların ve Şam-ı cint-i mişam ve Mısır-ı Nedratü'l-asr beyhita? ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Halebü's-şehba ve Irak'ın Arab ve Acem ve Basra ve'l-hisad Deylem ve Rakka Musul ve şehrizor ve Diyarbekir ve zü'l-kaderiye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Magrib ve

Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevahiliyle diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususan Bağdad Darü'l-İslam ve cemi'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve çerakese ve Kabartıyan ve Gürcistan ve Deşt-i Kıpçak ve eyalet-i Tatar'a dair ol havalilerde vaki' 'umumen sığınak ve vilayet-i kaffe ve etrafında vaki' cümle oymakan ve müzafatıyla 'umumen Bosna ve kal'a'yı Belgrad Darü'l-cihad ve sırp hükümeti ve anda olan kala' ve hasun ve bilad-ı Arnavudluk ve bi't-tamam Eflak ve Boğdan ve etrafında vaki' mu'akıl ve teğur? ve ta'rif ve tavsifden müsteğni nice beka' ve emsar-ı ma'murun padişah-ı mu'delet penahi ve şehinşah hilafetdestigahı olan es-sultan ibn'is-sultan ve'l-hakan ibn'il-hakan' es-sultan Abdülhamid Hân ibn'is-sultan el-gazi Ahmed Hân ibn'is-sultan Mehmed şahım iftiharü'l-ümera'il 'azamü'l-iseviyye muhtarü'l kibera'il-fehhamü'l- mesihyye maslah-ı mesalih-i cemahirü't-ta'ifetü'n-nasraniyye sahib-i ezyalü'l-haşmet ve'l-vakar sahib-i dela'ilü'l-mecd ve'l i'tibar hala Fransa padişahı haşmetlü ulu rağbetlü kadim-i sadık dostumuz Lui hatemallah-i te'ala 'avakibe bi'l hayr ve'r-reşad ve ihsan-ı ileyh sebilü's-sevvab ve's-seddad ve tevfi'-i refi'-i hümâyûnumuz vasıl oluncak ma'lumunuz ola ki Devlet-i Âliyye-i ebed-i akran ve saltanat-ı seniyye-i mahaledü'l-erkanımız ile Fransa Devleti beyninde müstemir ve payidar-ı müstahkem ve istivar olan müsafat-ı kadime ve mevalat-ı müstedimeye mübtenei taraf-ı vazihü's-şerif-i hüsrevânemize müceddid vüfur-ı sadakat ve ihlas ve mezid-i safvet ve ihtisasınız muktezasınca Âsitane-i sa'adet-i asitanemizde mukim eyleyeceğiniz kıdvetü'l-ümerai'l-milletü'l-mesihyye Şovalir De Müstebiriye? hatemet-i 'avakibe bi'l hayr vesatıyla bu def'a emsal olunan bir kıt'a nâme'i hulus-ı 'ilamanız varid ve vasıl ve tercümesi düstur-ı ekrem müşid-i mufahham nizamü'l-'alem nazim-i münazimü'l-emam müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l fikri's-sakıb mütemmim-i mahamü'l-enâm bi'r-reyi's-sa'ib mümehhid-i bünyanü'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkanü's-sa'âdet ve'l-İclal mükemmel-i nâmus es-saltanatü'l-'azimi mürettib-i meratibü'l-hilafetü'l kibera-yi'l-mahfuf bisunuf-i 'avatıfü'l-melikü'l-

S.49 B.50

âlâ hâlâ vezir-i a'zam asaf-ı şeym ve vekil-i mutlak ... İzzet Mehmed paşa edemallah-ı te'ala iclale ve za'af bi't-te'yid-i iktidara ve ikbale vasıtasıyla paye-i serir-i şevketkarar reside'i âliya-yı mu'delet medarımıza 'arz ve takdim olunub

mazmun velâ nemun ve mefhum dostu meşhununda taht-ı Âli taht-ı Osmani ve evrenin mekarim ve hat-ı cihanbaniye cülus-ı miyamine me'nus-ı mülukanemizin tebrik ve te'yidi ve dihim-i tecdariye su'ud ve ku'ud-ı padişahanemizden izhar-ı beşâset? ve memnuniyet birle canib-i me'ali münakib devranemize olan safvet ve hulusunuzun te'kid ve te'bidi münderiç olduğundan başka Fransa padişahı pederiniz on dördüncü Luiz Mayısın on dördüncü günü tarik-i mülk-i fena ve 'azim-i darika olmağla bi'l-verase yerine ka'id ve Fransa padişahlığı mertebesine mütesa'id olduğunuza bina'en Devlet-i Âliyye-i ebed-i müddetimizle Fransa Devleti meyanesinde olan kadimi dostluğun ifa ve istibka'sına daim ve müstemir olacağınız derç ve tasrih olunmuş pederiniz misillü dost-ı sadıkın irtihal-i 'alem-i 'akibe ve terk ... dünya eylemesi eğerce suret-i telahhüf olub ancak siz dostumuzun ... ve makam hükümetinde ikamet-i güzün olduğunuz vaki' kuduvet ve feşl? ve benle ma sıdk-ı mefhum ni'me'l-bedel olması melahatadan ba'id olmamak hasebiyle pederiniz yerine Fransa Devleti mesnedine ku'udunuz calib-i neşat fevad-ı şahane ve müstelzim inbisat-ı tabi'i mekarim mitat-ı padişahanemiz olmağın icra-yı merasim-i ta'ziye ve ifa-yı levazım cülus-ı bahrü't-tayinenizi? havi işbu nâme-i hümâyûn-ı melatıfet-makrun-ı devranemiz isdar ve elçiniz muma ileyh vesatıyla irsal olunmuşdur inşaallahü'l-Mevla lede'l-vusul amed-i medid ve 'ahd-ı ba'idden berü meyanede havi olan şerait-i selim ve safvet-i kudurat ve tertibden masun ve asar-ı mühr ve muhabbet? anaen ... mütezayid ve efun olmağla fimaba'd dahi Devlet-i Âliyye-i sermediye'l-ittisalimize olan dostluk şeraitini icraya ihtimamınız mabeyninde mürettebat-ı mevalat -ı kadimeyi mü'ekkid ve müşeyyid olub memalik-i mahrusetü'l-mesalikimize amed-i şedayiden? tüccar ve zevadınız her vechle mühimmi ve mer'i olmaları zahir ve bedihi ve bundan böyle dahi ila ma'aşallah-ı te'ala semera şecere-i müsafatın menafi' ve fevaidi tarafına raci' olacağı vazih ve hali idiği melhuzatınız ola ve's-selam 'ali mine't-tabi'ü'l-hadi.

S.49 B.51

Seksen sekiz senesinde taraf-ı Devlet-i Âliyye'den sefaret ile me'mur kılınan Abdülkerim paşa ile Mosko çarîçesi tarafına Enderun-ı hümâyûn hazinesinden gönderilen hedayenin mikdar-ı defteridir.

Tablo 2.2. Osmanlı hazinesinden Rusya'ya gönderilen hediyeler

Ortası bir tamlâ zümrüd iki tarafında bir tamlâ zümrüd habbe avize ve bilası bir şeyHâne zümrüd habbe avize ve belinde bir doluca safir tahta zümrüdü ortası ve etrafı vasat ve safir Hâne içre dokuz elmas avizeli ve sa'ir vasat ve vasatça elmas ve zümrüd ile müzeyyen çiçek resmi ve yedi incili ... tevekkeli iki sade altun zincirli sorguç kit'a 1 guruş 10000.	Safir ve hurda ve vasat üç yüz seksen beş elmaslı ve göbek ortası ve bir kebir kök yakut ve etrafı on altı vasatça ve otuz iki elmas ve kırk üç kırmızı yakutlu doluca bir elmas ve bir kök yakutlu elvan minakârı altun kemer ve hat sa'î başlık aded 1 guruş 40000.	Bir kebir kırmızı la'1 ve etrafı on iki safir elmas ve iki katlı birer kebirce elmas hurda ve safir elli iki elmaslı yeşil ve ma'i minalı hendekarı? altun bilet aded 1 guruş 3000.	Kırmızı ve yeşil ve laciverd minalı yazma yeşim kabzasının bir tarafı iki yakut ve bir vasatça elmas ve bir tarafı iki yakut ve bir zümrüd ve çenberleri? yirmi dokuz yakut ve la'1 ve bi'l cefi bir kebirce kök yakut ve etrafında on iki yakut ve la'1 ve sair vasat ve safir ve hurda otuz dokuz elmas ve dört vasatça kök yakut ve yirmi bir la'1 ve yakut ve yetmiş dört safir zümrüd ve orta kalında bir kebir zümrüd ve yedi la'1 ile müzeyyen kırmızı kadife kınlı altun at gadarası? Aded 1 guruş 1500.
Yüz otuz altı elmas altı la'1 dört zümrüdü ma'i ve gül-günü minalı meşin altun kaplama sim mütala rikab aded 1 guruş 3000.	Üç güllü sırmalı kadife ... aded 1	... aded 3 guruş 100.	

S.50 B.51

On dört hurda elmas vasat ve sagir yüz otuz sekiz zümrüd ve yüz on beş la'1 ve yakut ve kebir iki zümrüd ve la'1 ve bir kebirce zümrüd ile müzeyyen manyalı? mor kadifeli ziyet aded 1 guruş 5000	Tepesi bir vasat şeyHâne zümrüd kabzası ve boğazı yeşim ve zinşanlı kabza ortası güz kadife yedi yeşim yapraklı yüz altmış beş kırmızı yakut ve doksan bir zümrüd ile mürassa' şeyşper? tarzı topuz aded 1 guruş 2500	Gül-gün dibâ üzere serepa yaldızlı sim kabzalı zümrüd ve la'1 ve elmas ve yeşimli mercan ve laciverdi sıkmalı geline atlas astarlı kesme aded 1 guruş 10000

Zere iksâ la'1 yaldızlı sim kemer hat sa'î başlık ve ... aded 1 guruş 600	Zere iksâ la'1 yaldızlı sim kemer hat sa'î başlık ... aded 1 guruş 600	Zere iksâ la'1 yaldızlı sim barkir hattı sa'î başlık aded 1 guruş 500	Simli eğer aded 3 guruş 300
Yaldızlı sim at rakamı	Yaldızlı sim barkir	Simli at gaddaresi aded	Şeridli kuskun aded 3

hafite ... aded 2 guruş 300	rakamı? Aded 1 guruş 250	3 beher danesi guruş 50	
... aded 3	... aded 3	Sırmalı dizgin aded 3	... kolanı? aded 3
Çuka at gömleği aded 3	Kadifeli ... aded 3	Şerid rişme ... aded 2	seniye bend bağı aded 3 guruş 250
Riba üzere yıldızlı sim kabzalı atlas astarlı kesme aded 1 guruş 2000	Riba üzere yıldızlı sim kabzalı atlas astarlı kesme aded 1 guruş 1500	Riba? üzere yıldızlı sim kırmalı atlas astarlı kesme 1 guruş 1500	Halkaları sim som ... aded 1
Som kuskun aded 1	Toplu sim dizgin aded 1	Sim kam aded 1	Al saya çuka üzere sırma işleme atlas astarlı ... aded 1 guruş 250
Damgalı sim kebir satıl aded 1 guruş 500	Damgalı sim zincir köstek aded 1 guruş 300	Damgalı sim zincir ... aded 1 guruş 200	Atlas üzere sırma işleme sertik aded 1
Şeridli Cezayir kârı şevketli ihram aded 5 guruş 400	Elvan çiçekli acemkari zerafet tomar 4 guruş 2000	Altun baş hünkârı düşar Aded guruş 60 1200 30 ... 10 600 400 100	Bağdadkari kebir som kalebdan? orta aded 1 guruş 5000
Münakkaş uşakı seccade aded 1 guruş 400	Ağrı İstanbulkâri kapanca ribası top 2 guruş 200	Kalabdan işleme İstanbulkâri damgaHâne top 14 guruş 500	beyaz ... top 5 guruş 250
Düz mehterHâne top 5 guruş 300	Çubuklu mehterHâne top 10 guruş 600	Halebkari telli çiçekli sıvalı top 10 guruş 300	Elvan hendi beldar? top 5 guruş 400
Telli hendi? çiçekli top 5 guruş 400	Telli potin top 5 guruş 250	Beyaz fitilli burç top 5 guruş 250	Beyaz burç top 5 guruş 250
... .. top 5 guruş 500	Şal-ı sof top 1 guruş 500	Elvan telli sakız kari seccade aded 5 guruş 250	Telli sakızkari yasdık aded 6 guruş 1300
Telli sakız kari mak'ad aded 3 guruş 1200	Hendi? düz kotoni- ... ... 10 guruş 500	Prusya kari çubuklu kotoni top 10 guruş 300	... meşkal 150 guruş 600
... .. ve ... 600 guruş 700	... şahı meşkal 74 guruş 1750	... .. meşkal 100 guruş 150	... .. meşkal 120 guruş 150

Cem'an guruş

100970

001250

102220

000180

102400

S.51 B.52

Rusya maslahatgüzarının takriri tercümesidir

Aslı ve tercümesi nâme kaleminde muhafızdır

Cenab-ı devletme'ablarından devletlü sa'adettü Reisülküttab efendi hazretleri vesatıyla i'ta buyurulan takrirden devleteyn beyinde bu def'a mün'akid olan uhud-ı mesalihânın tavaif-i Tatar'ın umur-ı mülkiyye ve hariciyelerinde istiklal-i tam ve serbestiyetlerini natık üçüncü maddesinde şeri'at-ı muhammediyeye dair olan ta'biratın tevzihi ve tebeyyini ile rüsum-ı şer'iyye yani nişan-ı şerif-i hilafet-penahi ve teşrifat ve hutbe ve sikke ve müraselat-ı kuzat hususları tava'if-i Tatar ta'yin ve şeri'ata dair olan işbu mevaddın her birisinin icra olunacak vechi şerh olunmak mühim ve muktezi olduğu taraf ve setrvanelerinden irad olunmuş madde-i mezkureye cevab olmak üzere cenab-ı düsturanelerine takdim olunur ki uhud-ı mesalihânın in'ikadı ve tamamen icrasına Rusya'nın ruhsat-ı kamile ile murahhas-ı azimi Feld Mareşal hazretlerine takrir-i mezkuru isal eyledik de Mareşal hazretleri bu da'ilerine tahrir ve şu vechle cevab virmekle terhis itmışdir ki taraf-ı Devlet-i Âliyye'den irad olunan Tatar maddesine haşmetlü imparatoriçe hazretlerinin emri olmak üzere Rusya Devleti tarafından vech-i âti üzere cevab virilir ki Devlet-i Âliyye'nin umur-ı mesalih-i şer'iyyesine Rusya Devletinin kat'a mümâne'at ve müdahalesi olmayub tava'if-i Tatar dahi ehl-i İslam'dan olmağla padişah-ı âli Osman hazretlerini halifetü'l-müslimin bilüb i'tiraf eylemelerini teslim ve te'yid ider bu makule hükümet-i şer'iyyenin icrasına dair olan hutbe ve sikke ve sa'irleri ta'yin ve tahsis eylemesi kendüye bikane ve meçhul olan mevaddan olub tava'if-i Tatar

şeri'at-ı muhammediyeye mübtteni olduğunu i'tiraf eyledikleri mertebe tanzim ve tevfikleri anlara mahsus olduğundan iktiza ider bu hususı Devlet-i Âliyye tava'if-i mezbure ile tanzim ide Rusya imparatoriçesi hazretlerinin sebat üzere iltizam eylediği tava'if-i Tatarın umur-ı mülkiyye ve hariciyelerinde istiklal-i tam ve serbestiyetlerine işbu umur-ı şer'iyyenin mülabesesiyle hâle-i tatrikinden hıfz ve vekaye husus olub bu maddeye ri'ayet olunduktan sonra baki kalan kat'a mültezimi değildir nebaberin Feld Mareşal hazretleri dahi Devlet-i Âliyye'ye beyan eylememizi emir ve sipariş itmişdir ki tava'if-i Tatar Devlet-i Âliyye'nin ve'l-hevahı olan nizamı şeri'at-ı muhammediye'ye muvafık gördüklerinde Devlet-i Âliyye tava'if-i mezkure ile tanzim ide husus-ı mezburı cenab ve seturanelerine? beyan için ve hasetim hasebiyle işbu ka'ime takdim olunur.

S.51 B.53

Rusya maslahatgüzarının takriri tercümesidir.

...

Cenab devletlerinden i'ta buyurulan takrirde Gürcü israsının hususı ehl-i İslam haklarında ba'is kudret ve sebab-i ıztırab ve hicret olmakdan naşi iki devlet beyninde 'avn-i hak ile rabıta kir -i istikrar ve müstahkem ve istivar olan müsafat-ı hakikiyeye mürâ'aten bu hususun meskut'ına kalub min ba'd icrası terk olunması irade buyurulmuş takrir-i mezkuru devletlü Feld-i mareşal hazretlerine isal eyledik de âli ... Gürcü israsını tahsisde irade-i Âliyye'lerine mürâ'aten i'maz ve müsamaha eylediğimi mareşal muma ileyh hazretleri bigayet istisvab idüb vech-i meşruh üzere ba'dezin dahi i'maz ve müsamahasına müdavemet eylememi ve kezalik i'mazına müdavemet için vürud idecek büyük elçi piriñ Rebniñ cenablarına tavsiye ve sipariş ideceklerini cenab devletlerine tahkik eylememizi tenbiye itmekle ba'dezin işbu maddenin icrası terk olunub meskut'ına kalması tarafımıza tenbiye olunduğu misillü bundan böyle dahi Âsitane'de bulunan elçilere tavsiye ve sipariş olunub terkine müdavemet olunacağını beyan zımında işbu takririm cenab devletlerine takdim olunur

Düka? Tarihi Muharrem sene 1185/M. Nisan-Mayıs 1771.

S.51 B.54

Kırım hânı Şahin Giray Hân'a Kırım Hânlığı'nın taklid ve tefvizini ve nişan-ı şerif ve teşrifat-ı hümâyûn bahirü't-taltif irsalini havi yazılan Nâme-i Hümâyûn'un müsveddesidir.

Cenab-ı emâretme'âb eyalet-nisâb sa'âdet-iktisâb devlet-intisâb zü'l-kadrü'l-itâm ve'l fahrü'l-eşm 'alem-i ifraz hıttâ-i şehâmet ... arsa-i halladet sülale-i Hânedan ka'ani tekave-i dudman ilhanı hala Kırım Hânı olan Sahib-Giray Hân damet me'aliye silsile-i tehamet-i sakiye ... .. teslimat tayyibat-ı padişahane ki mecra-yı tevciye bi ... .. ve 'ayn-ı tereddüd feyz-i efzan şehriyaraneden icra ve eşraba kılındıktan sonra ma'lum ... mersumunuz ola ki siz ki Hân-ı hamaset-i erkan müşar-ı ileyh nasl-i nesil-i Cengiziye vasıl-ı asıl İlhâniyeden neş'ab iden hevanın belend-i mekân ve selamet-i şehamet-i nişanın evsaf-ı hamide ve etvar-ı sa'ide ile mevsuf ve mefturlarından olub kamet-i istihaliniz came-i asalet ve düş-i istihkakınız

S.52 B.54

kisa-yı kiyaset ve dirayet ile mezin ve mahfuf olduğuna binaen nahiye-i halinizde mütelami' ve zerhisan? olan Enver-i liyakat-ı fermanî ve hükümrânı muktezasınca bundan akdem Rusya asakiri hatta-ı karime vazi' kadim-i duhul ve heyecan herc ve merc zuhuru esasında cenab-ı himasetü'l-fayeniz cümle mirzayan ve ilme ve sulha ve müşeyh ve sair vücûh ahali-i kerimin ittifak aralarıyla mesned-i Hâniye esâd ve if'ad olunub tedamir-i Hüsna ve üslub-ı hakimane-i müstehite ile ol diyar-ı Behçet-i âsarda sâkin muaşir-i müvahhidinin asabet-i gezend-i ağyar ve eşrârdan vekamiye ve sebatlarına bezl-i mekânet ve iktidar ve cevher-i fetret-i nesbiye? ve hasbiyenizi izhad eylediğiniz deretü'l-tac? iftiharınız olacak mesa'i-yi memduhadan olub bu def'a Devlet-i Âliyye-i ebed-i müddetimiz ile Rusya Devleti beyninde mücerred istihsal-i emin ve asayiş ibâd ve istiksab terfiye-i ahval-ı emsar milâd-ı zımmında mün'akid olan musâlahânın şurutunda derc ve tastir olunduğu vechile aklım-i Dilaray-ı? karimedede ber mu'ted sabık hatibe ve seker nâm nâmi? ve elkab-ı sami-i devranemizde câri ve kuzat asakiri saltanat-ı seniyye'miz tarafından virilen mürâselat mucibince 'âlîma-yı kerim icra-yı ahkâm-ı şer'iyede taraf-ı kiyâsınızdan mensub kaza ve hükümet şîârı olarak kerim ve musâfatın mesâlih-i hariciye ve mülkiyeleri serbestiyet ve istiklâl ile Hân-ı Cengiz-i nesrad-ı kerime müsellim kabzan hükümet şîârı olması ve zat-ı adalet-i semât-ı hüsrevânemizde mezid-i mevâhib-i semdâni ve

mezid-i avarıf-ı secâniden mevhub ve mahsus olan hilafet-i millet-i muhaddime ve emâmet-i ümmet ... Âli sahiha-ı efzalü't-tehiyetü'l-armsınca? Hânlığınızın taklid ve ... ve ruhsatı mütezammın cenâb-ı hüdâvendigaraniemizden nişân-ı hümâyûnı taltif-makrun i'ta ve mu'ted üzere teşrifat-ı behiye-i nüvâziş-i meşhun bâis esrasıyla istihlat ve tehlif ... mülükâne riayet olunması rabıta-ı pezir-i karar olmakdan nâşi mesned-i belend-i hâni ve mes'ud ercmen el-cenâbında kuûr-ı takririnizi te'kid ve kemâfi's-sabık bâzû-yı miknet ve istiklâlinizi takviye ve te'yid için Kırım Hânlığının cenâb-ı sa'âdet-me'abınızda tefviz ve taklidine izin hilafet-i penahânemizi muhtevi nişân-ı şerif-i atufet-i afifemiz şark ifza-yı emâle ve tastir ve zat-ı himaset-i semâtınızı tekrimen ve taltifen teşrifat-ı seniyye-i mülükânemizden samure duhte bir şavb hil'at-ı mûrisü'l-behçet-i sultani ve bir kabza ... ilan-ı şimşir ad ve tedmir-i hakani ve kezalik bir kıt'a te'mirkeş ve düşmankeş ... ve tezyin fark-ı celadet ferseniz için samur kalpak ile iki çiftte sorguç? güşûristanı? ve hazine-i amiremizden üç bin aded dinar halisü'l-'ayar ihsan-ı hümâyûn güşûristanımız olmağın taraf-ı ilticanızda olan teveccüh-i devrânemizi beyan ve enbâ ve evrenin Hâniye-i kuûdunuz mezuniyetle menzile-i 'izzet ve ikramınızı terfi' ve ilan miyanında işbû nâme-i hümâyûn-ı melatıfet-mazmunumuz isdar ve dergâh-ı muallam kuyucu başlılarından hâlâ mir'âlim olan Mehmed bey damme mecde ile irsal olunmuşdur inşaallahu Te'ala lediye'l-vüsûl siz ki Hân-ı vâlâ-yı şân-ı müşarü'l-ileyhsiz teşrifat-ı seniyye'mizi istikbal idüb hil'at-ı cemilemizi kamet-i şecaat-ı pirayenizde ikta ve samsâm tehlin iltigam ve tir-keş teryaviş? mülükânemizi bezmiyan hamiyet-i nemâ ve sorguç bir zîb ve ibtihacı zebun-tac mefâhırat-ı efzâ eyledikten sonra mevrü' derc cilât? Bahirü'd-diyânetleri olan gevher-i grânidir? 'arafat ve ... lazımu'l-istikametleri olan hasin-i gayret ve hüsn-ü akıbetleri muktezasınca terviç millet Beyza-yı nevmiyye ve vekamiye-i kuvânin-i şeriat garâ-yı Ahmediye ki kaffe-i mülûk ve miyânet şeym? ve amme-i azima-yı ümmet fahremin vadinde bâis iktisab-ı sa'âdet ve nişânında bâdi terfi' ve menzilatlarıdır ol hususa-yı celilenin istihsali merbut cihet-i cami'a-yı hilafet-i Ahmediye-i Âli sahiha-ı efzalü't-tehiye olduğunu mülâhaza ve mütalaa birle ilga-yı behçet-i ittima-yı Kırım ve musâfâtında vaki' cümle ilme ve sulha ve mirzayan ümera ve sair eşraf ve âyan-ı Âli kadr-ı merabetim-ikram ve fakra vazife ve âlim ve ahali üzerlerine teşrizaç? şefkat ve siyanete himmet-i tâam iderek dahil harita-ı hükümetleri olan umum-ı kâmil-i Tatar

ve katibe-i sigar ve kibârın isabet-i müvâdemet-i çarhı geçer fenaddan mahfuziyetlerine ve hatta dilara-yı Kırım'ın imâr ve nizamına münferi' olan selamet ki nezd-ilhânilerinde muhtaç ta'rif ve beyan ve kemâlder ol-babda emanet-i kibera-yı hükümetinin bir vakt-i kıstas-ı şer'i kavimü'l-ifâ-yı levâzımına serbestiyet vechiyle kemâfi's-sabık bi'l-istiklal sarf-ı celle miknet eylesiz.

Fi Rebi'ü'l-evvel sene 1188/M. Mayıs-Haziran 1774.

S.53 B.55

Aynalı Kavak

Taraf-ı vazihü's-şerif hazret-i cihandariden Rusya Devleti tarafına virilen tasdiknâme-i hümâyûnun aynı müsveddesidir.

Fi 20 Cemaziye'l-âhir sene 1193/M. 5 Temmuz 1779.

Ba'de'l-elkab

Devlet-i Âliyye-i ebedi kıyamımla Rusya devleti beyninde bin yüz seksen sekiz senesinde Kaynarca nâm mahalde akd ve temhid olunan müsâlaha ve musâfât şurutunun bazı mücmeleni izah zımmında tarafeynden murahhaslar ta'yini kararade olmak hasebiyle taraf-ı hümâyûn-ı husrvânemden bi'l-fiil reisülküttabım olan el-hac Abdürrezzak Bahri damme mecdeye nişancılık payesi i'tasıyla murahhas nasb ve hâlâ der-âliyye'mde mukim Rusya devletinin orta elçisi ve murahhası İstikif? Hatemet-i 'avâkiye bi'l-hayr ile Aynalı Kavak sarayında yedlerine virilen ruhsatnâmeler mucibince şerait-i selim ve sâlâhı bi'l-mükâleme tanzim ve kaynarca müsâlahası şurutunu müfesser olmak üzere zirde mestur mevâdı tenfih ve akd ve temhid ve ruhsat-ı kâmileleri muktezasınca işbû bin yüz doksan üç senesi Rebi'ü'l-evvelinin üçüncü ahed günü ahz ve i'ta olunacak mümzi ve mahtum tasdiknâmeleri mübadele itmeleriyle tasdiknâmelerde muharer şurut-ı mukariredir ki lafzan bilfaz beyan olunur ( ) Devlet-i Âliyye ebed-i kıyam ile Rusya devleti beyninde hicret-nebeviye? Âli sahiha-yı ifzalü't-tehiyenin bin yüz seksen sekiz senesinde vaki' milad-ı hazret-i İseviye'nin bin yedi yüz yetmiş dört senesi mah-ı Temmuzun onuncu gününde Kaynarcada akd olunan müsâlaha-ı müebbede ahidnâmesinin in'ikadından

berü ahidnâme-i merkûmenin bazı maddesinde ve ale'l-husus Kırım ve tavaif-i Tatarın bir ... gayrı kimseye tabi' olmayan bir devlet menziline müstekal ve serbest bir devlete tahvil oldukları sebebiyle devleteyn meyanelerinde şükun ve mu'arazat güne gün vuku' bulup safvet-i kâmile ve emniyet-i şamile üzere muameleden ibaret olan semeraten sulh-ı sâlâhın te'minden canibeyn reayası mahrum olmak derecelerine varmış idi iki devlet beyninde tekrar âsâra i'tibar menâfirat ve şikakı muceb olacak muhazir ve halât-ı nâmerziyenin? Bu def'a ale'd-devam izalesi zımmında bilâde mezkûr Kaynarca ahidnâmesine halel götürülmeyerek şükûn ve zünunun tevzih ve tasrihi niyet-i hâlisasıyla darü's-saltanat-ı seniyye-i Konstantiniye-i mahmiyede devleteynin ruhsat-ı kâmile ile murahhas ve mezûnları vesatlarıyla müceddiden müzakere-i musâlaha mübaderet olması dostane kavlı ve karar olduğuna binaen bu niyazımız dergâh-ı âli ki devlet-i kuvvi-yi şevket-i ricâli derununda sabıkan riyaset-i küttâb kerametlû muhabbetlû adaletlû veli-nimetim padişahım efendim cenab-ı hümâyûnlarından yedime ihsan buyrulan ruhsatnâme-i samiyeleriyle terhis olunmuş bendeye haşmetlû miknetlû bi't-tamam Rusyaların padişah ve imparatoriçesi cenâbları tarafından der-âliyye'de mukim fevkalade orta elçisi ve murahhası ve devletinin müsteşarı ve san İstanislos? tarafının kavaliri Aleksandırı rağbetlû mezanetlû İstakif? dostumuz ile akd-ı meclis-i mükâleme ve ruhsatnâmelerimizi ibraz ve mukabele ve siyâk-ı muktezi ve matlube mutabık bulunmağla bi'l-mübadele vech-i âti üzere kesb-i istihkak ve salahiyetden sonra vech-i âtiyü'l-beyan ile tevzih ve tasrih siyâkında muahede-i cedideyi akd ve takrir idüb mühr ve imzalarımız ile hitam ve imza eylemişizdir.

(Evvelki madde): İşbû muahede-i cedidenin maddelerinde tasrihan ta'yin ve tevzihen tefsir ve tebyin olunan mevaddan maâda Kaynarca'da akd olunan müsâlaha-ı müebbede ahidnâmesi bu muahede-i cedidede lafzan bilafiz ale't-tafsil münderic itibar olunarak zikr olunan Kaynarca ahidnâmesini başka iki kıt'a senette mestur iki madde-i münferidesiyle maan tamamen kuvvet-i kâmilesinde bi-baretiha ve bi-ayniha nasbı üzere işbu muahede-i cedide ile tasdik ederiz. Binaberin iki devlet-i fehime meyanında sulh ve salah ve hüsn-i müvâlat ve hem-civarı halel ve infisamdan berü ve ârî vechile ilelebed düstûru'l-amel tutulub işbû muahede-i mübarekeye muhil ve muzir olur hâlât-ı tarafeyn reayasından ferd-i vahidin ika ve

icra değil tesaddisine dahi cevaz verilmemekle kemâl-i teyakkuz ve basiret üzere iki devlet dahi ikdam edeceklerini te'kide ve âlaniyeten taahhüt ederler.

(İkinci madde): Kaynarca'da münakid ahidnâmenin üçüncü maddesi mazmununu ziyade izah ve tasrih zimmında Rusya devleti beyne'd-devleteyn payidar ve üstuvâr olan hüsn-i müsâfât muktezasınca hatır-ı Devlet-i Âliyye'ye riayeten rızadade olur ki cümle Tatar taifesinin serbestiyet üzere ittifak-ı arâlarile müntehap Tatar Hânları intihab ve makam-ı Hâniye terfi olunduktan sonra gerek kendü taraflarından ve gerek hükümetinde olan tavaif caniblerindenden fi-mâba'd ale'd-devam düstûru'l-amel

S.54 B.55

tutulmak üzere bu defa karargir olan senedin tabiratına mutabık mahzarlar ile Devlet-i Âliyye'ye mebuslar tesyar idüb mazmununda zat-ı madeletsemat-ı hazret-i cihandarının imamü'l-mü'minin ve Halife-i âzam-ı muvahhidin olduğunu sarahaten itiraf ve kabul ve ehl-i İslam'dan olan bir hükümdarın müstakil ve serbestiyet makamına layık misâl-i bimisâl-i takdis işimalin irsaliyle gerek Hân-ı müşarü'l-ileyh ve gerek taife-i Tatar takdis-i şer'isini istida eyliyeler ve bundan maada Rusya Devleti yine hüsn-i müvâlata mürâaten ve hatır-ı Devlet-i Âliyye'ye riayeten diyanetlerinin muvafakatını lâmahalete muktezi ve raci' olan mevaddan hiçbir nesneye muhalefet etmiyeceğine taahhüt eder ve Devlet-i Âliyye dahi alâniyeten ahid ve peyman eder ki

(Evvelâ): Muvafakat-ı mezhep ve tesir-i diyanet bahanesiyle ruy-i arzda hiçbir devlete hesap vermeksizin umur-ı dünyeviyede devletlerini bi'l-istiklâl idareye müstakil olan Tatar Hânlarının umur-ı mülkiye ve devletleri istiklâline bir dürlü hâlel getürmeyüb tazyik eylemiye

(Sâniyen): Mesned-i Hânî mahlûliyet-i hakikiye ile mahlûl oldukça kavm-i Tatardan serbestiyet üzere bu makama intihab ve terfi olunan her bir Hânlarına cenab-ı zilliyet-penah hazretleri halife-i uzema-yı muvahhidin olmak mülâbesiyle misâl-i bimisâl-i takdis işimalin itası hususunda hiçbir güna gadir ve baHâne ve suubet izhar ve irad olunmaya.

(Sâlisen): Fimabaad kaide-i layetegayyer makamında düstûru'l-amel tutulmak üzere bu defa Devlet-i Âliyye'nin kavlı ve karar eylediği misâl-i bimisâl-i

takdis iştimal suretinden hiçbir vakitte Devlet-i Âliyye bir lâfız ve bir kelime tağyir veyahut terk ve tenkis etmiye.

(Râbian): Kaynarca'da münakid ahidnâmede Devlet-i Âliyye bi'l-cümle kabail ve tavaif ve akvam-ı Tatar'a dair kaffe-i hukuk-ı dünyeviyesinden kasr-ı yed eylediğine binaen hukuk-ı mezkûresini bir dürlü bahaqne ile kâinen mekân hiçbir tarihte tecdit etmiyeceğini işbu muahede-i celile ile müceddeden müteahhit olub zikr olunan ahidnâmenin üçüncü maddesi mantukunca tavaif-i merkûmeyi müstakil ve serbest bir kavim itibar edeceğini taahhüt eder zikr olunan üçüncü madde dahi işbu maddede tasrih ve beyan olunan ibarattan maada bu mahalde lâfız bilâfız tekrar ve tezkir olunmuş gibi itibar oluna.

(Hâmisen): Tavaif-i Tatar'a dair gayr-i müterakkibe ve bu muahdede hatıra gelmemiş halât arız ve vaki' olur ise iki devlet dahi dostane muharebe etmeksizin bir nevi tedbire mübaşeret etmemelerini taahhüt ederler.

(Üçüncü madde): Müceddeden hânân-ı Tatar intihab olundukça kavm-i Tatar tarafından ihbarını havi mazharların ve cânib-i hilafet-penahiden i'ta buyrulacak misâl-i bimisâl-i takdis iştimalin ibaretine ve kavm-i Tatar ehl-i İslam'dan olmağla şeriat-ı Muhammediye muktezasınca halifetü'l-muvahhidine itibaren fimabaad hıfz ve vekaye ve muvafakat ve iktiza edeceği rüsum-ı saireye müteallik işbu muahedenin ikinci maddesinde meşruh nizam ve rabıta bir canibden Devlet-i Âliyye'den ve bir taraftan dahi müdir-i umur-ı Tatardan musarrah ve müttelik-i aleyh sened üzere tekmilen pezira-yı hitam olduğu birle ve bundan maada Tatar halkının istiklâl ve serbestiyetin tabiat ve suretini fimabaad evzah ve esrah viçhile ta'yin takrir zımmında zeyl-i temessükte vazi' imza eden canibeyn murahhaslarının tanzim ve imza ve kendü mühürleriyle hatm ve temhir ittikleri nas ve mazmununu mümasil ve muvafık alenen beyannâmeler iki devlet-i müşârü'n-ileyhümâdan ilan olunduğu akabinde Rusya Devleti dahi cümle asakirini işbu muahede temessükü tarihinden itibar ile Kırım ve Taman'dan üç ay zarfında ve Kuban'da bu'd-i mesafesi sebebiyle üç ay ve yirmi günde gayeti mafılbab ve mümkün olur ise dahi mukaddem celb ve irca' ve bir dürlü baHâne ile bir dahi mahal-ı mezbûreye idhal etmiyeceğini taahhüt idüb Devlet-i Âliyye kezalik kendi tarafından dahi bu taahhüdü kâmilen müraat ideceğini taahhüt eder.

(Dördüncü madde): Asakir-i mezkûre fi'l-vaki' Or kapısını mürur eylediği haberi Devlet-i Âliyye'ye hükümet-i Kırım'dan ihbar olunub karardede olduğu ibaret ve suret üzere mazharları ile Devlet-i Âliyye'ye gerek Şahingiray Hân ve gerek kavm-i Tatar taraflarından müceddeden mebuslar varid oldukda canib-i hazret-i hilafetpenahiden mukaddemce Devlet-i Rusya'ya tahriren taahhütleri mucibince celadetlû Şahingiray'ın Hânlığını kabul ve makamını itiraf ile karargir olan siyak üzere misâl-i bimisâl-i takdis iştimâl ile müşarû'l-ileyhi tevşih buyurmalarıyla terazi-i devleteyn üzere Tatar mesalihine dair bi'l-cümle maasir kat ve hasm oluna.

S.55 B.55

(Beşinci madde): Rusya devleti Devlet-i Âliyye'ye irâs-ı mevani murad etmediği hakikatini tasdik ve ispat için Buğ tabir olunur Aksu ve Leh hududu Dinyester tabir olunur Turla nehri ve Karadeniz sahili beyninde kâin olub Özi nahiyesine tabidir deyü canib-i Devlet-i Âliyye'den iddia olunan arazinin kavm-i Tatar'a terkinden nükûl etmeğe rızadede olur ancak âtiyetü'l-beyan şurut ile ki:

(Evvelen): Arazi-i mezkûre ahidnâmenin üçüncü maddesi üzere kavm-i Tatar'a tahsis olduğundan Devlet-i Âliyye bu babda Kırım Hânı ve müdürü ile muharebe ve mukavele eyliye ve arazi-i merkûmenin Hân ve hükümeti tarafından hüsn-i rızalarıyla terk ve kasr-ı yedine rıza verilmesi hususuna Rusya Devleti hüsn-i vefa ve ihtimam ile bezl-i himem-i hasene edeceğini taahhüt idüb tavaif-i Tatar'ın serbestiyetine hin-i tesisinde hâlel tetarruk eder suretini kesb etmemek için ibtida Devlet-i Âliyye'den bu madde merkûmuna irad olunduğu takdirde hüsn-i hitam bulacağı Rusya devletinin bervech-i peşin memûlidir.

(Sâniyen): Devlet-i Âliyye dahi zikr olunan araziye hem-civar olan devletin asayış-i halleri için Özi nahiyesini Devlet-i Âliyye'nin akrib olan memalikine hatt-ı müstakim üzere tahsisi zımmında kifayet mikdarı arazi alındıktan sonra bakisini yine Devlet-i Âliyye'nin tasarrufunda olarak asar-ı binadan ve ahar güna kâinen mekân umran ve iskândan haliyetü'l-haliye terkini müteahhit olub fakat mahal-i merkûmda elhaletü'l-hazihi mevcut olub Devlet-i Âliyye isim ve resm ve aded ve mikdar ve nev-i ahalinin defterini Rusya devletine vermesini müteahhit olduğu kura ve mesakinden gayrı yeniden bir nevi umran ve iskân-ıcedidi ve na-malum kesanın

iskânını tecviz etmemek şartıyla istisna olunur lakin Rusya elçisi kura-i mezbûrenin elhâletü'l-hazihi buldukları halde hıfz ve bekasını ancak devletinin rızası buna munzam olmak memûliyle müteahhit olur.

(Sâlisen): Beyne'd-devleteyn her türlü münazeatın defî' için ahidnâmenin ikinci maddesi mantukunca Zapurov kazaklarının reddi hususuna dair Devlet-i Âliyyemesfur kazaklara haşmetlû miknetlû bi'l-cümle Rusyaların padişah ve imparatoriçesi tarafından şefkat-i celilesi hasebiyle cürümleri af olunduğu ifade ve rızalarıyla Rusya memalikine giderler ise insiraf ettirdüb tereddüt ettikleri halde Tuna'nın beri canibinde taraf-ı berride Bahr-ı Siyah'tan baid bir mahalle imrarlarını taahhüt eder.

(Altıncı madde): sefinelerin geşt-i güzârı hususunda fimabaad bi'l-cümle hilaf inhaları ve ebhas ve keyl ve kali miyaneden izale ve ib'ad zımmında beyan olunur ki tavaif-i saire ve ale'l-husus Devlet-i Âliyye'den emr-i ticarete milel-i saireden ziyade haklarında müsaade olunan ve Rusyalunun emr-i ticaret ve eyab ve zehab-ı sefayinine müteallik musaleha ahidnâmesinin maddesinde numune menzilesinde ittihaz olunan Fransa ve İngiltere taifelerinin mahmiye-i Konstantiniye ve memalik-i Osmani'yenin sair liman ve iskelelerine istimâl eyledikleri sefinelerinin tamamen şekil ve cesametine müşâkil ve müşâbih Rusya tüccar sefinelerinin Bahr-ı Siyah'tan Akdeniz'e ve Akdeniz'den Bahr-ı Siyah'a serbestiyet üzere mürur ve uburlarına Devlet-i Âliyye ruhsat ve icazet verir bu babda tahkik olunduğu üzere Akdeniz tarafından mahmiye-i Konstantiniye'ye eyab ve zehab edegelen gerek Fransa ve İngiltere ve gerek tavaif-i saire tüccar sefinelerinin en büyüğü on altı bin kile ki Rusyalunun pud tabir olunur gemide bi'l-mukayese yirmi altı bin dört yüz puda baliğ olur hamuleyi tahammül ve istiab idüb bu takdirce Rusya sefinelerinin ale'd-devam mer'î ve düstûru'l-amel tutulmak üzere bir defa şekil ve cesametlerini tayin ve tahsis için işbu mikyas ittihaz olunub sefineler en küçüğü bin kile ve en büyüğü on altı bin kile ki sekiz bin kantar hamuleyi mütehammil ola Rusya devleti işbu takrib ile dahi safvet ve zamayir-i dostanesini DDevlet-i Âliyye'ye ispat ve tahkik murad itmekle kendü reayası tarafından bundan sonra Devlet-i Âliyye limanlarına tesyar olunacak sefinelerin mikyas-ı mezbûru tecavüz etmeyüb takım ve mellâhlarının techizi dahi zikr olunan iki milletin sefayinine mümasil ve mutabık olmasını mesfuruna tenbih etmeğe razı ve müteahhit olur dahi zikr olunan sefinelerde

Devlet-i Âliyye'nin reayasını meğer bir hacet mes idüb Devlet-i Âliyye'nin ilmi ve rızası munzam olmadıkça istihdam etmemek vaadini Rusya devleti taahhüt eylediği misillü işbu vaad-i mezbûr Devlet-i Âliyye tarafından dahi taahhüt olunub Kaynarca ahidnâmesinin on birinci

S.56 B.55

maddesinde meşrûh cümle uhudun bilâ tegayyür ve dikkat ile mer'î tutulacağı ve bâ husus Fransa ve İngiltere taifelerinin tâdiye edecekleri rüsûm-ı vuluc ve hurucdan gayrı bir nevi resm Rusya re'ayasından mutalebe olunmayacağı Devlet-i Âliyye tarafından taahhüt olunur ve iki devlet beyninde emr-i ticaret hususunda her türlü hilaf-ı inhaları bertaraf etmek zimmında bi'l-müzakere ve'l-mükâleme şerh ve tavzih ve Fransa ve İngiltere'lüye i'ta olunan 'ahidnâmelerin mefhumunu esas ittihaz birle anlara itiba'en muvaffakaten Rusya ticaretinin tabiyatına tazyik-i had-di imkanda olduğu derecelere dek tevkif ederek emr-i ticarete dair bir kıt'a mukavele-i münferide tertib ve tanzimine mübaderet olunmak iki taraf beyninde kavil ve karar olundu.

(Yedinci madde): Ahidnâmenin Eflak ve Boğdan voyvodalıklarına müte'allik olan on altıncı maddesi muvafık-ı zaman-ı sabık olmağla bu def'a mizac-ı vakt-ü hâle tatbik için madde-i mezkûre bazı tebdilât ve tenkihata muhtaç olduğu ecilden beyne'd-devleteyn şu vechle mukavele olunub Devlet-i Âliyye müceddiden ahid ve peyman ider ki

(Evvelâ): Hıristiyan mezhebinin serbestiyet-i kâmile ile taârûf ve icrasına ve müceddeden kilisa ihdasına ve atıklarının ta'mir ve termimine ahidnâmenin bâlâda mezkûr maddenin mantuk-ı aslisi üzere bi'l-mu'ahede nizam virildiği vecih üzere canib-i Devlet-i Âliyye'den vechen mine'l-vücûh mümane'at ve muârıza olunmaya

(Sâniyen): İbrail ve Hotin ve Bender Kalelerinin etrafında ve mahalle-i sairede vaki' olub el-yevm re'aya emlâkı ismiyle müsemma olan arazi ve emlak manastır ve sair eşhasın mülkleri olmak cihetiyle Belgrad musalehasının in'ikadı tarihi olan bin yüz elli iki tarihinde vaki' milad-ı Hazret-i İsa'nın bin yedi yüz otuz dokuz senesinden i'tibar olunarak zabt olunmuş arazi ve emlâki giru manastır ve eshabına red oluna ve memleketeyn-i merkûmeteynde vaki' bundan akdem Rusya'lu mevcut olub müdür-i umuru olduğu esnada ahali-i memlekette bazı kesânın ispat

zımında irâd eyledikleri edille tefahhus olunduğuna binaen muktezasınca dedelerinden mevrûs olub taraflarından zabtına hüküm olunan emlak bundan böyle bilâ intiza‘ ve taarruzdan ârî vechile eşhas-ı mersumuna temlik ve ibkâ olunmasında Rusya Devleti'nin şefaata Devlet-i Âliyye müsa‘ade eyliye.

(Sâlisen): Canib-i Devlet-i Âliyye'den memleketeyn-i mezbûreteynin taife-i rehâbinine imtiyazat-ı layıka ile i‘tibar ve rağbet oluna.

(Râbian): Memleketeyn-i mezkûreteyne cizye teklifi hususunda izhar-ı âsâr-ı itidâl ve merhamet olunub ve mal-ı cizye-i mezbûreyi iki senede bir defa başka başka iki memleketin tarafından Âsitane-i sa‘âdet canibine tisyâr olunacak yerli mebusların yedinden Devlet-i Âliyye ahz ve kabul eyliye ve bir defa tanzim ve tahsis kılınan cizye-i mezkûrelerini memleketeyn-i merkûmeteyn madem ki vakit ve zamanıyla edâ ve ifa ideler vülât ve zabitan ve zevat-ı saire taraflarından kâinen menkân tekalif ve virgü nâmıyla yahud ism-i diğere ve âhar bir güne baHâne ile nesne mütalebesiyle memleketeyn-i mezkûreteyne cefa ve ezâ çekdirilmeyüb mukaddema memleketeyn-i mezkûreteyn Devlet-i Âliyye'nin taht-ı tasarrufuna ircâ‘ olunduğu akabde canib-i seniyyü'l-menakib-i hazret-i cihandâriden i‘ta ve ihsan buyrulan hutût-ı şerifeyi re‘ayanın emin ve refahiçün kemâl-i dikkat üzere kuvvet-i asliyelerinde hıfz ve ri‘ayet edeceğine Devlet-i Âliyye taahhüt ider.

(Hâmisen): Memleketeyn-i merkûmeteynden her biri Asitane-i Âliyye'de Rum mezhebinde hıristiyan olarak birer nefer maslahatgüzarı ikamet ve ibkâ idüb mesfurların hakkında Devlet-i Âliyye herhalde âsâr-ı ‘inayet ve merhametini bezl eyleye şöyle ki mesfurlar tena’üm-mi ahkâm-ı milele müstehak yani her türlü taarruz ve müfteriyâtdan mahmi ve mestur i‘tibar olunalar.

(Sâdisen): Rusya Devleti dahi kendü tarafından elçisi vesatıyla memleketeyn-i mezbûreteyn için musaleha ahidnâmesinde kendüye tecviz ve tahsis kılınan hakk-ı şefaati fakat işbu maddede mübeyyin ve meşrûh şurûtun halelden siyanet ve vikâyesi zımında istimâl eylemeye vaâd ve taahhüt ider.

(Sekizinci madde): Mora sükkânının müsadere olunan arazi ve emlakları cevâmî‘ ve evkaf ve sair bu makule hayrata rabt olunmuş bulunduğundan Kaynarca ahidnâmesi mucibince ashabına reddi muktezi olan ârâzi ve emlak-ı mezbûre

S.57 B.55

mukabelesinde arazi-yi saire ta'yini veyahud hayf ve ziyanlarına mu'adil menafi'-i uhra i'tasıyla tamamen vech-i hakkaniyet ve madelet üzere re'aya-yı mesfurenin ziyanlarını tazmin edeceğini Devlet-i Âliyye taahhüt itmekle Rusya Devleti Devlet-i Âliyye'nin kavlı ve ahdine itimaden ferah-ı bâl ile rızadade olur.

(Dokuzuncu madde): İşbu muahede Kaynarca musâlehası ahidnâmesinin mülhakı ve şerh ve tavzihi makamında olmağla ahidnâme-i mezkûrenin icrasından bir cüzü menzilesinde 'ad ve i'tibar ve tarafeynden kavlı ve ahid olunan muahedat kuvvet te'kidi üzere ilelebed mer'i ve mu'teber tutulmak vâcib olmağla gerek şevketlû kerametlû 'adaletlû merhametlû velini'metim efendim padişahım hazretlerinin taraf-ı hümâyûnlarından ve gerek haşmetlû mekânetlû bi't-taâm cümle Rusyaların padişah ve imparatoriçesinin tarafından kendü imzalarıyla 'alenen tasdiknâmeler ile işbu mu'ahede te'yid ve te'kid ve zikrolunan 'ahidnâmeler siyâk ve 'ibareleri vech-i mu'tad üzere olarak mümkün mertebe bir kadim-i akdem ve gayet mâfi el-bab işbu mu'ahedenin 'akd-ı tarihinden dört ay zarfında mahmiye-i Konstantiniyye'de mübadele olunmak üzere canibeyn murahhasları beynlerinde kavlı ve karar mefahim ve hidâmını muvaffak ve mutabık iki nüshasını tertib ve terkim ve ziyade te'min ve temeteyn için Rusya Devletinin Der-Âliyye'de mukîm fevkalgaya? orta elçisi ve murahhası ve devletinin müsteşarı ve san Estanislas? târikinin kavaliri rağbetlû menzeletlû Aleksandırı Estakif dostumuz ile beynimizde kavlı ve karar ve kendü imza ve mühürlerimiz ile hitam ve temhir eyledik deyü mestur ve şerait-i mezkûre Kaynarca musâlahasının zeyl ve maksudı olmak üzere taraf-ı vazihü'ş-şerif-i hüsrevânemden işbu tasdiknâme-i padişahanemle te'yid ve tasdik ve kabul olunmağın madem ki Rusya Devleti tarafından hilafına cevaz gösterile cenab-ı 'adalet-i menâkıb-ı devranemden ve ihtilâf-ı sa'âde-it ittisafim taraflarından muhalif-i hâlet vuku'ı tecviz olunmayacağı muhakkaktır

Fi 20 Cemaziye'l-âhir Sene 1193/M. 5 Temmuz 1779.

S.61 B.56

Hâlâ Özi muhafızı vezir Şerif Hasan paşa'ya ve hevacegan divan-ı hümâyûndan Kılburun tarafları muhaddidi Şerif Mehmet ziyde mecdeye ve

muḥadded ma‘iyetine bâ iṣaret şeyhü'l-islamı mevli? ta‘yin olunan Özi müftisine hüküm ki

Devlet-i Âliyye ile Rusya Devleti beyninde mün‘akid olan musalaha-ı müebbedenin ‘ahidnâmeleri şurûtundan on sekizinci maddesinde Özi suyu boğazında vaki‘ Kılburun hisarı nehr-i mezbûrun sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ile ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki‘ sahra-yı haliyenin mu‘arazadan ‘âri müstakilen ‘ale’-d-devam Rusya Devleti’nin taht-ı tasarrufunda kala deyü ve ‘ahidnâmelerin yirmi dördüncü maddesinde dahi Rusya askeri nehr-i Turla’nın sol kıyısına mürur eyledikde ol zaman Hotin ve Bender kal‘aları asâkir-i İslamiye’ye teslim olunurlar ancak mücerred bu şurût ile ki yine vakt-i mezbûrda Kılburun hisarı tasrih olunan arazi-yi musalaha-ı müebbedenin on sekizinci maddesinde izah olunduğu üzere Aksu ile Özi suyu beyninde vaki‘ sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ilelebed mu‘arazadan beri Rusya Devletine teslim olunacak müsarrıh ve mestur olmaktan nâşî ber mantuk-ı ‘ahidnâme-i hümâyûn Kılburun hisarının Özi suyu nehrinin sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki‘ sahra-yı haliyenin zaviyesiyle devlet-i Rusya’ya teslimine mübaşeret ve hisar-ı mezkûrun tahliyesine ve derununda olan topraklar ve mühimmatın Özi kal‘asına nakline ve kat‘i hudud ve nisab ‘ilayım? ile lazime-i teyakkuz ve basireti icraya mübaderet eylemeniz için seksen sekiz senesi evâili ve evâhir-i Ramazan’ında şerefyafte-i sūdûr olan o emr-i Âliyyemle me‘mur olmuş idiniz sen ki muḥadded muma ileyhsin bu defa Der-Âliyye’me gönderdiğin bir kıt‘a tahririnde dersim ve tesyir kılınan bir kıt‘a haritada Rusyalı tarafından Kılburun hisarını teslim me‘mur ceneral Mayor İvan Kohyon? Hisar-ı mezkûr mah-ı Zilhicce’nin üçüncü günü teslim ve Hotin ve Bender kal‘alarının reddi hususu dahi der‘akıb Rusya Feldmareşaline tahrir olunub ba‘de Kılburun hisarının kadr-i kifaye arazisi ve sahra-yı haliyenin zaviyesi maddesi müzakeresine şeru‘ ve defa‘atle mükâleme ve kadr-i kifaye tabirinden murad-ı lüzumu mukadderdir ve sahra-yı haliyenin zaviyesi tabirinden maksud ‘atik-i hududdan Aksu ile Özi suyunun mabeyninde zaviye şeklinde olan arazidir deyü memur mersum iddia ve talep eylediği ve harita ve tahririnde mâ hasıl mazmununda Kılburundan Kopkolu nâm mahalle varınca vaki‘ arazi kumsal ve zira‘at ve harasete gayr-ı sulh olmağla Rusya memurunun talep eylediği vechile Kobkobi’den dahi Kalbuka nâm karyeye dek varılıb karye-i merkumeden Kılburun’a varınca tûlen on

saat arzan dahi bazen iki buçuk ve bazen bir ve bir buçuk saat ve üç çarık ve nısf saat mesafeden ibaret arazi idiğü ve Rusya memuru mersum Kılburun'un kadr-i kifaye arazisi yokdur deyü bu arazi-yi mütalebe iderim cevabıyla memuriyeni beyan ve zikrolunan Kalbuka'dan dahi bir buçuk saat ba'di olan Kurşunlu nâm geçide varınca Özi nehri sahilinden tarik-i Mohaç ve nehr-i hâl karşıya mürur ve 'ubur iktiza eylediğinde âhirin arazisinden mürur ve 'ubur mümkün olduğuna binaen tarik olmak üzere nehir ile Maçini bazen bir ve yarım çarık olarak mahalle-i mahsusatı mütalebe eylediği ve Özi suyunun sağ tarafında Özi ve Aksu nehirleri meyanında vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesi didiği mahalde bir tarafı Özi suyu ve bir canibi Aksu ve taraf-ı diğeri eski hudud ile mahdud güşâ olub ve hudud-ı mezkûre nehr-i Kaminka'dan Garda nâm mahalle varınca tûlen kırk iki saat arzen dahi bazen on bir ve dokuz ve sekiz ve bazen altı ve üç saat mesafe olduğu derc ve tastir ve tevcihle kat'î hudud olunması istizan olunmuş 'ahidnâmelerde muharrer şurûtun icrası lazım ola berü devleteyn beyninde mukteza-ı mu'ahede ve payan-ı ifahım ve muktezi olub 'ahidnâme-i hümâyûnun on sekizinci ve yirmi dördüncü maddelerinde beyan ve izah olunduğu vechle Kılburun hisarının kadr-i kifaye arazisi ile ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle Rusya Devletine teslimi iktiza itmekle siz ki vezirim müşar ve muhaded ve Mevlana-yı muma ileyhim şerif-i naksü'l-emr Kılburun hisarının kifayet idecek arazisi harita ve resm olunan hutut ve işaret ile mahdud Kalbuka karyesine varınca mesafeden 'ibaret on saatlik yere muhtaç olduğu surette kifayet-i mertebesi arazinin Rusya'luya virilmesi ve Kalbuka'dan Kurşunlu geçidine dek tarik olacak bir buçuk saat yer ki nehir ile mayını bazen bir veya yarım çarık deyü iş'ar olunmuş olduğu dahil kadr-i kifaye olub mahduddan berü essaha? olduğu takdirde haritada yazıldığı mikdar ile fakat murathaz yine vaki' mahalle tahsisi ile tehdid-i hudud ve temyizsiz olunması hususuna ruhsat-ı seniyye-i şahanem erzani kılınmağın cümle serhad ihtiyarları ve ehl-i vukuf ma'rifetleriyle gönderdiğiniz haritada ve takirde tasrih kılınan mahalleri tecavüz eyleyerek ve saat ve dakikalarıyla her mevzi'î temyiz ve tehdid ederek gerek Kılburun hisarına kifayet edecek arazi-yi merkûmeyi ve gösterilecek tariki ve gerek Aksu ile Özi suyu beyninde yine haritada muharrire mersum .....zaviye heyetinde olan araziyi mazmun 'ahidnâme-i hümâyûnum tatbik ve etrafını mülâhaza ve mümkün olduğu mertebe Devlet-i Âliyyeme nafi' olacak suretle takdim-i maslahata sarf-ı mukadderat

ederek Rusya'luya teslim hususunda ve tedkik-i emr-i memuriyeni ikmâl ve kat'î niza' ve fasl-ı hududa mübaderet ve alınub virilen hüccet ve temessüklerin aynlarını ve suretlerini Der-Âliye'me irsal birle ittiham-ı me'muriyetinize ihtimam ve dikkat eylesiz babında.

Fi Evasıt-ı Safer Sene 1189/M. Nisan-Mayıs 1775.

S.62 B.57

Hocagân-ı divan-ı hümâyûnumdan hâlâ mevkufatı ve Anadolu muhasebeciliği payesi olub husus-ı atıye'z-zikre hassaten tayin olunan Şerif Mehmed damme mecdeye ve muhadded ma'ıyyetine me'mur Özi müftisi ( ) zeyd-i fazleye hüküm ki

Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımla Rusya Devleti beyninde Kaynarca nâm mahalde akd olunan mesaliha-ı müebbedenin şurutunda on sekizinci maddesi Özi suyu boğazında vaki' Kılburun hisarı nehr-i mezburun sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ile Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle mu'arazadan âri müstakillen ale'd-devam Rusya Devleti'nin taht-ı tasarrufunda kala ve işbu mesalihanın imzasından sonra beş ay zarfında cümle Rusya askeri nehr-i Turla'nın sol kıyısına mürur eyledik de evvel zaman Hotin ve Bender kılâ'ları asakir-i İslamiye'ye teslim olunurlar ancak bu şurut ile ki yine vakt-i mezburesi tasrih olunan arazisi ve on sekizinci maddesi izah olunduğu üzere Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle Kılburun hisarı ilelebed mu'arazadan berü Rusya Devletine teslim oluna deyü tasrih olunub bu hususun tanzimine sadakatkarın Devlet-i Âliyye'mden bir müteffir vekar ana kimesnenin tayin ve tahsisi mühim ve muktezi ve sen ki müteveffat-ı muma ileyhesin sen hidamet-i saltanat-ı seniyyemin bir vakt-ı matlub idare ve ru'yetinde reşd ve dirayet ve fetanet ve sadakat ile mevsuf olub senden rıza-yı meyamin iktiza-yı mülukaneme müvafık ve kuvânin istikamet ve basirete mutabık hizmet zuhuru me'mul ve melhuz şahinşahanem olmakdan naşi ahidnâmenin on sekizinci maddesinde zikr olunduğu ve cümle Kılburun hisarının Özi suyu nehrinin sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesi ile Devlet-i Rusya'ya teslimine mübaşeret ve muhadded tayin olunmak fermanım olmağın imdi deryar-ı 'atufetkararımdan hareket ve ben ki terfik olunan Özi müftisi Mevlana-yı

muma ileyh ve tayin kılınan mühendis ile doğru Kılburuna varub hisar-ı mezkurun tahliyesine ve derununda olan toplar ve mühimmatın ve eşyanın Özi kal'asına nakli ile hisar-ı mezkurun Rusya Devleti tarafından me'mur oluna teslimine ibtidar Hotin ve Benderin taraf-ı Devlet-i Âliyye'me tahliye ve teslimi Kılburun hisarının ve Rusyalu canibine teslimine mevkuf olmağla teslim ve tesellimi hususu nizam buyurduğu saat Bender ve Hotin taraflarına tahrir ve ihbara sür'at idüb ikmal-i me'muriyet ki ve kat'î hudud ve nisb-ı 'alayim? birle lazıme-i teyakkuz ve basireti icraya mübaderet eylemek babında me'muriyet ki havi işbu ferman-ı celilü's-şanım isdar ve yerine i'ta olunmuşdur şurut-ı ahidnâme mucibince Kılburun hisarının Özi suyu nehrinin sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle Devlet-i Rusya'ya tahsis şerait-i sulhdan olmağla bervech-i muharrer Mevlana-yı muma ileyh ve mühendis ile doğru Kılburuna varub içinde mevcut top ve mühimmat ve eşya-yı tahrir ve defter ve Özi'ye nakl ve derununu tahliye ve ahidnâmede muharrer kifayet idecek arazisi ile ve Özi suyu ve Aksu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle hisar-ı mezkuru Rusya Devleti tarafından me'mur olana teslim ve kat'î hudud ve temyiz sınırına ve hudud temessüklerinin ahz ve i'tasına ikdam ve dikkat ve keyfiyet-i teslim ve tesellimini Bender ve Hotin taraflarına i'lam ve iş'ara müsane'at eylesin ve sen ki Mevlana-yı muma ileyhesin sen dahi bâ işaret şeyh'ülislamı bu hususu ketb ve tahrir me'mur kılındığına binaen muhadded muma ileyh ile Kılburuna varub siyak-ı meşruh üzere hisar-ı mezkuru tahliye ve kifayet idecek arazisini ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle Rusya Devletine teslim ve tesellim eylediğiniz yerleri ve tahdid olunan hududu tahrir ve hüccet-i rabıta ve imza ve temhir ve divan-ı hümâyûnum kalemine kayd için senedlerini Asitane-i sa'âdetime irsal ile maslahat-ı mezkurenin tesviye ve temşitine bezl-i miknet eylemek babında.

Fi evâil-i Receb? Sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.62 B.58

Hocagân-ı divan-ı hümâyûnumdan hâlâ mevkufatı ve Anadolu muhasebeciliği payesi olub Kılburun hisarını Rusya Devletine teslim mübaşir ve arazini tahdide muhadded tayin olunan Muhammed Şerif damme mecdeye ve bâ işaret şeyh'ülislamı ma'iyetine terfîk kılınan Özi müftisine hüküm ki

Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımla Rusya Devleti beyninde Kaynarca nâm mahalde akd olunan mesaliha-ı müebbedenin şurutunda on sekizinci maddede Özi suyu boğazında vaki' Kılburun hisarı nehr-i mezburun sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ile ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki sahra-yı haliyenin zaviyesiyle mu'arazadan âri müstakillen ale'd-devam Rusya Devletinin taht-ı tasarrufunda kala ve işbu mesalihânın imzasından beş ay zarfında cümle Rusya askeri nehr-i Turla'nın sol kapısına mürur eyledik de ol-zaman Hotin ve Bender kal'aları asakir-i İslamiye'ye teslim olunurlar ancak yine bu şurut ile Kılburun hisarı vakt-i mezburda tasrih olunan araziye ve on sekizinci maddede izah olunduğu üzere Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ilelebed mu'arazadan berü Rusya Devletine teslim oluna deyü tasrih olunub siz ki mevkufatı ve Mevlana-yı muma ileyhimasız yanınıza terfik olunan mühendisler ile doğru Kılburuna varub içinde mevcut top ve mühimmat ve eşyayı tahrir ve defter ve Özi'ye nakl ve derununu tahliye ve ahidnâmenin on sekizinci maddesinde muharrir kifayet idecek arazisi ile Özi suyu ve Aksu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle hisar-ı mezkurı Rusya Devleti tarafından me'mur olana teslim ve kat'i hudud ve temyiz sınırına ve hudud-ı temessüklerinin ahz ve i'tasına mübaderet ve keyfiyet-i teslim ve tesellimi Hotin ve Bender taraflarına i'lama ihtimam ve dikkat eylemeniz için me'muriyetinizi havi şbu bin yüz seksen sekiz Ramazan-ı şerifi evâ'ilinde eğerce ferman-ı celilü'l-kadrim

S.63 B.58

sadır olmuşdu lakin alınub virilen tasdiknâmelerde on sekizinci maddede Kılburun hisarının Devlet-i Rusya'ya tahsisi zikrinde kifayet idecek araziye ta'birinden muradındır ve mikdar-ı vafi arazi demekden maksud ne mikdariye şamil olmakdır gereği gibi izah ve beyan olunmayub kezalik Aksu ile Özi suyu beyninde vaki sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ibaretinin ma'nası kankı? mahalline mesrufdur mu'ayyen olmayub irat-ı şan ve iştibah ider haletden idüğü vazih ve işkâr ve bu makule ibaret-i mevhumenin kable't-teslim ve't-tesellem istizah ve istibanesi dahi feru'-ı levazım-ı muhadene ve müsafatdan olmağın imdi Kılburun hisarının sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ile ibare'i mevhumesinin hal ve mefhumuna olduğunu Rusya Devleti tarafından teselleme me'murdan su'al ve kesb-i vukuf ve ittila' ve

kezalik Aksu ile Özi suyu beyninde vaki‘ sahra-yı haliyenin zaviyesi ile deyü tasrih olunan mevzu‘una günayerdir ve ne makule zaviyedir ve meydanı ve müntehası ve cevanib-ı erba‘asına ne mahallerde müntehidir mühendisler ma‘rifeti ve inzimam rey ve nazarınız ile mu‘ayene ve temyiz ve kat‘a şübhe ve şekük-i irat idecek halet kalmaksızın tahkik ve keyfiyetini aceleten dersa‘âdetime tahrir-i iş‘ara mübaderet ve zikr olunan kifayet idecek arazi ve sahra-yı haliye zaviyesi ta‘birinde mastur muvazza‘ın Rusya Devletine tahsisi kaziyesinde acele ve acilen müzerrat ve münaza‘a-yı muceb olur halet-i melhuz olmadığı suretde istizan ve isticvaba tevkif eylemeksizin emrar-ı vakt eyleyüb şurut-ı ahidnâme mucibince heman teslim ile ahz ve i‘ta-yı temessukat ve kat‘i hudud ve temyiz-i sınura ikdam ve dikkat eylemeniz babında hassaten işbu ferman-ı ‘alışanım isdar ve ‘ali cenahü’l-isti‘cal ( ) ile irsal olunmuşdur iki devlet beyninde karardade olan sulh ve salah mintacü’l-felahın akvam-ı şurutı fima ba‘d canibinden niza‘-ı lafzı vuku‘uyla mübahasayı muceb olur keyfiyatın indifa‘ı hususu olup bilade mestur kifayet idecek arazi ve sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta‘birleri mukaddeme-i karda izah olunmadığı suretde meçhul-ı mutlaka hükm-i ca‘iz olmayacağından başka devleteynin hudud ve sınırları temyizinde dahi irat-ı münaza‘a idecek mevaddan olmağla selefü’z-zikr Kılburun hisarının Özi suyu sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazisi ile kelamından muradındır ve ne kadar arazidir Rusya Devleti me‘murundan dostane istifsar ve istizah ve kezalik Aksu ile Özi suyu beyninde vaki‘ sahra-yı haliyenin zaviyesiyle denilen mahallin mübera ve müntehası ve tûl ve arzı ve ba‘de mesafesi ve etraf ve cevanibine makule müvazidir ve ne kadar yerdir nazar-ı em‘an ve dikkat ile mesâha ve tahkik ve şüpheden âri vechile temyiz ve seri‘an ve acilen keyfiyeti deryar atufet-medarıma enha ve i‘lama şitâb ve sür‘at ve ba‘de ne güna emr-i varid olur ise muktezasıyla âmel ve hareket ve bir minval-i muharrer eğer arazi-i mezkure ve sahra-yı haliyenin zaviyesi ‘ibaretiyle muharrer mahallerde acil ve ecel-i müzerrat ve neiza‘ı müstelzim keyfiyet ... emrar-ı vakt eylemeyüb şart-ı ahidnâme üzere teslim ve kat‘i hudud-ı mübadelesinden mübaderet eylemeniz babında.

Fi evâhir-i Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.63 B.59

Kılburun hisarının sahra-yı haliyesi ta'bir olunan arazinin hududu tarafının rızasıyla bi'l mu'ayene tecdide mübaşeret ve ittimam-ı maslahat olduğu mübeyyin Rusya Devleti tarafından muhadded tayin olunan ceneral ve me'mur ma'iyyeti olanlar caniblerinden Devlet-i Âliyye muhaddedi sa'âdetlü Mehmed Şerif efendiye me'muliyesinden suretidir.

Bi'inayetallah te'ala

Biz ki devlet-i Rusya'dan bu hususa me'muruz Devlet-i Âliyye me'murları yedlerinde olan fermanlarını kıra'at itdirdiklerinde serhadat-ı islamiyyeden Hotin ve Bender kal'alarının Devlet-i Âliyye canibine teslimi Kılburun hisarının Özi suyu sol tarafı sahilinden kadr-i kifaye arazi ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle Rusya Devletine teslimine merbut olduğuna binaen şurut-ı ahidnâme-i hümâyûn mucibince Kılburun hisarını Devlet-i Âliyye me'murları işbu kural ayının üçüncü şehir-i Zilhiccenin on üçüncü Salı günü tarafımıza teslim ve derakab bir mantuk-ı emr-i âli menzeletlü Feld Mareşal cenablarına tarafımızdan kağıd taleb olunub taraflarından ve tarafımızdan tahrir olunduktan sonra kadr-i kifaye arazi hususu ve Özi suyu sahili mükelleme ve müzakeresinde Devlet-i Âliyye me'murları sahil-i mezkure ile kadr-ı kifaye ta'birini dostane tarafımızdan su'al eylediklerinde Özi suyu boğazında vaki' Kılburun hisarının sol taraf sahili Özi suyu olmayub üç dört nehirlerden cem' olmağla Özi limanı deyü meşhur olub fi'l-asl Özi suyu Kopkocı? nâm mahalden iki saat ve mikdarı mesafe olan mahalden cereyan eylediği aşıkâr ve kadr-ı kifaye ta'biri lüzumu mikdar olub ve hisar-ı mezkurdan Kopkocı nâm mahalle varınca tûlen altı saat ve arzan bahr-i siyah ile Özi suyu sahili bir çarık ve nim ve bir buçuk saat olarak Kopkocıya varınca ... ve bi'l-cümle kumsal olduğundan zira'at ve harasete salahiyeti olmadığı nümayan olmağla bu suretde şurut-ı mesaliha-ı mübareke üzere nehr-i mezkurun sol tarafı sahilinden lüzumu mikdar arazi tahdid ve teslim eylemeniz iktiza ider cevabıyla tekrar mükâleme ve müzakere ve münakaşadan sonra beynimizde hüsn-i ittifak bulunmağla Kopkocı nâm mahalle varılıb bi'l-ittifak mu'ayene ve müşahade ve andan Özi suyu sahiliyle ... .. ya'ni ağca bu nâm mahale varılıb nehr-i hal karşı canibine geçide muhtaç olunmağla andan dahi ... .. yani Kurşunlu geçidi dimekle ma'ruf mahalle varınca bir tarika muhtaç olduğunu ifade ve müzakere ve geçid-i mezburun ibtida-yı hudud

olmak üzere i'tibar-ı tanzim olunmasına bi'l ittifak tarafının rızalarıyla mübaşeret ve bu umurlar tekmil olunması havi muhadded muma ileyhima yedlerine işbu memhur kağıd virilüb tekmil-i madde olduğunu müş'ar işbu memhur kağıdımızdan başka tafsil üzere tarafından bi'l ittifak-ı senedat-ı tahrir ve mübadele olunmuşdur hicret-i nübüvvenin yüz seksen dokuz senesi Muharrem'ül haramın gurre si kural ayının yirmi birinci günü tahrir olunmuşdur.

S.64 B.60

Kılburun hisarının sahra-yı haliyesi tabir olunan arazinin tarafeyn muhaddedleri ma'rifetiyle tahdid-i hudud olunduğunu muhtevi ba işaret-i Âliye molla tayin olunan Özi müftisi semahatlü eş-şeyh Salih efendinin imzasıyla mümzi ve haşmetlü mahdum virdiği mucceb-i şer'iyenin suretidir.

El-hal-i ... .. 'ali ... .. salih ... .. min taraf-ı saltanatü'l-'ala

Hamd-i hüda-yı müte'al ve salavat ve selam resul ... hisal ve ashab-ı zü'l-celal ile tezyin olunduktan sonra işbu kitab-ı müstetabın tahrir ve inşa ve tastir ve imlasına ba'is ve ba'di oldur ki padişah-ı din-i İslam ve şehinşah havakin-i zaman ve selatin-i cihan ve hakan varis-i mülk-i Süleyman ba'is asayış-i emin ve aman nasır-ı şeri'-i şerif seyyidü'l-mürselin es-sultan bin es sultan es-sultan Abdülhamid Hân ibni's-sultan Ahmed Hân lizalet-i anat saltanata mestureten fi sehayifü'l-eyyam ve mabarih silsilet-i hilafet-i müselselet-i ali inkırazü'd-duhur ve'l-a'vam hazretleriyle serhadd-i mansure civarında vaki' düvel-i nesaradan Rusya Devleti imparatoriçesi beyninde bu def'a müceddeden Kaynarca nâm mahalde mün'akid olan mesaliha-ı müebbede-i mübarekenin on sekizinci maddesinde tasrih ve beyan olduğu üzere Özi suyu boğazında vaki' Kılburun hisarı nehr-i mezburun sol tarafı sahilinde vaki' kifayet idecek arazi ile ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ilelebed mu'arazadan âri vechle Rusya Devleti tarafına teslim ve kat'i hudud ve temyiz-i sınır için vaz'i 'ilayım olunmak lazım ve lâid olmağın hisar-ı mezkurun tahliye ve teslim ve kadr-i kifaye arazinin ve sahra-yı haliyenin zaviyesinin kemayeniği keşf ve mu'ayene ve tesellim ve ittimam ve imzası babında bu fakire hitaben emr-i âli sadır olub ve kemal-i basiret ve hakkaniyet ve 'adl ve insafla arait ve pezir-i hüsn-i hitam bulmasıçün mu'temedan Devlet-i Âliyye'den

ferman-ı âli muhadded ve mübaşir ta'yini buyrulan vaki' haze'l-kitab Anadolu muhasebeciliği payesiyle hala mevkufatı olan sa'âdetlü Şerif Mehmed efendi ve ma'iyyetinde olan mühendisler ile me'an Kılburuna ve hisar-ı mezburda mevcut top ve cebehane ve mühimmat ve eşya-yı sa'ire ihraç ve defter ve Özi kal'asına nakl olunduktan sonra bin yüz seksen sekiz senesi Zilhiccesinin on üçüncü yevm-i sâlise hala Özi valisi vezir-i Ruşen-i zamir devletlü Şerif Hasan paşa hazretlerinin inzimam rey-i âlileri muhadded muma ileyh ve da'ileri ma'rifetiyle hisar-ı mezburi ber muceb şurut-ı müsâleme sadır olan ferman-ı celilü's-şanın mazmun-ı şerifi üzere Rusya Devleti tarafından ahz ve tesellüme me'mur-ı ceneral Mayor İvan ... tarafına teslim ba'de mahal-i mezkurda vaki' mükâlemeye tahsis kılınan hânedeki meclis olunub kadr-i kifaye arazi ve sahra-yı haliyenin zaviyesi müzakeresine şeru' eylediklerinde Rusya me'muru Kılburun hisarının arzan arazisi bir çarık ve nim ve bir nihayet bir buçuk saat olarak Kopkocı nâm mahalle varınca ... ve bi'l-cümle kavm-i sal ve tuz kolları ile ma la hal olub zira'at ve hırsat ve mer'î olmağla 'adem-i salahiyeti zahir ve şurut-ı mesalihada kadr-ı kifayeden murad-ı lüzumu mikdar olduğu nümayan olub ve hisar-ı mezkurun kurbunda olan nehr-i Özi olmayub müteaddid enhardan müctemi' liman olduğu meşhur ve mütevatir olmağla bu suretde Özi suyu sol tarafı sahilinde zira'at ve hırsat ve cevanet reyine ve fi arazi ve sahil-i mezkurdan meşiy ile beş altı seneden berü ponkalı? kazakları sakın olduğu kalıba? Kofka nâm diyar işbu ... .. ya'ni Ağcayü ta'bir olunan karyeye ve anda yine sahil-i mezburdan meşiy ile bir saat ba'di olan gulu-yı perezuz yani Kurşunlu geçidi ta'bir olunan geçide varınca Rusyalunun mürur ve ubur için bir tarik taleb iderim deyü iddi'a eyledik de def'çün kararen ve müraren mükaleme ve mu'araza olunub iskat ve elzemi mümkün olmakdan arazi-i matlubeyi ve sahra-yı haliyenin zaviyesi ta'bir olunan muvazza-i bi'l-mu'ayene müşahade iktiza itmekle vezir-i müşar-ı ileyh hazretlerine varılıb bi'l-müşafaha ifade ve ba'de'l-istizan inzimam rey'-i âlileriyle Kılburun'dan Rusya Devleti muhadded ile me'an hareket ve Kopkocı nâm mahalle varınca tül ve arzi mu'ayene ve mahalle-i merkumede dahi mükaleme ve mu'araza ve anda mezkur karyeye 'azimet ve cend-i ruz ikamet olunub mükalemeye mahsus mahalde muhadded muma ileyhin ma'iyyetinde olan mühendis Ebubekir halife ve Özi kal'asının sağ kol ağası Hüseyin ağa yaşlı ağası İsmail ağa ve topçubaşısı Mustafa ağa ve yerlü iğvatından Ali ağa ve sairleri hazırun oldukları halde kerarren ve

meraren mükaleme ve mu‘araza ve münakaşa olundukda kelevvel iddi‘alarında ısrar ve noksan kabul idemem deyü cevab itmekle muhadded muma ileyh dahi yalnız nehr-i mezbur sahilinden arzan bir ve bir buçuk saat ve karye-i mezburdan geçid-i merkume varınca arzan nim ve bir çarık olarak arazi-i tahdid ve Kılburun kurbunda vaki‘ tuzlalardan Özi ahali ve fukarası ve reayasına tahsis ve ta‘yin olunan tuz kolları kadimiyesi üzere Devlet-i Âliyye-i ebediyye’ d-devam tarafında kalub serhad-i mezkurun ahali ve reayası taraflarından beher sene vakt ve zamanıyla vürud ve tuz ihraç ve nehirlerde vaki‘ nistandan kamış kat‘ ve nakillerine rızadade olursanız ba‘de’l istizan nizam virilür deyü redd-i cevab olunduk da beyinlerinde münaze‘at-ı kesire vaki‘ olub tefrika derecesine reside olmağla üç dört gün mikdarı şekvetine kalmış idi tekrar mükaleme ve mu‘arazalarında ol vechle razı olub heman keşf ve mesaha ve kat‘i hudud olunmasını talep itmeleriyle maslahat-ı mezkurenin te‘hir ve te‘diki bir mukteza-yı vakt ve hal-i münaze‘ayı muceb ve mahduratı müstelzim olduğundan gayri sahil nehirde vaki‘ arazi-i matlubenin tesliminden imtina‘ olursa kabul eylediğinden ma‘ada Özi ahali ve fukarasının öteden berü medar-ı te‘ayyişleri olub menafi‘ külli hasıl eyledikleri tuzlalar ile nistan Rusyalu tasarrufunda kalmak iktiza itmekle kat‘i erzak ve ba‘is perişanı olunacağı zahir olmağın bir mukteza-yı

S.65 B.60

şer‘ ve kanun tanzimi icab eylediği vezir-i müşar-ı ileyh hazretlerine tekrar i‘lam olunduk da şurut-ı ahidnâme-i hümâyûn mucibince bilada ketb ve tahrir olduğuna üzere tanzimine rey-i âlileri münzim buyurulub tecdidi ‘avdete te‘hiren karye-i mezkurdan hareket ve sahra-yı haliyenin zaviyesini ta‘bir olunan mahalle ‘azimet ve nehr-i Özi’nin karşuya mürur ve tekrar meclis-i mükâlemede müehhir tarih ile sadır olan ferman-ı celilü’ş-şanda tasrih buyrulduğu vechle virilen tasdiknâmelerde sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ibaretine mahalline masrufdur izah olunmayub bu makule ibare-i mevhumenin kable’t-teslim ve tesellüm istizah ve istinası feruğ müsafatdan olmağla RusyaDevleti me’murundan dostane su’al olunduk da Aksu ile Özi suyu beyinde vaki‘ sahra-yı haliyenin zaviyesi ta‘bir olunan işbu mahal olub yirmi seneden berü Devlet-i Âliyye reayasından kimesne nakl itmeyüb çiftlik ve mesken bina eylediklerinden Rusyaluya tabi Potkalı? kazakları karyeler ihdas ve mesken ittihaz eylediklerinde dahil ve ta‘riz olunmayub ve altı seneden berü

yirmi pareden ziyade kara ihdas ve sakin olduklarına binaen mesfurunun mahalle-i âhire nakilleri ga'ilesinden biri olmak için hin-i mesalihada RusyaDevleti tarafından talep olunub zikr olunan mahal-i re'is hududdan Özi suyu ve Aksu beyninde mukavves eşkal vaki' olub atik hududun verası deşt-i bi payan sahra-yı haliye olduğuna nazaran zaviye itlakı sahih olmağla şurut-ı ahidnâmede bu vechle tasrih olunmuş zira Feld Mareşal tarafından vürud iden kağıdlarına atik hududdan buğ ta'bir olunan Aksu ile Özi suyu beyninde olan arazi bi'l cümle devlet-i Rusya tarafına teslim olunub ve ber muceb şurut-ı ahidnâme maslahat-ı mezkure ba'de'l-ikmal Hotin ve bender kal'aları Devlet-i Âliyye tarafına teslim olunurlar deyü tahrir olunmuşdur zaviye ta'bir olunan mahal-i kavsi? olmağla tûlen ba'idzan olunur ancak sınırdan sevahil nehirine dek karib mahallerdir tefrik ve taksime mütehammil değildir eğer arazi-i mezkurdan küşa murad olunsa derunundan dört aded meşhur ve müte'arif enha ve cereyan itmekle Aksu ile nehr-i Engil ve nehr-i Kamanka yahud Ergamaklı? ile Evingel? nehirleri yahud Aksu ile Evingel? nehri zikr olunub Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesi zikr ve tasrih olunmaz idi zira atik hududun verasında olan sahra-yı bi payan dahi nehreyn-i mezkureynin ma beyninde vaki' olmağla mahal-i mezkure zaviye itlakının sıhhatini işhad ider bu suretde Özi suyu kadimiyesi üzere iştiraken ve Aksunun sevahilinden kat' ile 'atik hududa varınca Rusyaluya teslim olunmadıkça tesellim ve kabul idemem deyü kat'i cevab eyledikde mahalle-i merkumenin mübda ve müntehası ve tûl arzi mu'ayene ve müsamaha olunması lazım gelmeğın ibtida hudud olan nehr-i Kamankanın? Özi suyuna mensub olduğu mahalden keşf ve müsahaye şeru' olunub tarafeynin mühendislerine mahal-i bi mahal keşf ve mesaha ibtidarıyla dek intiha-yı hudud olan Garda nâm mahallerin tûlen kırk iki saat olduğu zahir ve vasat hudud ki harab bina dimekle meşhur olan mevzudan Aksu sahilinde vaki' Rus geçidi ta'bir olunan mahalleden arzan on iki saat mesaha olunub vasat-ı mezkure yemin ve yesar olan Aksu ve Özi suyu sevahilinin atik hudud ile arzan mabeyni bazen sekiz ve altı ve dört ve iki ve bir saat olmak üzere keşf ve tashih ve ashab-ı vukufdan dahi istihbar olundukda vech-i muharrir üzere olduğunu tahkik ve tasdik eylediklerinden gayri zikr olunan mahalde müddet ve ifradan berü firak-ı ta'ifesi karyeler ehaddas tevatif itmeleriyle Özi tarafından mürur ve ubur olunmayub bazen hengam-ı şitada encad-ı nehir takribiyle sahile karib vaki' olan ormandan hatb-ı kat'i vaki' olur idi eyyam-ı

seyfde bataklık olmağla iyab ve zihab mümkün değildir el halet-i hazihi orman-ı mezkur dahi kalil olmağla zarar ve nef'i melhuz olmadığını ihbar eylediklerinde mahalle-i mezkurdan 'avdet ve mesbuku'z-zikr işbu refki kut? yani Kalpa Kofka karyesine ubur olundukda Rusya me'muru tarafından mu'temedi olan semin-i münveric nâm tercümanını irsal ve sahra-yı haliyenin zaviyesi ta'bir olunan mahal ile Kılburun hisarına tahsis olunacak arazinin tahdid ve temyizini taleb ve suğur-ı İslamiyeden olan Hotin ve Bender kal'aları maslahat-ı mezkure hitamında teslim olunması şurut-ı muahededen iken vakt-i mu'ayyenindir mukaddem tahririnizde i'timaden Devlet-i Âliyye tarafına teslim olunub ve devleteyn me'murlarının hin-i mülakatlarından iki ay tamamına değin mevad-ı mezkure tanzim ve mübadele-i senedat olunmak üzere tasdiknâmede müsarrah iken kala'teyn-i mezkureteyn teslim olunalı kırk güne karib ve muhaddedler mülakatlarının vakt-i mu'ayyeni tekarrüb idüb henüz kat' ve temyiz olunmadığı mücerred mülahazaya mebni emrar-ı vakt olunmağla menafi'i şurut-ı müsafatdır âli ... takdirin cevaba mütezirdir deyü ifade eyledik de cend-i ruz-ı istimhal ile vezir-i müşar-ı ileyh hazretlerine varılıb tafsil-i keyfiyeti takrir ve beyan ve bu emr-i müşkülde hal ve tevfikinden isti'anet ve istimdad olunub çünkü kala'teyn-i mezkureteyn taraf-ı islamiyyeye teslim olunalı eyyam ve ifra olub muhaddedler mülakatı dahi iki ... baliğ olmağla Der-Âliyyeden tekrar emr-i âli vüruduna tevkif oluna vakt-i mu'ayyenleri mürur itmek hasebiyle te'hiri şurut-ı ahidnâme-i hümâyûna mugayyer olub mezerratı müstelzim halet vuku'undan ihtirazen şerefsudur olan o emr-i âliyyenin mezamin-i şerifesi üzere vezir-i müşar-ı ileyh hazretlerinin inzimam-ı rey-i âliyeleri ve muhadded muma ileyh ma'rifetiyle mütevekkilen 'ale'l hayyi'l kayyum mukteza-ı şeru' ve kanun ve ber muceb tasdiknâme-i hümâyûn Kılburun hisarından Kopkocı nâm mahalleden 'arzan bir ve bir buçuk saat ve tûlen altı saat ve Kopkopudan Özi suyu sol tarafı sahilinden meşiy ile sahilde vaki' sabikü'z-zikr Kalpakofka nâm-ı diğer İsporofiski yani Ağcalu ta'bir olunan karyeye varınca 'arzan semt-i kibleye bir ve bir buçuk sa'at ve tulen dört buçuk saat ve karye-i mezbureden sahil-i nehr ile Kurşunlu geçidine varınca 'arzan nim ve bir çarık tulen bir saat tarik olmak üzere tahdid ve temyiz olunub geçid-i mezkur-ı ma'ruf mahal olmağla 'alayim makamına ka'im olmuşdur ve karye-i mezburdan semt-i kibleye üç çarık meşiyi ile mezar taba nâm mahalle bir aded 'alayim-i vaz' ve anda hatta müstakim ile Kopkocı hizasına gelince üç aded 'alayim

vaz' olunan mahal-i bi'l-cümle kumsal olmağla kum tabaları dimekle ma'rufdur Kopkobiden sahil bahr-ı siyahda vaki' tarika bir 'alayim vaz' olunub tarik-i 'amm olmak üzere terk olundu tarik-i mezkur ile Kılburun hisarına dek 'ilayima muhtaç olmayub hisar-ı mezkure karib mahalde vaki' tuz kolları kadimiyesi üzere Devlet-i Âliyye'nin tarafında kalub Özi ahalileri ve reayası kadimden ihraç idegeldikleri tuzları tarafeyn-i zabitanının izin ve ma'rifetleriyle beher sene vakt-i zamanıyla ihraç ve kezalik bu zikr olunan sular sevahilinde vaki' nistandan kadimiyesi üzere kamış ahz ve Özi suyu sevahilinde vaki' ormandan dahi hatb-ı kat' ve nakl olunub müdahale ve mu'araza olunmamak üzere mukavele ve senedata sebt ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesi ta'bir olunan mahal dahi Özi suyu ile Aksu sevahilinden 'atik hududa varınca mu'ayyen olduğu vechle şurut-ı ahidnâme-i hümâyûn mucibince Rusya me'muruna teslim ve dostluk hem-civarlık muktezası üzere iki devlet adamlarının menfa'atlerine sa'i olunmak

S.66 B.60

ahidnâmelerde mestur olmağın gerek limanda ve gerek Aksu ve Özi suyunda iki devletin adamları seyd mahi eylemelerine ve mürur ve uburlarına kendi hallerinde oldukça müdahale ve rencide olunmaması dahi senedata tahrir olundu hisar-ı mezkur ile lüzumu mikdar-ı arazi ve sahra-yı haliyenin zaviyesiyle deyü tastir olunub Rusya me'murunun tahsis-i mekan eylediği mahallin âdem-i tesliminde ve 'avk ve te'hir ile beyhude emrar-ı evkatda mezerrat-ı 'ammi müstelzim halet vuku'u izhar-ı mine'ş-şems olub şer'an ve kanunen def' ve tanzimi icab itmeğın kadimiyesi üzere Özi suyu iştiraken ve Aksu ile sağ taraf arazisi padişah-ı İslam min damme zille âli mefariku'l-enâm hazretlerinin havza-i tasarruflarında olub nehr-i mezkurun sahilinden atik hududa varınca Rusya imparatoriçesi tasarrufunda kaldığı bi'l-vesika ketb olundu ceri? âli zalik harir-i fi'l yevmi'l-rabi' min şehr-i Zilhiccetü'ş-şerife sene sem'ân ve semânin ve miete ve elf.

H. Zilhicce 1188/M. Şubat-Mart 1775.

S.66 B.61

Cenab-ı Devlet-i Âliyye'den Kılburun hisarını Rusya Devletine mübaşir ve arazisini tahdide muhaddid nasb olunan sa'adetlü Mehmed Şerif efendinin maslahat-ı

merkume hitamında Rusya Devleti tarafından muhadded ta'yin olunan ceneral Mayor İvan Koçyus? ile mübadele eyledikleri temessükün suretidir.

Bi 'inayetallah-ı Te'ala

Devlet-i Âliyye-i ebediyye'l-istimrar ve daimü'l-karar ile Devlet-i Rusya beynlerinde rahat ve ârâmışın ezdiyad ve istikrarçün hicret-i nebevviyesiyle ifzalü's-salavatın bin yüz seksen sekiz yani viladet-i hazret-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş dördüncü senesi Ebuliyus? ayının onuncu gününden bu def'a küçük Kaynarca nâm mahalde müceddeden 'akd olunan mesaliha-i müebbede-i mübarekenin on sekizinci maddesinde Özi suyu boğazında vaki' Kılburun hisarı ve nehr-i mezkurun sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi ile ve aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle mu'arazada âri müstakilen ale'd-devam Rusya Devletinin taht-ı tasarrufunda kala deyü tasrih ve beyan olunduğuna binaen biz ki şerefyafte-i sudur olan ferman-ı celilü'l-'unvanın mazmun şerifi üzere bu hususun tanzim ve tehdid ve temyiz ve teslimine me'murların devlet-i Rusya tarafından dahi rağbetlü riayetlü ceneral Mayor İvan Koçyus? ahz ve mütesellime me'mur olmağla hicret-i nebeviyenin bin yüz seksen sekiz senesi şehir-i Zilhicce'nin on üçüncü günü ve viladet-i hazret-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş beşinci senesi Kudal? ayının üçüncü günü mülakat olunduk da me'mur olduğumuz vechle şurut-ı mesaliha-i mübareke üzere Kılburun hisarı bila te'hir ceneral muma ileyhe mütesellim ve muma ileyhe dahi teslim ve ahz eyleyüb ba'de hisar-ı mezkurun Özi suyu sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazi mükâlemesine şeru' ve cend-i ruz mükâleme ve müzakere ve münakaşadan sonra beynimizde hüsn-i ittifak bulunub Kılburun'dan me'an hareket bir tarafı bahr-i siyah ve bir tarafı Özi suyu limanı olub tûlen altı saat yani otuz altı düset mikdarı ve 'arzan yarım ve bir ve bir buçuk saat yani iki ve dört ve altı düset olmağla bi'l-cümle kumsal olub zira'at ve hirasete mütehammil olmadığından andan dahi yine Özi suyu sahiliyle İsporofiski? Kot? yani Ağça? bu nâm mahalden geçüp Kılburun nihayetine dek on iki buçuk saat yani yetmiş beş düset olan guluy? para ve uz yani Kurşunlu geçidi nâm mahalle varulub geçid-i mezkur ibtida-yı hudud i'tibarıyla bir Hânkâh? vazı' olundu andan araziye 'avdet ve garb ile kıble mabeyninde bir hatt-ı müstakim ile üç düset mikdarı çıkılıb tarik-i garb'de vaki' olan depeye 'alamet vazı' olundu ve anda yine bir depe vazı' ve andan Özi suyu sahiline karib-i mezkur İsporoski Kot yani Ağça bu tarafına gelince bir hatt-ı

müstakim ile bir saat yani yedi düset mikdarı meşi ile gitdik de Ağça bu kurbunda vazi' olunan depenin Özi suyu sahiliyle mabeyni bir çarikdir geçid-i mezbur ile işbu Hânkâhnın mabeyni tûlen on ve resttir? zikr olunan hatt-ı müstakim ile Özi suyu sahili 'arzan yarım ve bir çarık mahallerdir mezkur-ı Ağça bu ta'bir olunan mahalle karib depeden semt-i kibleye dört buçuk ve rest yani üç çarık meşin ile Mezar Depe demekle meşhur mahalle varulub iki depe mabeyninde bir depe vaz' ve Mezarlu Depe dahi tevsî' ve 'alamet vaz' olunub andan karib canibine bir hatt-ı müstakim ile Topkuyu ta'bir olunan mahalle ve andan bahr-i siyah kenarına varılub bir depe vaz' olundu mezkur Mezarlu Depeden deniz kenarında olan depeye gelince hat-tı müstakim üzere üç aded Hânkâhlar? vazi' olunub Mezarlu Depeden deniz kenarında olan depeye dek tûlen dört buçuk saat yani yirmi sekiz düsetdir Mezarlu Depeden hat-tı müstakim üzere depeler vazi' olunub tahdid olunan arazi 'arzan Özi suyu sahili ile bazen bir ve bir buçuk saat yani altı ve dokuz düset mahallerdir bahr-i siyah sahilinde vazi' olunan depeye andan sahile karib tarik ile Kılburun nihayetine varınca tûlen yedi buçuk saat yani kırk yedi düset zikr olunan mahallere Hânkâhlar? vazi' olunub tahdid ve temyiz olunmağla bilâ mu'araza ile'lebed Devlet-i Rusya'nın tasarrufunda olmak üzere me'muriyetimiz hasebiyle teslim eylemişizdir ve hisar-ı mezburun Kopkocı mabeyninde vaki' tuzlalar kadimden berü Özi ahalisinin mu'ayyen olan tuz kollarında hasıl olan tuzu vakt-i zamanıyla tarafeyn zabıtlarının izin kağıdlarıyla Özi'den gelüb iki devlet mabeyninde vaki' olan dostluk ve hem-civarlık muktezası üzere tarafeyn zabitanının ma'rifetiyle tuz ihraç ve nakl eyleyüb müdahale ve mu'raza olunmak üzere kul olunub senedata kayd olunmuşdur şurut-ı mesaliha-ı mübareke mucibince Özi suyu ve Aksu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesi teslim olunmazdan mukaddem sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta'birinden murad nedir ve ne makule mahaldir ve mübedde ve müntehası ne mahallere müntehi olur tahkik ve temyizi emir buyurulmağla Devlet-i Rusya me'muru muma ileyhden dostane su'al olunduk da tarafımıza dostane cevabında devleteynin eski hududundan nehr-i Kamka'nın Özi suyuna mensub olduğu mahalden Aksuda Garda nâm mahalden Özi suyu ve Aksu'nun ittihad ve mülhak oldukları mahalline varınca kanki? sular Devlet-i Rusya'nın sahih hududunu ayırd ve temyiz idüb mu'ayyen ve zahir mahal olub Rusya Devleti'nin ahidnâme mucibince tasarrufunda olmak üzere

me'muriyetim hasebiyle bize teslim olunacak bu mahaldir ve tarafımıza bu vechle tahrir ve tenbiye olunmuştur tefrik ve taksim olunacak mahalli yoktur deyü takrir

S.67 B.61

ve ifade eyledik de devleteyn me'murları me'an Özi suyundan karşuya geçilüb yine tekrar müzakere ve mükaleme olunub mahall-i mezkurı ba'de'l-mu'yene ve'l-müşahade cevablarında şurut-ı mesaliha-ı mübareke mucibince sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta'bir olunan mahal-ı bu mahal olduğunu ta'rifiniz ve Devlet-i Rusya'ya teslim olunacak deyü taleb olunduğu üzere Rusya hududundan nehr-i Kamenka'nın Özi suyuna mensub olduğu mahal ile Aksuda olan Garda nâm mahalden sahih Rusya hududunu temyiz iden Özi suyu ve Aksu'nun mabeyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta'bir olunan mahalli Rusya Devletinin tasarrufunda olmak üzere tarafınıza teslim etmişiz deyü cevap eyledik gerek limanda ve gerek Aksu ve Özi suyunda iki devletin adamları sayd mahi? eylemeleri ve mürur ve uburlarına kendü hallerinde oldukça müdahale ve rencide olunmayub Özi suyu sahiline karib olan mahallerde vaki' ormandan hatab ve sular sevahilinde hamil olan kamışdan kamış kat' nakillerine dostluk ve hem-civarlık muktezasınca mu'raza ve müdahale olunmaması senedata tahrir olundu işbu virilen nizam üzere cümle tahrir olunan sahra-yı haliyenin zaviyesi ta'bir olunan Özi suyu ve Aksu beyninde olan mahal sular mülhak oldukları yerine dek Kılburun bilada zikr ve tahdid ve temyiz olunan etrafda ve cürmünde olan kifayet mikdarı arazisiyle Devlet-i Rusya tarafına teslim olunub ile'lebed bilâ mu'araza zabt ve tasarrufunda kala bilada tahrir olunduğu vechle iki devlet beyninde hüsn-i ittifak ve rızalarımız ile şurut-ı ahidnâme mucibince makbul ve mu'teber tutula işbu temessükümüz Türki lisanı ile imza ve mühürlerimiz ile memhur muhadded muma ileyhe i'ta olundu muhadded muma ileyh dahi Rus lisanıyla bu temessükümüzün lafz-ı bi-lafz 'ayni olmak üzere bila ziyade ve noksan imza ve mühürüyle tarafımıza temessük virmişdir ve virdiği temessük 'ayni tercümesi Türki okur yazar ... sekvi sefertardır Mentiyuf? nâm mu'temedinin kendü yazısıyla tahrir itdirüb tarafımıza virilmişdir hicret-i nebevvi âliye's-salavatın bin yüz seksen dokuz senesi Saferü'l- hayrın on dördüncü Cuma ertesi günü viladet-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi mah-ı Eylülün dördüncü günü tahrir olunmuştur.

H.14 Safer 1189/M. 4 Eylül 1775.

S.67 B.62

Rusya Devletinin muhaddidi ceneral-i merkumun ve me'mur ma'iyyeti olan mühendislerin imzalarıyla mümzi Devlet-i Âliyye muhaddidi efendi muma ileyh ile mübadele eyledikleri temessük suretidir.

Bi 'inayetallahi Te'ala

Devlet-i Rusya ile Devlet-i Âliyye-i Osmani'yye mabeynlerinde rahat ve ârâmıñın ezdiyadiçün viladet-i hazreti İsa'nın bin yedi yüz yetmiş dördüncü senesi Eyuliyus? ayının üçüncü gününde bu def'a Küçük Kaynarca nâm mahalde 'akd olunan mesaliha-ı müebbede-i mübarekenin on sekizinci maddesinde Özi suyu boğazında vaki' Kılburun hisarı ve nehr-i mezburun sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazisiyle ve Aksu ile Özi suyu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle mu'arazadan 'ari müstakilen 'ale'd-devam Rusya Devletinin taht-ı tasarrufunda kala deyü tasrih ve beyan olduğuna binaen cümle Rusya'nın imparatoriçe-i 'azimesi mezid-i merhametlü padişahım tarafından emr-i Âliyeleriyle ahz ve kabza murahas ta'yin olunub ve Devlet-i Âliyye-i Osmaniye canibinden dahi rağbetlü merhametlü mevkufatı es-seyyid Şerif Mehmed efendi teslim eylemek için muhaddid ve mübaşir ta'yin olunub ve bâ ferman-ı âli ma'iyyetlerine ta'yin olunan rağbetlü molla Salih efendi bin yedi yüz yetmiş beş senesi Kural? ayının üçüncü günü yani hicretin bin yedi yüz seksen sekiz senesi Zilhiccesinin on üçüncü günü Kılburun'a vardığımızda iki devlet beynlerinde karardade olunan sulh-i salahın şurutu üzere muma ileyhima ma'rifetleriyle Kılburun hisarı biz ki Devlet-i Rusya tarafından ahza me'muruz tarafımıza teslim olunub biz dahi teslim ve ahz itmişimdir ba'de Devlet-i Âliyye-i Osmaniye muhaddidleri ile me'an Kılburun hisarının Özi suyu sol tarafı sahilinde kifayet idecek arazisi mükalesine şeru' cend-i ruz müzakere ve münakaşadan sonra beynimizde hüsn-i ittifak bulunub me'an Kılburundan kalkub bir tarafı bahr-i siyah ve bir tarafı Özi suyu limanı olub tûlen otuz altı düset yani altı saat ve 'arzan iki ve dört ve altı ve dokuz düset yani yarım ve bir ve bir buçuk saat olmağla bi'l-cümle kumsal olub zira'at ve hirasete mütehamil olmadığından andan dahi yine Özi suyu sahiliyle ... kot yani ağça? boğ? nâm mahalden geçüb Kılburun nihayetinden

yetmiş beş düset yani on iki buçuk saat tûli olan gulu-yı? preveze yani Kurşunlu geçidi nâm mahalle varulub geçid-i mezkur ibtida-i hudud i'tibarıyla bir Hânkâh vazi' olundu andan araziye avdet ve garb ile kıble-i mabeyninde bir hatt-ı müstakim ile üç düset yani yarım saat mikdarı çıkılıb tarik-i kurbunda vaki' olan depeye alamet vazi' olundu ve andan yine bir depe vazi' ve andan Özi suyu sahiline karib Zapor Yofiski Kot? yani Ağçaboğ tarafına gelince bir hatt-ı müstakim ile yedi düset yani bir saat mikdarı meşiy? ile gidilüb Ağçaboğ? kurbunda vazi' olunan depenin Özi suyu sahiliyle mabeyni bir çarikdir geçid-i mezkur ile işbu Hânkâhın mabeyni tûlen on düsetdir zikr olunan hat-tı müstakim ile Özi suyu sahili 'arzan yarım ve bir çarık mahallerdir mezkur-ı Ağçaboğ ta'bir olunan mahalle karib depeden semt-i kıbleye dört buçuk düset yani üç çarık meşiy? ile Mezar Depeye demekle meşhur mahalle varılıb iki depe mabeyninde bir depe vazi' ve Mezarlu Depe dahi tevsî' ve alamet-i vazi' olunub andan garb canibine bir hat-tı müstakim ile Kopkocı ta'bir olunan mahalle ve andan bahr-i siyah kenarına varılıb bir depe vaz' olundu mezkur Mezar Depe'den deniz kenarında olan depeye gelince hat-tı müstakim üzere üç aded kemer ile Hânkâhlar vazi' olunub Mezarlu Depe'den deniz kenarında olan depeye dek tûlen yirmi sekiz düset yani dört buçuk saattir ve Mezarlu Depe'den hat-tı müstakim üzere depeler vazi' olunub tahdid olunan arazi 'arzan Özi suyu sahili ile bazen altı düset ve dokuz düset yani bir ve bir buçuk saat mahallerdir bahr-i siyah sahilinde vazi' olunan depeye ve andan sahile karib tarik ile Kılburunun nihayetine varınca tûlen kırk yedi düset yani yedi buçuk saatdır zikr olunan mahallere Hânkâhlar vazi' olunub tahdid ve temyiz olunmağla bilâ mu'araza ile'lebed Devlet-i Rusya'nın tasarrufunda olmak üzere teslim olunub me'muriyetimiz hasebiyle ahz etmişizdir ve hisar-ı mezkur ile Kopkovi mabeyninde vaki' tuzlalar kadimden berü Özi ahalsinin mu'ayyen olunan tuz kollarında hasıl olan tuzu vakt-i zamanıyla tarafeyn zabitanının izin kağıdlarıyla Özi'den gelüb iki devlet mabeyninde vaki' olan dostluk ve hem-civarlık muktezası üzere tarafeyn zabitanının ma'rifetiyle tuz ihraç ve nakl eyleyeler müdahale ve mu'araza olunmamak üzere kul olunmuşdur şurut-ı mesaliha-ı mübareke mucibince Özi suyu ve Aksu beyninde vaki' olan sahra-yı haliyenin zaviyesi me'muriyetimiz muktezasınca tarafımıza teslimi matlubumuzdur didik de teslim olunmazdan mukaddem sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta'birinden murad nedir ve ne makule mahaldir ve mübedde'i ve müntehası ne mahallere

müntehi olur tahkik ve temyize muhtaçdır deyü Devlet-i Âliyye me'murları tarafımızdan dostane su'al eylediklerinde biz dahi dostane cevabımızda devleteynin eski hududundan nehr-i Kaminka'nın Özi suyuna mensub olduğu mahalden Aksuda karada nâm mahalde Özi suyu ve Aksunun ittihad ve mülhak oldukları mahalline varınca

S.68 B.62

Kankisular? Devlet-i Rusya'nın sahih hududunu ayırd ve temyiz eylediği mu'ayyen ve zahir mahal olup Rusya Devletinin tasarrufunda ahidnâme mucibince olmak üzere me'muriyyetim hasebiyle bize teslim olunacak bu mahaldir ve tarafıma bu vechle tahrir ve tenbiye olunmuşdur tefrik ve taksim olunacak mahalli yoktur deyü takrir ve ifade eyledik de Devlet-i Âliyye me'murlarıyla me'an Özi suyundan karşuya geçilüb yine müzakere ve mükâleme olunub mahal-i mezkuru ba'de'l-mu'ayene ve'l-müşahede cevablarında şurut-ı mesaliha'-ı mübareke mucibince sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta'bir olunan mahal-i bu mahal olunduğu tarifiniz ve Devlet-i Rusya'ya teslim olunacak deyü talep olunduğu üzere Rusya hududundan nehr-i Kaminka'nın Özi suyuna mensub olduğu mahal ile Aksu'da olan Garda nâm mahalden sahih Rusya hududunu temyiz iden Özi suyu ve Aksu'nun mabeyninde vaki' sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta'bir olunan mahal-i Rusya Devletinin zabt-ı tasarrufunda olmak üzere tarafınıza teslim etmişizdir deyü cevap eylediler gerek limanda ve gerek Aksu ve Özi suyunda iki devletin adamları sayd? mahi eylemelerine ve mürur ve uburlarına kendü hallerinde oldukça müdahale ve rencide olunmayub Özi suyu sahiline karib mahallerde vaki' ormandan hatab ve sular sevahilinde hasıl olan kamışdan kamış kat' ve nakillerine dostluk ve hem-civarlık muktezasınca mu'araza ve müdahale olunmaması senedata tahrir olundu işbu verilen nizam üzere cümle tahrir olunan sahra-yı haliyenin zaviyesi ta'bir olunan Özi suyu ve Aksu beyninde vaki' olan mahal sular mülhak oldukları yerine dek Kılburun hisarı bilâde zikr olunan etrafda ve cürmünde ve cürmünde olan kifayet mikdarı arazisiyle cümle Devlet-i Rusya zabt ve tasarrufuna teslim olunub ile'lebed mua'raza tasarrufunda kala ona binaen şevketlü imparatoriçe-i 'azime benim mezid-i merhametlü padişahımın tarafından emr-i Âliyye'leriyle bu emirde murahhas

olduğundan me'muriyyet-i hakim devleteynin rızalarıyla iki taraftan dahi ittifaken işbu temessükümüz tahrir ve kendü elim ile imza ve mührüm ile mühürleyüm Devlet-i Âliyye-i Osmani'yyenin muhaddidi olanlara teslim olundu ve Devlet-i Âliyye'nin tarafından bu emre me'mur-ı muhaddid ve mübaşir ta'yin olunanlardan kendülerinin me'muriyyet-i hakim ile 'ayni buna mutabık Türki lisanında kendü imzaları ve mühürleriyle sened-i ahz ve kabz olundu ve mezkur senedat evvel kavil ile tahrir olundu ki bilâde mestur olan hususlar bundan sonra şurut-ı ahidnâme-i hümâyûn mucibince iki devlet beyninde hıfz ve himaye oluna deyü kavil ve karar verilmişdir veladet-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş senesi eprılın? dördüncü cumartesi tahrir olunmuşdur.

Hicret-i nebevi 'aleyh'is-salavatın bin yüz seksen dokuz senesi Saferü'l-hayrın on dördüncü cum'a ertesi günü ve viladet-i hazret-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi mah-ı eprılın? dördüncü günü cum'a ertesi tahrir olunmuşdur.

Asıl temessük üzerine imza virmiş ve mühür basmış ve Devlet-i Rusya'nın muhaddid ceneral Mayor Kohiyus? ve mühendislerin ... Roman Tümilof? işbu temessüki 'ayni bila ziyade ve noksan lafz-ı bilafz Türki lisanına tercüme etmiş ... ..

...

H.14 Safer 1189/M. 4 Eylül 1775.

S.68 B.63

Kılburun hisarı ile Kopkocı ta'bir olunur mahallin mabeyninde vaki' tuz kollarından kadimden berü Özi ahalisi intifa' külli hasıl ide gelüb ba'is ta'ayyüşleri olmağla marü'z-zikr kollarda hasıl olan tuzu tarafeyn zabitanının tezkereleriyle kadimesi üzere Özi ahalisi varub vakt ve zamanıyla ihraç ve Özi canibine nakl eylemelerine müdahale olunmaması bi'l-cümle ahali-i serhaddin tezellüm-i hal ve istid'asına binaen mübadele olunan senedata kayd ve sebt ve kezalik nehir sahilinde hasıl kamışdan kamış ve sahil nehre karib ormandan hatab kat'ına müdahale olunmam

S.68 B.63

üzere mukavele olunduğunu muhadded ve Mevla-yı muma ileyhime memhur takrirleriyle enha ve siccil-i mahfuza ba'de'l kayd-ı memhur ve mümzi takrirleri mahalle-i me'amında hıfz olunub mevad-ı mezkurenin vech-i muharrer üzere tanzim

ricası muhtevi fi 5 Rebi'ü'l evvel sene 1189 tarihiyle müverrih Özi kadısı Mevlana el-hac Mustafa efendi tarafından varid olan bir kıt'a i'lamının mazmunu işbu mahalle kayd olunmuştur.

M. 6 Mayıs 1775.

S.69 B.64

Hala Devlet-i İmparatoriyye tarafından Devlet-i Âliyye'de mukim murahhas orta elçileri Baron Dö Toğutun imza ve hatimleri ile me'mûliye dört madde üzerine Fransız lisanında verdiği temessükün lafza bilafz tercümesidir.

Hala Roma imparatoru ve imparatoriçesi cenab-ı haşmetma'ablarının Âsitane-i sa'âdette mukim elçileri rütbelü Baron Dö Toğut Der-Âliyye'ye memhur takrir-i 'arz idüb mefhumunda Leh kralı ve cumhurundan istirdad birle el halet-i hazihi Avusturya Hânedanının malik olduğu Galiçya ve Lodomirya? eyaletlerine Erdel canibinden suhulet-i tarik ile Boğdan arazisinden mürur ve 'uburun ihtiyacı ve Erdel vilayetleri kenarlarında iki devletin memaliki sınırlarının bazı mahallerde ta'yin ve tebyini zımnında devleti tarafından bazı takdimat-ı dostaneye me'mur olduğu enha ve Devlet-i Âliyye ile Devlet-i İmparatoriyye'nin kemal-i safvet ve vifak ve nihayet hulus ve ittifakına mebni ve muhabbet kadimenin tevsik ve te'kidine mübteni iradat-ı mersumenin mükâleme ve tanzimi babında ruhsat-ı kamilesi olduğunu elçi-i muma ileyh beyan itmekle canib-i Devlet-i Âliyye'den dahi sabıkan İstanbul kadısı faziletlü Ahmed efendi ve hala Reisülküttab sa'adetlü İsmail Raif efendi mevad-ı mezkurenin nizam ve temşiyetine murahhas ta'yin ve elçi-i muma ileyh ile bi'd-defa'at 'akd eyledikleri mecalis-i mükâlemede Devlet-i İmparatoriyye'nin suret-i takdimat-i dostaneleri dermiyan olunub hukuk-ı hem-civarı ve safvet ve mevalat-ı Dirinaya mürâ'aten terazi-i tarafeyn ve tevafuk-ı canibeyn ile dört maddeye karar virilmiştir ki bi 'ayniha zikr ve beyan olunur

(Madde-i evveli): Leh kralı ve cumhurundan istirdad birle bu def'a Devlet-i İmparatoriyye'nin taht-ı tasarrufunda olan Galiçya ve Lodomirya vilayetlerine Erdel memleketinin bila fasiletten ittisali ve suhulet ile mürur ve 'ubur'çün icab iden zaruret ve ihtiyaçlarına dair Roma İmparatoru ve imparatoriçesi cenab-ı haşmetma'ablarının takdimat-ı dostanelerine mürâ'at ile şek ve şübheden 'ari lüzum-ı muhabbet ve dostu

ve hüsn-i hem-civariyi izhar ve icra zımnında bir taraftan nehr-i Turla ve Pokçiya? ve macar ve Erdel kenarlarıyla ve bir taraftan dahi vech-i atiyü'l-beyan üzere keşf ve tasrih olunacak hudud ile mahdud araziye Devlet-i Âliyye Devlet-i İmparatoriyye'ye feragat ve teslim ider şöyle ki hudud-ı mersumenin havi olduğu arazi-i merkume ba'dezin 'ale'd-devam-ı mülkiyet-i tamme üzere Devlet-i imparatoriyye'nin taht-ı tasarrufunda kala ve binaen âli haza devleteyn-i memalikini tefrik ve temyiz kat' ile tahdid zımnında fimaba'd i'tibar olunacak hudud-ı fasılayı ta'yin ve tahsis için gerek Devlet-i Âliyye ve gerek Devlet-i imparatoriyye taraflarından muhaddidler nasb ve tesyir oluna ve marü'z-zikr-i tarafeyn muhaddidleri Erdel kenarından Hotin arazisine varınca canib-i imparatoriyye'den elçi-i muma ileyh vesatıyla arz ve takdim ve Devlet-i Âliyye canibinden dahi kabul olunan harita-i me'mûl beha tutmaları karardade olan Devlet-i imparatoriyye'nin muhaddidlerine verile şöyle ki tahdide kıyam eylediklerinde Erdel kenarında vaki' tezene İmpoçita? nâm sudan şerü' olunub Kandremi Vastolpikani? Vekapu? Kavrorolos? ...- ve siret ve Çernoviç nâm karyeleri müte'akiben ihata birle Prut nehrinin ötesinde Çernoviç arazisinden dahil hudud-ı imparatoriyye olacak Çernavka? pişkâhından Hotin arazisine varınca harita-i mezbureye mutabakat birle ve işaret olunan havaliyi tecavüz etmemek üzere fimaba'd irad-ı şekkün ve şebhat ile mütehammil olan münazaa'at müteceddeden ictinab zımnında tefrik-i sınıre müste'ad olan mahalleri ihtiyar ve elif? ve insab olan ve cümle hudud-ı mukarrireyi gereği gibi ta'yin ve temyiz ideler ve Hotin arazisinin Çernoviç kazasına müntehi olduğu mahalden öte tarafa ki Turlaya varınca tahdid olunacak arazidir bu husus için tarafeynin rızasıyla bu vech üzere karar virilmiştir ki mahalle-i merkumeden Tuzla nehrine varınca Hotin arazisinden hariç olmak üzere ve'l-yevm Devlet-i İmparatoriyye me'murlarının vazi' eyledikleri hududa kıyas ile Devlet-i Âliyye muhaddidleri hudud-ı mu'ayyene göstermek şartıyla Hotin kal'asına muhtesi olan arazi kemâken Devlet-i Âliyye tasarrufunda kalmasına Devlet-i imparatoriyye muhaddidleri tarafından mu'araza ve müdahale olunmaya

(Madde-i sâniye): Devlet-i Âliyye'nin Devlet-i imparatoriyye'ye fera'at ve teslim eylediği salefü'l-beyan mahdud ve mu'ayyen arazi derunlarında Devlet-i imparatoriyye canibinden kıla' inşa olunmaya

(Madde-i sâlise): Eflak ve Boğdan hududları olan Erdel memleketlerinin intiharlarında vaki' bazı mahalleri Eflak ve Boğdan ahalilerinin 'ale't-tedric vuku'u

bulan te'addileri hasebiyle tecavüz olunub birkaç seneden berü kartal nişanlarıyla tekrar Erdel'e ilhak olunmuş arazi hususı'çün ba'dezin vuku'u muhtemel olan vücuh-ı mu'araza ve münaza'anın indifa'ı siyakında Devlet-i imparatoriyye tarafından matlub olduğu vech üzere rıza-yı canibeyn ile şöyle nizam virilmiştir kraliçe-i muma ileyh tarafından takdim olunan haritada muharrer ve mersum ve canib-i imparatoriyye'den vazi' olunan Kartal nişanlarıyla tahdid olunub olan buldukları vech üzere 'ale'd-devam hudud-ı mezkureye ri'ayet ve hilaf-ı nizam-ı mezbur tecavüz ve te'addiden mücanebet eylemeleri babında Eflak ve Boğdan voyvodalarına taraf-ı Devlet-i Âliyye'den iktaza iden o emr-i mü'ekkide isdar oluna

(Madde-i rabi'a): nehr-i Tuna'nın sahil yesarında vaki' Ata kıla'sının karşusunda ke'en 'atik İrşova kasabası canibinden tarafeyn mülklerinin ihtilatı Devlet-i imparatoriyye'nin gerek lazarete ve gerek nizamlarına ve gerek vücuh-ı sa'ireden hanel virmekden hali olmadığından naşi kasaba-yı merkumeden ve ona muttasıl ol? misillü araziden Devlet-i Âliyye'nin kefaid eylemesi hususı gerçi Devlet-i imparatoriyye tarafından takdim olunmuşdur el halet-i hazihi ba'dezin hukuk-ı hem-civariye memalik-i imparatoriyyenin nizam ve asayişine mugayyer bi'l cümle hareket-ı na sezadan kemal-i dikkat ve tahrir ile ictinab eylemeleri zımnında atik İrşova ahalsinin zabt ve rabtlarını Devlet-i Âliyye ta'ahhüd itmekle iki devletin havali-yi mezburede vaki' hududu olan buldukları minval üzere kalmasına karar virilmiştir

(Hatime): mevad-ı erba'a-i mezkurenin bu vech üzere 'akd ve temhidi iki devletin beyninde mütekarrir olan vüfur-ı muhadenet ve fart-ı? müsafat ve mevalatın istihka ve tevşik ve devleteyn memalikinin hudud-ı sınırlarına dair hukuk-ı hemcivari ve mevalata menafi neza' ve cidalin irtifa'ıyla ser çeşme-i virae? ve muhabbet-i kadimenin 'aruz-ı tegayyirden vekayesi iradesine mübtenei olub fimaba'd devleteynin arazi ve hududlarında ba'is münaza'a halet kalmağla bilâde mezkur dört maddenin tafsil olunduğu vech üzere sıdk ve hulus ile mür'aat ve vekayesi için biz ki Roma imparatoru ve imparatoriçesinin bi'l-fiil müsteşarından franso imarı Baron Dö Toğut murahhas orta elçileriz müşar-ı ileyhima hazreti caniblerinden tarafımıza virilen ruhsat-ı tammeye binaen işbu me'mul temessüki imza ve hatimimiz ile temhir etmişizdir ki Devlet-i Âliyye'nin vezir-i a'zamı ve vekili mutlakı olan devletlü sa'âdetlü İzzet Mehmed paşa hazretlerinin ruhsat-ı tamme ve istiklal-i kâmilelerine

binaen mu'ted üzere mümzi ve memhur ve lisan-ı Türki ile muharrir temessükleriyle mübadele oluna Milad-ı hazret-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi mah-ı Mayısın yedinci gününde Âsitane-i sa'âdette tahrir olunmuşdur.

M. 7 Mayıs 1775.

S.70 B.65

Bukovina kazasının Nemçelüye terk olunduğunu mübeyyin virilen sened-i sadır-ı 'azimdir.

Fi 7 Rebi'ü'l-evvel sene 1189/M. 8 Mayıs 1775.

Bismihi Sübhâne ve Te'ala

Hâlâ Roma imparatoru ve imparatoriçesi cenâb-ı haşmet-me'ablarının Âsitane-i sa'âdette mukim elçileri rütbetlû Baron Dö Toğut der-âliyye'ye memhur-ı takrir arz idüb mefhumunda Leh kralı ve cumhurundan istirdad birle el-haletü'l-hazihi Avusturya Hânedanının malik olduğu Galiçya ve Lodamirya eyaletlerine Erdel canibinden suhûlet-i târik ile Boğdan arazisinden mürûr ve uburun ihtiyacı vârid ve vilayetleri kenarlarında iki devletin memleketi sınırlarının bazı mahallerde ta'yin ve tecyini zamanında devleteyn-i târikden bazı takdimat-ı dostaneye me'mur olduğunu inhâ ve Devlet-i Âliyye ile devlet-i imparatoriyenin kemal-i safvet ve vifâk ve nihayet cülûs ve ittifakına mebni ve mahiyet-i kadimenin tevşik ve te'kidine mübteni iradât-ı mersûmenin mükâleme ve tanzimi babında ruhsat-ı kâmile olduğu elçi-i mumâ ileyh beyan itmekle cenâb-ı devlet-i âliyye'den dahi sabıkan İstanbul kadısı faziletlû Ahmed efendi ve hâlâ Reisülküttab sa'âdetlû İsmail Raif bey efendi mevâd-ı mezkûrenin nizam ve temşiyetine murahhas ta'yin ve elçi-i mumâ ileyh ile bi'd-defa'at akd eyledikleri mecalis-i mükâlemede devlet-i imparatoriyenin suret-i takdimat-ı dostaneleri dermiyan olunub hakkun hem-civarı ve safvet ve mevâlat-ı dirineye mir'aten terazi-i tarafeyn ve tevafuk-ı canibeyn ile dört maddeye karar verilmiştir ki bi-'inha zikr ve beyan olunur.

(Madde-i ulâ): Leh Kralı ve cumhurundan istihlas birle bu def'a devlet-i İmparatoriyenin taht-ı tasarruflarında olan Galiçya ve Lodamirya vilayetlerine Erdel memleketinin bilâ fasıla ittisali ve suhûlet ile mürûr ve ubur için icâb eden zaruret ve

ihtiyaçlarına dair Roma İmparatoru ve İmparatoriçesi cenâb-ı haşmet-me'ablarına takdimat-ı dostanelerine mûraat ile şek ve şüpheden ârilevâzım-ı muhabbet ve dosti ve hüsn-i hem-civariyi izhar ve icra zımmında bir taraftan nehr-i Turla ve Pokuçya ve Macar ve Erdel kenarları ile ve bir taraftan dahi vech-i ati'l-beyan üzere keşif ve tasrih olunacak hudud ile mahdud araziye Devlet-i Âliyye Devlet-i İmparatoriye'ye feragat ve teslim eder şöyle ki hudud-ı mersûmenin hâvi olduğu arazi-i merkûme badezin ale'd-devam mülkiyet-i tamme üzere devlet-i imparatoriyenin taht-ı tasarrufunda kala ve binaen âlâ haza devleteyn memalikini tefrik ve temyiz-i katî ile tahdit zımmında fi-maba'd itibar olunacak hudud-ı fasılayı ta'yin ve tahsis i.in gerek Devlet-i Âliyye ve gerek devlet-i imparatoriye taraflarından muhaddidler nasb ve tesyir oluna ve marüz-zikr tarafeyn muhaddidleri Erdel kenarından Hotin arazisine varınca canib-i imparatoriyeden elçi-i mumâ ileyh vesatatiyla arz ve takdim ve Devlet-i Âliyye canibinden dahi kabul olunan harita-ı mamûlün biha tutmaları karardade olup harita-ı merkûmenin iki musahhah sureti tertib olunub bir sureti Devlet-i Âliyye'nin muhaddidlerine ve bir sureti dahi devlet-i imparatoriye'nin muhaddidlerine verile şöyle ki tahdide kıyam eylediklerinde Erdel kenarında vaki' Tesla İmpuçniya nâm sudan şuru' olunub Kandremi ve İstulpikani ve Kapokodrolni ve suçava ve Siret ve Çernoviç nâm karyeleri müteakiben ihata birle Prut nehrinin ötesinde Çernoviç arazisinden dahil hudud-ı imparatoriye olacak Çernevka pişegâhından Hotin arazisine varınca harita-ı mezbûreye mutabakat ile ve işaret olunan havaliyi tecavüz etmemek üzere fi-maba'd irad-ı şükûk ve şübehat ile muhtemel olan münazaat-ı müteceddeden ictinab zımmında tefrik-i sunura müste'id olan mahalleri ihtiyar ve elyak ve enseb olan veçhile hudud-ı mukarrereyi gereği gibi ta'yin ve temyiz edeler ve Hotin arazisinin Çernoviç kazasına müntehi olduğu mahalden öte tarafı ki Turla'ya varınca tahdit olunacak arazidir bu husus için tarafeynin rızasıyla bu vech üzere karar verilmiştir ki mahalle-i merkûmeden Turla nehrine varınca Hotin arazisinden hariç olmak üzere ve el-yevm devlet-i imparatoriye me'murlarının vazi' eyledikleri hududa kıyas ile Devlet-i Âliyye muhaddidleri hudud-ı muayyene göstermek şartıyla Hotin kalesine muhtas olan arazi kemâkân Devlet-i Âliyye tasarrufunda kalmasına devlet-i imparatoriye muhaddidleri tarafından muaraza ve müdahale olunmaya

(Madde-i sâniye): Devlet-i Âliyye'nin devlet-i imparatoriye'ye feragat ve teslim eylediği salefü'l-beyan mahdud ve muayyen arazi derunlarında devlet-i imparatoriye canibinden kale inşa olunmaya

(Madde-i sâlise): Eflak ve Boğdan hududları olan Erdel memleketlerinin intihalarında vaki bazı mahalleri Eflak ve Boğdan ahalilerinin ale't-tedriç vuku bulan te'addileri hasebiyle tecavüz olunub birkaç seneden berü Kartal nişanlarıyla tekrar Erdel'e ilhak olunmuş arazi hususu için bâdezin vuku'u muhtemel olan vücuh-ı muaraza ve münazanın indifa'ı siyakında devlet-i imparatoriye tarafından matlub olduğu vech üzere rıza-yı canibeyn ile şöyle nizam verilmiştir ki elçi-i mumâ ileyh tarafından takdim olunan haritada muharrer ve mersum ve canib-i imparatoriye'den vazi olunan Kartal nişanlarıyla tahdit olunub elan buldukları vecih üzere ale'd-devam hudud-ı mezkûreye riayet ve hilaf-ı nizam-ı mezkûr tecavüz ve te'addiden mücanebet eylemeleri babında Eflak ve Boğdan voyvodalarına taraf-ı Devlet-i Âliyye'den iktiza eden evamir-i mü'ekkide isdar oluna

(Madde-i râbi'a): Nehr-i Tuna'nın sahil-i yesarında vaki Ada Kalesi'nin karşısında kâin atik İrşova kasabası canibinde tarafeyn mülklerine ihtilâtı devlet-i imparatoriye'nin gerek lazarata ve gümrük nizamlarına ve gerek vücuh-ı saireden halel vermekten halî olmadığından nâşî kasaba-i merkûmeden ve ana muttasıl dil misillû araziden Devlet-i Âliyye'nin kef-fiyed eylemesi hususu gerçi devlet-i imparatoriye tarafından takdim olunmuş idi el-haletü hazihi bâdezin hukuk-ı hem-civariye ve memalik-i imparatoriyenin nizam ve asayişine muğayyir bi'l-cümle harekât-ı nasezadan kemal-i dikkat ve taharri ile ictinab eylemeleri zımmında atik İrşova ahalisinin zabt ve rabtlarını Devlet-i Âliyye taahhüt etmekle iki devletin havali-i mezbûrede vaki hududu elan buldukları minval üzere kalmasına karar verilmiştir.

(Hatime): Mevad-ı Erbaa-i mezkûrenin bu veçhile akd ve temhidi iki devletin beyninde mütekarrer olan vüfûr-ı muhadenet ve fart-ı musâfât ve mevalatın istihkâm ve tevsiki ve devleteyn memalikinin hudud ve sınırlarına dair hukuk-ı hem-civarı ve mevalata münafi

S.71 B.65

Niza‘ ve cidalin irtifa‘ ile sed-i çeşme-i vedâr-ı muhabbet-i kadimenin uruz-ı tağayyürden vekayesi iradesine mübteni olup fi-maba‘d devleteynin arazi ve hududlarında bais-i münazaa halet kalmamakla bâlâda mezkûr dört maddenin tafsil olduğu vecih üzere sıdk ve hulus ile mûraat-ı vekayesi için biz ki Devlet-i Âliyye-i daimü’l-karar ve saltanat-ı seniyye-i sermediye’l-istimrarın vezir-i âzam ve vekil-i mutlakıyız şehriyar-ı keşûr-ı küşâ hüsrev-i adalet-ferma kuvvet-i bazı-yı hilâfet ve cevher-i şemşir-i şevket ve salâbet şehinşah-ı encam-ı siyah tecdari-i felek kadr ve Cevza dergâh-ı müstenedü’l-mülûk ves-selâtiyn-i naşir-i elviyeti’l-adl fi-aktâri’l-araziyn hami-i milletü’l-beyza mahi-i zulmeti’l-bağza sultanü’l-berreyn ve Hakanü’l-bahreyn hadimü’l-hameynü’ş-şerifeyn şevketlû kudretlû azametlû mehabetlû adaletlû veli-nimetim Padişahım efendim hazretlerinin taraf-ı hümâyûn-ı celâlet-makrunlarından ruhsat-ı kâmilemiz hasebiyle işbû temessükü hâtemimiz ile temhir tevsim eylemişizdir ki Roma imparatoru ve imparatoriçesi müşârü’n-ileyhümânın müsteşarlarından murahhas ve orta elçisi mumâ ileyh Baron Dö Toğut devleti tarafından ruhsat-ı tammesine binaen mu‘ted üzere mûmza ve memhur ve lisan-ı efrenci ile muharrer temessükü ile mübadele oluna tahriren fi’l-yevmi’s-sabi‘ min şehri Rebi‘ü’l-evvel sene tis‘a ve semânin ve mietü’l-elf.

M. 8 Mayıs 1775.

El-müstemad-ı min müvahib vahibu’l-‘amim İzzet Mehmed vezirü’l-muâzzam

S.71 B.66

Hâlâ Roma imparatoru ve imparatoriçesinin Âsitane-i sa‘âdette mukim murahhas orta elçileri Baron Dö Toğut’un tasdiknâmeler hususu için Devlet-i Âliyye’ye arz ve takdim eylediği bir kıt‘a mahsusatın tercümesidir.

Hâlâ Roma imparatoru ve imparatoriçesi hazretlerinin zirde imzası mestur murahhas orta elçileri beyan eder ki Milad-ı hazret-i İsa’nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi Mayısının yedinci gününde best ve temhid ve imza olunan temessük için müşârü’n-ileyhümâ Roma imparatoru ve imparatoriçesi hazretlerinin iki başvekilleri

taraflarından icab eden tasdiknâmeleri bir an akdem götürmek üzere Devlet-i Âliyye ile kavlı ve karar olunmuştur

Baron Dö Toğut

S.71 B.67

Cülûs-ı Hümâyûn-ı meymenet-i menus hazret-i cihandariyi işbû nâme-i hümâyûn-ı şevket-makruna cevab zımmında hâlâ İsveç Kralı tarafından vurud idüb orta elçisi vesatıyla rikab-ı kemertab hazret-i şehinşahi'ye arz ve takdim olunan nâmenin tercümesidir.

Gustav bi-inayet'ullah-ı Te'ali İsveç Kralı ve Turukiya'nın vârisi misellüm ... .. temahiya'nın ... .. memleketlerinin kümesi şevketlû kudretlû padişah-ı Âli Osman Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere ve Kudüs-i şerif ve bilâd-ı selâse-i mu'azzama ki Konstantiniye ve Edirne ve Bursa ve anların ve Şam ve Bağdat ve Mısır ve külliye Arabistan ve Haleb ve Acem ve Arap ve Musul ve Van ve Diyarbekir ve Kürdistan ve Gürcistan ve Erzurum ve Sivas ve Adana ve Kirman ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Cezayir ve Trablus ve Akdeniz ve Karadeniz ve bi'l-cümle Anadolu ve Rumeli ve Tataristan ve Nogay ve Deşt-i Kıpçak ve Eflak ve Boğdan ve anlara tabi' meşhur ve ma'ruf bilâdın ferman-ferması olan şehriyâr-ı belend-i iktiran es-sultan Abdülhamid Hân ibn-i sultan Ahmed Hân ibni's-sultan Mehmed Hân ibni's-sultan İbrahim Hân padişah-ı azimet-i unvan hazretlerine hülâsa-ı selam sa'âdet-i intima ve nakara-ı piyâm tahiyat-ı ihtiva emlağıyla dostane inha olunur ki reside-i vaha iclâl olan nâme-i hümâyûn müddet-i müstemâllerinde birader vâlâ-yı keminele şehriyar sabık hazretlerinin irtihalleri gerçi taraf-ı dostanemizde muceb te'sir ve melâl olub mütehak zat-ı beyhimâl mahmudü'l-fi'alleri? Taht-ı 'âlinecât-ı Osmani üzere cülûs-ı hümâyûn birle Ziya paşa mülk ve saltanat ve devlet-i ifza-yı serir-i ikbal ve şevket oldukları cenab-ı halisanemizde muceb ibtihadı ve civariyed? ve gayet ve bâis inbisat ve serur-ı mübalaad ve tehayet olmağla müddet-i medideden berü Devlet-i Âliyye ile İsveç devleti beyinde cari olan uhud-ı siyar ki metn-i sipayet ve vekayetine ihtimam ve dikkat oluna hakk-ı tahkik ve tasdik buyrulmağla canibine nafi' olan mugased-i Hayriye-i mezkûrenin istikrar ve devamına ve beyne'd-devleteyn merasim ve muhakim olan muhabbet ve

müveddenin yevmen feyumen tezaid ve istihkâmına tarafımızdan dahi tekid tam ve sâi melâ kelim olunacağı bi-istihsadır bâki hamiyet-i ... kâmile ve devlet-i şamile ile mahfuz ‘avn-ı riyafı ve mesun-ı?savb-ı semdani olmaları mütemennadır.

Hân-ı şevket-me’ablarının taht-ı muhlisleri Gustavis

Tarih-i İseviyye Fi 22 Ağustos sene 1174.

S.72 B.68

Cülûs-ı Hümâyûn-ı meymenetmakrunı mübaşir Sicilyateyn elçisi vesatıyla hâlâ İspanya kralına irsal buyrulan Nâme-i Hümâyûna cevab zımmında vurud iden nâmenin tercümesidir.

Fi evasıt-ı Cemaziye’l-âhir Sene 1189/M.Hziran-Temmuz 1775.

Karolos-ı sâlis bi ‘inayetullah-ı te‘ali Kastilya ve Lekyün ve Aragonya ve Sicilyateyn ve Nevan ve Granata ve Nevletur? Ve’l-beha ve Galiçya ve Malorika ve Huspan ve Sardunya ve Kordoba ve Korsika ve Morciya? ve Kenyi ve’l-garbiyen ve cebren Letarya? ve Kanarya Cezayir’inin ve hend-i şarkî ve garbinin bahr-ı muhitte vaki‘ berru Cezayirlerin kralı Avusturya Arşidükası ve Burgondiya berayancıya? ve medbulan dükası İsporki ve Kalenderiye ve Tirval ve Yarcık ...- ve Molinanın hakimi Anadolu ve Rumeli ve bilad ve memalik ve efalim sairenin ferman-ferma-yı sa‘âdet-i iktiranı olan padişah-ı mu‘azzamü’l-Osman şevketlû kudretlû sultan Abdülhamid Hân hazretlerine hülâsa-ı İslam müserret-i irtisam nekame-yi payem sa‘âdet-i encam iblağıyla inha olunuz ki birader emcadları sultan Mustafa Hân irtihal ve zat-ı setirde hisâl-i mülükâneleri serir-i ibhat-ı masîr-i Osmani üzere ... ifza-yı şevket ve iclâl olub piyam-ı cülûs-ı hümâyûnları kılub etami karin-i inşira‘ ve habur ve mesâr ve âvaze-yi saltanat-ı meymenetmakrunları ‘amme-yi has ve ‘ammi rehin-i inbisat ve ibtihaç-ı teşmiyar eylediğini iş‘ar-ı siyakında geçen senenin Mayıs evâhinde muharrir bir kıt‘a nâme-yi şahaneleri kemâl-i i‘tibar ve tanzim ile reside-i saha-i tekrim olub birader vâlâ-yı keminelere? iktifa ile izhar eyledikleri habb ve vâlâ mucib-i memnuniyet bi intihad ba‘is-i civar ve mahzuziyet-i layihası olmuştur padişah-ı müşarü’lleyh hazretlerinin saltanatları eyyamında tahsis-i Sicilya’dan İspanya

tarafına hareketimiz hengamında Devlet-i Osmani'ye tarafına meyl ve raġbet-i deruniyemiz izhar olduġu misillü bundan böyle dahi hayr-i hevahı ve safvet ve muhabbetimizi âdile-yi mevâfika ile tahkik zımmında daima münasiyet zuhuru tarik-i hayr-ı hevahânemize muceb kemâl-i memnuniyet ve sürûr olduġundan başka nâme-yi hümâyûnlarının medamin-i melatıfet beyninde Sicilyateyn kralı raġbetlû oġlumuz Ferdinand ve tarafına meyl ve muhabbet-i şahaneleri derkâr ve muma ileyh ile hüsn-ü mevaniyet cezmikerde-yi mülükâneleri idiġini beyan ve iş'ar buyrulmaġla bu babda dahi senûh iden Muhammed-i hasrvâne ve mehasin-i hasail şehriyâranelerinin levazım-ı teşkiri ilga olunub oġlumuz muma ileyh ile meyanede i'tikad üzere olan mesafat ve ittihadı kemayeniġi meyl ve raġbet-i deruniyesi zahir ve eşkâr olmaġla cenab-ı şevketnisab-ı mülükâneleriyle rabitamız devam olan hablü'l-metin-i müsaleme ve vedâdın te'kid ve teşyidine sa'î ve ihtimam gerek raġbetlû oġlumuz muma ileyhin ve gerek bizim ismimiz ile tahkik ve tasdik olunmasında zaman ve tekliflerimize iştiba olunmayub tarafımızdan dahi sarf-ı vasi' nâm olunur milad-ı İsa bin yedi yüz yetmiş beş senesi Nisanının on sekizinci gününde Aratınoz? nâm mahalde muharrirdir deyü tahrirdir

İmzasında cenab-ı şevketmiablarının muceb-i muhlisleri Karolos kralı

S.72 B.69

Hâlâ İsveç kralı tarafından Asitane-i sa'âdette mukim De Çalisto? nâm orta elçisi vesatıyla cülûs-ı hümâyûn-ı tebriknâmesinden başka me'muriyetini mü'ebbed rikab-ı kemertab-ı hasrvanelerine arz ve takdim eylediġi nâmenin tercümesidir.

Tarih-i İsa Fi 22 Ağustos Sene 1774.

Gustavis bi'inayetullah-ı te'ali İsveç kralı ve Turukiya'nın varisi Esloviç ... .. dükası ...- memleketlerinin komşusu şevketlû kudretlû padişah-ı 'Ali-i Osman Mekke-i Mükerrreme ve Medine-i münevvere ve Kudüs-i Şerif ve bilad-ı selâse-i mu'azzama ki Konstantiniyye ve Edirne ve Bursa'dır anların ve Şam ve Bağdat ve Mısır ve külliye Arabistan ve Irak-ı Acem ve Arap ve Musul ve Van ve Diyarbekir ve Gürcistan ve Erzurum ve Sivas ve Adana ve Kirman ve maġrib ve Habeş ve Tunus ve Cezayir ve Trablus ve Akdeniz ve Karadeniz ve bi'l-cümle Anadolu ve Rumeli ve Tataristan ve Nogay ve deşt-i Kıpçak ve Eflak ve Boġdan ve onlara tabi'

meşhur ve ma‘ruf bilâdın ferman-ferması olan şehriyar-ı belend-i iktidar es-sultan Abdülhamid Hân ibn-i sultan Ahmet Hân ibn-i es-sultan Mehmet Hân ibn-i es-sultan İbrahim Hân padişah-ı ‘azimet-i unvan hazretlerine hülasa-yı selam sa‘âdet-i intima ve nekame-i piyam mecit-i ihtiva eblağıyla der-asitane inha olunur ki senin pendinden berü Devlet-i Âliyye-i Osmani’ye ile İsveç Devleti beyninde merbut onad? devam ve şayan olan rabita-yı mevalat ve musafatın ‘Âli ricau’l-istimrar ve’ d- devam ve kıyasıyla yevmen kıyamen te’kid ve mesanâtı babında reshidam ve tezaid ve tedaif ve takviyeti hususlarında bende-i hâlisanimiz meşin ve muhakim olmağla her vechle sadakati mecrib ve ma‘lum lazime-i musafatı ifade istikamet-i meczumumuz olan rağbetlû sadakatlû ...- nâm elçimiz eyyam-ı sa‘âdet-i irtisam-ı mülükânelerinde orta elçilik rütbe-i mahsusasıyla me‘muriyet-i sabıkasında ifad-ı istikrarı istisvab olduğuna binaen hâzur-ı mülükânelerine şart-ı mesul ile inşiraha müsa‘ade-i hüsrevâneleri bidriğ ve taraf-ı dersatanemizden sipariş olunub ismimiz ile irâd eylediği umuruna ve bâ husus rahat ve emniyet-i enâm için kabul-ı sağirden mebsun olan musafat ve mevalata dair kemat ve takriratına i‘timad nâm buyrulmak mültesin ve meram-ı hâlisanimizdir bâki hamış-i devlet ve ikbal-ı firavan ve mekavenet-i tevkif-i Yezdan ile oranın iclâl ve ‘akibette mahfuz ‘avn hüda-yı müste‘an olmaları müstesnadır.

S.73 B.70

Resm-i kadim üzere Der-Âliyye’ye Vandin Roji? ve cumhuru tarafından ta‘yin olunan Grade Niko nâm Baylos vesatıyla vurud eden nâmenin tercümesidir.

Anadolu ve Rumeli ve bi’l-cümle Arabistan ve Irak ve Şam ve Mısır ve nice bilad ve memalikin ferman-ferması olan şevketlû kudretlû padişah-ı daimu’z-zafer ve şehriyar-ı mu‘azzam-ı muhabbetkarü’s-selatin Abdülhamid Hân hazretlerine

Elvisiyos Mocinikov? bi’inayetullah-i te‘ali Vandin Roji devam-ı ferruşevket ve kıyam-ı muhid ve ibhatları ve ‘avat-ı hayriyyesi takdimiyle hâlisane arz ve beyan olunur ki Devlet-i ‘Aliyye-i daimu’l-karar ile cumhuremiz beyninde in‘ikad üzere olan hamiyet ve vedar muktezasınca Der-Âliyye’ye Baylos rütbesiyle irsal ve tesyâr olunan beyzadelerimizden Bortolamiyo Grade Niko nâm kavalir ... düvel-i saireye tarafımızdan me‘mur olduğu hidamette hakkında hüsn-ü zannımız olan sadakat ve

istikameti ifa birle hareket seyrinde ezharına sarf-ı vasi‘ olan ve bu defa ta‘yin olduğu hidamet-i çeşmiyede dahi kemâl-i gayret ve himmet ve teharri ve dikkat ile levazım-ı me‘muriyetini ikmale sarf-ı tab ve tavan? ideceği bilâ arşiyab olduğuna binaen Devlet-i Âliyye’leriyle olan musafat-ı kadime ve mevalat-ı müsterimenin ri‘ayeti hususunda sebat ve metanet-i hâlisanimizi ve her babda Devlet-i Âliyye-i celalet-kararlarının devam-ı ferrusatun? ve kıyam-ı mecd ve ibhatı için ...- hayriyye müdavemet-i sadıkanemizi lisanen huzur-ı hümâyûnlarında tahkik ve tasdik eylediğinde hüsn-ü tevcihat-ı mülükâneleri ile mesrurü’l-cenab ve umur ve hususuna dair eşna-yı ikametinde zuhur iden takriratı kendü kelimamız misillü i‘timada şayan buyrulması rica ve niyaz olunur bâki hamişe eyyam-ı ‘ömr ve Devlet-i şahane ve hengam-ı ferruşevket-i mülükâneleri serir-i mecd ve ibtihadda ber devam olması müstesnadır Milad-ı hazret-i İsa’nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi Martın on altıncı gününde sarayımızda muharrir deyü tahrir eder.

Fi 19 Cemaziye’l-âhir Sene 1189/M. 17 Ağustos 1775.

S.73 B.71

Rikab-ı Kemertab Hazret-i Hilafetpenahiden Vandin Roji ve cumhuruna serir-i Baylos ile gelen nâmesine cevab olmak üzere ‘avdet edecek Baylos sabık ile irsal olunacak Nâme-i Hümâyûnun suretidir.

Fi evail-i Cemaziye’l-âhir Sene 1189/M. Temmuz-Ağustos 1775.

Cenab-ı bir efrazinde-i raiyat saltanat ve ikbal ve mümehhid-i keninde-i Bünyan ... hilafet bahru’l-iclâl-i tekaddisat zat-ı ‘ani’l-işrad ve’l-ikbalin kavali-yi tevfiik ve ‘inayet ve teradif-i feyz ve mevhitî ve hazret-i sipahsalar? cenud-ı enbiya vekâid-i müstenib me‘ali menakib-i safiye iki cihan güneşi ulu peygamberimiz Muhammedü’l-Mustafa-yı Âliyâ ve ‘Alî ile vesahbi atibu’s-selavat ve atiyü’t-tehayanın destiyâri mu‘cezat-ı ‘umumiyyetü’l-berkatıyla ben ki eşrafü’l-beledan ve’l-mekan ve es‘adü’l-emsar ve’l-medain kible-i ‘ibad-ı ‘âlim ve meharib-i tevcihat-ı beni âdem olan Mekke-i mükerrreme ve Medine-i münevvere ve haram-ı mescid-i Aksa ve Kudüs-i şerif-i mübarek’in hadim ve hâmi ve hâkimi ve reşk-i Efkan kılub selatin-i cihan olan bilad-ı selâse-i mu‘azzama ki İslambul ve Edirne ve Bursa’dır

anların ve Şam-ı hişam ve Mısır nedratü'l-asr bi hita ve külliye Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Halebü's-şehba ve Irak'ın Arap ve Acem ve Basra ve'l-hassa Deylem ve Rakka ve Musul ve Şehr-i zor ve Diyarbekir ve Zülkadriye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Kirman ve Van ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevahiliyle diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdat ve Darü'l-İslam ve cem'an Kürdistan ve Rum Türk ve Tataristan ve Çerakese ve Kabartıyan ve Gürcistan ve deşt-i Kıpçak ve eyalet-i Tatarı dair ol-havalilerde vaki' 'umumen sığınak ve etrafında ke'en cümle oymağın ve musafatıyla 'umumen Bosna ve Kal'a-yı Belgrad Darü'l-cihat ve Sırp hükümeti ve ânda olan kala' ve hisarın ve bilad-ı Arnavudluk ve bi't-tamam Eflak ve Boğdan ve havalisinde vaki' muâkil ve kuğur ve tarif ve tavsifden müste'ni nice beka' ve kala' ve emsarin padişah-ı mu'delat-penahi ve şehinşah-ı hazret-i müstekâhı olan es-sultan ibni's-sultan ve'l-hakan ibni'l-hakan es-sultan Abdülhamid Hân ibn-i sultan el-gazi Ahmet Hân ibn-i Mehmet şahım taraf-ı hümâyûn-ı hilafet-makrunumuzdan mefahir-i ümerai'l-milletü'l-mesihkiye meraci' kiberaü'l-fehhamü'l-iseviyye musalihva? mesalih-i cemahiru't-ta'ifetü'n-nasraniye sahibu'l-ezyalü'l-haşmet ve'l-vakar sahiva delailü'l-mecd ve'l-i'tibar Vandin Roji ve cumhuru hatemet-i 'avakiye bi'l-hayr ve'r-reşad tevki'-i rafi'-i hümâyûnumuz vâsil olacak ma'lumunuz ola ki merci'-i selatin-i devran ve melaz-ı hevakin belend-i mekan olan sende-i sa'âdet-i revan ve'l-işân ve 'atiye-yi cevaza tak? 'adalet-i erkanımıza vafur-ı sadakat ve ihlas ve mezid-i mesalet ve ihtisasınız muktezasınca ber vech mefad? Baylosluk rütbesiyle Asitane-i mu'delat-ı 'aşıyanemizde mukim olmak üzere bu def'a tarafınızdan me'mur ve ta'yin olunan kıdvetü'l-ümerai'l-millet-i mesihkiye Bortolamiz Grade Niko hatemet-i 'avakiye bi'l-hayr ile irsal kılınan nâme-i sadakat-i 'ilamınızın aslı ve tercümesi ve düstur-ı Ekrem müşir-i fehham nizamü'l-'alem nazım-ı menazimü'l-umum müdebbir-i 'umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmimu mehamü'l-enâm bi'r-reyi's-saib mümehhidu bünyanü'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyidu erkanü's-sa'âdet ve'l-iclâl-i mertib meratibu'l-hilafetü'l-kebire mekmil-i nâmus es-saltanat-ı 'azim el-mahfuf bi sınıf-i 'avatıfu'l-melikü'l-'âlâ vezir-i 'azam asf-ı şeym ve vekil-i mutlak sadakat-ı 'ilamınız Derviş Mehmet paşa edemallahu te'ala iclâle vezaif-i bi't-teyid iktidara ve ikbale vesatatiyla paye-yi serir-i i'lamında arz ve tahsis olunub hülasa-yı

mefhumunda Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımız ile cumhurunuz beyninde sabit ve istidad olan şurut-ı musafatın devamına rağbet ve kıyamına ihtimam

S.74 B.71

Üzere olduğunuz inha ve bu babda hevahiş-i derununuz derece-i kemâlde idiğini elçi-yi muma ileyhın takririne ihale ile işaret ve inha eylediğinizden mâ'ada elçiniz muma ileyhın hidamet-i lazimesinde akdem ve istidarı zahir ve meharibu'l-etvar olduğuna binaen elçilik ile ikametine müsa'ade ve müddet-i azametinde tarafınızdan arz ideceği umur-ı kerim-i i'timad ve israf? kılınması iltimas ve istid'a olunmak hasebiyle iltimasınız üzere derbar-ı 'atufetkararımızda ikametine izin ve ruhsat-ı şahanemiz mesruf ve bidriğ olub ve bundan evvel der-Devlet-i mükerrerimizde mukim olan elçiniz kıdvetü'l ümera'il milletü'l-mesihkiye ...-hatemet-i 'avakiye bi'l-hayr merasim-i hizmet-i sefareti kemâl-i âdab-ı zir'at ile edâ ve şerait-i sıdk-ı musafatı tamam-ı ri'ayette ve icra eyleyüb bu defa tarafınızda 'avdet ve insirafa me'zun ve murahhas olmağla işbu Nâme-i Hümâyûn-ı şevketmakrunumuz şerefhiş sadır olub muma ileyh ile irsal olunmuştur İnşa'il-mevali lediye'l-vusûl Devlet-i Âliyye-i ebed-i müddedimiz ile cumhurunuz beyninde mün'akid ve istihkam olan mevalat-ı mü'ebbede ve mesafat-ı müşeyyide şurut ve kuyudu 'ahidnâme-i hümâyûnumuz üzere bundan böyle dahi kemaken mukarrer ve mu'teber tutulub madem ki tarafınızdan merasim-i sulh ve salaha ri'ayette kusur ve levazım ve mukteziyet-i mesafat ve mevalatta kusur zuhur eyleye mabeynde sabit ve istidar olan 'ahid ve sadıka safvet ve kuyud ve eşka-yı müsamelet merasimine taraf-ı saltanat-ı seniyye'mizden dahi kemayeniği mü'ebbeden mira'at olunacağı ma'lumunuz ola

Vesselam 'Ali mine't-tabi'ü'l-hüdam Aslı ve tercümesi kalemde mahfuzdur

Fi Receb Sene 1189/M. Ağustos-Eylül 1775.

S.74 B.72

Kılburun hisarı ile etrafında olan arazi ve Özi suyu ile Aksu beyninde vaki' sahra-yı haliyenin teslim ve müsellimini natif? Rusya me'murları tarafından Devlet-i

Âliyyem muhaddedi Şerif Mehmet efendi ziyde mecdeye Rusya lisanında verilen memhur temessükâtın tercümesidir.

Bismillahi kadrü'l-mutlak

Bundan akdem Devlet-i Rusya ile Devlet-i Osmani'ye beyninde Milad-ı İsa'nın bin yedi yüz yetmiş dört senesi Temmuzun onuncu gününde Küçük Kaynarca nâm mahalde 'aliye't-te'bid in'ikaddan berü devam olan sulh ve salah-ı mütevacibu'l-felahın 'ahidnâmesi on sekizinci maddesi muktezasınca Özi suyunun boğazında vaki' Kılburun hisarı nehr-i mezbûrun sol tarafı sahilinde kifayet edecek arazi Özi suyu ile Aksu beyninde vaki' arazinin zaviyesiyle mu'arazadan 'arfî hükümet kâmile-yi mü'ebbede üzere Rusya devletinin nezd-i tasarrufunda kalması meczum ve mukarrer olmağla müsâlaha-yı mü'ebbedenin işbu şurutunu icraya imparatoriçe-yi mu'azzama merhametlû efendim hazretlerinin emirnâme-yi haliyeleri ile me'mur olduğum misillü Devlet-i Âliyye tarafından dahi izzetlû mevkufatı Şerif es-seyyid Mehmet efendi ve Özi kadısı Molla Salih efendi nasb ve ta'yin olunub Tarih-i İsa'nın işbu bin yedi yüz yetmiş beş senesinin Şubatı onuncu gününde vaki' Tarih-i Hicriye'nin bin yüz seksen sekiz senesi Zilhicce'sinin on üçüncü gününde Kılburun Kal'asına cümlemiz müçtemi' olub 'ahidnâmenin marü'z maddesi icra ve me'murun muma ileyhim taraflarından Kılburun kal'ası teslim olmağla ben dahi bu maddeye olan ruhsat-ı kâmile ile me'muriyetim hasebiyle kal'a-yı merkumeyi ahz ve kabz idüb Özi suyunun sahil lisarında vaki' arazi-yi husus için me'murun-ı mezkûrun ile müddet ve ifra-yı mebahate ve mücadele ve dikkat ve tehârri ile müta'ala olundukdan sonra rıza-yı canibeyn ile bi'l-ittifak arazi-yi mezkûreyi ta'yin ve tahsisi zımmında ma'an varub Kılburun yani Özi suyuna hadd olunan birundan şeru' ile bir taraftan bahr-ı siyah ve bir taraftan Özi suyunun bir limanı beyninde her saate altışar Rusya ve düşesi hesap olunur ki tûlen otuz altı düşeste ki altı saat eder ve arşen mahalline göre iki ve dört ve altı ve dokuz ve roşta? yani yarım ve bir ve bir buçuk saat mahallerde müşi ile arazi-yi mezkûrenin cümlesi kumsal ve zira'at ve harasete adem-i kabiliyeti zahir olmağla mahalle-i mezkûrdan Özi suyunun sahil lisarında müşi ile ispor ve Moskovi yani Ağça boğ? nâm mahalle gelüb Kılburun hisarının revasında vaki' burundan ... tesmiye olunur Kurşunlu geçidi nâm mahalde değin yetmiş beş ve Rosta? yani on iki buçuk saat mesafe ki Özi suyu anda müntehi olur mahalle-yi merkûme nehr-i mezkûrun sahiline karib bir neba ihdas olunub üzerine kömür vazî'

olundu işbu haktan ibtida-ı hudud-ı ferimiz olunarak arazi canibine rücu' olunub garb ile kible beyninde üç Rosta yani yarım saat mesafe tarike karib vaki' olan diğer depeye vardıkda tekrar kömür vazığıyle ber depe ihdas olundu mahalle-i merkûmdan Özi sahiline karib olan depe canibinden hat-ı müstakim ile bir saatten ziyade olan yedi Rosta mesafesinde İspor ve Moskovi yani Ağçabo? nâm mahalle gelüb Ağçaboğ nâm mahallin vaki' olduğu Özi suyunun sahilinden müba'adet ile arazi canibine bir harbin mikdarı mahalde vaki' diğer depeye varulub Kurşunlu geçidinden bu depeye gelince tûlen on Rosta yani bir saat ve üç çarık ve arzen sahilden zikr olunan hat-ı müstakime gelince yarım ve bir çentik mahaldir mahalle-i mezkûrdan kible-i canibine mukaddema Tatar mezarlığı olub mezarlık depesi tesmiye olunan mahalde vaki' depeye hat-ı müstakim ile varınca dört buçuk Rosta yani üç çarık mikdarı olub mahalle-i mezkûre beyninde bir depe ihdas ve 'alamet vazi' olunub andan garb canibine hat-ı müstakim ile Kopkovi nâm mahalle bahr-ı siyah sevhiline varınca yirmi dört Rosta yani dört buçuk saat olub mahalle-i merkûmda bir depe ihdas ve kömür vazi' olunub hudud-ı mukarrireyi gereği gibi ta'yin zimmında zikr olunan hat-ı müstakim üzerinde üç adet Hânkâh vazi' olunmuştur sahil-i bahr ile hat-ı müstakim-i merkûm beyninde vaki' olan arazi arzen altı ve dokuz Rosta yani bir ve bir buçuk saat ve bahr-ı siyah sevhilinde ihdas olunan depeye ve andan sahile karib tarik-i 'âam ile Kılburun nihayetine varınca tûlen kırk yedi Rosta yani yedi buçuk saattir mahalle-i mezkûrede zikr olunan Hânkâhlar vazi' olunub Kılburun hisarına mülhak olan arazi tahrir ve tahsis olunub işbu temessük mucibince ilelebed Rusya tasarrufunda kalmak üzere teslim olunmağla madde-i mezkûreye ruhsat-ı kâmile ile me'muriyetim hasebiyle ahz ve kabz olunmuştur Kılburun hisarı ile Kopkovi beyninde vaki' tuzlalarda hasıl olan tuzun vakti geldiğinde tarafeyn zabitanının ilm ve hayreti ve me'zuniyeti hâvi tezkireleri ile Özi ahalsinin bilad-ı mümana'atı tuzu ihraç ve nakil ve tesyir etmelerine devlet beyninde derkâr olan hüsn-ü vifak ve hem-civarı muktezasınca izin ve ruhsat verilmekle husus-ı merkûm işbu temessükte te'yid ve te'kid olunur Özi suyu ve Aksu

S.75 B.72

beyninde vaki' sahra zaviyesinin tesliminden mukaddem müsâlaha-ı mübarekenin zikr olunan şurutuna ibtinaen me'muriyetim hasebiyle teslimini taleb

eylediğimde zaviye-i mezkûreden muraddır ve ne halden bedaî idüb ne mahalle müntehi olduğu tevzi‘ ve beyana muhtaçtır deyü me‘murlar cenabları benden dostane su‘al eylediklerinde tarafımızdan dahi dostane cevap virilüb zaviye-i sahra iki devletin eski hududundan nehr-i Kaminka’nın Özi suyuna mensub olduğu halden şeruğ idüb Aksu canibine Gardu nâm mahalle değın Özi suyu ile Aksuyun akıntısı ile iki nehrin müçtemi‘ oldukları mahalle varınca inhar-ı mezkûre Rusya devletinin hudud-ı vazihası olub zikr olunan inhar ile mahdud olan mahal şurut-ı ‘ahidnâme mucibince Rusya Devleti’nin taht-ı tasarrufunda kalacağı zahir ve eşkâr olub bu tenbiye ve sipariş olduğu vech üzere arazi-yi mezkûrede mukim tefrik olunacak bir nesne olduğundan me‘muriyetim hasebiyle matlubumdur deyü ifade ve beyan eyledikde Devlet-i Âliyye me‘murlarıyla ma‘an Özi suyunun karşı yakasına mürur ve tekrar mükâleme ve mübahese ve gereği gibi mütaala olundu mahalle-yi mezkûru ba‘de’l-mu‘ayene kemal-i teharri ile tedkik ve tahkik eylediğinden sonra cevablarında şurut-ı ‘ahidnâme mucibince sahra-yı haliyenin zaviyesiyle ta‘bir olunan mahal-i ta‘rifiniz üzere Rusya Devletinin zabt-ı tasarrufuna girecek işbu mahal idiği ma‘lumunuz olmağla tarafınızdan matlub olduğu vech üzere beyan ederiz ki zikr olunan Rusya hududundan Özi suyuna doğru Kaminka nehrinin Özi suyuna mensub olduğu mahalden ve Aksu canibinde Gardu nâm mahalden Rusya Devleti’nin hudud-ı sahihası olan inhar-ı mezkûre ile mahdud olub sahra-yı haliye zaviyesi ta‘bir olunan arazi Rusya Devletinin mü’ebbeden zir-i tasarrufunda kalur deyü takrir ve ifade eylediklerinde arazi-yi mezkûre bu vechle bana teslim olunmuştur devleteyn re‘ayasının gerek limanda ve gerek Özi suyu ve Aksu’da seyr-i mahı ve mürur ve ‘ubur etmelerine ve kezalik Özi suyunun sahiline karib olan ormanlarda mevcut olan hatabı ve nehr-i mezkûrun sahilinde hasıl olan kamışların bilâ mümana‘ata kat‘i ve nakline hukuk-ı hem-cıvarı binaen ruhsatnâme verilmekle husus-ı merkûmun gereği gibi te’yid ve te’kid olunmasıçün işbu temessükte tasrih olunmuş vech-i meşruh üzere zabt ve temhid olunan nizam-ı mezkûre binaen Özi suyu ve Aksu beyninde vaki‘ zaviye şeklinde olan sahra-yı mezbûre ba‘de’t-tahdid bilâde izah ve beyan olunan kifayet-i mikdarı araziyle Kılburun hisarı teslim olunub mu‘arazadan ârî hükümet-i kamile üzere Rusya Devletinin zabt ve tasarrufunda kalmıştır imdi imparatoriçe-yi mu‘azzamamız merhametlû efendim hazretleri tarafından yekan verilen ruhsat-ı kamileye ibtinaen bu madde-yi canibeyn rızasıyla

bila ittifak vech-i meşruh üzere tanzim olunub kendü ihda ve mahrem ile mü'ekid işbu temessük bilade-yi mezkûr Devlet-i Âliyye me'murlarına teslim olundu kezalik Devlet-i Âliyye me'murlarının dahi bu maddeye olan ruhsatları muktezasınca lafzen bilafz işbu temessük'e mutabık lisan-ı Türki üzere bir kıt'a temessükleri ahz olunmuştur vech-i meşruh üzere besat ve temhir olunan mevad-ı mezkûrenin şurut-ı 'ahidnâme misillü ri'ayet ve vekaye olunmaları zımmında işbu senedat tahrir olunmuş Tarih-i Hicriye'nin bin yüz seksen dokuz senesi Safer'in on dördüncü gününde vaki' Milad-ı İsa'nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi Nisan'ın dördüncü Cumartesi gününde tahrir olunmuştur.

... .. Aslı ve tercümesi kalemde mahfuzdur.

M. 4 Nisan 1775.

S.75 B.73

Diyar-ı 'atufetkararda on seneden berü orta elçilik rütbesiyle mukim Dö Senklin nâm Prusya elçisinin 'avdeti zamanında ber mu'ted Prusya kralı tarafından vurud eden nâmenin tercümesidir.

'Azim-i selatin-i 'azam ve Ekrem hevakin-i kiram arazi-yi mukaddeseden olan Mekke ve Medine ve Kudüs ve bilad-ı selâse-yi mu'azzama ki Konstantiniyye ve Edirne ve Bursadır anların ve Şam ve Bağdat ve Mısır ve cem'an Arabistan ve Haleb ve Irak-ı Arap ve Acem ve Basra ve'l-hassa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve şehrizor ve Diyarbekir ve Zülkadriyye ve Kürdistan ve memalik-i Erzurum ve Adana ve Kirman ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevhilinin ve Anadolu ve Rumeli ve memalik-i Tatarıyenin ve deşt-i Kıpçak ve Kefe ve havali-yi mezkûrede vaki' arazi-yi sairenin ve eyalet-i Bosna ve kal'a-yı Belgrad ve bi'l-cümle Eflak ve Boğdan ve nice bilad ve memalik-i vasiyetü'l-mesakin şehriyar-ı belend-i iktidarı olan şevketlû kudretlû 'azimatlû padişah-ı adalet'unvan es-sultan Abdülhamid Hân ibn-i sultan Ahmet Hân mehab-ı mu'azzez ve muhteremimiz hazretleri ...- bi'inayetullah-i te'ali Prusya kralı ki bir anda yozi' margrادیos'ı ve Devlet-i imparatorıyenin ... .. düka-yı kebiri eda ve ziyânın piriñç? kebiri nevi kastrı Valenciye ve Glade kontalığının ve kelderıya ... Kalpuya?... cebel ve istiyan bu meraniye ve Kasubiya? ve Vandal ve Megabus ve Ferdinand dükası ... Porgradiyusu haliristar? ve minde

vekameti ve Vandalı ve surini ve Racyozi‘ ve Feriziya? ve... .. ve Burga ve Lerdam kontası ... ve birde ve sair biladın hakimi hülasa-yı selam-ı sa‘âdet-i intima ve nekarat-ı payem taht-ı ihtiva emlağıyla ve mestane inha olunur ki şevketlû kudretlû ‘azimetlû padişah-ı mu‘azzam mehab-ı ma‘zun ve muhteremimiz hazretleri o kimesneden mütecavizdir bar şevketkararlarında orta elçilik rütbe-yi mahsusasıyla me‘mur olan asakir-i mahsusamız baş mayoru İvan Haristo Ferros? de Saklin nâm elçimiz hizmet-i sairemizde istihdam olunmak üzere iadesi tarafınızdan münasib görülmekle husus-ı mezkûru beyan zımmında cenab-ı şevketmiab-ı mülükânelerinden niyaz ve iltimas olunur ki mukteza-yı me‘muriyeti üzere mekarım ve’t-taf ve ‘inayet ve i‘taf-ı mülükânelerine kesb-i istihkak hususunda sâi ve dikkati meczumumuz olan elçi-yi merkûmun ‘avdetine icazeti eşnasında dahi hakkında müsa‘âde-i mülükâneleri şayan buyrula ‘indimizde ziyade aziz ve grankadr olan muhit ve müddet-i şahanelerinin ri‘ayet ve vekayesi ve yevmen feyumen revabit-ı musafat ve mevalatın te’yid ve te’kidi hususunda ba‘dezin dahi tarafımızdan sâi ve dikkat olunacağını cenab-ı ‘azimetmiab-ı mülükânelerine eşna-yı ‘azimetinde tahkik ve tasdik eylemesi kendüye sipariş olunmuştur baki cenab-ı ‘azimetme’ablarının sıhhat ve afiyet-i kamile ve hüsn-ü Tevfik ve devlet-i şamileleri ‘an hamimü’l-bâl-ı dergah hazret-i mütte‘alden mütemanadır Milad-ı hazret-i İsa’nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi mah-ı Temmuz’un yirmi dokuzuncu günü krallığımızın otuz altıncı senesi Berlin nâm tahtıgahımızda muharrirdir deyü tahrir eder.

M. 29 Temmuz 1775.

Cenab-ı şevketme’âblarının taht-ı muhlisi ...

S.76 B.74

Aslı ve tercümesi kalemde mahfuzdur

Rusya Devletinin büyük elçisi Rebnin ile cenab-ı hazret-i cihanbâniye tevarid iden namenin tercümesidir.

Ben Katerina-ı sâniye ki bi-taif’ullah-ı Te‘ali tamamen Rusyalarun ve Moskoviye ve Kiyuviye ve velâd-ı miriye ve Novgrodiye? İmparatoriçesi ve Aftokra? ... ve Kazan ve Asdırhan ve Sibirya’nın padişahı ve Paskodiyanın hükümdariyesi ... düka-i kebiresi ve Estonya ... .. ve Bugorya ve Permiya ve ... ve

Bulgariye ve sair memalikin dükası ve Novgrodiye-i sağire ve Çerhoviye ve Rezaniye ve Restoviye? Diyar-ı İslâmiye ve Bulgariye ...- hükümdariyesi ve duka-i kebiresi ve cümle cevânib-i semaliyenin sahibesi vapuriyenin hükümdariyesi ve Kartalina ve Gürcistan mülklerinin ve Kabardine ve hükümdaran-ı Çerakese ve Guruski ve sair nice nice yerlerin bilâdes hükümdariye ve padişahısız taraf-ı azimet-i imparatoriyemizden izz ve âzam-ı mülük ve selâtin-i kiram Mekke ve Medine'nin serafrezi ve Kudüs-i şerifin hâmesi olub Rumeli ve Anadolu ve Akdeniz ve Karadeniz'in memalik-i vesa'ye ve cevânib-i ma'murenin maliki ve padişahı olan şevketlû kudretlû azimetlû padişah-ı Âli Osman es-sultan ibnü's-sultan ve hakan ibni'l-hakan ibnü's-sultan Ahmed han es-sultan Abdülhamid han hazretlerinin cenab-ı mülûkânelerine ifâ-yı merasim-i teslimat ve dostanemizden sonra hulûsâne inha olunur ki bizim ve azimet-i padişahiye ile devletimiz miyanesinde akd ve temhid olan ahidname-i musâlaha-ı müebbededen sonra bundan akdem derkâr olan muvâlat-ı hayriyye ve hüsn-ü intizam kemâl-i yemin ile iade ve ahidname-i musâlaha-ı mübareke canibinden tasdiknemha-yı padişahiye ile alenen istihkâm ve takviyet bulunduğuna binaen muvâlat-ı hem-civariye-i mübarekenin temhidi ve hırsreti ve made'l-zikr ahidname-i musâlaha-ı mübareke tamamen şeraitinin riayet-i medikkafanesi? İfza-yı mezamin-i hayriyye ve hakikamız olmağla uhudda muvakkaten cenab-ı azimet-me'ab-ı mülûkânelerine fevkalade murahhas büyük elçimiz payesiyle asakirimizin baş cenerali ve muhafuzun zat-ı imparatoriyenin olan asakiri neferatımızın ... kolonlu ve san Corciyo haç-ı kebir ve sant Aleksandır ve Toski ve beyaz kartal Leh ve santa Anaholistin? dinmekle ma'ruf olan kavalir ... kavaliri olub saâdetlû muratlû piriñç Nikola Repnin nam mutemedimizi bâis ve tesyir ve beyne'd-devleteyn akd ve temhidi müyesser olan musâlaha-ı müebbede-i hayriyye umumen şeraitleri icrasıyla tarafımızdan istikamet-i kâmile ile tamamen hıfz ve hırsret olunub gerek ahidname-i mezkûreye ve gerek müsâlemet-i hem-civariye-i ammeye ale'd-devam vechiyle bir dürlü ihtilaf-ı vuku' bulunmayacağını cenab-ı hümâyûnlarına tarafımızdan kavben tasdik eylemesini tenbiye olunub hakkımızda kezalik cenab-ı azimet-me'ab-ı hümâyûnları ve devletleri tarafından dahi mezamin müsâlemet-i âyin-i hayriyye ve müşeyyihede bulunub hakık ve hemail-i tevciyye birle mekasıd-ı hâlusane ile bilâ tağyir işbu musâlaha-ı mübarekenin hırsretine amel ve hareket olunacağını bilâ iştibah ma'mul ideriz ve merziy'ullah

olan tarafeynin bu güna hareket-i hayriyye kemâl-i yemin ile müceddiden temhid olan musâlaha-ı mübareke ve musâfât-ı müstehine-i hem-civariyenin ziyade istihkâmına bâdi ve azdiyat temetti‘ menâfi‘ müsâlemet ile irtifa-yı refahiyyet reaya-yı canibine müeddi bir mana olmağla pirinç? Rebnin nam mumâ ileyh fevkalade ve murahhas büyük elçimizi mer’ut tamme ve payesine layık olan vecih üzere melafat-ı hümâyûn-ı şehriyarileri ile müftehir ve mübâhı ve gerek melafat-ı mezkûre-i mülükâneleri esnasında gerek evkat-ı sairede cenab-ı hümâyûnlarına ismimiz ile arz ve tebliğ edecek amme-i mevâdda i‘timad-geli padişahaneleri erzani ve acube-i tayyibe ve karar-ı müstehine ile beyne’d-devleteyn bu def’a müceddiden akd ve temhid olunan muvâlat-ı tamme ve musâfât-ı kâmile muktezasınca müsaade buyrulub sefaret-i kebiresini tekmil ittikten sonra payesine layık olan mer’ut-ı dostane ve iktiza iden i‘tibar ile mumâ ileyh büyük elçimizi tarafımıza iade buyurmaları mercuvi? dostanemizdir bâki serir-i saltanat-ı mesir-i mülükânelerinde ömr ve meymenet tamme ile bir karar ve bir devam olmaları bargah-ı hazret-i zü’l-celalden müsted‘adır Milad-ı hazret-i İsa’nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi mah-ı Nisanın yirmi dördüncü günü imparatorluğumuzun on üçüncü senesi Moskova nam şehirde tahrir olunmuşdur deyü mesturdur.

M. 24 Nisan 1775.

S.76 B.75

Mektubu yazılıb ba‘de bu mahale kayd olunmuşdur.

Hâlâ memalik-i İran’iyede şah vekili olan zend-i Kerim han tarafına yazılan Name-i Hümâyûn-ı şevket-makrunun müsveddesidir.

Elhamdülillahillezi lâ baliğ medhatü’l-kailûn velâ isâl zir-i nu‘ut? kadretü’l-techidun ellezi medd zelâl te‘mâne fevk-i ibâda bâ-keff-i adaletü’s-selâtin ve ecri cidavel? alenen vahit-i mezari‘u’l-imâl ba‘inus himayetü’l-mülûku’l-adlin ve sedd medahilü’l-hilaf bi-temhid esas-ı şer‘iye’l-metin vec‘il setûr kitabı’l-beyyin seleman emsa‘idü’l-hak ve’l-yakin vec‘il ümmet-i nebiye ve safiye bâ teba‘ senetü’s-seniyyet ve iktifa-yı âsara el-nekiyyet eşref-i amimu’l-mürselin ve rabt-ı silsiletü’l-ahvatü’l-diniyyet biznuvait? istilafu’l-vahdin ve vüsulü’l-hematü’l-asabiyyet el-ma‘nuyet cevla vukuta beyne’l-müslimin ve’s-salavat-ı âli mink en rahmeten lil‘alemin ellezi kali‘-i seyfi cihada esvalü’l-delâl min aktarü’l-arzın

S.77 B.75

vetali' şems-i dine ve eşraku'l-hakkın min zulmet sevâddü'l-küffâr ve'l-müşrikin ve Âlî âlâ ve sahibe mesabihu'l-nizam ve asimü'l-imam sallallahu aleyhim ecmain

Yekta süvari-i 'arsen besâlet ... haliye-i himaset zuhurât-ı cenân Keykavus ferhanın resm-i haşmet İsfendiyar âhenin cevher-i hisâm-ı merdi ve dilâveri sipâkeş meydan-ı hamiyet-i perveri hâmi-i memâlik-i keşûr-ı İran ... töhmetin minşân âb-ı rûî hannan belend-i mekân hükümdarü'l-kat-ı Faris ve İsfahan ve ferman-ferma-yı eyalet-i hemadan ve Arran ve memâlik-i azma-i mesâlih bilâd-ı kem ve keşan ve cerhan olan zend-i Abdülkerim han celâdet-nişân cenâblarının cenâb-ı ihlas-ı caliblerine mir'at-ı teveccüh-i şahane ve ayniye-i tereddüd-i padişahanedan mütehabili ruhsâre-i mecube-i mühr ve muhabbet bârika-yı suret-i hulûs ve safvet ibraz ve irât olunub âbir keriban-ı hur-cenâb ve tayyib-i mecliskâr? ve beyan olmağa şayan fevâih teslimat-ı faika ve revâc tahiyat-ı râife ... inhizab kavaid-i ... evrid-i vafur-ı ihlas ve ittihad kılındıktan sonra bâ'is telif-i kemat-ı dostane ve bâdi-yi temhid mukaddemat mâhiyâne olur ki bu def'a velâcah izzet-penah fetanet-i düşâr ruiyyet-i şîâr Abdullah bin kadimi damme ızze yediyle taraf-ı vazî'ü's-şerif husrvânemize irsal olunan name-i muhâselatü'l-kâb ve tevşite muhâdenet-i me'ayeniz ve keزالik düstûr-ı Ekrem müşir-i fehham âli âhirde vezir-i azam ve vekil-i mutlak sadakat-ı 'alemimiz Derviş Mehmed paşa edam'allahu Te'âlâ iclâle vezaif-i bi't-teyid iktidara ve ikbaliye mersûl mektub-ı belâgat-ı mensubunuz vârid ve vâsıl ve vezir-i azam müşarü'lileyh vesatıyla ma'ruz paye-i serir mu'delet-semir ve mevsûl huzur ... nazır-ı tacdaranemiz olub cümlesinin mefhum ve mefnadine vakûf ve ittila' şehinşahanemiz hasıl olmuşdur şehinşana-ı celileye hadivâne ve dirna-ı cemile-i devrânemiz muktezasınca savb-ı sami ve cenâb-ı kiramımıza izhar hulûs-ı necat ve arz-ı muvâlat ve müddet idenlerde feth-i ebvâb-ı muhadenet ve güşâd-ı ruzine-i istinas ve muhabbet lazime-i kaide-i mer'ut ve ratibe-i uhde-i hakkaniyet olub hususen cenâb-ı himaset-i nisabınız memâlik-i İraniye'de mütteki vesadeten vekâlet-i şâhi mürtefi-i sellim eyalet-i penahi olduğunuz hasebiyle ahali-i canibeyn meyanelerinde mü'ekkid ve mevşûk olan rabıta-ı ahvat-ı diniye ve zabıta-yı ittifak-ı

milliye-i müşrik hatır-ı feyz-i müzahir-i şahanemizden tulu' ... ve vedadınız icab ider name-i ilkat-ı mefad ve tevşite hulûs-ı müstefadınızda munderiç tebrik-i cülûs-ı miyamen menûs husrvâne ve tes'id hilafet-i mevrûse-i şehriyâranemiz hususu ve merkez dostdâri ve iki cihette devam ve istikrar birle menâfi şerait-i sulh ve sâlah halet vuku'unu âdem-i tecviziniz ferayesi muceb tezaid-i safvet-i derun ve mûris terfi-i ihlas-ı bâl sefa-meşhun olduğunda iştibâh olunmaya makam-ı sadaret-i azimeye tahrir eylediğiniz mektubunuzda mestur maddelerin her biri ma'lum-ı hümâyûnumuz olub lazım gelen acubesi vezir-i azam ve vekil-i mutlakımız müşarû'l-ileyh tarafından yazılan mektubda derc ve tasrih ve izah ve tefsil olunmağla mutâlib-i mezkûre andan manzur ve mefhumunuz olmak mukarrerdir hazais-i dudman mahalledü'l-erkan ve hasail-i handan mu'delet-i Bünyan-ı mülükânemizden olan muhafaza-ı rüsum-ı uhud ve misak ve muharese-i levazım-ı piyan ve ittifak kaziyesinde Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımızın sâi ikdamına derecelerde olduğu ümmet-i Muhammed'den olan ahali-yi İran'ın memâlik-i mahrusemize emdişad iden haccac ve zevvar ve tüccarlarına ser-mû güzine ve zarar-ı isabetine vechen mine'l-vücûh rıza-yı mülükânemiz olduğu delil ve berhâne hacet olduğuna binaen tefâsil-i ahval vezir-i azamımızın tahriratından aks-i endâz-ı mir'at tabi' hulûs-ı nebiniz olur velâcah izzet-penah mumâ ileyh Abdullah bey tarafınıza avdet ittirmekle işbû name-i hümâyûn melâtıfet-makrunumuz isdar ve mir-i mumâ ileyh ile irsal olunmuşdur İnşa'allahu Te'ala lede'l-vusûl mugayyer şurut-ı selim ve musâfât ve muhalif rüsum-ı uhud ve muvâlat madem ki bundan böyle cenâb-ı diyanet-i menâfiyenizden vazi' na-hemvar teheddisine? cevaz ve ruhsat gösterilmeye siz haşmet-i muhalesat ve muhadineye irâs tagyir ve tekeddür idecek tûr-deri? vuku'una taraf-ı müstecalibü'ş-şerif hadivânemizden dahi kat'a câ-nişîn ebru-yi rıza ve tecviz imkanda olmayacağı ma'lum hakayık-ı mersûmeniz oldukda hâmişe-i kezar-ı muhabbet canibeyn ve hamin müddet-i tarafına tatrik-i berudat-ı dimah tagyirden ictinab olunması emrine sarf-ı celle mekânet olunmak melhuzdur.

Fi evâsıt-ı Şaban sene 1189/M.Eylül-Ekim 1775.

S.78 B.76

Mübarek rikab-ı kemyâb hazret-i cihandariye İranda şah vekili zend-i Kerim Hân tarafından sefiri Abdullah Bey yediyle gelen namesinin suretidir.

Fi evâil-i Şevval sene 1189/M. Kasım-Aralık 1775.

Bismillahi'l-hayr-i mesa'en

Cevab olmak ... tahrir ... name-i ... bu sahife'i şerut ... sonra ... kayd olunmuştur

El hamdülillehi melikü'l-mülk ve'l-melekut ve zeb'el 'izzet ve'l ... el-mülki'l-hayyi'z-zay'el yemut halık'el imam mafiz'en-ni'm medim'el kerem ibtida' min'et-tin ... halak-ı halikate ebi'l-beşr füsura ... tekumiye ahsen'es-sur ve zeyyin ... helakına bir gayet'el keramete ve teveccehe bitac'el imamete ve ve anat-ı nizam emr'el etam ba'de'l hıfz'en-nevamis bite'alib'er-re'is min'el müluk ve's-selatin ve tetabi'el velat min'el kıyaseret ve'l hevakin ve's-sealavat ve's-selam 'ale'n-nebbir ... kerem muhammed'ül seyyid'el arab ve'l 'acem ve 'ala ale ve ashabe ecma'in ila yevm'ed-din ba'de zahmed cenab-ı Kibriya ve bat bat? na'at? seyyid enbiya bir müra'at-ı zamir kudsi tahmiye a'li hazret-i kervan best-i Süreyya menzelet müşteri sa'adet-i hurşid-i tulu'at 'itar ve Fitnat zenit-i bahş ve save'i cah ve celal mütteki'i era'ik-i Ferhunde ki ve ikbal muskal-i müra'at matlub nüma-yı devlet-i hüdava ve şiraze bend-i evrak perişan bila ve 'iba ve faris mezzar hasım ve ve şemin-i şekari manzur-ı enzar-ı iltaf hazret-i bari ... riyaz ... bahar sahibkarani? hadika tiraz-ı Gülizar cihandari a'zam-ı selatin-i cihan efahham-ı havakin ve varan nasır'es-selam'el müslimin kalı'ek küffar ve'l müşrikin kan'el berrin ve hakan'el Bahreyn havim'el harameyn'el müşrifin sani İskender ziy'el karnin'el mü'eyyid-i teba'idiyat'el mülk'el Mennan'es-sultan ibn'es-sultan ve'l hakan ibn'il hakan'es-selatine Abdulhamid Hân zeyyin serir hilafete'l 'azmi ... zata ve nevvar-ı 'uyun'es-saltanat'el kübra-yı ... envar-ı safata müntabi' ... ve andaki name-i muhabbet tiraz ve müfaze'e lazım'el 'azaz ki bisahabet-i 'alichah-ı hakayık-ı agah? kuduvvet'el emasil ve'l emacid mehmed ... beya ve avari'i kemertin bende'i ve rikah ile? semt irsal yafta ... .. ve iman-ı zaman şeref-ı vusul ...- ve eş'a'i envar mezamin-i mülafet ayin-i an Pertev? Efkan? mesahat itla'ı kerevid şerhi ki ...- kazıyye nevb-ı cennetmekan hald-ı aşıyan ve cülus-ı meymenet me'nus-ı an mühr-i sehir-i 'azimet ve kamekkari

bir taht-ı saltanat ve cihandari ban-ı keyfiyyet zebannez? ... .. hame'i matlub
 kerevide ...- eğerce azeriküzar? vuku' kaziye'i eya'ile'i nakeriz an padişah gufran
 penah-ı nuhuset terakim gamam-ı gamum subh-ı ta'ış dostan safet-i i'tisa ... nemud
 ez istiva'i an şems sipiher 'azimet veka mekkari berusta esma'i devlet-i cavid vide'i?
 şevk-i Ruşen ve riyaz-i temenni gülşen kerevid beynanan rumuz-ı enfüs? ve afak ...-
 neçe benzer tahkik veride'i tamel ve müra'at rıza-i temaşa-yı ahkamkaza nümayiz –i
 peydaset ki zü'l ka'i mezayeka? ra?ezna küverayı ayn-ı mukaddemat-ı meraret
 emuz-i nesahate cedavet-i tenayic şükr'el hay hevaninde ... fehmedanle sem
 hamdenle emir ki ... bir serir kerüvan? nezir devlet-i mümekkin başened ...mübarek
 ... eyne tac ve taht ki ez latif iz ve şiddet yar baht? velayet zi 'adalet pera ... benu
 tac ve taht şehi ... ve anca ve rebab mukaddema refi' muhasemet ezmiyan an devlet-i
 'aliyye ve devlet-i rusiyye ve tebeddel bi sulh ve ... ki ez mekkarim ihlak an hidiv
 enfüs ve afak-ı ittifak üftade ve ban rü'us-ı nekkariş pezir kalem izhar-ı şedde ...
 müddeki kabl-i ez husul istihac bir kayme'i keramet-i zamime keyfiyet-i mesaliha'i
 mezbure ra istima' ve çevn bi fehva-yı es-sulh-i hayr vuku'ayn emr-i mucib refah-ı
 hal-i kaffe'i enam ve ba'is-i tekuyyet ehl'es-selam ve makbul tebayi' has ve 'am ...
 enva'ı serur ve cebur hasil ve ve gahpe'i del sadakat menzil ez nesim ihbareyn-i
 ihbar meserret-i asar şekfekti? iğaz ve hamin? amal karin ihtizaz-ı? kerevid ve anca
 der husus-ı teşyid mebani'i senur ve 'ahud fima beyn-i rum ve İran ki dersena tesi'
 ve hüseyin ve ma'e ba'de elf bahr-i istikrar yafta dürer? kayme'i mültefet-i zamime
 indirac-i pezir ... .. zemin 'inayet mülk-i 'allam-ı bünyan müşeyyid'el erkan senur
 'ahud ... mehayet-i istihkam ve ... evkat bitahsis ve reyn-i zamanki oranın cihandari
 bu cevhi-i? an tiraz ara-yı saltanat ve kamekkari?zeyb ve ziyet ker? feta?peyş ez
 peyş kava'id-i mezbure istihkam pezir ve bu'unallah'ül mülk'el kadir halil der
 bünyan müstahkeme an rah ...yakut liken çevn ez canib-i vüzera ve ümera-yı
 serhedat-ı rum ki muttasıl bi vilayet-i İran meyaşid emüzi hend? muhalif-i şerut
 'ahud sentur bi zuhur mir-i seyyid ki vuku'u anha mübayin şive'i vedad ve hilaf-ı
 raviyye ittihad ... bina'en 'aleyh mühemmmili? ez mufassal keyfiyet-i an ve mektub-ı
 vezaret ve şevket ve ikbal penah kafil-i umur-ı 'ibadullah bi'r- ra'is-sa'ib ve nazım-ı
 mehamme ...bi'l fikr'is-sakıb vezir-i sa'ib tedbir-i sahib ra-yi a'zam merkum-ı seda?
 ba'de ... meratib-i mefure bir zamir afitab-ı tenvir mekşuf ... beta bimehasin
 mu'addelet ve memleket-i era'i an ... oranın? cihanbani ve ferman-ı revayi hicab-ı an

gava'il irtifa'ı pezir hevayişe verin dikkat ki 'alicağ-ı kuduvvet'el emacid ve'l ekarim müşar-ı ileyh bi sunuf-i ba sevab mu'avedet-i mümeyyidü? ... .. cevab-ı an ... .. 'alicağ müşar-ı ileyh izrah Bağdad-ı 'azim derkah-ı mu'alli ve nazar-ı bi yengi ihtimal-i mirfet ki ... bi takbil 'atibe'i 'aliyye müstes'ad ... 'alışan mu'alli mekan Abdullah beyin ra bitarik? isti'cal ve çapari nizazerah? faris revane ve saffe'i sahife'i ihlas bedin 'ibaret haliset'ed-dalalat-i muharrer ve erkan-ı vead ve ittihad ra? bi zehar teşyid-i meban'i 'ahud ve söz? mukarrer sahte'i ... şümül i'taf ve ... sudur-ı ekayeteb ve ... mülatefet-i ittisaf-ı mübaşir? emir ki seradik devlet ve ikbal ve hayyam şevket ve İclal ba ... ve etnab ... müstahkem ... ihter tali' firuzi muttali' ezafık-ı İclal-i satı' ve tabane? ve lami' ve derheş ...-

Bi'l-emir? benure? cah kerim

S.80 B.77

Devletlü sadrazam-ı efham efendimize vekil-i müşar-ı ileyhden vürud iden mektubunun suretidir.

Fi evâil-i Şaban sene 1189/M. Eylül-Ekim 1775.

İşbu mektubun 'aynı mektubu efendiye teslim olunmuşdur

Sahife-i müddet tiraz ve nemika-yı muhabbet-i ağaz ki ... ez canib-i hayriyet-i cevanib 'alicağ-ı refi' carikah -ı vezerat ve şevket ve ikbal penah-ı emaret ve 'azimet ve İclal ve setkah? fehmet ve Necdet ve nebalet-i intihab şehamet ve mecdet ve bisalet-i iktinah 'amdetü'l emnaü'l kiram ... fehma'il 'azam i'tiza ve's-saltanatü'l basiretü's-seniyyet-i i'timad'ed-devletü'l kasiretü'l behiyye rükn-i rakın-i a'zam-ı saltanat-ı paye-yi metin efahham devlet ve ebehhet düstur-ı mu'azzam müşir-i mufahham emir-i mükerrer nizamın li'l-vüzerat ve'l-haşmet ve'l-ikbal Mehmed İzzet paşa ademallah te'ala iclale vezir-i a'zam devlet-i kavi şevket-i 'aliyye'i 'aliyye'i Osmaniyye ver? es'ad avan ve emin-i zaman bi mashub-ı sefaret ve muna'at nişan-ı kuduvvetü'l emacid ve'l efahim zebdetü'l 'ali'il ekarim Mehmed ve bayi efendi piraye ... semt-i vusul ve ez fehavi'i 'ibaret-i renkin ve isti'aret-i müü'llifet-i tazmin an ki rahiye'i dostu mişam mevalat-ı erşam mirsad dimağ muhabbet ve vifak-ı mu'attar ve bir mazmun belağat meşhuneş müstahzir-ı mutla' ... iş'arı ki ver mevad

vuku'u kazıye'i irtihal-i nevak-ı gufran ma'ab hakan ... mekan halid-i aşıyanü'l messağrak? fi bahar rahmetü'l mülkü'l-Mennan'es-saltanat Mustafa Han ... sabık memalik fesihü'l mesalik-i ansaman-ı izin ve ... ve intikal ... caverani ve netice'i tulu'i iktab cihantab ve ... .. a'lihazret felek rıf'at ... bistat ... sulet padişah zi cah encem-i siyah Süreyya serir şahinşah Nusret dostkah-ı kivan barekah islam penah 'adım'en-nezir neyyar-ı a'zam Osman-ı saltanat ve ka mekkari feruzinde mühr-i 'alim-i 'azimet ve tacdari mesned ara-yı arıka'i süruri ... oranın celalet ve berteri ziyinet ... .. 'adalet ve ... an sekender-i haşm daver kayser hadim-i kamiü'l küffar-ı kaliü'l feccar-ı mu'ayyenü'l millet ve'd-din mergam envaf? küfrat ve'l müşrikin sultanü'l berrin hakanü'l Bahreyn hadımü'l harameynü'ş-şerefeyn'es-sultan ibn'is-sultan'es-sultan Abdulhamid Han ferman-ı ferma-yı nafız-i ferman rum ez muttali' hilafet ve şehriyari ve temkin ve istikrar-ı hurşid zat-ı kudsi semat nekave'i hanedan-ı selatin ... ayin ve sülale'i dudman havakin-i ba'iz ve temkin ... yevm ve rabbit'eş-şeref nebalet ve cihandari nekaşete'i? kalem sadakat-ı meşim kerevide bu vaz anca ki perferdi? ez ifrad beni nev'i ... selatin oranın? gezin ve mesakin-i hakneşin mazmun eya'i kerime'i külli nefsi za'ika'il mevt-i cezaz-ı keşiden-i şerbet na küvar-ı memat çare ve ... ve bi hükm-i takdir-i halıkü'l bereyat-ı setiz ve avizi ... 'akıbet yerik? ez mahlukat fevt ve fenaset-i zalik takdirü'l 'azizü'l 'alim inşallah te'ala teşrif-i dara'i darayı ve came'i zeyba-yı deyba-yı memleket ara-yı tiraz-ı kamet Ferhunde 'alamet-i a'lihazret ... ve divan-ı şahihü'l bünyan-ı mu'addelet pira-yı cülus-ı meserret me'nus-ı hilafetpenahı mübarek ve mü'ebbed ve namütenahi bi ... ki ... .. meham-ı mesaliha ve müselleme ve insidad ve mücadele ve muhaseme bi ta'ife rusiyye ve intifa'ineva'ir-i neza' ve mu'adet-i bezlal-i sulh ve mevasat-ı zeban-ı zevhame'i izha ve bi 'alem an tebadir ve rezide ... .. sabık berayin ... niyaz ... .. kerevide ... liken? çevn-i matlub-ı mezkur ve zelzar ol ve'l elbab-ı mergub ve tabayi' dostane matlu beste? ... tevafuk din-i Mübin ve hasul-i asayış-i müslimin-i kemal-i huşukati hasıl ... bimisdak? sıdk-ı sayat'es-sulh hayr-i salah-ı hal ... mesaliha ve beher cehte selim ve muhavene behtiraz-ı mehasemaset ... merkum kelek? musaddikat-ı selek küşte ... ki esas dostu ve zevabit-i senuri ki der tarih-i sene tasi' ve hamsin ve ma'i ba'de elf minü'l hicri fima beyn-i devlet-i 'aliyye'i Osmaniyye ve iyali'i İran meşid ve müstahkem kerevide ez hadus-i hilal-i masun ve behman-ı zabıta bi istikrar ve istihkam makrun mibaşid-i izin taraf-ı neyz-i peyuste mür'aat-ı kava'id-i dostu ve

senur manzur-ı nazar-ı muhabbet meftur nihayet serhad-ı daran ve zabitan seğur-ı memalik-i rum pas? kava'id-i şerut ki ver vesika'i mesaliha ve müselleme fima beyn-i devlet-i 'aliyye'i 'aliye ve iyali'i İran merkur-ı ... manzur ... bi ... hareketi ki menafi dostu senur ve rah-ı resm-i uhuvvet-i emsal-i? mesiyyet kıyam ve ikdam ... ki mücmeli ez mufassal an cihete istihzar-ı an 'alicağ vezerat ve setkah ... felek? izhar-ı müşeyyud? ...- an dahil-i şerut müselleme eset? evvela ... revşika'i mesfure ki der serkerat-i emna'i devleteyn-i zabt eset? çenin münderiç ve merkur kerevide ki ez hüccac beyt'ullahü'l haram ve zavar-ı müşeyyid-i mukaddese ki zürriye hazret hayr'il enam end? ahz-ı vücuh-ı mübted'a ez kabil derme ve güneşi ve gayri ... enhar amenin ve salimin bi maksad mir ... hükkam ve zabitan-ı serhedat hilaf ... mürtekib ve bi hilaf ... ki bi iyali'i memalik-i ... ve Türkistan mesluk ... ve renhayet? na hoş bi iyali'i İran ez mücevarin ve müsafirin reftar ... .. münafi'ışart-ı mesaliha ve mürat-ı tarika'i islam ve saniye ve 'ahidname'i mezkurve ker kerevide ki tefrika'i vilayet ... ..ve nümayiz-i mekrur bab tefrika'i İrani ki ba'dez zeval afitab devlet-i hakan tubu? aşıyan naver sultan-ı eskenallah te'ala fi feradinü'l han bi takrib-i tesarif-i zaman ve tesellet-i erbab-ı cevı ve 'udvan müteferrik bi vilayat-ı rum amede end? bi hafizin sagur ve serhad ve aran? an merzubum ... dostane merkur ve enha der makam te'allel ve tedarin? bir anda müteferrika'i mezkur rar? ve ... ve ... cemi' kesir ez sahiban meknet ve servet-i İran ba'zım ticaret bi vilayat-ı Bağdad ve Basra rafte? bu'unda ve risal-i küzeşte nazar-ı ... ta'unu ki ez kazaya-yı asımani ve vilayat-ı mezkur beher seyvide bu ve tamamı müteveffi ve ba'de ez fevt-i eyşan verraset yerin cihete tasarruf ve ahz-ı emval ve muhalefat müteveffıyan ki hasb'eş-şer' ... bi verraset? mezkur 'a'id-i şur bi vilayat-ı Bağdad ve Basra rafte-i hükkam ve zabitan anca ez tarik-i şer'i Mübin 'adul? ve ihraf ve rezide enhar-ı emcab ve bi neyl-i maksud-ı revane ve tamami'i emval-i cema'at-i İrani rahu? ve tasarruf ve verin-i mevad-ı şeruh mebsuta ba yeşan-ı i'lam ve müfid-i nefitade ve rahini ki 'alicağ ... şevket ve haşmet ve celalet penah Mustafa paşa ser'asker ki ez canib zişevket-i 'aliyye me'mur beka ras ve muhafazat an serhad ... şerhi bayin niyaz mendurkah ila der husus-i ittifak-i 'alicağ Araklı han vali'i Gürcistan kahit ve ... ba ta'ife'i Rusiyye ve 'azimet? enha bu'uvan tahit? ve taz bi vilayet erzente'l Rum ve Faris ve sahat an merzubum kalemi ve mütemmini meşide ...

S.81 B.77

ki vali-i müşar-ı ileyh ra ez irtikab enikonu? hareket-ı memnu‘ sazım bina ber mülâhaza’i ka‘ide’i dostı ve zabıta’i senur-ı hasb’et-temenna kesan sa‘i ta‘yin ve şeruh-ı tehdid imza? bi kalemi ki bi mücerred? vusul adem ve şeruh-ı merkume ...- mezkur dest ... .. ve mu‘aveset enha ber vaşte? cema‘at-i rusiyye ra ez vilayet hud-ı ihraç nemude ve ref‘i ga‘ile’i neza‘ kerevide çevn ve resne’i? maziye cema‘at-ı havaric-ı muskat ki ez kadimü’l eyyam ba cekzar-ı ferman bervar-ı erbab ihtiyar İran ...- ve tad-ı? visalkabl-i izin-i kesan-ı eyşan? hazbur? amed ve şed ve izhar ita‘at ve inkıyad ...- dar-ı makam-ı temerrud ve ‘isyan ber amede dağı ve cihter-i tenbiye cema‘at-ı mezkur fevci ez siyah mansur me‘mur ve nazar-ı ba yengi cema‘at-ı Frenk ba ferman-ı revayan-ı İran ez kadimü’l eyyam-ı çenin? kararkirde ... ki merukat ez evkat ez tarafer payan ihtiyar-ı İran ez ravi intizam mevr-i Cezayir İran ve küzar-ı ... kaşun? ez ab hidmeti bi enha mercu‘ şevd cema‘at-i mezbur sefayin ve garabat dave der takdim an hidmet ... .. müra‘anet bi enha ve ... havayış-i çend-i ferud-ı garabat ve sefayin şidde ... müselleme Basra der makam-ı mümane‘at ber amedeniniz ... ki cema‘at-i Frenk şerut-ı ma‘hud-ı ‘amel nümâyiz ve ... .. tamami’i garabat ve sefayin-i cema‘at-i Basra ve Frenki ra ez ‘ulufe ve zahire? ve satir ...- ... vechete havaric muskat-ı revane ve dar-ı makam-ı i‘anet-i cema‘at havaric bir amed ba yek diğere yek cihet ...- ve nazar ba yengi ‘alicağ sefaret ve sa‘det penah-ı kuduvvetü’l emacid ve’lefahim Mehmed Vehbi efendi ez rah dar’üs-selam Bağdad ‘azam derkah-ı mu‘alli ve bi’l zarure bay este? ki menzil-i bi menzil tayy-i müsafat nümâyid ve hakikat su‘i sülukve hareket na müncar serhad-ı daran ve zabıtan-ı sehadat nisbet ba yali’i İran ... serzeva ki ... ‘alicağ düstur-ı mükerrerrem merkum ve bi sahabet müşar-ı ileyh mersul şidde imkan-ı raşit? ki ... der amedan ...- lazım ... ki kabl-i ez residan müşar-ı ileyh meratib-i mezbur mesmu‘ı sem‘ ... ‘alicağ vezarat penah ... ki ... dekan? huzur-ı satı‘en-nur ‘ali hazret zille’l lahiy? ‘arz-ı nümâyid lahza bi tahrir ve takrir mukaddemat-ı mezkure ... küzar ... mufassılan bi makam izhar der averde ve bi mashub ‘alışan mu‘alli mekan ‘amde’l a‘zam Abdullah beyin kadimi bi tarik ... ve resm-i isti‘cal-i irsal daşet ki der mahal mergubu ... .. muvaffak? celal ‘arza ki ...- ra’i ‘alim er ikrar ... .. karar ‘amel-i fermayan? baki eyyam devlet ve ‘izzet ve sa‘adet ve haşmet ve kamerani bir devam bala?

S.82 B.78

Taraf-ı hümâyûn hazret-i cihandariden sırra-ı hümâyûn irsalini müşa‘ar emir-i Mekke-i Mükerrreme şerif-i serverin ma‘ada dam-ı sa‘ireye ‘Arabi’l-‘ibare yazılan name-i hümâyûndur.

Elhamdülillahillezi ce‘ale sirrâte’l-bahta-i sıdk-ı derratü’l-beyza ve halli beha ecyad-ı ‘araysü’l-mesnu‘at mine’s-seri ila sidratü’l-müntehi ve sırramü’l-kâri muhtedi nebiyye’l-müctenibi ve safiyyetü’l-murtazi ve emr-i halile İbrahim an yerfi‘? kava‘idü’l-beyt ve ... ileyh ma ... ve tevcihate’l vüfur müteveşşihin ve sahu’l hadi ve’l hadi ve ref‘va esvatihim bi’t-tahlil ve’t-telbiyet ve kasdva nehva’l meni fetubi limen sa‘i beynü’l mürüvvet ve’s-safa ve salli bimakam-ı İbrahim bi-huzu‘-ı elkab ve intehic-i nehce’l-karbi ve’z-zelki ve beyyaz vech-i bi ta‘zim hacerü’l-esved mütelâ’lâ? kesne’iz-zeka ve’s-salavat ve’s-selam ‘ala min ba‘is rahmeten li’l veri? ve sar-ı ziyaret-i kabre mürkati medaric’es-sa‘adet fi’d-dünya ve’l ‘ukba ve ‘âli âlâ sahbiye’t-tayyibin ellezin-i tahhar ve ak‘ibete’l ‘aliyye’i min ednasü’l evsan ve muhtar ve ebniyan? eş-şerife’l Mustafa mahannetü’l kameri fevk-i menabirü’l-ağsan tebsihullah ve takdise fi külli ravzat-ı ganne?

Mahalle’t-tuğra

Emâba‘d fahz-ı ihta bina’eş-şerifü’l hakani ve kitabina’l münif’es-sultaniye’n-nafiz hükme bi‘inayetallahü’l mu‘ayyen fi iktarü’l arzin meta‘anü’l esatinü’l müluk ve’s-selatinü’l ezal naşiran fevayihü’l ‘adl ve’l eman ve mebarih zahiran beyn-i cedayiku’l-betr ve’l ihsan me sace‘atü’l-hamayim ve ... .. mantuyen bikara’id’et-tahiyyat’er-rayika ve muhteviyen ‘ala kala’id’et-teslimatü’l fa’ika mazharan ‘örf-i? reyahinü’l muhabbet ve’l istinas ve mümehhidenü’l mebani’l müddetü’l mahfuzat ‘an’il indiras ila ‘ali cenabü’l emirü’l emcedü’l mübeccelü’l ecelü’l evhadü’l muktazi asar-ı islafü’l eşraf min ebaü’l garrazna deyr-i al-i ‘abd-i menafi ve ecdadü’l hamid’es-seyyirü’l hamilü’l evsaf fer‘iş-şecerat’ez-zekiyet’en-nübüvviye tirazü’l ‘isabetü’l ‘uluviyyetü’l mustafeviyyeü’l müntemi ila eşref-i cersume? ‘ala ‘izrahe ve’l müntesab ila enfüs ârumat ‘ala cevherha zidet-i selaletü’z-zehra’il Betül ‘amdet-i al-i beyt’ir-resulü’l mahfuf bi-sunuf-i ‘avatıfü’l mülkü’l vahidü’l macid ibnü’l macid emir-i Mekke-i Mükerrremü’ş-şerif-i

S.83 B.78

server ibn-i müsa'ade la zaletü'l gayete'r-rabbaniyye le mülahaza ve'l kela'et'es-samedaniyyet-i 'aliye hafıza nahni ila nadi's-şei'f innallah celle şane ve 'azirhane astafane min beyn-i 'ibade halife 'ale'l enam ve i'tana seyfi'l cihad ve emirna te'sisü'l islam ve şerrafne 'ale'l müluk bisdane'i beytullahu'l-haram ve'r-rükn ve'l-makam ve zeyyin menşr-ı saltanat-ı necdemet ruzta beynina ve şefi'na 'aleyh esni't-tahiyyat ve ez ki's-selam Hamdullah 'ala zalik bi't-tam'eş-şükr ve ekmelü'l mehamed ve nahilli tera'ib-i 'arays heze'n-ni'm min cevahirü'l esniyet ba 'alakü'l kala'id ve enfüsü'l fera'id fela? cürm -i veccehne vechat'n-nehimmetü'l vasi'a ve nehbetü'l hammet'eş-şasi'at lerfi' rayat'eş-şükr fevka kammet'et-tasi'a ve sarrafna ezimmet sarimetne? celilet ila tarik ifa'i me vehbinallah mine'l-mevahibu'l-cezilet ve emtetina sahvete-i metâya ikdam fi tenfiz-i mesalihu's-şer'iyet-i cereyan-ı meccari'l-ceddi ve'l-ihtimam lâ sübhan-ı mehamme'l evkafü'l meşrutat-ı fukara'i harameynü'l muhteremeyn ve'l erzakü'l mu'ayyenetü'l mezbutat li's-şerefa'i şerrafhimallah te'ala fi'd-darin ve li'l 'ibadü'l 'akifin fi'l makaminü'l mükerrermin ve ersilne min şamil 'inayatına 'ale resmü'l kadim fi haze'l-makam ve huv'âm tasi' ve semanin ve mi'etin ve elf min hücrate min'es-sens? kava'idü'l islam-ı sabbet 'ala zariha siccäl'et-tahiyyat ve's-selam kaffetü'l emvalü'l muhassilate min rayiü'l evkafü'l mevkufetü'l merbutat ve nukudü'l ma'rufet ve'l vezayifü'l mezbutat elleti hassaset bila'izi'l haram ve Yesrib mimmen sükn-i fihima ve ihtarü'l cevvar min haysetü'l-müşarik ve'l-mağarib ve hamlitha? müsbetet ve mehhardet ve i'dadha? mufasselet ve mukarreret kema hüve'l mastur ve'l merkum fi'd-defterü'l mu'allam ve'l muhterem ve cemi'hadna? neyr'en-nezarü'l halisat'es-safiyet min'en-nukud'er-rayicet? fi 'ammete'l bilad'ed-dünya ve'l kasiyet ve sellemna tilke'es-sarar eşr? ma vaz'i fi'l ikyasü'l mevsumet nectemna's-şerif def'an li'l iltibas ila yed-i hamil zalikü'l menşur'es-sultani ve nakil hezel'l misal ü'l hakani'l müntesab lerretne's-seniyyete'l müsteclibet-i sunufü'l keramatü'l munfasıl 'an mensibu'l-mevkufat ... emacid ve'l a'yan'es-seyyid Ahmed zeyr-i mecde ve 'amdet ashab'et-tahrir ve't-takrir katib'ed-defter zeyr-i kadre ba'de ma kalladna hüma tilke'l hizmetü'l celile ve i'tina hüma defteran muhtevman nectemina'l mübarek'es-süleymani la zalle 'unvanen ve ziyeten 'ale sahayif-i munaşirü'l-emani mehiran 'ani'l mesarifü'l-mu'ayyenet-i mütezamminen bi'l mevahibu'l-müknanet-i falme-i?

mevl? min seccaya kimü'l-hamide ve hasayaskimu'l-mahidet? gıbbe'l-vusul inşallah te'ala mashuba bi's-selametü'l kıyam 'ala saki'l cedd ve't-teşmir 'an sa'idü'l ihtimamü'l mecd-i cereyan 'ala cemil 'adatkim? marziyyet fi sevalifü'l eyyam bi'n-nezaret fi sarf'es-sararü'l mukarreret fi mesarifhe'l muharreretü'l mukadderet 'ala ma sarrah ve nass 'aleyh fi ceridet elleti hiye fi ceydü'l emanet-i feridet-i imtisalen la'mum kula te'ala innallah ye'merkim an tü'edde ve'l emanat ila ehliha ve i'tirafen min meşaribü'l ecurü'l cezilete karah 'indiha ve nehliha ve tevzi'he ila müstehakkiha min'et-tesadet ve'l 'ulema'i ve'z-za'ifha'i sakini Mekketü'l Mükerrerete ve katani'l Medinetü'l Mu'azzametü'l müstemsekin ba ziyal her? seradekat beytullahü'l haram ve'l müteşerrefeyn bicivar-ı nebiyyina? şefiü'l enam 'aleyh ifzal-ı salat'es-salavat ve's-selam ve resmina? an la yefazza? hitamü'l kıyas haze'l mirrat velâ tevzi' 'ala eshabiha'l-la b i ma'rifet-i şeyh'il hameyn ve mehzarü'l-kaziyin el-ceyrin kadı-i Mekketü'l-Mükerrete ve kadiyü'l-Medinetü'l-Münevveret ve'l mübaşeret fi isalü'l hukuk ila mütahakkika mu'avvel beha 'aleykim ve mercu' fiha'l yekim ve'l istinsah defter-i müstekalle gayri heze'd-defter bi'l ya'lem 'ala ehm-i külli min vuslaliye? nasibe bi'l medadü'l ahmer fangab? ve ehad-ı menhim evkazi hibe ve lem yuced müsemmiyat? ba'ze'l esma ya'lem 'ala esma bi'd-defter hasbima yezhar ve tahfez hasashim ve nasibihim mefruzeten muharrireten keylâ ihtiyâl ehadü'l-ahz'as-sararü'l mükerreret ban yevti nasib min tevfi'i evgabü'l eşhas-ı tevaful isma'ihim ve ilkabihim ve nesbihim ve ensabihimü'l esma'i ve'l ilkab ve'n-neseb haze ve kadehadina? ila cenabekimü'l 'ali müferres-i semeratü'l mugahir ve'l mu'alli sahbet-i hamil kitabina'l latif ve hitabena'l menif-i hil'ateyn min teşrifatine'l behiyyet ve eksitna? seniyye teccidenü'l merasimü'l-mevalat ve te'kid bi me'akidü'l müsafatü'l ebedde min istikbaliha bitakdim-i merasimü'l ikram ve't-ta'zim ve't-terin ve'l iktisa'i bihima 'avatikü'l ihtiram ve't-tekrim ve bezlü'l kudretü'l kamilet ve't-tehmet'eş-şamile fi ri'ayete'r-ra'iyyet ve sıyanet'l hüccac ve'l mücaverin ve'l müsafirin ve'l mukimin minü'l 'ays ve'ş-şekakü'l efazatü'l emn ve'r-rahat ve harasete tilke't-tarak ve'l mesalik-i 'ali mayecebü'l ümera'il iktar ve'l memalik ve isticlabü'l-ed'iyete's-salihah mine'l-ulema'il 'amilin ve's-sadatü'l mühtedin ve'l fukara'is-salihin ve'l mevazebet-i 'ale'd-da'vat mezid-i el-tazarri' ve'l ibtihalü'l a'la'i i'lam-ı devletina'l 'aliyyeh ve sebat-ı erkan-ı saltanatina's-seniyye inne seccane? li cedir? bi's-su'al ve kadir 'ali tebliği'l i'mal-i te'alet zata 'an'il mezahi ve

celle cevde ‘an’en-nahi ve fazla hasb min ... ve tula kifayete min ba isti‘az ve sallallah ‘ala seyyid ... na muhammed-i te’esseset kava‘id-i şeri‘ate’l beyza barekan mevahib’er-rabbaniyyet-i naşiran zelal-i seddeteha fevka’s-seri ve istihall-i barecaz na‘vete mela’iketü’l mukarrabin ‘ale’l ‘arş-i siryan-ı feseryan ve ‘ala alihi ve sahabih ve ‘itrate’z-zeyn? fehteva ... fihimü’l bilad-ı şarkan ve garben ve limen teb‘ihim min emmete ila yevm’ed-din ‘ucmen ve gurben rıdvanallah te‘ala ‘aleyhim ecma‘in

S.84 B.79

Taraf-ı Hümâyûn-ı mülûkânenen teşrifat-ı hümâyûnu mütezammın hâlâ emir-i Mekke-i mükerrerme-i servedin mesa‘id dam-ı sa‘ideye Türkiye’l-ibare müceddiden yazılan name-i hümâyûnun suretidir.

Siz ki şerif-i benahatü’l-lef? müşarü’l-ileyhsiz asr-ı fetret-i asile ve mâye-i hilafet-i nebilenizde mahmur ve merkûz olan nika-yı cevher-i ‘arafat-ı ‘izaniyye ve sefa-ı teviyyet-i asalet-i fehtaniye muktezasınca müşarü’l-hırâm sıdk ve ihlâs ve dahilü’l-hitam vakâr-ı ihtisada icrâ-ı sinin? mebrûren sâi ve akdem ve ifâ-yı mesa‘i meşkûrat dikkat ve ihtimam tahriye bend-i teşyiş müvâziyet olarak makam-ı siyâdet iltizam-ı şerafete kuûr ve selim def‘ü’l-müntehâ-ı emâret Mekke-i Mükerrermeye su‘ûrunuzdan berü istihsal rıza-ı hüsrevâne ve istinsâb-ı tevhibe derun-ı şahanemize bezl-i mücellüd birle hameyn muhtereminin ekmel-i esbâb-ı tevkir ve ihtiramında ve sükkân ve mücâvedin bilâteyn mükerrermetinin terfiye hâl ve te‘min bâllerinde ve kezalik hitâ-ı cemâz mefkurat-ı tırâzın ikame-i diâme nizam ve idame-i kuvânin zevait? ve intisamıyla ol-aktâr-ı miyamen istifrada sen külli fecc-i ‘emin? zâmile bend-i azimet müstelzimu’t-tevfik olan kuvakil? haccâc hidayet-i minhâc ve vâfur-ı zevvâr ve enbia-ı sebil ve tüccarın karin-i emniyet ve selamet ve rehin-i müsvedde ki ve istirahat oldukları halde eyyab ve zehabları musâlihinde İslam-ı hamiyet-i ittisafınızdan ziyade ibraz ve izhârımla ikiniz hareket-i hamîde ve etvâr pesindideniz nezid-i hümâyûn-ı devranemizde ma‘lum ve meşhûd olub sizden vech ile arazi-yi mukaddesenin tanzim ve tensifinde ve hırsat-i mesâlik ve siyânet-i mevâkit ve menâsın musâlihinin temşit ve telfikinde izhâr-ı merasim-i gayret ve kiyâset ve ibrâz-ı levâzım-ı himmet ve töhmet me’mûl ve melhûz cenâb-ı hilafet-me’ab şehriyârânem ldüğüne binaen hakkınızda derya-ı vasi‘u’l-erca-yı ‘atufet-i hüsrevânem mevâc ve iftâb ... tâb-ı mekârım hazivânem? lâmi‘ ve vebaç olmak hasebiyle hila‘-ı hassa

fâhire ve kisâ-yı zâku'l-bahçe-i zâhiremden samur ... duhte bir savb-ı hil'at müstecâbü'l-mefhirat-ı sultani 'inayet ve ihsanım olub şerefbahşe-yi sudûr olan işbû name-i hümâyûn-ı melatıfet-makrunun iblâğ ve isâli hizmetine ta'yin olub ( ) ile irsâl olunmuşdur ba'van-ı mishan? ve Te'ala vusûlünde hândân âzim-i eşân ve dudman dahinetü'l-erkanımıza olan mezid-i safvet serir-i kadr-i fevr-i hususiyet ve istikametiniz müsted-i Âlisince hil'at-ı seniyye ve kisve-i behiyyemi ri'ayet-i rüsûm-ı azim ve iclâl ve mira'at-ı sınıf-ı tefhim ve ibcâl ile telfi ve istikbal ve düş-i istihkak ve istihalinize pûşeş? ve iktisâ ile izhâr-ı mefahirat ve mübahat izinde vezâif sıdk ve ihlası takdim ve ikmâlinden sonra cebin cebin nâsiye-i necabet rehiyyenizde sâtı' ve derhişan ve lâmi' ve şâyân olub envâr-ı asalet ve pertev-i kut ve emaneti ibraz ve hâla Şam valisi ve mirhacı düstûr-ı mükerrerrem müşir-i mufahham nizamü'l-âlem müdebbir-u umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimu mehamü'l-enâm bi'r-rey'is-sâib mümehhidu bünyanü'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkanü's-sa'âdet ve'l-iclâle'l-mahfuf bi-sınıf-ı 'avatıfu'l-melikü'l-âlâ Âli azimzâde vezirim Mehmed paşa edem'allahu Te'alî iclâle ile mukaddimce mekâtibe ve muharebe tarafına mübaşeret ve her hususta kavaid-i ihtiyat ve tevâfuka ri'ayet eyleyerek iktâr-ı ma'mure bilâd-ı İslamiye'den tavaf-ı beyt-i şerif ve ziyaret-i darîh-i mukaddes-i nebi bahirü't-teşrif için hâvi-hevân ... tevciiye ve azimet ve sâik rikab-ı şitâb ve sür'at olan haccac-ı müserret-i minhâc ve neccar ve zevvar miyamen ibtihâcın vücûh-ı ... ile himâyet vaziyetlerine ve te'min târik-i harameyn ve tahsil refah-ı katan makameyn-i münifeyn hususlarına sâ'i ve dikkat ve zat-ı hilafet-i sematım için ol-emâkân-ı meşhutü'l-mehasende sâkin sulha ve ihyâr ve 'ibad ve zehhad ve ibrâdın dâiye-i hayriyeleri isticelaniye? ve katibe-i umur ve musâlih aktâr-ı Hicaziyenin ... müstehsan üzere tesviye ve tanzimine ve hususen haccac-ı müsliminin medâin-i salhiyeden istikballeriyle yine mahalle-i mezbûrdan müşeyyi'lerine ve zahirü'l-cenân olan eşkıya-ı urbân ve bi'l-cümle tavaif-i Mısıra ve müziyenin? İtâle-i iyâdı tefris ve ta'dilerinden haccac bâ ibtihâcın muhârese ve vekayelerine varbâb-ı fesâdın kat'iyed teslît ve ızdırallarına acele cevab-ı hamiyet ve tehziz-i remah-ı himaset ve teşmir sa'id-i mekânnet ve hâlâ Cidde valisi düstûr-ı mükerrerrem müşir-i mufahham nizamü'l-âlem vezirim es-seyyid Osman paşa edem'allahu Te'ali iclâle ile târikiye merziyye-i hüsn-ü itilaf ve ittifak'a ri'ayetle 'amme-i umur ve hususda bir vakt-i matlub teknil ve itamina bezl-i celle-i hamiyet eyleyerek şan-ı şevket-unvan saltanat-ı seniyyeme

layık ve seramet ve şehamet-i haşiyenize muvâfık sa'î cemile ve meşâr-ı celileyi vücuda getürmeğe sarf-ı mekânet ve tahsis i'kab-ı salavat ve evkât-ı icabet gayetinde müşerrefeyn-i zemzem ve makam ve ... beyt-i haram olan halas-ı ibâd ve müşâh-ı salah-ı i'tiyad ile devam-ı ömr ve devlet-i ebed-i müddet ve kuvâm-ı fer ve şevket zafer-i iddet-i şehinşahanem da'vatına muvaziyet ve her halde celb-i hatır-ı keramet müzahir-i mülûkâneme ihtimam ve dikkat ve lazimu'l-enhâ ahval ve aşârı der-devlet-i penah-ı devraneme peyderpey arz ve işarete mübaderet eyleyesiz.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1189/M. Ağustos-Eylül 1775.

S.84 B.80

Taraf-ı hümâyûn-ı hazret-i cihandâriden hâlâ Prusya kralına der-âliyede mukim orta elçisinin avdetini müş'ar yazılan name-i hümâyûnun müsveddesidir.

Cenâb-ı ber efrazinde-i ayât-ı saltanat ve ikbal ve mümehhid-i keninde ... hilafet bahirü'l-iclâl ve kuddisat zat-ı ani'l-endar ve'l-ikbalin tevâli-i Tefvik ve teradif feyz ve hevahişi ve hazret-i ... cenûd-ı enbiya vekail-i kitâib-i me'ali menâkib-i asfiyâ iki cihan güneşi ulu peygamberimiz Muhammed-i Mustafa-ı âliye ve âli ile ve sahbi tayyibü's-salavat ve enmiye't-tehayânın destiyârı mu'cezât ... ben ki eşrafü'l-beledan ve'l-emâkân ve is'idalü'l-emsâr ve'l-medain kible-i ibad-ı alim ve mihrab-ı tevcihat-ı beni âdem olan Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere ve haram-ı mescid-i aksa ve Kudüs-i şerif-i mübarek'in hadım ve hakimi ve deşk-i efkân kılub selâtin-i cihan olan bilâd-ı selâse-i mu'azzama ki İstanbul ve Edirne ve Bursadır anların ve Şam-ı cennet müşâm ve Mısır Nedratü'l-asr peyman ve külliye Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Halebü's-şehba ve Irak'ın Arap ve Acem ve âhsa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve Şehrizer ve Diyarbekir ve Zülkadriye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Kirman ve Van ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevhiliye diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdat Darü'l-islam ve cem'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerakese ve Kabartıyan ve Gürcistan ve Deşt-i Kıpçak ve eyalet-i Tatara dair ol-havalilerde vaki' bi'l-cümle sağnak ve etrafında keen cümle ev-i mekân ve musâfâtıyla umumen Bosna ve kal'a-yı Belgrat Darü'l-cihat ve Sırp hükümeti ve

anda olan kala‘ ve hisarın ve bilâd-ı arnavudluk ve bi’t-tamam Eflak ve Boğdan ve havalisinde vaki‘ me‘âkil ve şukûr ve ta‘rif ve tevsifden müste‘ni bekâ‘ ve fela‘ ve emsarin padişah-ı mu‘delet-penahi ve şehinşah

S.85 B.80

hazret-i destgâhı olan es-sultan ibni’s-sultan ve’l-hakan es-sultan Adülhamid han ibni’s-sultan el-gazi Ahmed han ibni’s-sultan Mehmed şahım taraf-ı hümâyûn-ı hilafet-makrunumuzdan iftihar-ı ümerai’l-âzamü’l-iseviyye muhtar-ı kiberai’l-fehhamü’l-müşhiyye mesalih-i müsâlih cemahiru’t-taifetü’n-nesraniyye sahib-i ezyalü’l-haşmet ve’l-vakar sahib-i delailü’l-mecd ve’l-i’tibar hâlâ Prusya kralı ve sar Karolos Birande bork? ve Roma İmparatorluğunun baş ... ve Hersek ve pirinç ve Salizyanın? baş dükası ve sair vilayetlerin hükümdarı haşmetlû mekânetlû Ferid Rikos hatemet-i ‘avâkiye bi’l-hayr ve’r-reşâd ve’l-hamim ile sebilü’s-sevab ve’s-sedad tevki‘-i refi‘-i hümâyûnumuz vâsıl olacak ma‘lum ola ki iltica-ı hevakin-i âzam mukteda-ı selâtin-i fehham zui’l-ihiram? olan Devlet-i Âliyye-i ebed-i kıyam ve saltanat-ı seniyye-i sermediye’l-intizamımız cânibine derkâr ve merhu‘ ola gelen hulûs-ı hâl ve muhabbet-i ber-kemaliniz muktezasınca te’yid musâfât-ı rasine tevşik-i mevâlat-ı hasine zamanında der-bâr-ı ‘atufet-karar-ı hüsvânemizde orta elçilik rütbe-i mahsusasıyla mukim asâkir-i mahsusanızın baş Mayoru kıdvetü’l-ümerai’l-millet-i sahiyye İvan Haristo Ferrus Dö Saklin hatemet-i ‘avâkiye bi’l-hayrın hizmet-i sairenizde istihdamı için tarafınıza iade ve irca‘-ı iltiması kısmen bu def‘a paye-i serir-i âlâ-yı şehinşahanemize tesyid eylediğiniz name-i dost-ı mefadınız vârid ve vâsıl olub aslı ve tercümesi divan-ı kalemiye-i Devlet-i Âliyye-i ebed-i peyundumuz üzere düstûr-ı Ekrem müşir-i fehham nizamü’l-âlem nazım-ı menâzımü’l-emâm müdebbir-i umuru’l-cumhur bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehamü’l-enâm bi’r-rey’is-sâib mümehhid-i bünyanü’d-devlet ve’l-ikbal müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdet ve’l-iclâl mükemmel-i namus-ı saltanatü’l-‘azimi mertib-i meratibü’l-hilafetü’l-kiberai’l-mahfuf bi-sınûf-ı ‘avatıfu’l-melikü’l-âlâ vezir-i âzam müstevire-i şeym ve vekil-i mutlak-ı sadakat-ı alemimiz Derviş Mehmed paşa edem‘allahu Te‘ali iclâle vezâif-i bi’t-te’yid iktidara ve ikbale vesatıyla âtibe-i esman mertebe-i tecdaranemize arz ve telhis ve mefhum ve müeddesine itlâ‘-ı hasrvânem? mahit ve şamil olmağla iltimasınız üzere orta elçiniz mumâ ileyh savb-ı dostanemize

iade ve irca‘ olmağın işbû name-i hümâyûn-ı şevket-makrunumuz şerefniş sâdur olub mumâ ileyh ile irsâl olunmuşdur İnş’allahu Mevla lediye’l-vusûl miyanede câri ve müstemir olan cedvel? Sâf-ı muhabbet ve vedâr-ı mübtegasınca ahidname-i hümâyûn resânet-i makrunumuzun şerait ve levâzımı ol-canibden mahfuz ve mersun tutulub istihkâm-ı meraz-ı ihlas ve safvetin tezaidini müstelzem inficâr-ı zelâl-ı dostu ve mehâdineye akdem olundukça taraf-ı vazi‘ü’ş-şerif saltanat-ı seniyyemizden dahi tetribe-i riyaz-ı musâfât ve mevâlata rağbet ve neccâr ve zerrâdınızın herhalde himayet ve istihsal-i emin ve selametlerine bezl-i himmet olunarak beyne’d-devleteyn müstahkem ve istivâr ve haşin ve payidar olan dostluk ve tehâbın hıfz ve vekayesine ihtimam ve dikkat olunacağı ma‘lum ola ( ) vessalam âli mine’t-tabî‘ü’l-hâdi

Fi evâil-i Şevval sene 1189/M. Kasım-Aralık 1775.

S.85 B.81

Aslı kalemde mahfuzdur

Fas padişahı tarafından mübarek rikab-ı adalet-i intihâb-ı hüsvâneye vurud eden Arabî namesinin lafza-ı bi’l-faz tercümesidir.

Hakk-ı sübhane ve Te‘ali hazretleri nasr ve temkin ve feth-i mübeyyin-i mücahid fi-sebil’illah olan sultan-ı âzam ve hakan-ı mu‘âzzam hadımu’l-harameynü’ş-şerifeyn es-said fi-felikü’l-memleketi’l-Osmanî’ye su‘ûr-ı eşrafü’n-neyrin? imam-ı esaid ve hemam-ı müebbedi’l-faiz min celaletü’l-hilafete bi-küllî ve sâf-ı hamid-i ihvâna fî-allah es-seyyid sultan Abdülhamid hazretleri için te’bid eyleye hem-vâre macid ve hamid ve muhalefat üzerine berr ve saîd olmakdan zâil olmayalar ve tahiyat-ı mübareke-i Tayyibe ... bir kat efrâ ve fütuhât ve mütezâfireye meşfu‘ olduğu halde kasd-ı makam ve nevr-i rıza-ı rabbani müsebbâh imamları ola amin akd ve ahvat ve ihlasınız mü’essesetü’l-kavâid ve fi-zat-ı Allah ‘uhud-ı istifanız Muhammed-i Allahu Te‘ala kemâl-i ...- müste‘ni ola ve şevâhiddir cenâb-ı Rabbi’lâlemin bu rabıta-ı esbâb-ı merzâtına mevsûl idüb zat-ı mukaddesinde kâin bereket-i tevâsulu cümlemize tarif eyleye arz-ı mukaddemat-ı hulûsdan maksûd merkatiyeniz? İle tecdid ahid ve mehatiyenizle tesis hatır-ı iradesi olub minhaç musâfâta menafî add olan irsal-i müraselatda bize arz olan şekvetin size i‘lamına

mübaderet olunur Cezayir hâkimi yediyle bundan akdem bazı sefain-i cihadiyemiz huzur-ı mübarekenize tevciye ve tesyir olunub sizinle bile bize dahi ecr-i cihad'da müşareket ve te'azid-i diniye zımmında kesr-i şevket iade-i kâfirin maddesinde i'anet-i kâsîd olunmuş idi ve hatta hakk-ı te'ali'nin emir eylediği vechile âded-i kavaid'den bazı münasib olan şeyler ile bile göndermiş idik zannımız bu ay yeni Cezayir hâkimi bunların vusûlünden müntehaç olub merakib mezbûrenin taraf-ı devletinize isâline mesara'at göstere ve mezbûr Tunus hâkimi gibi zan eyledik ki 'amm-ı mazide sizin canibinize gönderdiğimiz şey anın yediyle tesyir olunmuş idi ve Cezayir hâkimini Tunus hâkiminden etva' ve istihlab rıza-yı Âliyye'nize sa'ide andan esri' itmişdik zira nimetinize müstağrif ve tok minnetiniz ile mütevvakdır Cezayir hâkimi merakib-i mezbûrenin vusûlünden infi'al ve kabulünden imtina' idüb hizmet-i cenabınızda ve sa'inin fevkinde olan ta'kirden kendüye hevâk iden kusurunu bilmedi vezirinden? muğni fark etmedi merkûme sefain-i mezkûrenin ol-bilad'da hata ve himayesinden gayrı nesne teklif eylemeden hazret-i samiyenize sefain-i mezkûrenin ikmal-i murad üzere tebliğine adam ta'yin eylesen gerek imdi hadimeniz el-hac Süleyman el-bonyacı vesatıyla tahkiken bu kasabayı cenab-ı esadınız inha eyledik ki Cezayir hâkiminin emrini şebyin hayrını tarif buyurasız zikr olunan merâkibin bu eyyamda taraf-ı devletinize adam irsaline sebep İspanyol kâfirinin bazı hasreti üzerinde olan münaceza ve muharebemiz hususudur inş'allah-ı te'ali hüsn-ü mezbûrun meş'un ve şevâgîli bertaraf olduktan sonra merâkib-i mezbûre ile huzur-ı devletinize bluğ için mahsus sefir-i esrâ ideriz her ne kadar eşbâhımız mütebâid ise ervahımız mutassıldır ve müteakibü'l-âvân sizler ile biz iki karındaşlarız hakk-ı Te'ali besât-ı celalet-i menâtınıza ifaza-ı kerimi ile üzerinizde nimetini tetmim idüb sevr-i hıfz vükelatı ile zatınızı müsevver ve mersun ve haysa tevcihim sizi ve asakirinizi fetih ve zafere makrun eyleye mücerret-i safvet beni me'asim?seyyidina Muhammedü'l-fethü'l-hitam amin

Harir-i fi Recebü'l-ferd sene 1189/M. Ağustos-Eylül 1775.

S.85 B.82

Abdüsselam bin Mehmed bin Abdullah bin İsmail nam kimesne tarafından name-i mezkûre meshuben gelen mektubun tercüme ve hülasasıdır.

Mumâ ileyh tavaif-i beytullah-ı haram ve ziyaret-i ravza-ı mukaddese seyyidü'l-enâm için Mekke-i mükerreme'ye gelüb Fas padişahı müşarü'l-ileyh kendüsiyle der-âliye'ye bir kıt'a name tesyid ve bilâkis isâl-i tenbiye eyleyüb tebliğine gayrı kimesneyi bulamadığından anın yediyle mektublarını tesyir eylediğin ve mumâ ileyh ana ber Devlet-i Âliyye'den birisiyle dersa'âdete vesâd için bir kıt'a ferman-ı âlî irsal olunmuş ve kendüsi Fas padişahının ihvanı beyninde has olmağla der-bâr-ı atufetkarara azimet ile vurudu zımmında cenab-ı Devlet-i Âliyye'den mah-ı Zilkade'de müctera bir ta'yin-i ârâm ta'yin buyrulmasın ve babında olan hüdaya ve sair şeyler babında mevcut ve vurun-ı emre mütevâkif olduğun ve hamil veraka istintak olundukda keyfiyeti ifade ideceğin bir kıt'a Arabi mektubda tahrir ider Bu mazmunda devletlû inayetlû sadr-ı azam veli-nimetim efendimize mektub kıt'a 1.

S.86 B.83

.. hümâyûn hazret-i cihandariden sırra-ı hümâyûn irsalini müş'ar emir-i Mekke-i Mükerreme şerif serveri?_müsa'id dam mesa'ideye Arabiye'l 'ibare yazılan name-i hümâyûnun müsveddesidir.

Elhamdülillahü'llezi ce'ale's-serratü'l betha'i sedef dürratü'l beyza ve halli beha acyar 'araysü'l-mesnu'at min'es-şeri ila sedretü'l-müntehi ve sayyiratümü'l-kârı muhted nebiyye'l müctebi ve safiyyetü'l-murtazi ve emr-i halile İbrahim en? yerfi'? kavaidü'l-beyt ve ... ileyh ma ... ve teveccühatü'l vüfur müteveşehhin ve şahü'l hadi ve rafe'ave? asv-ı itham bi't-tahlil ve't-telbiyet ve kusur ve ahvalini fetubi limen sa'i beynü'l Mervet-i ve's-Safa ve salli bi makam-ı İbrahim cenzu'ul-kalb ve intehic-i nehicü'l kurbi ve'z-zülfi ve beyyaz veçhe bi ta'zim hacet'ül esved mütla'i la'i kesne'iz-zeka ve's-salavat ve's-selam 'ali min ba'is rahmeten lil vedi? ve sar ziyaret-i kabre mürtaki medaric'es-sa'adet fi'd-dünya ve'l 'akibi ve 'ala alihi ve sahibihe't-tayyibin'ez-zeyn zuhur ve ak'ebetü'l-âliya min ednâsü'l-evsan ve mehhad ve bünyan'eş-şeri'atü'l Mustafa ma hannetü'l-kamari fevt-i menabirü'l-ağsan bittesyih'ullah ve takdise fi külli rustaganne?

Mahalle't-tuğra

Amma ba'de fahze hitabina'ş-şerifü'l hakani ve kitabina'l münif'es-sultani'l nafiz hükme bi 'inayetallahü'l mu'ayyen fi iktarü'l arzin meta'an li asatinü'l? müluk ve's-selatin la zal naşiran fevayihü'l 'adl ve'l eman ve maberih zahiran beyn-i hüdalıkü'l berr ve'l ihsan ma seca'atü'l himayim ve rıf'atü'l fezelan isdar nah mentuyen bakara'id'et-tahiyyat'er-rayika ve muhteviyen 'ali kala'id'et-teslimatü'l fa'ika mazhar'ı 'araf ... mahiyyet ve'l istinas ve mümehhidü'l mebani? müddetü'l mahfuzat 'an'il indiras ila 'ali cenabü'l emirü'l emcedü'l mübeccelü'l ecelle'l evhadü'l müktefi asar-ı islafe'l eşraf min eba'il ...- al 'abd-i menaf ve ecdadü'l hamid'es-seyrü'l cemilü'l evsaf fer'iş-şecerat'ez-zekiyete'n-nebeviyyete tirazü'l 'isabete'l 'uluviyyete'l mustafeviyye'l müntemi ila eşref cerşumete? 'ala 'insiraha ve'l müntesab ila enfes-i arûmet gala cevherha zidet-i? selaletü'z-zehra'il Betül 'amdet-i al-i beyt'er-resulü'l mahfuf-i bi sunuf-i 'avatıfı'l mülkü'l vahidü'l macid-i ibnü'l macid emir-i Mekkete'l Mükerreme'ş-şerif sürur bin müsa'id la zaletü'l 'inayete'r-rabbaniyye leh mülahaza ve'l kela'et'es-samedaniyye 'aleyhi hafıza-ı tehni âli tediye'ş-şerif innallah-i celle şane ve 'azirhane istifa namın beyn-i 'ibade halifetü'l akkam? ve i'ta na seyfü'l-cihad ve emrina te'sis berkanü'l-islam ve şerefına? 'ale'l-müluk sidanet beytullahu'l-haram ve'l erkan ve'l makam ve zeyyin menşur saltanat? necdemet? Rozta nebiyyina ve şefi'ina 'aleyhi isni't-tahiyyate ve ezki's-selam hamdillah 'ala zalik bâ temitü'ş-şükür ve ikmalü'l-mehamed ve nehalli tera'ib-i 'arayis haze'n-ni'm min cevahirü'l esniya ba 'alak'ek kala'id ve enfesü'l feraid-i fela cürm ve cehna ve cihet'en-nihmete'l? vasi'a ve nühbetü'l hametü'ş-şasi'a lerfi' rayat'eş-şükr fevk-i kammet'et-tasi'a ve sarfına ezimmete sarihta'l-celilete ila tarik ifa'i ma vehbinallah minü'l mevahibü'l-cezilet ... .. metaya'l ikdam fi tenfiz-i mesalih'eş-şer'iyyete cereyan mecariye'l cedd ve'l ihtimam la seyyima? mehamme'l evkafü'l meşrutatü'l fukara-i hameyn-i muhteremeyn ve'l erzakü'l mu'ayyenetü'l mazbutat'eş-şerefa'i şerefhimallah te'ala fi'd-darin ve'l i'badü'l 'akifin fi'l makaminü'l mükramin ve ersilna min şamil 'inayatına 'ala resimü'l kadim fi haze'l makam ve hüve 'am-ı tes'in ve me'te ve elf min hücrat-i min eşses-i kava'idü'l islam sayyet-i? 'ali zariha seccalü't-tahiyyat ve's-selam haktü'l-emvalü'l muhassilat min rayü'l evkafü'l mevkufate'l merbutat ve nekudü'l ma'rufat ve'l vezayifü'l mezbutat elleti hassasat-ı bela'izü'l haram ve yesrib mimmen seken-i fihima ve ihtarü'l-cevar min haysü'l meşarik ve'l megarib ve hamiletha müsbetete

muhareret ve i'dad ha mufassilat ve mukarreret kema hüve'l mastur ve'l merkum fi'd-defterü'l ma'lum ve'l mahtum cemi'iha denayiz'en-nistarü'l halisate's-safiye min'en-nükud'er-rahiya fi 'ametü'l bilad'ed-daniyet ve'l kasiyet ve ... serir eser-i ma vaz' fi'l ikyasü'l-mevsumet bihtena'üş-şerif def'an li'l iltibas ila yed-i hamil zalikü'l menşur'es-sultani ve nakil heze'l misaü'l hakani'l müntesab liseddetine'l? seniyyete'l müstecliyet-i sunufü'l kerametü'l hevacekan'ed-divanü'l 'aliyyet'es-sultaniyye kuduvvetü'l emacid ve'l a'yanü's-seyyid-i halil zid-i mecd ve 'amelet-i ashab'et-tahrir ve't-takrir katibü'd-defter zid-i kudre? ba'de ma kalledena? hüma tilke'l hizmetü'l celilet ve i'tina hüma defteran-ı mahtuman nüctemina?mübarek'es-süleymani lazale 'ünvanen 'ali sahayif-i menaşirü'l emani muhbiran 'an'il mesarifü'l mu'ayyenet-i mütezamminen bi'l mevahibü'l mekannenete fe'l me'mul min secaye kimü'l hamide ...- mecide gıbbe'l vusul inşallah te'ala mahsuben bi's-selametü'l kıyam 'ali sakü'l cedd ve't-teşmir 'an sa'id ü'l ihtimamü'l-mecd-i cereyan 'ali cemil ...- marziyyet fi's-sevalifü'l eyyam bi'n-nezaretfi sarfe's-sararü'l-mukarreret fi mesarif bi'l muharreretü'l mukadderet 'ali ma sarrah ve nass-ı 'aleyhi fi'l ceridet elleti ... fi cide'l emanet-i feridet imtisalen la'mum kula te'ala innallahe ... mürakkim en tü'eddü ve'l emanat ila ehliha ve i'tirafen min meşaribü'l ecvere'l cezilet karah 'azbiha? ve nehliha ve ... .. ila müstahkiha min'es-sadat ve'l 'ulema'i ve'l za'fe'i sakini Mekkete'l Mükerrerete ve katın'il Medinetü'l-Mu'azzamate'l müstemsekin ba ziyal seradekat? Beytullahü'l-haram ve'l müteşerrifin civan ... şefiü'l enam-ı 'aleyh ifzal-i salat'es-salavat ve's-selam ve resmina en la tevizik hitam-ı ikyas heze'l müberreret ve la tevzi'? 'ala ashabiha âla bi-ma'rifete şeyhi'l hameyn ve 'aczerü'l kadiyinü'l cevin? kadı-yı Mekkete'l Mükerrerete ve kadı-yı'l Medinete'l Münevverete ve'l mübaşirate'l tamme fi isalü'l hukuk ila müstahkiye mu'avvel biha 'aleyküm ve merhu' fiha ileyküm ve la istinsah defter-i müstakil gayri heze'd-defter bil 'alim 'ala sem külli min ve sal-i ileyh nasibih bi'l medadü'l ahmer? fan gab? ve ehad münehhim ... ve lem yüced

S.87 B.83

mesimat ba'ze'l esma'i ya'lem 'ala ismihe bi'd-defter-i hasbima ... ve tahfez hassasım? ve nasibihim müferrezeten muharrireten kile hitâl ehad li ahz'es-

sararü'l mükerreret ban? yü'tü nasib min tevfi o gab? li eşhas-ı tevfuk esma'ihim ve ilkabihim ve nesbihim ve ensabihimü'l esma'i ve'l ilcab ve'n-nasb heze ve kadehadina ila cenabikim el-'ali müferres-i semeratü'l mefahir ve'l me'ali sohbet-i? hamil-i hitabına el-latif ve hitabına'l münif hil'atin min teşrifatinü'l-behiyyet ve iktina senediyyet-i tecdiden el merasimü'l mevalat ve te'kiden emi'a kada'l? müsafat lâidd min istikbaliha bi takdim-i merasimü'l ikram ve't-ta'zim ve't-tezeyyin ve'l iktisa'i behma 'avatikü'l ihtiram ve't-tekrim ve bezlü'l kaderü'l kamilet ve'n-nihmet'eş-şamilet fi ser'abetül ra'iiyyet ve sıyanetü'l-haccac ve'l mücaverin ve'l müsafirin ve'l mukimin minü'l 'ays ve'ş-şekavet lafazetü'l eman ve'r-rahat ve haraset tilke't-tarak ve'l mesalik 'ala macibu'l-ümera'il-iktar ve'l memalik ve isticlabü'l ed'iyetü's-salihat mine'l 'ulema'il 'alemin ve's-sadatü'l muhtedin ve'l fukara'is-salihin ve'l mevazebet 'ale'd-da'vat bi mezid'?et-tazri' ve'l ibhal la 'ala'i i'lam devletna'l 'aliyyet ve sebat erkan-ı saltanat'es-seniyyetane? seccaneü'l cedir bi's-su'al ve kadir 'ali tebliğü'l i'mal-i te'alet zata 'an'il mezahi ve celle cevde 'an'it-tenahi ve fazla haseb min ... .. ve tula kifayet-i min isti'az ve sallallah 'ala seyyidina ve senedina muhammed-i te'esseset-i kava'id-i şeri'ate'l beyza barekan-ı mevahib'er-rabbaniyyet-i naşiran zelal-i seddetha fevka'l seri ve istihal bar icaz-ı nu'ute mela'iketü'l mukrabin 'ale'l 'arş siryan-ı fesiryan ve 'ala ilahe ve eshabe ve 'atirtellezin? fethu ... fehm bilad-ı şarken ve garben ve limen teb'ihim min emmete ila yevm-ed-din 'ucmen ve 'urban rıdvanallah te'ala 'aleyhim ecmain.

Fi evâil-i Receb sene 1189/M. Ağustos-Eylül 1775.

S.87 B.84

Taraf-ı hümâyûn-ı mülukaneden teşrifat-ı hümâyûn-ı mütezammın hala emir-i Mekke-i Mükerreme şerif-i serverin müsa'id dam sa'ideye Türki'l-'ibare müceddiden yazılan name-i hümâyûnun suretidir.

Siz ki şerif-i Nebahat-ı elif-i müşar-ı ileyhesiz 'unsur-ı fitrat-ı asıla ve maye-i hilkat-ı nebilenizde muharrer ve merkuiz olan neka-yı cevher-i 'arakat 'idnaniye ve safa-yı taviyyet-i asalet-i kahtaniye muktezasınca müş'arü'l haram sıdk ve ihlas ve dahilü'l hatim-i vefa ve ihtisasda icrasının mürura sa'i ve ikdam ve ifa-yı mesa'i meşkure dikkat ve ihtimama tahrir-i bend-i teşebbüs ve muvazabat olarak makam-ı

sıyadet'et-tezam-ı şerafet-i ku'ud ve sellem refü'ül münteha-yı imaret Mekke-i Mükerreremeye su'udunuzdan berü istihsal-i rıza-yı hüsrevâne ve istiksab teveccüh-i derun-ı şahanemize bizal-i mehud birle harameyn-i muhtereminin ikmal-i esbab-ı tevkir ve ihtiramında ve sükkân ve mücaverin-i beledetin-i mükerrerememtinin terfiye hal ve te'min bâllerinde? ve kezalik hatta'î Hicaz mugazeret'tirazın ikame'i de'ame'i nizam ve idame'i kavanin-i zevabit ve intizamıyla evvel iktar-ı meyamin istihzara min külli fecc-i 'amîk zamile bend-i 'azimet-i müstelzim'et-tevfik olan kavafil-i hüccac-ı hidayet minhac ve vüfud-ı zevvar ve ibna'î sebil ve tüccarın karin-i emniyet ve selamet ve rehin esvede? gibi ve istirahat oldukları halde eyyab ve zehabları mesalihinde islah-ı hamîyyet-i ittisafınızdan ziyade ibraz ve izhar eylediğiniz hareket-ı hamide ve etvar-ı pesindideniz nezd-i hümâyûn-ı daveranemizde ma'lum ve meşhud olub sizden her vechle arazi'î mukaddimesinin tanzim ve tenkize? ve haraset-i mesalik ve sıyanet-i mevakibet ve menasik-i mesalihin temşiyet ve telfizinde? izhar-ı merasim-i gayret ve kıyaset ve ibraz-ı levazım-ı himmet me'mul ve melhuz-ı cenab-ı hilafetma'ab meşhur yaranem olduğuna bina'en hakkınızda derya-yı vasiü'l irca-yı 'atufet-ı hüsrevânem mevac ve iftab keyti tab mekarim hadivanem lami' ve vehac olmak hasebiyle hila'ı hassa'î Kahire ve kesa-yı zatü'l behce'î zahiremden semevver müverres'üs-sürure ve duhte bir savb-ı hil'at-ı müstelcebü'l mefahhirat-ı sultani 'inayet ve ihsanım olub şerefcehşa-yı sudur olan işbu name-i hümâyûn mülâtefet makrunumun iblağve isali hizmetine ta'yin olunan havacegan-ı divan-ı hümâyûnumdan sabıkan ruznemçe-i sani mir Mehmed Hakkı zeyr-i mecde ile irsal olunmuşdur bu'une seccane ve te'ala vusulünde hanedan-ı 'azim'eş-şan ve dudman-ı rasinetü'l erkanımıza olan mezid-i safvet-i seriratve vüfur-ı hususiyet ve istikametiniz müsted'asınca hil'at-ı seniyye ve kisve-i behiyemi ri'ayet-ı rüsum-ı ta'azim ve İclal ve müra'at-ı sunuf -ı tefhim ve ecyal ile telakki ve istiklal ve düş-i istihkak ve istihalinize ...ve iltisa ile izhar-ı mefahhirat ve mübahat eserinde ve zayıf-ı sıdk ve ihlası takdim ve ikmalden sonra ceyin-i Mübin ve nasiye'î necabet rehingizde sati' ve der hişan ve lami' ve nayan olan envar-ı asalet ve pertü? fütüvvet ve emaneti ibraz ve hala şam valisi ve mir hacı düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizam'ül 'alem 'azim zade vezirim Mehmed paşa ademallah te'ala İclal ile mukaddemce mekatibe ve muhabere tarika mübaşeret ve her hususda zevabit-i ihtiyat ve tevafuka ri'ayet eyleyerek iktar-ı ma'mure'î bilad-ı islamiyeden tavaf-ı

beyt-i şerif ve ziyaret-i zarih mukaddes beni bahir'et-teşrif için hadi-yi hevan naka'i teveccüh ve 'azimet ve sa'ik-i rikab-ı şitab ve sür'at olan hüccac-ı meserrat methac ve tüccar ve zavar-ı meyamin ittihadın vücuh-ı şatti? ile himayet ve sıyanetlerine ve te'min tarik-i hermin ve tahsil-i refah-ı katan makamın hanifin? hususlarına sa'ive dikkat ve zat-ı hilafet sematım için evvel-i emakan-ı meşhuretü'l mehasinde sakin sulha ve ahyar ve 'ibad ve zehad ve ibradın ediye-i harirleri isticlabinâ ve katebe'i umur ve mesalih-i iktar-ı Hicaziyenin tavr-ı hüsn ve vech-i veciye müstahsen üzere tesviye ve tazmine ve hususa hüccac-ı müsliminin medayin-i salihadan istikballeriyle yine mahall-i mezburdan meşyi'lerine ve zahirü'l hana olan eşkıya-yı 'araban ve bi'l-cümle tava'if-i mezerra

S.88 B.84

ve müziyenin itale-yi eyad-ı taarruz ve te'addilerinden haccac bâ ibtihacın muharese ve vekayelerine ve erbab-ı fesadın kat'i bir tesellit ve ızdıralarına ihale-i cevad-ı himmet ve tehziz rema'-ı himaset ve teşmir-i sa'ir müknet hâlâ Cidde valisi Düstûr-ı mükerrrem müşir-i mufahham nizamü'l-âlem vezirim es-seyyid Osman paşa edemallahu te'ali iclâle ile tarika-yı merdiye-yi hüsn-ü itilaf ve ittifaka ri'ayet ile 'amme-i 'umur-ı hususun bir ufk-ı matlub tekmil ve ittimamına bezl-i cemil-i himmet eyleyerek şan-ı şevket-'unvan saltanat-ı seniyyeme layık ve seramet ve şehamet-i haşmiyenizde muvafık mesa'i cemile ve mü'essir-i celileyi vücuda getirmeye sarf-ı müknet ve tahsis-i i'kâb-ı salukdan ve evkat-ı icabet gayetinde müşerrefeyn-i zemzem ve makam ... beyt-i haram olan halis-i 'ibad ve meşayih-i salah-ı i'tibar ile devam-ı 'ömr ve devlet-i ebed-i müddet ve kuvam-ı fer ve şevket zafer-i 'izzet-i şehinşahanem da'vete muvaziyet ve her halde celb-i hatır-ı keramet müzahir-i mülûkâneme ihtimam ve dikkat ve lazimu'l-inha ahval ve aşarı der-devlet-i penah-ı devraneme peyder pey arz ve aşarına mübaderet eyleyesiz

Fi evail-i Receb sene 1190/M. Ağustos-Eylül 1776.

S.88 B.85

Aslı ve tercümesi kalemde mahfuzdur.

Resm-i kadim üzere Devlet-i ‘Aliyye-i ebediye’l-istimrardan Rusya tarafına meb‘us elçi paşa bendeleri vesatıyla irsal olunan Name-i Hümâyûn-ı şevketmakruna cevab zımmında muma ileyh bendelerinin imparatoriçe tarafından irsal eylediği namenin tercümesidir.

Elkab ve merasim-i mu‘tededen sonra

Cenab-ı ‘azimetme’ab-ı mülûkânelerinden büyük elçilik rütbe-i mahsusası ve ruhsat-ı kâmile ile Mayos? nam elçi Beylerbeyisi Seyyid el-hac Abdülkerim paşanın bu canibe vusûlünde zerre kadr-i tevekkif ve tehir olunmaksızın melafatımda mesul ve name-i musafat ‘ilame-yi hümâyûnlarıyla hüdaya-yı metbua-yı mülûkâneleri kemâl-i memnuniyet ile makbulünüz olmuştur işbu müsalaha-ı mü’ebbedenin ‘ahidnamesine binaen cenab-ı şevketme’ab-ı mülûkânelerinden icra olunan işbu sefaret bahretü’l-behçetin merasimi ‘indimizde ziyade aziz olması devleteyn beyninde müceddiden rabıta-yı yezir-i istihkâm olan musalaha-ı mü’ebbede ‘ahidnamesinin cemi‘ kuyud ve şurûtunu kemâl-i teharri ve dikkat ile bilâ tağyir-i vekaya ve ri‘ayet eylemeleri babında metanet ve sebat olunan niyet-i hâlis-i mülûkânelerini gerek name-i hümâyûnları mefhumunda ve gerek elçi-yi muma ileyhin lisanen vaki‘ olan tahkikatından istidlal olunduğuna mebni olub mu‘amele-i bi’l-misal merasimine ri‘ayet birle makasıd-ı Hayriye-yi mezkûrede bilâ kavin metanet ve sebat üzere muvafakat ve musalaha-ı mü’ebbede ve hüsn-ü vifak ve muvafasat-ı cevariyyenin hıfz ve vekayesi ve canibeyn-i re‘aya ve berayasına bilâ vasıta müstelzim menafîğ-i keşide olan emr-i ticaretin bilâ teşviş müdavemeti ve yevmen feyûmen esbâb-ı terfi ve teksirine bezl-i mâ hasıl kudret ideceğiniz tarafımızdan işbu name-i safvet-i ‘ilamemizde tahkik olunduğu vech üzere lisanen muma ileyh büyük elçinize te’yid ve tasdik olunmuştur cenab-ı hümâyûnlarından devletimiz tarafına me‘mur olduğu emr-i sefreti icra ve tekmil eyledikten sonra tarafımızdan icazet ve veda‘-ı merasiminde dahi mu‘amele-i bi’l-mücamele levazımına ri‘ayet ve name-i muhalesat-ı ‘ilamemiz ile bais ve tesyirine mübaderet olunmuştur sefir-i muma ileyh devletimizde eşna-yı ikametinde etvar-ı layıka ve hareket-i mesnedidesiyle hüsn-ü teveccühümüze iktisab-ı istihkak eylediğini işbu namemizde ikrar ve itirafı esbab-ı memnuniyetten add eylediğimize binaen ‘inayet

ve şefkat-ı mülûkânelerine iltizam-ı tâam ile tarafımızdan tavsiye olunur bâki devam-ı eyyam-ı ömr ve devlet ve kıyam-ı fer ve şevket ve saltanatları cenab-ı kibriyadan mütemennadır Milad-ı İsa'nın bin yedi yüz yetmiş beş senesi Teşrin-i sâni'nin yirminci günü imparatorluğumuzun on dördüncü senesi Moskova şehrinde muharrerdir deyü tahrir eder.

M. 1775.

S.88 B.86

Mu'tad-ı kerim üzere derbab-ı 'atufetkarara baş elçilik rütbesiyle mukim olmak üzere İngiltere kralı tarafından irsal olunan kavalir-i vüzerat Hanslı nam elçinin bu def'a rikab-ı kemertab hazret-i zelullahiye arz ve takdim eylediği namenin tercümesidir.

Elkab-ı mu'tededen sonra

Müdded-i medideden berü eslâf-ı 'azamları olan müluk sabıka beyninde câri olan mücjet ve müddet ve hulûs ve safvetin bi'l-infisal vekaye ve hiraseti ve yevmen feyumen tezaid ve teza'ifiyle te'kid ve takdiyetine arzu ve hevahişimiz ber-kemâl olmağla bu han-ı moray? nam sabık elçimizin vefatı ma'lumunuz oldukda ... keşireden berü canibeyn re'ayası beyninde cereyan eden emr-i ticaretin te'yid ve istihkâmı kemal-i keramiyet ve şevk nam ile matlub ve meramımız olduğuna binaen beyne'd-devleteyn merbut rabıta-ı devam olan dostu ve vedarı tamamen muhafaza ve vekayetine mezid-i dikkat ve neza'if ve tezayidi hususuna sarf-ı mekânet birle esbab-ı musafat ve levazım-ı mevalatın te'kidine sahib iktidar-ı 'akıl-i vakarınızdır bir elçinin rütbe-i layıka ile ta'yini maksud-ı halisanemiz olmağın nezid-i dostanemizde rüşet ve ruiyyet ve maharet ve liyakati ma'lum muharrerimiz olan rağbetlû sadakatlû Rubrik Hanslı nam kavalirimiz derbar-ı müsa'ad tekrarlarına baş elçilik rütbesiyle mukim olmak üzere taraf-ı halisânemizden intihab olunmaktan nâşî beynimizde câri olan mesafat ve mevalat lazimesince elçi-yi muma ileyh me'muriyet-i mezkûrede mu'amele-i bi'l-cemileye şayan ve ismimiz ile takdim eylediği mevadda kendüye i'timad birle re'ayamıza vuku'u muhtemel olan envağ-ı 'isret ve safvetin tahkik ve indifa'ı zamanında niyazımız olduğu umur ve hususta meşa'ide-yi seniyye-yi mülûkâneleri hakkında erzan buyrulan Devlet-i Âliyye'lerinin rical ve kıyarı tarafından karin-i i'anet ve müzahirat ve beynimizde derkâr olan halûs ve safvet ve hüsnu'l-fat ve mehabitin teyid ve te'kidi ve yevmen feyumen tezaid ve neza'ifiyle

istihkâm ve temhirini mütezımmın arz ve takdim eylediği umur ve hususta mazhar-ı mesa'ife ve derafat buyrulub Devlet-i 'Aliyyeleri ile makud-ı şurût-ı 'uhud muktezasınca memalik-i mülûkânelerinde ticaret eden tüccar ve re'ayamızın izhar oldukları me'akib ve sair münasebetleri cenab-ı meniyyü'l-menakib-i mülûkânelerinden te'yid ve te'kidine himmet birle lediye'l-iktiza şurût-ı mezkûrenin şerh ve tefsili lazım gelür ise irâs-ı şevkin ve şebhattan vekayen

S.89 B.86

gereği gibi izah ve tebyin ve tamamen ve kâmilen icraları babında emr-i hümâyûn-ı cihanbanileri erzan buyrulub canibeyn re'ayasına menafi' keşide bi müstevhab olan emr-i ticaretin tekşir ve teshiline medar olacak bazı zamana dahi müsa'ade-yi hümâyûnları der-hevasat-ı halisanemiz olduğu ecelden bugüne hamim-i dostanenin ifa-yı rüsüm-ı teşkiri zımmında Devlet-i Âliyye'lerinin fer ve ikbali tezaidine dair vuku' bulan umur ve hususta tarafımızdan dahi kusur olunmaz bâki hamiyet ömr-ü devlet ve fer ve ikbal ve şevketle müsteram oldu milad-ı 'iseviyye'nin bin yedi yüz yetmiş altı senesi Nisan'ın on yedinci günü krallığımızın on altıncı senesi James nam sarayımızda muharrerdir deyü tahrir eder.

Cenab-ı şevketme'ablarının mecd-i muhlisleri Corcus kral

M. 17 Nisan 1776.

S.89 B.87

Aslı ve tercümesi kalemde mahfuzdur

Bu def'a rikab-ı müstetab? Hazret-i cihandariye Leh Kralı tarafından Boşkam? nam orta elçinin arz ve takdim ettiği namenin tercümesidir.

Fi 9 Rebi'ü'l-evvel sene 1191/M. 17 Nisan 1777.

Darü's-saltanatü's-seniyye-yi Konstantiniyyetü'l-mahmiyyenin padişah-ı 'azimet-i şîâr ve şehinşah güşâd-ı düşarı ve Asya ve Avrupa ve Afrika ve Irak-ı acem ve Şam ve Cezayir Kıbrıs ve Mısır ve Arabistan ve sair beledan ve memalik-i azimenin hükümrân ve şehriyâr ve fermân-fermâ ve tacdari şevketlû kudretlû muhabbetlû muhhib-i mu'azzez ve mu'azzam ve dost-ı mufahham ve mükerrerimiz olan es-sultan ibnü's-sultan Abdülhamid Han hazretlerine hâlâ Leh kralı ve

Litvanya'nın düka-yı kebirî ve Rusya ve Prusya ve Mazoya? Samonciya? ... ve Podolya ve Podlakiya? ve Litvanya Esmuleneskiya? ve Suriya ... hükümdarı tarafından muvafık musâfat-ı hem-civarı ve mutabık mevalat-ı halûskârı olur teslimat-ı faika ve tekrimat-ı layika takdimiyle minha-yı muhlis-i kadimleridir ki şevketlû kudretlû mehhab-ı mu'azzez ve hem-civarımız padişah-ı 'azimet-i şiar hazretleri cenab-ı fermân-fermâ-yı 'âlim vücud bir mukteza-ı takdir-i azlinize arzda mevcut olan umur-ı tabi'yye ve ahval saire-i diniviyenin? kaide-i mukarriresi üzere ecsam-ı kebireye tabi' asliyelerine muğayyir-i şiddet ile teharrik vuku'unda mevki'ü't-tesaf ve ittisalde bulunan ecsam saireye dahi yalnız sirayet değil belki tezelzel esaslarını icâb derecesine reside olur bu güna hareket-i mü'eşşire mâ takdimden berü düset ve hem-civar olan Devlet-i Âliyye-i Osmani'ye ile ... hududunda vaki' muharebenin ihtilali sarmasından neş'et etmekle musâfat-ı kadime ve mevalat-ı müstedimenin tağyirine münşea ve bâ husus her bir bilâde vücudu muhtemel olan erbab-ı tahrik ve efsadın evkat-ı mezbûreyi fırsat ittihazlarına mübde'i olmağla hakikat suretinde nice aracif?ve âna zib? ile kalub tarafeyn-i mücella-yı telvin ve zaman-ı mezkûre ricali dahi rey ve tedbirlerinde aceleleri hasebiyle ferikta? efsadat-ı müfsidin olduğundan kemâl-i sürat ile cezm ve karara netice vermeleri takribiyle eyyam ve efraddan berü revabıt-ı mü'ekkiye ile mün'akide işbu iki devlet mütehadde beyinde cari ve istivar olan hable'l-metin 'uhud ve mevaşık-ı mübarekenin infita'-ı derecesini muceb olacak nice mezar ve hisar vaki' olmuş iken canibine pertev nezareti satı' olan hükümet-i hamiye-yi atiyeye bu mertebe-yi kazayı def' ve ref' olub 'avn ve 'inayet-i rabbaniye te'yidi ile mukaddemat sulh ve salah bade't-temhid der'akib hududda olan re'aya-yı canibeyn ... beynlerinde arz-ı musâfat eylediklerine binaen iki milletin bugüne beri yerlerine meyil ve rağbetleri ve bizim dahi mezkûr bi'l-hayr ve's-seddad ecdadımızın ... berü muhibb Devlet-i Âliyye-i derunumuzda ta'biye birle terbiyeleri cihandan handan şamihu'l-erkan-ı Osmani'ye canibine yevmen feyumen mezdad olan muhit? ve müddedimizi teşvik eylediğinden ma'ada vezir-i azamları tarafından baş katiplerimize terkim ve muma ileyh canibinden kemâl-i tevazi' ve istikânet ile tarafımıza arz ve takdim olunan cevabnamenin mazmununda der-âliyelerinde sefirimiz makbul ve sefareti karin-i kabul olacağı mecaz ve mümzi olmakdan nâşî bu maslahatın mühim olduğu mütalaa olunarak vükelâ ve müsteşarlarımız tarafından

irade ve irâd olundukda tarafımızdan dahi ‘an-ı samimü’l-kalb kabul ve ihtiyar olunub der-bâr şevket-kararlarına elçi tesyârına karar virilmeğin bi’l-fiil Enderun müsteşarımız ve ma‘iyyetimizde mukarrer meşveret daima cem‘iyyetinde düvel-i saire ile olan umur-ı hariciyede mahrem-i esrarımız ve san Estaslavis? tarihinin kavaliri merhametlû mezid rağbetlû Karolos Lazoponiski Dö Boşkam nam elçimizin zatında gerek tarafımıza ve gerek cumhurumuz canibine sadakat ve istikameti ve irade-yi umurda ve bâ husus Devlet-i Âliyye ile devletiniz beyninde olan musâlahın temşiyetinde kemâl-i maharet ve liyakati ve nev‘ma Devlet-i Osmaniye’ye alaka ve rabita-ı tevniyeti ma‘lumunuz olduğu ecelden işbu me‘muriyet-i mühimmede muma ileyh Karolos Dö Boşkam Lazoponiskinin sairlerine ciheti hasebiyle umumen vükela ve müsteşarlarımızın ittifak âralarıyla der-bâr şevketdar-ı mülükânelerine ruhsat-ı kâmile ve orta elçilik rütbesiyle muma ileyh ta‘yin ve tesyir olunub işbu namemiz ile tahkik olduğu vech üzere tarafımızdan kendüye şu vechle ruhsatname virilmiştir ki Devlet-i Âliyye’nin vülkela ve ricali ile akd için melafat idüb iki devlete bir netice-i hayriyeyi münteç olabilir cemi‘ umur ve mesalihin müzakere ve tanzim ve temşiyetine kıyam birle beyne’d-devleteyn derkâr olan musâfât ve mevalatın te’yid ve istihkamına ve gerek Karlofça ‘ahidnamesi ve gerek şurut-ı mezkûre ile te’kid olunan ‘uhud-ı sabıkanın vech-i layıkı üzere te’kid ve takviye derihkâmına ve iki devlet

S.90 B.87

meyanında mer‘i ve mu‘teber tutulan merasim-i kadimenin icrasıyla canibinin muhafaza-yı namus ve şanına ve mevrûs-ı beruhat olan ihtimalat-ı metnu‘a’nın indifa‘ına dair olan mevadda ve iki devlet re‘ayasının emr-i ticarete kendülere suhulet olacak vesailik istihsaline sa‘i ve akdem idüb bizim ve cumhurumuzun ifsa-yı meramı olan mevadd-ı mezkûrenin temşit ve ikmaline mübaderet ve ihtimamı hasebiyle müma ileyh nezid-i mülükânelerinde makbul olunacağında iştibahımız olmağla cenab-ı şevketme’ab şehriyarilerinin tarafımıza ve cumhurumuz canibine olan muhabbet ve müddetleri muktezasınca mamulümüz olduğu üzere muma ileyh der‘aliyelerinde mukteza-yı me‘muriyeti olan eşna-yı ikametinde rütbesine layık ve dost ve hemcivar olan devletler beyninde mu‘ted olan merasim-i kadimeye muvafık olduğu vechiyle hakkında mu‘amele-yi bi’l-mücamele icrasına müsa‘ade-yi

hümâyûnları erzani ve tesvi‘ ve bizim ve cumhurumuzun ismiyle her ne ki ifade ve irad ider ise ‘âli vecalü’l-itâm kelamına i‘timadda kat‘a tereddüd olunmaması için rical-i devletlerine emir ve tavsiye hususunda himmet-i seniyye-yi mülükâneleri derkâr ve bidriğ buyrulması me‘mulümüz olmağla bu surette ‘akd ve kaviye ile tarafımıza irtibatnamesi zahir olan cumhuruyla bizim ve’l-hiraset ve meramımız olduğu vecih üzere kabul tezelzel ve enderasdan? ‘âri işbu musafat ve hüsn-ü istinasın esası müceddid dai temhid olunduktan sonra ‘aliyye’d-devam ahali-yi bilad ve memalik-i canibeyn müsalahave musafatın neyl-i menafi‘ keşiretü’l-berkatıyla müşiringam? temetti‘ kavaid-i celile el-‘andatiyla müyessirü’l-meram olacakları bilâ irtiyabdır bâki hamişe cenab-ı şevketme’ab-ı mülükânedir mesned-i mecd ve ibhat-ı şahane bâ devam ‘ömür ve sıhhat cevranı mazhar-ı Tefik Rabbani olması cenab-ı semdaniden hulus ve safvet ile müstesnadır milad-ı iseviyye’nin bin yedi yüz yetmiş altı senesi Teşrin-i Sâni’nin yedinci günü krallığımızın on üçüncü senesi Varna ve şehrinde muharrirdir deyü tahrir ider.

S.90 B. 88

Devlet-i Âliyye ebediye’l-istimrardan sefaretle Leh kralına ib‘at olunacak saika teşrifatı Divan-ı Hümâyûn es-seyyid Numan bey efendi kullarıyla kral-ı müşarü’l-ileyhe yazılan name-i hümâyûn-ı celalet meşhunun müsveddesidir.

Cenab-ı bir efrazinde-i raiyyet saltanat ve ikbal ve mümehhid kenza-yı bünyan resin-i hilafet bahrü’l-iclâl tekaddisat zat-ı ‘ani’l-azad ve’l-isdarın nevali tevfik ve teradif feyz ve muhabbeti hazret-i sipahsalar cenud-ı enbiya veka’id-i ketaib me‘ali menakib esfiyan iki cihan güneşi ulu peygamberimiz muhammedü’l-mustafa-yı Âliye ve Ali ile ve sahbi atibü’s-salavat ve etemmiyü’t-tehayanın destiyâri-yi mu‘cezat ‘umumiyyeti’l-berkatıyla? Ben ki eşrafü’l-beledan ve’l-emakân ve es‘adü’l-emsar ve’l-medain kible-i ‘ibad-ı ‘alim ve mihrab-ı tevcihat-ı beni adem olan Mekke-i Mükerrreme ve Medine-i Münevvere ve haram-ı mescid-i Aksa ve Kudüs-i şerif-i mübarek’in hadim ve hakimi ve reşn-i efkân kalub selatin-i cihan olan bilad-ı selâse-i mu‘azzama ki İstanbul ve Edirne ve Bursa’dır anların ve Şam-ı cennet-mişam ve Mısır nedratü’l-asr bi-hemta ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Halebü’ş-şehba ve Irak’ın Arap ve Acem ve’l-hassa ve Deylem

ve Rakka ve Musul ve Şehr-i zor ve Diyarbekir ve Zülkadriyye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Adana ve Kirman ve Van ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevahiliyle diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdat Darü'l-islam ve cem'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerakese ve Kabartıyan ve Gürcistan ve dost-ı Kıpçak ve eyalet-i Tatar'a dair ol-havalilerde vaki' bi'l-cümle sağnak ve etrafında ke'en cümle ev-mekan ve musafatıyla 'umumen Bosna ve kal'a-yı Bağdat Darü'l-cihat ve Sırp hükümeti ve anda olan kal'a ve hisarın ve bilad-ı Arnavudluk ve bi't-tamam Eflak ve Boğdan ve havalisinde vaki' me'akıl ve ta'zir ve ta'rif ve tevsifden müste'ni beka' ve kala' ve emsarin padişah-ı mu'deletpenahi ve şehinşah nusret ve müstekâmı olan es-sultan ibni sultan ve'l-hakan ibni'l-hakan es-sultan Abdülhamid Han ibni's-sultan el-gazi Ahmet Han ibn-i es-sultan Muhammed şahım taraf-ı hümâyûn-ı hilafet-makrunumuzdan ihtiratü'l-ümera'il-âzamü'l-iseviyye 'umdetü'l-kibera'il-fehhamü'l-mesihhiyye muslih-i mesalih-i cemahiru't-taifetü'n-nasraniye sahib-i ezyalü'l-haşmet ve'l-vakar sahib-i delailü'l-mecd ve'l-i'tibar celale ve tevabi'i kral-ı rağbetlû Estanlavis Agustos? ile kadimi sadakatkar hem-civarımız Leh cumhuru hatemet-i 'avakihim bi'l-hayr ve'r-reşade tevki'-i def'-i hümâyûnumuz vasıl olacak ma'lumunuz ola ki handan hemaset-i Bünyan-ı şahane ve dudman şevket-i nişan-ı devranemizle Leh Devleti beyninde cari ve ber devam olan safvet ve mevalat ve mehadine ve musafat muktezasınca milad-ı 'iseviye'nin bin yedi yüz altmış beş senesi mah-ı Teşrin-i sâni'nin yirmi beşinci gününde Leh cumhurunun ittifak ve intihablarıyla siz Leh krallığına ihtiyar ve mesned hükümete ef'ad birle icra-yı rüsum-ı tevhibe-yi ibtidar olunduğuna binaen Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımızla dermiyan olan şerait-i mu'ahede ve müsalemenin teyidini ve krallığımızın ihyarını mütezımmın bin yüz seksen senesi Saferü'l-hayrı evasıtında orta elçiniz kıdvetü'l-ümerai'l-milletü'l-mesihhiyye duma? ve Petolid? Aleksandroviç hatemet-i 'avakiye bi'l-hayr ile merci'-i selatin rû-i zemin ve melaz-ı hevakin kadr-i temakin olan 'atibe-i sa'âdet-penah ve dergah-ı müseyyir iştibah saltanat-ı seniyye'mize irsal olunan name-yi dost-ı 'ilamınız varid ve vasıl olub mukabelesinde asitane-yi mu'delat-ı aşiyânemizden şihne-i hükümet ve tevşik-i şiraze mucibi şamil

S.91 B.88

Name-i hümâyûn-ı mekârim meşhun ile bir elçi ib'atı? rüsum-ı dirineden olduğundan başka hicret-i bendiyye-yi Âli sahiha efdalü's-salavat ve't-tehhiyenin bin yüz seksen yedi senesi mah-ı Zilkadetü'l-şerife'sinin sekizinci Cuma günü birader amcademiz Hüdavendigâr sabık sultan Mustafa Han Âliyye'r-rahmet ve'l-gufran keşnisaray-ı bekaya rihlet ve darü'l-halid-i 'akibeye intikal ve 'azimet eylediği ecelden cenab-ı melikü'l-mülk ve'l-melkut tekaddisat zat-ı 'an ve sematü'l-hudûs ve'n-nesratın mevahib kâmile-i bi gayeti ve iki cihan güneşi sultan-ı serir-i risalet ve padişah-ı küşûr-ı nübüvvet mefahiru'l-enbiya ve senedü'l-asfiya Habib-i hüda şefi' yevm-i ceza Muhammedü'l-Mustafa aleyhi mine's-salavat et-tahiyat ezkihen ve mine't-tahiyatü's-samiyak etmaha? Hazretlerinin destiyâri mu'cezat-ı şamiletü'l-berkatıyla çah 'azimet penah-ı hilafet ve cihanbani ve emr-i celalet destgah-ı saltanat ... zat-ı izafat-ı sematımıza bilades ve'l-istihkak-ı müyesser ve yevm-i mezkûrda taht-ı 'alinecat-ı Osmani ve oranın adalet ve rahmet-i şevket-i nişanı üzere cülus-ı miyamen me'nus hüsrevânemiz mukadder olub bu haber müserret aşrı Devlet-i Âliyye'miz ile rabita-ı bend-i sulh ve musafat ve müesses kava'id-i selim ve mevalat olan mülûk-ı setirde saluka ilan ve iş'ar-ı riyadan kadime-i esalaf-ı şerif ittisafımızdan olmağın bu 'adet-i cemileye mira'at ile teşmin belendbaye-i? şehinşahi ve dihim felik saye-yi İskender cahiye cülus-ı Behçet-i melbusatımızın پیام-ı server irtisamını i'lam ve ihbar ve mevalat-ı kadimeye mübtteni sizin dahi Leh krallığı mesnedine kavdiniz tehniyesi resm-i 'iadesini icra ve iş'ar için işbu name-i hümâyûn melatıfet-ı makrunumuz isdar ve sabıkan Divan-ı hümâyûnumuzda teşrifatçılık hidametiyle müşerref olub bu def'a baş muhasebe payesi ve orta elçilik ile ta'yin olunan iftiharü'l-emacid ve'l-akarım mir es-seyyid Numan dame mecde ile tesyar olunmuştur İnşallahi te'ali lediye'l-vüsûl saltanat-ı ebed-i müddetimizle Leh Devleti ve cumhuru meyanında mün'akid ve müstahkâm ve tarafından levh-i tevad ve tehabda menkuş ve miratım olan şerait-i 'ahd ve peyman ve zevabit sükunet ve iman zaman sa'âdet-i iktiramızda dahi bir üslub sabık-ı mukarrer ve mu'teber tutulan madem ki her taraflarınızdan sulh ve salah müstelzemü'l-felah riayetinde kusur zuhur eylemiye cenab-ı hümâyûnumuzdan dahi vechen mine'l-vücuuh hilafına cevaz gösterilmeyüb meyanede mevşuk ve muhâkim tutulan mehadine ve müsalemengin

merasim-i kemahi hakkıha mira‘at olunması ba‘is-i asayiş re‘aya-yı tarafeyn ve sebep aramış ahali-yi canibeyn idiğü bi iştibahdır.

Fi evasıt-ı Şevval Sene 1191/M. 10 Kasım 1777.

S.91 B.89

Buhara Hanına Name-i Hümâyün

Âli cenab-ı me‘ali me‘ab rıf‘at-ı nisab sa‘âdet-i iktisab mübahat-ı intisab müesses-i nebiye ‘akaid sahiha-ı mü‘eyyid âsarısın vazihâ merkez devair? tahkik ve ifân hami-yi hüda-i İslam ve iman cami‘-i eşnat-ı menet ve cema‘at mahi evsah-ı beda‘at ve delalet müstehami‘ hesail hamide-yi diyanetvâri müstebi‘ şimail pesindide? ibhat şiarı müşeyyid-i erkan şer‘i metin ferman-ferma memalik-i turan zemin-i müste‘ni ‘ani‘t-tevsif ve‘l-beyan el-mahsuf bi‘inayetü‘l-melikü‘l-müste‘an fezamen lildevlet? ve‘l-hükümet ve‘l-ibhat ve‘l-ikbal es-seyyid Gazi Han lezalet-i şemus? Devlete tala‘a min meşarık feyz ve et-tevfik ve maberrihat? akmar sa‘âdet-i mesvane ‘ani‘l-cenuf ve altı buçuk savb-ı Kürdün rabbet ve cenab-ı felek müşhiratlarına deracat sihr-i sıdk-ı musafat ve mevaki‘ hüsn-ü ‘akidet ve havalattan sat‘ı hücum? zahire-i ticaret raikat müddet-i ikteran ve ... bahirde-i teslimat fa‘ikat deriyü‘l-iman ki idra-yı sıdk ve sefası münevver saz? sevami‘ ruhaniyan ve envar-ı Behçet ve behası müsebbah-ı Münir-i mecami‘ farisan olmağa şayandır arayış-ı afk-ı esman ittihak-ı vahide kaldıktan sonra mücella-yı sur-ı esrar ... olan zahir-i eftar nazırının umurlarına bu müşeyyide olmaya ki destiyâri mevahit-i rabbani ve muradkârı ‘inayet-i secani ile habalis? oranın hilafet ve saltanatı olduğumuz Devlet-i Âliyye-i ebed-i kararda kala‘ ve tahzim ve beka‘-ı serserir bizaten İslam ve garben ve şimalen melasın mesâkin-i küffar-ı enam olub ‘inayet-i himmet ve akdemiz semat-ı cihad ve gazaya ma‘tuf ve nakd-ı evkat ve eyyamımız âlâ-yı kelimetullah ve ihraz-ı meşribat-ı rızayullaha mesruf olmağla beş yüz seneye karidir handan-ı mahalledü‘l-erkan-ı devranımız mülük ve selatin ve hevakin adalet-i ayin beynlerinde fadlullah-ı el-mücahidin ‘ale‘l-ka‘idin ecran ‘azimen nass-ı keriminde mazmun-ı latifine mazhar ve hidamet-i hameyn-i şerifin nakş-ı iftiharî nikâşene-i serluha? hilafet-i ‘adalet-i güşârimız olmakdan nâşî esatin-i selatin-i İslam ve hevakin-i diyanet rehn-i immet seyyidü‘l-enâmın mecmu‘u zahiren ve bazen galibiyet-i asakir-i zafer me‘muri

S.92 B.89

külli mü'min ihvat-ı mü'eddesi üzere dergâh-ı vahibü'l-amelden cereyan olmaları mukteza-ı hamiyet-i diniye ve mübtega-yı muhabbet-i yakiniyeleri olduğundan başka memalik-i maveraün nehirden ferman-ferma-yı hükümet ve eyalet olan islaf-ı hamaset-i ittisafınızla eba ve ecdad-ı 'azam cennet makamımız beyinlerinde ebvab-ı mekatebet meftuh ve herbar-ı irsal müraselat birle metun-ı fünün hukuk-ı deyrine mufassal ve meşruh olub hususan Buhara ve Semerkand ve Belh ve enha ve iktarında defin-i hak-ı itrâk olan heza'in-i feyz ve kerametden dehir kabile-i ibrar hevâce-i ihrar-ı kuddüsallah serre'l-garaz ve bunlar emsali iktab-ı devair-i irşadın ekseri bu hândan mu'delat nişandan neş'et eylemiş cedd-i emcedimiz ebu'l-feth ve'l-mefazi Sultan Mehmed Han gazi hazretlerinin ve sairlerinin küffar ile mülakatlarında kuvvet -i keramet ile i'anet-i batıniyelerinde buldukları tevşit-i sahayif-i âsar olmak hasebiyle gerek anların ruhaniyetlerinden istimdad ve gerek eser-i âliyelerine iktiza iden meşayih-i kiram ve 'ulema-yı i'lamın enfas-ı kudsiyelerinden tarika-ı enika-ı gazavete istirşad rüsumuna ri'ayet cari iken cennet mekan merkûm sübhan kali? zamanlarından berü İran zımmımnda ref'-i 'ilm-i gavâyet iden eşrar-ı ruvafaz? ile zuhura gelen harûb ve kıtâ Devlet-i Âliyye'mizle saltanat-ı evzikiye? meyanelerinde teradif desail-i vedd ve mevalatın inkıtâ'ına sebep olub bin yüz seksen sekiz senesinde taraf-ı kıyanilerinden Rusya hariciyesine sefaretle meb'us-ı kuduvvetü'l-â'yân melâ arnizar? zidet sadıkına deryar-ı 'atufetkararımızdan çariçe-i mersûme canibine me'mur kılınan emirü'l-ümerai'l-ikram büyük elçimiz es-Seyyid Abdülkerim paşa damet-i me'aliye ile mülakat ve Buhara caniblerinden hac-ı şerif için der-sa'âdet mukarremize ayab ve zehâb idecek haccac-ı zaviyü'l-ibtihacın Rusya vilayeti derunundan kendülerine mümane'at olunmaması Rusya elçisine tenbiye kılınmasını hâvi sadr-ı âzam ve vekil-i mutlak-ı sadakat şeymimiz tarafına bir kıt'a rica name tastir ve kuduvveti's-sulha es-salikin men la Mehmed Bedi' rızkat-ı selametaryi paşa-yı muma ileyhe terfik ve bi'l-ma'iyye Âsitane-i şevket-i âşyanemizde ba'is ve tesyir idüb muma ileyh Molla Mehmed Bedi' istintak olunduk da cenab-ı hamâset nisab-ı ilhanileri dudman mahalle'l-erkanımız ile islaf-ı kiramileri beyinlerinde derkâr olan zevabit-i kelbe-i müveddet-i kadimenin tezkiriyle rakin rakin ihlas ve mevalat-ı dirinenin te'sis ve teşyidine istihsal ve sa'il fikrinde olduklarını ihbar eyleyüb canib-i celalet-menafimizden dahi

muhabbetü'l-ebâ-ı karabetü'l-ebna-ı müsdakinca tecdid ve sa'ik-i hulusa şevk-i samimi derkâr olmağla kalmar ve saltanat ve hükümetlerinde sakın 'ulema-yı i'lam ve meşayih-i kiram ve havâss ve 'avameden ve tahsis Buhara ile Rus bilâdı vasatında mütevettin Kazak Hanları ve Kırgız halkı ve sa'ir ümmet-i muhammedden cihet-i cami'a-yı diyanete mebni isticlab da'vet-i hayriyede nice menafi' sûriyye ve maneviye mukarrer olmağın taht-ı râyât gaza ve cihadımızda saf beste-i sabır ve sebat olan cenud-ı müvahhidinin ibtimakânda seyuk-ı halule-i selabetleri rah-ı deyn-i mübeyyize meraba-yı vücuh fevz ve Nusret olması ed'iyesini istihsal ve eban 'an cedd tarafından düstûru'l-âmel tavatıyla gelen berahin ve ezha-i mü'ennesat-ı mü'ekkeydi zat-ı 'izakat sematlarıyla merbut şiraze ittisal eylemek mu'rizinde işbu name-i hümâyûn-ı muhalesat-ı makrunumuz isdar ve muma ileyh Molla Muhammed Bedi' rızkat-ı selamet ile ba'is ve tesyâr olunmuşdur inşallah-ı te'ala lede'l-vüsûl şecere-i rashatü'l-usul şeri'at-ı nübüviyye âlâ sahibiha ifzalü't-tahiyenin isabet sarsar? havadisden vekayasına kalben ve kaliben sarf-ı himmet müteşebbis ezyal-i deyn sultan-ı serir-i risalet olanlara vacibe-i zimmet olub cenab-ı fütüvvet me'abları ile bu dudman-ı hilafet-i erkanın irtibat hulus-i kadimiyesi lazımesince şika-ı ra'yet leşker-i mansurumuz cenah-ı ta'ir fevz ve zafer olmasından lâ mahalet mahzuz ve dilşad olacakları mukteza-ı hamiyet-i ilhaniyeleri idiği 'indimizde bi iştibah olduğu ve ba'dezin müşahade-i iftâb vedud-ı ihlâsa celulet iden perde-i sehab devri ve mahmuri? habub-i nesim ittihad kalub ile bertaraf olması aksa-yı ma'reb-i şahanemiz idüğü ma'lum hakayık mersumları oldukda muma ileyh Molla Mehmed Bedi' lisanen tevdi' olunan ve saya-yı münteçü'l-hayri ziver küş isfa idüb evvelan ve bi'z-zat Buhara ve enhasında sakın 'ulema-yı i'lam ve meşayih-i kiram ve küşa neşinan ve dervişandan galibiyet rayat-ı İslam için celb-i da'vat-ı hayriyeye ve saniyen deşt-i kebir ve Türkistan havalilerinde mütevettin şu'ub-ı kaba'il ve esnaf-ı 'aşayir ki her biri esved-i ga'ib-i şeca'at ve cemretü'l-harb halebe-i diyanet ve selabetdir anları dahi semt-i i'la-yı kelimetullah ve ihya-yı rüsum cihada sevk ve tergibe himmet eylemeleri me'muldür.

S.92 B.90

Meskût-ı imama yazılan name-i hümâyûndur

... .. name'i hümâyûn ... .. fakat ... hususunda ... .. mektub ...
gönderilmesini ... .. için ... mahalle dahi ... .. 191/...

Selam-ı itr enfasü'ş-şema'il ve tesyir? meha'ilü'l-hama'il ve ... reyya riyazat
... şema'im-i ... paşaya? 'arz-ı tardü'l ganiyat ve sena'i şeyni 'inan 'ömr-i ... ve
yecmi' beyne'l müşevvik ve'ş-şa'ik ve tahiyat-ı zakiyet-i erca'ıhe tayyibe ve
teslimat-ı fa'ika secha sayyibe mütezammetü'l kader ve'l beha'i kat'? el cevahirü'l
galiye mütehaliyye bilinur ve'z-ziya'i mesel kevakibü'l 'aliyet-i 'ale'l makamü'l
ezfiü'l kiram

S.93 B.90

ve'l-muvaffakü'l mu'azzamü'l mükerremü'l imamü'l mübeccelü'l muhterem
ve'l hamamü'l mu'azzezü'l mukaddem-i malik-i ezimmetü'l mecd-i cevvalü'l vahd
ve'n-necd-i ka'id-i keta'ib'en-nasr ve'z-zafer naşir-i a'lamü'l-hamaset fi'l-yed ve
ve'l hazrû'l-melikü'l-mücahidin en-nasre'd-dinü'l-Mübinü'l-mazharü't-tevfik
rabb'ül- vahid sahibü'l-muskatü'l imam er-raşid belağğatallah? te'ala ile'l metalib
ve'l makasid emma ba'de fethakkık 'ala 'ali ra'i zindü'l yakin min ira'e inne'l kerim
han ez-zendi'l müdde'i vekalet'es-saltanat fi bilad-ı Farisve Şirazkan karmar?
mine'l-hiz'at ve'l hilet mahaz vecdü'l-hevva haliye ... ve yazz-ı? fi 'aş dimağa
ta'irü'l kibr ve istekir hattı tecavüz tarikatü'l edeb ve makiğ lima kesb-i minü'l mülk
ve iktisab ve irtikab-ı hadim bünyan'es-sulhü'l mü'esses beyn-i ehli'l 'acem ve
ahali'ir-rum ve kasd-ı la zarar sükkân'es-sağur ve'n-nehum ve ağrı ihah-ı sadık han
bâ harabü'r-refzatü'l-mülhadin ve hasr-ı basratü'l-mahruset-i münehhim bi'l vef ve
metin ve ketb-i âli 'atibetü's-sultani ve siddet-i hakani işteki min Ömer paşa lâ zarar
vali-yi Bağdad kâne irad-ı sevkü'l-'asakirü't-teshir el-muskat ve talebü't-tarik min
canib-i berr ve ma sa'ide'l müşar-ı ileyh ve sevessebil? ehli'l-'inad ve ittihaz-ı heze
'illetü'l hasam ve seyyir la hazü'l basiret-i cend'eş-şam ve tafsil-i zalikü'l ahval-i
ma'lum 'indü'l imam el-hammam ve müstegan 'ani'l-iş'ar ve'l-i'lam ve lima?
semi'na hacü'l ... ve istila'ihim basiretü'l mahruset temevvücut gayretina's-sultani ve
işti'al-i 'azbina? hakani isdarina'l emselet-i cemü'l ceyuş minü'l memalik ve
emrina'i idrahihim la haz asar-ı min'ed-da'il mezkur ve ser 'anhim fi külli'l mu'abir

ve'l mesalik ve vechina eyaleti Bağdad ve Basra el-düstûru'l-mükerrerem ve'l müşir-i mufahham el-vezir-i Abdullah paşa edemallah-i te'ala iclale ve 'ayyina ma'iyete sa'irü'l -vüzera'il 'âzamü'l-vefa keşirate-i mine'r-rical ve'l fersan ve medafi'l kiyad tenşir'en-niran 'ali harbü'l bağı ve'l 'udvan ve tahrikat'er-rayatü'l mansurat-ı müteveccihat li feth-i kirman şahan ve hamedan ve 'asakir-i ahzı mertebet-i ma'i zalik'et-tertib li teshir-i Erivan ve lima şahid ve sükkân-ı ezveciyan sehibü'l elviyete 'aleyhim gaşiyet fa? zehreva'l ita'atü'l-devlet-i âliyye ve cemi'va? el-haşıye ve kalu inna -lisna metabi'al kerimü'l-le'im ve teşiramına ve min fi'le'l vehim fela teva-i ahz ve naima fiil heze'l fasikü'l facir fela takate lina behcemet 'askerü'l kahire ve 'afv-i na 'anhüm ve i'tinahümü'l enam ve sarfına'l ecnad-ı külliha'l istisalü'l mülahadet'ed-din eti'ul havi ve'ş-şeytan ve vürud-i kitab-ı Abdullah paşa ve âli-yi Bağdad ila babü'l-âli yeş'ar? fiye? mazi fi 'am-i ban-nı cenab-ı imamiye'l ekremi bizal-i cehde fi kama' ... ve yesi' fi i'anete'l merabitin ve bi sarf-ı himmet'et-tahsil Rezzan'eş-şerif bar isal'es-sefinü'l-memlüt? bi'l mücahidin fi tahlisü'l Basra ve tedmir-i ashabü'l bid'at ve't-tahrif ve sıdk-ı heze'l kul ve harrar fiye lima? ihata 'asker'er-ravakız Basratü'l-mahruse ketb-i Ömer paşa el-müteveffı kitaben ila mukaddemü'l-imamü'l-âzamı ve istihdamına ve irsal-i Neclü'n-necib i'anetü'l-müslimin ma'i sefn-i meşhunete bi'l-mücahidin ve fasl-ı mâ vaki' mine'l umuru'l-acibet elleti sadaret-i min Mustafa paşa ve âli sabık mine'l-harekat-ı raviyyet ve su'il evb fi hakk'il emir-i hilal-i es'adallah te'ala ve ric'at mütekeddira? ila canib muskat-ı felma tahkifata fi'il Mustafa paşa ve su'i âdiye ... şeym fitnah bi seyf'it-tarib? ve ce'alne 'ibraten limen hitarü't-taktir fi mukabeletü't-terhib ve haza vaki' hilafen la ravetne?'es-samiye ve nakzer min vuku' tilke'l badirat ila ahlakü'l mevleviyyet'et-tayyibet-i enamiyyete? fi'l me'mul mina en yesta'd led fa'al eşrar ve Nusretü'l ebrar ve yersil min canibü'l bahr-i sefinü'l harbiyete'l istihlasü'l basrate min iyadi ha'ula'il ficar ve necir? zaman-ı harekatha ila canib-i Abdullah paşa ve en yeşaveriye? ve ye'mir limenü'l mücahidinü'l ittihadihim bi 'asakirü'l ihyar felmar cevmanallah te'ala hezeler'l i'ade'ive zaferü'l evliya ve'l evra'i ve isdar na kitabına'l münif ila zalikü'l makam'eş-şerif-i muktediran memasik fi hak emir-i hilal min su'il evb min gayri 'alemina ve mültemesen himmetü'l imami'l evhadi? fi irsalü'l merakib ve'l mevakib-i i'anet'et-tahlisü'l basrat min eydiye'r-rafazate me'a ittifak'es-samimi bimen be'asnehi minü'l ceyüş ve'l keta'ib fi'l matlub minü'l makamü'r-refi'ül-

imamı sarfû't-töhmeye hüvalatasına? sultani ve tahsil-i rıza'ir-rabbani fi kamai'l-harbü'ş-şeytani yef'al inşallah-ı te'ala

Fi ... sene 1191/M.1777.

S.93 B.91

Bir sureti

Milibar elçisi şeyh Ali ceşusi vesatâtıyla yine imam-ı müşar-ı ileyhe gönderilmiştir

El hamd-i limen def'il viyyete? din ba 'ittizad sunufü'l mevassıdin ve nekes? i'lam'eş-şirk ve'd-delal la tezhar immet'es-sedan? ve'l yakin ve eşrafü'l afak beşmeş? şerika'l beyza'i fa? 'ami beha 'uyunü'l feccar ve'l müşrikin ve seddad suğurü'l? islam bisahayifü'l müşrefiyamat ve safvetü'l mücahidin ve ce'al-i nak' kava'im-i ceyad'es-safinat sehbü'l gadab? fi inzarü'l münafikin ve sallallahu 'ala seyyidina ve Mevlana muhammedü'l emin'ezzi ba'is rahmeten li'l 'alemin ve şefi'an li'l meznebin ve iza'at gard hayulamat? zulmatü'l havf ve'l haşiyet fi havematü'l? gazavat 'an ebsarü'l merabitin ve nasrallah bi elf minü'l mela'iket'es-savmiyye vezir-i yuşah-ı hilafetü'l hakkat-ı sadırına ihtara mir'ade

S.94 B.91

El-mülük ves-salatin ve ale evladeh ve eshabehu ve ensarehu ed-din ve kerametün el-hitat fisebilillahi ecmain ektain

Emma baad feenne ebhi et-tahiyete es-saltaniye ve ezki et-teslimat el-hakaniye yehdi ve yehif ilel mülk el-kuzat vel merabitin malik ezimmete mesalihil müslimin hami beyzatül islam münkizu ahkamı şeriat seyidil enam müzhirül asarül ebrar fi ilai kelimetullahil ğaffar es-sultan ala racih sahibi memalik .... Allahu teala ğaliben alel küffar ve sebte fi mesaid el mecid vel itibar laked vusul kitabeküm ellezi erseltehu beyyid mebuseküm kıvetül maneviye ve umdetül sadikiyye el hac Ali rızket salemetehu ve kasidetü elleti zikret fiha ma vakiul müslimin min eşrar es samiriyye lanetullahi minel ezrar vel hasar ve taalluku nazırana bi makarri huma bil eman vet tekrar kitabtüm bil kitab el mezkuran fi seneti hamsin ve tisate lema zayıkl küffar ahaliyi melibar fa cemaat zümretil muvahhidin ve meşayih el müslimin indel kadı zeynedini el mairi ve rübeve meclisi duai ve kisvei resail ve kasaid mutazamminat lil

istiğasete ve irsaluha maa ricali ismehu el hac Ahmed ileli tabi es saltaniye ve ebvab el hakaniya ve cihazat mine zaikil kabul sefineteyn memluketeyn bi asakir el cerrar ve irselet bi sahabetil emiriyye Yusuf et türki ve Hüseyin et türki ve vusluva ile bend ve müslibar ve baanete hau lai ka fırkatül eşrar ve inkişafi kamerül islam min zalikel kaf ve irtaki nucumul islam ala zirvetil said vel eşraf ve bikayti bilad el mezkurete ve sakineha Amin ves salameyn ile en belig adede sinine berdetil elif ve miet ve hamsin ve beda tecavüz tağiyetel es semariyyete yevmen fe yevma ve ğalibuva alel müslimin yakazaten ve nevmen ve tatarukil zaif vel futurul ehli iman ve acezuva min mudafaate ihveti şeytan ve ettem talebetüm el aetehe vet tevcih minel indifa muzar hau lai el ada vel müsaadete ez zahiriyye vel batiniyye fi tilke ed dahiyete ve ihbareta mebuseküm el mağari ileyh enne merameküm min fethi ebvab el mekatibat suduru inzar et tevcih vel iltifat min canibena ve imtiyazeküm bi haza beyne el mülük validat ve nihmetullahi teala ma etimeta raciheten beyne esateynil islam ve selateyni ümmete seyidil enam ba hayain farziyetel cihad ve terğim enufu ehliil küffar vel inad ve asakirena el mansurete meşkülete ba fuzuvat berren ve bahren ve suyufena el kazibete ihatat el füccar el mütedeine zahren ve nahren ve hemşa mebzulete fi külli hali ba alai ve ayetel iman ve muavenete el müslimin fi aktaril arzi bil yed vel haytan habel mülükanete vel imkan ve haze el hasilete el hamidete mahsusete beyyinetel kerim ves selatana el asilete bi fazlillahil mülkül azim fe serrefea hemittena el hakaniyete ve tevcihatena el saltaniyete nahve terfi şateküm ve saadete kabzi makasideküm ellezi iltimaseha mebuseküm el meazi ileyh ve adeteh mükerremen ile cenabiküm ve esdırna kitabena el münif ve hitabena eş şerif ileyküm femen kam ba ilai kelimetullah maas sabr ves sebat vadullahi ezzuz vel zafer fi külli ezman ve evkat ve kalet el aded leysset bi maniatihe li ğalibete el mücahidin alel kafirin kema fal rabbel alemin li nebiyyehel emin kem men feitin kaliletin ğalebete feeten kesireten biiznillah fe zalik sabet inde zevil tesirete vel intibah vel an hücumun ala iddetil evsan ve tabiate şeytan müscedetül kulub fela cürm na yetezelzel ikdamehum inde cereyan suyulul harb ve kitebena el avamir livaete Mısır vel Ciddete ve emiril Mekke-i mükerremete yan yebesuha min vurud min canibüküm amineyn salemeyn ile itina el aliye ve süddetena el seniyete ve mihne la nail bi muadenete el müslimin

ve en kanuva fi aksi el arziye nasrullah elviyete ed din ve nakisa alam el küffar vel müşrikin tahrimate necdi bais rahmeten lil alemin

Fi 16 ... 1191/M. 1777.

S.94 B.92

Mevâli-i kiramdan sabıkan ordu-yu hümâyûn kadısı Mevlana Müftizade Ahmed ziydet fezaileye devlet-i ebediye'l-istimrarımın ricâl-i mu'temedü'l-akval ve mahrem-i esrar merziyye'l-ef'alinden hâlâ defter emini el-hac Abdurrezzak Bahir ve sabıkan defter emini İbrahim Münib damme 'uluhimaya hakim ki

Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımla Rusya devleti beyninde münakid olan şurut-ı müsâlaha-ı müebbededen Kırım serbestiyeti ve şeraitinden olan intihab han maddesi şartına bertaraf iden âlimin? tesviye ve temşiti ve madde-i merkûmede şeriat-ı Muhammediye'ye tasdik olunacak suretin tanzimi ve şerait-i müsâleme usulüne ârız olan hâlel ve tecavüzün tenfiç ve temyiri ile fi-mâba'd devleteyn beyninde muceb kal ve keyl olur halet kalmayub şerait-i selim ve müsâfât canibinden düstûru'l-âmel tutulmak ve tarafına emniyetname gelmek ve Tatarın serbestiyetleri emrinde badezin tarafeyn vakten mine'l-evkat illet ve bahane ile tavaif-i merkûmeye ve umur-ı dahiliye ve hariciyelerine ve hin-i hacette sülale-i Cengiziyeden intihab idecekleri hanlarının ihtiyarına dair hususa dahil ve ta'riz eylememek üzere sıvışılıb taht-ı zabıtaya edhâli ve icabından olduğuna Rusya devleti tarafından belâder Âliyye'mde mukim orta elçileri kıdvat-i ümera-i âline ... meşakif hatemet-i avakiye bi'l-hayra devleti tarafından virilüb ibraz eylediği ruhsatname-i me'mûl-ı behada beyan olunduğu gibi cenab-ı saltanat-ı seniyye'mden dahi mevad-ı merkûmenin mükâlemesine murahhaslar tayinine irade-i keramet ifade-i şahanem te'allik eyleyüb siz ki Mevlana ve defter emini lahık ve ebu? muma ileyhimsiz siz devleteynin şimdiye dek vaki' olan mükâlemelerinde hayr-ı hevâhane hizmet ve evvel ve âhir işlere vâkıf

S.95 B.92

Ve emr-i mükâlemede kanun-ı düvel üzere ifa-yı hizmete ehliyetinizden fazla şeyden her vechle diyanet ve sadakat ve rastı ve istikamet ile din ve devlete hizmet-i memul-ı mülükânem olduğundan murahhas ta'yin ve tahsis olunmanız zımında

hatt-ı hümâyûn mükerrerem-i meşhunum şerefyafte-i sudûr olmağın ruhsat-ı kâmilinize izin padişahanemi ve bu hasb-i hasbime memuriyetinizi şamil işbû ruhsatname-i hümâyûnum isdar ve hatt-ı şerif-i inayet-redifimle müşahen yedinize i'ta olunmuşdur. İmdi elçi-yi muma ileyh ile senedinizi mübadele ve müste'inen billahi Te'ali mükâlemeye şeru' ve mübaşeret ve din ve Devlet-i Âliyyeme nafi' ve hayırlu ve şan-ı saltanat-ı seniyyeme muvafık vücuh-ı müstehine ile serbestiyet ve intihab hususlarını etrafiyla müzakere ve şer'-i şerife muvafakati cümle indinde müsellim tutulub karar verildikten sonra tarafınızdan ve elçi tarafından virilüb alınacak senedatı mübadele ve tanzim eyleyeceğiniz hususlar nezid-i husrvânemde makbul tutulacağını mukarar bilüb ona göre sadıkane ve müstekimane ibraz hizmet-i meşkûreye bezl ma hasıl miknet eylemeniz babında ruhsatname-i hümâyûnum sadır olmuşdur.

Fi evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir sene 1191/M. Temmuz-Ağustos 1777.

S.95 B.93

Hâlâ Divân-ı mualla-ı erkan-ı hümâyûnumuzda beylikçi es-seyyid Mehmed Hayri ziyde mecdeye hüküm ki

Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımla Rusya devleti beyninde münakid olan şurut-ı müsâlaha-ı müebbededen Kırım serbestiyeti ve şeraitinden olan intihab han maddesi şartına ârız olan alel ve halelin şeriat-ı Muhammediye'ye mutabık suret ve fi-mâba'd tarafeyn meyanında mucceb keyl ve kal? olmayacak vechile tesviye ve tanzimiyle taht-ı zabıta-ı ... ve edhali için bu def'a ricâl-i mu'temedü'l-akval Devlet-i seniyye'mden sabıkan ordu-yu hümâyûn kadısı müftizade Mevlana Ahmed ziydet fezaile ve hâlâ defter emini el-hac Abdurrezzak Bahir ve sabıkan defter emini İbrahim Münib damme mecdehüma ve Rusya devleti canibinden dahi orta elçilik rütbesiyle hâlâ der-âliyemde mukim Senakif? hatemet-i avakiye bi'l-hayr murahas tayin ve tahsis kılınub eşna-yı mükâlemede güzeran iden mübahaşet ve mükâlemenin sabit haberinde te'yid kılınması kaide-i müstehine-i derineden olduğuna binaen zabt-ı vekayi' ve tahrir-i berayi' hususlarında maharet ve ehliyet-i kâmile ve sadakat-i şamile ile mevsuf bir sahib-i dirayetin mükâlemekâtı tayininden laid ve muktezi ve sen ki beylikçi muma ileysin senin müddet-i medideden berü daire-i Devlet-i

Âliyye'mde bu misillû tahrirat-ı mühimme ve zabt-ı vuku'at-ı mesture ile iştigalin sebebi ile bu hizmet-i celilenin kemâl-i sadakat veraseti ile te'diyesine liyakat ve ehliyetin bi't-tecrübe malum olmak hasebiyle muma ileyhüma maiyetlerine mükâlemekâtı tahsis kılına ki irade-i iltifat ifade-i şahanem te'allik itmeğin bi'l-mu'ayye mahal-i mükâlemeye varub maddeteyn-i mezburiyenin tesviyesiyle şerait-i müsâlemenin teşvikine dair tarafeyn murahhaslarının müzakere eyledikleri kelimat ve mübahatı-ı âli'me hüvel-vaki' zabt ve tahrirde dikkat ve itimam emr-i memuriye mübaderet eylemek için memuriyeti havi işbû emr-i âlişânım isdar ve yedine i'ta olunmuşdur imdi bu husus-ı hayriyet-i mahsus Devlet-i Âliyye'min umur-ı hasime senden ve ben dahi hidame-i saltanat-ı seniyye'min sadakatkâr ve mücerribü'l-etvar sahib-i basiret ve dirayetinden olduğu cihetten bu hidamet-i cemilenin te'diyesinin uhde-i istikamet ve liyakate ihale olunduğu malumun oldukda murahhaseyn muma ileyhima ile mahal-ı mükâlemeye varub rey ve iradelerine ittiba' ve tarafeyn murahhasları meyanında tanzim ve tesviye mevad-ı memureleri zımmında müzakere ve tefevvah? olunan kelimat ve mübahaşet-i usule ve ucube-yi âli mâ hüvel-vaki' kemâl-i dikkat birle zabt ve tahrir ve sabit ve hıfza neşar maye-i? miknet eylemek babında.

Fi evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir sene 1191/M. Temmuz-Ağustos 1777.

S.95 B.94

Rikab-ı kemertab hazret-i cihandariye İstanlovis Agustus nam Leh kralı tarafından tebrik-i cülus-ı hümâyûn zımmında bu def'a gelen namenin tercümesidir.

Fi 25 Rebi'ü'l-evvel sene 1191/M.3 Mayıs 1777.

Darü's-saltanat-ı seniyye-i Konstantiniyetü'l-mahmiyenin padişah-ı azimetşiar ve şehinşah-ı şevket diyarı ve Asya ve Avrupa ve Afrika ve Acem ve Arap ve Şam ve Kıbrıs ve Mısır padişahı şevketlû kudretlû azimetlû muhit-i izz ve Ekrem ve hem-civar mefhumumuz olan es-sultan ibnü's-sultan Abdülhamid han hazretlerinin pişgâh-ı hümâyûn-ı şehriyarilerine hâlâ Leh kralı ve Litvanya düka-ı kebirî ve Rusya ve Prusya ve Mazuba? Ve Samukciya ve Küba ... .. ve Lorina ve Erhonkiya? ve Suriye ve Çerikuya? Memleketlerinin hükümdarı emr-i tarafımızdan muvafik

müsâfât-ı hem-civari ve mutabık müvâlat-ı hulûskârı teslimat-ı faika ve tekrimat-ı layika takdimiyle münha-yı muhlis-i kadimeleridir ki şevketlû kudretlû azimetlû muhabbet-i izz ve hem-civarımız padişah-ı azimet-şiar hazretleri cenab-ı saltanat-ı seniyyeden bi'l-istihkak rütbe-i mu'ayyire ihsanıyla bu tarafa sefir tayin ve memur buyrulan es-seyyid Numan bey kullarının bizim ve Leh cumhurunun müsteşar ve ricâl ve serkerdelerimizin mahzarında resmen hüsn-i melafatda teslim eylediği name-i hümâyûnlarında taraf-ı bahrû'ş-şerif şehriyaranelerinden bu ihlaskârlarına olan tevcihat-ı dostane-i şehinşahaneleri tevsihen iş'ar ve tebeyyün olunmaktan nâşî fart-ı inbisat ve kema inşirah hasıl olduğundan başka cenab-ı hilafetnesablarının hakkımızda olan hüsn-i teveccüh-i mülûkâne vurud ve müvâlat-ı sabitelerini mir-i muma ileyh kullarının emr-i ferman tecdarilerine imtisalen bâ eşafihe dahi takrir ve tatminden kesb-i mahzuziyet firavan olunmağla taraf-ı muhlisden dahi vech-i layıkî üzere

S.96 B.94

Teşkirini mütezammin cevabı ibtidâr olunmuşdur serbest olan Leh ve Litvanya taifeleri meşveret-i 'amme'de müçtemiğ ve mütehhid iken taifeyn mezkûratının intihabıyla takdiru'l-hâvi Leh krallığına is'arımızın tehniyesi zımmında şerefriz sudûr buyrulan name-i hümâyûn me'ali-makrunlarının mezâmin-i münifelerinden ve sair mumâ ileyhın ferman ve tenbihat-ı mülûkânelerine ittiba'en takrir-i sadıkanesinden ve temşiyet-i Allahu Te'ali birader ve'l-ekher daimu'z-zaferleri sultan Mustafa Han tâb-ı şerâh hazretlerinin irtihallerinden sonra bi'l-arş ve'l-istihâl icrâ ve âzamlarından müntekal taht-ı 'âli-necât-ı Osmani üzere cülûs-ı hümâyûn meymenet-makrunları vuku'una tahsil-i itlâğ eyleyince sabâh? ve teşfi-i derûn-ı muhalesât meşhûmunuz vaki' olub bundan akdem Leh krallığına intihâb ve resmen teveccimiz akibinde ol-tarihde cenaplanımız? ve hâlâ ve sene fesatlanlığı? Senatorluğuyla sarayımızın mareşalı olan Tomas Vantolid Aleksandroviç nam elçimiz krallığıyla nâil olduğumuz ihyâr zımmında islâkımızın âdet-i müşesnalarına mutabakat birle Âsitane-i sa'âdete birâder ve'l-inhârlarına bâis ve ırsâl olunduğu misillû bu def'a hâdisât-ı fâileme eyyâm-ı güzeşteden arz olan müvâni'in izfâğından sonra bundan akdem Leh asilzâdelerinden Âsitane-i Âliye orta elçilik rütbesi ve

ruhsat-ı kâmile ile tesyir ve tesbil eylediğimiz bi'l-fiil Enderun müsteşarımız ve mahiyetimizde mukarrer meşveret daima cemi'yetinde düvel-i saire ile olan umur-ı hariciyede mahrem ısrarımız ve San İstansilovis? tarikinin kavaliri mezid-i rağbetlû Karolos Lazoposki Dö Boşkam nam asilzâde hâlâ Atina-ı Devlet-i Âşiyânede mukim olduğundan kat'î nazar cenâb-ı hilafet-me'ab cihandarilerinin dahi makbul ve mücerribi olmağla mukteza-yı me'muriyeti olan işbû name-i sadakat-ı 'ilamemizin muhtevi olduğu mezâmin-i muhalesat-ı kârin metânet-i rehinleri beyan ve i'lan ve hasseten kemâl-i şevket ve iclâl ile vuku' bulan cülûs-ı sa'âdet-me'anüslerin tebrik ve tehniye merasimini ifâ ve icrâ eylemek me'muriyetle tarafımızdan kadri'l-iade orta elçi ta'yin ve irsâl kılınub vuku' bulan cülûs-ı hümâyûnlarından kesb ve tahsil eylediğimiz ibtihaç tam ve bu babda ad'ıyye-i hayriyye-i hâlisanimiz ne derecelerde idüğü elçi-i mumâ ileyh bendelerinin kemayeniği ma'lum olmak hasebiyle cenâb-ı şevket-me'ab-ı mülûkânelerine i'timad-ı tâam-ı irâs olunacak vechle tasdik ve tevzih itmesi uhde-i sefaretine tahmil olunduğu emr-i mukarrerdir hâkim-i mutlak hazreti irâd çün saltanat-ı seniyyelerini ebed-i mukarerden ve ferman-ı şevket ve kudretlerin efzûn eyleyüb mehâbet-semât-ı hüdâvendigaranelerine ikbal ve sa'âdet nâmütegayyire ve saltanat-ı seniyyelerine tabi' olan tavâif ve mülke refahiyet-i sermediye 'inayet ve ihsan eylemek da'vet-i hâlisanesiyle beyne'd-devleteyn harf-ı medideden berü rabıta-yı bend-devam olan akûd-ı mevâlat ve safvet ve ale'l-husus Karlofça ahidnamesi mucibince musâlaha-ı mü'ebbedenin uhud ve kuyuduyla müstehâkim ve müstekar olub tarafımızdan müracaatı hususunda bir dürlü tecviz-i kusur olunmayan merasim-i musâfât ve mevâlatı ile'l-ebed bekâ ve sebâta kârin olmak ifza-yı mefâsid ve mütalib ihlaskâranedir bâki-yi vücud mes'ud-ı hümâyûnları sıhhat ve afiyete rehin olmak hazret-i haktan mütemanadir ( ) Milad-ı hazret-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş yedi senesi mah-ı Eylûlünün on dördüncü gününde ve krallığımızın on dördüncü senesinde Varşova şehrinde tahrir olundu.

S.96 B.95

Bu def'a 'avdet idecek Leh elçisi ile yazılan Name-i Hümâyûnun müsveddesidir.

Fi evâhir-i Muharrem sene 1192/M. Ocak-Şubat 1778.

Çün hazret-i hüdâvendü'l-izâl ve cenâb-ı müfeyyizü'l-cûd ve't-tevvâl-i celleşâna 'ani'ş-şebiye? Ve'l-mesâr takdisat-ı zâta 'an tatriku'z-zevâl ve'l-intikalin irâdet-i Âliyye-i azliyye ve 'inayet bi-gaye-i emizliyesi? ve seyyidü'l-enbiya ve senedü'l-esfiyâ iki cihan güneşi ulu peygamberimiz hazret-i Muhammedü'l-Mustafa-yı Âliyye ve Âlî ile ve ashaba efdalü's-selâvat ve İslam'ın semûd-ı müfhirat güşiratü'l-berkatıyla ben ki eşrafü'l-beledan ve'l-emâkin ve es-sa'idü'l-emsâr ve'l-medâin kible-i cevami'-i âlim ve mihrab-ı tevcihat beni âdem olan Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere ve haram-ı mescid-i aksa ve Kudüs-i şerif-i mübareğin hadım ve hâkimi ve reşk-i endâz kılub selâtin-i cihan olan bilâd-ı sâlise-i mu'azzama ki İslambul ve Edirne ve Bursa ve anların ve Şam cennet-i müşâm ve Mısır ve Nedratü'l-asr semta? Ve külliyyen Arabistan ve Afrikiye ve Burka ve Kirvan ve Halebü'ş-şehba ve Irak'ın Arap ve Acem ve ahsa ve Deylem ve Rakka ve Musul ve şehrizor ve Diyarbekir ve Zülkadriye ve vilayet-i Erzurum ve Sivas ve Edirne ve Kirman ve Van ve mağrib ve Habeş ve Tunus ve Trablusşam ve Kıbrıs ve Rodos ve Girit ve Mora ve Akdeniz ve Karadeniz ve Cezayir ve sevahiliyle Diyar-ı Anadolu ve memalik-i Rumeli ve hususen Bağdat Darü'l-islam ve cem'an Kürdistan ve Rum ve Türk ve Tataristan ve Çerakese ve Kabartiyân ve Gürcistan Deşt-i Kıpçak ve eyalet-i Tatara dair ol-havalilerde vaki' umumen suğnak ve etrafında keen cümle oymağın ve müsâfâtıyla umumen Bosna ve Kal'a-yı Belgrad Darü'l-cihad ve Sırp hükümeti ve anda olan kala' ve hisarın ve bilâd-ı Arnavudluk ve bi't-tamam Eflak ve Boğdan ve havalisinde vaki' mu'afil ve şekûr ve ta'rif ve tevezifden müşgani nice kalağ ve bekâ' ve emsârın padişah-ı mu'delet penâhi ve şehinşah hazret-i destgâhı olan sultan ibni sultan ve'l-hakan ibni'l-hakan es-sultan Abdülhamid han ibni'l-sultan el-gazi Ahmed han ibni sultan Mehmed şahım taraf-ı hümâyûn-ı hilafet-makrunumuzdan iftiharü'l-ümerai'l-âzamü'l-'iseviyye umdet-i kiberai'l-fehhamü'l-mesihyye mesâlih-i müsâlih cemahiru't-ta'ifete intisâraniye sahib-i ezyalü'l-haşmet ve'l-i'tibar-ı halâle ve tevabi'i kralı rağbetlû İstanlovis Agustos ile kârin-i sadakatkâr hemcivarımızla cumhuru hatemet-i 'avakihim bi'l-hayr ve'r-reşâda tevki'-i hümâyûnumuz vâsıl olacak ma'lumunuz ola ki dudman şevket-i kıyam-ı şahane ve hândân mu'delet-i iltizam-ı hüsrrvanemiz ile Leh Devleti ve cumhuru beyninde mü'ebbed ve işdâr ve müses? ve payidar olan safvet ve mevâlatın te'yid ve te'kidini terhim name-i düşânınızla? bundan akdem

S.97 B.95

Der-bâr-ı adalet-karar tecdaranemize ib'âs olunan orta elçiniz kıdvetü'l-ümerai'l-milletü'l-mesihîyye Karolos Lazoposki Boşkam hatemet-i 'avâkiye bi'l-hayr Âsitane-i şevket-i âşiyânemize vârid ve vâsıl ve namesini 'atiye-i âliye-i şahanemize teslim birle medâd ve müvânesine ve hülâsa-ı sefareti mefhumuna itlağ ve edvânemiz mücrit ve şâmil olduktan sonra Özi'nin hilafet-penâhi ve taht-ı ve'l-ibhât-ı saltanat destgâhiye bi'l-ars ve'l-istihkak cülûs-ı miyamen me'nûs-ı mülûkânemizin tebrik ve tehniyesini meş'ar bu def'a yine elçi-i mumâ ileyh vesatıyla ib'âs kılınan bir kıt'a name-i düşâneniz bi'l-fiil sadr-ı âzam-ı fehham ve vekil-i mutlak-ı sadakat-semirim Mehmed paşa edem'allahu te'ali iclâle vezâif-i bi't-tevfik iktidara ve ikbale vasıtasıyla paye-i serir âlâ-yı hüsrevânemizde arz ve takdim ve elçiniz mumâ ileyh dahi mes'ul badigah-ı te'ali penâh-ı tecdaranemizle şerefyâb ve darika-yı uhde-i sadakati kılınan elçilik levâzımını ikmâl ve temim eyleyüb kanun-ı kadim devvâb-ı diriye müstedim üzere tarafınıza avd ve insirafa mecâz ve me'zun olmakdan nâşî avdet ... işbû name-i hümâyûn hilafet-makrunumuz isdâr-ı vecâ'is vesyâr olunmuştur inş'allahu te'ali lediye'l-vusûl Devlet-i Âliyye-i ebed-i kıyamımızla Leh Devleti ve cumhuru meyanelerinde mer'î ve mu'teber olan rabita-ı müsâleme ve safvet ve zabite-i mevâlat ve muhit-i zaman sa'âdet-i iktidarımızda dahi düsturu'l-amel tutulub madem ki taraflarınızdan şerait-i mevşûka-yı 'uhud ve peyman ve zevabıt-ı makbule-i sevkine ve imanın muhafazasıyla sulh ve salah müstelzemü'l-felaha riayette kusur zuhur eylemeye cenâb-ı mükerrerem menâkib şehriyânemizden dahi hilafata cevâz gösterilmeyüb kavaid-i mehâdine ve müsâfatın 'arıza-ı ta'birden vekâyesi bâ'is sabık reâya-yı tarafeyn ve sebep-i ârâmiş ahâli-yi canibeyn idiğü bi ... ve iştibahdır

Tahrir ... saire ... defterine kayd olunmuştur.

S.97 B.96

Hâlâ Tiflis hanı Erkli han tarafından tevlisdesi? Gürgin? Mirza ile vârid olan vesikasının hülâsasıdır

Fi 19 Safer sene 1192/M. 19 Mart 1778.

Asayiş-i 'icâzet ve mesâkin zımmında merhum ve mefzûr sultan Mahmud han ve Nadir şah taraflarından tanzim olunan müsâleme-i hayriyet-i encâm bu vakte dek düsturu'l-amel olub bu esnada canib-i Bağdat ve Şiraz taraflarında zahir olan ihtilal ve kil ve kal hasebiyle Azerbaycan ve Rum serhadleri ahâlisine tereddüd ve iştibah vaki' olub def'-i inkılab tarafeyn hususunda cenâb-ı hazret-i sadr-ı âzamdan Tiflis hanı mersûma mektub-ı âlî vârid olmağla ol-dahi bu maddenin hüsn-ü sureti zımmında serhad-ı Rum olan hâvi ve Revan ve Gence ve hemcivar olan hanlara suret-i hâli beyan birle istişare oldukda Bağdat ve Şirazın ihtilalleri sebebiyle hamisiyayemiz? olan Kars ve Ahışa ve Erzurum ve Van ve serhadat-ı saire mutasarrıfları vüzera-ı âzam ve ümera-yı kiram ile beyenlerinde berûdat ve gürûrat-ı mündefi' ve tarafının tüccar ve kârbânı ve ebnâ-ı sebili emedişid? ittiklerinde hiç kimesne tarafından ta'riz olunmaya ve tarafının fakr-ı vazifesi keyf-i mâişe-i hüsn-ü amânde olalar deyü Tiflis hanı mersûm Azerbaycan vâlisi olmak hasebiyle hânân-ı merkûme zemam-ı ihtiyarın han-ı mersûmun bir sadakatine teslim ve i'timad gelecek nameler ve vesikaları tahrir ve tesyir ittiklerine binaen işbû mevâd-ı hayriyye Rum ve Azerbaycan ahâlilerinin refah-ı halillerini muceb olduğundan han-ı mersûm dahi kendüden asaleten ve hanan mumâ ileyhim taraflarından vekâleten bu vechle ta'ahhüd viririz ki mademkine Şiraz ve Irak taraflarından asâkir-i külliye zuhur etmeyüb anlara müzâyeka-yı külliye virmeye iktidarları olmaya made'z-zikr merhûmun ve mefzurun hazretlerinin zamanlarında rabt olunan sulh ve salah üzere sabit kadim ve râsih dem olub bizler anlardan ve anlar bizlerden emin ve müsterih olmak üzere ta'ahhüd ideler deyü mersûm Erkli hanın verdiği vesika-ı müştemilü'l-hakikiyye i'timad buyrulsun sana ihda ve tis'in ve miete ve elf Zilhiccesi aşer-i evâhiri tarihiyle müverrih der-âliye'ye gönderdiği vesika-ı merkûmesinde tahrir eder.

S.97 B.97

Umdet-i hânân-ı müsebbih-i hâlet zide hükümdaran-ı 'isevi afiret-i sâlik-i mesâlik râst-ı istikamet hâlâ vali-i Gürcistan Tiflis ve tevabi' olan Erkli han sadakat-ı nişan arşidüh'ullah? melikü'l-mennân tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lum ola ki

Sen ki han-ı mumâ ileyhesin senin taraf-ı vazihü'ş-şerif-i hüsrânem merbût olan rabita-ı te'allik ve ihtisasın iyânen ve tecriten müşahede olan sıdk-ı kelâm ve safvet ve ihlasdan sonra mezid-i teveccüh ve iltifat-ı devranemi icâb idüb mukaddema tevârid iden ma'ruzatında inhâ eyledikde vech ile ifâsına ta'ahhüd ittikle doğrulub? ve istikamet tarikasından âdem-i 'udul birle uğur-ı şehinşahanemde vesâ'in mahdit olduğu mesa'i meşkûre-i kavâidden fiile getüreceğin etvâr-ı sadıkane ve hareket hüşmendane? giden akis-i endâz mir'at-ı zâmir-i keramet tehmîr-i hayırvânem olmakdan nâşî sana olan ... ve i'timad-ı tecdaranem mebni Azerbaycan hanlarından sudur-ı melik-i mevrûs padişahaneme bir 'inayette ve güzân?-ı isabet itmeyecek suret ile yedlerinden müsteran makbule ahz ve taht-ı zabıtaya ithal eylediğin Kars caniblerinde ikame serasker ve asâkir-i gâilesine düşleyeceği ve bu sâ'in nezid-i mülûkânemde meşkûr olacağı bi'l-fiil sadr-ı âzam-ı Ekrem ve vekil-i mutlak-ı sadakat-semirim canibinden sana tahrir ve iş'ar ve hâlâ Çıldır valisi vezirim Süleyman paşa

S.98 B.97

edama'llah-ı te'ali iclâle vasatıyla bâ'is ve tesyâr olunmuş idi bu def'a mu'temed adamlarından ... Mirzagirgin hatemet-i âvakiye bi'l-hayr ile Asitane-i şevket-i âşiyâneme gönderdiğin tahriratında Devlet-i Âliyyem ile İraniyan beynlerinde Nadir şah zamanında 'akd olunan sulh-ı salah müstelzemü'l-felah bu ânâ dek canibinden düsturu'l-'amel tutulub Bağdad ve Şiraz taraflarında tahaddis iden münazaa ve ihtilal sebebi ile serhadat-ı huzuremden Kars ve Ahışa ve Erzurum ve Van ve mahal-i saireye hâvi ve Revan ve Gence ve ma'ada semt ve civar bulunan bilad-ı veka' İraniye hanlarından vakten mine'l-evkât tecavüz-i vuku'a gelmesi maddesini vali Gürcistan ve Azerbaycan olduğun mülâbesesiyle hanan-ı muma ileyhüma tefhim ve anlar dahi serhadat-ı mezkûrede mukim vüzera-yı âzam ve ümera-yı kiram ile ale'd-devam muhit? ve musâfât hüsn-ü vefa ve mevâlât ile geçünüb muğayyer-i musalaha ser-mû vazî'a içtisa ve enbiya çeklerini ve iki tarafın kârbân ve tüccarı emtia ve salime? İyâb ve zehab ve ticaret eylemelerini müş'arısatin tarafına mu'teber ve şâyân i'ta ve zemam ihtiyarlarını biz ki teslim eyledikleri ecelden sen dahi kendü tarafından asaleten ve anların taraflarından vekâleten bir kıt'a

senedatımız ve mefhumunda bu ma'naları derc ve madem ki Şiraz ve İran taraflarından asakir-i külliye zuhuruyla musâfât-ı külliye hasıl olmaya menafi selim ve safvet-i hâlet vuku' bulmayacağına müte'ahhid olduğu tasrih ve tesyir eyledikde tastir olunmuş fi'l-asl meşhud olan resti ve istikamet ve hulus... bu husus bir kat dahi te'kid itmekle söz ki itimaden ve kavı ve te'hid ki ve tevkân irsal ittikte başkada Divan-ı Hümâyunum kalemine sabit ve kayd olunub huzur-ı mükerrem mevfur-ı cihandaranemden hizmetin pesindide ve makbul ve cenab-ı mülükâneme izhar eyledikde bendelik ve sadakatin mukaddema âsârı olarak vakar-ı sadıkanede ve vech-i i'tibara husûl olmağın fi-mâba'd ki ve evlâd ve ihzarın saye-yi mekarım vaye-yi devlet-i ebed-i müddetimde mahmî ve metzul tutulacağınız mukteza-ı şeyme-i? salafat ve mütega-yi hasât 'atfet-i cihandaranem olmağın ... mücella-yı zuhur olan sâi müstakimeye ki istihsanen ve kadr ve i'tiyadını 'âlâ işbu ferman-ı celilü'ş-şanım isdar ve ilave-i hitab-ı müstab-ı devranem olarak sana 'avatıf-ı Âliyye-i hüsrevânemden bir kıt'a mersi'? saat ... .. bir savb-ı samur ... ihsan-ı şahanem olub tevlisinden? Mirza girgin zirat-ı sadakate ile irsal olunmuştur mademki müte'ahhid olduğun vechle merkez resti ve sadakatte kâim taraf-ı vazi'ü'ş-şerif-i şahaneme bâzita olan tereddüd ve te'lifinde? ifâ-yı devarımıza sabit ve daim olasın sana ve evlad ve insab ve i'kâbına handan-ı muhalidü'l-erkan-ı hazivânemede ebvab-ı tevcihat ve gayeti münferih olacağı ve ilkâ ve eyalet-i vecah ve menzilatına îrâs-ı naks ve izale kaydında olanların def' ve ref'ine ve tesis-i esas-ı rütbe ve vekâhına himmet kâmile-i şehriyâranem mesruf kılınacağı ma'lumun oldukda teşrifat-ı mekarım gayet-i mülükânemi hâtırât ta'zim ve tebcil ile intikal ve hil'at-ı seniyyemi arayış dost-ı mefahirat derhiş-i ferih-i bahşı zirgan sadakat idüb Çıldır valisi ve vezir-i sadakatsemirim müşarü'lleyh ile ittihad ve iltifat ve sumne? ri'ayet iderek der-bâr-ı adaletkararıma ifadesi lazım gelen mü'eddiyenin vesatıyla iş'ara Azerbaycan hanlarına vekâleten ve kendü tarafından asaleten verdiği sened-i memhurun mazmununa muhalif halet-i vuku' bulmamak vesailini istihsar birle ve veziruz tarafına müstecalib 'avarıf-ı Behiye-yi cihandaranem olacak etvar-ı memduha-yı ezhara neşar vasi' ve kudret eylemek babında

Fi evâil-i Recep? Sene 1192/M.Temmuz-Ağustos 1778.

S.98 B.98

Rikab-ı kemertab hazret-i cihandariye İstanslavis Gustavis nam Leh Kralı tarafından bu def'a es-seyyid Numan Bey çakirlerinin avdetiyle gelen name'nin tercümesidir.

Fi 11 Cemaziye'l-evvel sene 1192/M. 7 Haziran 1778.

Darü's-saltanat-ı seniyye-yi Konstantiniyye elçisinin padişah-ı azimet-i şî'ar ve şehinşah-ı şevket-i vesârı ve Asya ve Avrupa ve Afrikiye ve Acem ve Arap ve Şam ve Kıbrıs ve Mısır padişahı şevketlû kudretlû 'azimetlû muhibb izz ve Ekrem ve hemcivar mefhumunda olan es-sultan ibn-i sultan Abdülhamid han hazretlerinin pişgâh-ı hümâyûn-ı şehriyarilerine hala Leh kralı ve etvaşiye düka-yı kebirî ve Rusya ve Prusya ve Sardunya ve samvenciye? ve Küba ve valeniya ve Buruliye? ve Budlakiye? ve Litvanya ve Azmoniskid ve Suriye ve Cezine Küba memleketlerinin hükümdar-ı izz tarafımızdan dostluğa layık ve hüsn-ü hemcivaniye muvafık ırağiyeye faika ve eşline ra'ika takdiminden sonra minnet-i meha-yı muhlisleridir ki şevketlû kudretlû azimetlû padişah-ı mu'azzam-ı izz ve Ekrem dostumuz hazretleri müsafî-i 'ibâdın tervicini tesir olan iz ve müte'al hazretlerinin 'avn ve 'inayetiyle meyanede câri tehab ve tevara sîn'uf ... târiyane sa'î olan bir hevahanın hareket-i sairleri tehallif-i külli ile muhtel ve meşus? olub kadimü'l-eyyamdan berü uhûd-ı sariha-yı muhalesat ile ve ale'l-husus Karlofça musalaha-yı mü'ebbedesiyle müttelik ve müttelik iki hemcivar devletin yedinde merasim-i musâfât ve mevâlatı ve hüsn-ü hemcivarin ve mu'amele-yi cemile-yi kâmile-yi icra ve ispat eylemeleri teminen tebrik-i mikdar ... olduğuna binaen bundan akdem dergah-ı hilafet-i şahanelerine tarafımızdan ve cenab-ı cumhurun orta elçilik rütbesiyle müşâr olunan ... ve bi'l-fiil Enderun müsteşarımız ... meşverette düvel-i saire ile olan umur-ı hariciyede mahrem-i esrarımız san İstansilavis tarafının kavaliri rağbetlû Karolos Lasoposki Dö Boşkam nam aslarade hüsn-ü tevciye-yi şehinşahilerinin mazhariyet ile kabul ve tarafımızda ve cenab-ı cumhurun irâd eylediği ma'ruzatında külli i'timad-ı şayan buyrulduğundan ma'ada meskûr elçimizin hüsn-ü semi'î ile tarafımızda ve cenab-ı cumhura mutabık ve istivâr olan safvet ve musâfât hasseten cenab-ı devlet-i seniyye'den 'izzetlû Seyyid Numan bey çakirlerinin sefaret ta'yini ile istidlal olduğundan tarafımızda ve cenab-ı cumhura ve'l-hevah olan mahzuziyet hasıl

olmuştur bilâdes ve'l-istihkak taht-ı Osmani'ye cülûs-ı meymenet makuslarının tevazım seyr-i kemini tarafımızdan ve cenab-ı cumhurun elçimiz mesfûr da'ileri

S.99 B.98

te'diye ve ikmal eylediği misillü mir-i muma ileyh çakirleri dahi Leh Krallığına kavdımızın merasim-i tehniyesi zamanında sefaretini me'muriyetini kemayeniği edâ eylemekle der-bâr-ı saltanat kararlarında muma ileyhimin me'muriyet-i ihrada istihdam olunmasıçün lüzumu olduğunu mülâhaza eylediğimiz ecelden iade olunmasını istisavb eylemişizdir muma ileyh çakirlerinin uhde-yi sefaretini vech-i ihsan üzere edâ eylediğine ma'nen şehadet eylediğimizde binaen intizar ve tevcihat-ı mülükânelerine muma ileyhi gayetü'l-gaye tavsiye eylememiz vâcib-i izz olunur Devlet-i seniyye ile bizim ve cumhur Leh beyninde derkâr olan hüsn-ü musâfât ve mevâlatın ve arsen kuyud ve 'uhud ile hasseten Karlofça musalaha-ı müebbedenin dikkat ile tezelzelden mesul olacak vechile mira'at ve teyidi emrinden 'izz ve ibhac bir meramımız olduğu işbu namemiz ile te'kiden beyan olduğu misillü muma ileyh çakirleri dahi ol-tarafa avdet eyledikde ber minval üzere pişgâh-ı şehriyarilerine tahkik ve tasdik ideceğinde kat'a iştahımız yoktur bâki cenab-ı hilafetmiabları reaya ve berayalarının refahiyetini ve hüsn-ü hem-civarına mira'at edenlerin teslimiyetini müstelzim olacak sıhhat ve afiyette müstedam olmaları hazret-i haktan 'an-ı Samimü'l-kalb istid'a olunur milad-ı hazret-i İsa'nın bin yedi yüz yetmiş sekiz senesi Şubatının yirmi beşinci gününde ve krallığımızın on dördüncü tarihinde Varşova ve şehrinde tahrir olunmuştur.

Fi evâhir-i Cemaziye'l-evvel sene 1192/M. Mayıs-Haziran 1778.

S.99 B.99

Vüzera-yı âzam ve vükela-yı fehhamın mu'tedü'l-akval ve sadakatine ve merziye'l-ef'alinden hâlâ Erzurum ve Trabzon valisi ve canibin muhassılı ve Kırım canibi seraskeri olub bu def'a bi'l-istiklal murahhas ta'yin olunan vezir suretidir el-hac Ali paşaya hâkim ki

Bundan akdem Devlet-i Âliyye ebed-i peyundumla Rusyalı Devleti beyninde in'ikadınız olan şurut-ı musalaha ve 'uhud-ı müsaleme-i müebbedenin kemayeniği merasimi icra ve tarafımızdan alunub virilen ahidnamelerin neşrayeti ifâ olmakda

iken bi-takdir hâza Kırım canibinde tehaddis ve tekvin iden hâlât ve avarızdan nâşı iki seneden berü hilaf ve şefâat ve dikkat bu kat Tatar diyanet-i şî'arı ile cenin ve cidal zuhur idüb tehad-ı diniyesi ile bir mukteza-ı şeri'at-ı izzet kuvâm Tatara iâşe ve isdara mecbur ve bu vech ile kemafi's-sabık taire-i cenk ve peyker meşgul olmak sureti duma? ve biruz olub reaya ve beraya-yı tarafeyn tekrar müstatü'l-bal? muztırabü'l-ahval oldukları cihetten meyanede vuku' bulan muhasema ve bazen mürtefi' ve sefk vema mündefi' ve beraya-yı canibeyn kemafiyü'l-evvel emin ve müsterih olmak için Devlet-i Âliyye'min arz ve şanına layık ve ahkâm-ı şerife mutabık vech-i vecibe müstahsin üzere sabıkı misillü mevad'a ve mehadine ve te'kid esas-ı müsalemeye terazi-yi tarafeyn ile iade-yi emr-i mükâleme hususuna izin-i hümâyûn-ı padişahanem erzani kılınub sen ki vezir-i sadakat-i semirim müşarü'l-ileyhsin sen handan-ı muhallidü'l-erkan ve durman hilafet-i âşiyânemin perver-i siyakati ve saltanat-ı seniyyemin çerağ-ı efruhtesi olub muhavvil uhde-yi kifayetin kılınan hizmet-i mühimme Devlet-i Âliyye'min bir vakt-ı matlub-ı te'diye ve tanziminde sadakat ve istikametini zahir ve tahsis hala dost-ı hamiyet-i perşike? ihale ve tefviz olunan emr-i seraskeri ve hatib-i cesim gayretinizde bu andan senûh iden tedabir-i hüsne ve âra-yı sa'iben nezid-i fer ve mülükânemden makbul ve bu babda dahi hizmetin meşkûr ve bahir olmak hasebiyle Devlet-i Âliyye-yi ebed-i kıyamın arz ve şanına ve şeri'at-ı mütahhideye layık ve muvafık olduğu vechle müftehidü'l-melkâtü'l-azimet-i ıseviyye muhtarâtü'l-kiberai'l-fehimatü'l-mesciye maslahat-ı mesalih cemahirü'l-zafetü'n-nesraniye sahibet-i ezyâlü'l-haşmet ve'l-vakar sahibet-i delailü'l-mecd ve'l-i'tibar haşmetlü miknetlü Rusya imparatoriçesi hatemet 'avakihe bi'l-hayr ver-reşad ve'l-himmetü'l-beha sebilü's-sevab ve'ş-şedad tarafından mükâlemeye me'mur ta'yin olunan murahhas ile mükâleme ve akd-ı mevad mevadia? eylemek üzere hala vezir-i âsaf-ı şeym ve vekil-i mutlak kavvillhim düstûr-ı Ekrem müşir-i fehham nizamü'l-alem nazım-ı menazimü'l-emam müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimu mehamü'l-enâm bi'reyi's-saib mümehhidu bünyanü'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkanü's-sa'âdet ve'l-iclalü'l-mahfuf bi-sınuf-ı 'avatıfu'l-melikü'l-âla Mehmet paşa edemallahu te'ala iclale vezaif-i bâ te'yid-i ikdara ve ikbale tarafından istisvab ve rikab-ı kemertab-ı hasrvaneme arz ve iltimas olmağla taraf-ı bahrü'ş-şerif-i hümâyûnumdan izin tam ve ruhsat-ı kâmile-yi melâ kelim ile mükâleme ve akd-ı mevadiye büyük elçilik rütbe-yi

fehimesiyle sen ve hâlâ kapudan-ı derya ve vezir-i gayret-i gösterim Gazi Hasan paşa edemallahu te'ala iclale me'zun ve bi'l-istiklal murahhas nasb olunmuşsuzdur imdi gerek sen ve gerek derya-yı kapudanı ve vezir-i sadakat-i semirim müşârü'l-ileyh Devlet-i Âliyye'min mu'temed ve hamiyet-i şî'ar ve herhalde mevsuf ve sadakatleri olub ikiniz cesim ve ihdamızla sende olduğunuz cihetten ittifak ve ittihad-ı merasimine ri'ayet ederek müceddiden akd-ı müsâlaha ve müsaleme ve hususat-ı saire mukteziyede ruhsat-ı kâmile ve izin-i şamile ile me'zun ve murahhas olduğunuz vech ile Rusya imparatoriçesi müşârü'n-ileyhümânın mükâlemeye ta'yin olan murahhasıyla akd-ı mecalis idüb Devlet-i seniyye-i ebed-i kıyamın şanına layık ve ahkâm-ı şer'iyye mutabık ve reaya ve beraya-yı canibine ve kaffe-yi ibadullaha nafi' vech-i vecibe ile musalaha-yı hayriyenin tanzim ve inhitamına müteallik umurda bi'l-ittifak-ı istihsan ve istisvab eylediğiniz taraf-ı hümâyûn-ı padişahanemden dahi makbul ve mu'teber tutulacağı tahkik ve mukarrer olmağla suret-i mergubeye ifrağ ve hüsn-ü hitam ile temessük-i eşvab ve virilen temessükler şurut-ı ahidname-yi hümâyûna mebni kılınmak üzere der-bâr-ı 'atufetkarar-ı mülükâneme arz ve i'lam eylemeniz babında

Fi evâhir-i Receb sene 1192/M. Temmuz-Ağustos 1778.

Bir sureti: Hâlâ Kapudan-ı derya vezir-i setirde tedbir Gazi Hasan paşaya kezalik büyük elçilik rütbesiyle murahhas ta'yin olunduklarını muhtevi bervech-i meşrûhdur.

S.100 B.100

Rikab-ı Kemertab Hazret-i şemdariye Alviziyus Mocanigo? nâm vandiyan? tarafından gelen namenin suretidir.

Fi 10 Rebi'ül-evvel Sene 1192/M. Mart-Nisan 1778.

Anadolu ve Rumeli ve Arap ve Acem ve Şam ve malhitam Mısır-ı Kahire'nin şehinşah-ı 'azimet şî'arı şevketlû kudretlû 'azimetlû padişah-ı daimü'z-zafer sultan Abdülhamid han hazretlerinin batirullah-ı te'ali? Vandiyân ve tevabi'nin Rozi Alviziyus Mocanigo? tarafından mecd ve ikbâl-i müstecalib olur ar'ıye ve teslimat takdiminden sonra inha olunur ki Vandiyân'nın beylerinden rağbetlû ... nam kimesne

bendelerinin bundan akdem vaki' olan umur-ı tehimen saide mezide isti'dad ve rüşdi tamamen hüsn-ü zannında mutabık olmak hasebiyle bu def'a dahi kendüye ihale kılınan me'muriyet-i muhtemenin tediyesinde kemâl-i dikkat ve gayret ile kıyam edeceği bi'istibah olduğuna binaen saltanat-ı seniyyelerimle cumhuremiz şekarları beyinde müstekar olan müsaleme muktezasınca bu def'a 'atiye-yi 'Aliyye-yi mülükânelerine ber vech-i mu'ted balyos? rütbesiyle ba'is ve tesyâr olunub muma ileyh bendelerinin lisanen takririnden hazret-i kuvvî şevketin 'azimet ve ikbali ve 'âvanda reshidam ve müdavim olduğumuz vâsıl semi'-i hümâyûnları buyruldukda hüsn-ü kabule mevsûl müddet-i hidametinde arz ve irâd ideceği bi'l-cümle hususatta bize itimad olunur gibi muma ileyh keminelere dahi i'timad-ı şehriyârileri mebzul buyrulması hâsul ve mütemanadır bâki cenab-ı şevketmiab-ı cihandarilerinin tûl-ı 'ömr ve ferde ikballeri dergah-ı hazret-i hakkul müsted'adır tarih-i milad hazret-i Alişanın bin yedi yüz yetmiş yedi senesi mah-ı Şubatının yedinci gününde meskûr hükümet ve vaziyemizde tahrir olundu.

S.100 B.101

Rikab-ı Kemertab Hazret-i hilafetpenahiden Vandiyân Rozi? ve cumhuremiz cedid Baylos? ile gelen namesine cevab olmak üzere 'avdet idecek Baylos sabık ile irsal olunan Name-yi Hümâyûn'un müsveddesidir.

Fi 15 Şevval Sene 1192/M. 6 Kasım 1778.

Elkab-ı mu'tededen sonra

Merci'-i selatin-i devran ve melâz-ı hevakin-i belend-i mekân olan sırra-yı sa'adet-i revak ve'l-işân ve 'atibe-yi cevaztak 'adalet-i erkanımızda ve fevr-i sadakat ve ihlası ve mezid-i müsalemet ve ihtisasınız muktezasınca ber vech-i mu'ted Baylos rütbesiyle Âsitane-i mu'delet-i âşiyânemizde mukim olmak üzere bu def'a tarafınızdan me'mur ve ta'yin olunan Andriya memu hatemet-i 'avakiye bi'l-hayr ile irsal kılınan name-yi sadakat'ilamenizin asıl ve tercümesi vezir-i 'azam asaf-ı şeym ve vekil-i mutlak-ı sadakat-ı 'alemimiz Mehmet paşa edemallahu te'ala iclale vezaif-i bâ te'yid-i iktidara ve ikbale vesatıyla paye-yi serir-i i'lamında arz ve telhis olunub hülasa-yı mefhumunda Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımızla cumhuremiz beyinde sabit ve istikrar olan şurut-ı musâfatın devamına ri'ayet ve kıyamına

ihdimam üzere olduğunuz inha ve bu babda hevahiş-i derununuz derece-yi kemâlde eylediğini elçi-yi muma ileyhın takririne ihale ile işaret ve enba eylediğinizden ma'ada elçiniz muma ileyhın hizmet-i lazimesinde akdem ve isti'dadı zahir ve mücerribü'l-etvar olduğuna binaen elçilik ile ikametine müsa'ade ve müddet-i ikametinde tarafınızdan arz ideceği umur-ı karîn-i i'timad ve is'af kılınması iltimas ve istid'a kılınmak hasebiyle iltimasınız üzere derbâr-ı 'atufetkararımızda ikametine izin ve ruhsat-ı şahanemiz mesrut ve bidriğ olub ve bundan evvel der-devlet-i mukarremizde mukim olan elçiniz Bortolemiyo Gradeniko hatemet 'avakiye bi'l-hayr merasim-i hizmet-i sefaret-i kemâl-i âdab ve ihlas ile eda ve şerait-i sıdk-ı musâfatı tâam-ı ri'ayet ve icra ile bu def'a tarafınızda 'avad ve israfa? me'zun ve murahhas olmağla işbu name-i hümâyûn-ı şevketmakrunumuz şerifbahş sadur olub muma ileyh ile irsal olunmuştur inşallahu mevali lediye'l-vüs'ul Devle-i 'Aliyye-i ebed-i müddetimiz ile cumhurunuz beyninde mün'akid ve müstahkem olan mevalat-ı mü'ebbede ve musâfat-ı müşebbede şurut ve kuyudu 'ahidname-i hümâyûnumuz üzere bundan böyle dahi kemâken mukarrir ve mu'teber tutulan madem ki tarafınızdan merasim-i sulh-ii salaha ri'ayette kusur ve levazım ve mukteziyat musâfat ve mevalatta kusur zuhur eylemiye mabeynde sabit ve isti'dar olan 'ahd ve sadakat safvet ve kuyud ve işkat-ı müsalemet merasimine taraf-ı saltanat-ı seniyyemizden dahi kemayeniği mü'ebbeden mira'at olunacağı ma'lumunuz ola vesselam 'ali min sabi' el-hadi.

S.101 B.102

Rikab-ı Kemertab Hazret-i cihandâriye Nedirlanda? Âsıtatı? cenerallerinden bu def'a gelen name'nin tercümesidir.

Fi 17 Rebi'ül-evvel Sene 1192/M. 15 Nisan 1778.

Şevketlû kudretlû 'azimatlû padişah-ı daimu'z-zafer hazretleri

Bundan akdem Darü'l-hilafetü'l-'aliyye'de Deveyley? nam elçimizin darifnadan darifaya? rihlet-i mikdar olub saltanat-ı seniyyeleriyle beynimizde olan hüsn-ü mevalat ve tereddüd-i tehabbın te'kiden muhafaza ve refayesini 'ale'd-devam halûs ve safvet üzere arzu eylediğimiz icâlden müteveffa-yı mezbûrun yerine

hidamet-i elçiliğe mutabık hasıl ve evsaf ile müttesaḥ ve müste‘id âhir bir zatın nasb ve ta‘yinine mübaşeret olundukda Kaldera eyaletinin aslızadelerinden ve eyalet-i mezkûre tarafından esâtî? cenerallerinin icra-yı meclislerinden ... mesnedine sahibi ...- Haftın nam kimesnelerinden meramımız üzere icra-yı me‘muriyet-i elçiliğe gayrı kimesne ittisab görünmemekle muma ileyh bendelerinin intihabı tecviz ve ihtiyar olunub aslızadeliği hasebiyle şayeste-yi i‘tibarımız olduğundan başka bundan akdem haşmetlû İsveç kralı canibine elçiliğe ib‘at olundukda dahi eşna-yı me‘muriyetinde ezhar-ı cedit ve gayret ve irâd-ı sadakat ve istikamet itmekle mütehakkık rağbetimiz olduğuna binaen cenab-ı şevketmiab-ı tecdarilerinin dahi karin-i istihsan-ı mülükâneleri buyrulacağı me‘mulüne ictiraen muma ileyh elçimiz makamına kabule müsa‘ade-i seniyye-i hüsrevâneleri erzani ve ‘atiye-yi âliya-yı padişahanelerine meşvaline ruhsat-ı Âliyye-i kerimaneleri bidriğ ve ismimiz ile tarafımızdan irâd edeceği bi’l-cümle hususatta kendümüz irâd ider gibi i‘timad-ı Âliyye-i Hüdavendigarileri mebzul buyrulması ve ‘ale’l-husus me‘mur olduğu üzere cenab-ı şevket nisab-ı şehriyârilerinin devam-ı eyyam-ı sıhhat ve ‘akibetleri ve meşhur-ı afak olan memalik-i vasi‘atü’l-mesalik Devlet-i Âliyye’ye mâye-i felah ve ikbal olan saltanat-ı seniyye ve mecd ve iclalleri hizmet ve ‘avatını ifâ ve ittimam ve zat-ı ‘azimet-i sefat-ı mülükânelerine derkâr olan ihtiram ve tevkir-i hasmımızın? tasdikini tecrid ve cumhurumuz da‘ileriyle tüccar re‘ayamız haklarında intizar ve afet-i âsâr-ı tecdarilerinin ve müsa‘ade-yi seniyye-yi şehinşahanelerinin yevmen kavmen istihsaline farku’l-gaye arzu ve hevahişimizi arz ve izhar eyledikde i‘timad-ı şahanelerinin erzani buyrulması hususu rica ve niyaz olunur baki şevketlû kudretlû ‘azimetlû padişah-ı daimu’z-zafer hazretleri bekâ-yı ‘ömr ve ‘akibet-i vakar ve şevket ve ikbal ile serir-i sa‘âdetiasr hüsrevânelerinde bir karar ve erkıyam eyleyüb zat-ı şevketsemat-ı mülükânelerine kenz-i azliyesinden mevahib fermekarimü’l-leyhesin ifaza-yı zişar ve dünya ve ‘akibede kaffe-i ‘avarıf-ı semdaniyesiyle bekâm eylemesi derkâr-ı hazret-i vahibu’l-‘izabeden müsted‘adır tarih-i milad hazret-i İsa’nın bin yedi yüz yetmiş yedi senesi mah-ı Eylülünün dördüncü gününde ... şehrinde tahrir olundu

S.101 B.103

Devlet-i Âliyye-i ebediye'l-istimrarımda sabıkan defter emini olub bu def'a nişancılık paye-i def'ilesiyle kadr-i terfi' ve husus-ı âtiyü'l-zikre müceddiden bilâ neferad-ı murahas ta'yin olunan el-hac Abdurrezzak Bahir dam-ı 'alime ve mecdeye hakim

Devlet-i 'Aliyye-i ebed-i kıyamıyla Rusya devleti beyninde mün'akid olan şurut-ı müsahala-yı mü'ebbeden Kırım serbesti ve şeraitinden olan intihab-ı han maddesi şartına katrık iden 'âlinin tesviye ve temşiti ve madde-i merkûmede şeri'at-ı Muhammediyeye tatbik olunacak suretin tanzimi ve şera'it-i müsahala tenkih ve temyizi ile fımaba'd devleteyn beyninde muceb kıl ve kal olur halet kalmayub şera'it-i silm ve musâfat canibinden düsturu'l-'amel tutulmak tarafına emniyet name-i kemâlin ve Tatar'ın serbestiyetleri emrinde ba'dezin tarafına vakten mine'l-evkat 'illet ve bahane ile tevaif-i merkûmeye ve umur-ı dahiliye ve hariciyelerine ve hin-i hacette sülale-yi cengiziyeden intihab edecekleri hanlarının ihtiyarına dair dahil ve ta'riz etmemek üzere bu meşlub taht-ı zabıtaya irsali ve icabetten olduğuna binaen Rusya Devleti tarafından hâlâ Der-Âliyem'den mukim orta elçisi İstakif? hatemet-i 'avakiye bi'l-hayra devleti tarafından virülüb ibraz eylediği ruhsatname-yi ma'mul behada beyan olduğu gibi cenab-ı saltanat-ı seniyyemden dahi mevad-ı merkûmenin mükâlemesine murahas ta'yinine irade-yi keramet ifade-yi şahanem te'allik eylediği icalden sen ki defter emin-i sabık muma ileyhesin sen ve sabıkan ordu-yu hümâyûn kadısı müftizade Ahmet ziyde tefdiye ile ve sabıkan defter emini İbrahim Münib damme mecde bi'l-iştirak terhis olunmuş idiniz bu âvanda mucibu'l-iktiza murahaslık-ı mezkûr münferiden ve müstakilen senin 'uhde-yi sadakat ve imanınla taraf-ı şahanemden taklid olunub ve sen şimdiye dek devletin vaki' olan mükâlemelerinde hayr-ı hevakatim hizmet ve evvel ve âhir işlere vâkıf ve emr-i mükâlemede kanun-ı düvel üzere ifa-yı hidamete ehliyetinden fazlasından her vechle diyanet ve sadakat ve resti ve istikamet ile deyn-i der-devlete hasûl-ı mülükânem bi'l-infirad murahaslığının tecdidini ve ifa-yı me'muriyeti müsellesin işbu ruhsatname-yi hümâyûnum isdar ve hat-ı şerif-i 'inayet-redifle müşiran

S.102 B.103

yedimde i'ta olunmuştur imdi müste'iten billahi te'ala mükalemeye şeru' ve mübaşeret ve din-i Devlet-i Âliyyeme nafi' ve hayurlu ve şan-ı saltanat-ı seniyyeme müvafık ve cedde müstahseneyle serbestiyet ve intihab hususlarını ve sair mevari etrafiyla müzakere ve şer'-i şerife müvafakatı cümle 'inde müsellem tutulub lede'l-istikrar tarafından ve elçi tarafından virilüb alınacak senedatı mübadele ve tanzim eyleyecekleri hususlar nezd-i hüsrevânemde makbul tutulacağını mukarrer bilüb ona göre sarkâne ve müstekimane ibrat-ı hidmat-ı meşkûreye bezl ve sa'i ve kudret eylemek babında ruhsatname-i hümâyûnum sadır olmuştur.

Fi evâhir-i Safer sene 1193/M. Şubat-Mart 1779.

S.102 B.104

Canib-i hazret-i cihandariden zend-i Abdülkerim Hâna yazılan name-i hümâyûnun suretidir.

Elhamdüllezi nasreddin teşivva? fi mübadinü'l-'uhud ve'l iman ve eses'ül? erkanü'd-din bir fiil-hilaf min beyn-i ehlü'l-iman ve'l-ifân ve 'akib min sar vesiletin yusfun? dâme el-müslimin bi'l zulm ve'l 'üdvan ve's-salavat ve's-selam âli min şer'-i lamitte ve fe'el 'uhud fi külli zaman ve mekân ve âli 'âla ve 'izzete ve ashabü't-tahirin kanet i'tabehimu'l-'aleyh li'l mü'minin kehf'i'l-iman

Emâba'd yekta süvar 'arsa-i hamaset rayet-i ifraz hâliye-i celadet havşının cenk-i Feridun ferhenk? töhmetin peykâr-ı Neriman-ı ahenk hami'i memalik-i İran-ı zemin ... bâzu-yı evrenin? temkin mağferipuş? hame-i dilaveri sipahkeş? aklım hamiyet güşeri hâlâ hükümdar-ı ilkat faris ve İsfahan ve Kirman ferma-yı eyalet-i Hamedan ve arran olan zend-i Abdülkerim Han celadet-i nişan cenablarının cenab-ı ihlas caniblerine fevaç teslimat-ı vafiye mekiyyetü'n-nefehahat ve revayih? teslimat safiye-i vardiyetü'l-fevhat ki riyaz-ı fevad-ı şahane ve Gülşen-i nehâd-ı hüsrevânedan sermete? ve dimağ-ı mühür ve vilaye? nekehat-ı resadır refakat-ı nesim hab? ve vedad ve delalet-i berid-i hulus ve ittihad ile takdim ve ehad kılındıktan sonra ba'is terkib-i fukarat-ı dostane ve badi-yi tertib-i mukaddemat-ı muhlisane oldur ki Devlet-i Âliyye-i ebediyye'l-istimrarımızla süknâ-yı İran beyninde Nadir Şah afşar zamanında rabıta pezir-i hüsn-i imtizan olan şerait-i selim

ve safvetin muhafaza ve vekâyası emrinde bu canibden ne mertebelerde ikdam olunduğu ve hîni memalik-i iranda şah-ı müşar-ı ileyhin irtihalinden sonra vuku‘u bulan şevreş ve ihtilal eşnalarında rüsum-ı hem-civariye ri‘ayet olunması muhtevi serhadden mensuremiz velât ve hükkâmına tenbihat-ı akide olunarak muhalif ‘ahd ve Peyman sermû vazi‘a cevaz virilmediği cümle rical ve reis-i sefidan-ı İranın ma‘lumları olup bu ka‘ide asayış-i fezaya ol tarafdandahi mürâ‘at olunmak vacib ve lazım iken bazı erbab-ı müfsidinin aralığa halulile Basra üzerine leşker İran mugayyer ‘ahd ve Peyman vazi‘ Kırım tecavüz eyledikleri halelde taraf-ı hükümet şiarınızdan ma‘il ıslah ve ragıb sulh ve salah olduğunuzu mütezammın müntesebat savb-ı halisanenizden ‘izzet-i düşâr fetanet-i şi‘ar Abdullah bey Kırımı dâm-ı ‘izzet ile gönderdiğiniz mektub-ı belagat İslavinis? varid ve vasıl olmakdan naşi kavlı diyanet ve şadinize i‘timaden şurut-ı ‘ahidname mucibince icrası mülteminiz olan hususların ifâsı havi-yi iktiza iden mahallere o emr-i celilemiz isdar ve teceddid rabita-ı mevalat-ı canibeyn ile havalı-yi Basradan ‘askerinizin gerüye çekilmesine intizar ve âvanında menafi‘-i me’mul ‘asker-i mezkûr Basraya duhul eyledikleri güç-ü güzâr şahanemiz olmağla la muhaletе mülk-i mevrus-ı devranemizin iyadi-i bikâneden istihlâsı şer‘an ve ‘aklen ‘uhde’i hilafet penahimize vacib olmak hasebiyle tedarikat-ı mâ-fâta kıyam halinde eyalet me’ab Haydar Kolihan? dam ‘illudeyi? müzakere-i mevad-ı sulh zımında Bağdada tesyar eyledikleriniz haberleri vürud ve han-ı muma ileyhin Bağdada vusuli vali-i sabık Abdullah paşanın vefatına tesadüf ve bu def‘a hala Bağdad valisi düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizamü’l ‘alem vezirim Hasan paşa edemallahi te‘ala iclâlenin derbâr-ı ‘atufetkararımıza tevarid iden tahriratında su-yi kıyanınızdan ‘ahdin hilafı halet-i senuhate? rıza olmadığı ve Basrayı tahliye ve teslim ile meyaneden münafereti def‘ideceğiniz muharrir ve mestur olup ara yerde? hunun? nâ-hakk müvahhidin ve ‘ırzı ve namus mü’emettin pamal? olmasına şefkat-ı şahanemiz rızadade olmadığından belde-i Basra vükela-yı devlet-i ebed-i müddetimizde iade ve teslim olunduğu takdirce imal-i seyf ve sitan ve tahrik dest? ve ‘inan olunmamak ve mazi ma mazi mu‘amelesi ve riş olunub cenab-ı diyanet-me’abınız ve vaktan İran ile komşuluk ve ittihad-ı dini levazımı te’yid kılınmak hususları Bağdad valisi müşar-ı ileyhin ‘uhde-i me’muriyetine ihale ve terhis kılınmağın işbu name-i hümâyûn dostu-ı makrunemiz isdar ve dergâh-ı ma‘lumat-penah-ı tecdaranimiz hizmetinin mu‘teberlerinden ve müteferik

zümresinden iftiharü'l-emâcid ve'l inmiyan el-Hâc Hasan zeyd-i mecde sefaretle irsal olunmuşdur inşa'allah-ı te'ala vusulünde bir siyak-ı muharrir memalik-i mevruse-i tecdaranemizden olan belde-i Basra tahliye ve vükela-yı saltanat-ı seniyyemize teslim olunmağla itfa-yı inşa-ı hasâme tarafınızdan mübaderet olduğu halde erbab-ı nifak kelamıyla bu âna dek zuhur iden evzâ' nâ-memûl nisyân-ı mensiyân tutulub safvet-i tarafeyn ve mevalat-ı canibeyn kemâfi's-sabık payidar ve istivar olunacağı mukarrer olmağın ve zir-i müşar-ı ileyh ile bi'l-müzakere neticesi sülb-i arâmiş ve dayi' rab'bil-âlemin meşbuhab? olacağı keyfiyatın indifa'ına himmetiniz manzurdur.

Fi 9 Rebi'ü'-levvel sene 1192/M. 7 Nisan 1778.

S.103 B.105

Cümle Hânân ve rical-i İrana hasbe'l-iktiza ibrâz için yazılan emrin müsveddesidir.

Emaretme'ab hükümet-i nisâb kuvvet-i intisab zevr-i kadrü'l-itâm ve'l fahrü'l-eşm-i memalik-i İraniyede olan bi'l-cümle Hânân dam-ı 'uluhum ve siyadet-i düşâr 'irakatşi'ar feru'-ı şehre-i haşime iğsan zevha-ı 'irnaniye? sadat-ı zeviye'l? ihtiram ve eşraf-ı fehham zidet-i şerafethim ve fezai'l-i şeym hallali-i müşkülâtü'l-emam 'ulema-yı İnan ve aht-ı feza'ilihim ve mefahirü'l-macid ve'l i'yân iktar-ı İraniyede sakin riş-i sefidan ve serkerdekan ve kar-ı kendardan ahali zidet-i mefahirahım tevki'-i refi'-i hümâyûn vasıl oluncak ma'lumunuz ola ki Devlet-i Âliyye-i ebed-i kıyamımızla Nadir Şah-ı ifşar zamanında mün'akid olan musâliha ve müsafat-ı şahan ve hükümdarının hayat ve vücudlarına bâzita olmayub cümle mecmu' rical ve sekene-i 'aklim İnan ile olduğu irad-ı delil ve beyandan müste'ni olmakdan naşi şah-ı müşar-ı ileyhın vefatından sonra memalik-i İnan zımında zuhur iden şevreş ve ihtilal ve harb ve cidâl eşnalarında azad han efkanı ve sair müdde'i-yi mesned-i ferman dahi olanlar taraflarından dergâh-ı sihr-i iştibahımıza nice kağıdlar vürud ve kendülere imdad için Azerbaycan hududlarına sevk-i leşker-i mansur ile bu mukabelede bazı beka' ve arazinin zabtına tu' ve rızayı era'at eylemişler iken mahza muhafaza-i sevkinde ve iman zımında kat'î cevab virilüb keşür-i İnan dahiline kasd-ı husumet ile cüyüş-ı derya huruş-ı şahanemizden ferd ve ahd vaz'ı pa-yi tecavüz eylediği ve

mülk-i mevrus-ı tevdarenemize amed-i şeraiden haccâc ve zevvar ve tüccar ve sekan-
i İranın himaye ve siyanetlerinde dakika fevt olunmadığı emr-i zahir ve mübeyyin
olub ‘asakir-i mansuremizin Rusyalu ile muharebe ve mücahedeye işigali ihlalinde
hâlâ vekil-i İran zend-i Kerim Han cenabları sabıkan Bağdad valisi müteveffî ve
zeyr-i Ömer paşadan arzuluk bahanesiyle keyfiyet şekvası ne olduğunu ber mucceb-i
şurut-ı sulh dersa‘âdet-i mukarrerimize ifade etmeksizin karındaşı sadık han-ı ‘ale’l
fazla Basra üzerine ‘asker ile ba’is ve tesyar ve hasm-ı şiraze-i peymanı ihtiyar ve
hatta Sadık han Basrayı muhasara eylediği halde Âsitane-i devlet-i âşiyenemize
Abdullah bey namında sefiri vesatıyla namesi tevarid ve mefhumunda Nadir Şah
ile olan şerait-i selim ve safvetin ifasını ve bazı matlubesine müsaade-yi rica ve taraf-
ı vazi‘ü’ş-şerif-i şahanemizden mutlaka asayiş-i ‘iyad-ı mu‘arızından mütalebi karin-
i is‘af kılınub haccâc ve zevvar-ı İranın hıfz ve himayelerini şi‘ar-ı ahkam-ı celilemiz
sudur eyledikten sonra Sadık han ol vakt Bağdad valisi bulunan Hafız Mustafa
paşadan celb eylediği kağıdı ibraz birle ve rical çıkmak şartıyla dostluk yüzünden
Basraya duhul ve kal‘a ve şehri zabt ve teslim ve zabitanı habis eylediğine bina’en
canib-i saltanat-ı seniyyemizden dahi mu‘ameleye işle ibtidar ve taraf taraf cenud?
zafer ve ferd ve ser‘askeran celadet-i nemud hudud-ı İraniyeye delviç ve tesadüf
eyledikleri kal‘a ve beledanı ba‘una te‘ali? orada kabza-ı teshir itmeleri eğerce lazım
gelmiş idi lakin bilâda beyan olunduğu vechle devlet-i ebed-i müddetimizin sulh ve
salahı vekil ve şame? mahsur olmayub İran halkı ile merbut olacak mülabesesiyle
Valatezira Vazirate-i Vezira Ahra? nass beyni müsdekaha vekil-i müşar-ı ileyh
teserri eylediği etvar na meşru‘aya mübtteni bu Kadir beg emet Mehmedin pasıl?
hayul-i cenk ve peykâr olması reva görülmeyüb geçen sene vekil cenabları tarafından
müzakere-i sulh ve salah için Haydar Kovilhan zengiye Bağdada tesyir olduğu
peyamı vürud ve bu esnalarda dahi hâlâ Bağdad valisi vezirim Hasan paşa
edemallah-ı te‘ala iclalenin Der-Âliyyeme gelene tahriratında vekil-i müşar-ı ileyh
Basranın vükela-yı Devlet-i Âliyyemize teslimi siyakında derbâr-ı
şevketkararımızdan bir sefir irsalini kaleme götürdüğü münderiç olduğu cihetden
beyn-i levahhiriye? şu‘le-i? neyr-i hayzının ve cidal inşâk-ı efkân hatimane ‘acze ve
mesakin olması merahim katriyen tevdaranemiz tecviz eylemeyüb vekil han bu def‘a
dahi kavlinde durmayub Basrayı red eylemediği suretde üzerine şer‘an ve ‘aklen
hüccet-i kuvviye ikamet-i için bu mutalibine dahi meyl ve rağbet ve kendüye name-i

hümâyûnumuz isdar ile hizme-i bab-ı ‘adalet-me’abımızdan müteferrika Kan zemzesinden iftiharü’l-emacid ve’l i‘yan el-Hâc Hasan ziyde mecde sefaretle ta‘yin olmak hasebiyle şiraze ba‘de’l-vürud vekil-i müşar-ı ileyh kelamında nükûl ve Basranın tahliye derunundan imtina‘ gösterdiği güş-güzâr-ı hüsrevânemiz olub havl-i vakt hazret-i müste‘an ile beher hal mülk-i mevrus-ı padişahanemizi ... tahliyesi zimmet himmet-i mülukanemiz vacib olduğundan lütf-i badi ile birkaç koldan İran üzerine ser‘askeran zafer göster ve kitaib? Hazret-i perver sevk ve tesbili iktiza idüb ancak yevm-i kıyamında hazur manevi-i rab’bül’l‘aleminde ‘ahd asakislik? taraf-ı şahanemizden senuh etmediği bir han ile esbab olunmak için sizler ki hânân-ı müşbar ve sadat ve ‘ilman ve sair rical-i İran muma ileyhimsiz vekil-i kerim hanın nakz-ı ‘ahd ve Peyman etmesinde sizin dahi ittifak ve ilminiz lâ hükmidar olmadığı takdirde kendüyi elzem ve iskat taht-ı iktidarınızda müyesser ve isti‘lam olunmak ve sözünüz ne ise bilüb katr-ı İrana teşkir-i keşinin?ve fitne-i nameyi ikaza ba‘is olanlar ‘alemlere eşkâr olmak muvafik şeriat ve ‘adalet olmağın ittisal-i hakikat-i hal babında işbu misal-i şahanemiz isdar ve muma ileyh el-Hâc Hasan zeyd-i mecde vesatatiyla irsal olunmuşdur ahval-i ma‘lumunuz olduk da bundan sonra verâ-yı perde-i ferdun zuhur idecek sur muhbesiyye celvegir? mücella-yı perviz olmak için Devlet-i Âliyyemizle rical ve ahali-yi İranın mu‘ahede ve musalihasını nakz-ı hususunda vekil-i han ile ittihad ve ‘ilminiz bermidar? ve ba‘dezin dökülecek kanda sebep olmakda rızanız münasib midir aceleten sefirimize beyan eyleyesiz.

Fi evâil-i Şaban sene 1192/M. Ağustos-Eylül 1778.

S.104 B.106

Cenab-ı eyâlet-me’âb hükümet-nisâb devlet-intisâb sa‘âdet-iktisâb zü’l-kadri’l-etemmi ve’l-fahri’l-eşmm alem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet yeke-tâz-i arsa-i celâdet bi’l-fiil hükkâm-ı Dağistandan hâkim-i Kıptak? Osmi? Han ve şemhal? Han ve gazi Kumuk hâkimi serhay? Han-zâde Mehmed Han dâmet me‘alihim ve kıdveti’l-‘ulemai’l-mürkazin ‘amdetü’l-fazılai’l-müttekin men‘i’l-fazl ve’l yakın Mevlana Akkuşa? kadısı zidet-i bera‘ata tevki‘-i refi‘-i hümâyûnumuz vâsıl oluncak ma‘lumunuz ola ki siz ki Hânân-ı müşar ve Mevlana-yı muma ileyhimsiz zat-ı diyanet semâtınızda merkûz olan cevher-i asalet ve maye-i dindârı ve safvet-i muktezasınca canib-i hilafet menâkib-i devrane ve hanedân-ı şevket bünyan-ı

hüsrevânemize âba'ı? ced-i izhar hulus-ı taviyyet ve ibraz-ı mevalat ve muhalesat ile mü'ellûf ve mevsuf ola gelüb dergâh-ı adalet destgâh-ı tecdaranemize kesb-i revabit-i tereddüt ve intisâb idenler haklarında mu'amele-i ızrâra ibtidar idenlerin men' ve def'ilerine ve meşrudan bab-ı mu'delat-me'âbımızın cevri ve sitem-i ağyardan himaye ve siyanetlerine karib ve ba'id bezl-i kudret-i ekid ideceğinizde kat'a şek ve şübhe olmayub hâlâ Tiflis Hânı Erkli Han geçen senelerde dersa'âdet-i makamımıza? iltica ve ita'at-ı güzârı Devlet-i ebed-i müddetimizi iltimas ve rica eylemek hasebiyle niyaz-ı sadıkanesine müsa'ade birle fimâba'd hima-yı himayet-i şahanemizde mühimmi ve müstezill tutulmasını hâvi yedine ferman-ı celilü's-şanımız i'ta kılınmıştı bu esnalarda Şirvan hanı Hüseyin? han ve Küba? Hânı Fahili? Han muma ileyh Erkli Hânın ihyasından ve erkle bi'l-ittihad taraf-ı vazihu's-şerif şehriyaranemize kulluk ve bendelik ibraz idenlerden Şevşi? ve Karabağ Hânı İbrahim Hânın üzerine hücum ve sizlerden istimdad ve sizler dahi merkûman Hüseyin Han ve Fethi Ali Han mu'avenet zımında Karabağ ve Şevşi taraflarına seyr-i asâkir eylediğiniz Erkli Hâna ve hâlâ ve Çıldır valisi düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizamü'l-alem vezir-i Süleyman paşa edemallah-ı te'ala iclâle caniblerinden Âsitane-i Devlet-i âşiyânemize tahrir ve i'lam olunub muma ileyh İbrahim Han hâkim-i Azerbaycan meyanelerinde derika-ı inkiyad-ı padişahanemizi ve şahî's-sadr sıdk ve istikamet eylemiş olmak mülabesesiyle kendüsünün zarar ve hasarını muceb olacak sâlatı tecviz eyleyüb hasamasına imdad ve i'anetden kefid ve ferağat eylemeniz matlub-ı hadivânem olmağla işbu misal-i bi-misal daveran ve hitab-ı müstetab-ı tecdaranemiz isdar ve ( ) ile irsal olunmuşdur sizin her biriniz öteden berü dudmân-ı hilafet-i erkan şehinşahanemize muhabbet-i mevruse ile müncezib olduğunuz ve tağyir ve ağyara ve tabi'ü'l-behâm men'-i mülukanemizi müstelzim olacak vazi' senuhuna rıza vermeyeceğiniz meczum olub Karabağ Hanı İbrahim Hânın ... mu'avenetiniz Hânın muma ileyhin bu saniye tereddüt intisâbı bilinmediğinden neşet eylediğinde iştibah olmadığı ve Hân-ı muma ileyhin siyaneti emrinde mesâh olacak gayret ve himmetiniz haklarınızda derika-ı da'vat-ı hayriyye hüsrevânemiz olacağı ma'lumunuz oldukda dar ve diyarına âtale-i himmet ta'riz ve hasimâne mu'avenet ittirmeyüb hasbe'l-emâkan-ı himayet ve siyaneti esbabının istihsaline teşmir sa'ir hamiyet ve nişar-ı fakrine vasi' ve kudret eyleyesiz.

Fi evâil-i Receb sene 1192/M. Temmuz-Ağustos 1778

S.104 B.107

Kırım Hanlığının takdir ve tefvizini ve misal-i şerif ve teşrifat-ı hümâyûn bahrû't-taltif irsalini hâvi bu def'a Şahin Giray Hâna yazılan name-i hümâyûnun müsveddesidir.

Cenab-ı emâretme'âb eyalet-nisâb sa'âdet-iktisâb devlet-intisâb ve zü'l-kadri'l-etemmi ve'l-fahri'l-eşmm âlem-efrâz-i hıttâ-i şehâmet yeke-tâz-i arsa-i celâdet sülale-i hanedan kani nekave-i dudmân-ı İlhani hâlâ Kırım Hanı olan Şahin Giray Han ve emet-i me'aliye silsile-i tahiyat-ı safiyat-ı şahane ve zelal-i teslimat-ı tayyibat-ı padişahane ki mecra-yı teveccüh bi kirân-ı? hüsrevâne ve 'ayn-ı tereddüd feyz-i iktiran-ı şehriyaraneden icra ve işrab kılındıktan sonra ma'lum Nebahat-ı mersumunuz ola ki siz ki Han-ı hamaset-i erkan-ı müşar-ı ileyhesiz fasl-ı fasıl Cengiziyye vâsıl asıl-ı İlhaniyeden teşa'ab iden huvânin belend-i mekân ve selatin-i şehâmet-nişanın evsaf-ı hamide ve etvar-ı sa'ide ile mevsuf ve mefturlarından olub kamet-ı istihaliniz came-i asalet ve ru'us-i istihkakınız kesa-yı? kıyaset ve dirayet ile hazin ve mahfuf olduğuna bina'en nâsiye-i halinizde mütelâmi' ve derhişan olan envar-ı liyakat fermanârı ve hükümrânı muktezasınca cenab-ı hamaset-i elkabınız ahali-yi Kırımın ittifak ârâlarıyla mesned-i Hâniye ihtiyar ve ittihab olunub bu def'a Devlet-i Âliyye-i ebed-i müddetimiz ile Rusya Devleti beyninde mün'akid olan musâlihanın şurutunda derc ve tastir olunduğu ve cümle aklım dilara-yı Kırımı ber mu'tad sabık hutbe nâm nâmi-yi devranemize kıra'at ve kuzzat-ı asâkir saltanat-ı seniyyemiz tarafından virilen mürâsele mucibince 'ulema-yı Kırım icra-yı ahkâm-ı şer'iyede taraf-ı kıyaninizden? mensub kaza ve hükümet şî'arı olarak Kırım ve müzafatının mesalih-i hariciye ve mülkiyeleri serbestiyet ve istiklâl ile Hân-ı Cengizi neşad-ı Kırımı müsellim kabza-i hükümet şî'arı olması ve zat-ı adalet semât-ı hüsrevânemize meziyyet-i mevâhib-i samedani ve mezid-i 'avarıf-ı seccaniden mevhub ve mahsus olan hilafet millet-i Muhammediyye ve emamet-i immet mustafeviyye? âli sahibihâ ifzalü't-tahiyye lazimesince hanlığınızın tasdikini mütezammin canib-i hüdavendigaranemizden misal takdis-i iştimâl i'ta ve mu'tad üzere teşrifat-ı behiyye-i nüvâziş meşhun ba'is ve israsıyla inâye ve istinaba ... .. ri'ayet olunması rabıta-ı pezir-i karar olmakdan nâşi hand-ı belend-i Hâni ve mes'ud-ı ercimend-i İlhaniye cümle mirzâyan ve 'ulema ve meşayih ve ahali-yi Kırımın ittifaklarıyla intihab

S.105 B.107

olunduğunuzu hâvi dergâh-ı mu‘delât-penahimize mahzarıcı ta‘yin olunan kapu halkı ağvatından sabıkan Serhazan? Hânı İsmail ağa ve ümerâ-yı şerifyândan mirza ve ümerâ-yı mansuriyandan mirza ve hâlâ Karasu kadısı es-Seyyid Ahmed efendi ile gönderdikleri bir kıt‘a mahzarları varid ve vâsıl olub bir mukteza-yı şurut hanlığımızın tasdikini müş‘ar misal takdis-i iştimâl daveranemiz şerif ifza-yı emlâ ve tastir ve zat-ı hamaset semâtınızı takrimen ve taltifen teşrifat-ı seniyye-i mülukanemizden semmure ruhte bir savb-ı hil‘at müverresü’l-behcet-i sultani ve bir kabza mersu‘ galaf? şimşir-i Süreyya cevher hakani ve kezalik bir kıt‘a tirkeş? sahibkarani? ve tezyin fark-ı celadet-i karyeniz için samur kalpak ile iki çifte sorguç keşüristanı? ihda-yı hümâyûn keşuristanımız olmağın taraf-ı İlhaninize olan teveccüh-i daveranemizi beyan ve enbâ ve oranın Hâniye ku‘udunuz tasdikiyle menzile-i ‘izzet ve ikramımızı terfi‘ ve a‘la zımında işbu name-i hümâyûn melatıfet-mazmunumuz isdar ve dergâh-ı mu‘allam kapucı başlılarından Divan-ı hümâyûnumuzda çavuşbaşı olan Ruhi Süleyman dam-ı mecdeye mir-i ahur-ı evvelin payesi virilüb muma ileyh ile irsal olunmuşdur inşallah-ı te‘ala lede’l-vusul siz ki han-ı ve’l-işan müşar-ı ileyhesiz teşrifat-ı seniyyemizi istikbal idüb hil‘at-ı cemilemizi kamet-i şeca‘at pirayenizde iktisa ve samsâm-ı nehanın iltikam ve tirkeş Süreyyaviş? mülukanemizi bend-i meyan hamiyet-nemâ ve sorguç pür zeyb ve ibtihacı ziver tac mefahirat-ı efzâ eyledikten sonra mevruğ derc-i cibillet bahirü’d-deyyanınız olan güher gran-kadr? ‘arakat ve mermuz-ı tayinat lazımu’l-istikametiniz olan hasiyet-i ‘izzet ve hüsn-i ‘akidetleri muktezasınca terviç millet beyza-yı nübüvviye ve vekâye-i kavânin-i şeri‘at-ı gurra-yı ahmediyye ki kaffe-i mülûk diyanet-i şeym ve ‘amme-i ‘azimâ-yı âmet fahremin vârinde ba‘is iktisab-ı sa‘âdet ve neşâyetinde badi-i terfi‘i kadr ve menzeletleridir ol-hasisa-ı celilenin istihsali merbut cihet-i cami‘a-yı hilafet-i ahmediye âli sahbiha efzalü’t-tahiyye olduğunu mülâhaza ve mütâla‘a birle ol-babda emanet-i kibera-yı hükümetin bir vefk-i kıstas-ı şeru‘ kavim-i ifa-yı levazımına serbestiyet veçhiyle bi’l-istiklâl sarf-ı celle miknet eyleyesiz.

Fi 18 Şaban sene 1193/M. 31 Ağustos 1779.

S.105 B.108

Rikab-ı kamertab cihandâriye Mariya Terezya nâm Roma imparatoriçesi tarafından bu def'a gelen namenin tercümesidir.

Fi 19 Şevval sene 1193/M. 30 Ekim 1779.

Anadolu ve Rumeli sahibi ve mâliki şevketlü kudretlü 'azimetlü padişah-ı Âli Osman sultan Abdülhamid Han mu'azzez ve muhterem dostumuz ve hem-civarımız hazretleri kabline biz ki bi-lütfillah-ı te'ala Mariya Terezya bivah? Roma imparatoriçesi ve Macar ve Çek ve Dalmaçya ve Hırvat ve Esladonya? ve Galiçya ve Lodomirya kraliçesi ve Avusturya arhidükası ve Burgundiya? ve istirya? ve Karbenşiya? ve Karinbula? dükası ve Erdel pirinç kebiresi ve Mora ve Yamarkizi? ve Berabanciya? ve'l meburuğ? ve ... ile Kaldirya? ve Vertenberg ve salizya-yı? zeyr ve bilâ ve Milan ve Mantra? ve Parma ve Piyaçença? ve Guvastala? ve Uz? ve Çeniya? ile Çatoriya? dükası ve Suvabiya? perinci ve Habsburuğ ve Filandra ve Tırol ve Hanunya? ve Kebürüğ? ve Gürçiya? ile -Garadiska? kontası ve imparovi-yi? Roma ve Burguya? ve Lozahiya-yı zeyr ve bilâ Markizi ve Namorko? kontası ve Markiya ve Asala ve Vanika? ile Mekliniya? sahibesi ve Lotarikina? ile Par dükası Toşkana duka-ı kebiresi ez tarafımızdan tahiyat ve teslimat ve tezayid ikbal-i da'veti takdiminden sonra minha-yı muhlisanemizdir ki şevketlü kudretlü 'azimetlü mu'azzez ve muhterem dostumuz ve hem-civarımız hususları beyne'd-devleteyn teminen ve tebriken câri ve mütekir? olan müsâleme-i müstedimenin vekâye ve te'yidine musâlih olur halatın istihsaline bilâ infisal ikdam ve ihtimam akdem-i mehâm derunumuz olduğuna bina'en bundan akdem dar'üs-saltanatü'l-Âliyyede murahhas orta elçilik me'muriyyetle çendesine eşna-yı ikametinde umurumuzu hoşça ru'yet ve te'diyeye muvaffak olan bi'l-fiil saray-ı casarı müsteşarlarından san-ı istifan tarik kralının kumandatoru sadakatlü rağbetlü ve menzeletlü Françesko Mariya Baron Dö Toğut nâm bezzâdenin me'muriyyet-i merkûmeden mütevazi'ane isti'fa ile istid'asına müşfikâne rızadâde olduğumuz andan berü bilâ tevekkuf yerine kabil ve müste'ad bir halef intihab ve ta'yini endişesiyle tekayyid olunub bu def'a bi'l-fiil saray-ı casarı müsteşarlarından sadakatlü rağbetlü ve menzeletlü Petro Filipo Baron Dö Harret ve Angel nâme? bezzâde sadakat ve istikameti ve ahlak-ı setude? sa'ire ile idare-i umurda dirayet ve mahareti hasebiyle sa'ireleri üzerine tercih ve

ihtiyar ve Der-Âliyyeye murahhas orta elçilik rütbe-i mu'teberesiyle ta'yin ve tesyâr kılınmağın ve'l-hüvâhımız üzere işbu me'muriyyet-i celilesini ifâ zımında merasim-i mevalat ve hüsn-i civar canibinin cidden müra'at ve istikrarı hususuna ahri ve ansib? 'ad ideceği halete sarf-ı mâ fi'l-vasi' eylemesi halisane murad-ı fevadımız idiğini paye-i serir i'alalarına tafsilen 'arz ve tasdik ve beyan ve tahkik eylemek üzere kendüsüne evvel bi evvel tenbiye olunmuşdur bu makule hayırlu maksudun tervicine ıslah olan halete bezl-i ihtimam-ı tâm iki devlete dahi ne derecede maslahatkâr olduğu ve gerek müsâleme-i müstedime-i mübarekenin hukukuna ri'ayet gerek emin ve emân hüsn-i hem-civariyeti haraset ile devleteyn ve re'aya-yı canibeyn refahının revâç ve istidracına i'tina ve dikkat saltanat-ı seniyyelerinin dahi murad ve merziyetleri idiği

S.106 B.108

bi'l-mu'ayene ma'lumumuz olmak hasebiyle ol hususlara dair emr ve ismimiz ile arz veya müzakere ideceği mevadda işbu murahhas orta elçimize i'timad-ı tâm buyrulması dostane mültemes ve me'mulümüz olub kendisi iltaf ve i'taf-ı vesî'atü'l-iktaf-ı hüdavendigaranelerine hassaten tavsiye olunur baki serir-i saltanatlarında mezid-i sa'âdet ve ikbal ve müdir-i ... ve İclal ile bir devam ve bir karar olmaları hazret-i kibriyadan hulus-i bâl ile istid'a olunur milâd-ı hazret-i İsanın bin yedi yüz yetmiş dokuz tarihi Temmuzunun on dokuzuncu gününde ve imparatorluğumuzun otuz dokuzuncu senesinde Beç? şehrinde tahrir olunmuşdur

S.106 B.109

Rikab-ı kemertab hazret-i zallallahîye? ikinci Yoraf nam Roma imparatorunun imzasıyla mümzi bu def'a vürud iden namesi tercümesidir.

Fi 19 Şevval sene 1193/M. 30 Ekim 1779.

Anadolu ve Rumeli sahibi ve maliki şevketlü kudretlü 'azimetlü padişah Ali Osman sultan Abdülhamid Han mu'azzez ve muhterem dostumuz ve hem-civarımız hazretleri kabline biz ki bi'inayetullah-ı te'ali müntehab Roma imparatoru ve Çesar bâ vekarı ve Cermanya kralı ve Macar ve Çek ve Dalmaçya ve Hırvat ve İslav ve Dünyeh? ve Galiçya ve Lodomirya memleketlerinin müşareke-i hükümdarı ve vârisi

ve Avusturya arhidükası ve Burgundiya ve Loterinkiya? ve Setirya ve Karinola dukası ve Toşkana duka-ı kebiri ve Erdel pirinç? kebiri ve Molivya makizi ve Berayanciya? ve Asburug ve Lükseburug? ve Kalderya ve virtenberağ? ve Silizya zeyr ve bâlâ ve Milan ve Mansuvah? ve Parma ve Peyaçanciya? ile Gavastala ve Uzvaciniya? ile Çatoriya ve Kalberiya ve Baz ve Münferato ve Teşyine dukası ve Suvabiya ile Karlopol birinci ve Habsburuğ ve Kalendere ve Tirul ve Hanoniye ve Kiburuğ? ve Guriçiya ile Garadiska kontası ve emperiyu Roma ve Borgoviya ve Luziçya? zeyr ve bâlâ ve mösyö Nütvü ve Nomaneyo Markizi ve Namorko Peronciya ve valda Monta ve Elba Monta ve Çonfaniya ve Sayar varda ve Salma ile Faliknesteyn? kontası ve Markiya ve İslav Vünika ile Meklina sahibi yüz fevayiz tarafımızdan tahiyat ve teslimat ve tezayid-i ikbal da'veti takdiminden sonra münha-yı muhlisanemizdir ki şevketlü kudretlü 'azimatlü mu'azzez ve muhterem dostumuz ve hemcivarimiz hazretleri Devlet-i Âliyyeleriyle bizim beynimizde dostane cari olan mevalat ve müsaleme-i müstedimenin 'ale'd-devam mahfuz ve masun tutulmasına tarafımızdan sebat ve menanet üzere ihtimam-ı derkâr olduğuna bina'en bundan akdem Der-Âliyyede murahhas orta elçilik mertiyile mekes? ve ikamet iden sadakatlü rağbetlü Françesko Baron Dö Toğut nam beg zadenin yerine yine kendisi gibi mümtaz sadakatlü rağbetlü Petro Baron Dö Herberet nam müsteşarımız rütbe ve me'muriyyet-i mezkure ile nasb ve ta'yin kılınmışdır istikamet ve basiret ve ahlak-ı cemile-i saire ile ittisafi hasebiyle huzur-ı hümâyûnlarına mesulünde te'atfat-ı seniyye-i mülukanelerine mazhar olacağı ve ism ve emirimiz ile 'arz ve irad ideceği bi'l-cümle hususatta kendüsüne i'timad-ı tâm buyrulacağı me'mul ve hem-civarımız olduğundan ma'ada merasim-i mevalat ve müsaleme-i müstedimeye sebat üzere mira'at-ı peşinhad-ı halisanemiz ve devleteyn ve reaya-yı canibeyn refahının revaç ve istidvacı murad-ı sadıkanemiz idiği şifahen takrir ile tasdik ve serir-i saltanatlarında tul-i 'ömr ve ikbal ile bir karar ve bir devam olmaları iddiye-i vedidanesinde olduğumuzu ta'bir ve tahkik ideceği mukarrerdir milad-ı hazret-i İsanın bin yedi yüz yetmiş dokuz tarihi Haziranın yedinci gününde ve imparatorluğumuzun on altıncı senesinde Beç? şehrinde tahrir olunmuşdur.

S.107 B.110

Taraf-ı hümâyûn hazret-i cihandariden Umman hâkimine yazılan name-i hümâyûnun müsveddesidir.

Haze kitab-ı yentik? ‘an lisanü’s-sıdk ve’l-vefa ve neşir-i riyazü’l-mevalat nesimü’l-hulus ve’s-safa ve zalik hitabı kelincemü’s-sakıb tala‘ min ufuku’l-hilafetü’l-azimi ve eşerkat? mine ezva’il muhabbeti ‘ali yesitü’l-vüdde ve’lvela âli makamü’l-refi‘ü’l-â‘zam ve mevkifü’l-müşerrefü’l mükerrerem li’s-sami’l-mekân beyn-i hükkamü’l-umum ve’l-muhabbe’l hâlis lenâ isbatü’l-kadim rafi‘ leva’id-din min al’el ezdihüm fersanallah ‘ale’l mütemerrideyn kaidü’l ceyuşü’l-müslimin min beytü’l hamaset kanet-i menahalür mahihim? macari dema’il mülhadini’d-dallin sahibü’l hazza’l-mevfur min mevahibü’l melikü’l gafur es-sa‘id ‘ala meratibü’l-‘izze ve’ş-şan sahib-i memalikü’l Umman malik-i ezzimeti mekarimü’l-hasebiyye ve’n-nesebiyye sadıkına âlâ hasr? Ahmed bin Said bin Ahmed el-nebü saidiyye’l-arabi lezalet-i riyazü’l-enes mümteri‘at bi gavadi mevasatihi ve ma berihat-i hıyazu’l-habbe mükerre‘aten bi-semir-i müsafata amme ba‘d nuhikkiku âli ra’ye’n-nakd ve zihnehi’l vakid verada kitabın el muhbir min ihya ve selametın hu ‘indına hayrü’l-besa’ir vakt-i kena nastaksiye? min külli badi ve hazır vefiye mâ ceri min fetkat melahideti’ş-şiraz âli bender besarat ve ehaliha ve mâ sadaret min sadıratü’l-ahval fi tilkü’l-beledat ve havalıha vallah-i ‘alim bizzati’s-sudur inna kaderid na behmetü’l-kamilet bu‘unallah-i te‘ala ve kudretü’ş-şamileti an nücriye seyule ‘as’kirü’l-mansuretü’l-tehzibü’l İnan ve retina cenuden lâ mucisi ‘aded hem ve la yenkita‘? meded hem min’er-rical ve’l-fursan ve emr-i na’l vüzera-i ve’l-umera’i bi’l-hareketü’s-seri‘at-i tenub ‘an’el barakü’l-hafz ve teste‘irü’s-seyr mine’r-rihe’l-‘atıf hattı tenasetü’l-hayyamu bi’l-hayyam ve tebareka‘ vechü’s-sema’ bihâ asaret-i ikdamü’l-hayl mine’l-kıtam fe‘akabatü’l-enbiya-i mine’l-İrak an bağıyü’ş-şiraz kad halek ve sakt nücum tali‘al menhus mine’l-feleki ve vuslat ‘akib zalikü’l-haber ma‘ruzatı huvanin arziciyan âli ba bina’l ‘ali yezkerun helakü’l-vekil ve yetezarra‘une’l ‘afv ve’s-safih bi’l-burka ve’l ‘avil ve zikr-i vafiye an Sadık han tereke’l-basaret vükela’id-devletü’l-‘aliyye ve kallisli? Kudretü’l-muhasemet saltanatü’s-seniyye ve fa‘aletüme fa‘alat bâ mirahi? Müdirü’l-fâsik fasir ‘evai’l-istirham min sultanü’l-afak kabl-i an yuhitaküm? leyl el-fasik fetemessük? ehlü’l-

İran cebelü'l-istişfak ve keşide fi mefhumu'l-ma'ruzat-ı halasetü'l-sulh fi vakt-i Nadir Şah ana ken beyne'd-devlet ve beyn-i külli ahalü'l-İran fehadesetü'l-basarat sadaret bi gayr-i 'ilmine min rical-i 'as ve 'ak kalallah te'ala velâ terz ve ve ezret vezir ahzı fela bilik şan es-sultanü'l-'adlan ye'haz na bir cel kanet hükümetühü mahsureten li'ş-şiraz ve zahmete müberretün min ef'al-i zalik'el mahzul fi'd-dünya ve'l ahiri ve tevesselü fiha bi resulallah sallallah-i te'ala 'aleyh ve sellem ve alih'et-tayyibin ve harrakü? Irak er-rahmet ve'ş-şefkate fi hakk'il 'aczete ve'l mesakin ... .. ve'ş-şan ve tetebi'anne? 'uhudü'l İran fi defatir'ed-divan ve vecd-i na ha? an'el musalihate mün'akid beynine ve beyn-i sekkene memalik'el acem fe'l vekil'ül mahzul reclün mine'l-'asat ... şiraz bi'aşireti ... velian? erselna el-'asakir felâ imkAnü't-tefriku beyn'ez-zalim ve mazlum ve 'amme? katl ve's-sebiyyu münhem? minkad ve'l gaşum ve ma'lum kim an makam'el hilafet'en-nübüvviyye mertebetü icab-ı 'ali ka'idiha an teskifi aşr sahibiha ve nahn bi hamdillah fi'l-arz mercu' ashab-ı meratibiha ve kan-ı nebiyyina sallallah 'aleyhi ve sellem nebiye'r-rahmete ve'l gufran ve âharina 'afv-ı 'acizin ve't-ta'ibin'el hadis ve'l karanü'l-metala'na evvelü'l-emir ve ahira ve tefekkirna ... ve zahire ra'yine'l 'afv-i akrabeli't-tekavi ve estifina el-ittibağ besennet-i şazi' levari? an kenva esabetin fi tevbetihim felühümü'l-emân ve an rec'ü ila fa'alihimü'l-kashiye? fe'aleyhimü'l-hayrı ve'l hezellan entüm ehassu isdikaine bi'l-müsafat la'n-nare inne münekkimü'l-ihlas ve hüsni'l-mevalat heze'l-mahiyyetü'l-halisete lâ tağyiriniz ve ... eza irad ehadu münhimü'l 'udvan 'aleyküm lahve'l veyl ve'ş-şebur ve min 'adel-i rical-i min hükkamihim'el zalet'el mezellet min münhicü'l-istikamet ve iradü'l tecavüz cedud-ı? memalikü'l-mahruset felâ netüvekkuf sa'aten ve ahdeten fi cereyan-ı emvac'el icnad ila diyarihim'el menhuset ve nahberikim inhaz'el elviyet ve'l i'lam 'ala teva'if'er-rafz ve'l elhad ve 'ala min selek-i mesalik havele-i lilmâm? matlub münekkimü'l muvafakat ma' vali Bağdad ve Basra el düsturu'l-mükerrem ve'l müşirü'l-fehham ve zeyrina Süleyman paşa edemallah-i te'ala iclale fi külli vakt ve an ve irsalü'l-kitab bid'el müşar-ı ileyh lenâ müştemilen havadis min sebt fi tevtibe min'el i'cam ve min han hıfzıkümullah bu'une ve sankim fi derec vekayete vusuna Hamdullah te'ala 'ali ma enâm ve nüsalli min ba'is rahmeten li'l amim.

Fi evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1193/M. Nisan-Mayıs 1779.

S.108 B.111

Kibera-yı Hânnan-ı İrandan nazım umur-ı vekâlet olan vekil ( ) dâme
‘uluhiyye hüküm ki

Devlet-i Âliyye ebed-i kıyam ve saltanat-ı seniyye sermediye’ d-devamımızla Nadir şah vaktinde ahali-i İran cenablarında temhir ve te’sis olunan bünyan-i rasin sulh ve safvet ve bünyad-ı hasin selim ve mehazatın tatarruk-ı taz’issa‘ ve tezelzelden muhafaza ve vekayası emrinde taraf-ı vazihü’ş-şerif-i şahanemizden ve suğur-ı serhedat ve akası hudud-ı İraniyyede bulunan vüzera-yı ‘azam ve ümera-yı kiram ve seran sipah-ı zafer fercamımız caniblerinden min külli’l-vücuuh ikdam ve ihtimamda dakika fevt olunmayub hatta Nadir şahın kabab-ı kasr ikbalini zelazel kaza masduka’i kerime ve ce’alne ‘aliha safilha eylediğine bina’ en şiddet ‘avasıf-ı şuraffes ve hiddet-i cereyan silab-ı havadis zemin-i iktar İran zımnı hemşekil meccare’i sil’el ‘am? eylediği esnalarda Azad Han efganı ve ba’zı hânan taraflarından derkah-ı ‘adalet şahımıza tahrirat vüruduyla hata’i Azerbaycan ve Erivanın orada kabza teşhir kılınması zımında ta’yin-i leşker hususunu teşvik eylemişler iken hanedan-ı müşeyyidü’l-erkanımızla karar bulan musâliha ve halime Nadir şahın vücuduna bâzista olmayub belki ‘umumen havanın ve ‘ilmen ve ricalen ve vücuuh-ı ahali-i İran ile mün‘akid olmak mülabesesiyle o makulelerin kelimat-ı fitne emirlerine? ‘adem-i i’tibar ve zinhar memalik-i İrana menafi-i tavr dostu berü canibden ferd-i efride imale’i nikah-ı kec nazarından ittika-yı tam olunması ‘umumen vüzera ve serhedadane neşr-i ahkam-ı akide ile tenbiye olunduğu zahir ve aşikardır devlet kavi şevketimizin gaza ve cihad ile iştigali avânında vekil-i sabıka İran müteveffi zend-i Kerim han mülk-i ‘akibet ve haym? ‘ahd-i şekni bi ihtiyar ve ‘ale’l-fazla bender Basrayı hasar ve tazyik ve beyne’l-müslimin ikaz-ı fitne-i naimeye ne güna ictisar eylediği ta’rizden müsteğni ve öteden berü tecerretgüzar evvelü’l-ebzar ola geldiği vechle nakas ‘ahd ve Peyman fiil-i nâ cesyana? mesdar olanlar havan lezizü’n-neval ‘ömrden dilir? olamayub az vakidde dest-i saki’i mecazatdan nevş-i pale’i merk ile telhükkam? olmak levazım-ı hükm-i halık gün ve mekandan olmak hasebiyle Han-ı muma ileyh dahi geçen sene külli nefsi za’ikate’l mevt havancasından lokma’i na hoşküvar? mevti’l tekam ile kenara? neşyin safra’i ziya kahane’i cavidan olmağla savb-ı şehamet evb-i daveranemizden mukabele’i bi’l misal mu‘amelesine samimi kıyam eğerce lazım gelüb lakin hala Bağdad ve Basra

valisi vezirim Süleyman paşa edemallah-ı te‘ala iclalenin sidde-i şevketkararımızdan tahriratı varid olub mefhumunda siz ki han-ı dirayet-nişan ma‘zi ile siz ve sa‘ir hanan ve mir zayan İran Kerim hanın menafi ‘ahd ve aman tesaddi itdiği nakz-ı Peyman ve tecavüz-i hudud kazalarına kat‘a rızanız olmadığını ve han-ı müteveffanın iradesine zaruri mümaşat gösterdiğiniz ol vakitte müşar-ı ileyh fiha beyan ve irad eylediğiniz tahrir ve iş‘ar olunduğu cihetten imdi eğer keyfiyet-i ihbarınız gibi ise arayirde? peymal olacak fukara ve za‘ifa ve ‘acize ve mesakinin ‘ırz ve can ve hane ve hanımanları suhte’i seva’ik gasb ve garat olmayub mücerred meyane’i müvehhidinden rafi‘ dağdağa’i cidal ve hasam birle rıza-yı cenab-ı ehadiyeti tahsil mu‘arızında yine şerut-ı mu‘ahede’i kadime üzere tecdid-i zevabit mesaliha maddesine Bağdad ve Basra valisi vezir-i müşar-ı ileyh murahhas kılınmağın sizler ve katan mülk-i İran fi neffes’el emr müteveffi Kerim hanın mürekkib olduğu nakz-ı ‘ahd vezirinden beriye’z-zema olduğunuz halde müşar-ı ileyh Süleyman paşa ile bi’l-mütakibe mühadene’i kadimenin tevşik ve istihkamına mübaderet eylemenizi i‘lâmen emr-i şerifimiz isdar ( ) ileyh irsal olunmuşdur devlet-i ‘aliyyemizin lillehi’l hamd ve’l menna meşgul olduğu şevagil-i sefer bertaraf olub la mehalete Kerim hanın gazaya iştigalimizi fırsat ittihazıyla mugayyer ‘ahd ve eman-ı memalik-i mahrusemize tehatti ve tecavüzi ve bu kadar ümmet-i muhammedin nebi ve istirkak ve sefin dâme ve hatın? i‘razlarına la‘in şey’ün tasdisi havsala namus-ı mülkdariye gencide olacak halattan olmayub mütevekkilen ‘ala’llah’el ‘mu‘ayyen bu evza‘ı hatır haraşın ifa-yı mecazatına şeru‘ ve mübaşeret zimmet-i himmet-i mülükanemize vacib olduğundan tertib-i leşker ve ecnad-ı mukaddematına sarf-ı sa‘i ve ictihad helalinde vefatı cebri ve Basranın tahliye ve reddi peyamı vüruduyla han-ı muma ileyh irtikab eylediği su‘i san‘atın mecazatını kabl-i hakdan mu‘ayene eylediği ve evzar-ı mezkurenin su‘al ve cevabını ve yirmi ‘alim ahrata kaldığı eğerce tahakkuk idüb lakin ahali’i İran dahi bu hususda anınla mütehaddimi idiler yoksa hareket-i mezkureyi hudihud mı? ihtiyar eyledi mechul olduğundan tashhi her şekük-i mezkure mevafık-ı kanun-ı ‘adalet olmak mülabesesiyle istis‘al-i hakikat hali mütezammin hanan-ı İrane emr-i münakkim tasdiri hasammım iken Bağdad ve Basra valisi vezir-i müşar-ı ileyh bilada mezkur tahriratı tevarid ve Basra kaziyesinde ve vekayi‘ mezkurenin mecmu‘unda sizlerin ve sa‘irlerin rızalarınız olmadığı lisanınızdan mesmu‘ı olduğu derc ve tahrir

olduğundan müşar-ı ileyhe tecdid-i sulha ruhsat virildi ki ma‘lumunuz olduk da fi nef’il emr vuku‘u bulan hadisat-ı salifede inzimam ra’i ve rızanız olmadığı mukarrer ise vezir-i müşar-ı ileyh ile bi’l-muharebe mesaliha sabıkanın şerutunu te’yid ve teşvik birle meyaneden irtifa‘-ı gabar münaferet ve şikaka müsara‘at ve imtina‘ gösterdiğiniz halde nakz-ı ‘ahd cümleliz taraflarından ihtiyar olunmuş olduğu halde ‘indallah ve’n-nas sened ve hüccet-i ittihaz olunub bundan böyle zuhur idecek cenk ve cidal ve sefk-i dimâyesizler? sebep olacağınızı muhakkak bilüb ona göre ‘amel ve hareket eylemeniz babında.

Fi evâhir-i Safer sene 1194/M. Şubat-Mart 1780.

Bir sureti

Memalik-i İraniyede olan bi’l-cümle Hânan ve sadat neviye’l ihtiram ve eşraf-ı feham ve ‘ulema ve mir-i zayan ve iktar-ı İraniyede sakin riş-i sefidan ve serkerdekan ve ... güzardan ahaliye

S.109 B.112

Hâlâ vekil-i İran bulunan ( ) Hâna ihtiyaten isdar ve Bağdad ve Basra valisi tarafına tesyar olunan name-i hümâyûn-ı cihandarinin müsveddesidir.

Fi 1 Rebi‘ü’l-evvel sene 1194/M. 7 Mart 1780.

Ba‘de’l-elkab

Ferman-ı Ran memalik-i İran müteveffi Nadir şah zamanında Devlet-i Âliyye-i ebed-i kıyamımızla ‘umumen İran zemin ahalişi meyanelerinde nükaşete’i sahife’i ‘akd ve temhid olan vesika’i selim ve safvetin usul ve fûru‘u mûra‘ati şah-ı müşar-ı ileyhin levh-i hasitde beka-yı satr vücuduna menut olmayub belki mu‘ahede’i mezkure kaffe’i eskine’i keşür-i mezbur ile merbut ve mün‘akid olduğu zahir ve leşker ve Nadir şahın şiraze’i zertar mecmu‘a-yı ikbali keseste’i dest-i kaza olduktan sonra menşur hükümet-i İraniyeyi evrede’i kabza’i tasarruf iden Azad Han efganı ve sa’ir müdde‘iyan eyalet ve kamerani taraflarından tasrihan ve telmihen taleb-i ‘asakir ve imdad vuku‘uyla hata-i vesî‘a-yı Azerbaycan ve tevabi‘inin

samimen memalik-i mahrusse kılınmasını teşvik ve irad eylemişler iken serhadat-ı mansuremizde mevcud vüzera-yı ‘azam ve vükela-yı feham ve seyran? sipah-ı zafer fercamımıza zinhar ve zinnehar şera’it-i muhadene ve müsafata mübayin ve hukuki dostu ve hemcivariye muhalif mülk-i İrane’l mala’i nazaran muhasama ve ma‘adat olunmamasını havi neşr-i ahkam olunduğu vareste’i teklif-i ta‘rif ve efhamdır canib-i mu‘addelet-i münakıb-ı şahanemizden muhafaza ‘ahud ve Peyman ve muharese’ sevkinde ve iman kaziyesinde yevmen fi yevmen cülhkar müraya-yı zuhur olan sur-ı hakkaniyet ve insafa ol canibden dahi ri‘ayet-i evceb ve ehim iken ‘am-ı mazide terk-i gava’il dünya ve ‘azim ‘alim-i ‘ukba iden vekil-i İran selefiniz zend-i Kerim Han sera-yı sipenç kanide beyn’el müslimin ikad-ı ateş buğza ve ‘adavet ne derecelerde mehic niran-ı suhte cenab-ı ehadiyet olduğunu ve tahsis-i ‘ame milel ve nahl beynlerinde nakz-ı ‘ahd vezirini irtikab idenlerin hasan-ı hasin cah ve menzeletleri habub-ı ‘avasıf-ı gazab bari ile münezzelel’el erkan olacağını fikir ve endişe itmeyüb ‘asakir-i mensuremizin i‘la-yı kelimetullah ve cihad ve gaza ile iştigali evanında müzafat-ı memalik-i mahrusemizden bezri Basra üzerine ‘asker ta‘yin ve hasar ve tazyik ve zabt ve istila ve katl -i nüfus ve gasb-ı emval ve hatek-i i‘raz-ı müvehhidine ne güne ictira eylediği zahir ve havira ve hamden lillah te‘ala saltanat-ı seniyyemin gava’il nağriyesi? bertaraf olmak hasebiyle Basranın nez‘ ve istirdadına ve şer‘an ve ‘aklen iktiza iden mu‘amele bi’l mukabelenin ifasına ve tertib-i safvet ecnad ve tanzim ‘ade ve ‘atad birle zimmet-i himmet mülukanemize lazım gelen etvar melekdarinin icrasına şeru‘ ve mübaderet hilalinde vekil-i muma ileyh kah vükelah-ı hükümeti tabut ve kefene tebdil ve necm hayatı berc-i şehurdan mağrib gıybe tahvil idüb hala Bağdad ve Basra eyaletleri ‘avatıf-ı ‘aliyye’i tacdaranemizden düş? sadakatına tevdi‘ ve taklid olunan düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizam’ül ‘alem vezirim Süleyman paşa ademallah te‘ala iclalenin deryar-ı şevketkararımıza vürud iden tahriratında Basra bezri ‘asker-i İrandan tahliye ve savb-ı saltanat-ı seniyyemize red ve teslim olunduğu ve ‘azime hanan ve sa’ir mirzayan ve ‘ulema-yı İran şifahan kendüye olan kelimalarında Basra maddesinde ve tağyir-i kava‘id-i mevalat hususunda bir dürlü rıza ve müdahhilleri olmayub ol kâr nahmu? o mutlaka vekil-i muma ileyhın saniyi‘i idiğini beyan eyledikleri derç ve iş‘ar ve fi nefis’il emr-i keyfiyet-i hanan ve rical-i İranın ihbarları gibi olduğu takdirde arayirde bu kadar bin ehl-i tevhid ve imanın kanları dökülüb çak kana‘

namus-ı müvahhidin vaki‘ olmakdan ise tahsil-i rıza-yı rabb’ül ‘alemin ve cemaye-i ‘acze ve mesakin zımnında yine şurut-ı mu‘ahede-i kadime üzere tecdid-i zevabit müsellemeğe Bağdad ve Basra valisi vezir-i müşar-ı ileyh murahhas kılınub istis‘al-i hakikat-i hal ve eşizah ma fi’l bali mütezammin hannan ve mirzayan ve ‘ilmen ve reis safında İrana hitaben misal şevket iştimimiz sudur itmeğin size dahi işbu hattab-ı hümâyûn’et-tağat meşhununuz isdar ve ( ) ile şeyaz olunmuşdur Devlet-i Âliyyemizin işgal-i isfar-ı ga’ilesi ‘avn-ı hak ile bertaraf olub vekil-i sabık müteveffi Kerim hanın gazaya iştigalimizi fırsat ittihazıyla mugayyer ‘ahd ve eman memalik-i mahrusemize tahzı ve tecavüzü yokdur ümmet-i Muhammedinisi ve istirkak ve sefin dama ve hetek i‘razlarına la‘in şey’in tasdisi havsala namus mülkdariye kencide olacak halatdan olmayub mütevekkilen ‘alallah’el mu‘ayyen bu evza‘ hatır-ı haraşın ifa-yı mecazatına şeru‘ ve mübaşeret esnasında vefatı haberi ve Basranın tahliye vürudu peyamı vürud idüb ancak ahali’i İran dahi bu hususda müteveffa-yı muma ileyh ile mütehaddemi ebédiler yoksa hareket-i mezkureyi hud-ı cenudumu ihtiyar eyledi mechul olduğundan tashih-i şekük muraffakıma? mevafık kanun-ı ‘adalet olmağla hannan ve ‘ilmen ve rical-i İrana misal-i şahanem yazılıub tecdid-i sulh için ve vezir-i müşar-ı ileyhe dahi ruhsat virildiği ma‘lum dirayet-i mersumunuz olduk da vekil-i sabık muma ileyhin ihtiyar eylediği nakz-ı ‘ahd-ı kaziye’i namerdiyesinde fi’l hakika hannan ve ‘ilmen ve sadat ve ahalinin rızaları munzam olmadığı halde mesaliha’i sayifenin şerutunu te’bid ve tevşik birle meyaneden irtifa‘ı gabbar-ı menaferet ve şekaka mübaderet ve imtina‘ gösterildiği suretde nakz-ı ‘ahd-i cümle tarafından ihtiyar olunmuş olduğu ‘indallah ve’n-nas siz ve hüccet-i ittihaz olunub bundan böyle zuhur idecek cenk ve cidal ve sefin demaya? mecmu‘anız sebep olacağınızı muhakkak bilüb ona göre ‘amel eylemeniz muntazardır.

S.110 B.113

Bismillahirrahmanirrahim

Dâm-ı mülke devamü'n-neyrin amin rabbü'l-'alemin amin eyyidallah? bi'n-nasra'l-Mübin ve'l 'izze ve'l-mütemekkin hami hamıyye'l-hameynü'ş-şerifeyn sultanü'l-berrin ve hakanü'l-Bahreynü's-sultan ibni's-sultan Abdulhamid Han

Muhammedin yamin intak bikudrete şekle'l-insan ve tavvak? min şa'i menhim bikalyidü'l ihsan-ı fezzale 'ibad-ı ita 'ave meczuzu'l-hükm ve'l-hükme ve 'azzal hezbâ azai'va? ila haziz-i meselü'l a'mi ve'l asm ve'l ekm ve sübhanek yamin bidebbir-i akziyete mazec ehviyete 'anasır min ertazi min bertete? fettehadet bi'l müddete fi zat-i lillehi eflakiha ve rahhadet bare'iha fi kel an emlakiha 'ala inne semse'i sıyadet-i ila evc'eş-şeref-i mütevehhihe keva ketb'es-sa'adet naziratü'l yeha min kel cehe femen semme teneffüse ya fevç-i nesimü'l-ihlas-ı necefat-ı teslimat-ı tayyibe ve hebbet neziyyetü'l-erdan siyâ terhi? seha'ib-i tahiyyat-ı hameka sayyibeve maberih rezm-dâra rehâid sena'i kamile'l izaha yensab-ı seybi savb gazarha? du'a'i şamile'l eytinaha temeddehüma tabayi'i taba' kalub ye'bi latif mezaciha an takla' ve tes'adihüma velâ 'izz ve büvârih? lev akhü'l-mağib ve'l mutla' fillah min ravz-ı mehc-i 'abbe müma'id-i ihtezzat bâ inbât vallah min feyz yehc-i rak bi's-sıfatü'l mu'acebat-ı atrab-ı nazir-ı hümâyûn-ı hüzhâre tiyurü'l beşayir ferce'at i'aridü'l-canü'l cent-i yezkir Mevla'l müluk ve'l 'ışar-ı fem' zalik tahrikat-ı sekenatü'l kalub ba neşe'i zerikatü'l vead ve ifşa'i ve deyi'at-ı ser-i a'rabet 'an halisü'l ittihad ila min teka'is-i 'an idrak ba'zı sıfate'l vasifun ve yenefüs hattı 'acze 'an kene keyfiyet-i zate'l mensafun an enşed ve bi'l mülk-i fe'l müluk min ba'zı a'vane ev esned? ve bi's-seyyid fe's-sadet min hadim-i eyvane bil nekul an kan ve'l ebedde ba'de'l i'caz 'ala ma'ni'l meccan la 'an encazü'l icaz-ı katb-i dairete felikü'l mülkü'l basit bil minker 'amadü'l felekü'l a'la'l mahit efzal min ezelletü'l hazr avâkatü'l-gabra ba'de el-beşir ve ecel min yedeher? ezmete'l emr-i ba'dallah ve't-tedbir naşirü'l veyte'l 'adl-i fi iktarü'l arzü'l havi kaf-ı iktidara menha 'ala't-tul ve'l 'arz- sanallah bi'l-İslam min büvânık? tariku'ş-şirk ve i'azü'l iman besura felak-ı tala'at mingasık'en-nifak ve'l efk ve vali 'aleyh-i cezil ni'mü'l medrar ve'l besa hila'al beha'i ve'l vakar ve'l ezal-i mümtetiye sehvetü'l mecdü'l bazih mürtekiye garib zervetü'l fahr'eş-şamuh-ı mahfufe bi'l yemin ve'l 'az ve'l mütemekkin menhûfa bi'n-nasr ve'l-zafer

ve'l fethü'l-Mübin kemalem tezel tevali'a? garar cebahü'l eyyam ve zayi'a mahmudetü'l bede'i ve'l hitam ma tahrik 'avde'l-iza' bi-mecamerü'l-inşa'i ve tesa'ad-ı dehane min refir esvakü'l ehşa'i ve ba'de fan dar fi'l haledü'l ezhim ev istinar fi zamanü'l zamirü'l enver zekirü'l mehab fi'llahü'l melazim ve an şittaü'l mezarü'l kam bu zayıfı'l müddete 'ala ba'de'd-diyar fena vallahü'l-hamd fi halsehi? yazık beşkara'al tavk ve bâl rahhi levlm tez'ice'eş-şevk-i da'im'et-tehakki 'an zatkimü'l 'aliyye ve't-tehaffi ila i'lam evkatikimü'l celiyye ve maberahü'l ihbar 'ankim münzeli'a ve min 'azab-ı zikrekim-i ecmil-i mutezalli'a ila an verd-i kitabikimü'l vazih 'ala'l fehvi'l baliğ minü'l fesahate ve'l belegate'l gayete'l kasaviyye fi'llah-ı mez kabıs? mesabih bera'at-i zalikü'l beyanü'l bedi' ve faris-i meydan bera'ata idrakât şa'u kel zali' ka'tr hani'ez? şezagir seture'l-mecami' ve fettar-ı masuttur bi'l kalub ve'l mesami' ve arahü'l kalub min mukayete'l iksab ve arahü'l karub? min mekaberetü'l irtikab ba'de ma te'emmelne seture harfe harfe ve senine nahv-i mu'ayene i'annete'l 'inayete izahan ve keşfe fefhatime me'a zelikna ümmi? ileyh-i meknune ve nuhe? mesarahan bi mazmune fahk-i 'aleyne icab-ı cevabü'l küttab ve anşakk-i ledine esyab-ı isti'abü'l hitab ez müşerrefkim min ba'zı eyyi'l? vahyi'l-Mübin ve ya'billah ân iderek bi't-tedris ve't-telkin va ani ye'ti bimesele'l hasarü'l insani bil eyne min nehar-i seccan? hasar'es-sani lakin ittihazna zalik 'amelen nisteftah? bi kel garaz ve imla? nestencih bi celü'l 'arz-ı itâma eşar-ı malikü'l memalik-i ileyh ve edar? bifelekü'l haledü'l enver hareket'et-tedarik-i 'aleyh-i 'ali an yermi seyatinü'l mülhadin min efna'i irvan-ı faris yeşheb esalihinü'l mevhidin min beni'l esferü'l fevaris ve yakmi' keyd-i ahzab-ı haylü'l ebalis er-revâfiz bar isal-i 'avasıf-ı riyahü'l cevş'er-revacif'en-nevakız ve yeb'as 'aleyhim bicenud kayameha an istikallet sahabe bi'ad? tehlik hamedan ve erca'iha bi'l ibrak ve'l-irâd ve tacic bi'l müdafı' ve'l benarık niran-ı seva'ikü'l tevarık ve termiye'l mübted'ate biceyyil isnet'er-ramahü'l havarik ve şefar'es-safahü'l bevarik-i ceza'i bima iktiraf-ı fer'avn-ı şiranü'l 'anid ve ihtiraf-ı 'an salifeü'l 'ahd-ı iktida'i bişeytane'l merir fa'llahü'l mes'ulan yec'al heze avan-ı izah'et-tefsir ve yemidkim? âli idraku'l-me'mul bâ dibah'et-tevfik ve't-tesyir fel ya'lemü'l mevaliye'l malik ezmete'l emsarü'l mü'eyyid minü'l 'aziz na 'izze'l cend ve'l enfar ani'l esfe'l irakü'l fayetü'l mazi ve da'is-su'il enci'fiye merhimu't-tegazi ve'l kaza'ir-rabbani'l irade'l-

hazır? ve'l ikabil bi'l melame ve't-takdiri's-seccani'l etesadde? nezir ve'l işamel bi'n-
nedame bilü'l mendub-ı ileyh'et-tafviz ila min yede'l melekut ve't-ta'riz fi'l-istihare

S.111 B.113

limen lehü'l 'izze ve'l ceberrut fanü'l batıl me'al hak-kı sihab- sayf ve'l baği
ve an te'azim femürur-ı tayf ve lu fer'ı rakibiha zervet-ı samek'ed-derecatü'l etazi'
ila haziz-i mehavi-yi mehalik'ed-derekat fekim fi'l-imamü'l-maziyet mimmen
idrak-ı bağiye ve fi'l karunü'l haliye mimmen ehlek bibağiye min me'ahim he'üla'iz-
zâna dikkate ka misalü'l hisal evkâle ibşahü'l harifiyete ve't-temsâl fe mete tahrekat
minü'l 'utbete's-sultaniyyete ve'r-rütbetü'l hakaniyyete rayat'en-nasra la nehiddet
eyvanat-i irvan ve kerma nişan ve hamedan kablü'l Basra kağas? lekü'l hayr-ı icra ez
rebuü'l mevahhidin bikat'ı evsalü'l mu'temedin ve istisal-i şafete'l mülhadin fe'l
intem rabb'ül müşa'ir-i erkan'ed-din ve kavamü'l-İslam fekeyfe bikelabü'l-erfaz
tahtal bi-mertaz ebedel medinetü'l islam ve 'ulucü'l evgad-ı istihdemetü'l vildan ve
istibahat-ı 'avatikü'l hahal ve istaselet'ed-devr-i ba'de fetkehe bibetarık?er-ricâl ve
efsedet fi'l arz bihelakü'l hars ve'n-nesl-i ba'de irsal'eş-şikayetü'l yekim-i teşibü'l-
cidde bi'l-hazel bir 'amehim 'ale'l merhum Ömer paşa fi taleb'er-ruhsatü'l-la'bur?
ila 'aman iftira'i 'aliye iktira han-ı yekün ehl-ü'l Basra münhim 'ala eman ve minü'l
mahal 'ala emsalihim istita'atü'l beylü'l ba'de tenayif yetiye? beha'l hizziyet ve
mecarü'd-delil ve mine'l bahr-i kada'icetihimü'l hayl ve't-tecarib ve'l idrakü'l emani
'izzet-i 'aleyhimü'l metalib fekim? bigava? ve itham? min hays-ı lem yahtesebu ve
kim tuğva va'llah erkesihim bima kesebu ve kim 'afevna 'anhim ve'l efhar ba'de
iktidar ve kimme'l bisvâ? savbü'l-hazi ve'z-zelet ve'l 'ar ve mazi'amu
ecelekamallah? 'anhim ve zikrahim fezalik nezr-i kalil min mekrahim ve'l eşk-i anü'l
mevli 'ani bi'ilme 'an tafsilü'l cümle ve mutla' 'ali ma iktar-ı feva min seyyiü'l
'amel ve'l ebedi' feşanü'l le'emü'l hade' ve'l erci' tilke kulub 'aleyha'llah tab' ve
hatimeteü'l emran'ez-zelal eksf-i rebab ve makid-i ehle'l efi tebab ve istiğase ehl-i
derican ve i'lanihim bi't-ta'a ezlem yecide ve mehisa ve la li'd-def'i istita'a
yezharun'et-tasağir ve ennehim merakfakun yeterabbesun'ed-deva'ir ve ebham-ı
limen fakun ve ma zalikü'l ila reşime? tekşef? 'anhimü'l game? ve meti kadar ve
elem yerkabu efi mü'men illean ve'l ezimmete ve müdde'i ve kalete's-saltanat ma'i
hayate kazb-ı 'am tarihü'l küttab fi's-sâlis 'aşar min sigarü'l gazb-ı fi'llahü'd-devam

ve limen ve'l ah bi 'ibrate ve fekre ve lekelzi emel tal-i 'aleyhü'l-emed fi sekere münhamin fi irtikabü'l-meharim ve'l-menahi lem yesne zecre ve'l-enhi nahi fa sadi' hadiyet bi'l imza'i fi inza'i heze'n-nevazil ve cezza' enfe'l batıl bekel sa'il 'ala sahil ev bazil fan'en-nasr-ı lem yezal medaalmed? evkaf-ı i'lam rayetkim ve hasar-ı siyasiye'l a'de elf-i nizam eyatekim ve lekım bizalik'ez-zikrü'l hakim hayr-ı şahid-i fazıla 'ama ihtirat bi'l hutbe'i fi menabirü'l müşa'ir ve'l müşahid ve mat eşref bi celilü'l kader 'azimü'l hatr fi remuze't-ta'riz fezalik fazl habânaya? bi min tula't-tavilü'l 'ariz ezl-i eşk fi enkam ağniya'i bi'llah 'an'il ensar ve'l a'van ve ma el edva'i el iman ted'ave ila istifa'il ahvan fi'llah yevm-i tetabe'at bikadume'l beşri zadekimallah 'ina iz'afü'l hüsnete 'aşar fe hasbin amin muhlasü'l vedad min nur-ı enşerlene bi beynü'l enam fahre vehbe mena 'ali zalik du'a'i yenal bi i'la'l meratib fi'l ahri ve ra'iyelerzi? 'ayn-i lem tahlene min lemh-i nurha ve sa'ıyan kazadin-i terkat bi'n-nüfus fevk-i turha ve sem'a leda' yed'ave? ila radiyen ve tu'a lemna? deynadi? halemme ihvani ile'l iman fekeyfe yalefü'l mezaci' min kıra'at müsemme'ıye'l enfâl evirziyu'l-ku'ud el-emn-i tah fi mücahilü'l-iğfal ve hamil-i 'ab-ı mesalihü'l islam keyfe yenam ev ye'min an teşkeva ila'llahü'l enam fan lekem bir sevl'allah ve'l hulefa'i esvet ve'l 'ali bifazle hıla'ı 'aleyküm heze'l kesve felta leme libesna fi'l intizar-ı lakdümü'l 'asakir-i lekşef gammetü'l zelalet ve'l menakir-i kada'ite na'l harb-ı i'ada'llah elleti va'ted ve min tilke'l hazret-i nertekibü'l-işaret-i müddet-i ba'de müddet-i talebü'l ihraz-ı sevabü'l cihad ve sebep lerziya'llah yevmü'l mi'ad femeti 'azmü'l emr-i 'ali diyarü'l 'acem evü'l Basra ve hafekat min tilke'l i'tab-ı rayat'en-nusret-i fel yeb'asü'l yena sefiranü'l ka'im-i bimakam-ı Bağdad fane'l cihadü'l evgad-ı savadiye'l ikbad femasil-i seyf-en-nusret din'allahü'l ekan-ı hiddete imza ve anü'l müslimin ke'l beniyan yeşde ba'zân 'ali ânâ lulâ iktazina emr-i kim fi'l 'acem lime ertazine 'ale'l-ikdamü'l-echam ve mâ intizar na illa ikram ve a'zam es-sultan ve lakule? te'ala fa nefz ve't-tenfezun ille bisultanü'l inne'l Basrate fi'l cezze's-sultani ve'l herazü'l hakani ve ta'ate evveli'l emr-i fi'n-nass'al karani ve'r-remzü'l ferkani fe'acelleke'allah hayr-i nasir ve mu'ayyenba visal-i sa'ika tehlek hizbü'l mahinü'l la'in ve meti daret bi'l eşbah raci-ye'l hica fa na katbiha ve istitaretü'l ervah 'ademü'l neca fe nâ hatbiha ve mekan min'et-taksir-i sabıka'l enveddan yezher ve bezadde? iclale lekım na'len ve neşher ve mine'l-eze 'ayne?

S.112 B.113

cezai'l-esa'et-i bi'l-hüsne hayse anü'l-ittisal-i bezatikim'ez-zehr belü'l fahre'l esni fi'l etimme li'l islam ve ehlih-i selim bi tebliü'l ebyad ve mevaletkim fi'llah ehak min mevalet-i ekaribü'l ensab lem la ve beldetikim 'aman lem tezel bi kitabikim fi hilau'l ifrah-ı temis bâ 'izâf zi habbe fasıl ve asl-ı ba'de intizah-ı muhzaletü's-segur bi-mezbur kan cadi'r-rebu' nefyane'r-rebi' rayika biz ... şükr ve neşr-i 'araf'ez-zikr-i ma yezeri bi'r-rabi' ayanü'l vem'ı heze ve esna'il fa'ik ve'l vela'il ayik meşfu'an bi't-teslim'er-ratik? ila mülkü'l müluk fi'l hakayık ve's-salka ve's-selam 'ala min hatm'allah bi'r-risalet ve'n-nübüvvet ve alihi ve sahibih'ed-din er tez'ave afavikü'l mürüvvet ve'l galavvet ma enhelet-i 'ibratü'l 'ibarat mecdeved'et-tarus? ve istehlet-i zehratü'l beşaret biravz'en-nüfus harar? fi 16 Rebiulevveli sene 1193 hicre'n-nebi-i seyyid na Mehmed 'aleyh ve alihi efzal'es-selam fi'l mübde'i ve'l hitam.

M. 3 Nisan 1779.

S.112 B.114

Taraf-ı hümâyûn-ı cihandariden Milibar hâkimine yazılan name-i hümâyûn melatıflet-makrunun müsveddesidir.

El-hamdülillahi'z-zı ce'alne bilaz-ı havakinü'l-afak ve'l-aktar ve sayyırna hami-yi şeri'ate nebiyyete'l muhtar ve rsm-i menşur-ı hilafetna bi tevki' ena? ce'alnan-ı halifeten fi'l arz ve best-i zilal-i 'adelna 'ala sekanü'l gabra'i bi't-tavl ve'l 'arz ve sall'allah 'ala ceybe ve safiyyete'z-zı be'as rahmeten li'l 'alemin ve 'ala alihi ve sahıbe ellezin nevreva? bi's-şe'at seyufehim zivaye'd-dünya vâzâ levaminha zulumatü'l-müşrikin

Sadr-ı mesaline'l-meta'eş-şerif müştemilen li't-teslimat'es-sultaniyye mütezammıne berre't-te'lif ve't-taltif ila min telbiset becilbâbü'l-'afak ve tezinnet celli's-sıdk ve'l insafü'l-mültehfet necderü'l 'ıffete'n-nebiyye ve'l mütemekkenet fi hedacü'l celaletü'l hasbiye'l mahfufet-i bi 'inayet-i rabbü'l müste'an-ı hakimete Milibar bi sultan-ı ibkah'allah hamiyeten fi biladiha erkanü'l islam ve'l iman ema ba'de leme ce'al'allah te'ala ebvab-ı hilafetina meftuhate 'ala vucuhü'l müvehhidin ve sayyır sevad-ı zelal-ı i'lamina'l mensurat-i sahb'er-ruhbete fevk-i ru'usü'l

müşrikin vecib-i ‘aleyne himayet’ed-din ve sıyanete’l müslimin kariben ve ba‘iden ve bezlü’lhim’er-rahata’l enam fi iktarü’l arzin-i müctemi‘an ve şediden kudrad-ı kitabekkin mehiran bi irtihal-i ahikinne? merhumü’l hakimü’l merabit fi sebilillah sultan ‘ala raçe eskinallah fi garf’eni-ni‘m ve ik‘adekinne bi’t-tifak’er-rical-i erikete hükümet-i Milibar ‘ala muktezi resmü’l kadim ve menbi’un? ‘anü’l ihlas ve’l ihtisası ila ‘utbetine’s-seniyye ve mültemse vechetü’l meyl ve’r-rükünü’l himayetkinne ve himayet-i sakin-i biladekinne min müraya ihlafine’l kerimete’l celiyye ve belleğa zalikü’l küttabü’l kaşif ‘an vech’es-sevab-ı sefirakinne ikdamü’l akran müfehhirü’l a‘yan-ı eşih-i Ebubekir ihva’l vezir ve refika-i kuduvvetü’l ehdanü’l hac ‘ala habus ila huzur na’s-sami ve teşerrefa bi’t-tefatina? kirami festehinah? ve haslü’l itla‘ı ila mazmune ve mürkazina ma ezrec?fiye? ve inkişaf lina halaset-i meknune fa mirna? hasbü’t-temasekinn konsolos-ı İngiliz ellezi ken ka‘iden fi dar’es-sultane mu‘aheden ve müsellemen an meleket Milibar ve ahali tilke’ed-diyar-ı mahsubete’l yena ve sıyanetihim vacibete ‘aleyne’l matlub min karal memalik-i İngiliz an yektebet-tavsiyet-i ila ricale’l me’mureyn fi sevahil hend ve tevabi‘he mütezamminen ler ‘ayet-i kattan heze’l iktar ve keffe’l eziyyet min he’üla’il ahrar ve’l ebrar ve ta‘ahhüd zalikü’l emr ba belusü’l mezkur ve talki kelamina’l metta‘ ve izhar-ı sürurü’l mevfur-ı fetekünün inşallah aminet-i min’ez-zarar ve’ş-şürur ve erda’es-sefiranü’l muma ileyhima’l ‘avdet ve’l-insirâf ve ensar fa? bi cazetina makrunin bi’l ihsan ve’l iltaf ve isdar na hitabına’l münif-i mütemmelkinne beyn-i ihdanikinne’et-tekrim ve’ş-şerif fima’l me’mul minallahü’l müste‘an an ya’li’l veytü’l islam fi külli zaman ve mekan ve nahzel küffarü’l le’em-i muhataten beniranü’l kahr-ı ve’l hazelan becah-ı nebiyyina ‘aleyh ve ‘ala alihi salavatü’l mülkü’l Mennan ve’l matlub menkinne’d-da‘vetü’l-hâlisat bi-hulûsü’l-bâl ve nahn-ı inkısar fi himayet-i beyzatü’l islam hassabü’l imakan bi’l ef‘al ve’l akval nihamdillah te‘ala ‘ala ni‘ma’ih ve ifzale ve nisalli ve nesellem ‘ala şefi‘ina Mehmed ve sahibe

Fi evâil-i Receb sene 1194/M. Temmuz-Ağustos 1780.

S.113 B.115

Taraf-ı hümâyûn hazret-i cihandariden sırra-i hümâyûn irsalini müş‘ar emir-i Mekke-i Mükerrerme Şerif serverin mesa‘id dam-ı sa‘ideye Arabi’l-‘ibare yazılan name-i hümâyûn müsveddesidir.

Fi evâil-i Receb sene 1194/M. Temmuz-Ağustos 1780.

Elhamdülillahillezi ce‘ale sirratü’l-batha‘i sedef-i derretü’l-beyza ve halli beha ecyad-ı ‘araysü’l mesnu‘at min’es-seri ila sidrateü’l müntehi ve sayyiramme’l kari muhted-i nebiyye’l müctenibi ve safiyyeü’l murtazi ve amir-i halile İbrahim an yerfi‘ kava‘idü’l beyt ve uhi ileyh-i ma uhi ve teveccehetü’l vüfur müteveşşihin? ve şahü’l hadi ve ref‘av? esvatihim bi’t-tahlil ve’t-telbiyet ve kasd ve nahvü’l meni kutubi limen sa‘i beynü’l mürüvvet ve’s-safa ve salli bimakam-ı İbrahim neczu’l kalb ve intehic-i nehcü’l kurbi ve’z-zelfi ve beyz-i vecheh bita‘zim-i hicrü’l esved-i mütela’i le‘en kesne’iz-zeka ve’s-salavat ve’s-selam ‘ala min ba‘is rahmetü’l veri ve sar-i ziyadet-i kabra mürtaki medaric’es-sa‘adet fi’d-dünya ve’l ‘akabi ve ‘ala alihi ve sahibih’et-tayyibin’ez-zeyn tahr ve Kabete’l ‘aliyye min ednasü’l evsan ve mehhed ve bünyan’eş-şeri‘atü’l Mustafa mahanetü’l kameri fevk-i menayirü’l ağsan bi’t-tesbihullah ve takdise fi külli ravzate gana

Mahle’t-tuğra

Emâba‘d feza hitabına’s-şerifü’l hakani ve kitabına’l münif’es-sultaniye’n-nafiz hükme bi‘inayetallahü’l mu‘ayyen fi iktarü’l arzin meta‘al esatinü’l mülük ve’s-selatinü’l ezal naşiran fevayihü’l ‘adl ve’l eman ve maberih zahiran beyn hadayıku’l-berre ve’l ihsan mâ sucût-ı hamayim ve ret‘at? gazalan isdar-ı defa mantuye bi ferayid’et-tahiyyat’er-rabi‘a ve fuhtevban ‘ala kala‘id’et-teslimatü’l fa’ikat-i mutahharan ‘araf-ı reyahinü’l-habbet ve’l-istinas ve mumahhmedü’l mebani’l müddetü’l mahfuzat-ı ‘ani’l-endas âli ‘alıcabü’l emirü’l emcedü’l mübeccelü’l-ecelü’l evhad-ı muktefi? âsar-ı ıslaha eşraf min eyamei’l-‘izz sanâdid el-‘abd-i menaf ve ecdade’l hamid’es-seyri’l hamilü’l evsaf-ı fer‘es-secret’ez-zekiyye’n-nübüviyyete tirazü’l ‘isabe’l ‘uluviyyete’l Mustafaviyye’l müntehi ila eşref cersumet-i ‘ıla ‘insarha ve’l müntesab-ı âli enfüs ârûmat ‘ıla cevherha zidet sülale’z-zehra’l-Betül ‘amdet-i el beyt’er-resulü’l mahfuf bisunuf ‘avatıfı’l mülkü’l

vahidü'l macid eyne'l macid emir-i Mekke'i Mükerrermet'eş-şerif sürur bin müsa'idü'l izaletü'l 'inayet'er-rabbaniyye leh mülahaza ve'l-kelatü's-samdaniye 'aleyh-i hafiza tenheti? ila fadiye'ş-şerif anallah celle şane ve 'izze burhane istikan min beyn-i 'ibade halifetü'l-enâm ve i'tafa seyfü'l-cihad ve emrina te'sis-i rükni'l-islam ve şerrefna 'ala'l müluk yesraned? Beytullahü'l-haram ve'r-rükni ve'l-makam ve zeyyin-i menşur-ı saltanatına bi-hürmet ravza-ı nebiyyina ve şefikina 'aleyh-i esniye't-tahiyyat ve's-selam nihamdillah 'ala zalik bi't-tam'eş-şükr ve ikmalü'l mehamed ve nahl-i tera'ib-i 'ara'is-i hazihi'n-ni'm min cevherü'l esniyet-i ba 'alakü'l kala'id ve enfüsü'l fera'id-i fe'l ecrim veccehna ve suhte'n-nahmete'l vesa'it ve necyete'l hamiiyyet ... lerfi'i rayat'eş-şükr fevk-i kamete'et-tasi'at ve sarfina ezmete sarihna'l-celile ila tarik-i ibka'i ma vehbin allah minü'l mevahibü'l cezile ve emnetina sahvet meta bi'l ikdam fi tenfiz-i mesalih'eş-şer'iyye car-ı ya meccarü'l ced ve'l ihtimamü'l esime mehamü'l erkafü'l meşruta lefkara'il harameynü'l muhteremeyn ve'l erzakü'l mu'ayyenetü'l mezbuta li'ş-şerefa'i şer fihimallah te'ala fi'd-darin ve'l 'iyadü'l 'akifin fi'l makaminü'l mükerremin ve irsalna min şamil-i 'inayatına 'ala resmü'l kadim fi heze'l makam ve hü 'am ve tes'in ve mi'ete ve elf min hicret-i min eşses? kava'id'es-selam-ı sabte 'ala zariha seccal'et-tahiyyate ve's-selam kaffe'il emvalü'l muhasalet min rebi'ul evkafü'l mevkufeü'l merbuta ve nukudü'l ma'rufe ve'l veza'ifü'l mazbuta elleti hassasat bela'idü'l haram ve Yesrib mimmen sükn-i fihima ve ihtarü'l cerad min hayseü'l meşarik ve'l mekarib ve cemelneha? müsбетet ve muharravet ve i'dadha mufassalet ve mukarreret kema hüve'l mastur ve'l merkum fi'd-defterü'l ma'lum ve'l muhterem cemi'ha defatir'en-nazarü'l haliset'es-safiiyye min'en-nukud'er-rayiha fi 'ammete'l bilad'ed-daniye ve'l fasiye ve sellemna tilke'es-sarar eser mâ vazı' fi'l-ikyasü'l-mersume ... şerif-i def'al iltibas ila yed-i hamil zalikü'l menşur'es-sultani ve nakil hazai'l misalü'l hakani lilneslik? fi selek hedam-i devletina'l 'aliyyetü'l munfasıl bi manetü'l gümrük gi darü'l hilaf'es-seniyyet-i kuduvvetü'l emacid ve'l a'yan-ı halil zeyd-i mecdeye ve 'amdet-i ashab'et-tahrir ve't-takrir-i katibi'd-defter zeyd-i kadre ba'demâ kaldena? hüma tilkei'l hizmetü'l-celile ve i'tinahüma defteran-ı muhtevi bi behtemina?mübarek'es-süleymani'l ezalet-i 'unvanen ve zeyyinet 'ala saha'if-i münâşirü'l-emâni muhbiran 'ani'l mesarifu'l-mu'ayyenet-i mütezamminen bi'l-mevahibu'l-muknetina

S.114 B.115

Fi'l me'muli min seccayakimu'l-hamidet ve hasayaskimu'l-ceyde gibbe'l-vusul inşallah-ı te'ala mashuba bi's-selam el-kıyam-ı âli sakku'l-ced ve't-teşmir 'an sa'idü'l-ihitimam el-mecd-i cereyan âli cemil-i 'adatekimu'l-marziye fi ser elfü'l-eyyam bi'n-nezaret fi sarfi's-sararü'l-mukarreret fi mesarfiha'l muharreretü'l-mikdaret-i 'ali mâ sitrah ve nask-ı 'aleyh-i fi'l-ceridet elletihî fi cebde'l emanete feridet-i imtisalen la'mum kula te'ala innallah ye'mirkim entü'düve'l emanat-ı ila ehliha ve i'tirafe min meşaribü'l ecvere'l cezile ferah-ı 'azebiha ve nehliha ve tevzi'ha ila müşhakiha min'es-sadat ve'l 'ilmene ve'z-zaafa-i sakini Mekke-i Mükerreret ve katni'l Medinetü'l-Muazzamatü'l mütemessekin bâ ziyal serad-ı kat-ı beytullahu'l-haram ve 'l-müşrikin civar-ı nebina şefi'u'l-enâm-ı 'aleyh efzal-i salatü's-selâm ve resmina en la buğz-ı hitami'l-kiyas hazihî'l müberret ve'l envazi' 'ala ashabihima ellezi bi-ma'rife şeyhü'l-harameyn ve bi-mahzarü'l-kazyinü'l-hayreyn kadı-yı Mekketü'l Mükerrere kadı'il-Medinetü'l-Münevvere ve'l mübaşirü't-tâme fi isalü'l-hukuk ila müstahkiye mem'ul beha 'aleyküm ve mercu' fiha'l yeküm ve'l istinsah defter-i müstakil-i gayri heze'd-defter bil ya'lem esm-i kel min ve sal-i ileyh-i nasibe bi'l medadü'l-ahmer? fan-ı gab ve ehad-e minhüm ev kazi tahiyeye ve lem yuced müsmihat ba'ziyü'l-esma-i ya'lem 'ala ismih bi'd-defter cisma yezher ve tehaffez-i hasashim ve nazbihim mukarreret-i muharreret keyl-i ihtâl ehaddü'l ahzü's-sarradü'l mükerreret ban-ı yü'ti nasib-i min tevfi ev'abi'l eşhas-ı tevakin-i esma'ihim ve ilkabihim ve teşbihim ve ensabihimü'l esma'i ve'l elkab ve'n-neseb ve'l-ensâb haza vakd-ı ehdina ila cenabikümü'l-âli ma'res semeratü'l mefahir ve'l me'ali sahbet-i hamil kitabına'l-latife ve hitabına'l münif-i hil'atin min teşrifatina'l yahtiyet? ve eksitna esine tecdidü'l merasimü'l mevalat ve te'kiden bime'akidü'l müsafatü'l eyd? min istifyalima? bitakdim-i merasimü'l ikram ve't-ta'zim ve't-tezyin ve'l iktisa'i biha 'avatikü'l ihtiram ve't-tekrim ve bezl-i'l kudretü'l kamelet ve'n-nahmet'eş-şamilet fi ri'ayet'er-ra'ıya ve siya'etü'l hüccac ve'l mücaveri ve'l misafiri ve'l mukimin mine'l 'abes ve'ş-şekavetü'l ikazatü'l emn ve'r-raha ve harase tilke't-tarik ve'l mesalik 'ala macebetü'l ümera'i'l iktar ve'l memalik ve isticlabü'l ed'iyyet'es-salihat-ı minü'l 'ilmeü'l 'amilin ve's-sadatü'l mühtedin ve'l fukarai's-salihin ve'l muvazebet 'ala'd-da'vet bimezid'et-tazri' ve'l ibtihalü'l i'la'i a'lam-ı devletina'l 'aleyh ve sebat erkan-ı saltanatına'n-nebiyye ena seccane'l cedir

bi's-su'al ve kadir 'ala tebliğü'l i'mal-i te'alet-i zata 'an'il mezahi ve celle cevreh
 'ani't-tenahi ve fadla hasb-i min behinaya? ez ve tula kifayet min beh-i isti'az ve
 sallallah-i 'ala setidna muhtemed-i te'esseset-i kava'id-i şeri'atü'l beyza barekan-ı
 mevahibu'r-rabbaniyyet-i naşiran izlal-i sedetha fevku'ş-şeri ve istihal bâ vecâz
 na'vete melatike'l mukarrabin 'ale'l 'arş-ı seriya-ı kasriya ve 'ala ila ve eshabe ve
 'itrata ellezin fahve ... fihimü'l-bilâd-ı şarkan ve garben ve limen teb'ihim min imteh
 ila yevmi'd-din 'acemen ve 'araben rıdvanallah-ı te'ala 'aleyhim ecma'in

Fi evâil-i Receb sene 1194/M. Temmuz-Ağustos 1780.

S.114 B.116

Sonradan kaleme geldiğinden bu mahalle kayd olunmuşdur.

Taraf-ı hazret-i cihandariye eda-yı menasik hac-ı şerifi muhtevi emir-i
 Mekke-i Mükerrreme siyadetlü şerif-i serverin mesâ'id hazretleri tarafınızın vürud
 iden 'arabiyye'l-ibare namenin suretidir.

Elhamdülillahi'l-cami'u'l-mahlukata 'ala ihtilaf-ı tenu'at-ı takdirata sen külli
 fecc ve emr-i celile bi'n-neda'il kaffet-i 'ibade ve izn-i fi'n-nas bi'l-hac-ı nahmed
 hamd-i 'ayd sem'in-nida-i felba? bi'l harad 'an mahbetü'l-kesre ve ihram-ı 'an
 raviyyet'es-seva ve't-tahdü'l vücud-ı gayret ve taf-ı bi'l beyt-i seb'a fezzini 'an nefse
 ve beka-yı? beriyye ve vakf ve 'arafat'ez-zat-ı mükebbirü'l habbe ve's-salat ve's-
 selam 'ala seyyid min vakf-ı behzetü'l-mevâfik-ı ale'l-hiyet ve âli âlâ ve ashabü'l
 müntesbin? ila zat-ı eş-şerifetü'l-mustafeviyye salâh ve selame teşid bihima erkan-ı
 şeri'ate ve tensar bihima ceyuş-ı ensar-ı millet-i emin

Mevlana es-sultan-ı halifet resulu'r-rahman

dihim ... müteşef'in mütemessikin bi'l-istar fi'l-mültezim ve'l-müstecar-ı sari'in en
 tedimü'l-lehim nezaret'et-tafin bi sa'adenin ve's-sa'afin ve takim rayat-ı nasrakü'l
 'aziz ve fahtekü'l Mübin-i hafikat beryah'et-te'bid ve'l mütemekkinü'd-devam-ı
 düvele 'abdin ellezi ihtarfa min 'ibadin fi 'ibadinü'l himayet-i hamadininü'l beyn-i
 'ale'l hakku'l-mübin fi sa'ire iktar-ı biladın ve istafiyete min zazi'i sanadir-i
 mülükü'l memalikü'l selabe ve ertaziyete min cihazebete selatinü'l milletü'l
 hamdiyet-i ifzal-i min tahlet bi isme'l müsemmi sahifat-ı saha'if'er-resa'il ve'l hatb-i
 fi'l muhazır ve'l menabir ve tecellet-i ezva'i zafera'il 'arafı halat'ed-dena'ir ve'd-

derahim ve'l menasir bi'n-nevahi ve'l evamir-i sultan-ı selatinü'l-ekalim-i şarkan ve garben dami' hayşat-ı satini'l-ebâtil sulha ve harbe ve ersan'es-saltanata 'an 'inayetü'l-hulefa'ir-raşidin fi halmihim ve 'adlihim melhuz bi serkerim-i eyte? ve 'adallah'ez-zeyn-i amenu minküm ve 'amelu's-salihah ... fi'l arz kema istihlaf'ez-zeyn min kablihim Mevlana's-sultan ibn'is-sultanü'l mansurü'l muzafferü'l mu'idü'l-mübarekü'l-me'an Mevlana es-sultan halife resulu'r-rahmanü'l-lahim edmi bi-devam mecde ve beka'-i â'la-ı i'lam sulmetü'l-ıman

S.115 B.116

vazihin bâ istimrara 'izze ve irtika-i sağuru's-sağur bi'l-emân ve refka tevfrika yevarık? bi beyn'es-sininü'l marziyet-i fi'le ve kavle ve işrah-ı sadrü'l enver'et-teba' ma hüve'l arzi fi dinin ve'l evveli ve rahm-i selefü'l-hayratu't-tahar ve es'ad-ı halifetü'l berretü'l-ahyar ya min ve 'ad-i bi'l-ecyate min du'ah-ı müteşefi'an ileyhi bi sahibu'l-makamü'l-kerim 'inde vaciyâh emâba'd fima'ruzü'l-mahlas ellezi 'acnet-i tinet-i bimai'l-verdü'l-mahsü'l-mahs 'ani't-tağyir ve't-televvünü'l-mahabü'l-matbu' 'ali sıdk'es-sadakate min 'alim'es-set kablü't-tasavvuru't-tekevvün âna mazal vallahü'l-meşkur-ı seccane ka'ime 'ala kadmü'l müddet ve't-ta'ate hasbü'l kadere ve'l-istita'a bazel vese'a ve vecde sadıka imkana vechde 'ali ma mazi 'aleyh-i iyanü's-sadetü'l-eşraf ve ihvana'l aynişini?'an hüsn'eş-şa'i lisane ve'l ecin ligayr'il inkıyad-ı cenane mevceha fi refai'l-iktaru'l hicaziyete? veçhe ve kalbe menzaha 'an'il i'raze'n-nefsiye hatıra velibâ? hatta sadetü'l harameynü'l muhteremeyn ve sahatü'l beledeynü'l 'azmeyn imnetü'l kariye'l mesalik ve'n-nevahi mütme'innet'et-tarık ve'l gaffar ve'l zerahi şakirallah'ez-zi ikdare 'ala hamle haze'l 'ane? 'azim zakire limen evvela heze'l feyzü'l 'amin ve'l fadlü'l-cism ve âna ... ileyh fi haze'l 'âam mine'l-meded es-sultani't-tâm 'ale'l-has ve'l 'amel menşurillezi vakt-ı hurufe end'is-sa'ade 'ala tarusü'l ikbal bi medadü'l imdad ve'l ihsan ve'l ifzal-i fekamü'l-istikbale bâ nevai'l-İclal ve't-tekrim ve nadi bilsanü'l-hâl fi efzalü'l-mahal bâ ibhâlü'l-misâl âtiyü'l ... âli küttab-ı kerim ve faz hitaminü'l-meşki faricü'l erca'i bi serav? eza 'ale'l kün yeşrahin asliye? sefirü'ş-şeri ve teliyet muhkemat beda'i'a fi'l mahmeli'd-da'i zümre âyani'l 'avalim min seyyidü'ş-şerif ve mevli ... ve fazıl ve 'alim fekan hüveü'l cem'es-salim ve hiş'atü'l asvat ve hata'at'er-ru'us ve hiz'atü'l-a'nak ve ... mesami' evâhire ve nevahiye bi'l ez'an ve'l imtisal 'an ecma' ve ittifak

ve teşrefü'l muhallas'ed-da'î bima habte bih 'aleyhi'l emin ve'l bes minü'l hilkatünü'l fahretin ve'l kesvetin'ez-zahiratin libâşü't-te'bid ve'l-mütemekkin fi'l kafü'l mekin ve izhar fi zalikü'l yevmi'l-müşrik min eyyam-ı teşrif bi'n-nevarane kad nal mebni hüsnü'l-meni ve hafkat 'aleyh-i i'lam el haya ve'l-cevr ve evsal fahri'l-emacidü'l-kirâm ... .. devleti'l 'aleyhete min salifü'l-enâm hâlâ sırra-i? emin Mehmed Tahir ağa edamallah-i lehe'l-ikbal ve belağa min tevcihatü'l-hilafetü'l islama 'ane'l âmel ma hüve fi 'uhde emanete mine's-sararü'l-müşkine rayiçü'n-nukud min 'alele'l evkaf'ü's-sultaniyyetü'l mutabakat 'aded ve vezina? mutasarrafa behâ 'ala müstahkiha vefk-i? ma fi'd-defatirü'l-mahtume bi'l huşum? Süleymaniye fevze'at bi'l-Mescidi'l-Haram meczurü'l muhlisüd-da'î ve kel min şeyhi'l haramü'l-muhterem kadı-yı Mekketü'l-Mükerreme ve cem'î mine'l a'yanî'l i'lam ve darb-ı 'ala ism-i min vasl-ı ileyh hakka bi'l hata'l-ahmer kema natki'l emirü'l-meta' ve harar ve vasl-ı cem'il hüccac min sa'ire'l kahac fevk-i feva? bi'arafat-ı yevm bila iltibas ve efazave? ila müzdelifet min hays-ı ifaz'en-nas zakirinallah te'ala 'aleyh bi'l müş'arü'l haram 'ala ma hedahim ve neferva? ila meni ve belgava? min rami'l cemad? ve bahri'l beden ve zec-i dehayahim ve't-tehallel mine'n-nesk-i menâhim ve ... echihim bi't-tamam'et-tava'if ve's-sa'î 'ala kemal-i eda'il mefruz ve'l mesnun ve tereddüd? ve fi ziyaretü'l mü'esser'en-nübüvviyet ve kel minhüm fi harz-i masun hatta 'ad ve ila evta'ihim yerfelun fi celabeybü'l eman-ı ferhin müstebşerin birahmina? minallah ve Rıdvan ve maberihü'l muhallas'ed-da'î sa'a fi isticlab-ı marazi ve li'l 'am-ı 'alaihsanü'l mesa'î müçtehide fi rahat'er-re'aya ve te'minhüm ve vâruhatü'l-mehârif 'anhüm ve teskinhüm hatta saret vallahü'l hamd evtarü'l hameynü's-şerefeyn ve cihatü'l-beledeyn el-mesa'in hise? bâ min beha'l ha'ifü'l cati ve cente yaktetaf min min semareha'd-devani'l katifü'l cati raciye an yekün fi yevmü'l haşr ma' ecdade'l evvelin ve yec'al leh lisan sıdk fi'l ahirin ve an teveccüh-i ileyhü'l enzarü'l ekberiye ve tetevecceh nahvi'l-imdatatü'l hüsrevâniye likün mimmen dahl-i taht-i leva'iküm ve nal-i şeref ve'l e'küümü'l ezalet-i i'tabikümü'l 'aliyyet-i merfu'atü'l makam ve'l e'küümü'l hamidiye müteveccih bi'n-nasr 'ala meda'is-sinin ve'l eyyam-ı becâh seyyidina Muhammed seyyidü'l-enâm 'aleyh ve 'âlâ alihi efzalü's-salavat ve's-selâm tahriren fi evâhir Zilhiccetü'l-hitam sene selâse ve tas'in ve mi'ete ve elf. El-muhallasi'd-da'î bi-devamü'd-devletü'l-âliyye emir-i Mekke şerif-i server min müsa'ade

Fi evâhir Zilhiccetü'l-hitam sene 1193/M. Aralık-Ocak 1779-1780

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

2. 9 NUMARALI NÂME-İ HÜMÂYÛN DEFTERİ BELGE ÖZETLERİ

S.2 B.1

Osmanlı Devletinin Fransa'ya gönderdiği beyanname (Nota)dır. Fransız ihtilalinden sonra diğer dost devletlerin ihtilalden faydalanıp Fransa'yı karıştırdığı halde Osmanlı Devletinin tarafsızlığını devam ettirip hiçbir müdahalede bulunmadığı ve buna rağmen Fransanın Osmanlı toprağı olan Mısır'a saldırı haberinin alındığı, bu haberin doğrulanması halinde Osmanlının Avrupalı Devletlerin desteğini de alarak savaş ilan edeceği, tedbir olarak da Osmanlı devletinde bulunan Fransız memur ve elçilerinin tutuklanması hakkında.

Fi Safer Sene 1213/M. Temmuz-Ağustos 1798.

S.4 B.2

Bosna eyaletinde Tuna Nehrinin hududuna dair Avusturya ile yapılan anlaşma şartlarına binaen emaneten Avusturya'ya verilen bazı kalelerin Osmanlıya geri verilmesi ve verildiğini gösteren senetlerin divan-ı hümayun defterine ve baş muhasebe defterlerine kaydedilmesine dair.

Fi 3 Muharrem Sene 1210/ M. 20 Temmuz 1795.

S.4 B.3

Tuna Nehri hududuna dair padişah tarafından buyrulan emirlerin yerine getirildiği ve padişahın huzuruna sunulup cevap vermesi hakkın

S.5 B.4

Osmanlı sadrazamı ve serdar-ı ekremi olan Gazi Hasan paşanın Bosna donanmasına nizam vermesi, iki yüz gemi tertip edip içlerine yirmi parça gemiyi idare edecek kadar asker ve mühimmat bulundurmasına dair padişah tarafından kendisine gönderilen hatt-ı hümayundur.

Fi 26 Şevval Sene 1204/ M. 9 Temmuz 1790.

S.5 B.5

Sadrazam Yusuf paşanın görevini layıkıyla yapamadığından dolayı yerine vezir Melik Mehmet paşanın sadrazamlığa atanması ancak, o gelinceye kadar yerine geçici olarak Ali paşanın bu görevi ifa etmesine dair padişah tarafından Ali paşaya gönderilen hatt-ı humayundur.

S.6 B.6

Osmanlı Devleti tarafından Avusturya'ya gönderilen beynamedir. Rusya'nın Kaynarca antlaşmasıyla elde ettiği haklarla yetinmeyip Şahin Girayı han seçmesi, Kırımı ele geçirmek istemesi Özi halkının kullandığı tuz kollarından faydalanmak istemesi, Tiflis hanı ile Osmanlı aleyhine ittifaklar yapması ve isteklerinin kabul edilmemesi sebebiyle Osmanlıya savaş açması hakkında.

S.7 B.7

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan Küçük Kaynarca antlaşması sonrasında Rusya'nın elindekilerle yetinmeyip Tiflis'e asker çıkarması, hudut ihlali yapması, Osmanlı tüccarlarından, diğer devletlerin tüccarlarına nazaran daha fazla vergi alması ve özellikle Osmanlı gemilerine saldırması sebebiyle Rusya'ya savaş açmanın zorunlu olduğu ve bu durumun İngiltere, Fransa, İspanya, Sicilya vb. Avrupa devletlerine bildirilmesi hususunda verilen beynamedir.

Fi 11 Zilkâde Sene 1201/ M. 25 Ağustos 1787.

S.8 B.8

Sokullu mesalahasına dair sadır olan hatt-ı hümayunun suretidir. Rusya ile yapılan savaş sonrasında Osmanlı askerinin yetersiz olduğu ve bundan dolayı askere nizam verilmesi ve ayrıca, Rusya ile yapılacak anlaşmanın mazbatası için müttefikimiz olan İngiltere, Fransa ve İspanyanın da görüşlerinin alınması ve hangisi daha faydalı ve uygun olacaksa ona göre bir barış mazbatasının oluşturulması hakkında.

Tarih-i kayd-ı ‘adem? Sene 1204/ M. 1789-1790.

S.9 B.9

Osmanlı padişahı tarafından sadrazam ve Serdarı Ekrem olan Muhsinzade Mehmet paşanın görevlerini başarıyla yerine getirdiği için padişah tarafından takdir edilmesi, devlet için faydalı ve layık gördüğü kişileri uygun makamlara tayin etmesi, din ve devlete zarar verecek düşmanlara karşı bütün askeri kullarla ittifak oluşturup mücadele etmesine dair.

Fi 2 Recep Sene 1187/M. 19 Eylül 1773.

S.9 B.10

Padişah tarafından sadrazam Ali paşaya gönderilen hatt-ı hümayunun tercümesidir. Sadrazamın, yaptığı başarılı işlerden dolayı övülmesi ve kalelerin, rehinelerin ve çeşitli mühimmatların zamanında tedarik edilmesine dair.

S.10 B.11

Buhara Hanı Mevla-yı Mehmed’in çocuklarının isimleri hakkında.

S.10 B.12

Buhara Hanı ve vezir ve evlad-ı tercümesi suretidir. Buhara Hânı'nın iki oğlu, veziri ve vezirlerinin oğulları hakkında.

S.10 B.13

Osmanlı sadrazamı Melik Mehmet paşanın yaşlı olduğundan dolayı artık görevinde yeterli olamadığı ve bu nedenle yerine daha genç ve bilgili olan İzzet Mehmet paşanın sadarete tayin edilip kendisine sadaret mührü verildiğine dair gönderilen hatt-ı hümayûndur.

Gurre-i ... Sene 1209/ M. 1794.

S.11 B.14

Avusturya'ya bağlı Galiçya eyaleti hükümdarının Hotin'e dört saat uzaklıktaki Turla Nehri üzerine iskele (köprü) kurulmasını, buralarda yaptıkları ticaret için kendilerinden gümrük vergisi alınmaması ve ihtiyaçları için her yıl iki bin ton odun verilmesini isteyip, bu istediğini Türkçe ve Fransızca yazılmış iki kıta kağıt ile Avusturya baş elçisi vasıtasıyla Osmanlı Devletine gönderdiğine, ancak bu isteklerinin eski anlaşma şartlarına aykırı olmasından dolayı kabul edilemeyeceğine dair hatt-ı hümayûndur.

Fi 8 Safer Sene 1291/ M. 27 Mart 1874.

S.12 B.15

Leh elçisinin, Rusya'nın askerlerini topladığına dair Osmanlı Devletine gönderdiği kâğıda binaen Osmanlı Devletinin Rusya'dan intikam almak üzere savaş yapılmasını, bütün vezirlerin, defterdarın, elçilerin v.s görevlilerin toplanarak istişare eylemesi, donanmanın savaş için hazır hale getirilmesi gibi hususları ihtiva eden fermandır.

Fi 8 Şaban Sene 1291/ M. 20 Eylül 1874.

S.13 B.16

Osmanlı Devleti ile diğer devletlerarasında yapılmış olan antlaşmaların Reissülküttâb odalarında saklanması ve unutulmaması için de Divan-ı Hümâyun kalemine aynen kaydedilmesine dair, Reissülküttâb efendiye gönderilen fermanıdır.

Fi 7 Muharrem Sene 1195/ M. 3 Ocak 1781.

S.14 B.17

Miladi 1772 yılında Osmanlı Devletiyle Rusya arasında imzalanan Akdeniz Mütarekesidir. Bir mukaddime, dokuz madde ve bir hatimedden oluşmaktadır. Küçük Kaynarca antlaşmasına temel oluşturacak maddelere yer verilmiştir.

Fi 11 Şevval Sene 1186/M. 5 Ocak 1773.

S.17 B.18

İsveç Kralı Gustav'ın, babasının ölümü üzerine İsveç Krallığına kendisinin geçtiğini bildirmek için Osmanlı Devletine göndermiş olduğu mektubuna cevap olarak yazılan mektuptur. İçeriğinde Osmanlı Devletinin İsveç'le olan dostluğuna

binaen krallığını kabul ettiği ve eskiden beri var olan antlaşmaların devam edeceği belirtilmektedir.

Fi gurre-i Receb Sene 1186/ M Eylül-Ekim 1772.

S.19 B.19

İsveç Kralının, Osmanlı Devletine yeni elçi tayin ettiğine dair gönderdiği mektubuna karşılık cevap olarak yazılan mektuptur. İsveç elçisinin Osmanlı tarafından kabul edildiği hakkında.

Fi Receb sene 1186/ M. Eylül-Ekim 1772.

S.20 B.20

Rusya ile yapılacak olan antlaşmanın görüşmeleri için tayin edilmiş olan elçilerin görevlerinden alınıp, yerine Reissüllküttab olan Abdürrezzak Efendi'nin elçi tayin edilip, görevini layıkıyla ve devlet yararını gözeterek yapmasına dair gönderilen fermanıdır.

S.21 B.21

Osmanlı Devleti ile Rusya arasındaki her türlü görüşmeler için büyük elçi tayin edilen Abdürrezzak Efendi'nin mahiyetinde müsteşarlık görevinde çalışması için uygun görülen baş muhasebeci Süleyman Efendi'ye görevini tebliğ üzere gönderilen emr-i şeriftir.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1186/M. Eylül-Ekim 1772.

S.21 B.22

Osmanlı silahtar kâtibinin, elçi Abdürrezzak efendi mahiyetinde ikinci müsteşar olarak görevlendirildiği ve bu görevin kendisine bildirilmesi hakkında.

S.21 B.23

Osmanlı büyük elçisi Abdürrezzak Efendi'nin mahiyetinde ikinci müsteşarlık göreviyle görevlendirilen Beylikçi es-Seyyit Mehmet Hayri Efendi'ye, padişah tarafından gönderilen emr-i şeriftir.

S.22 B.24

Divan-ı Hümayun tercümanının Rusya ile yapılacak barış görüşmeleri için Temsilci olarak gönderilmesine dair emr-i şeriftir.

Fi evâil-i Receb sene 1186/ M. Eylül-Ekim 1772.

S.22 B.25

Osmanlı Devletiyle Rusya arasında yapılan ateşkesin yeniden 40 gün daha uzatılmasına ve Osmanlı Devletinin de bunu kabul ettiğine dair Rusya Devletine gönderdiği tasdiknamedir.

S.23 B.26

Osmanlı İle Rusya Devleti arasında Yergöğü'de imzalanan ateşkesin 40 güne dek geçerli olduğunu kabul ve tasdik ettiğine dair Rusya tarafından Osmanlı Devletine gönderilen tasdiknamenin suretidir.

M.21 Eylül 1772.

S.23 B.27

Rusya ile daha önce yapılmış olan ateşkesin iki devlet elçileri ve temsilcileri tarafından Bükreş Kasabasında tekrar görüşülüp tanzim edildiği ve süresinin nevrüza dek uzatıldığına ve durumunda Osmanlı tarafından kabul ve teyit edildiğine dair yazılan tasdikname suretidir.

Fi 16 Şaban sene 1186/ M. 12 Kasım 1772.

S.24 B.28

Osmanlı Devletiyle Rusya arasında 9 Mart 1772 tarihinde Yergöğü yakınlarında imzalanan ateşkesin, Rusya tarafından kabul edildiğine dair gönderilen tasdiknamenin tercümesidir.

M. 1772.

S.24 B.29

Osmanlı Devleti tarafından Kırım Hanı Maksud Giray Han'a yazılan mektuptur. Osmanlının bir yıldır Rusya ile barış yapmak için uğraştığını ancak, Rusya'nın gayrimeşru tekliflerinde ısrarcı olmasından dolayı uzlaşma sağlanamadığı

ve bu nedenle de düşmandan intikam almak için Kırım Hanından yardım istemesi hakkında.

Fi evâsıt-ı Muharrem sene 1187/M. Mart-Nisan 1773.

S.25 B.30

Osmanlı Devletinin Rusya ile olan mücadelesine dair Avrupa Devletlerine gönderdiği beyannamelerin suretidir. Osmanlının barış yanlısı olmasına rağmen Rusya'nın savaşa devam etmesi ve birçok kan dökmesi sebebiyle iki devlet arasında tekrar görüşmelerin yapılması ve bu görüşmeler sonucunda Rusya'nın; Tatarlara serbestiyet verilmesi, bazı kale, liman ve köylerin Ruslara bırakılması, bütün gemilerin Akdenizde dolaşabilmesi ve Rus ticaret gemilerinin Karadeniz'de serbestçe dolaşması gibi tekliflerde bulunması ve bu tekliflerin makul olmaması sebebiyle Osmanlı tarafından kabul edilememesi ve bundan dolayı dökülecek bütün kanların tek sorumlusunun Rusya olduğu hakkında.

Fi 4 Safer sene 1117/M. 28 Mayıs 1705.

S.27 B.31

Padişah tarafından İngiltere elçisine verilen buyruldu suretidir. Daha önce yapılan antlaşma gereğince İngiltere tüccarının Osmanlıya verdiği selamet akçesi ve gümrük vergisinin kaldırılması hakkında.

Fi evâsıt-ı Safer Sene 1117/M. Mayıs 1705.

S.28 B.32

Sultan III. Mustafa Han'ın ölümünü ve yeni padişahın cülusunu bildirmek amacıyla Mekke şerifine yazılan Hicri 1187 tarihli mektubun suretidir.

Fi Evâsıt-ı Zilkâde Sene 1187/ M.Ocak 1774

S.29 B.33

Sultan III. Mustafa Hanın ölümünü ve yerine geçen I. Abdülhamit Han'ın cülusunu ilan etmek amacıyla Roma İmparatoruna gönderilen mektuptur. İki devlet arasındaki dostluk ve barışın devam etmesi hakkında.

Fi Rebi'ü'l-evvel sene 1187/M. Mayıs-Haziran 1773.

S.29 B.34

Sultan Mustafa Hanın ölümünü haber vermek amacıyla Avusturya, Sicilya, İspanya, İngiltere, Fransa v.s devletlere gönderilen mektuptur.

Fi 27 Rebi'ü'l-evvel sene 1188/M. 7 Haziran 1774.

S.30 B.35

İran'da şah vekili unvanıyla hükümdar olan Abdülkerim Hanzande'ye yazılan mektuptur. Padişah III. Mustafa Han'ın ölümünü haber vermesi ve aralarındaki dostluğun devam etmesi hakkında.

S.31 B.36

Padişah III. Mustafa Han'ın ölümünü ve yerine geçen Sultan I. Abdülhamit'in cülusunu haber vermek amacıyla Sicilya Kralı elçisi vasıtasıyla İspanya ve Sicilya Kralına gönderilen mektuptur.

Fi evâsıt-ı Rebi'ü'l-evvel sene 1188/M. Mayıs-Haziran 1774.

S.32 B.37

Osmanlı Devletinin Rusya ile yapacağı barış görüşmelerine büyük elçilik görevinde bulunan Ahmet Resmi efendinin birinci müzakereci, İbrahim Münib efendinin de ikinci müzakereci olarak tayin edildiği ve ikisinin devlete layık bir şekilde birlikte hareket etmesi hakkında.

Fi Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.32 B.38

Şumnu kasabasında sadrazam Muhsinzade Mehmet paşa, ordu-yu Hümâyun kadısı ve diğer devlet adamları arasında görüşme yapıldığı ve bu görüşmeler sonucunda Rusya tarafına müzakereci olarak gönderilen Ahmet Resmi efendi ve İbrahim Münib efendilerin bir an evvel harekete geçmesi ve devlet için hayırlı bir barış yapması hakkında.

Fi Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.33 B.39

Padişah tarafından müzakereci Ahmet Resmi efendi ve İbrahim Münib efendiye gönderilen emr-i şeriftir.

Fi Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.33 B.40

Divan-ı Hümâyunda küçük elçilik görevinde bulunan Mehmet Emin bey'in padişah tarafından mükâleme katibi tayin edildiği ve bu nedenle müzakerenin yapılacağı yere gitmesi ve görevini layıkıyla yapması hakkında.

Fi Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774.

S.33 B.41

Osmanlı Devletinin Rusya ile yapacağı barış antlaşmasında Avrupa lisanında yazılacak olan şartların tercüme edilmesi için mükâleme tercümanı tayin ettiği hakkında.

Fi Evail-i Cemaziye'l-evvel Sene 1188/M. Temmuz 1774

S.34 B.42

İran hükümdarı Abdülkerim Hanzadeye yazılan mektuptur. İçerik olarak Osmanlının Rusya ile yaptığı barışı duyurması ve İran ile olan dostluğunun devam ettirilmesi hakkında.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.35 B.43

Mekke şerifine gönderilen emr-i şeriftir. Maaşların eski düzene göre eksiksiz bir şekilde verilmesi ve aldıkları maaşa kanaat etmeleri hakkında.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.36 B.44

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında Miladi 1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşmasıdır. Yirmi sekiz madde ve bir hatimeden oluşmaktadır. Antlaşmada; Kırım'a serbestiyet verilecek, Azak, Kerç, Kılburun kaleleri v.b yerler Ruslara verilecek, boğazlar Rus ticaret gemilerine açık olacak, Ruslara kapitülasyon verilecek, Ruslar İstanbul'da konsolosluk açabilecek v.b gibi ağır maddeler yer almaktadır.

Fi 14 Cemaziye'l-evveli Sene 1188/M. 23 Temmuz 1774.

S.43 B.45

Rusya İmparatoriçesi II. Katerina'ya, büyük elçi vasıtasıyla gönderilen mektuptur. Küçük Kaynarca antlaşmasınının 27. Maddesine göre, taraflar antlaşmayı kabul ettiğine dair tasdikname gönderecektir. Buna binaen Osmanlı Devleti tarafından Rusya Devleti tarafına tasdiknamenin gönderildiği hakkında.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.45 B.46

Küçük Kaynarca antlaşmasının on yedinci maddesine göre Rusya, Akdenizdeki donanmasını 3 ay içinde çekecektir ibaresi yer almaktadır. Buna göre Osmanlı Devleti, Rusya'nın bu şarta uyarak donanmasını bir an önce çekmesini istemektedir.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.45 B.47

Rusya ile yapılan Küçük Kaynarca antlaşmasının diğer bir maddesine göre, Osmanlı Devleti Rusyanın savaş masrafları için on beş kese yani 7.5 milyon guruşu 3 yıl içinde 3 taksitte ödeyecektir hükmü yer almaktadır. Buna bağlı olarak Osmanlı Devletinin bu maddeyi kabul ettiği belirtilmektedir.

Fi Evasıt-ı Şevval Sene 1188/M. Aralık-Ocak 1774.

S.47 B.48

Osmanlı Devleti tarafından Rusya Devletine hediye olarak gönderilen eşyalardır.

S.47 B.49

1774 yılında Fransa'da yaşanan kral değişikliği sebebiyle yeni kral olan Lui'nin krallığını ilan etmek ve duyurmak amacıyla Osmanlı Devletine gönderdiği mektuptur.

M. 1774.

S.48 B.50

Fransa Kralı Lui'nin krallığını duyurmak amacıyla Osmanlı Devletine gönderdiği mektuba karşılık Osmanlı tarafından yazılan cevaptır. Osmanlı Devletinin Fransa kralını tebrik ettiği ve eski dostluğun devam edeceği hakkında.

Fi 26 Şevval sene 1188/M. 30 Aralık 1774.

S.49 B.51

Osmanlı Devletinin Enderun hazinesinden Rusya devletine gönderdiği hediyelerin miktarıdır.

S.51 B.52

Rusya Devleti tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir. Küçük Kaynarca Antlaşması'nın 3. maddesi gereğince Kırım'a tam bir serbestiyet verilmesi ve dini bakımdan gerekli düzenlemeleri Osmanlı ile birlikte yapması hakkında.

S.51 B.53

Rusya Devleti tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir.

Tarihi Muharrem sene 1185/M. Nisan-Mayıs 1771.

S.51 B.54

Kırım Hanı Şahin Giray Han'a gönderilen mektuptur. Şahin Giray Hana çeşitli hediyeler gönderilerek hanlığının Osmanlı Devleti tarafından kabul edildiği hakkında.

Fi Rebi'ü'l-evvel sene 1188/M. Mayıs-Haziran 1774.

S.53 B.55

Rusya ile Osmanlı Devleti arasında imzalanan Aynalıkavak Tenkihnâmesinin suretidir. Dokuz maddeden oluşmaktadır. Daha önce 1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşmasının bazı maddeleri değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Fi 20 Cemaziye'l-âhir sene 1193/M. 5 Temmuz 1779.

S.61 B.56

Küçük Kaynarca Antlaşmasının on sekizinci ve yirmi dördüncü maddelerine göre Kılburun hisarı ile Özi suyu ve Aksu arasında kalan bir kısım yerlerin Rusya'ya verileceği ve bu nedenle bu bölgelerin Rusya'ya teslim edilmesi ve gerekli hüccet ve temessüklerin birer suretlerinin alınması hakkında.

Fi Evasıt-ı Safer Sene 1189/M. Nisan-Mayıs 1775.

S.62 B.57

Kaynarca Antlaşmasının on sekizinci maddesi gereğince Kılburun hisarının Rusya'ya teslim edilmesi ve içindeki eşya, top ve mühimmatların Özi kalesine nakledilmesi ve teslimin yapıldığına dair imzalanan senetlerin Osmanlı tarafına gönderilmesi hakkında.

Fi evâil-i Receb? Sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.62 B.58

Küçük Kaynarca Antlaşmasının on sekizinci maddesinde Rusya'ya bırakılacak yerlerin sınırlarının tam olarak bilinmediği ve bu sebeple antlaşmada geçen yerin net olarak sınırlarının belirlenmesi ve buna göre Rusya'ya bırakılması hakkında.

Fi evâhir-i Receb sene 1188/M. Eylül-Ekim 1774.

S.63 B.59

Küçük Kaynarca Antlaşmasına göre Rusya'ya verilecek yerlerin sınırlarının Rusya ile yapılan görüşme sonucunda iki tarafın rızasıyla belirlendiği ve teslimine dair senetlerin karşılıklı olarak imzalandığı hakkında.

S.64 B.60

Kılburun Hisarında Sahra-yı haliye olarak tabir edilen yerin Osmanlı ve Rus temsilciler arasında yapılan görüşmeler sonucunda sınır kabul edildiği ve bu durumun da Özi müftüsü olan Salih Efendi tarafından onaylandığını gösteren muceb-i şer'iyeye'nin suretidir.

Fi Zilhicce sene 1188/M. Şubat-Mart 1775.

S.66 B.61

Osmanlı Devletinin Rusya'ya vereceği yerlerin belirlendiği ve bu bölgelerin Rusya'ya teslim edilip iki taraf arasında Türkçe ve Rusça lisanlarıyla hazırlanan temessüklerin imzalanıp, mühürlendiği hakkında.

Fi 14 Safer sene 1189/M. 4 Eylül 1775.

S.67 B.62

Küçük Kaynarca Antlaşmasının on sekizinci maddesine göre belirlenen muayyen yerlerin Rusya'ya bırakıldığı ve Özi suyuna uzak yerlerdeki ormandan, her iki tarafın da odun ve kamış alabileceği hakkında.

Fi 14 Safer sene 1189/M. 4 Eylül 1775.

S.68 B.63

Özi halkının eskiden beri kullanmakta olduğu tuz kollarından yine faydalanacağı ve bu durumun da Rusya ve Osmanlı Devleti tarafından kabul edildiğine dair Özi müftüsü tarafından yazılan ilamdır.

M. 6 Mayıs 1775.

S.69 B.64

Roma İmparatoru elçisi Baron Dö Toğut'un imzasıyla dört madde üzerine Fransız lisanıyla verdiği temessükün tercümesidir.

M. 7 Mayıs 1775.

S.70 B.65

Osmanlı Devleti tarafından Avusturya'ya verilen senettir. Bukovina kazasının Avusturya'ya verildiği hakkında.

Fi 7 Rebi'ü'l-evvel sene 1189/M. 8 Mayıs 1775.

S.71 B.66

Osmanlı Devleti ile Roma İmparatoru arasında imzalanan temessük gereğince Roma İmparatoru ve İmparatoriçesi tarafından elçileri vasıtasıyla Osmanlıya gönderilen tasdiknamedir.

M. 7 Mayıs 1775.

S.71 B.67

İsveç kralı tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir. Osmanlı padişahının cülusunu tebrik etmesi ve var olan dostluğun devam ettirilmesi hakkında.

Tarih-i İseviyye Fi 22 Ağustos sene 1174.

S.72 B.68

Padişah I. Abdülhamit'in tahta çıkışını ilan etmek amacıyla İspanya kralına yazdığı mektuba karşılık, cevap olarak yazılan mektubun tercümesidir. İki devlet arasındaki varolan dostluğun devam ettirilmesi hakkında.

Fi evasıt-ı Cemaziye'l-âhir sene 1189/M.Haziran-Temmuz 1775.

S.72 B.69

İsveç kralı elçisi tarafından padişah I. Abdülhamit'in tahta çıkışını tebrik etmek ve elçilik görevini bildirmek amacıyla Osmanlı Devletine gönderdiği mektubun tercümesidir.

Tarih-i İsa Fi 22 Ağustos Sene 1774.

S.73 B.70

Vandin Roji ve cumhuru tarafından Osmanlı Devletine tayin olunan Grade Niko nam baylos vasıtasıyla gönderilen mektubun tercümesidir. Osmanlı Devleti tarafına elçilik göreviyle atandığını bildirmesi hakkında.

Fi 19 Cemaziye'l-âhir Sene 1189/M. 17 Ağustos 1775.

S.73 B.71

Vandin Roji ve cumhuru tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektuba cevap olarak yazılan mektubun suretidir. Tayin edilen elçinin kabul edildiği ve dostluğun devam ettirilmesi hakkında.

Fi evail-i Cemaziye'l-âhir Sene 1189/M. Temmuz-Ağustos 1775.

S.74 B.72

Kılburun hisarı ile etrafında olan arazi ve Özi suyu ile Aksu arasındaki yerlerin teslimine dair Rusya memurları tarafından Rusya lisanıyla gönderilen temessükâtın tercümesidir.

M. 4 Nisan 1775.

S.75 B.73

10 yıldır orta elçilik rütbesinde bulunan Prusya elçisi vasıtasıyla, Prusya kralı tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir. Prusya elçisinin göreve kabul edilmesi hakkında.

M. 29 Temmuz 1775.

S.76 B.74

Rusya Devletinin büyük elçisi vasıtasıyla Osmanlıya gönderilen mektubun tercümesidir. Rusya'nın yapılan antlaşmaya riayet edeceği hakkında.

M. 24 Nisan 1775.

S.76 B.75

İran'da şah vekili olan Zend-i Kerim Han'a yazılan mektuptur. Dostluğun devam ettirilmesi ve barışın korunması hakkında.

Fi evâsıt-ı Şaban sene 1189/M.Eylül-Ekim 1775.

S.78 B.76

İran Şahı Zend-i Kerim Han tarafından elçisi Abdullah Bey vasıtasıyla Osmanlı padişahı Sultan I. Abdülhamit'e gönderilen Farsça-Türkçe karışımı mektuptur.

Fi evâil-i Şevval sene 1189/M. Kasım-Aralık 1775.

S.80 B.77

İran Şahı Zend-i Kerim Han tarafından Osmanlı Sadrazamı Mehmet İzzet Paşa'ya gönderilen mektuptur. Sultan I. Abdülhamit'in cülusunu tebrik etmesi hakkında.

Fi evâil-i Şaban sene 1189/M. Eylül-Ekim 1775.

S.82 B.78

Osmanlı Devleti tarafından Mekke emirine yazılan Arabî mektuptur.

S.84 B.79

Osmanlı Devleti tarafından Mekke emirine Türkçe lisan ile yazılan mektuptur. Kutsal toprakların korunması, gerekli tanzim ve nizamın verilmesi hakkında.

Fi evâsıt-ı Receb sene 1189/M. Ağustos-Eylül 1775.

S.84 B.80

Osmanlı Devletinin Prusya elçisi vasıtasıyla Prusya kralına gönderdiği mektuptur. Prusya kralının isteği üzerine Prusya elçisinin görevden alınıp geri iade edilmesi hakkında.

Fi evâil-i Şevval sene 1189/M. Kasım-Aralık 1775.

S.85 B.81

Fas padişahı tarafından gönderilen Arabî mektubun tercümesidir. İspanyolların saldırılarından dolayı Osmanlı Devletine göndereceği gemileri gönderemediği ancak, bu saldırı bertaraf olduktan sonra göndereceği hakkında.

Fi Recebü'l-ferd sene 1189/M. Ağustos-Eylül 1775.

S.85 B.82

Beytullahı ziyarete gelen Abdüsselam bin Mehmet vasıtasıyla Fas padişahının, Osmanlı sadrazamına gönderdiği mektubun tercümesidir.

S.86 B.83

Mekke emirine yazılan Arabî mektuptur.

Fi evâil-i Receb sene 1189/M. Ağustos-Eylül 1775.

S.87 B.84

Osmanlı Devleti tarafından Mekke emirine Türkçe lisan ile yazılan mektuptur. Mekke emirinin, beytullaha ve diğer yerlere nizam vermesi ve devlete riayet etmesi hakkında.

Fi evail-i Receb sene 1190/M. Ağustos-Eylül 1776.

S.88 B.85

Osmanlı elçisi vasıtasıyla Osmanlı Devletinin Rusya'ya göndermiş olduğu mektuba karşılık cevap olarak gönderilen mektubun tercümesidir. Rusya'nın, hem yapılmış olan barış antlaşmasına riayet edeceği hem de Osmanlı elçisinden yana memnuniyetini bildirmesi hakkında.

M. 1775.

S.88 B.86

İngiltere kralının baş elçisi vasıtasıyla gönderilen mektubun tercümesidir. Daha önce yapılan antlaşma şartlarına uygun bir şekilde ticaretin devam ettirilmesi ve aradaki dostluğun sürdürülmesi hakkında.

M. 17 Nisan 1776.

S.89 B.87

Leh kralı tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir. Leh kralının, Osmanlı tarafına yeni elçi tayin ettiğini bildirmesi ve Osmanlı ile var olan dostluğunu devam ettirmek istemesi hakkında.

Fi 9 Rebi'ü'l-evvel sene 1191/M. 17 Nisan 1777.

S.90 B. 88

Osmanlı Devleti tarafından Leh kralına yazılan mektuptur. Sultan III. Mustafa Han'ın vefatını haber vermek amacıyla yazılmıştır.

Fi evasıt-ı Şevval Sene 1191/M. 10 Kasım 1777.

S.91 B.89

Buhara Hanına yazılan mektuptur. Rusya'ya savaş açılacağı ve bu nedenle Kazak ve Kırgızların bu kutsal cihata davet edilmesi hakkında.

S.92 B.90

Meskut? İmamına yazılan Farisi mektuptur.

Fi ... sene 1191/M.1777.

S.93 B.91

Milibar elçisi tarafından Osmanlı Devletine gelen Arabî mektuptur.

Fi 16 ... 1191/M. 1777.

S.94 B.92

Osmanlı Devleti tarafından Rusya tarafına müzakereci olarak tayin edilen Mevlana Müftizâde Ahmet, Abdürrezzak Bahir ve İbrahim Münib efendilere gönderilen ruhsatnamedir. Osmanlının, Rusya ile yaptığı antlaşma gereğince Kırım hanının tayin edilmesi ve Kırım'a serbestiyet verilmesi hususlarının görüşülüp karara bağlanması ve senetlerin birbiriyle mübadele edilmesi hakkında.

Fi evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir sene 1191/M. Temmuz-Ağustos 1777.

S.95 B.93

Beylikçi es-Seyyid Mehmet Hayri efendiye padişah tarafından gönderilen emr-i şeriftir. Rusya ile Kırım hakkında yapılacak olan görüşmeyi bizzat yazıp kaydetmesi hakkında.

Fi evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir sene 1191/M. Temmuz-Ağustos 1777.

S.95 B.94

Leh kralı tarafından padişah I. Abdülhamit Han'ın cülusunu tebrik etmek amacıyla gönderdiği mektubun tercümesidir.

Fi 25 Rebi'ü'l-evvel sene 1191/M.3 Mayıs 1777.

S.96 B.95

Leh kralının, Osmanlıya gönderdiği tebrik mektubuna karşılık cevap olarak Osmanlı tarafından Leh kralına gönderilen mektuptur. Var olan dostluğun devam ettirilmesi hakkında.

Fi evâhir-i Muharrem sene 1192/M. Ocak-Şubat 1778.

S.97 B.96

Tiflis Hanı tarafından Osmanlı Devletine gönderilen vesikadır. Bağdat ve Şiraz taraflarında ihtilal çıktığı ve bu ihtilâlin Kars, Erzurum ve Van taraflarına da sirayet edeceğinden dolayı gerekenin yapılması hakkında.

Fi 19 Safer sene 1192/M. 19 Mart 1778.

S.97 B.97

Osmanlı Devleti tarafından Tiflis Hanına gönderilen emr-i şeriftir. Bağdat ve Şiraz taraflarında çıkan olaylar hakkında.

Fi evâil-i Recep? Sene 1192/M. Temmuz-Ağustos 1778.

S.98 B.98

Leh kralı tarafından es-Seyyid Numan bey vasıtasıyla gönderilen mektubun tercümesidir. Osmanlı elçisi es-Seyyid Numan bey'in görevini layıkıyla yaptığı ve başarılı olduğu hakkında.

Fi evâhir-i Cemaziye'l-evvel sene 1192/M. Mayıs-Haziran 1778.

S.99 B.99

Vezir-i azam Mehmet paşa ve Kaptan-ı Derya Gazi Hasan paşanın, Rusya ile yapılacak olan görüşmeler için elçi tayin edilmesi hakkında.

Fi evâhir-i Receb sene 1192/M. Temmuz-Ağustos 1778.

S.100 B.100

Alviziyus Mocanigo? nam Vandiyen tarafından gelen mektuptur. Yeni memuriyet tayinini haber vermesi hakkında.

Fi 10 Rebi'ül-evvel Sene 1192/M. Mart-Nisan 1778.

S.100 B.101

Vandiyen tarafından gelen mektuba karşılık cevap olarak yazılan mektuptur. Osmanlı Devleti tarafına tayin edilen elçinin kabul edildiği ve dostluğun devam ettirilmesi hakkında.

Fi 15 Şevval Sene 1192/M. 6 Kasım 1778.

S.101 B.102

İngiltere elçisi vasıtasıyla Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir. İngiltere'nin, yeni elçi tayin ettiğini haber vermesi hakkında.

Fi 17 Rebi'ül-evvel Sene 1192/M. 15 Nisan 1778.

S.101 B.103

Padişah tarafından Defter emini Abdürrezzak Bahir efendiye gönderilen ruhsatnamedir. Rusya ile yapılacak görüşmeler için müzakereci tayin edildiğini bildirmesi, devlete layık ve faydalı bir şekilde hareket etmesi hakkında.

Fi evâhir-i Safer sene 1193/M. Şubat-Mart 1779.

S.102 B.104

İran şahı Zend-i Kerim hana gönderilen mektuptur. İran askerlerinin Basra'dan çıkartılması ve Basra'nın tekrar Osmanlıya teslim edilmesi hakkında.

Fi 9 Rebi'ü'-levvel sene 1192/M. 7 Nisan 1778.

S.103 B.105

İran şahı Abdülkerim Hanın Basra'yı işgal etmesi sebebiyle, padişah tarafından diğer bütün hanlara gönderilen emirdir. Basra'nın kan dökülmeden geri alınması hakkında.

Fi evâil-i Şaban sene 1192/M. Ağustos-Eylül 1778.

S.104 B.106

Padişah tarafından Akkuşa kadısı Mevlana efendiye gönderilen emr-i şeriftir. Tiflis Hanı ile Şirvan Han'ının birleşerek Karabağ Hanı üzerine saldırdığı ve bu konuda Karabağ Hanına yardım edilmesi hakkında.

Fi evâil-i Receb sene 1192/M. Temmuz-Ağustos 1778.

S.104 B.107

Kırım Hanı Şahin Giray Han'a yazılan mektuptur. Osmanlı Devleti tarafından hanlığının tasdik edildiği ve çeşitli hediyelerin gönderildiği hakkında.

Fi 18 Şaban sene 1193/M. 31 Ağustos 1779.

S.105 B.108

Roma İmparatoriçesi tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir. Yeni Roma elçisinin tayin edildiğini haber vermesi hakkında.

Fi 19 Şevval sene 1193/M. 30 Ekim 1779.

S.106 B.109

Roma İmparatoru tarafından Osmanlı Devletine gönderilen mektubun tercümesidir. Roma elçisi Françesko Baron Dö Toğut'un yerine Petro Baron Dö Herberet'in elçi olarak tayin edildiğini bildirmesi ve dostluğun devam ettirilmesi hakkında.

Fi 19 Şevval sene 1193/M. 30 Ekim 1779.

S.107 B.110

Osmanlı Devleti tarafından Umman hükümdarına yazılan Arabî mektuptur.

Fi evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1193/M. Nisan-Mayıs 1779.

S.108 B.111

Osmanlı Devleti tarafından İran hükümdarına gönderilen hükm-i şeriftir. İran Şahı Zend-i Kerim Hanın Müslümanlar arasında fitne çıkarması ve Basra'ya saldırmaya teşebbüs etmesi karşısında Osmanlının gerekeni yapacağını bildirmesi hakkında.

Fi evâhir-i Safer sene 1194/M. Şubat-Mart 1780.

S.109 B.112

Osmanlı Devleti tarafından İran hükümdarına gönderilen mektuptur. Osmanlı Devletinin İran şahı Nadir Şah zamanında dostluğun sürdürüldüğü ancak selefi olan Zend-i Kerim Han zamanında bu dostluğa zaman zaman riayet edilmediği ve İran'ın

Basra ve Bağdat'a saldırması durumunda Osmanlı Devletinin de gerekeni yapacağını bildirmesi hakkında.

Fi 1 Rebi'ü'l-evvel sene 1194/M. 7 Mart 1780.

S.110 B.113

Basra hükümdarı tarafından Osmanlı padişahı I. Abdülhamit Hâna gönderilen Farisi mektuptur.

M. 3 Nisan 1779.

S.112 B.114

Osmanlı Devleti tarafından Milibar hükümdarına yazılan mektuptur.

Fi evâil-i Receb sene 1194/M. Temmuz-Ağustos 1780.

S.113 B.115

Osmanlı Devleti tarafından Mekke emirine gönderilen Arabî mektuptur.

Fi evâil-i Receb sene 1194/M. Temmuz-Ağustos 1780.

S.114 B.116

Mekke emiri tarafından Osmanlı Devletine gönderilen Arabî mektuptur.

Fi evâhir Zilhiccetü'l-hitam sene 1193/M. Aralık-Ocak 1779-1780.

SONUÇ

Kozmopolit bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti, çeşitli milletlerden birçok insanı kendi bünyesinde toplamış ve imparatorluğun doğal sonucu olarak birçok devletle siyasi, sosyal, ekonomik vb. alanlarda ilişkilere girişmiştir. Osmanlı Devleti'nin dış dünya ile geliştirdiği bu ilişkiler de Nâme-i Hümayûn adı verilen önemli bir arşiv kaynağının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Osmanlı Tarihi araştırmalarında son derece önemli bir kaynak olan Nâme-i Hümayûn defterleri, Miladi 1699 yılından itibaren başlayıp 1918 yılına kadar tutulmuştur. Osmanlı Devletinin her türlü dış yazışmaları bu defterlere kaydedilmiştir. Ayrıca savaş ve barış kararları, padişah değişikliğine bağlı cülus haberleri, atama ve azl bildirimleri gibi birçok konuyu bünyesinde barındırmaktadır.

Transkrip ettiğimiz 9 numaralı Nâme-i Hümayûn defteri, M. 1772-1803 yılları arasını kapsamakta ve III. Mustafa ile I. Abdülhamit dönemleri hakkında bilgiler vermektedir. Özellikle bu döneme ilişkin, belgelerde yer alan Küçük Kaynarca Antlaşması, Aynalıkavak Tenkihnamesi ve Kırım meselelerinin ele alınmış olması Osmanlı Tarihini aydınlatma noktasında önem arz etmektedir. Ayrıca Osmanlı padişahlarının, diğer devletlerin hükümdarlarıyla yapmış olduğu bu yazışmalar genel anlamda Osmanlı dış politikasını da gözler önüne sermektedir.

9 numaralı Nâme-i Hümayûn defterinde daha çok Rusya, İngiltere, Fransa, Nemçe (Avusturya), ve İran ile yazışmalar daha yoğun yer almaktadır. Özellikle Rusya ile yapılan yazışmalar Kırım meselesi üzerine olup bu tampon bölgenin paylaşımı ve geleceği noktasında çıkan anlaşmazlıkları içermektedir.

Genel olarak Nâme-i Hümayûn defterleri ele alındığında hem kendi içindeki hem de dış dünyadaki durumu, dünya siyasetine karşı tutumu ve diplomasi alanındaki yaklaşımı objektif bir şekilde belirtmekte ve bu durum da bu defter serilerinin tarih ilmi açısından vazgeçilmez bir kaynak olduğunu göstermektedir.

KAYNAKLAR

- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer‘iyye Sicilleri*, I. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- AKTAŞ, Necati, “Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz”, *Osmanlı*, C. 6, Ankara, 1999.
- ASLAN, Nasi, “Milli Arşivimiz İçerisinde Şer‘iyye Sicilleri Eğitim ve Terminoloji Problemi”, *I. Milli Arşiv Şurası*, Ankara, 1998.
- BALTACI, Cahid, “Şer‘iyye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul, 1985.
- BİNARK, İsmet, *Türk Arşivlerinin Kısa Tarihçesi ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’nün Faaliyetleri*, Ankara, 1994.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, İstanbul, 2000.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, Ankara, 1995.
- CEBECİOĞLU, Murat-SATAR, Sinan, vd., *Kırım Hanlarına Name-i Hümayûn (2 Numaralı Name Defteri)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, İstanbul, 2013.
- ÇETİN, Atilla, “Osmanlı Arşivlerinin Tarihçesi”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul, 1985.
- ÇETİN Atilla, *Arşiv Terimleri ve Deyimleri*.
- GÖKBİLGİN, M. Tayyip, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi*, İstanbul, 1979.
- GÜNAY, Ramazan, “Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhtevası ve Önemi”, Süleyman Demirel Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı. 17 2013/1.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, *Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK, Ankara, 2007.

İNALCIK, Halil, “Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul, 1985.

KUZUCU, Serhat, *Kırım Hanlığı ve Osmanlı – Rus Savaşları*, Selenge yay., İstanbul, 2013.

KUZUCU, Serhat, (2006), *123 Numaralı Gaziantep Şer‘iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi*, (H.1180-1181/M.1766-1767), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep.

KÜTÜKOĞLU, M. Şevket, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, İstanbul, 1998.

PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.I, MEB, İstanbul, 1983.

PARLATIR, İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı yay., Ankara, 2006.

SERTOĞLU, Mithat, “Arşivlerimizin Dünü, Bugünü, Yarını”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul, 1985.

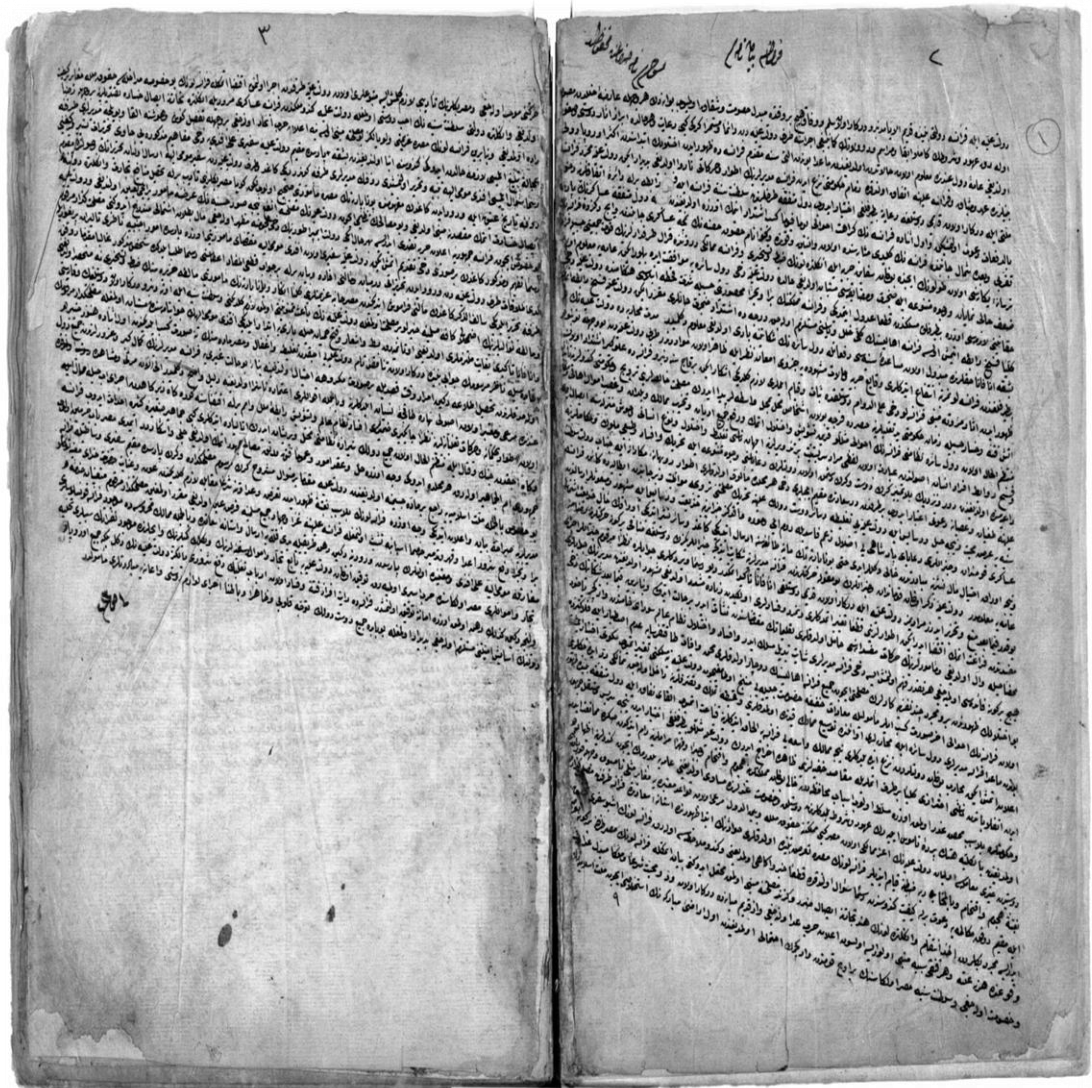
ŞİMŞİR, Nahide, (1992), *Ahkâm Defterleri ‘nin Tarihi Kıymeti ve 107 No ‘lu Anadolu Ahkâm Defteri ‘ndeki İzmir İle İlgili Hükümler*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

TAŞ, Kenan Ziya, “Arşiv Malzemesi Olarak Şer‘iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarihi Araştırmaları”, *I. Milli Arşiv Şurası*. Ankara, 1998.

YILMAZÇELİK, İbrahim, “Şer‘iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülâhazalar”, BOA, *I. Milli Arşiv Şurası*, Ankara, 1998.

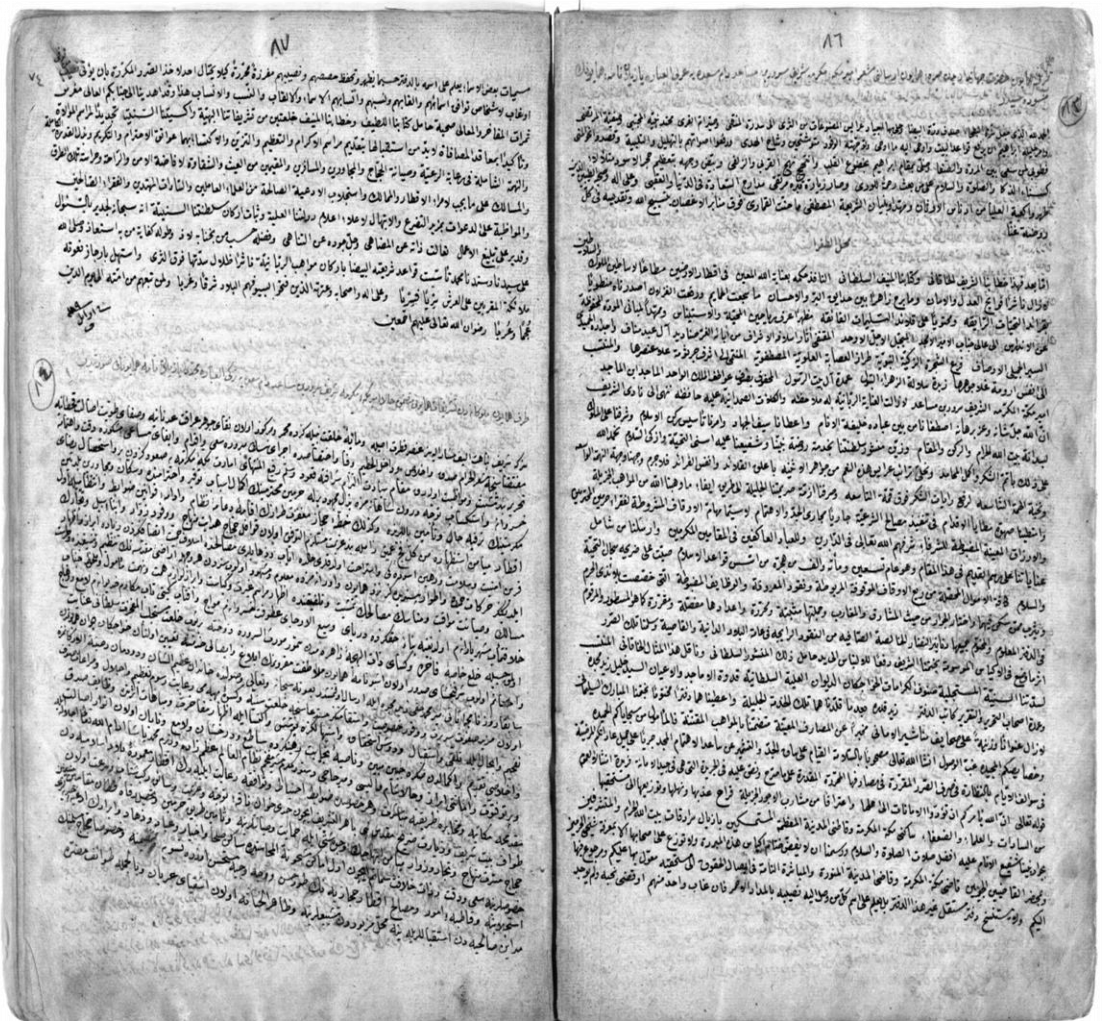
EKLER

Ek. A. 9 NOLU NÂME-İ HÜMÂYUN DEFTERİNDEN ÖRNEK BELGELER

A.1.DVNS.NMH.d.00009

Ek.A.1. Fransız İhtilali sırasında Osmanlı tarafından Fransa'ya gönderilen Beyanname örneği.

A.DVNS.NMH.d.00009

Ek. A.2. Mekke Emirine yazılan Arapça mektup örneği.

ÖZGEÇMİŞ

Songül BEDİROĞLU,1989'da Kilis'te doğdu. 2007 yılında Ortaöğrenimini Kilis'te derece ile tamamladı. 2008-2012 yılları arasında Kilis 7 Aralık Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünü derece ile tamamlayan Songül BEDİROĞLU aynı yıl Kilis 7Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalında Yüksek Lisansa başladı. Halen Yüksek Lisansını devam ettirmektedir.

VITAE

Songül BEDIROGLU was born in Kilis, in 1989. In 2007 she completed secondary education with a great degree in Kilis. Between 2008-2012 years she attended the Faculty of Science and Letters at University of Kilis 7 December and graduated from the Department of History with a great degree. In the same year she began her MA at the Institue of Social Science at the University of Kilis 7 December at the Department of History. Currently she is continuing her MA studies.